

BISERICA CU HRAMUL



DUMINICA TUTUROR SFINTILOR OCNA SUGATAG

Viețile Sfinților

Viețile Sfinților, publicate aici, au ca sursă cele 12 volume "Viețile Sfinților" apărute între anii 1991 și 1998 la Editura Episcopiei Romanului și Hușilor (volumele consacrate lunilor septembrie-aprilie) și apoi la Editura Episcopiei Romanului (volumele consacrate lunilor mai-august).

Notă: Luna septembrie apare la început pentru că anul bisericesc începe la 1 septembrie. Aceasta este și ordinea apariției celor 12 volume menționate mai sus.

Volumul XII **(august)**

Viețile Sfinților pe luna august

Ziua întâi

- Scoaterea Cinstitei și de viață făcătoarei Cruci a Domnului
- Sfinții Mucenici Macabei și a celor împreună cu dînșii
- Sfinții nouă Mucenici din Perga Pamfiliei

Ziua a doua

- Aducerea cinstitelor moaște ale Sfântului Întâiului Mucenic și Arhidiacon Ștefan
- Aflarea moaștelor Sfinților Mucenici Maxim, Dada și Chindilian
- Fericitul Vasile, facatorul de minuni din Moscova

Ziua a treia

- Cuvioșii Părinți Isachie, Dalmat și Faust
- Cuviosul Cosma Sihastrul
- Cuviosul Antonie Romanul din Cetatea Novgorodului

Ziua a patra

- Sfinții șapte tineri din Efes
- Sfinta Muceniță Evdochia

Ziua a cincea

- Sfântul Mucenic Evsignie
- Sfântul Mucenic Favie, Episcopul Romei
- Sfântul Mucenic Pontie Romanul
- Sfântul Ioan cel nou de la Neamț - Hozevitul

Ziua a șasea

- Sinaxar la Schimbarea la față a Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos

Ziua a șaptea

- Cuviosul Mucenic Dometie Persul și cei doi ucenici ai săi
- Sfinții Mucenici Marin Ostașul și Asterie senatorul
- Cuviosul Or Monahul
- Cuviosul Pimen, cel cu multe dureri
- Cuviosul Teodosie cel nou
- Cuvioasa Teodora de la Sihla

Ziua a opta

- Sfântul Sfințit Emilian Mărturisitorul, Episcopul Cizicului

- Sfântul Sfințit Miron, Episcopul Cretei, făcătorul de minuni
- Arătarea Icoanei făcătoare de minuni, a Maicii Domnului, numită Tolgsca

Ziua a noua

- Sfântul Apostol Matia
- Sfinții Mucenici Iulian și Marchian și cei împreună cu dînșii

Ziua a zecea

- Sfinții Mucenici Lavrentie Arhidiaconul, Sixt episcopul Romei, și cei împreună cu dînșii

Ziua a unsprezecea

- Sfântul Ierarh Nifon, Arhiepiscopul Constantinopolului
- Sfântul Mucenic Evplu Diaconul
- Sfânta Muceniță Susana și alte mucenițe
- Cuvioșii Teodor și Vasilie ai Pecerscâi

Ziua a douăsprezecea

- Sfinții Mucenici Anichit, Fotie și cei împreună cu dînșii
- Sfântul Sfințit Mucenic Alexandru, Episcopul Comaniei

Ziua a treisprezecea

- Aducerea cinstitelor moaște ale Cuviosului Maxim Mărturisorul
- Sfântul Mucenic Ipolit și cei împreună cu dînsul
- Sfantul Tihon de Zadonsk

Ziua a paisprezecea

- Sfântul Prooroc Miheia
- Sfântul Mucenic Marcel, Episcopul Apamiei
- Despre sfințirea bisericii din Pecersca - Kiev
- Mutarea cinstitelor moaște ale Cuviosului Teodosie al Pecerscâi

Ziua a cincisprezecea

- Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria

Ziua a șaisprezecea

- Aducerea sfintei mahrame a Domnului nostru Iisus Hristos în Constantinopol
- Sfântul Mucenic Diomid doctorul
- Sfântul Mucenic Constantin Brîncoveanu și cei împreună cu dînsul

Ziua a șaptesprezecea

- Sfântul Mucenic Miron, preotul
- Sfântul Mucenic Patroclu
- Cuviosul Alipie, zugravul Pecerscăi

Ziua a optsprezecea

- Sfinții Mucenici Flor și Lavru
- Sfinții Mucenici Emilian episcopul și cei împreună cu dînsul

Ziua a nouăsprezecea

- Sfântul Mucenic Andrei Stratilat și cei împreună cu dînsul
- Sfinții Mucenici Timotei, Agapie și Tecla

Ziua a douăzecea

- Sfantul Prooroc Samuil

Ziua a douăzeci și una

- Sfântul Apostol Tadeu, unul din cei 70
- Sfinta Muceniță Vasa și fiii ei, Teognie, Agapie și Pist
- Cuviosul Avramie de Smolensk

Ziua a douăzeci și doua

- Sfinții Mucenici Agatonic, Zotic, Teoprepie, Achindin, Severian și cei împreună cu dînșii
- Sfinta Muceniță Evlalia fecioara
- Sfinta Muceniță Antusa și Sfântul Atanasie episcopul
- Despre Icoana Maicii Domnului, numită Gruzinsca

Ziua a douăzeci și treia

- Sfântul Mucenic Lup
- Sfântul Sfințit Mucenic Irineu, Episcopul Lugdunului
- Sfântul Sfințit Calinic, Patriarhul Constantinopolului
- Cuvioșii Evtihie și Florentie

Ziua a douăzeci și patra

- Sfântul Sfințit Mucenic Evtihie, ucenicul Sfinților Apostoli Ioan și Pavel
- Sfinta Muceniță Sira, fecioara din Persia

Ziua a douăzeci și cincea

- Aducerea cinstitelor moaște ale Sfântului Apostol Vartolomeu
- Sfântul Apostol Tit, unul din cei 70
- Sfinții Mărturisitori ai lui Hristos, prigonți de arieni
- Sfântul Sfințit Mina, Patriarhul Constantinopolului

Ziua a douăzeci și șasea

- Sfinții Mucenici Adrian și Natalia și cei împreună cu ei
- Aducerea icoanei Preacuratei Fecioare Maria de la Vladimir la Moscova

Ziua a douăzeci și șaptea

- Cuviosul Pimen cel Mare
- Cuviosul Pimen din Palestina
- Sfântul Mucenic Fanurie
- Sfântul Mucenic Cucșa și Sfântul Pimen, Pustnicul

Ziua a douăzeci și opta

- Cuviosul Moise Arapul
- Cuvioasa Irina, egumena locașului Hrisovalant

Ziua a douăzeci și noua

- Tăierea capului Sfântului Prooroc Ioan Botezătorul

Ziua a treizecea

- Sfinții Alexandru, Ioan și Pavel, Patriarhii Constantinopolului
- Cuviosul Hristofor
- Mutarea moaștelor Sfântului Alexandru Nevski

Ziua a treizeci și una

- Așezarea în raclă a brîului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu

SCOATEREA CINSTITEI ȘI DE VIAȚĂ FĂCĂTOAREI CRUCI A DOMNULUI (1 august)

Prăznuirea scoaterii cinstitei Cruci a Domnului s-a așezat în această zi în anii binecredinciosului împărat grec Manuil și a marelui domn al Rusiei, Andrei Gheorghievici, de către preasfințitul Luca, patriarhul Constantinopolului, de mitropolitul Constantin al Kievului și de Nestor, episcopul Rostoyului. Și s-a așezat această prăznuire pentru o pricină ca aceasta: împăratul Manuil și marele domn al Rusiei petrecând în pace și iubire de frați, s-a întâmplat într-o zi de au ieșit la război: cel din Constantinopol împotriva turcilor, iar acesta din Rostov împotriva bulgarilor, că atunci marele domn Andrei petrecea în Rostov. Bulgarii erau un popor necredincios, care se chemau așa după râul Volga, fiindcă petreceau în josul acestui râu. Și le-a dăruit Domnul Dumnezeu la amândoi biruință împotriva potrivnicilor. Împăratul grec a biruit pe turci, iar domnul Rusiei a biruit pe bulgari și i-a supus lui, făcându-i birnici ai stăpânirii sale.

Iar marele cneaz Andrei avea obicei, când mergea la război împotriva vrăjmașilor, de lua cu sine în cetele sale, cinstita icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care are în brațele sale pe Pruncul Cel mai înainte de veci, pe Hristos, Mântuitorul nostru. El mai lua încă și cinstita Cruce a Domnului, pe care o purtau doi preoți îmbrăcați în veșminte sfințite. Astfel ieșea la război, cu aducere de multe rugăciuni cu lacrimi către Hristos Dumnezeu și către Preacurata Lui Maică, împărtășindu-se cu dumnezeieștile Taine ale Trupului și Sângelui lui Hristos. Cu niște arme ca acestea nebiruite se înarma mai mult decât cu săbiile și cu sulițele, și nădăjduia mai mult spre ajutorul Celui Preaînalt, decât spre vitejia și puterea oștirii sale, știind bine cuvântul lui David: Nu în puterea calului va voi, nici în pulpele bărbatului bine îi va plăcea. Bine va voi Domnul întru cei ce se tem de Dânsul și întru cei ce nădăjduiesc spre mila Lui. Încă și pe oastea sa, acest binecredincios domn pe de o parte o întărea cu pilda cucerniciei sale întru rugăciuni, iar pe de alta o deștepta cu porunca sa spre rugăciuni. Deci toți căzând înaintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și a cinstitei Cruci, se rugau Domnului cu lacrimi.

Iar marele domn, privind spre icoană, zicea în rugăciunea sa astfel: „O, Stăpână, ceea ce ai născut pe Hristos, Dumnezeuul nostru! Tot cel ce nădăjduiește spre tine nu va pieri; și eu, robul Tău, te am pe Tine, după Dumnezeu, zid și acoperământ, iar Crucea Fiului tău, armă ascuțită împotriva vrăjmașilor. Deci roagă pe Mântuitorul lumii, pe Care îl ții în brațele tale, ca să fie puterea Crucii ca un foc, arzând fețele potrivnicilor, care doresc război cu noi; iar sprijinul tău cel atotputernic să ne ajute nouă și să calce pe vrăjmașii noștri". Iar după multă rugăciune, sărutând ei sfânta icoană și cinstita Cruce, toți mergeau cu îndrăzneală împotriva vrăjmașilor și astfel le ajuta lor Domnul cu puterea Crucii, iar Preasfânta Născătoare de Dumnezeu le ajuta cu mijlocirile sale cele către Dumnezeu.

Un obicei ca acesta având marele domn totdeauna, a ieșit cu astfel de rânduială cu oastea sa împotriva bulgarilor - precum de demult marele împărat Constantin a purtat semnul Sfintei Cruci înaintea oastei - și, mergând la câmp, s-a luptat cu oștirea bulgărească. Deci, biruindu-i, a gonit după dânșii și a luat patru cetăți ale lor, precum și a cincea, anume Brehimul, la râul Kamii. Și când s-a întors în cortul său de la lupta cu păgânii, a văzut ieșind din icoana Mântuitorului și a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu o strălucire luminoasă ca focul, care strălucea peste toate cetele. Aceasta a fost în luna august, în ziua întâi. De aceea, marele domn, luând iarăși mai mare bărbăție și mai multă îndrăzneală, și-a întors puterea sa împotriva păgânilor și a ars cetățile acelea cu foc, încât a făcut pământul acela pustiu; iar asupra celorlalte cetăți ce rămăseseră a pus dajdie, apoi s-a întors înapoi cu prăznuire.

Asemenea și Manuil, împăratul grecilor, care ieșise cu oastea sa împotriva turcilor, a văzut tot atunci o minune ca aceea, adică niște raze de foc ce ieșeau din icoana Mântuitorului și a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o avea cu cinstita Cruce în ostile sale, și a biruit în acea zi puterea turcilor. Deci s-au înștiințat unul pe altul prin scrisori de biruința lor, cu ajutorul lui Dumnezeu, împotriva vrăjmașilor, și de strălucirea cea minunată pe care o văzuseră ieșind din chipul Mântuitorului și au proslăvit pe Dumnezeu. Și sfătuindu-se cu arhieriei lor cei mai mari, au așezat prăznuire în ziua întâi a lui august, dând mulțumire lui Hristos Mântuitorul și Preacuratei Lui Maici. Iar pentru pomenirea puterii Sfintei Cruci, cu care, fiind înarmați, au biruit pe vrăjmași, au poruncit ca să scoată preoții cu mâinile lor cinstita Cruce din Sfântul Altar și să o pună în mijlocul bisericii, ca să se închine ei toate popoarele creștine și cu dragoste să o sărute, proslăvind pe Hristos Domnul, Care a fost răstignit pe dânsa. Încă arhieriei au mai poruncit să se facă și sfințirea apei, și s-a numit prăznuirea aceasta "Scoaterea Cinstitei Cruci", căci se scoate cu slăvită umblare Crucea Domnului împreună și cu sfințele icoane, la pâraie, la fântâni și la izvoare.

Deci să prăznuim, fraților, laudând și mulțumind Preamilos-tivului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și Maicii Lui celei fără de prihană, Stăpâna noastră cea binecuvântată Fecioara Maria, și slăvita Cruce să o cinstim cu dreaptă credință. Și să prăznuim cu cucernicie și cu plăcere dumnezeiască, având între noi pace și dragoste, mângâind cu milostenie pe cei săraci, depărtându-ne de toate lucrurile cele rele și luând aminte la frica de Dumnezeu, pentru ca astfel plăcând Ziditorului și Stăpânului nostru, să ne învrednicim prăznuirii celei veșnice, împreună cu toți sfinții, în ziua aceea, în care se va arăta pe cer semnul Fiul Omului, adică cinstita Lui Cruce, care va merge înaintea Celui ce va să vie cu slavă și cu putere multă, a judecătorului viilor și al morților, și va străluci pe toți dreptii cu străluciri luminoase și dătătoare de bucurie. Iar după săvârșirea judecății, va merge înaintea tuturor cetelor sfinților, povățuindu-i în împărăția cerului. Atunci vor prăznuși, dănuind în vecii cei fără de sfârșit, toți sfinții, cu care și pe noi, păcătoșii, să ne numere Preamilostivul Hristos Mântuitorul nostru, cu rugăciunile Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Amin.

SFINȚII MUCENICI MACABEI ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNȘII **(Scrisă din dumnezeiasca Scriptură a cărților Macabeilor și din altele)** **(1 august)**

Mai înainte de a începe povestirea pămîririi sfinților mucenici -care s-a scris pe pământ în cărțile Macabeilor, iar la ceruri în cărțile vieții veșnice -, este lucru cuviincios să povestim, pe scurt, ca o înainte cuvântare, începutul tulburării Ierusalimului, care a fost în anii aceia, și a prigonirii celor ce păzeau cu dreaptă credință legea lui Dumnezeu. Această prigonire s-a ridicat mai întâi de către învățătorii de lege cei mincinoși și de către arhieriei Ierusalimului cei iubitori de stăpânire. Apoi, prin îngăduința lui Dumnezeu care se mâniase, a fost înmulțită de neamurile cele necurate care stăpâneau pe evrei și care au umplut Sfânta Cetate de sânge, iar locurile sfinte ale lui Dumnezeu, de urâciuni.

După cea dintâi mare și înfricoșată dărâmare a Ierusalimului de către Nabucodonosor, împăratul Babilonului, care s-a întâmplat în zilele lui Sedechie, împăratul iudeilor, despre care se scrie în viețile Sfinților Prooroci Ieremia și Iezechiel, trecând șaptezeci de ani și poporul iudeu întorcându-se din robie, prin milostivirea lui Dumnezeu, iarăși s-a înnoit Ierusalimul împreună cu templul Domnului cu frumoase și puternice zidiri, și s-a încuviințat sfințenia Domnului cu toată buna podoabă, după asemănarea celei dintâi, precum despre aceasta se povestește pe larg în cartea lui Neemia și în cea a lui Ezdra. Deci popoarele lui Dumnezeu înmulțindu-se, locuiau în Palestina ca și mai înainte, iar Sfânta Cetate înflorea în legea lui Dumnezeu prin buna credință și prin liniște, multă vreme îndreptându-se de boierii și de judecătorii lor care îi conduceau pe dânșii, deși erau sub stăpânirea împăraților păgâni. Ei erau în slavă și în cinste dinspre toți; căci și împărații neamurilor și mulți stăpânitori, deși erau închinători de idoli, însă cinsteau pe Dumnezeul lui Israel, trimiteau daruri în Ierusalim la templul Domnului și pe arhierii lui Dumnezeu îi aveau în mare cinste, precum a făcut și Alexandru, împăratul Macedoniei, care, întâmpinând și văzând pe Ada arhierul, i s-a închinat lui până la pământ; apoi, intrând în cetate și în templu, a adus daruri și jertfe Domnului Savaot.

Același lucru l-au făcut după dânsul și alți stăpânitori elinești. Ptolomeu Filadelful, împăratul Egiptului, a trimis multe daruri templului Domnului din Ierusalim și a scris către Eleazar arhierul, rugându-l să-i trimită cărțile Legii Domnului și bărbați înțelepți, ca să le poată tâlmăci din limba evreiască în limba elinească. După dânsul, un alt Ptolomeu, care se numea Filopator, împăratul Egiptului, biruind puterea lui Antioh cel Mare, împăratul Siriei, și venind în Iudeea, a intrat în templul Domnului din Ierusalim și a adus jertfă de mulțumire adevăratului Dumnezeu. Asemenea și marele Antioh, biruind puterea Egiptului după aceea, s-a dus în Ierusalim la închinarea cerescului Dumnezeu și a dus în sfântul templu mulțumire Domnului cu jertfe. El a dăruit multe daruri arhierului și celorlalți mai mari ai iudeilor.

Intr-o cinstită ca aceasta era Ierusalimul din partea păgânilor, asemenea era și templul Domnului. Despre aceasta se pomenește și în Sfânta Scriptură, unde se scrie astfel: Inșiși împărații cinsteau locul și preamăreau templul cu multe daruri. O cinste ca aceasta a Ierusalimului a fost până atunci când cei mai mari viețuitori ai lui, petrecând în frica lui Dumnezeu, păzeau Legea Domnului și petreceau viață plăcută Lui. Inșă, după ce s-au abătut într-o fărâdelegi, atunci toate relele, ca și mai înainte, au năpădit asupra lor.

Iar începutul răului a fost astfel: În zilele dreptului și sfântului arhieru Onia, care era fiu al dreptului Simon arhierul, cel laudat în cărțile lui Sirah, și pe vremea împărăției lui Seleuc, fiul marelui Antioh, care domnea peste Siria, era în Ierusalim un bărbat oarecare, anume Simon, din seminția lui Veniamin. Aceluia îi era încredințată ocârmuirea averilor templului, a slujitorilor, și dregătoria ostașilor rânduți spre paza templului. Acela fiind mândru și plin de răutate, se împotriva totdeauna arhierului și făcea oarecare răutăți în popor. Și nesuferind el certările și sfaturile care i se făceau adeseori de arhieru, s-a gândit să facă supărare nu numai arhierului, dar și templului. Drept aceea, ducându-se la Apolonie, voievodul țării Siriei și Feniciei, i-a spus despre adunarea sinedriului și despre bogăția care este în cămările casei Domnului; și i-a mai spus că se păzește, împreună cu cele bisericesti, și o vistierie nespus de mare a poporului cel de obște, și zicea că toate acelea pot să intre în mâinile împăratului.

Deci voievodul a înștiințat despre aceasta pe împărat, iar acela, ca un iubitor de aur ce era, a trimis îndată la Ierusalim cu putere de oaste pe Eliodor, vistiernicul bogățiilor împărătești, ca să ia de acolo vistieriile cele bogate care se aflau în templu și să le aducă la împărăție. Iar Eliodor ducându-se, când a început a îndrăzni să facă silă templului și să jefuiască averile lui, care erau păzite pentru hrânirea săracilor, a străinilor, a văduvelor și a orfanilor, ce a pățit? Despre aceasta se scrie pe larg în a doua carte a Macabeilor, în capitolul al treilea, că a fost bătut cumplit de îngeri, aproape să moară și, nespunând nimic, s-a întors la cel ce l-a trimis.

Apoi, nu după multă vreme, a pierit împăratul Seleuc, ucis de ai săi. Iar după el a luat împărăția cel mai rău la obicei, fratele bun al lui, cu numele Antioh, cu porecla Epifanis, adică luminos, dar care mai mult

era numit de alții Epimanis, adică nebun, pentru că s-a sculat cu nebunie împotriva lui Dumnezeu cel adevărat și împotriva sfințeniei Lui, făcându-se chip al lui antihrist.

În împărăția aceluia Antioh s-a început cea mai mare tulburare în Ierusalim, pentru că un frate al arhierelui, anume Iason, dorind să aibă el dregătoria arhierescă, a mers la împărat și i-a dat mult aur, cumpărând stăpânirea Ierusalimului. Încă acel ticălos iubitor de stăpânire, vrând să placă împăratului, s-a alipit de păgâni și se făgăduia să aducă poporul evreiesc la păgânism. Astfel, câștigând stăpânire de la împărat, a izgonit de la arhierie pe Sfântul Onie, fratele său, și făcându-se singur arhieru, a început a strica legile cele bune ale cetății și a aduce înăuntru fărădelegile păgânești.

El a zidit la marginea Muntelui Sionului o privesc și școli elinești, făcătoare de înțelepciuni născocite, de lupte tinerești și de jocuri; iar pe tinerii care se deprindeau la acelea i-a rânduit să petreacă în casele desfrânatelor; căci împotriva legii poruncise să fie în sfânta cetate și femei destrăbălate, ca, după obiceiul elinesc, fără de opreală să se săvârșească necurățiile trupești. Astfel, băgând în Ierusalim necurăția elinească, pe mulți i-a întors de la dreapta cinstire de Dumnezeu. Pe preoți i-a făcut să lase templul lui Dumnezeu și să ia aminte la privesc, la alergările de cai, la lupte și la toate jocurile și neorânduielele păgânești, cu care, înșelându-se cei tineri și fără de minte, laudau legile și obiceiurile elinești, și, părăsind Legea lui Dumnezeu, se plecau cu înlesnire la fărădelegea păgânilor.

Iar cei ce erau înțelegători și adevărați iubitori ai dreptei credințe, văzând fărădelegile care se făceau, suspinau pentru călcarea Legii Domnului și pentru spurcarea sfinte cetăți și plângeau pentru pierzarea poporului celui de un neam cu dânșii, care mergea în urma lui Iason, povățuitorul cel orb, care, pentru iubirea de stăpânire, a părăsit pe Dumnezeu și Legea Lui cea sfântă și a vândut libertatea bunei credințe părintești, făcând o sminteală și o împiedicare ca aceasta poporului lui Dumnezeu. Acel Iason, arhieru mincinos, fiind trei ani în stăpânire, a fost izgonit de altul, asemenea lui, iubitor de stăpânire și iubitor de păgânătate elinească, cu numele Menelae; și ceea ce i-a făcut Iason mai înainte fratelui său celui drept, tot aceea a pătimit el însuși, căci acel Menelae, dând mai mult aur împăratului, a luat stăpânirea arhierescă și a izgonit pe Iason, iar Sfântului Onie, arhierelui celui mai dinainte, i-a mijlocit moarte prinucidere de la păgâni.

Dar, nepetrecând mult la arhierie, a pătimit izgonire în același chip, căci Lisimah, fratele lui, umplând mâinile împăratului cu mită, a câștigat arhieria. Dar și el, răpind tâlhărește vasele și furând aurul bisericesc, a fost ucis de popor, iar Menelae, fratele său, vrând să se răzbune pentru moartea fratelui său, a cumpărat de la împărat dreptul de a pedepsi pe ierusalimiteni cu moartea și mulți dintre ei, desăvârșit nevinovați, și-au pierdut viața. Odată cu aceasta, a luat iarăși de la împărat stăpânirea arhierescă.

Făcându-se în Ierusalim niște neorânduiele și tulburări ca acestea, din zi în zi se înmulțea păgânătatea elinească, iar fărădelegile făcându-se la arătare, se mânia și se întărâta Dumnezeu. Deci s-a apropiat răzburarea Lui cea cu dreaptă judecată și s-a făcut un semn minunat, vestind mai înainte mânia lui Dumnezeu care venea asupra cetății, căci s-au văzut în văzduh niște cete de oaste adunându-se la război, cu ostași alergând pe cai, îmbrăcați cu haine de aur, având coifuri pe capetele lor, iar în mâini săbii trase și sulite. Și unii se tăiau cu săbiile unul pe altul, alții ridicau sulitele și pavezele, iar alții se însăgetau cu săgeți și făceau felurite lupte și războaie, ieșind strălucire din arme și din zale în chipul aurului.

Acea vedere era înfricoșată și înspăimântătoare. Ea s-a arătat până la patruzeci de zile și tot poporul era în mare cutremur și în nepricepere, zicând în sine: „Ce să fie aceasta?” în acea vreme a venit o veste mincinoasă în Ierusalim despre moartea împăratului, ca și cum ar fi murit în războiul Egiptului; pentru că atunci se dusesse să se lupte împotriva Egiptului. Iar ierusalimitenii care erau binecredincioși s-au bucurat și dăntuiau cu veselie, socotind că într-adevăr a pierit acel rău și păgân împărat, apoi, înștiințându-se că n-a murit, ci este viu și se întoarce din Egipt în Siria, s-au sfătuit să lepede de pe dânșii jugul lui și să nu-i mai slujească; deci s-au pregătit să se împotrivescă lui. Înștiințându-se de toate acestea împăratul, s-a umplut de multă mânie și a plecat cu oastea sa spre Ierusalim. Atunci ierusalimitenii au închis cetatea

împotriva lui, însă nu au putut să se împotrivescă puterii lui, de vreme ce era neunire între cetățeni; pentru că unii dintr-înșii, care se abătuseră spre păgânătate, erau prieteni ai împăratului, iar mai vârtos Menelae, mincinosul arhiereu.

De aceea, împăratul a luat cetatea cu puterea sa de oaste și a poruncit ostașilor să ucidă fără de cruțare pe toți cei ce se vor întâmpla pe ulițele cetății; apoi, intrând prin case, să înjunghie pe bărbați și pe femei, pe bătrâni, pe tineri și pe prunci. Deci numărul celor uciși în cele trei zile a fost optzeci de mii, iar al celor legați și aruncați în temniță, patruzeci de mii; și nu mai puțini au fost dați în robia ostașilor. Încă a îndrăznit a intra cu mândrie și în templul Domnului, având înaintea conducător pe Menelae, care se făcuse vânzătorul patriei și al legii. Deci a luat altarul cel de aur, sfeșnicul de aur, cădelnițele de aur și toate vasele cele de mult preț ce erau date de alți împărați spre înfrumusețarea templului. A luat catapeteasma, coroanele și toata podoaba cea de aur și vistieriile cele tănuite pe care le-a găsit - aurul și argintul -, pe toate le-a luat. Și pustiind și spurcând templul lui Dumnezeu și umplând cetatea de sânziuri, de risipire și de multă tânguire, s-a întors în Antiohia, lăsând în Ierusalim și în toată Iudeea chinuitori mai cumpliți decât el, spre muncirea poporului lui Israel.

Iar după câtăva vreme, împăratul Antioh a scris la toată împărăția sa poruncă, ca toate popoarele din toate semenițiile să fie una cu dânsul, ținându-se împreună de zeii și de legile elinești. Și toate neamurile s-au plecat la porunca împăratului și mulți din iudei s-au supus aceleia, au jertfit idolilor și au spurcat sămbetele lor. Nu după multe zile, împăratul a trimis la Ierusalim pe unul din sfinții săi, bărbat bătrân și de neam atenian, ca să silească pe toți evreii să se lepede de legile lor părintești, să se închine idolilor și să guste din cele jertfite lor; iar mai ales i-a poruncit să-i silească să mănânce carne de porc, de la care îi oprește legea evreiască. Încă i-a poruncit ca templul Domnului să-l facă capiște idolească, schimbându-i numele lui în capiștea lui Zeus al Olimpului, iar pe idolul lui Zeus să-l pună în locul cel sfânt.

Deci trimisul acela, venind cu oaste în Ierusalim, împlinea porunca împăratului, spurcând cu idoli și cu jertfe necurate sfințenia lui Dumnezeu și silind poporul Lui la păgânătatea aceea. Deci mulți evrei împuținați la suflet au alergat cu sânguință la jertfele idolești; însă cei care erau statornici în credință au fugit în munți și în pustii, ascunzându-se în peșteri și în prăpăstiile pământului, temându-se de chinuri și ferindu-se de spurcăciunile idolești. Iar alții, fiind prinși, erau duși cu sila în ziua nașterii împăratului și în celelalte praznice elinești urâte lui Dumnezeu, spre a aduce jertfa; dar erau și mulți din acei care nu voiau să se supună la porunca cea necurată. Și era frică mare peste toate popoarele, și nimeni nu îndrăznea la arătare să se numească iudeu, nici să țină sămbăta, nici să taie împrejur pe fiii lor, nici să facă ceva după legea lui Moise, pentru că toți vedeau înaintea ochilor lor chinurile și moartea care îi aștepta.

În vremea aceea, două femei evreice au fost pârâte la trimisul împăratului cel chinuitor, cum că pruncii pe care i-au născut, i-au tăiat împrejur, după legea lor. Deci chinuitorul a poruncit să le prindă și, spânzurându-le pruncii de grumajii lor, să le poarte, spre batjocură, prin cetate; apoi au fost aruncate jos de pe zidurile cetății într-o groapă, luându-și astfel sfârșitul cel mucenicesc împreună cu fiii lor.

Alții dintre iudei se adunaseră prin peșterile cele din jurul cetății, ca să-și prăznuiască în taină ziua sămbetei, despre care înștiințându-se tiranul, a poruncit ca pe toți să-i ardă în foc. După aceasta a fost prins unul din cei mai mari cărturari, cu numele Eleazar și cu rânduiala preot, bătrân de ani, cu cinstea feței bine împodobit, înfrumusețat cu căruntețile și cu înțelepciunea cea cu bună credință. El era știut de toți ca unul dintre cei dintâi învățători de lege în Ierusalim, fiind unul din cei șaptezeci și doi de tâlcuitori, care a tălmăcit cărțile evreiești în limba elinească, după porunca lui Ptolomeu Filadelful, împăratul Egiptului. Despre pătimirea acestui cinstit bătrân Eleazar se povestește astfel în Sfânta Scriptură:

Fiind adus el înaintea păgânului, când îi băgau în gură cu sila carne de porc ca să mănânce, voia mai bine să-și aleagă moartea cea slăvită și mucenicescă pentru Legea Domnului, decât viața cea necinstită și hilită, întru mânierea lui Dumnezeu. Și mergea de voie la chinuri, scuișând din gură carnea cea spurcată de care se atinsese și se dădea pe dânsul pildă celorlalți evrei temători de Dumnezeu, care aveau să moară

pentru Legea Lui, învățându-i cu fapta, că nu se cade a îndrăzni cineva la păcat, ca să-și poată feri viața de aici, nici să mânia cu fărădelegile sale pe Dumnezeu, pentru această vremelnică viață, care este iubită de oameni.

Iar unii din păgâni, arătându-se miloși față de Eleazar pentru cunoștința cea de demult cu dânșii, îi aduceau în taină cărnuri, nu de porc, ci de alte animale neoprite de lege, și-i ziceau la ureche: „Primește acestea în locul celor de porc și mănâncă-le înaintea tuturor, ca și cum ar fi de porc, ca toți, văzându-te că mănânci carne, să creadă că mănânci carne de porc, cum poruncește împăratul, și așa vei scăpa de chinuri și de moarte!” Dar binecunoscătorul și plăcutul lui Dumnezeu bătrân, îndată a răspuns către dânșii, zicând: „Mai bine îmi este ca îndată să mă arunc în iad, decât să mânia pe Dumnezeul meu prin călcarea Legii Lui celei sfinte; nici nu se cuvine vârstei noastre celei bătrâne să ne fățarnicim spre sminteala tinerilor celor mulți. Căci dacă tinerii mă vor vedea făcând aceasta, la care voi mă sfătuiți să fac, vor zice: «Iată, Eleazar la adânci bătrâneți a lăsat legea părintească și s-a lipit de păgâni!» Și așa aceia, pentru fățarnicia mea, se vor depărta de la Dumnezeul cel adevărat și vor pieri; deoarece, căutând la mine, vor începe a defăima Legea lui Dumnezeu și a se abate la păgânătatea elinească, înșelându-se de iubirea vieții acesteia de puțină vreme; iar eu voi aduce prihană asupra bătrâneților mele, făcându-mă pricinuior pierzării atâtor suflete. Deci chiar de mă voi izbăvi de muncile acestea de la oameni, însă de muncile Atotputernicului Dumnezeu nu voi putea scăpa, nici viu, nici mort. Deci mai bine să mor acum și să-mi împodobesc bătrânețile mele prin răbdare bărbătească, iar celor tineri să le las după mine pildă bună, când, cu mărime de suflet și tărie, voi pătimi pentru cinstitele și sfintele legi”.

Astfel grăind Sfântul Eleazar, a fost tras spre chinuire; iar aceia care mai înainte se arătau că se milostivesc spre dânșii, s-au schimbat pentru cuvintele lui spre mânie și iuțime. Deci preotul lui Dumnezeu a fost muncit cu multe chinuri și bătut cumplit. Și fiind aproape mort, a suspinat și a zis către Dumnezeu: „Cel ce toate le știi și spre toți privești, Doamne, Tu știi că, putând să mă izbăvesc de moarte, am suferit de bună voie aceste răni aspre și am răbdat cu trupul durerile cele grele, însă cu bucurie și cu dragoste le primesc pe ele, deoarece pățimesc pentru slava sfântului Tău nume”. Aceasta zicând, s-a sfârșit, lăsând pomenirea morții lui ca pildă de urmat, nu numai celor tineri, ci și la tot poporul.

Și se adaugă în cărțile bisericești și aceasta spre pomenirea lui, că după cumplita bătaie, au turnat peste rănilor lui oțet iute cu miros greu și l-au aruncat în foc. Iar el, rugându-se lui Dumnezeu ca sângele și moartea lui să fie primite pentru tot neamul evreiesc, și-a dat sufletul său.

După sfârșitul cel mucenicesc al Sfântului Eleazar, au fost prinși șapte frați de neam cinstit, împreună cu maica lor, și ca unii ce erau de bun neam, au fost trimiși la împărat în Antiohia spre cercetare. Și au fost siliți de împăratul să mănânce carne de porc, împotriva legii evreiești. Iar mănucarea cărnii de porc pentru evrei era în acea vreme semn de depărtare de Domnul Savaot, în care credeau ei, și dovadă de păgânătate, la care se abăteau evreii cei mici la suflet. Deci acești șapte frați, fiind ucenicii preotului Eleazar, învățătorul Ierusalimului, acela care a pățimit mai înainte, și bine pomenind învățătura lui, au stat cu mărime de suflet întru buna lor credință și nu s-au supus poruncii împăratului, nevrând să-și calce legea. De aceea i-au bătut mult cu bice și cu vine de bou. Despre muncirea și îndrăzneala lor cea cu bărbăție înaintea chinuitorului, dumnezeiasca Scriptură povestește astfel în cartea a doua a Macabeilor:

Unul din frații Macabei, care era mai întâi, a zis către împărat astfel: „Ce voiești să întrebi și să înveți de la noi? Fiindcă suntem gata să murim, decât să călcăm legile cele părintești”. Iar împăratul, mâniindu-se, a poruncit să ardă niște tigăi și căldări. Acelea fiind înfierbântate degrab, a poruncit ca să-i taie limba celui ce era între dânșii înainte vorbitor la cuvânt, să-i jupoarie pielea de pe trup și să-i taie marginile mădularelor trupesti; iar frații ceilalți și maica lor să privească. Și după ce i-au tăiat toate mădularele, a poruncit să-l dea focului și să-l frigă în tigaie, deși abia mai sufla. Iar aburii înălțându-se din tigaie, toți ceilalți, împreună cu maica lor, se îndemneau unul pe altul să moară cu bărbăție, zicând astfel: „Domnul Dumnezeu vede și cu adevărat se mângâie întru noi, precum a arătat Moise în fața poporului prin cântarea sa care mărturisește, zicând: Și întru robii Săi se va mângâia”.

Deci cel dintâi murind în acest fel, pe al doilea l-au scos spre batjocură; deci și acestuia jupuindu-i pielea cu perii de pe cap, l-au întrebat: „Vei mânca carne de porc mai înainte de a fi schingiuite toate mădularele trupului tău?” Iar el, răspunzând în graiul părinților săi, a zis: „Nu”. De aceea și acesta a fost chinuit, ca și cel dintâi. Iar când era în suflarea cea de pe urmă, a zis: "Tu, preaticălosule, ne pierzi pe noi din viața aceasta de acum, iar Impăratul lumii ne va învia întru învierea vieții veșnice, pe noi, cei omorâți pentru legile Sale". După aceasta a fost batjocorit al treilea; și, cerându-i-se limba, el a scos-o afară îndată și, întinzându-și mâinile cu îndrăzneală și cu bărbăție, a zis: „Acestea le-am câștigat de la Cer și pentru legile Lui le defăimez pe ele; și nădăjduiesc să le iau iarăși de la Dânsul". Insuși împăratul și cei ce erau cu dânsul se minunau de mărimea de suflet a tânărului, că întru nimic nu socotea chinurile.

Acesta sfârșindu-se, păgânii au luat pe al patrulea și l-au muncit asemenea. Iar când era aproape de moarte, a zis astfel: „Mai bine fiind uciși de oameni, să așteptăm nădejdea cea de la Dumnezeu, ca să fim iar înviați de Dânsul. Iar ție nu-ți va fie înviere spre viață!" După aceasta au adus pe al cincilea și l-au muncit și pe el. Acela, căutând spre împărat, a zis: „Având stăpânire peste oameni, fiind muritor, faci ceea ce voiești, însă să nu socotești că neamul nostru este părăsit de Dumnezeu. Tu să mai aștepti și vei vedea stăpânirea Lui cea mare, cum te va munci pe tine și seminția ta". După aceasta au adus pe al șaselea și acela, fiind aproape să moară, a zis: „Nu te înșela în zadar, pentru că noi pătimim acestea pentru că am greșit Dumnezeului nostru; iar tu să nu socotești că ești nevinovat, începând a te lupta cu Dumnezeu".

Iar maica cea fără de măsură minunată și vrednică de buna pomenire, văzând pe cei șapte fii pierind într-o singură zi, răbda cu bărbăție, pentru nădejdea în Domnul și îndemna pe fiecare din ei în graiul părinților săi, fiind plină de vitejească înțelepciune. Deci, întărind gândul femeiesc cu sufletul bărbătesc, zicea către dâșii: „Nu știu cum v-ați arătat în pânțele mele, pentru că nu v-am dat eu duh și viață, nici n-am alcătuit mădularele fiecăruia. Ci Făcătorul lumii, care a zidit neamul omenesc și a dat viață tuturor, vă va da iarăși duh și viață cu mila sa, căci acum vă defăimați pe voi singuri pentru legile Lui".

Iar lui Antioh părăndu-i că este defăimat și trecând cu vederea glasul de ocară, cel mai tânăr fiind încă viu, îl sfătuia nu numai cu cuvintele, dar îl întărea și cu jurământ, că-l va face prietenul lui și-i va încredința averi, făcându-l bogat și fericit, dacă se va depărta de la legile părintești. Iar tânărul neluând aminte nicidecum la acestea, împăratul a chemat-o pe maica sa și a îndemnat-o să-i fie tânărului sfătuitoare spre scăpare. Și stăruind el mult, ea a făgăduit că va sfătui pe fiul său; și plecându-se către dânsul, a râs de cumplitul chinuitor și a zis în graiul părinților săi: „Fiule, miluiește-mă pe mine, care nouă luni te-am purtat în pânțe, te-am hrănit cu lapte trei ani, te-am crescut, te-am adus la această vârstă și ți-am suferit durerile creșterii. Rogu-te, fiule, să cauți spre cer și spre pământ și, văzând toate cele dintr-însele, să cunoști că Dumnezeu le-a făcut pe acestea din cele ce nu erau, și neamul omenesc așa s-a făcut. Să nu te temi de acest sfășietor de carne, ci, fiind vrednic fraților tăi, să primești moartea, ca să te primesc în ziua milostivirii împreună cu frații tăi!"

Ea grăind acestea, tânărul a zis: „Pe cine așteptați? Nu voi asculta porunca împăratului, ci voi asculta porunca Legii date părinților noștri prin Moise; iar tu, fiind aflător de toate răutățile asupra iudeilor, nu vei scăpa de urgia lui Dumnezeu, pentru că noi le pătimim acestea pentru păcatele noastre! Iar dacă Domnul nostru Cel viu S-a mâniat puțin spre înfricoșare și învățătură, apoi iarăși Se va împăca cu robii Săi. Iar tu, nelegiuitule și spurcatule mai mult decât toți oamenii, nu te înălța în zadar, îngâmfându-te prin nădejdea cea deșartă și înălțându-ți mâna asupra robilor Lui cerești, pentru că n-ai scăpat încă de judecata Atotțitorului și Atotvăzătorului Dumnezeu; căci frații noștri, răbdând puține dureri după Legea lui Dumnezeu, au câștigat viața cea veșnică; iar tu, cu judecata lui Dumnezeu, vei lua pedeapsa cea dreaptă, după mândria ta. Iar eu îmi dau sufletul și trupul pentru legile părintești, precum și-au dat și frații mei, chemând pe Dumnezeu, ca degrab să fie milostiv asupra lui Israel; iar tu, cu muncirea și cu bătaia, vei mărturisi că numai Unul este Dumnezeu. La mine și la frații mei va înceta mânia Atotțitorului, cea adusă cu dreptate asupra a tot neamul nostru".

Atunci împăratul, aprinzându-se de mânie asupra lui mai cumplit decât asupra celorlalți, suferea ocărărea cu amar. Deci și acesta a fost ucis și s-a mutat curat din viață, nădăjduind spre Domnul.

Văzând aceasta fericita maică, al cărei nume era Solomonia, s-a umplut de veselie negrăită, că și-a trimis fără prihană înaintea lui Dumnezeu pe cei șapte fii ai săi. Și stând deasupra trupurilor lor, și-a întins mâinile în sus și, rugându-se cu lacrimi fierbinți, și-a dat sufletul în mâinile lui Dumnezeu. Astfel s-a sfârșit maica cu fiii săi, punându-și sufletele pentru legea Atotțiitorului Dumnezeu.

Apoi Dumnezeu s-a milostivit spre neamul evreiesc pentru vărsarea sângelui robilor săi; căci a ridicat între evrei pe un bărbat viteaz, din neamul preoțesc, cu numele Iuda Macabeul. Acela, cu puterea cea de oaste s-a împotrivit bărbătește păgânului împărat Antioh și, biruindu-l, a izgonit pe voievozii lui și a ucis pe mulți din cei ce se abătuseră la păgânătatea elinească. El a curățit templul Ierusalimului de spurcăciunile idolești, precum povestesc pe larg cărțile Macabeilor. Iar Antioh, fiind pedepsit cu dreapta judecată a lui Dumnezeu, încă din această viață de acum a început a pătimi muncile cele cumplite, fiind lovit înăuntru de o rană netămăduită. Și fierbeau viermii înăuntru lui și ieșea din trupul său o duhoare nesuferită. Atunci ticălosul acela, chiar și nevrând, după proorocia mucenicului celui mai tânăr, a mărturisit pe Dumnezeu lui Israel, pe care mai înainte îl hulea, și a început a căuta pe Cel pe Care-l prigonea; dar n-a câștigat milă de la Dumnezeu, căci el n-a făcut milă oamenilor. Și n-a aflat loc de pocăință și cel rău a pierit rău, cu sunet. Iar Atotputernicul Dumnezeu era proslăvit atunci și acum se proslăvește de toate neamurile și de-a pururea va fi proslăvit întru toți vecii. Amin.

Notă. Numele acestor sfinți mucenici, frați după trup, nu s-au pus înăuntru istoriei acesteia pentru pătimirea lor; pe de o parte pentru că în dumnezeiasca Scriptură a cărții Macabeilor nu sunt puse, iar pe de altă parte, pentru că la alți povestitori se află numele acestora nepotrivite. În Prolog și în Sinaxarul lunilor se numesc așa: Avim, Antonin, Gurie, Eleazar, Evseon, Alim și Marcel. Iar vrednicul de credință povestitor evreiesc al faptelor celor mai vechi, precum și scriitorul pe larg al pătimirii acestor sfinți mucenici, Iosif iudeul, care a viețuit în zilele lui Vespasian, împăratul Romei, scrie astfel numele lor: cel dintâi, Macabeu; al doilea, Aver; al treilea, Mahir; al patrulea, Iuda; al cincilea, Ahas; al șaselea, Aret, și al șaptelea, Iacov. Și mai vrednică de credință este povestirea acestuia, decât cea scrisă în Prolog și în Sinaxare, de vreme ce în acelea se află oarecare nume care nu sunt evreiești, ci elinești, precum Antonin și Marcel, cu care nu se cădea atunci evreilor ierusalimiteni să se numească. Iar de vreme ce s-a aflat această nepotrivire a numelor, de aceea n-am vorbit despre ele, căci singur Dumnezeu le știe mai bine, ca Cel ce le-a scris la ceruri în cartea vieții; iar nouă ne ajunge să ne folosim din bărbăteasca lor pătimire pentru Legea lui Dumnezeu.

SFINȚII NOUĂ MUCENICI DIN PERGA PAMFILIEI (1 august)

Sfinții nouă mucenici au trăit în vremea împărăției lui Dioclețian și a ighemonului Flavian, în Perga Pamfiliei, fiind creștinați de moșii lor. Mineon era teslar, iar ceilalți plugari. Având toți un gând și sfătuindu-se bun sfat, s-au dus la lupta muceniei, socotind toate ale lumii deșarte, pentru Hristos. Și sosind la capiștea Artemidei, într-o noapte au stricat toți idolii câți au găsit acolo.

Apoi fiind prinși și aduși la întrebare înaintea ighemonului, au fost rău bătuți, arși pe coaste și strujiți cu unghii de fier până la oase, arzându-li-se subțiorii cu făclii, apoi, scoțându-li-se ochii cu țepușe, au fost băgați în temniță, poruncind tiranul să nu le dea nici de mâncare, nici de băut, nici altă căutare să aibă. De aceea, peste puțină vreme, au fost dați la fiare ca să-i mănânce, care, venind cu blândețe la ei, nu le-au făcut nimic.

Mirându-se toți de aceasta și strigând: „Mare este Dumnezeu creștinilor”, îndată s-au pogorât din cer tunete și fulgere cu ploi grele, amestecate cu grindină. Apoi s-a auzit un glas dumnezeiesc, care i-a chemat pe sfinți, iar ei, auzind, s-au bucurat. Atunci ighemonul a poruncit să li se taie capetele și așa au primit cununa muceniciei. Numele acestora sunt: Leontie, Atie, Alexandru, Chindeu, Mnisitei, Chiriac, Mineon, Catun și Evclei.

ADUCEREA CINSTITELOR MOAȘTE ALE SFÂNTULUI ÎNTÂIULUI MUCENIC ȘI ARHIDIACON ȘTEFAN (2 august)

Sfântul Arhidiacon Ștefan fiind ucis cu pietre de către evrei, cinstitul lui trup a stat neîngropat o zi și o noapte, fiind aruncat spre mâncarea câinilor, a fiarelor și a păsărilor; însă nimic nu s-a atins de dânsul, pentru că Domnul îl păzea pe el. Iar în a doua noapte, Gamaliei, slăvitul învățător de lege al Ierusalimului, cel ce se pomenește în Faptele Apostolilor, care începuse a se pleca spre dreapta credință în Hristos și se arătase în taină prieten al Sfinților Apostoli, a trimis bărbați cucernici ca să ia pe ascuns trupul întâiului mucenic, și l-a dus în satul său, care, după numele lui, se chema Cafargamala, adică satul lui Gamaliel.

Acel sat era departe de Ierusalim ca la douăzeci de stadii și acolo i-a făcut Sfântului Ștefan cinstita îngropare, punându-l într-o peșteră, în mormântul său cel nou. După aceea Nicodim, boierul evreiesc care venise noaptea la Domnul Hristos, plângând deasupra mormântului Sfântului Ștefan, s-a mutat către Domnul; și tot acolo aproape de mormântul mucenicului a fost îngropat de Gamaliel.

După aceasta și Gamaliel, primind Sfântul Botez împreună cu fiul său Aviv și viețuind câțeva vreme cu bună plăcere în buna cinstire creștinească, s-a sfârșit. Deci în aceeași peșteră, lângă mormântul lui Ștefan și a lui Nicodim, i-au îngropat pe amândoi. Și trecând mulți ani și pierind chinuitorii care mult au prigonit Biserica lui Hristos, a sosit împărăția creștinească, prin luminarea marelui Constantin; și, făcându-se alinare Bisericii și dreapta credință strălucind pretutindenea, s-au aflat prin dumnezeiască descoperire cinstitele moaște ale Sfântului Întâiului Mucenic și Arhidiacon Ștefan și lângă dânsul moaștele bărbaților celor de Dumnezeu plăcuți, ale lui Nicodim, Gamaliel și Aviv. Și le-a aflat pe ele preotul satului acela, cu numele Luchian, după o arătare ce i s-a făcut lui în acest chip:

În noaptea unei vineri, în ceasul al treilea, odihnindu-se el, i s-a arătat în vedenia visului un bărbat bătrân, înalt la stat, bineîncuviințat și înfrumusețat cu căruntețile, având barbă lungă, îmbrăcat cu o haină albă, care era împetrițată cu picături în chipul aurului, închipuind asemănări de cruci pe ea, iar în mâna sa avea un toiag de aur, cu care îmboldind în coaste pe preot, l-a strigat de trei ori, chemându-l pe nume: „Luchiane, Luchiane, Luchiane!”, și a început a grăi: „Mergi în cetatea Ierusalimului și spune Sfântului Ioan arhiepiscopul: «Până când vom sta închiși și nu ne deschizi nouă? Căci în vremea arhieriei tale ni se cade nouă să fim arătați! Deci deschide fără de zăbavă mormântul nostru, unde, din nebăgare de seamă, zac moaștele noastre, pe de o parte fiind udate de ploi, iar pe de alta fiind călcate de picioarele celor necredincioși! Și nu mă îngrijesc atâta de mine, pe cât de acei sfinți vrednici de mare cinste, care zac împreună cu mine. Deschide-le pe acelea, ca să deschidă Dumnezeu lumii ușile milostivirii Sale, fiindcă este cuprinsă de multe primejdii!»”

Iar preotul Luchian, înspăimântându-se, a întrebat pe bărbatul ce i se arătase lui, zicându-i: „Cine ești tu, domnule, și cine sunt cei ce zici că sunt cu tine?” Iar acela a răspuns: „Eu sunt Gamaliel, învățătorul lui Pavel, apostolul lui Hristos, și împreună cu mine se odihnește Ștefan arhidiaconul, cel ucis cu pietre de evrei și de arhieriei Ierusalimului, pentru credința lui în Hristos. Acela fiind aruncat spre mâncarea câinilor, a fiarelor și a păsărilor, l-am luat noaptea și, aducându-l în acest sat al meu, l-am pus în peștera mea în mormântul gătit mie, vrând să am parte cu dânsul întru înviere și în darul lui Dumnezeu. Iar în alt

mormânt, în aceeași peșteră, este pus Nicodim, cel ce a fost învățat sfânta credință de Insuși Domnul Hristos și a primit Sfântul Botez de la apostoli, după înălțarea Domnului. De al cărui botez și de credința sa cea întru Hristos aflând evreii, s-au umplut de mânie și voiau să-l ucidă pe dânsul, ca și pe Ștefan, însă n-au făcut aceasta pentru cinstea mea, fiindcă îmi era rudenie; ci au luat de la dânsul dregătoria, iar averea lui au adăugat-o la averile bisericesti. Apoi, blestemându-l, l-au izgonit din cetate cu multe ocări și cu necinste, iar eu l-am primit pe dânsul în satul meu și l-am hrănit până la sfârșitul lui. Și sfârșindu-se, l-am îngropat aproape de moaștele întâiului Mucenic Ștefan. Tot acolo am îngropat în al treilea mormânt și pe Aviv, prea iubitul meu fiu, care, împreună cu mine, a primit Sfântul Botez de la apostolii lui Hristos, când era în vârstă de douăzeci de ani. El murind înainte de mine, l-am îngropat în mormântul al treilea, cel săpat în peretele peșterii, cu care împreună am pus să fie așezat și trupul meu, pe când muream".

Preotul iarăși l-a întrebat, zicându-i: „Unde vă vom căuta pe voi?” Gamaliel a răspuns: „Caută-ne înaintea satului spre partea de miazăzi, la țarina care se numește de la Gravi, adică țarina bărbaților lui Dumnezeu”. Zicând aceasta, s-a făcut nevăzut, iar preotul, deșteptându-se, a lăudat pe Dumnezeu și s-a rugat, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, de este de la Tine arătarea aceasta, iar nu o înșelăciune, poruncește dar, ca și a doua oară și a treia oară să mi se facă aceeași arătare!” Și a început a posti cu mâncare uscată până la următoarea vineri, petrecând în rugăciune și nespunând cuiva de vedenia aceea.

Iar în noaptea celeilalte vineri, în ceasul al treilea, Gamaliel iarăși s-a arătat lui Luchian preotul în același chip ca întâia oară, și i-a zis: „Pentru ce n-ai luat seamă ca să mergi și să spui Sfântului Ioan arhiepiscopul, precum ți-am zis?” Preotul i-a răspuns: „Iartă-mă, Domnul meu, că m-am temut să merg îndată după cea dintâi vedenie și să-i spun, ca să nu mă aflu mincinos; ci m-am rugat Domnului să te trimită a doua oară și a treia oară la mine, ca să mă pot încredința despre acest adevăr”. Iar el, făcându-i cu mâna, i-a zis: „Pace ție, preote, odihnește-te!” Și se vedea ca și cum pleca din ochii preotului. Apoi iarăși, întorcându-se către dânsul, i-a zis: „Luchiane, de vreme ce te gândești cum vei afla și vei cunoaște moaștele fiecăruia din noi, caută, vezi și cunoaște cele ce se vor arăta ție!”

Zicând aceasta, cel ce se arătase a adus preotului patru coșnițe: trei de aur, iar a patra de argint. Drept aceea, una dintre acele coșnițe de aur era plină de flori roșii, a doua și a treia din cele de aur erau pline de flori albe, iar a patra coșniță, cea de argint, era plină de șofran galben binemirositor. Coșnița cea dintâi de aur, cu florile cele roșii, a pus-o de-a dreapta preotului, spre răsărit, pe cea de-a doua, cu florile cele albe, a pus-o în partea dinspre miazăzi, iar pe a treia și pe a patra, le-a pus împreună în partea dinspre apus, în dreptul celei dintâi ce era spre răsărit. Preotul a întrebat pe cel ce-i arăta lui acelea, zicându-i: „Ce sunt acestea, domnul meu?” El i-a răspuns: „Acestea sunt mormintele noastre, în care ne odihnim noi. Coșnița cea de aur cu flori roșii dinspre răsărit este mormântul Sfântului Ștefan, care s-a roșit cu sângele mucenicesc pentru Hristos. Cealaltă coșniță de aur, cu florile cele albe, care stă spre miazăzi, este mormântul Sfântului Nicodim. A treia coșniță, asemenea cu flori albe, care stă spre apus, este mormântul meu. Iar a patra coșniță, cea de argint, cu șofranul cel binemirositor, care stă împreună cu a mea, este mormântul fiului meu Aviv, care a fost curat din păntecele maicii sale, cu trupul și cu sufletul, și s-a sfârșit în feciorie fără de prihană”.

Aceasta zicând Gamaliel, s-a făcut nevăzut împreună cu coșnițele. Iar preotul, după acea vedenie, a mulțumit lui Dumnezeu și s-a silit la rugăciune și la postire până în vinerea a treia, așteptând ca și a treia oară să se învrednicească de acea arătare. Și în noaptea vinerii a treia, Gamaliel, același bărbat cinstit și cu sfântă podoabă, a stat înaintea preotului în vedenie, zicându-i cu îngrozire: „Pentru ce nu ai băgat de seamă până acum, ca să mergi la arhiepiscop și să-i vestești lui cele arătate și cele zise ție? Oare nu vezi câtă secetă și mâhnire este în cele de sub cer? Iar tu nu te îngrijești! Oare nu sunt în pustietăți bărbați sfinți mai buni și mai vrednici de această descoperire decât tine? Iar noi, trecându-i pe aceia, am voit să fim arătați prin tine; deci, sculându-te, mergi și spune arhiepiscopului ca să deschidă locul în care ne odihnim și să facă o biserică, ca, prin rugăciunile noastre, Domnul să fie milostiv spre poporul Său”.

Deci, sculându-se preotul și mulțumind Domnului, a mers cu sânguință la Ierusalim și i-a spus sfântului arhiepiscop Ioan acea vedenie și porunca pe care o primise de trei ori. Iar arhiepiscopul, plângând de bucurie, a zis: „Bine este cuvântat Dumnezeu, iubitorul de oameni, Care voiește să ne arate nouă mila Sa, prin descoperirea sfinților Săi, pe care, de ne vom învrednici a-i afla, apoi mi se cade mie să aduc moaștele Sfântului întâiului Mucenic și Arhidiacon Ștefan aici în cetatea în care s-a nevoit împotriva iudeilor și a văzut cerurile deschise și pe Hristos stând în slava Sa. Iar tu, fiule - a zis către preot -, du-te la țarina aceea, caută locul unde zac sfinții, sapă până dai de mormintele lor și vestește-mă când îi vei găsi pe ei!”

Și întorcându-se preotul de la cetate în satul său, a chemat niște bărbați cucernici, și a mers cu dânșii la țarina ce se numea "de la Gavri". În mijlocul acelei țarine era o movilă. Deci, socotind că acolo se odihnesc moaștele sfinților, a voit să sape, dar mai întâi a făcut rugăciune de toată noaptea pe acea movilă. Și într-aceea noapte s-a arătat Sfântul Gamaliel unui monah ce locuia acolo pe aproape, cu numele Nughetie, zicându-i: „Du-te și spune preotului Luchian să nu se ostenească săpând pe acea movilă, căci noi nu zăcem acolo, ci să ne caute lângă valea din partea dinspre miazăzi, că acolo suntem îngropați. Iar pe acea movilă am fost puși când ne duceau la îngropare și se făcea acolo deasupra noastră plângere, după obiceiul cel vechi. De aceea s-a făcut acea movilă, întru mărturia plânsului ce s-a făcut deasupra noastră”. Deci monahul acela, sculându-se, s-a dus și a găsit pe preotul Luchian cu mulți oameni, începând a săpa la acea movilă, și i-a spus lui ceea ce a văzut și a auzit. Iar preotul a proslăvit pe Dumnezeu, că a arătat și pe un alt martor al descoperirii.

Și mergând spre vale, au găsit lângă ea o piatră, pe care era Scris cu slove evreiești "Heliil", care se tâlcuiește "Robii lui Dumnezeu". Deci, săpând piatra aceea și luând-o de acolo, au găsit o intrare strâmtă în peșteră și intrând în ea cu lumânare, au văzut în pereți mormintele săpate și într-însele moaștele sfinților. Intrarea în peșteră era dinspre miazăzi și în dreapta spre răsărit era mormântul Sfântului Arhidiacon Ștefan; în dreptul intrării dinspre miazănoapte era mormântul Sfântului Nicodim, iar în partea dinspre apus, în dreptul Sfântului Ștefan, se odihnea Sfântul Gamaliel cu fiul său, precum mai înainte se făcuse arătare preotului în vedenie prin coșni-țe. Atunci îndată preotul a spus lui Ioan, arhiepiscopul Ierusalimului, despre aflarea sfinților.

Iar arhiepiscopul luând doi episcopi care se întâmplaseră acolo, pe Elefterie al Sevastiei și pe un alt Elefterie al Ierihonului, a mers cu sânguință la locul acela unde erau moaștele sfinților și, săpând intrarea peșterii largă, au intrat înăuntru. Și când au deschis mormântul Sfântului întâiului Mucenic și Arhidiacon Ștefan, îndată s-a cutremurat pământul și s-a auzit de cei vrednici un glas de îngeri care cântau: Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace. Și atât de bună mireasmă a ieșit din moaștele sfântului, precum nimeni din oameni nu a mirosit cândva mai înainte. Și li se părea tuturor că stau ca în rai, umplându-se văzduhul de acea bună mireasmă negrăită, încât și până la zece stadii se simțea mirosul acela. Împreună cu arhiepiscopul venise de la Ierusalim și din satele de primprejur mult popor, între care erau și mulți cuprinși de felurite boli - unii orbi, alții schiopi, alții pătimeau cu neputințe dinlăuntru, alții erau munciți de diavoli, iar alții pătimeau de felurite vătămări și răni. Și în același ceas au primit toți tămăduiri, iar numărul celor care se tămăduiseră era șaptezeci și trei. Deci luând moaștele acestor patru sfinți, le-au scos cu cântări de psalmi pe movilă, iar poporul se atingea de ele, sărutându-le cu cucernicie. După aceasta, arhiepiscopul a zidit degrabă pe locul acela o biserică în numele sfinților celor aflați și a pus într-însa pe Nicodim, pe Gamaliel și pe Aviv, iar moaștele Sfântului Arhidiacon Ștefan le-a dus cu cinste în Ierusalim și le-a pus în biserica din Sfântul Sion.

În aceeași vreme, un oarecare bărbat din sfatul împărătesc, cu numele Alexandru, împreună cu femeia sa, Iuliana, au plecat de la Constantinopol la Ierusalim spre închinare la Sfintele Locuri. Și văzând ei minunile cele ce se făceau la mormântul Sfântului întâiului Mucenic Ștefan, au zidit în cetate o biserică de piatră în numele lui și au rugat mult pe arhieru să mute moaștele Sfântului Ștefan în biserica cea nou zidită. Iar arhierul, fiind silit de rugămintea cea cu dinadinsul, a făcut ceea ce cereau. Iar după câțva timp, Alexandru s-a îmbolnăvit de moarte în Ierusalim și a poruncit femeii sale cu jurământ, să-i facă o

raclă asemenea cu racla întâiului mucenic și în ea să-l pună pe el lângă moaștele Sfântului Ștefan. Aceasta porun-cindu-i, a murit.

Și a făcut femeia, după porunca bărbatului său, o raclă asemenea întru totul cu racla sfântului, și a pus în ea cu slăvită îngropare trupul bărbatului ei lângă racla sfântului. Apoi ea a rămas în Ierusalim lângă biserica aceea, nevrând să se despartă de bărbatul său, măcar că el murise, deoarece credea că el este viu întru Domnul. Iar de vreme ce acea Iuliana, soția lui Alexandru, era încă tânără, frumoasă și bogată, mulți din cei de neam bun o sileau să o ia în a doua nuntă; însă ea, fiind întreg înțeleaptă, nicidecum nu voia să se însoțească după alt bărbat, păzind neschimbată credința însoțirii cu bărbatul cel dintâi, cu care aștepta să aibă parte la înviere în rânduiala dreptilor.

Iar când un oarecare din puternicii stăpânitori o supăra pe ea foarte, vrând să o ia de soție, dânsa, ca să scape de el, s-a gândit să ia trupul bărbatului său și să se întoarcă la Constantinopol în patria sa. Și acum trecuseră opt ani de la pristăvirea bărbatului și a rugat pe arhiepiscopul Ierusalimului să n-o oprească să ia trupul bărbatului său, dar el n-a voit. Atunci ea a scris degrabă o scrisoare tatălui său, care trăia în Constantinopol, rugându-l să mijlocească pe lângă împăratul Constantin cel Mare, care împărătea pe atunci, ca să poată fără de oprire să ia din Ierusalim trupul bărbatului său și să vină la Constantinopol. Și nu după lungă vreme a venit o poruncă de la împărat, după cum cerea ea și a arătat-o arhiepiscopului.

Iar arhiepiscopul, văzând scrisoarea împărătească, nu a mai putut răspunde nimic împotriva și a binecuvântat să fie după dorința ei. Atunci Iuliana, descoperind cu binecuvântare pământul în care erau amândouă raclele, a Sfântului Mucenic Ștefan și a bărbatului ei, Alexandru, a luat din greșală racla cu moaștele sfântului, în loc de aceea a bărbatului, Dumnezeu voind așa și Intâiul Mucenic astfel dorind. Deci, punând-o în carul tras de catări, a plecat în cale. Și era seară când a pornit din Ierusalim și, în acea noapte, deasupra moaștelor care erau duse, s-a auzit din văzduh glasul îngerilor care cântau doxologia și o bună mireasmă mare ieșea din raclă ca din niște mir mult vărsat. Și se auzeau de departe și glasuri diavolești, strigând: „Amar nouă, că Ștefan trece și ne bate pe noi!” Iar slugile Iulianei, auzind unele ca acestea, s-au cutremurat și au zis către dânsa: „Ce este aceasta, doamnă, că se aud felurite glasuri, care spun de numele lui Ștefan? Oare nu cumva ducem noi racla Intâiului Mucenic în loc de aceea a domnului nostru Alexandru?” Iar ea, lăcrimând de bucurie, a zis: „Tăceți, fiilor, că așa și este, precum a voit Dumnezeu și precum a dorit sfântul, robul Său”.

Apoi ajungând la Ascalon, cetatea cea de lângă mare, au aflat o corabie mergând spre Constantinopol. Și dând plată cârmaciului, au stat în corabie cu moaștele sfântului și astfel au pornit în cale. Dar când erau ei în mijlocul mării, s-a ridicat o furtună mare, încât și corabia se acoperea cu valuri, iar cei din corabie se temeau de învăluirea cea cumplită. Dar iată că li s-a arătat lor în vederea ochilor Sfântul Intâiul Mucenic Ștefan și le-a zis: „Eu sunt cu voi, nu vă temeți!” Aceasta zicând-o, s-a făcut nevăzut. Și îndată marea s-a schimbat întru alinare și au mers de acolo fără de primejdie. Iar noaptea se arăta lumină deasupra moaștelor sfântului și multă bună mireasmă ieșea din sicriu și cântări îngerești se auzeau în văzduh.

Apoi sosind la Calcedon, au rămas acolo cinci zile și s-a făcut înștiințare cetățenilor despre moaștele Sfântului Ștefan. Deci s-au adunat la corabie, aducându-și pe neputincioșii lor, și toți câți erau bolnavi au câștigat tămăduire prin venirea întâiului mucenic, iar diavolii au fost izgoniți din oameni și, fugind, strigau: „Ștefan cel ucis de iudei cu pietre a venit și ne muncește pe noi cumplit și de pretutindeni ne izgonește, de pe pământ și de pe mare”.

După aceasta, corabia, plecând de la Calcedon și mergând cu bine, a ajuns la Constantinopol. Iar binecredincioasa femeie Iuliana s-a dus la tatăl său și i-a spus amănunțit toate despre moaștele Sfântului Arhidiacon Ștefan. Atunci mergând împreună cu tatăl său, s-au dus și au spus împăratului și patriarhului acestea, și toți s-au umplut de mare bucurie. Deci patriarhul cu clerul și cu tot poporul au mers la malul mării, întru întâmpinarea moaștelor Intâiului Mucenic și Arhidiacon Ștefan, și, scoțând din corabie racla

cu moaștele sfântului, au pus-o în careta împărătească și au petrecut-o cu cinste și cu cântări de psalmi, vrând să o aducă în palatele împărătești, pentru că așa poruncise împăratul.

Iar cât de multe minuni s-au făcut în acea vreme de la sfintele moaște, nu este cu putință a le spune, pentru că toți câți erau cuprinși de orice neputințe și de boli, primeau tămăduiri. Cu acest fel de cinste petrecându-le, au ajuns la locul care se numea "Băile lui Constantin". Acolo au stat catării care trăgeau carul împărătesc în care erau moaștele, iar slugile îi băteau, silindu-i să meargă, dar ei nu puteau să păsească din loc nicidecum. Atunci un catâr, luând glas omenesc, prin dumnezeiasca poruncă, a grăit astfel: „Pentru ce ne bateți în zadar, căci în acest loc a voit Sfântul întâiul Mucenic Ștefan să i se pună moaștele?”

Auzind un glas ca acesta, toți s-au mirat foarte și s-au înspăimântat, și au proslăvit pe Dumnezeu cu glas mare. Deci îndată împăratul a poruncit ca să se zidească o biserică de piatră în acel loc, și în scurtă vreme s-a zidit o biserică prea frumoasă în numele întâiului Mucenic și Arhidiacon Ștefan și au pus în ea cinstitele lui moaște întru slava și lauda Domnului Dumnezeu și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Cel slăvit împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, Căruia și de la noi păcătoșii să-I fie cinste și slavă, închinăciune și mulțumire, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

AFLAREA MOAȘTELOR SFINȚILOR MUCENICI MAXIM, CHINDILIAN ȘI DADA **(2 august)**

Aceștia au trăit pe vremea împăratului Maximian, în orașul Durostor, în latura a doua a Misiei. Stând ei de față înaintea lui Tarchinie ipatul și nevrând să jertfească, au fost bătuți; și aducându-se la același loc, ce se numește Ozovia, li s-au tăiat capetele în douăzeci și opt ale lui aprilie.

Mulți ani fiind neștiuți, s-au descoperit printr-un înger cinstitele lor moaște, în două zile ale lui august, și au fost mutate la Constantinopol, în locașul Preasfintei Născătoarei de Dumnezeu, la locul ce se zice al lui Viglenie.

FERICITUL VASILE, FĂCĂTORUL DE MINUNI DIN MOSCOVA **(După Sinaxarul Bisericii Ortodoxe, vol. 5, Salonic, 1996)** **(2 august)**

Acest fericit Vasile a trăit în vremea împărăției binecredinciosului cneaz Ioan Vasilievici și a păstoriei sfințitului Macarie, mitropolitul Moscovei și a toată Rusia. Tatăl lui se numea Iacov, iar mama lui Ana. Pe când era încă copil, a fost dat ca ucenic la un cizmar, unde ducea o viață de nevoință, rugându-se deseori și arătând încă de atunci primele semne ale darurilor dumnezeiești pe care le primise. Într-o zi, la vârsta de 16 ani, a început să rădă de un negustor care a venit să comande mai multe perechi de încălțări noi. După plecarea lui, cizmarul l-a întrebat cu dinadinsul de ce a făcut aceasta. Băiatul a răspuns că era caraghios ca acel negustor să comande încălțări pentru mai mulți ani, când el avea să moară a doua zi. Apoi împlinindu-se proorocia lui, Vasile n-a mai voit să rămână cu stăpânul său și nici să se întoarcă la părinți, ci a plecat la Moscova.

Acolo a luat asupra sa nevointă nebuniei pentru Hristos. El nu avea casă și nici acoperiș unde să-și plece capul, trăia aproape gol în piețe și pe străzi, petrecea nopțile în rugăciune în pragul bisericilor și păstra în mijlocul mulțimilor o liniște atât de desăvârșită, precum sihastrii în pustia cea mai adâncă. Când era întrebat, se făcea că nu poate să vorbească. Străin față de toți oamenii, lepădând lumea și legăturile ei, el arăta însă multă milă pentru sărmani, bolnavi și asupriți. Adesea mergea la închisoarea pentru cei stăpâniți de patima beției, pentru a-i îndemna să se îndrepte. Și fiind în vremea aceea multă groază și asuprire, petrecerea Sfântului Vasile era ca o mustrare la arătare pentru boierii cei fără de rânduială, și o mângâiere pentru poporul încercat. Aproape toate faptele lui aveau un tâlc proorocesc. De multe ori arunca cu pietre în pereții caselor oamenilor evlavioși și săruta colțul caselor celor ce trăiau în păcat. Când a fost întrebat de ce face așa, Vasile a răspuns că în casele unde este sfințenie nu este loc pentru diavoli și de aceea, văzându-i afară, îi gonea cu pietre. Dimpotrivă, sărutând colțul caselor de desfrânare, el se închina la îngerii care rămâneau afară, neputând să intre. La piață, el răsturna mesele neguțătorilor necinstiți; iar într-o zi, când țarul i-a trimis bani, el nu i-a mai dat ca de obicei la săraci, ci i-a dat unui negustor bine îmbrăcat care, pierzându-și averea, se rușina să cerșească și pierrea de foame.

În 1521, când tătarii conduși de Mehmet Hirei amenințau Moscova, Sfântul Vasile se ruga în fața ușilor bisericii Adormirii, vărsând mulțime de lacrimi pentru izbăvirea țării. S-a auzit atunci un vuiet mare în biserică, o flacără s-a ridicat și o voce venind din icoana Maicii Domnului a vestit că va părăsi Moscova din pricina păcatelor locuitorilor ei. Sfântul a căzut la rugăciune mai cu dinadinsul și vedenia înfricoșătoare a încetat. Mehmet Hirei, care dăduse foc la împrejurimi, a fost atunci alungat de arătarea unei mulțimi de ostași și a fugit dincolo de hotarele Rusiei.

Țarul Ivan al IV-lea, zis cel Groaznic, iubea pe sfânt și îl cinstea foarte, precum și Sfântul mitropolit Macarie. Odată, pe când a fost chemat la palat la sărbătorirea țarului, fericitul a vărsat de trei ori vin pe fereastră. Și întrebându-l țarul nedumerit de ce făcea aceasta, el a spus că stinge un foc la Novgorod. Iar nu după mult ceas, a venit veste că un mare foc se pornise la Novgorod, dar n-a putut să se întindă, pentru că un om străin și dezbrăcat uda casele în flăcări. Și văzând solii pe Vasile, au recunoscut că despre el era vorba.

Altădată, în 1547, sfântul a început să plângă cu amar în fața bisericii mănăstirii Înălțării Cinstitei Cruci, chiar în locul unde, puțin după aceea, s-a ivit focul care a ars Moscova. Nu după multă vreme, odată când țarul era în biserică la Sfânta Liturghie, fericitul stătea într-un colț și privea la el. După slujbă a zis țarului: „Nu erai la biserică, ci în altă parte!” Țarul a tăgăduit. Iar Vasile a răspuns: „Cuvintele tale nu sunt adevărate. Te-am văzut cum te plimbei în gând pe Muntele vrăbiilor, ca să-ți zidești palatul tău cel nou”. De atunci țarul a prins mai mare frică de sfânt și îl cinstea și mai tare.

Sfântul Vasile s-a arătat și la călătorii unei corăbii persienești care era în primejdie și i-a izbăvit din necaz. Încă a făcut și alte multe minuni, iar la vârsta de 88 de ani a căzut bolnav. Și îndată la căpătâiul lui au venit țarul și familia sa pentru a-i cere să se roage pentru ei. Iar când sfântul le proorocea viitorul împărăției, fața sa strălucea de lumină, pentru că vedea adunarea îngerilor care veniseră să-i ia sufletul. Deci fiind răpit, a adormit cu bucurie, la 2 august 1552. Toată cetatea s-a umplut atunci de mireasmă și mulțime mare s-a adunat la îngroparea lui. Țarul și fiii săi i-au purtat trupul pe umeri până la biserică, unde îl așteptau mitropolitul și episcopii. Pe mormântul său, care s-a făcut izvor de tămăduiri pentru credincioșii în necazuri, s-a zidit o biserică închinată Acoperământului Maicii Domnului, care a primit după aceea numele fericitului.

Iar cum minunile nu încetau să se înmulțească, pe vremea episcopiei Sfântului Iov, în 1588, fericitul a fost canonizat. În aceeași zi s-au vindecat 120 de bolnavi în fața moaștelor sfântului, care, precum se ruga pe pământ pentru toți cei necăjiți și împovărați, așa mijlocește și acum în ceruri în fața Sfintei Treimi, Căreia I se cuvine slava, cinstea și închinăciunea. Amin.

CUVIOȘII PĂRINȚI ISACHIE, DALMAT ȘI FAUST

(3 august)

Viața cea plăcută lui Dumnezeu a Cuviosului Isachie și râvna lui cea mare pentru buna credință, prin care a muștrăat pe răucredinciosul împărat Valent, proorocindu-i pieirea lui, precum și fericitul sfârșit al acestui cuvios, s-a scris din destul la 30 mai; cel ce voiește, să citească acolo.

Iar Cuviosul Dalmat, fiind în viață mirenească, a fost mai întâi ostaș în împărăția lui Teodosie cel Mare și era foarte cinstit la împăratul. Apoi a defăimat pentru Dumnezeu toate cele lumești și, lăsându-și femeia și copiii, a luat cu dânsul numai pe un fiu al său cu numele Faust și s-a dus la Cuviosul Isachie, care avea mănăstire în cetatea dinaintea Constantinopolului. El a fost tuns de dânsul în rânduiala monahicească împreună cu fiul său și trăiau amândoi cu dumnezeiască plăcere, bine nevoindu-se în pustniceștile osteneți. Iar după ce Cuviosul Isachie a ajuns la adânci bătrâneți, când se apropia de sfârșit, a chemat pe frați și, învățându-i pentru mântuire, le-a pus egumen în locul său pe Cuviosul Dalmat, după al cărui nume mai pe urmă s-a numit și mănăstirea aceea "a lui Dalmat".

Fericitul Dalmat a fost hirotonit preot de către Atic, patriarhul Constantinopolului. El atâta postire a arătat, încât petrecea fără hrană până la patruzeci de zile, biruind astfel, prin post și rugăciune, puterea diavolului. El s-a nevoit încă și asupra diavolilor celor văzuți, adică asupra ereticilor nestorienii care huleau pe Preasfânta Fecioară Maria, Maica Domnului, și a fost mare ajutor Sfinților Părinți la al treilea Sinod ecumenic, care s-a ținut în Efes, în timpul împăratului Teodosie cel Mic. Cuviosul era iubit de împărat și de sfinții părinți care l-au pus arhimandrit în Mănăstirea Dalmatului. Și plăcând el lui Dumnezeu desăvârșit, s-a mutat la Dânsul întru adânci bătrâneți. De asemenea și fiul lui, Cuviosul Faust, străbătând prin toată dumnezeiasca plăcere și prin toată nevoița monahicească și sfârșind bine alergarea pustnicească, s-a mutat la veșnicele locașuri și s-a numărat cu cuvioșii părinți în viața cea fără de moarte.

CUVIOSUL COSMA SIHAȘTRUL

(3 august)

Despre acest cuvios părinte Cosma, se scrie astfel în cartea ce se numește Limonar:

Părintele Vasile, preotul Mănăstirii Vicantia, ne-a povestit, zicând: „Fiind eu în cetatea Domnului Antiohia, de la Ierusalim a venit la Preasfințitul Patriarh Grigorie, părintele Cosma scopitul din lavra Faran, bărbat ales în pustnicie, râvnitor al credinței, păzitor tare al dogmelor celor drepte și foarte înțelept în dumnezeiasca Scriptură. Și petrecând puține zile în Antiohia, s-a pristăvit starețul, iar patriarhul a poruncit ca cinstitele lui moaște să le îngroape în mănăstirea sa patriarhală, unde era îngropat un oarecare episcop.

Iar într-una din zile, m-am dus să cercetez mormântul sfântului stareț și să mă închin cinstitelor lui moaște. Acolo am văzut că ședea lângă mormânt un sărac și cerea milostenie de la cei ce intrau în biserică. Acela, văzându-mă că mă închin la mormânt de trei ori și fac rugăciune preoțească pentru odihna celui mutat, mi-a zis: «Părinte, mare stareț a fost acela pe care l-ați îngropat aici acum două luni». Eu i-am grăit: «De unde știi?» El a răspuns: «Cu adevărat, părinte, eu am fost slăbănog doisprezece ani și prin acest stareț m-a tămăduit Dumnezeu. Și când sunt în orice fel de supărare, el vine și mă mângâie și-mi dă răcorire. Să auzi încă și altă minune despre dânsul. De când l-ați îngropat, îl aud în toate nopțile strigând

către episcop: „Ereticule, nu te atinge și nu te apropia de mine, pentru că ești vrăjmașul soborniceștii și Sfintei Biserici a lui Dumnezeu!”»

Auzind eu acestea - zice preotul Vasile - de la săracul cel tămăduit, m-am dus și am spus patriarhului și l-am rugat să poruncească să ia de acolo trupul starețului și să-l pună în alt loc. Iar preasfințitul patriarh mi-a zis: «Fiule, să mă crezi că nu se vatămă cu nimic părintele Cosma de ereticul acela; iar aceasta s-a făcut ca să fie știută de noi fapta starețului cea bună și râvna lui pentru dreapta credință. Asemenea, să se vădească și credința cea rea a episcopului, ca să nu-l avem pe el în rândul dreptcredincioșilor»".

Același preot Vasile ne-a mai povestit de părintele Cosma și aceasta: „Odată am mers la dânsul în lavra Faran și starețul mi-a spus că într-o zi i-a venit lui un gând, dorind să înțeleagă ce este ceea ce a zis Domnul ucenicilor Săi: Cel ce are haină să o vândă și să-și cumpere sabie. Și ucenicii răspunzând: Iată, sunt aici două săbii!, Domnul le-a zis: Este destul. Deci starețul, cercetând mult despre aceasta și neputând să socotească și să înțeleagă, a ieșit din chilie întru amiaza zilei, vrând să meargă la lavra care se numea Pirg, la avva Teofil, ca să-l întrebe despre acel cuvânt. Și mergând prin pustie, când era aproape de Calamon, a văzut un balaur foarte mare coborându-se din muntele Calamonului. Balaurul acela era atât de mare, încât când se încovoia alunecând, încovoierea trupului său se făcea ca o boltă și urma lui rămânea foarte adâncă pe pământ; și se țara în preajma căii care era înaintea starețului.

Și cunoscând starețul că acela este meșteșugul diavolului, care voia să-i împiedice calea pe care o avea în gând, s-a înarmat cu rugăciunea și a trecut fără frică pe calea care-i stătea înaintea, pe sub boltirea trupului balaurului, ca printr-o poartă, nepătîmind nici o vătămare, păzindu-se astfel cu puterea lui Dumnezeu. Și venind la avva Teofil și punându-i întrebarea despre cuvântul ce s-a zis mai înainte, a auzit de la dânsul un răspuns ca acesta: «Două săbii înseamnă rânduiala cea îndoită a vieții celei plăcute lui Dumnezeu: lucrarea și vederea; adică a se osteni și a-și adânci mintea în dumnezeiasca gândire și în rugăciune. De are cineva aceste două fapte bune, acela este desăvârșit»".

Preotul Vasile ne-a mai povestit despre cuviosul stareț încă și aceasta: „La început, când am mers la părintele Cosma în lavra Faran și am petrecut într-înșea zece ani, starețul m-a folosit mult pe mine cu cuvintele sale cele insuflate de Dumnezeu. Iar odată, vorbind despre mântuirea sufletului, a adus niște cuvinte ale Sfântului Atanasie, patriarhul Alexandriei, și mi-a zis: «Când vei auzi sau vei afla vreun cuvânt din cărțile Sfântului Atanasie, de nu vei avea hârtie, să-l scrii pe haina ta»". O sârguință ca aceasta avea cuviosul spre părinții cei atât de mari și spre învățătorii bisericești, cu care și el, după viața cea vremelnică și plăcută lui Dumnezeu, a câștigat parte în viața cea veșnică, cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Duhul Sfânt, I se cuvine slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL ANTONIE ROMANUL, DIN CETATEA NOVGORODULUI **(3 august)**

Cuviosul Antonie s-a născut și a crescut în Roma cea veche, întru acei ani când Biserica Apusului se despărțise acum de dreptcredincioasa Biserică a Răsăritului, iar părinții sfântului țineau în taină buna credință, încă și mulți alții făceau aceasta, ținându-se în taină de mărturisirea Bisericii Răsăritului. Și fiind dat copilul la învățătura cărții, a învățat nu numai limba latină, ci și a citi și a înțelege dumnezeiasca Scriptură în limba greacă. Și venind el în vârstă, s-a deprins sfânta credință de la părinții lui cei buni și s-a întărit în ea din citirea cărților, la care se nevoia foarte și lua aminte la învățăturile Sfinților Părinți, care au luminat și au întărit dreptslăvitoarea credință prin cele șapte sinoade a toată lumea, de care el se ținea tare.

Apoi, părinții lui ducându-se către Domnul, tânărul a început a împărți la săraci averea care rămăsese de la ei, dorind să treacă cu vederea deșertăciunile lumești și să slujească lui Dumnezeu. El voia încă să iasă și din Roma, de vreme ce vedea în ea tulburările și dezbinările ce se făceau în vremea aceea. Deci, grăbindu-se să iasă de acolo, a băgat într-un poloboc averea ce rămăsese, adică aurul și argintul, vasele bisericești și alte lucruri scumpe, și, întărindu-l cu cercuri de fier, l-a aruncat în mare, lăsându-l în purtarea de grijă a lui Dumnezeu, iar el s-a dus în pustie. Și aflând el undeva oarecare monahi viețuitori în pustie, între care unul era preot, i-a rugat să-l primească să viețuiască în obștea și în rânduiala lor. Dar aceia abia au voit să-l primească, de vreme ce îl vedeau tânăr, având 18 ani.

Deci sălășluindu-se Antonie în pustie cu acei monahi plăcuți lui Dumnezeu, s-a îmbrăcat în chipul monahicesc și a viețuit acolo 20 de ani, în ascultare și în nevoițe pustnicești. Apoi călcătorii de lege ridicând asupra binecredincioșilor creștini prigoana cea desăvârșită și ajungând aceea și la locașurile pustnicești, mulți au fost prinși și munciți, iar monahii abia au fugit de acea prigonire, fiecare unde putea să se ascundă. Atunci Cuviosul Antonie, ducându-se de acolo, a trecut prin pustietăți și prin locuri neumbrate, și găsind la marginea mării o piatră, a stat pe ea, rugându-se neîncetat lui Dumnezeu ziua și noaptea. El nu avea nici colibă, nici acoperământ, iar ca hrană avea ceea ce adusesse cu el din locașul său cel pustnicesc și rodul pe care îl dădea pustia cea de lângă mare. Și mânca din ea foarte puțin, o dată pe săptămână, postind de Duminică până Duminică. Și viețuind el pe acea piatră un an și două luni, în anul 6614 de la facerea lumii - 1106 după Hristos -, în a cincea zi a lunii septembrie, s-au ridicat niște vânturi mari și marea s-a tulburat foarte și valurile se ridicau până la piatra pe care era cuviosul. Și deodată, repezindu-se un val, a ridicat piatra pe care stătea cuviosul și l-a dus ca într-o corabie ușoară. O, minune preaminunată! Cine a văzut vreodată sau a auzit să plutească piatra deasupra apei? Inșă poruncii dumnezeiești toate îi sunt slujitoare și piatra plutea pe mare mai presus de fire, fiind purtată de valuri, dar mai ales de puterea dumnezeiască; iar Antonie, robul Domnului, ședea pe dânsa, rugându-se întru nevoie. O, ce fel de nădejde avea acest bărbat minunat! Cât de tare era nădejdea lui în Dumnezeu! Că, fiind în așa de mare primejdie, nu s-a temut, nici nu s-a deznădăjduit, ci întemeindu-și mintea întru Dumnezeu, s-a lăsat în voia Lui, având înaintea ochilor pe Preacurata Fecioară Maria.

Și i se părea că vede sus în nor - precum singur a spus mai pe urmă la niște bărbați duhovnicești -, pe Preacurata Stăpâna noastră, Născătoarea de Dumnezeu și pururea Fecioară Maria, ținând în mâini pe preaveșnicul său Prunc, pe Domnul nostru Iisus Hristos. Deci cuviosul, fiind cu totul în bucurie duhovnicească, nu băga de seamă acea înotare înfricoșată prin mijlocul valurilor mării; ci, ca fiind fără de trup, se uitase pe sine și se îndulcea de acea vedenie, luminat fiind de aceea ca și de o rază dumnezeiască. Și i-a fost înotarea din părțile Romei, pe ocean, și pe râul Neva, pe iezerul Ladojoscului și pe râul Volga, pe deasupra apelor, împotriva repejunilor negrăite, până ce a ajuns la marea cetate Novgorod. Acolo piatra a stat noaptea la mal, unde este mănăstirea. Și a auzit cuviosul clopotele de la cântarea de noapte și s-a înspăimântat, părându-i-se că l-a adus iarăși la Roma, deoarece nu știa încotro l-a povățuit porunca lui Dumnezeu.

Iar a doua zi, venind oamenii la malul râului, s-au minunat, văzând piatra care nu era acolo mai înainte și pe omul cel străin stând pe dânsa. Deci l-au întrebat de unde este și el nu le-a răspuns nimic, pentru că nu știa limba slavonească, ci numai s-a închinat lor. Deci a stat pe piatra aceea trei zile, nedându-se jos de pe dânsa și rugându-se lui Dumnezeu să-i descopere lui despre cetate, despre oameni și despre limbă. Iar a patra zi, după multă rugăciune, s-a dat jos de pe piatră și s-a dus în cetate, dorind să afle vreun om cu care să poată vorbi și astfel să afle în care cetate este. Și după rânduiala lui Dumnezeu, a găsit un om, pe care, după îmbrăcăminte, l-a cunoscut că era grec. Deci, grăindu-i cu cuvinte grecești, a aflat că știa nu numai limba grecească, dar și pe cea romană și rusească, pentru că era neguțător și umblase prin multe țări, știind felurite limbi. Pe acela l-a întrebat ce fel de cetate este aceasta, ce fel de oameni sunt în ea și ce credință au. Iar neguțătorul i-a spus: „Cetatea aceasta se numește marele Novgorod, oamenii sunt ruși, având credința creștinească dreptcredincioasă a Sfintei Sofia, biserica cea sobornicească, arhieru, pe Nichita, iar stăpânitor al cetății este binecredinciosul domn Mstislav Vladimirovici Monomahovici”.

Auzind acestea Cuviosul Antonie, s-a bucurat foarte și a mulțumit lui Dumnezeu că l-a adus la creștini dreptcredincioși. Apoi l-a întrebat iarăși pe neguțătorul acela: „Prietene, te mai rog să-mi spui câtă depărtare este de la Roma cea Veche până la această cetate?” Acela i-a răspuns: „Părinte, este depărtată și grea calea pe uscat și pe mare, că abia într-o jumătate de an o trec”. Și s-a mirat cuviosul de atotputernicia lui Dumnezeu, cum în două zile și două nopți a chivernisit a-l trece atâta lungime de cale.

Deci, închinându-se bărbatului acela, s-a dus să se roage în biserica Sfintei Sofia și să-l vadă pe marele arhiereu. Și văzând el frumoasa podoabă a bisericii, rânduiala și arhierasca vrednicie, s-a veselit cu duhul foarte; apoi a cercetat și celelalte biserici și s-a întors iar la locul său, la piatră, nearătându-se arhierelui, de vreme ce el nu știa limba rusească. Inșă se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul ca să-i lumineze mintea, pentru a înțelege acea limbă. Apoi au început a veni la dânsul oamenii care locuiau aproape de mal, și îi aduceau hrană ca unui străin. Iar el a început a înțelege de la dâșii vorba rusească și, cu ajutorul lui Dumnezeu, a deprins-o degrab. Și între-bându-l oamenii despre patrie și despre naștere și cum a venit la dâșii pe piatra aceea, el nu le-a spus nimic, ci numai se nimea păcătos.

Iar după puțină vreme, arhierul Nichita a aflat de dânsul. Și era Sfântul Nichita călugărit în Mănăstirea Pecersca din Kiev, fiind plin de Duhul lui Dumnezeu. Deci a trimis să cheme la dânsul pe acel monah străin și văzându-l, l-a întrebat cine este, de unde vine și cum a venit acolo. Iar el n-a răspuns nimic altceva, decât numai se închina și zicea: „Stăpâne sfinte, iartă-mă, că sunt om străin și păcătos!” Căci acest cuvios nu voia să afle cineva cele despre dânsul, ca să nu fie slăvit de oameni. Iar Nichita, arhierul lui Dumnezeu, înțelegând cu duhul că o taină dumnezeiască este într-însul, l-a luat deoparte și a început a-l întreba cu jurământ ca să-i spună tot adevărul despre dânsul.

Atunci cuviosul, fiind silit de porunca arhierelui, a început a povesti cu de-amănuntul despre nașterea și creșterea sa în Roma, despre prigoana asupra dreptcredincioșilor, de fuga sa în pustie și cum a fost purtat de piatră pe ape și în două zile și două nopți a ajuns la Novgorod. Și grăind acestea sfântul, plângea cu lacrimi; și căzând ta picioarele arhierelui, îl ruga cu tot dinadinsul să nu spună nimănui despre aceea, ca să nu cadă în deșartă cinstire omenească. Iar arhierul Nichita, ascultând povestirile lui, era în mare mirare și spaimă și nu îl socotea a fi om, ci înger al lui Dumnezeu. Apoi, sculându-se de la locul său, s-a întors spre rugăciune și, rugându-se din destul, a căzut înaintea cuviosului la pământ, cerând de la dânsul binecuvântare și rugăciune.

Iar cuviosul a căzut înaintea arhierelui, rugându-se și cerând binecuvântare, numindu-se pe sine păcătos și nevrednic. Deci amândoi au zăcut la pământ multă vreme, udându-l cu lacrimi. Arhierul Nichita zicea către cuviosul: „Tu te-ai învrednicit de mare dar de la Dumnezeu, pentru că asemenea minunilor celor de demult s-a lucrat în tine. Ilie cu căruță de foc, Apostolii pe nori erau purtați în văzduh, iar pe tine te-a adus Domnul în cetatea noastră pe piatră peste ape, și a cercetat și a binecuvântat prin tine, plăcutul său, pe poporul său cel nou luminat!” Iar cuviosul a zis către arhieru: „Tu ești arhierul Dumnezeului Celui Preaînalt! Pe tine te-a pus Dumnezeu stătător înaintea Lui, ca să fii rugător pentru toată lumea; deci ție ți se cade să te rogi pentru mine, păcătosul, precum te rogi pentru toți”.

Deci sculându-se arhierul de la pământ, a ridicat și pe cuviosul, l-a binecuvântat și i-a dat sărutare în Hristos, neputând să înceteze din lacrimi. Apoi a vorbit multe cu dânsul, îndulcindu-se de cuvintele lui cele curgătoare cu miere. Și voia să preamărească acea minune, dar, după rugămintea sfântului cea cu dinadinsul, s-a oprit; căci nu cuteza să calce rugămintea celui atât de plăcut lui Dumnezeu. Și dorea arhierul ca să petreacă cu dânsul Cuviosul Antonie, până la sfârșitul vieții, dar el n-a voit, zicând: „Arhierule al lui Dumnezeu, pentru Domnul, nu mă sili; ci lasă-mă să viețuiesc în acel loc, unde mi-a poruncit Dumnezeu”. Atunci arhierul l-a eliberat cu pace. Apoi arhierul neîntârziat s-a dus el însuși să vadă piatra pe care a înotat și locul unde a stat plăcutul lui Dumnezeu și, văzând-o, s-a minunat de dumnezeiasca lucrare. Și degrabă a făcut cuviosului lângă malul acela o biserică mică de lemn în numele Preasfintei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu, și a cinstitei sale nașteri; căci spre praznicul acela

a adus Dumnezeu în cetatea lor pe plăcutul Său. Încă i-a mai făcut lângă biserică și o chilie spre adăpostirea monahilor.

Iar după un an, pescarii vânând pește în râul Volga aproape de piatra Cuviosului Antonie și ostenindu-se toată noaptea, n-au prins nimic și, slăbind de osteneală, și-au tras la mal mrejele lor, fiind mâhniți. Iar cuviosul, după săvârșirea rugăciunilor sale de dimineață, a mers la pescari și le-a dat lor plată, zicându-le: „Să aruncați mrejele voastre spre vânat și orice veți afla, aceea să fie în casa Preasfintei Născătoare de Dumnezeu". Dar ei întâi nu voiau, zicând: „Toată noaptea ne-am ostenit și n-am prins nimic". Apoi, fiind siliți de rugămintea starețului, au luat plata și au aruncat mrejele în râu. Și au tras la mal mulțime mare de pești, încât aproape se rupeau mrejele. Iar între pești au tras un poloboc mare, având cercuri de fier. Și a cunoscut Cuviosul Antonie că acela este polobocul pe care îl aruncase el în mare la Roma; deci a zis către pescari: „Fiii mei, vedeți mila lui Dumnezeu, cum poartă grijă de robii săi! Deci voi luați-vă peștele, iar polobocul mi l-a dăruit Dumnezeu mie, ca cele ce sunt în el să fie spre zidirea mănăstirii mele". Dar pescarii nu voiau să-i dea lui polobocul și ziceau: „Noi ne-am nămit să-ți vânăm ție pește, iar nu poloboc; deci peștele este al tău, iar polobocul al nostru, căci noi înșine l-am aruncat în apă spre pază". Iar cuviosul le-a zis: „Eu nu mă voi certa cu voi, ci să mergem la judecători". Cuvântul acesta a plăcut pescarilor. Deci au mers în cetate, ducând și polobocul cu ei și, stând înaintea judecătorilor, au spus cele despre vânat.

Și pescarii se certau pentru poloboc, spunând că este al lor; dar cuviosul a zis către judecători: „Domnilor, întrebați-i pe ei, să spună ce au pus în el, dacă polobocul este al lor". Și fiind întrebați pescarii, nu știau ce să spună. Atunci cuviosul, fiind silit de o nevoie ca aceea, fără voia lui a descoperit în parte taina care era știută numai de Dumnezeu, pentru că vedea spre sine rânduiala Lui cea minunată, care ieșea la arătare.

Deci, neputând tăinui minunatul lucru al lui Dumnezeu, a zis: „Acest poloboc este al meu, dat în adâncimea mării din Roma, cu ale mele mâini păcătoase; iar cele puse în poloboc sunt vase bisericesti, de aur, de argint și de cristal, potire și bide și alte multe lucruri sfințite, având pe ele inscripții cu litere latinești. Afară de acestea, am mai pus în el din averile părinților mei, aur și argint, și l-am aruncat în mare, nădăduind în dumnezeiasca purtare de grijă. Aceasta am făcut-o din pricina tulburărilor și prigoanelor ce erau acolo împotriva celor dreptcredințoși".

Cuviosul a spus judecătorilor aceasta despre poloboc, însă n-a spus cealaltă mare minune despre sine, adică cum a plutit pe piatră peste ape, două zile și două nopți, fiind purtat de puterea lui Dumnezeu până la cetatea lor; și nimeni nu știa acea taină despre dânsul, decât numai Nichita, arhierul lui Dumnezeu. Atunci judecătorii au poruncit să desfunde polobocul și au aflat așa precum le spusese starețul. Și s-au minunat de dumnezeiasca lucrare cea minunată și preaputernică a lui Dumnezeu și de acel minunat bărbat, de Cuviosul Antonie, și au poruncit să-și ia toate acelea; iar pescarii s-au dus rușinați.

Deci cuviosul, luându-și lucrurile sale, le-a arătat arhierului Nichita, spunându-i despre acestea, iar acela, minunându-se de o altă minune asemenea cu cea dintâi, a proslăvit pe Dumnezeu. Iar cuviosul a făcut o biserică de piatră și o mănăstire mică cu aurul și cu argintul ce era în poloboc. Și a adunat puțini frați, a cumpărat pământul din preajma mănăstirii și un iaz, spre vânarea de pește, pentru hrana monahilor. După aceasta, Nichita, arhierul lui Hristos, s-a mutat către Domnul, nespunând nimănui taina cea despre Sfântul Antonie; astfel nu a știut nimeni acestea, până la pristăvirea lui Antonie.

După Sfântul Nichita a luat scaunul Ioan. Acela, păstorind biserica douăzeci de ani, a slăbit de bătrânețe și s-a dus la liniște. După dânsul a fost adus la arhieria Novgorodului Cuviosul Nifon din Mănăstirea Pecersca. Acesta, având dragoste duhovnicească către Cuviosul Antonie, l-a silit să primească sfințirea preoției și puterea egumeniei. Deci Sfântul Antonie era povățuitor ales fraților și tuturor pildă de viață plăcută lui Dumnezeu.

Și viețuind el mulți ani și ajungând la adânci bătrâneți, s-a apropiat de fericitul său sfârșit. Deci, chemând pe unul din monahii lăcașului său, un bărbat duhovnicesc, cu numele Andrei, i-a spus lui toate cele despre sine, ca și mai înainte arhiereului Nichita, și i-a descoperit taina pe care până atunci o ascunsese, adică cum a plutit pe piatră din Roma până la cetatea Novgorodului. Apoi, învățând pe frați și numindu-le pe Andrei egumen al lor după sine, le-a dat tuturor binecuvântarea și sărutarea cea din urmă și s-a mutat către Domnul în anul de la facerea lumii 6655, iar de la nașterea lui Hristos 1147, viețuind 80 de ani.

Iar după pristăvirea Cuviosului Antonie, Andrei a spus arhiereului Nifon și domnilor acelei cetăți și tuturor oamenilor, toate cele ce auzise din gura nemincinoasă a plăcutului lui Dumnezeu despre călătoria lui cea mai presus de fire - pe piatră, pe deasupra mării -, și toți s-au minunat și au dat laudă lui Dumnezeu și Preacuratei Maicii Sale.

Și trecând 450 de ani, moaștele cuviosului s-au aflat nestricate; deci s-au scos din sânul pământului în anul 7105, iar de la nașterea lui Hristos 1597, și se odihnesc în nestricăciune până astăzi, dând tămăduiri celor ce se apropie de ele cu credință, întru slava lui Hristos Dumnezeuul nostru, Care, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, este slăvit în veci. Amin.

SFINȚII ȘAPTE TINERI DIN EFES
(Scrisă după Metafrast, din Mineiul cel mare, după Nichifor, cartea 14, cap. 45 și după alți istorici.)
(4 august)

Când păgânul Deciu avea în stăpânirea sa sceptrul împărăției Romei, a mers din cetatea Cartagina la Efes, suflând cu multă mânie împotriva creștinilor de acolo. Atunci toate ținuturile dimprejur s-au adunat din porunca lui în cetatea Efesului, ca să aducă jertfe deșertilor zei. Iar Biserica credincioșilor era în prigonire, încât mulți robi ai lui Hristos, preoți, clerici și ceilalți credincioși se ascundeau fiecare pe unde puteau, temându-se de cumplitul prigonitor. Iar împăratul, înălțându-se cu inima, a pus idoli în mijlocul cetății și le-a făcut jertfelnice spurcate.

Și a poruncit mai întâi celor mai mari ai cetății ca, împreună cu dânsul, să aducă jertfe zeilor. Deci se uda pământul cu sângele dobitoacelor înjunghiate, iar fumul și duhoarea celor jertfite umpleau văzduhul, săvârșindu-se de tot poporul necredincios praznicul păgânilor cel urât de Dumnezeu. Iar a treia zi, împăratul a poruncit să prindă pe toți creștinii și să-i silească la jertfele idolești. Deci credincioșii au fost căutați pretutindeni. Și erau trași din case și din peșteri, și împinși, fiind duși cu necinste la poporul cel adunat, care se închina cu jertfe idolilor. Și câți din creștini erau fricoși și mici la suflet, aceia temându-se de munci, cădeau din credință și se închinau idolilor înaintea poporului. Deci auzind și văzând acest lucru ceilalți creștini, se tânguiau cu sufletele și plângeau pentru cei ce cădeau de la Hristos și alunecau la închinare de idoli. Iar cei ce erau tari în credință și mari la suflet, aceia se dădeau fără temere la toate chinurile, suferind felurite morți, punându-și astfel cu bărbăție sufletele pentru Domnul și Mântuitorul lumii. Și erau mulți cei munciți, din a căror trupuri chinuite și zdrobite, sângele curgea ca apa, adăpând pământul; iar trupurile celor uciși, chinuitorii le aruncau pe unele în gunoi, pe altele, pe lângă drumuri, pe altele le spânzurau pe ziduri împrejurul cetății, iar capetele lor le puneau înfipte în pari înaintea porților cetății, încât corbii, pelicanii și celelalte păsări mâncătoare de carne, zburând peste zidurile cetății, mâncau trupurile mucenicești. Deci mâhnire era creștinilor celor ascunși, căci nu puteau să ia și să îngroape trupurile fraților lor, care erau mâncate de păsări. Și se rugau tânguindu-se și își ridicau mâinile către Dumnezeu, ca să scape Biserica de la acea muncire.

În vremea aceea erau în Efes șapte tineri în rânduiala ostășească. Ei erau fii de cetățeni cinstiți și mari, numele lor fiind: Maximilian, Iamvliih, Martinian, Ioan, Dionisie, Exacustodian și Antonin. Aceștia, deși erau născuți din feluriți părinți, erau cu un suflet întru credința și în dragostea lui Hristos. Ei petreceau împreună în rugăciune și în postiri, răstignindu-se împreună cu Hristos prin omorârea trupurilor lor și prin păzirea curăției celei neprihănite. Și văzând în toate zilele răutățile ce se făceau creștinilor și uciderile cele cumplite, își zdrobeau inimile lor, suspinând și plângând. Deci pe când împăratul cu toți păgânii mergeau la jertfe, ei se abăteau și, intrând în biserica creștinească, se aruncau la pământ înaintea lui Dumnezeu și, presărându-și țărână pe cap, se rugau cu tânguire.

Făcând ei astfel, au aflat oarecare pânditori, pentru că în vremea aceea fiecare pândeau pe prietenul său, să vadă care se ruga lui Dumnezeu, și se dădea la moarte frate pe frate, tată pe fiu, fiul pe tată, și fiecare nu-l tănuia pe aproapele lui, dacă îl afla rugându-se lui Hristos. Deci, mergând pânditorii la tiran, i-au zis: „Impărate, în veci să trăiești! Tu chemi pe cei ce sunt departe și îi silești la jertfe, iar cei ce sunt aproape de tine, aceia nu bagă în seamă stăpânirea ta cea împărătească și poruncile tale nu le ascultă, ci le hulesc și se țin de creștineasca credință”.

Iar împăratul, umplându-se de mânie, întreba: „Cine este unul ca acela, care ar fi potrivit stăpânirii mele?” Clevetitorii au zis: „Maximilian, fiul eparhului cetății, și alți șase fii de boieri din Efes, cinstiți în rânduiala ostășească”. Deci îndată împăratul a dat poruncă să-i prindă și să-i aducă înaintea sa legați cu lanțuri de fier. Astfel au fost puși sfinții înaintea lui, fiindu-le încă lacrimile în ochi și țărâna pe capetele lor. Iar tiranul, căutând la ei, le-a zis: „Pentru ce nu ați fost cu noi la praznicul zeilor, care pe toată lumea au chemat la închinarea lor? Ci acum, apropiindu-vă, să le aduceți jertfa cea datornică, precum le-au adus toți”. Răspuns-a Sfântul Maximilian: „Noi avem pe Unul Dumnezeu, Impăratul Cel ce viețuiește la ceruri, de a Cărui slavă este plin cerul și pământul. Aceluia îi aducem jertfă de mărturisire și rugăciunile noastre în tot ceasul; iar ardere și jertfe necurate nu vom aduce idolilor voștri, ca să nu ne întinăm sufletele noastre”.

Auzind împăratul acestea, a poruncit să ia de la ei brăielele cele ostășești, care erau semn de cinstită boierie, zicând că sunt nevrednici a fi între ostașii împărătești, deoarece s-au făcut potrivnici zeilor și împăratului. Și privind frumusețea tinereților lor, s-a milostivit de ei și a zis: „Nu este drept ca tinerețea acestora să o pierdem așa iute cu munci; deci, iată, frumoșilor tineri, vă dau vreme să vă gândiți, ca, înțelepțindu-vă, să vă apropiați la zei și astfel să fiți vii”. Zicând acestea, a poruncit să-i dezlege din lanțurile de fier și să-i lase liberi până la vremea hotărâtă lor; iar el s-a dus la altă cetate, vrând să se întoarcă după aceea iar în Efes.

Iar sfinții tineri, având vreme liberă, făceau lucrurile cele drepte ale credinței lor și, luând aur și argint din casele părinților, le împărțeau la săraci în taină și la arătare. După aceea au făcut sfat între ei, zicând: „Să plecăm din cetate până ce împăratul se va întoarce, și să intrăm în peștera cea mare din munte, care este în partea răsăritului. Acolo, în liniște, să ne rugăm lui Dumnezeu cu dinadinsul, ca să ne întărească pe noi întru mărturisirea preasfântului Său nume, ca astfel să putem să stăm fără temere înaintea tiranului și, bărbătește pătimind, să câștigăm de la Domnul nostru Iisus Hristos cununa cea neveștejită a slavei, cea pregătită credincioșilor robilor Lui”.

Astfel sfătuindu-se, au luat cu dânșii arginți ca să le ajungă câteva zile pentru hrană și, ducându-se spre muntele cel dinspre răsărit, care se numea Ohlon, au intrat în peștera dintr-însul. Și au petrecut acolo multe zile, laudând neîncetat pe Dumnezeu și rugându-se pentru mântuirea sufletelor lor. Iar pe Iamvliih, ca cel mai tânăr cu anii, l-au rânduit spre slujire, adică să umble prin cetate și să aducă cele de trebuință. Deci, Sfântul Iamvliih, tânărul cel foarte înțelept, mergând în cetate, își schimba hainele sale și se îmbrăca în haine proaste, ca să nu fie cunoscut; iar din argintii pe care îi lua, o parte îi împărțea săracilor, iar cu partea care rămânea cumpăra hrană. Și fiind în acea slujbă, cerceta în taină despre venirea împăratului în cetate, dacă se va întoarce degrab.

Iar după multe zile, Sfântul Iamvliih mergând spre cetate în chip de sărac, a văzut venirea împăratului și a auzit și porunca lui, ca toți mai-marii cetățenilor și ai oștilor să fie gata a doua zi spre a aduce jertfe zeilor lor; pentru că împăratul acela spurcat se silea mult la slujba idolilor. Și a mai auzit Iamvliih că împăratul a dat poruncă să fie căutați și cei șapte tineri, eliberați pentru o vreme, ca și aceștia, împreună cu ceilalți cetățeni, să jertfească idolilor înaintea lui. Atunci Iamvliih s-a temut foarte și îndată a alergat în peșteră la frați, aducându-le și puțină pâine; și le-a spus lor toate cele ce a văzut și a auzit și cum că ei sunt căutați spre jertfa.

Aceasta auzind-o toți, s-au umplut de frică și, căzând cu fețele la pământ, cu plângere și cu suspine s-au rugat lui Dumnezeu, încredințându-se pe ei spre ajutorul și mila Lui. Deci Iamvliih, sculându-se, a pregătit masa, punând înaintea lor acea puțină pâine pe care o adusese, că acum era seară și soarele apunea. Apoi, șezând ei, au mâncat, întărindu-și trupurile lor pentru primirea chinurilor. Iar după ce au mâncat, au stat vorbind între dâșii, mângâindu-se unul pe altul și îndemnându-se spre bărbăteasca pătimire pentru Hristos. Și așa având cuvinte lăudătoare de Dumnezeu în gurile lor, au adormit; pentru că de mâhnirea care era în inimile lor li se îngreuiaseră ochii.

Iar milostivul și iubitorul de oameni Dumnezeu, Care totdeauna poartă grijă de cele folositoare Bisericii Sale și se îngrijește de robii Săi, a poruncit acestor șapte tineri să adoarmă cu oarecare străină și minunată adormire, ca Cel ce voia să facă printr-înșii în vremea viitoare o minune preaslăvită și să încredințeze pe cei care se îndoiau de învierea morților. De aceea, sfinții au adormit cu somn de moarte, căci sufletele lor erau păzite în mâinile lui Dumnezeu, iar trupurile lor, ca și cum ar fi dormit, zăceau în peșteră, nestrucate și neschimbate.

Deci a doua zi împăratul a poruncit să caute pe acești șapte tineri de neam bun și, neaflându-i pe ei, a zis către boieri: „Mi-e milă de acei tineri, deoarece sunt de neam bun și frumoși la chip; deci socotesc că, temându-se de mânia noastră, au fugit undeva și s-au ascuns; dar bunătatea noastră cea împărătească este gata a-i milui pe ei, dacă se vor căi și se vor întoarce spre zeii noștri". Dar boierii i-au răspuns lui: „Nu jeli, o, împărate, pentru tinerii aceia potrivnici ție și zeilor, pentru că am auzit că nu s-au căit, ci mai răi hulitori s-au făcut și, după ce au împărțit mult aur și argint săracilor de pe ulițele cetăților, s-au făcut nevăzuți. Iar de vei voi, să se cheme părinții lor și cu chinuri să se muncească, ca să spună unde sunt fiii lor".

Atunci împăratul a poruncit ca îndată să cheme pe părinți și a zis către dâșii: „Unde sunt fiii voștri, ocărătorii împărăției mele? Spuneți adevărul, pentru că în locul lor voi porunci să vă piardă pe voi, deoarece voi, dându-le lor aur și argint, i-ați trimis undeva să nu se arate înaintea feței noastre". Părinții au răspuns: „O, împărate, ne rugăm bunătății tale, ascultă-ne pe noi fără de mânie. Noi nu suntem împotriva împărăției tale, poruncile tale nu le încălcăm, nici nu încetăm să aducem jertfe zeilor; deci pentru ce să murim? Iar dacă fiii noștri s-au răzvrătit, la acestea nu i-am învățat noi, nici nu le-am dat aur și argint, ci ei singuri, luându-l tâlhărește de la noi, l-au împărțit la cei neputincioși și, fugind, s-au ascuns, după cum am auzit, în peștera cea mare care este în muntele Ohlon. Și multe zile au trecut de când nu s-au arătat de acolo și nu știm dacă mai sunt vii sau au murit".

Iar împăratul, auzind acestea, a eliberat pe bărbații aceia și a poruncit să astupe ușa peșterii aceleia cu pietre mari, zicând: „Deoarece nu s-au căit și nu s-au întors la zei și s-au ascuns dinaintea feței noastre, să nu mai vadă de acum față omenească, ci să piară de foame și de sete în întunericul peșterii". Căci împăratul și cetățenii nu știau că acei tineri adormiseră întru Domnul, ci toți îi socoteau pe ei că sunt vii. Deci, astupându-se peștera, doi din postelnicii împărătești, Teodor și Rufin, creștini tăinuți, au scris pătimirea și numele acestor șapte sfinți tineri pe două tăblițe de plumb și, pecetluindu-le într-un sicriș de aramă, le-au pus între pietre la ușa peșterii, zicând între dâșii: „Poate cândva va voi Dumnezeu să cerceteze pe robii Săi, mai înainte de venirea Sa, și se va deschide peștera și arătate vor fi într-înșa trupurile sfinților; atunci se vor cunoaște numele și faptele lor din scrisoarea aceasta și va fi arătat celor

mai de pe urmă despre dânșii că sunt mucenici, deoarece au murit pentru Hristos, fiind astupați în peșteră". Astfel peștera aceea s-a astupat și s-a întărit cu pecetei.

După aceasta, nu după multă vreme, păgânul împărat Deciu a pierit și după dânsul alți împărați păgâni și prigonitori ai Bisericii lui Dumnezeu au pierit fiecare întru a sa vreme. Și ridicându-se marele Constantin împărat al creștinilor și, după mulți ani, ajungând sceptrul în mâinile binecredinciosului împărat Teodosie cel Tânăr, în zilele lui s-au sculat niște eretici care ziceau că nu este învierea morților, pe care Insuși Hristos a poruncit Bisericii Sale să o aștepte fără îndoială. Și se îndoiau mulți de aceea; și nu numai mireni, ci și unii episcopi au căzut în eresul acela. Deci se ridicase prigoană asupra dreptcredincioșilor de la cei mai mari boieri ai palatelor împărătești și de la arhierii cei răătăciți din calea cea dreaptă, între care era înainte-mergător la toată răutatea Teodor, episcopul Egheniei.

De aceea, unii din acei eretici ziceau că după moarte nu va fi oamenilor nici un fel de mângâiere, pentru că cei ce mor cu trupul, mor și cu sufletul, și amândouă se nimicesc. Iar alții ziceau că numai singure trupurile, în mormânt stricându-se, vor pieri, iar sufletele vor avea răsplătirea lor, fără de trupurile cele pierite prin stricăciune; pentru că se întrebau cum vor putea să învie și să se scoale după atâtea mii de ani trupurile acelea, din care nici praful nu se mai găsește. Aceasta era o socoteală eretică, căci nu luau în seamă cuvintele Domnului Hristos din Evanghelie: Morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu și cei ce vor auzi vor învia... Nici cele ce sunt scrise în proorocia lui Daniil: Cei ce dorm în țărâna pământului se vor scula, unii spre viața veșnică, iar alții spre ocară și spre înfruntare veșnică. Nici cele grăite de Dumnezeu prin proorocul Său, Iezechiel: Iată, Eu voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate pe voi din mormintele voastre, poporul meu.

Neducându-și aminte de acestea, tulburau Biserica lui Dumnezeu foarte mult. Iar împăratul Teodosie era în mare mâhnire, văzând tulburarea Bisericii, și se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul, cu post și multe lacrimi, ca însuși Făcătorul tuturor să fie doctor al vătămării aduse Bisericii Lui. Iar Domnul cel multmilostiv, Care nu voiește să rătăcească și să piară cineva de la credința cea adevărată, a auzit rugăciunea împăratului și suspinele cu lacrimi ale credincioșilor celor mulți și a descoperit tuturor la arătare taina cea așteptată a învierii morților și a vieții veșnice. Însă aceasta a descoperit-o în acest chip: un bărbat oarecare, anume Adolie, care era stăpânul muntelui ce se numea Ohlon, unde era peștera cea astupată cu tinerii cei adormiți, acela având acolo locuința sa, a voit, după rânduiala lui Dumnezeu, să zidească un staul pentru oile sale. Și începând să-l zidească, slugile lui luau pietre pentru zidărie din acelea cu care de demult se astupase peștera, însă nu știau că acolo este peșteră, ci socoteau că așa sunt pietrele în munte. Deci trăgându-le din munte, au făcut o gaură în gura peșterii cât putea să intre omul.

Intr-acea vreme, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel ce stăpânește viața și moartea, Care a înviat pe Lazăr cel mort de patru zile, a înviat și pe acești șapte tineri, care adormiseră de mulți ani. Și au înviat acești sfinți mucenici după porunca Lui cea dumnezeiască, ca și cum s-ar fi deșteptat din somn și, sculându-se, au dat lui Dumnezeu lauda cea de dimineață. Apoi, după slavosloviea lui Dumnezeu, s-au sărutat unul pe altul, după obicei, pentru că ei credeau că se deșteptaseră din somnul cel de noapte, nefiind nici un semn de moarte într-înșii. Hainele le erau întregi, trupurile neschimbate, ba chiar înflorite cu sănătate și cu frumusețile tinereților, și după toate erau în așa chip, ca și cum erau adormiți de seara și sculați de dimineață. Deci șezând, vorbeau, mâhnindu-se de slujirea idolilor care le stătea asupra-le și de prigonirea ce era împotriva creștinilor, și socoteau că Deciu îi caută spre chinuire. Deci, căutând spre Iamvliih, l-au întrebat ce a auzit astăzi în cetate, ca să le spună lor iarăși. Iar Iamvliih le-a răspuns: „Cele ce v-am spus aseară, acelea vă spun și acum: împăratul a poruncit ca astăzi toți cetățenii să fie gata la jertfe, iar pe noi a poruncit să ne caute, ca, împreună cu toți, să ne închinăm idolilor înaintea feței lui, iar de nu vom face acest lucru, apoi are să ne chinuiască”.

Atunci Maximilian a zis către toți: „Fraților, să fim gata a ieși și a ne arăta cu îndrăzneală înaintea lui Deciu. Până când să ședem aici ca niște fricoși? Să ieșim și fără de temere să mărturisim înaintea împăratului pământesc pe Impăratul cerului, pe Dumnezeu cel adevărat, pe Domnul nostru Iisus Hristos,

și pentru cinstea Lui să răbdăm până la sânge! Să ne punem sufletele pentru El, să nu ne înfricoșăm de asupritorul cel muritor și de muncile cele vremelnice, ca să nu cădem din viața cea veșnică, pe care o așteptăm întru credința în Iisus Hristos. Iar tu, frate Iamvlih, sârguiește-te să ne gătești hrană la ceasul obișnuit. Ia un ban de argint și du-te în cetate să ne cumperi pâine mai multă decât ieri, pentru că ieri ai adus puțină și acum suntem flămânzi. Incă te înștiințează ce a mai poruncit Deciu împotriva noastră și întoarce-te degrabă, ca, întărindu-ne cu hrană, să ieșim de aici și să ne dăm de bunăvoie la muncire pentru Domnul nostru Iisus Hristos". Deci Iamvlih a luat un ban de argint și a ieșit foarte de dimineață, când începea să se lumineze de ziuă.

Și ieșind Sfântul Iamvlih din peșteră, a văzut pietrele zăcând lângă ușă și s-a mirat. Și se gândea în sine, zicând: „Ce sunt acestea și când s-au pus? Că aseară nu erau!" Apoi, coborându-se din munte, mergea cu frică și se temea să intre în cetate, ca nu cumva să-l recunoască și să-l ducă la împărat. Și apropiindu-se el de porțile cetății și ridicându-și ochii, a văzut o cinstită cruce deasupra, foarte frumos făcută și s-a minunat mult. Apoi, ori unde își întorcea ochii, pretutindeni vedea alte zidiri și alte case și se minuna. După aceea s-a dus la altă poartă a cetății și acolo a văzut chipul crucii pus pe zid și nu pricepea. Deci, înconjurând toate porțile cetății și văzând pretutindeni Sfinte Cruci, s-a mirat foarte. Apoi, venind iar la poarta dintâi, zicea în sine: „Ce este aceasta? Aseară nu se vedea nicăieri semnul Sfintei Cruci, decât numai în taină, dacă pe undeva era păzit de credincioși, iar acum se vede pus pe porți și pe zidurile cetății! Văd adevărul sau vreo nălucire? Oare nu este aceasta vreo nălucire din vis?" Apoi, întărindu-se cu duhul, a intrat în cetate și, mergând puțin, a auzit pe mulți jurându-se cu numele lui Hristos și mai mult s-a înspăimântat, gândind în sine: „Ieri nimeni nu îndrăznește să cheme pe față numele lui Hristos, iar acum Hristos se proslăvește prin atât de multe guri! Socotesc că aceasta nu este cetatea Efes, ci alta, căci și zidurile sunt altele și oamenii îmbrăcați cu alte haine!"

Și mergând mai departe, a întrebat pe un om, zicând: „Cum se numește cetatea aceasta?" Acela a răspuns: „Efesul este aceasta". Dar Sfântul Iamvlih nu l-a crezut, ci se gândea în sine: „Cu adevărat m-am rătăcit în altă cetate; deci mi se cade să cumpăr pâine și să ies de aici degrabă, ca să nu mă rătăcesc cu desăvârșire". Și apropiindu-se de un vânzător de pâine, a scos banul de argint și i l-a dat, ca, oprindu-și prețul convenit pentru pâini, de celălalt preț al banului să-i dea bani de aramă. Iar banul acela de argint era mare, având pe el chipul și numele împăraților cei mai vechi. Deci vânzătorul de pâine, luând banul de argint, l-a arătat altuia; iar acela, luându-l, l-a dat la al treilea și la al patrulea. Apoi s-au apropiat și ceilalți care erau acolo, și, uitându-se la banul acela de argint, se mirau de vechimea lui, și, privind și la Iamvlih, își șopteau unul altuia la ureche: „Cu adevărat tânărul acesta a găsit vreo comoară ascunsă de demult!"

Iar Sfântul Iamvlih, văzându-i că-și șoptesc, s-a temut, fiindcă socotea că este cunoscut de dânșii și vor să-l prindă și să-l dea împăratului Deciu. Deci a zis către dânșii: „Rogu-mă vouă, luați-vă banul acesta de argint, pentru că eu nu voiesc nimic". Dar ei, prinzându-l, îl țineau, zicându-i: „Spune-ne nouă de unde ești și cum ai aflat comoara împăraților de mai înainte? Dă-ne și nouă o parte ca să nu te spunem; iar de nu vei voi să ne ai și pe noi părtași la acea comoară, apoi te vom da pe tine judecătorului".

Auzind aceasta, Sfântul Iamvlih nepricepându-se, se mira și tăcea. Însă bărbații aceia îi ziceau: „Comoara aceasta nu se poate tăinui, deci spune-ne de voie, mai înainte de a fi chinuit". Însă el nu știa ce să le răspundă lor și era ca un mut. Atunci bărbații aceia au luat de la dânșii brâul și, punându-l pe grumajii lui, îl țineau în mijlocul târgului. Deci a străbătut vestea în popor că un tânăr oarecare, aflând o comoară, este prins. Și s-au adunat la dânșii mulți, care, uitându-se la fața lui, ziceau: „Acest om este străin și nu l-am mai văzut pe el vreodată". Iar Sfântul Iamvlih voia să spună despre dânșii că n-a găsit nici o comoară, dar nu putea să grăiască de multă mirare.

Și uitându-se prin popor, voia să vadă pe cineva din cei care îl cunoșteau sau din cei ai casei sale - tată, mamă ori pe cineva din slugi -, dar pe nimeni nu afla sau cunoștea. Din această pricină el mai mult se mira, că ieri la toți a fost cunoscut, fiindcă era fiu de tată slăvit, iar a doua zi nu putea să-l recunoască nimeni și nici el nu putea recunoaște pe cineva. Și s-a vestit despre prinderea lui prin toată cetatea și a

ajuns aceasta până la auzul antipatului cetății și al episcopului Ștefan, care, după rânduiala lui Dumnezeu, erau împreună în acel ceas, vorbind între dâșii. Deci amândoi au poruncit să aducă la dâșii pe tânărul cel prins împreună cu banul de argint.

Deci fiind dus Sfântul Iamvliu, el socotea că îl duc la împăratul Deciu, și mai cu dinadinsul privea spre popor, vrând să vadă pe cineva din cei știuți; însă nimeni nu-i era lui cunoscut. Și fiind el dus la antipat și la episcop și luând ei banul cel de argint și uitându-se la el, se mirau că era de la împărății foarte vechi. Apoi antipatul a zis către Iamvliu: „Unde este comoara pe care ai găsit-o, că acest ban de argint este din comoara aceea?” Sfântul Iamvliu a răspuns: „Nu știu nici un fel de comoară. Aceasta numai știu, că din averile părinților mei am acest ban de argint de acest fel, precum după obicei în această cetate umblă banii de argint la negustori. Inșă mă minunez și nu pricep de unde mi-a venit mie năpasta aceasta”. Antipatul a zis: „De unde ești tu?” Sfântul a răspuns: „Mi se pare că din această cetate”. Antipatul a zis: „Al cui fiu ești tu? Oare este cineva care să te știe? Să vină să mărturisească pentru tine și apoi te vom crede!” Iar Sfântul Iamvliu a spus numele tatălui, al mamei, ale moșilor, ale fraților săi și ale rudeniilor sale, dar nimeni nu-i știa pe dâșii. Atunci antipatul a zis: „Nu spui adevărul, ci minți; pentru că ne spui nume străine și neobișnuite, de care nu am auzit niciodată”.

Iar sfântul, nepricepându-se, tăcea, căutând în jos. Și unii ziceau că este nebun, iar alții ziceau că nu este, dar se face nebun, pentru ca să scape de primejdie. Iar antipatul a început cu cuvinte mai aspre a-l îngrozi pe el, zicându-i: „Cum putem să te credem pe tine, când zici că banul acesta de argint este din averea părinților tăi, când pe el este chipul și numele lui Deciu, împăratul cel de demult, și de la moartea lui au trecut mulți ani și argintul tău nu este asemenea cu argintul de acum. Oare părinții tăi sunt atât de bătrâni, încât să-și aducă aminte de împăratul Deciu, care a fost de demult și să aibă banii lui? Tu ești tânăr, nu ai nici treizeci de ani și voiești să amăgești cu meșteșugul tău pe bătrânii și înțelepții Efesului? Te voi arunca în temniță, îți voi da bătăi multe și nu te voi lăsa, până ce nu vei spune adevărul, unde este comoara cea găsită de tine!”

Acestea auzindu-le Sfântul Iamvliu, s-a temut de îngrozirea antipatului și s-a minunat când a auzit despre Deciu că a fost în anii de demult. Deci, căzând cu fața la pământ, a zis: „Rogu-mă vouă, domnii mei, spuneți-mi ceea ce vă voi întreba pe voi, iar eu pe toate le voi spune vouă de bună voie: Oare Deciu este împărat în cetatea aceasta și este viu sau nu?” Iar episcopul i-a zis lui: „Nu este, o, fiule, în vremea de acum și în țările acestea un împărat care să se numească Deciu; decât numai la neamurile cele de demult a fost, în anii cei vechi; iar acum împărătește dreptredinciosul împărat Teodosie”. Atunci Iamvliu a zis: „Rogu-mă vouă, domnilor, să mergeți cu mine și vă voi arăta în peștera din muntele Ohlon pe prietenii mei, ca să știți de la dâșii că este adevărat ceea ce grăiesc; căci noi, fugind de aici cu adevărat din fața lui Deciu, mai înainte cu câteva zile, ne-am ascuns în peștera aceea. Iar pe Deciu eu l-am văzut ieri intrând în cetatea Efesului; însă acum nu știu, oare Efesul este cetatea aceasta sau alta?”

Atunci episcopul s-a gândit în sine, zicând: „Dumnezeu voiește ca prin tânărul acesta să ne descopere oarecare taină!” Apoi a zis către antipat: „Să mergem cu dâșii, ca să vedem ce lucru minunat are să ne arate”. Atunci episcopul și antipatul, sculându-se îndată, au mers cu tânărul, iar după dâșii veneau toți mai-marii cetății și mulțime de popor. Și ajungând la muntele acela și la peșteră, a intrat Iamvliu întâi în peșteră, iar episcopul și ceilalți, urmându-i lui, au găsit în gura peșterii, între două pietre, sicrișul de aramă, pecetluit cu două peceti de argint. Și deschizând episcopul și antipatul sicrișul acela înaintea tuturor, au găsit în el acele două tăblițe de plumb pe care era scris că șapte sfinți tineri - Maximilian, fiul eparhului, Iamvliu, Martinian, Ioan, Dionisie, Exacustodian și Antonin - au fugit din fața asupritorului Deciu și s-au ascuns în peștera aceea, care astupându-se din porunca lui Deciu, sfinții tineri s-au sfârșit în ea mucenicește pentru Hristos. Aceasta citind-o toți, s-au minunat și au proslăvit pe Dumnezeu cu glas mare.

Apoi, intrând în peșteră, au găsit pe sfinți șezând plini de bucurie, cu fețele lor strălucite cu lumina darului lui Dumnezeu și înflorind cu frumusețile ca niște flori. Deci, văzându-i pe ei episcopul, antipatul,

mai-marii cetății și poporul, s-au închinat jos la picioarele lor și au dat slavă lui Dumnezeu, care i-a învrednicit pe ei a vedea o minune preaslăvită ca aceea. Apoi sfinții tineri le-au spus lor toate cele despre dânșii și despre Deciu tiranul, ce fel de prigonire era pe vremea lui împotriva credincioșilor. Atunci îndată episcopul și antipatul au trimis o scrisoare la binecredinciosul împărat Teodosie, zicând: „Să poruncești stăpânirea ta, ca degrabă să vină de la tine niște bărbați cinstiți, ca să vadă minunea care a arătat-o Dumnezeu întru a ta împărăție; că în zilele noastre s-a arătat chipul învierii ce are să fie, în trupurile sfinților celor ce au înviat acum”.

Și auzind împăratul Teodosie de aceasta, s-a bucurat cu bucurie mare și îndată s-a sărguit să meargă el însuși la dânșii. Deci s-a dus cu boieri și cu mult popor din Constantinopol la Efes, și a fost întâmpinat de efeseni cu cinste, precum se cădea. Iar episcopul, antipatul și ceilalți mai-mari ai cetății l-au dus pe el la peșteră, în care, intrând și văzând pe sfinți ca pe îngerii lui Dumnezeu, a căzut la picioarele lor, închinându-se; iar ei, întinzându-și mâinile, l-au ridicat de la pământ. Și sculându-se împăratul, i-a cuprins cu dragos-te, i-a sărutat și a plâns pe grumajii lor. Apoi, după cinstita sărutare, împăratul a stat pe pământ în dreptul lor și, privind spre dânșii, slăvea pe Dumnezeu, iar inima lui se bucura foarte mult într-însul. Deci a grăit către ei: „Stăpânii mei, în fața voastră mi se pare că văd pe Insuși Impăratul Hristos, Stăpânul meu, Care a strigat pe Lazăr din mormânt și care acum v-a înviat pe voi cu Cuvântul Lui cel Atotputernic, ca să ne adeverească pe noi de învierea morților ce va să fie; că cei ce sunt în morminte, auzind glasul Fiului lui Dumnezeu, vor învia și vor ieși din mormânt nestricați”.

Iar Sfântul Maximilian a zis către împărat: „De acum împărăția ta va fi puternică, pentru credința ta cea tare, și Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu, o va păzi nevătămată de tot răul întru numele Său cel sfânt. Și să crezi că pentru tine ne-a înviat pe noi Dumnezeu, mai înainte de învierea cea de obște”. Deci multă vreme au grăit sfinții către împărat și multe alte cuvinte folositoare de suflet, iar împăratul împreună cu arhiereul, cu boierii și tot poporul ascultau cu dulceață cuvintele lor.

Scriitorul grec al faptelor bisericești, Nichifor al lui Calist, adaugă și aceasta, că și la masă împăratul s-a împărtășit șapte zile împreună cu dânșii și le slujea lor. Iar după multe vorbiri, toți privind spre dânșii cu dinadinsul și îndulcindu-se de vederea feței lor, i-au văzut plecându-și iar capetele la pământ și adormind cu somnul morții, după porunca lui Dumnezeu. Deci împăratul, stând lângă dânșii, a plâns foarte împreună cu cei ce erau cu el. Și a poruncit împăratul să se facă șapte racle de argint și de aur, în care să se pună trupurile sfinților.

Iar în noaptea aceea, sfinții s-au arătat împăratului în vedenia visului, poruncindu-i să-i lase să se odihnească așa pe pământ, precum s-au odihnit și mai înainte. După aceasta s-a adunat acolo sobor de mulți episcopi și, făcând praznic luminos, au cinstit cu vrednicie pe sfinții mucenici. Iar împăratul, făcând multe milostenii săracilor și scăpătaților țării aceleia, și pe cei ce erau în legături eliberându-i, s-a întors la Constantinopol, bucurându-se și slăvind pe Hristos Dumnezeul nostru, Căruia și de la noi, păcătoșii, să-i fie cinste și slavă, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și în vecii vecilor. Amin.

Notă. Câți ani au dormit sfinții tineri de la Deciu până la învierea lor nu s-a pus în istorie, deoarece scriitorii nu se potrivesc la aceasta. Prologul, Hronograful și Sinaxarul lunilor spun de 172 ani. Iar Gheorghe cel numit Chedrinus, scriitorul de istorii al Constantinopolului, în Sinopsisul istoriilor sale, întru împărăția lui Teodosie cel Mic, a scris că sfinții au dormit 170 de ani și au înviat în anul 23 al împărăției lui Teodosie.

Iar cel ce va voi să știe adevărul, să caute anii lui Deciu și ai lui Teodosie, care aici de față s-au pus astfel:

Deciu, după adormirea sfinților șapte tineri, a pierit în anul 254 de la întruparea lui Dumnezeu Cuvântul; iar Teodosie cel Tânăr a luat împărăția în anul 408. Sfinții șapte tineri, după mărturisirea lui Gheorghe Chedrinus și a noului Hronograf, care este tălmăcit din cel grecesc, s-au sculat în anul 23 al

împărăției lui Teodosie cel Tânăr, iar Prologul povestește în 22 de zile ale lui octombrie, că în anul 38 al împărăției lui s-au sculat. Deci oricine va voi, să numere anii de la împărăția lui Deciu până la împărăția lui Teodosie cel Mic, până la 23 de ani, și până la 38 de ani ai împărăției lui, și vor vedea cu adevărat, câți ani au dormit sfinții tineri.

SFÂNTA MUCENIȚĂ EVDOCHIA **(4 august)**

Această muceniță era creștină, de neam roman, dinspre părțile Răsăritului. Ea a fost robită de perși și a fost dusă în țara lor, unde, fiind iscusită în Sfânta Scriptură, învăța credința pe toți robii, iar femeile perșilor, aflând de la robi despre ea, o iubeau, încât a întors pe multe la cunoștința de Dumnezeu. Pentru aceea, fiind pârâtă, a fost în multe feluri și în multe rânduri groaznic chinuită. Iar cea din urmă dată, dacă au văzut-o mai mult moartă și fără grai, i-au tăiat capul.

SFANTUL MUCENIC EVSIGNIE **(5 august)**

Sfântul Evsignie era de neam antiohian și a fost cu rânduiala ostaș sub împărății Romei Dioclețian și Maximian, apoi sub Constanțiu Chior și sub marele Constantin și fiii lui. Acesta a fost împreună vorbitor cu Sfântul Mucenic Vasilisc și scriitor al pătimirii lui, pe vremea împărăției lui Maximian. Iar când i s-a tăiat capul Sfântului Vasilisc, Sfântul Evsignie și alți credincioși ce erau acolo s-au învrednicit de au văzut mulțimea sfinților îngeri luând sufletul mucenicului și înălțându-l la cer. De asemenea, au văzut și pe Domnul nostru Iisus Hristos stând la cer și primind sufletul pătimi-torului. Iar pe vremea împărăției lui Constantin, când era cu el în oaste, a văzut împreună cu acela crucea cea închipuită cu stele și bine s-a îmbărbătat nevoindu-se asupra potrivnicilor, fiind înarmat cu puterea Sfintei Cruci. Și petrecând el în ostășie 60 de ani, a lăsat rânduiala ostășească pe vremea împărăției lui Constanțiu, fiul lui Constantin, de vreme ce îmbătrânise.

Și întorcându-se în patria sa, Antiohia, viețuia după Dumnezeu în rugăciune și în postiri, alergând totdeauna la bisericile lui Dumnezeu. El a ajuns până pe vremea împărăției celui urât de Dumnezeu, împăratul și călcătorul de lege Iulian. Iar când acel împărat păgân a mers în Antiohia, Sfântul Evsignie a fost prins la muncire în chipul acesta:

Intr-una din zile, mergând sfântul la biserică, s-a întâmplat că doi oameni închinători la idoli se certau între ei pentru un lucru oarecare. Și trecând el pe lângă ei, aceștia l-au oprit, zicându-i: „Te știm pe tine om cinstit, care ai fost multă vreme în oaste și știi dreapta judecată; deci ne rugăm ție, ascultă pricina noastră și ne judecă cu dreptate". Deci sfântul a socotit pricina lor precum se cădea și din aceea s-a aflat unul drept, iar altul vinovat. Și supărân-du-se cel vinovat, s-a dus la împărat și l-a pârât pe Evsignie că este creștin. Și îndată împăratul a poruncit să-l prindă pe sfânt și să-l pună înaintea judecății sale. Iar sfântul, stând înaintea tiranului, l-a certat fără teamă, pentru călcarea lui de lege, că lepădându-se de Hristos, s-a închinat dracilor și a mutat cinstea lui Dumnezeu la idoli, neurmând marelui Constantin.

După aceea sfântul a început a lauda credința și evlavia lui Constantin, spunând de la început, cum a văzut crucea pe cer și cum, cu puterea ei, a biruit pe potrivnici și, lepădând îndrăcirea idolilor, s-a lipit cu

toată osârdia de Hristos și nu numai el însuși s-a luminat cu credința și cu Sfântul Botez, dar și pe toată lumea a luminat. Deci, Sfântul Evsignie, fericind cu multe laude pe marele Constantin, ocăra pe Iulian, depărtatul de Dumnezeu, pentru păgânătatea lui, și-l batjocorea cu cuvinte defăimătoare. Iar Iulian, nesuferind să audă aceste cuvinte, a poruncit să-i taie capul ostașului lui Hristos. Astfel s-a sfârșit Sfântul Evsignie pentru Hristos, ca un mucenic, având vârsta de 110 ani, și s-a sălășluit în viața cea neîmbătrânită, unde anii lui nu vor lipsi în veci.

SFÂNTUL MUCENIC FAVIE, PAPA ROMEI
(Scris după Evsevie, cartea șase, capitolul 22. Asemenea, după Nichifor, cartea cinci,
capitolul 26, și după alți scriitori.)
(5 august)

Sfântul Favie era de neam roman și cu rânduială de preot, pe vremea păgânilor împărați ai Romei, care erau întunecați cu închinarea la idoli și erau prigonitori ai Bisericii lui Hristos. Locuința sa o avea mai întâi într-un sat aproape de Roma, apoi s-a mutat în Roma. El st; silea la îngroparea trupurilor mucenicești, pentru că mulți creștini erau chinuți și uciși de chinuitorii lui Hristos și trupurile lor aruncate afară din cetate spre a le mânca câinii, fiarele și păsările, iar el le lua noaptea în taină și le îngropa cu cinste. Și fiind ucis pentru Hristos preasfințitul papă Anter, pe vremea împărăției lui Maximin, credincioșii care se ascundeau de prigoană și păzeau în taină sfânta credință s-au adunat pentru alegerea papei împreună cu episcopii și cu preoții lor, în biserica pe care o aveau și care era neștiută de prigonitori, căci o casă ascunsă le era biserică din pricina prigonirii; iar la acea adunare era și preotul Favie.

Și făcându-se cercare pentru a alege pe cel mai vrednic pentru o slujbă ca aceasta, se pomeneau mulți bărbați cinstiți și aleși care puteau să păstorească bine turma lui Hristos; iar la preotul Favie nu se gândea nimeni, de vreme ce el era din cei mai de pe urmă și nu era de multă vreme venit din sat în cetate. Și fiind neînțelegere în sobor, deodată s-a arătat un porumbel alb ca zăpada, zburând de sus, în văzul tuturor, care coborându-se de sus, a șezut pe capul preotului Favie, apoi iarăși, ridicându-se, s-a făcut nevăzut. Atunci toți au cunoscut că Insuși Dumnezeu, cu Duhul Său cel Sfânt, l-a ales pe el să fie întâi șezător și păstor al Bisericii Sale. Deci, luându-l pe dânsul cu mare bucurie, l-au pus pe scaunul patriarhiei, și astfel Sfântul Favie a fost ales papă al Romei. Deci îndată s-a făcut alinare Bisericii, căci prigonitorul Maximin fiind ucis de ostașii săi, a urmat la împărăție Gordian și a încetat prigonirea împotriva creștinilor, deoarece acel împărat, cu toate că era păgân, era însă blând și bun la obicei și nu porunca să se facă răutate creștinilor.

Deci, în zilele lui, creștinii aveau viață pașnică și zideau pretutindeni bisericile lor. Iar Sfântul Favie a zidit multe biserici de rugăciune în Roma, la gropnițele cele deasupra mormintelor mucenicești. El le făcea largi ca să încapă adunarea credincioșilor în ele. Asemenea a făcut biserici și deasupra acelor peșteri în care se ascundeau creștinii pe vremea prigonirilor. Deci Biserica lui Hristos creștea, întorcându-se în toate zilele mult popor de la păgânătatea idolească la Hristos. Iar mai ales după sfârșitul lui Gordian, când a luat împărăția Romei Filip cu fiul său cel de un nume și o împărăție cu el. Aceștia au primit credința în Hristos, fiind aduși la ea de un bărbat dreptcredincios dintre cei dintâi senatori, anume Pontie; iar preasfințitul papă Favie i-a botezat. Atunci s-a înmulțit foarte mult numărul credincioșilor, căci împăratul și cu fiul său fiind botezați la arătare, mulți s-au botezat, căutând la dânsii, și într-aceea vreme credința lui Hristos se bucura de mare libertate și îndrăznire.

Iar preasfințitul papă Favie, având de ajutor pe senatorul Pontie, adevăratul rob al lui Hristos, sfărâma idolii și le dărâma capiștile lor, iar bisericele lui Dumnezeu le ridica. Dar nu multă vreme a fost Biserica lui Hristos întru această odihnă și libertate - doar abia patru ani - căci Capul Bisericii, Hristos, vrând să aibă pe Mireasa Sa, pentru care Și-a vărsat sângele, pe pământ ca aurul în ulcea și precum crinii între spini, a slobozit asupra ei multe primejdii și pătimiri. Astfel s-a ridicat prigonire de la balaurul iadului,

care și de demult -precum i s-a arătat în vedenie Cuvântătorului de Dumnezeu Ioan -, prigonea pe femeia cea împodobită cu podoabe cerești, slobozind după dânsa apă ca un râu din gura lui spurcată, ca s-o înece pe ea în râu. Deci acel urător de bine de demult, nesuferind să vadă mărindu-se slava lui Hristos, a îndemnat pe oamenii cei robiți lui, pe păgânii închinători la idoli, să se răscoale împotriva împăraților celor nou luminați, care străluceau în dreapta credință.

Deci, adunându-se toți câți urau pe Hristos și pe creștini, având ca înainte povățuitor pe necuratul Deciu, au ucis pe împăratul Filip și pe cel de o împărăție cu el, pe Filip, fiul său, nu pentru vreo altă pricină, decât numai pentru aceea că amândoi au crezut în Hristos și au dat libertate creștinilor. Și ucigând ei pe amândoi împărații, s-au pornit și împotriva tuturor creștinilor; și a fost într-acea vreme în Roma mare vărsare de sânge creștinesc.

Întâi a fost prins preasfințitul papă Favie, asupra căruia se mâniau mai tare păgânii, deoarece era întâiul povățuitor și învățător creștinesc. După aceea a mai fost căutat și acel bărbat credincios, senatorul Pontie, care era prietenul împăraților Filip; dar nu a fost găsit, căci se ascunsese, precum făcuseră și cei mai mulți credincioși care fugiseră din Roma. Iar preasfințitului papă Favie, din porunca lui Deciu, ce împărătea atunci, i s-a tăiat capul cu sabia și a trecut de la Biserica care se oștește, la Biserica care prăznuiește, cu oile cele fără de număr ale păstoriei sale, care au fost înjunghiate într-o vreme cu dânsul. Iar Sfântul Pontie, fiind prins mai pe urmă, și-a luat mucenicescul sfârșit pentru Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, I se cuvine slavă în veci.

Notă. Pe acest Sfânt papă Favie, romanii îl numesc Favian și îi săvârșesc pomenirea la 20 ianuarie. Acesta a așezat ca în toți anii, în Sfânta și Marea Joi a Cinei celei de Taină a Domnului nostru Iisus Hristos, să se sfințească mir nou, iar pe cel vechi să-l ardă în biserică.

De vreme ce întru pomenirea Sfințitului Mucenic Favie s-a pomenit Sfântul Mucenic Pontie, am judecat să punem aici viața și pătimirea lui, ca să nu fie trecut cu vederea un plăcut ca acesta al lui Hristos, care a adus la Hristos pe cei doi împărați Filip și s-a ostenit împreună cu Sfântul Favie, întorcând pe mulți de la întunericul rătăcirii închinării la idoli și povățuindu-i la luminoasa cale a sfintei credințe; iar mai pe urmă și-a pus sufletul pentru Domnul său.

ȘFÂNTUL MUCENIC PONTIE ROMANUL

**(Scrisă de Valerie, care a fost de o vârstă cu el și care a fost privitor cu ochii săi la
pătimirea lui.)
(5 august)**

Cine poate să creadă, de nu-i va da Dumnezeu? Cine poate să intre în nevoie, de nu-i va ajuta Domnul? Cine poate să ia cununa, dacă nu i-o va dăruia Hristos? De aceea și eu, nevrednicul - zice Valerie, scriitorul vieții acesteia -, care am crescut împreună cu Sfântul Mucenic al lui Hristos, Pontie, și am învățat carte împreună cu el, însă nu m-am învrednicit de un dar ca acesta, ca să fi murit mucenicește împreună cu dânsul pentru Hristos; totuși, pentru ostenelile și mărturisirile lui, nădăjduiesc să câștig milă de la Domnul, deoarece voi spune toate cele despre dânsul, mărturisind înaintea lui Hristos și a îngerilor lui cele pe care le-am văzut cu ochii, le-am auzit cu urechile și parte din ele le-am răbdat cu dânsul. Pentru aceea, să credeți și voi fapta care se povestește, așa încât credința voastră să primească răsplătire de la Domnul întru învierea dreptilor, împreună cu sfântul mucenic.

În cetatea Romei era un senator cinstit cu numele Marcu. El avea o soție care se numea Iulia, cu care, petrecând mulți ani în însoțire, nu aveau fii; pentru aceea amândoi erau în mare mâhnire. După trecerea a douăzeci și doi de ani de când se luaseră în însoțire, Iulia a zămislit în pânțece, și a început a se bucura

foarte. Iar după cinci luni, Iulia împreună cu bărbatul său, cercetând capiştile zeilor lor cu aducere de daruri - căci erau închinători de idoli -, s-au dus și la capiştea lui Dia, pe care îl numeau mare. Și uitându-se Iulia spre slujitorul cel cu cunună pe cap, care sta înaintea idolului și făcea jertfă, deodată acela s-a îndrăcit și, apucând cununa de pe cap, a început a o sfărâma în bucăți, strigând cu glas de plângere: „Femeia aceasta poartă în pânțele pe acela care va strica până în temelie această mare capişte și va sfărâma pe zeii din ea!”

Aceste cuvinte zicându-le mereu cu glas mare slujitorul îndrăcit, toți care erau de față s-au înspăimântat; dar mai ales Iulia și Marcu s-au umplut de frică mare și, tremurând, au fugit și au intrat într-o casă din apropiere. Iar Iulia, luând o piatră, își bătea pânțele și coastele, zicând: „O, de n-aș fi zămislit pe unul ca acesta, prin care se va strica capiştea, iar zeii se vor sfărâma. Mai bine ar fi să mor și eu cu dânsul, decât să-l nasc!”

După aceasta, apropiindu-se vremea nașterii și toți așteptând să nască pruncul mort, deoarece își bătuse pânțele cu piatra, Iulia a născut pruncul viu, întreg și nevătămat de nimic. Deci ea voia săucidă pe cel născut, dar bărbatul său a oprit-o, zicându-i: „De va voi Dia, singur se va răzbuna pe vrăjmașul său, iar noi să nu fim ucigașii fiului nostru”. Astfel s-a păzit pruncul viu, punându-i-se numele Pontie. Apoi pruncul hrănindu-se și crescând, părinții lui nu-l duceau niciodată în capiştile idolești. Ei l-au dat la învățătura cărții și el creștea nu numai cu anii, dar și cu înțelegerea, până ce s-a apropiat de anii cei tineri și s-a făcut filosof ales și foarte iscusit în toate învățăturile cele din afară, având în mintea și în pomenirea lui multe cărți, ca într-o bibliotecă, încât pe toți vârstnicii săi îi covârșise cu înțelepciunea.

Intr-una din zile, sculându-se foarte de dimineată, a voit să se ducă la dascălul său, iar în cale i s-a întâmplat să treacă pe lângă o casă creștinească, în care era adunarea credincioșilor cu preasfințitul papă Pontian și unde se făcea cântarea psalmilor cea de dimineată, pe care auzind-o copilul Pontie, a socotit cu mintea cuvintele ce se cântau, care erau acestea: Dumnezeu nostru în cer și pe pământ, toate câte a voit a făcut. Idolii păgânilor sunt argint și aur, lucruri de mâini omenești, gură au și nu grăiesc...; cei care îi fac pe ei, să fie asemenea lor, asemenea și toți cei ce nădăduiesc spre dânșii. Deci auzind acestea copilul, a stat și, suspinând din adâncul inimii, se gândea mult în sine și zicea: „Ce fel sunt cuvintele acestei cântări?”

Apoi s-a umilit cu inima, strălucind în el darul Sfântului Duh, și a început a plânge și, ridicându-și mâinile spre cer, a zis: „Dumnezeule, a Cărui laudă o aud cântându-se, arată-mi cunoștința Ta”. Apoi, apropiindu-se de ușile acelei case, a început a bate în ele cu dinadinsul. Iar unii, uitându-se de sus pe o ferestruică, au zis Sfântului Pontian: „Iată, un copil bate la ușă”. Iar papa, știind prin descoperirea Sfântului Duh, le-a zis: „Duceți-vă și deschideți-i lui ca să vină la noi, pentru că a unora ca acestora este Împărăția cerului”.

Iar Pontie, cinstitul copil, lăsând în ulițe pe slugile și străjerii săi, a luat numai pe unul care era de o vârstă cu el și cu care învăța împreună, pe un copil pe nume Valerie - scriitorul acestei istorii -, și a intrat cu dânsul în casa aceea. Și suindu-se ei în foișor, au văzut săvârșindu-se dumnezeieștile Taine; apoi, trăgându-se la un colț, stătea copilul și aștepta sfârșitul, ascultând cu luare aminte la cele ce se săvârșeau. Iar după săvârșire, apropiindu-se de Sfântul Pontian, a căzut la picioarele lui, plângând și zicând: „Preasfințite părinte, mă rog ție, învață-mă și pe mine să înțeleg puterea acelui stih, atunci când ați zis: Dumnezeu nostru în cer și pe pământ, toate câte a voit a făcut. Idolii păgânilor sunt orbi și surzi, nici nu au miros, nici nu pipăie cu mâinile... Dar mai ales acele cuvinte m-au înspăimântat pe mine: Asemenea lor să fie cei ce-i fac pe ei, și toți cei ce nădăduiesc spre dânșii.

Iar papa, primindu-l cu dragoste, i-a zis: „Fiule, văd că Dumnezeu ți-a luminat mintea ca să-L cauți; deci socotește și vezi, oare nu toți idolii sunt făcuți din materii pământești, din aur, argint, aramă sau din altă materie oarecare? Cine nu știe că idolii de piatră sunt tăiați din munte și puși în căruțe trase de dobitoace și aduși în târg spre vânzare? Cum pot să fie dumnezei aceia care sunt din pământ și care, după

o vreme, se vor sfârâma și se vor întoarce iar în pământ? Iar Dumnezeu nostru, în care credem, este în cer. El nu se vede cu ochii trupești, ci cu cei ai inimii și se cunoaște prin credință". Grăit-a fericitul copil, Pontie: „Domnul meu părinte, adevărat este precum grăiești, căci cine nu vede că idolii - de care sunt pline nu numai toate târgurile, ci și toate ulițele, casele și capitolia - sunt fără suflet și nemișcați? Ei sunt atât de mulți, încât nu se pot număra, și sunt făcuți în felurite chipuri și meșteșugiri, câte mintea omenească a putut să le scorească. Și cine nu-i vede, că sunt întăriți la locurile lor cu fier și plumb, ca să nu se răstoarne de vânt și să se sfârâme? Toți știm și aceasta, că idolii cei de aur și de argint se fură de oameni și sunt răpiți de tâlhari. Deci cum vor putea aceia să păzească pe oameni de răutăți, când ei singuri sunt păziți și sunt furați de oameni?"

Auzind acestea Sfântul Pontian, se mira de acea înțelegere a copilului și, ținându-l de mână, a voit să-l pună să stea cu el; dar fericitul copil a zis: „Dacă înaintea dascălilor care ne învață cuvinte deșarte, nu îndrăznim a șede, cum voi șede cu un părinte ca acesta, care îmi arată calea dreptății în loc de calea rătăcirii și lumina în locul întunericii?" Zis-a Pontian: „Domnul și învățătorul nostru Iisus Hristos ne-a dat o învățătură ca aceasta, ca toți să fim una întru Dânsul, și unul pe altul să ne învățăm cele folositoare". Și iarăși a zis: „Ai tată și mamă?" Răspuns-a Pontie: „Acum sunt doi ani de când maica mea a murit, iar tatăl meu este încă viu și foarte bătrân, mângâindu-se de mine, unicul său fiu".

Papa l-a întrebat: „Creștin este tatăl tău sau păgân?" Răspuns-a copilul: „Tatăl meu se sârguiește foarte mult la slujbele drăcești, ca toți oamenii". Zis-a papa: „Dumnezeu care ți-a luminat ochii tăi, nepovățuindu-te nimeni din oameni, Acela este puternic, ca și pe tatăl tău, care te-a născut pe tine în viața asta muritoare, să-l lumineze, ca prin tine să cunoască viața cea fără de moarte". Apoi iarăși i-a zis: „Fiul meu, ascultă-mă pe mine, crede în Hristos și primește Sfântul Botez, prin care vei putea să stingi focul cel veșnic!" Cu aceste cuvinte și cu multe altele învățându-l papa pe copilul Pontie trei ceasuri, i-a arătat cele pentru împărăția lui Dumnezeu și l-a învățat spre botez. Asemenea a învățat și pe copilul Valerie, care venise cu el și după aceea i-a liberat cu pace. Iar ei ieșind, mergeau ca mieluseii cei hrăniți cu bună pășune, bucurându-se și veselindu-se, că și-au aflat mântuirea sufletelor lor. Astfel veneau în toate zilele la arhiereul lui Dumnezeu și se învățau de la dânsul.

Iar într-o zi, senatorul Marcu a întrebat pe fiul său, Pontie, zicându-i: „Fiul meu, ai învățat oare acum ceva de la dascălii tăi?" Pontie a răspuns: „In toate zilele învățaturii mele, n-am auzit și n-am învățat mai bine de la ei, precum am învățat zilele acestea". Și se mângâia tatăl în sine, socotind că fiul său a învățat oarecare nouă înțelepciune din afară. Dar fericitul copil Pontie căuta vreme nimerită, când ar putea să-l aducă și pe tatăl său, ca să creadă în Hristos împreună cu el. într-o zi i-a zis: „Tată, aud de la mulți oameni, că zeii la care ne închinăm sunt deșerti și nu au nimic dumnezeiesc în ei, precum am cunoscut și noi în parte. Ei au asemănare de mădulare omenești, dar cu totul nelucrătoare. Și tot omul care voiește să aibă în casa sa zeii, năimește un lucrător și face zeii după puterea sa, precum voiește: unul de argint, altul de aur, altul de aramă, iar altul din alte materii oarecare. Deci mă rog ție, tată, spune-mi, ai auzit sau ai văzut vreodată, ca acei zeii care se află în casa noastră, să fi făcut vreodată minune sau lucrare oarecare, din vremea în care sunt făcuți și puși aici?"

Tatăl a răspuns: „Niciodată nu s-a făcut de la ei vreodată lucrare". Zis-a Pontie: „Atunci pentru ce îi cinstiți pe ei cu jertfe și cu tămâie și vă închinați lor?" Iar tatăl, umplându-se de mânie și de iuțime, a voit să-l lovească cu sabia, zicându-i: „Oare tu hulești pe zeii mei?" Apoi, potolindu-se puțin de mânie, a zis: „O, fiul meu, noi singuri să fim în această cetate fără zeii și fără jertfe?" Iar fericitul Pontie a zis: „Mulți sunt în această cetate, care aduc jertfa cea adevărată adevăratului Dumnezeu". Zis-a tatăl: „Unde îi vom afla pe ei?" Răspuns-a fiul: „De vei porunci, eu voi merge și-l voi aduce la tine pe omul care îți va spune luminos toate". Și a poruncit tatăl, iar Pontie, întorcându-se către copilul Valerie, a zis: „Iată schimbarea dreptei Celui Preaînalt!" Și îndată s-a dus la preasfințitul papă Pontian și l-a adus la tatăl său.

Iar Sfântul Pontian a vorbit mult cu Marcu, învățându-l cunoștința adevăratului Dumnezeu și descoperindu-i tainele sfintei credințe. Și a crezut Marcu cu toată inima în Domnul nostru Iisus Hristos și,

împreună cu papa și cu fiul său, a început a sfârâma idolii ce erau în casa lui. După ce i-a sfârâmat, a primit Sfântul Botez, împreună cu fiul și cu toată casa sa. Iar după primirea Sfântului Botez, Marcu a mai petrecut puțină vreme între cei vii, apoi s-a mutat la Domnul întru adânci bătrâneți.

Fericitul Pontie era în vremea aceea de 20 de ani. Și după șase luni de la pristăvirea tatălui său, Pontie a fost luat de împăratul Alexandru Sever în palatul împărătesc și pus între senatori în locul tatălui său, măcar că el nu voia. Și aceasta s-a făcut prin voia lui Dumnezeu, ca în vremea potrivită, nu numai poporul, dar chiar și împărații să fie aduși la Hristos prin Pontie. Și atât dar a dat Dumnezeu Sfântului Pontie, încât toți din palatul împărătesc îl iubeau și îl cinsteau.

În zilele acelea, preasfințitul Pontian a trecut la Domnul cu sfârșit slăvit, fiind ucis de împăratul Maximin, care luase împărăția după Alexandru, iar scaunul patriarhiei Romei l-a luat Sfântul Anter. Dar și acela, abia o lună a stat pe scaun și s-a sfârșit mucenicește, fiind ucis pentru Hristos din porunca aceluiași împărat, Maximin. Apoi s-a înălțat la scaun Sfântul Faviu. El îl iubea pe Sfântul Pontie ca un adevărat părinte, iar Sfântul Pontie a dat acestui papă toate averile sale, ca să le împartă la săraci, mai ales la cei de o credință cu el. Dar acum este vremea ca să spunem cum Pontie, adevăratul rob al lui Hristos, a făcut creștini pe împărați și cum, luptându-se cu diavolul, s-a arătat biruitor, încununându-se cu cunună mucenicească.

Pierind asupritorul Maximin, a urmat ca împărat Gordian, iar după el a venit la împărăție Filip cu fiul său, cu numele tot Filip, pe care l-a pus să împărătească împreună cu dânsul. Amândoi acești împărați iubeau foarte mult pe Sfântul Pontie, ca pe un înțelept, îmbunătățit și folositor în sfătuiri. Iar în anul al treilea al împărăției lor, cu care an se împlineau o mie de la întemeierea Romei, împărații vrând să meargă la zeii lor cu jertfe de mulțumire, au zis către Pontie, iubitul lor senator: „Să mergem să dăm mulțumire marilor zei, căci ne-au dat nouă să prăznuim sărbătoarea a o mie de ani de la întemeierea Romei". Dar Sfântul Pontie se silea în tot felul să se abată de la ei, ca să nu meargă cu dânșii la idoli; iar împărații îl chemau cu ei ca pe un prieten al lor.

Atunci Pontie, văzând vreme cuviincioasă spre a le aduce aminte de Unul adevăratul Dumnezeu, de Domnul nostru Iisus Hristos, a zis către împărați: „O, bunilor împărați, care sunteți puși de Dumnezeu peste oameni, pentru ce nu vă plecați grumajii voștri Aceluia, Care v-a dat vouă această cinste și stăpânire împărătească și de ce nu-i aduceți Lui jertfe de laudă?" Zis-a Filip, cel mai bătrân împărat: „Aceasta doresc și eu, ca să aduc jertfa marelui Dia, căci mi-a dat această stăpânire". Sfântul Pontie, zâmbind, i-a zis: „O, împărate, nu te înșela cu Dia, căci este Dumnezeu în cer, Care toate le-a făcut vii cu un cuvânt al Său și cu darul Sfântului Duh". Iar celălalt împărat Filip, fiul împăratului, a zis împreună cu tatăl său: „Noi nu știm cu ce scop zici acestea".

Sfântul a zis: „Oare de la început a fost Dia?" împărații au răspuns: „Ba nu, ci mai înainte de el a fost Cronos, tatăl lui, care împărătea în Italia și rânduia bine popoarele Italiei". Pontie a zis: „Iar când împărătea Cronos în Creta, mai înainte de a fi izgonit de fiul său și mai înainte de a merge în Italia, au doar Italia în aceea vreme nu avea popoarele și rânduielile sale? Au doar Cronos a zidit și a înmulțit popoarele în Italia? O, bunilor împărați, nu vă înșelați cu basmele cele deșarte ale făcătorilor voștri de stihuri! Unul este în cer Dumnezeul tuturor, Dumnezeu Tatăl, Care cu Fiul Său și cu Sfântul Duh pe toate cele ce le-a zidit, le ține și le rânduiește cu puterea Sa. Acela a zidit cerul, pământul, marea și toate cele dintr-însele; iar în urmă a făcut pe om fără moarte, după chipul și asemănarea Sa, și pe toate cele de pe pământ, din mare și din văzduh, le-a supus stăpânirii Lui.

Iar diavolul cel căzut din cer, văzând pe om fiind rânduit de Dumnezeu într-o cinste ca aceea, l-a zavistuit și l-a sfătuit cu înșelăciune, ca să se facă nemulțumitor și neascultător Ziditorului și Făcătorului său de bine. Lucrul acesta făcându-se, omul s-a dezbrăcat de nemurire și, prin neascultare, a adus moartea asupra sa și asupra a toată seminția sa. Dar diavolul nu s-a îndestulat ca numai cu atât să înșele pe om, ci a scornit idolii, pe care acum îi numiți zei, ca printr-înșii neamul omenesc să se depărteze cu totul de

adevăratul Ziditor. Iar Domnul cel milostiv, nevrând să piară până în sfârșit chipul Său cel zidit, a binevoit să trimită de pe scaunul ceresc pe pământ pe unul născut Fiul și Cuvântul Său. Acela, sălășluindu-Se prin lucrarea Sfântului Duh în preacuratul pânțec fecioresc, S-a întrupat mai presus de fire și S-a născut negrăit, făcându-se om, ca pe omul cel căzut să-l înnoiască, iar pe diavolul și pe slujitorii lui, să-i dea focului celui veșnic.

El a făcut minuni multe printre oameni: pe cei orbi din naștere i-a luminat, pe cei slăbănogi și pe cei ce zăceau de mulți ani pe paturi i-a tămăduit cu cuvântul; pe cei leproși i-a curățit; pe cei morți i-a înviat; pe Lazăr cel mort de patru zile, strigându-l din mormânt, l-a scos viu; și alte minuni multe și nenumărate a făcut ca un Dumnezeu Atotputernic. Iar evreii, necrezând Lui, ci mai vârtos zavistuindu-L, L-au dat pe El lui Pilat, ighemonul din Pont, și L-au pironit pe Cruce pe Hristos, Care a venit să-i mântuiască pe ei. Inșă El, fiind Dumnezeu, S-a sculat din morți a treia zi și S-a arătat ucenicilor Săi multe zile după învierea Sa. Iar pe moarte, care a fost adusă de diavolul asupra oamenilor, a omorât-o cu moartea Sa și prin învierea Sa ne-a dăruit nouă viață, ca, precum El S-a sculat din morți și nu va mai muri, tot așa și noi, după această viață de puțină vreme și cu multe primejdii, înviind din mormintele noastre, să fim vii cu El în veci. Apoi, înălțându-Se la cer, a arătat credincioșilor calea mântuirii; și de nu se va îngriji cineva de acea mântuire, se va osândi cu diavolul în veci. Iar cel ce va crede și va călători pe calea mântuirii, va petrece cu Hristos în Împărăția cerească".

Cu aceste cuvinte și cu multe altele, Sfântul Pontie luminând pe amândoi împărații și arătându-le toate cu de-amănuntul despre Hristos, despre credință și despre viața ce va să fie, a lucrat în cuvintele lui darul Sfântului Duh, care ajută la mântuirea oamenilor, și a deschis mințile împăraților, ca să înțeleagă cele grăite. Deci s-au smerit cu inimile lor și au crezut în Domnul nostru Iisus Hristos și l-au rugat, ca în ziua următoare să le tâlcuiască mai lămurit și cu mai multe cuvinte taina mântuirii, adică cum ar putea ei să scape de focul cel nestins și să câștige parte cu sfinții în viața cea fără de moarte.

Și în ziua aceea și în cele următoare, împărații n-au mai mers la jertfele idolești în capitoliu, ci numai au poruncit să se prăznuiască în priveriștea popoarelor împlinirea a o mie de ani de la întemeierea Romei. Intr-aceea vreme, Sfântul Pontie a mers la preasfințitul papă Favie și i-a spus lui toate. Iar papa, auzind acestea, s-a umplut de bucurie mare și a căzut cu fața la pământ înaintea lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, mulțumesc Preasfântului Tău nume, căci ai binevoit, prin robul Tău Pontie, a aduce la cunoștința Ta pe împărații Romei". A doua zi, Pontie cu papa au mers împreună la împărați și au vorbit cu dânșii mult despre Unul adevăratul Dumnezeu și despre calea mântuirii. Și a învățat papa pentru Botez pe împărații care au crezut și nu după multe zile i-a botezat pe ei, și cu dânșii pe mulți alții; pentru că urmând pilda împăraților, au crezut în Hristos o mulțime mare de oameni. Și cine poate să spună bucuria credincioșilor care s-a făcut într-aceea vreme în Roma?

Atunci s-a împlinit ceea ce a zis diavolul prin gura slujitorului idoleșc, fiind silit de puterea lui Dumnezeu, despre Sfântul Pontie, când era încă în pânțecul maicii sale, că va risipi capiștea lui Dia. Pentru că Sfântul Pontie împreună cu preasfințitul Favie, luând poruncă de la împărați, au mers în capiștea necuratului Dia - în care, precum s-a spus mai sus, se făcuse acea proorocie pentru dânșul -, și a sfărâmat mai întâi idoli, apoi și capiștea toată a risipit-o până în temelie. Încă a mai risipit și alte câteva capiști idolești, iar în locul lor a ridicat lui Dumnezeu biserici sfinte. Astfel, în toate zilele mulțime de popor se adăuga spre Hristos și se boteza.

Dar în vremea aceea, încă nu toată Roma s-a luminat, ci numai o parte; și nici nu s-au risipit toate capiștile cu idoli, scurtându-se vremea aceea, cu judecățile lui Dumnezeu, pentru că Biserica lui Hristos a avut numai patru ani o asemenea libertate. Apoi, Domnul Hristos, vrând să o lămurească ca aurul în ulcea, a îngădui iarăși prigonire asupra ei. Căci Deciu s-a sculat împreună cu toți închinătorii de idoli și au ucis pe sfinții împărați pentru credința lor în Hristos; și au început a ucide fără cruțare pe toți credincioșii, printre care a fost ucis și Sfântul papă Favie. Atunci mulți din cei nou botezați, fiind mici la suflet și

temându-se de prigonire, s-au întors iarăși la păgânătatea idolească; iar alții, fugind, se ascundeau pe unde puteau, însă cei mai viteji îndrăzneau la chinuri și își puneau sufletele lor pentru Hristos.

În acea prigonire cumplită, care ca o furtună se ridicase asupra Bisericii, Sfântul Pontie s-a ascuns în cetate la un loc oarecare; dar de vreme ce era căutat pretutindeni și cu dinadinsul de slujitorii idolești, căci aceia se mâniaseră mai mult asupra lui, pentru sfărâmarea zeilor și a capiștilor lor, și îl căutau pe el spre muncire, de aceea, Sfântul Pontie, ascultând pe Domnul său, Care a zis în Evanghelia: Când vă vor alunga pe voi dintr-o cetate, fugiți în cealaltă, a fugit noaptea din Roma și s-a dus în cetatea Chimelul, care este în hotarele Galiei, lângă Munții Alpi, și acolo petrecea ca un străin.

Și murind degrabă tiranul Deciu, iar după dânsul împărășind puțină vreme Galus cu Volusian, împărăția Romei a luat-o Valerian cu fiul său, Galien. Aceia, nu numai în Roma, ci și în toate țările stăpânirii Romei vrând să piardă numele creștinesc de pe pământul celor vii, au trimis pretutindeni ighemoni spre muncirea creștinilor și au trimis și în părțile Galiei pe doi ighemoni, Claudie și Anavie, care mergând întâi în cetatea Chimeliei, au adus jertfe zeilor. Apoi, șezând la judecată în mijlocul cetății, au poruncit să prindă pe creștini și să-i aducă înaintea feței lor spre întrebare.

Deci a fost prins și Sfântul Pontie, bărbatul cel vestit și cinstit, și a fost pus mai întâi de toți înaintea judecății păgânești. Și căutând spre el, Claudie ighemonul a zis cu mânie: „Tu ești Pontie, care cu nu știu ce meșesug ai făcut tulburare în cetatea Romei și încă și pe împărații Filip i-ai întors de la zei?” Sfântul a răspuns: „Eu pe nimeni nu am tulburat, nici nu am răzvrătit pe cineva, ci, pe câți am putut, i-am întors de la rătăcirea slujirii diavolilor la încredințarea adevăratului Dumnezeu!” Ighemonul a zis: „Împărații noștri, auzind despre tine că ești de neam mare, îți poruncesc să aduci jertfa zeilor. Iar de nu, te vei osândi la felurite munci, cu cei de neam prost și săraci!” Sfântul a răspuns: „Împăratul și mângâietorul meu este Hristos, pentru Care, de mă voi lipsi de această patrie pământească, o voi câștiga pe cea veșnică și, în locul bogățiilor celor degrab pieritoare, mă voi învrednici de slava cea cerească, împreună cu sfinții îngeri!” Claudie ighemonul a zis: „Pentru ce voiești să te izbăvești prin cuvinte greu de înțeles? Una îți stă înaintea: să aduci jertfa zeilor, iar de nu vei face aceasta, trupul tău îl voi rupe cu muncile!” Sfântul a răspuns: „Acum ți-am spus ție că sunt creștin și niciodată nu voi aduce jertfa diavolilor!”

Atunci ighemonul a poruncit ca să lege cu lanțuri de fier pe Pontie și să-l arunce în temniță, până ce va înștiința de dânsul pe împărați. Apoi a scris către dânsii astfel: „Stăpânilor a toată lumea și nebiruiților biruitori, Valerian și Galien, împărații Romei. Robii voștri, Claudie și Anavie, intrând noi în hotarele Galiei, am aflat pe Pontie, care a tulburat de demult Roma și pe mulți zei a sfărâmat și capiștile lor le-a risipit, iar acum se ascunde de stăpânirea voastră și nu se supune poruncii voastre. Dar de vreme ce este unul dintre cei dintâi senatori, nu am îndrăznit să-l chinuim, ci, legându-l cu lanțuri, l-am pus în temniță, până ce stăpânirea voastră va chibzui pentru dânsul și va porunci ce să-i facem lui”. Atunci împărații au scris către dânsii astfel: „Aceasta poruncește vouă stăpânirea noastră: de nu va voi Pontie să aducă jertfa zeilor, să aveți putere spre dânsul și, prin orice munci veți voi, să-l pierdeți pe el!”

O poruncă împărătească ca aceasta luând ighemonul Claudie și cu prietenul său, Anavie, au stat la judecată și l-au pus de față pe legatul lui Hristos. Deci Claudie a zis către sfânt: „Ascultă poruncile cele de folos ale stăpânilor tăi, prin care îți poruncesc să jertfești zeilor, iar de nu, vei fi muncit cu cei osândiți”. Iar Sfântul Pontie a răspuns: „Eu nu am stăpân, decât numai pe Domnul meu, Iisus Hristos, Care este puternic să mă scape de acele munci cu care voi mă îngroziți!” Claudie ighemonul a zis: „Mă minunez de tine, omul cel vestit, că de bună voie ai venit întru atâta sărăcie și necinste, slujind unui Domn ca Acela, de Care voi singuri ziceți că a fost om sărac și necinstit și pe Care Pilat, cel din rânduiala ighemoniei noastre, nu știu pentru ce pricină, L-a omorât. Oare nu-ți este ție mai bine să te supui împăraților, care ocârmuiesc împărăția Romei cu blândețe?”

Sfântul Pontie a răspuns: „Și eu mă minunez de tine, om care ai înțelegere, că ai venit întru atâta nebulie, încât nu vrei să cunoști pe Făcătorul cerului și al pământului, Care a sărăcit pentru a ta mântuire,

și îndrăznești a numi necinstit pe Cel ce este cinstit de îngeri în ceruri și Care, pentru a noastră izbăvire - iar nu de silă -, a voit a răbda răstignire de voie de la iudei și de la Pilat? O, de ai fi voit să te smerești Unui Dumnezeu ca Acesta, îndată ți-ai fi înălțat mintea ta spre cer și ți-ai fi cunoscut rătăcirea ta, că zaci în prăpastia cea întunecată împreună cu zeii tăi, care sunt diavoli arătați. Iar stăpânii tăi, pe care tu îi numești îndreptători ai împărăției Romei, nu numai singuri vor merge în pierzare, închinându-se lemnelor și pietrelor, dar și pe poporul cel supus lor îl vor trage cu dânșii. Deci să știi că, de veți petrece într-o necredință ca aceasta, vă veți duce din această viață cu moarte cumplită și în ziua înfricoșatei judecăți vă veți osândi la veșnicele munci împreună cu zeii voștri".

Ighemonul, auzind acestea, s-a umplut de mânie și a strigat către slujitori, zicând: „Gătiți toate cele de muncire, pieptenii, țepușele de fier, focul și toate celelalte câte sunt, ca toți să vadă nebunia lui". Slujitorii au zis: „Toate sunt gata!" Și le-a grăit ighemonul: „Intindeți-l gol la chinuri, treceți-i trupul lui prin toate muncile și vom vedea dacă Dumnezeul lui îl va scoate pe el din mâinile noastre!" Și fiind întins Sfântul Pontie la muncire, a zis către ighemon: „Deși necredința ta a numit pe Dumnezeul meu neputincios, însă cred Stăpânului meu Iisus Hristos, că, prin puterea Lui, nimic nu va rămâne din muncile pe care tu vrei să le pui asupra mea, astfel că nu vor aduce nici o durere asupra trupului meu". Și îndată uneltele de muncire au căzut de un tunet mare și s-au făcut ca praful. Au căzut încă și slujitorii de frică, ca niște neînsuflețiți. Iar sfântul a zis cu bucurie către ighemon: „O, necredinciosule, cunoaște acum cel puțin, că Domnul meu poate să mântuiască pe cei binecredincioși din ispite, iar pe voi, cei păgâni, să vă dea focului cel veșnic în ziua judecății!"

Iar Claudie ighemonul, mâniindu-se peste măsură, a zis către Anavie, prietenul său: „Preaînțeleptule bărbat, când am venit noi aici, s-au adus din munții Dalmatului doi urși foarte mari. Deci poruncește să se gătească o priveliște și să-l dai pe acesta spre mâncarea acelor fiare". Deci gătindu-se locul după porunca ighemonului, au pus pe mucenic în mijloc, iar doi hrănitori de fiare au scos pe acei urși asupra sfântului ca să-l mănânce. Iar urșii, repezindu-se degrab asupra hrănitorilor lor, i-au mâncat pe ei cu totul, iar de sfânt nici nu au îndrăznit să se apropie. Atunci s-a ridicat din popor un glas mare, strigând: „Unul este Dumnezeu - Dumnezeul creștinilor, în care crede Pontie!"

Iar ighemonul, tulburându-se mai mult de mânie și de mândrie, a început a striga la slujitori ca degrab să aducă lemne și vreascuri ca să ardă pe mucenic. Și a grăit sfântul către dânsul: „Ce vină ai aflat la mine, de vrei să mă arzi în foc? Pe tine însuși te va pierde focul cel nestins. Însă Dumnezeul meu este puternic să mă păzească nevătămat de foc, precum de demult a păzit în cuptorul Babilonului pe cei trei tineri". Și adunate fiind multe lemne, au pus pe sfântul legat în mijlocul priveliștii, l-au împresurat cu lemne și cu vreascuri împrejur și i-au dat foc. Deci toți socoteau că mucenicul va arde, însă după ce toate acele lemne au ars desăvârșit, au văzut pe sfântul viu și întreg, nevătămat câtuși de puțin de foc, pentru că nu se atinsese nici de hainele lui. Apoi poporul a strigat iar, zicând: „Mare este Dumnezeul creștinilor!"

Atunci ighemonul s-a umplut de mare rușine, văzându-se biruit, și a zis către mucenic: „Pentru ce te mândrești, ca și când ai fi biruit toate chinurile? Oare socotești că vei scăpa de muncile cele multe? Uite, cinstita capiște al lui Apolon este aproape, intră într-însa și jertfește!" Sfântul a răspuns: „Eu, Domnului meu Iisus Hristos Îi aduc spre jertfă trupul meu, pe care l-am păzit până acum neîntinat de idoleștile urâciuni, iar pe voi și pe împărații voștri, degrabă vă va ajunge răzbunarea dumnezeiască, că prigoniți cu nedreptate pe robii lui Hristos cei nevinovați".

Iar ighemonul a început a grăi către dânsul cu vicleșug, zicându-i: „Se cădea ca tu să ne fii nouă judecător, iar nu noi ție; pentru că tu ești din senatorii cei dintâi și nu știm pentru ce fel de nădejde deșartă, te lipsești de cinste și de bogății". Sfântul Pontie a răspuns: „Cinstea lumii acesteia și bogățiile sunt ca negura dimineții, care se vede cu ochii că acoperă pământul, munții și marea, iar când suflă vântul, îndată se ridică cu totul, ca și cum nici nu ar fi fost; însă cinstea, bogăția și slava pe care eu o doresc, petrece în veci".

Sfântul grăind acestea, iudeii, care erau mulți în popor, au început a striga către ighemon, zicând: „Ucide-l, ucide-l degrabă pe acest vrăjmaș!” Iar sfântul mucenic, ridicându-și mâinile în sus, a zis: „Dumnezeu meu, Îți mulțumesc că și evreii strigă împotriva mea, după asemănarea părinților lor, care strigau către Pilat împotriva lui Hristos: Răstignește-L! Răstignește-L!” Atunci ighemonul l-a osândit la moarte, zicând: „Să-l duceți afară din cetate și să-l tăiați pe piatra care este aproape de râu, iar trupul să-l aruncați în vale”. Deci s-a făcut după porunca muncitorului și astfel Sfântul Mucenic Pontie și-a sfârșit pătimirea sa pentru Hristos, tăindu-i-se capul cu sabia. Iar Valerie, cel de o vârstă cu el și scriitorul pătimirii lui, i-a îngropat cinstitul lui trup în locul în care zăcea aruncat după tăiere.

După aceasta, trecând nu multă vreme, s-au împlinit cuvintele proorocești ale mucenicului; pentru că Valerian, păgânul împărat al Romei, a fost prins în război de Sapor, împăratul Persiei, care îl batjocorea în toate zilele, pentru că de câte ori Sapor voia să încalce pe calul său, se suia pe spatele și pe grumajii lui Valerian, ca pe o scară de picioare. Apoi Galien, celălalt împărat al Romei, ducându-se în Mediolan, a fost ucis de ostașii săi. Iar ighemonul Claudie, precum și Anavie, prietenul lui, s-au îndrăcit amândoi în același ceas în care a fost tăiat capul mucenicului. Deci Claudie zdrobindu-și limba cu dinții, a scuipat-o din necurata lui gură; iar ochii lui Anavie, ieșind din locul lor, atârnav pe obraz. Și într-o puțină vreme, amândoi și-au dat sufletele, fiind munciți cumplit de diavol. Atunci li s-a făcut frică închinătorilor de idoli și evreilor, care vedeau împlinirea cuvintelor Sfântului Pontie, și mulți au început a cinsti mormântul mucenicului.

Iar Valerie, cel care a scris viața și pătimirea sfântului, văzând că nu încetează prigoana asupra creștinilor, a găsit o corabie și a plecat în părțile Libiei, temându-se de mâinile chinuitorilor. Iar Sfântul Mucenic Pontie, cu cinstitul său suflet, a intrat în bucuria Domnului său și Stăpânului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh să-I fie cinste și slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

PREACUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU IOAN CEL NOU DE LA NEAMȚ – HOZEVITUL

(Sfintele sale moaște s-au aflat întregi în peștera Sfânta Ana din pustiul Hozeva și se păstrează în paraclisul Sfântul Ștefan de la Mănăstirea Sfântul Gheorghe Hozevitul din apropiere.)

(5 august)

Sfântul Preacuviosul Părintele nostru Ioan cel Nou de la Neamț s-a născut la 23 iulie 1913, în satul Crăiniceni, comuna Horodiștea, din fostul județ Dorohoi, într-o familie de țărani foarte credincioși, anume Maxim și Ecaterina, fiind singurul copil la părinți. Din botez a primit numele de Ilie și se dovedea din pruncie un copil ales și binecuvântat de Dumnezeu.

După șase luni de zile de la naștere, mama sa fiind o fire bolnăvicioasă, își dădu sufletul în mâinile Domnului, lăsând copilul în grija bunicii sale, Maria. După doi ani moare și tatăl său în război, în toamna anului 1916, rămânând copilul cu totul orfan, în grija rudelor apropiate.

Fericitul Ilie avea acum tată în cer pe Dumnezeu, iar mamă duhovnicească avea Biserica și pe smerita sa bunică, Maria, văduvă, care l-a crescut și l-a ocrotit cu rugăciunea și dragostea ei până la vârsta de zece ani.

Spuneau bătrânii din satul său natal că bunica își ducea zilnic nepotul să-l alăpteze la mamele tinere din apropiere și stătea lângă el de veghe ziua și noaptea, până ce copilul a început să vorbească. Iar vara, când

pleca la lucrul câmpului, bătrâna pune copilul într-o traistă, îl așeza în spate, se însemna cu Sfânta Cruce și se ducea la muncă, cu rugăciunea pe buze și cu lacrimi în ochi. Acolo îl adăpostea la umbra unui copac până la apusul soarelui. Apoi îl așeza iarăși în traistă și îl aducea acasă. După ce îl hrănea, îl culca lângă sfintele icoane, iar ea se ostenea cu rugăciuni și metanii până noaptea târziu.

Primii ani de școală i-a făcut în satul natal. Bunica lui îl pune seara să citească din sfintele cărți și-l învăța rugăciuni pe de rost. Odată l-a pus să citească despre patimile Domnului, iar ea plângea și făcea metanii. Atunci copilul a întrebat-o: „Mamă, de ce plângi așa mult când citesc patimile Domnului?” Bătrâna îi răspunse suspinând: „Dragul meu, tu nu știi durerea din casa noastră! Nu sunt eu mama ta! Mama ta a murit când tu aveai numai șase luni, iar tatăl tău a murit în război, când erai de trei ani. Eu sunt bunica ta, iar bunicul tău s-a dus la Domnul de multă vreme. Fiind văduvă, am făgăduit lui Dumnezeu să mă duc la mănăstire. Dar, văzând că ai rămas orfan de părinți, am renunțat, ca să te cresc pe tine. De aceea plâng, că sunt bătrână și după moartea mea vei rămâne singur și orfan pe lume. Dar să ai credință în Dumnezeu, să te rogi mereu, să iubești Biserica, să fugi de păcat și să-ți aduci aminte de noi care te-am crescut. De vei face așa, te va acoperi Maica Domnului și vei scăpa de multe primejdii. Eu nu-ți doresc altceva mai bun în viață, decât să ajungi preot și să slujești lui Hristos”.

După moartea bunicii sale, în anul 1923, copilul este luat în grija unchiului său, Alecu Iacob, din Crăiniceni, care mai avea acasă șase copii. Intre anii 1926-1932, tânărul Ilie urmează gimnaziul la Lipcani-Hotin și liceul la Cozmeni-Cernăuți, fiind cel mai bun elev din școală.

În vara anului 1932, rudele voiau să dea pe fericitul Ilie la facultatea de teologie din Cernăuți, ca să-l facă preot, dar el, simțindu-se chemat de Dumnezeu la o viață mai înaltă, le-a spus: „Nu, eu vreau să mă fac călugăr!”; căci din pruncie era umbrit de harul Duhului Sfânt, fiind întru toate blând ca un miel, smerit, tăcut, râvnitor pentru cele sfinte și răbdător în ispitele cele dinlăuntru și cele dinafară.

În anul următor, 1933, tânărul Ilie, având minte de bătrân, pe când lucra la câmp, se ruga cu lacrimi să-i descopere Dumnezeu mai arătat ce cale să urmeze. Deodată a auzit un glas de sus, zicând: „Mănăstirea!” Din clipa aceea nu mai avea odihnă în suflet. Cerând binecuvântarea duhovnicului său, într-o zi de Duminică fericitul Ilie și-a luat cărțile sfinte, Crucea și icoana Maicii Domnului din casa natală, și, călăuzit de Duhul Sfânt, a intrat în obștea Mănăstirii Neamț.

Starețul mănăstirii, Episcopul Nicodim, l-a primit cu multă dragoste și după ce l-a dus să se închine la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului din biserica voievodală, i-a rânduit ascultare la infirmerie și la biblioteca mănăstirii, unde s-a arătat foarte supus, sub povățuirea monahului Iov, un călugăr desăvârșit.

Între anii 1934-1935, face serviciul militar la Dorohoi, ca infirmier, având multă milă de cei bolnavi și fiind iubit de toți. În toamna anului 1935 se reîntoarce în obștea Mănăstirii Neamț și continuă aceeași ascultare de bibliotecar și îngrijitor la bolniță. Toți se foloseau de smerenia, de blândețea și de dragostea lui și îl cinsteau ca pe un ales al lui Dumnezeu.

La 8 aprilie 1936, în Miercurea Mare din Săptămâna Sfințelor Patimi, fericitul rasfor Ilie Iacob a fost tuns în îngerescul cin călugăresc de arhiereul Valerie Moglan, noul stareț al mării lavre, împreună cu alți treisprezece frați, primind în călugărie numele Sfântului Ioan Botezătorul. Amândoi mării prooroci, Ilie și Ioan, începători ai vieții pustnicești din Vechiul și Noul Testament, aveau să-i fie dascăli și părinți ai nevoinței lui călugărești. Amândoi îl îndemnau să le urmeze viața, postul, rugăciunea și fecioria și îi aminteau de Țara Sfântă și de mării sihastri de pe Valea Iordanului.

Dorind o viață duhovnicească mai desăvârșită și arzând cu inima pentru Hristos și pentru Țara Sfântă unde S-a născut, a pătimit și a înviat Domnul, fericitul monah Ioan Iacob s-a împărtășit cu dumnezeieștile Taine, a sărutat icoana Maicii Domnului din biserică, și-a cerut iertare și binecuvântare de la stareț și de la

toți, și a plecat definitiv în Țara Sfântă, în toamna anului 1936, împreună cu alți doi monahi din lavră, Clădie și Damaschin.

După ce s-au închinat la toate sfintele locuri și au sărutat Golgota mântuirii și Mormântul Domnului, cei trei călugări s-au retras să ierneze în obștea Mănăstirii Sfântul Sava din pustiul Iordanului. Apoi însoțitorii săi întorcându-se la Mănăstirea Neamț, Cuviosul Ioan s-a nevoit în continuare în Mănăstirea Sfântul Sava de lângă Betleem timp de zece ani, răbdând grele ispite, boli și încercări de la oameni și de la diavoli.

Prima ascultare în obștea Sfântului Sava a fost cea de paraclisier. Cuviosul Ioan avea mare evlavie pentru biserică și pentru toate sfintele slujbe. Făcea prescuri, menținea curățenia, suna clopotul de slujbă și păstra o atmosferă de iubire, de smerenie și milă față de toți. El avea ca sfătuitor pe duhovnicul lui, ieroschimonahul Sava, un mare povătuitor de suflete macedonean, care știa limba română și mărturisea pe toți călugării români nevoitori în Țara Sfântă.

Avea încă și ascultarea de infirmier al mănăstirii și îngrijea cu dragoste, atât pe călugării bătrâni și bolnavi, cât și pe numeroșii arabi și beduini bolnavi sau răniți în război, care erau aduși la infirmeria mănăstirii. Pentru aceasta îl iubeau și-l căutau atât unii cât și alții. Astfel, ziua era în slujba obștii și a bolnavilor, iar noaptea lua parte la sfintele slujbe din biserică, se nevoia singur în chilie cu multe rugăciuni de taină, cu metanii, lacrimi și citiri din scrierile Sfinților Părinți și mai ales din Sfânta Evanghelie. Cunoscând bine limba greacă, el îngrijea marea bibliotecă a mănăstirii, traducea unele pagini alese patristice, din care se hrănea sufletește atât pe sine, cât și pe cei ce veneau la el. Avea încă și darul scrierii de învățături și de versuri duhovnicești, cu caracter moral, pe care le trimitea fraților săi din Țara Sfântă sau le dădea pelerinilor români care veneau spre închinare la Mormântul Domnului.

Între anii 1939-1940, fericitul sihastru Ioan Iacob s-a nevoit cu un ucenic român în pustiul Qumran și într-o peșteră aproape de Marea Moartă. Aici a cunoscut pe monahul Ioanichie Pârâială, care apoi i-a rămas ucenic credincios până la obștescul sfârșit. Aici obișnuia să se roage noaptea singur în pustiul Iordanului cu mâinile și inima înălțate la cer, hrănindu-se doar cu pesmeți și puține fructe și răbdând multe ispite de la diavoli.

Din cauza războiului, între anii 1940-1941, Cuviosul Ioan a fost închis cu mai mulți călugări din Țara Sfântă într-un lagăr pe Muntele Măslinilor, suferind grele ispite și boală. Apoi, fiind eliberat, se reîntoarce la Mănăstirea Sfântul Sava și continuă aceleași ascultări și aceeași nevoință până în anul 1947, când este hirotonit diacon, la 13 mai, în Biserica Sfântului Mormânt, cu aprobarea Patriarhului Nicodim al României, la recomandarea Arhimandritului Victorin Ursache, superiorul Căminului Românesc din Ierusalim. În același an, Cuviosul Ioan Iacob este hirotonit preot la Mormântul Domnului, de Mitropolitul Irinarh, și este numit de Patriarhia Română egumen la Schitul românesc "Sfântul Ioan Botezătorul" de pe Valea Iordanului, aproape de locul unde S-a botezat Domnul nostru Iisus Hristos.

Timp de cinci ani cât a dus această ascultare, Cuviosul Ioan Iacob a săvârșit zilnic toate sfintele slujbe în limba română, a scris numeroase pagini de învățături pentru călugări și pelerini, a compus un bogat volum de versuri duhovnicești, a înnoit chiliile și biserica schitului și, mai ales, viața duhovnicească, ostenindu-se mult pentru primirea pelerinilor din țară, pe care îi spovedea, îi împărtășea și le dădea sfaturi mântuitoare de suflet. Noaptea însă se nevoia singur, neștiut de nimeni, fie în chilie, fie ieșind ca să se roage pe Valea Iordanului, încercând să urmeze după putere Cuvioasei Maria Egipteanca. Singurul său ucenic statornic era monahul Ioanichie, precum și câteva maici românce bătrâne: Melania, Natalia, Galinia, Casiana și Magdalena, care îi erau fiice duhovnicești și se aflau sub ascultarea sa.

În luna noiembrie 1952, Cuviosul Ioan Sihastrul se retrage din ascultarea de egumen și, împreună cu ucenicul său Ioanichie, intră în obștea Mănăstirii Sfântul Gheorghe Hozevitul, din pustiul Hozeva, pe valea pâraului Cherit, câțiva kilometri mai sus de Ierihon.

Din vara anului 1953, fericitul Ioan se așează cu ucenicul său în Peștera Sfintei Ana din apropiere, unde, după tradiție, s-a rugat Sfânta Ana lui Dumnezeu să-i dăruiască o fiică - pe Maica Domnului. Alături de el, într-o altă peșteră, se nevoia un monah cipriot, anume Pavel.

Aici a trăit Sfântul Ioan Sihastrul cu ucenicul său timp de șapte ani de zile, ostenindu-se cu aspre nevoințe, în rugăciuni neîncetate, în privegheri de toată noaptea, în postiri îndelungate, în lacrimi neștiute, în cugetări și în doriri duhovnicești, răbdând tot felul de ispite, suferințe, lipsuri, lupte cu diavolii și străinătate desăvârșită, aprinzându-se cu multă râvnă pentru iubitul său Mire, Iisus Hristos, și slăvind pe Dumnezeu Cel în Treime lăudat.

La peșteră nu primea pe nimeni, căci urcușul până sus se făcea greu, pe o scară înaltă. Cu cei dinafară comunica mai ales prin rugăciune, prin unele scrieri sfinte și prin ucenicul său. În sărbători mari și în posturi, Sfântul Ioan săvârșea Dumnezeiasca Liturghie în paraclisul peșterii Sfânta Ana și se împărtășea cu Trupul și Sângele lui Hristos, mulțumind lui Dumnezeu pentru toate. Iar în timpul zilei, în clipe de răgaz, ieșea în gura peșterii, la lumină, scria versuri religioase și traducea pagini patristice din limba greacă. Mâncarea lui era o dată pe zi - pesmeți, măslin, smochine și apă, iar noaptea dormea câteva ore pe o scândură, având o piatră drept pernă.

În vara anului 1960, Cuviosul Ioan se simțea tare bolnav, dar suferea toate cu multă răbdare, că niciodată nu se tânguia de suferința lui, ci tăcea mult și se ruga neîncetat cu rugăciunea inimii. El ținea cu tărie la dreapta credință, la Tradiție și la Sfintele Canoane, având mintea totdeauna ațintită la Iisus Hristos răstignit pe Golgota. Simțindu-și aproape sfârșitul vieții, miercuri, 4 august, s-a împărtășit cu Sfintele Taine, iar joi dimineață la orele 5 și-a dat sufletul în mâinile lui Hristos, fiind în vârstă de 47 de ani.

Spunea ucenicul lui că Sfântul Ioan știa mai dinainte data sfârșitului său, pe care și-o însemnase pe perete. Cu puțin înainte de a-și da duhul, s-a ridicat puțin și a binecuvântat în trei părți, spunând ceva în taină. Ucenicul, mirându-se de aceasta, zicea că Sfântul Ioan a binecuvântat pe îngerii și sfinții care au venit să-i ia sufletul.

După trei zile, adică sâmbătă, 7 august, la orele 10, a venit pentru înmormântare arhimandritul Amfilohie, egumenul Mănăstirii Sfântul Gheorghe Hozevitul, însoțit de câțiva călugări și de pustnicii care sihăstreau în peșterile din pustiul Ruva. Urcându-se pe scară în peșteră, ei au început slujba prohodului, dar atunci au venit din pustie multe păsări, cărora Cuviosul Ioan le dădea zilnic pesmeți să mănânce. Acum însă nu veniseră să primească hrană, ci erau trimise de Dumnezeu spre cinstirea cuviosului, ca să-l petreacă spre mormânt.

Despre aceasta, însuși egumenul Amfilohie spunea: „Păsările ne incomodau în timpul slujbei. Zburau pe capetele noastre, ne-au stins lumânările, ne-au închis cărțile; băteau din aripi deasupra trupului cuviosului, se așezau și pe el, pe cap, pe piept, pe picioare și fiecare glăsuia după felul ei. Ele nu voiau mâncare, ci pe părintele lor, pe binefăcătorul lor pe care îl pierduseră". Toți cei de față la înmormântare au considerat aceasta o mărturie pentru sfințenia vieții Cuviosului Ioan. Apoi a fost înmormântat în aceeași peșteră alături de mormintele înaintașilor săi.

Timp de douăzeci de ani mormântul Sfântului Ioan era îngrijit în peșteră de ucenicul său, monahul Ioanichie. Apoi, pustnicul Pavel, care se nevoise aproape de dânsul și care acum era plecat ca și misionar în America, a dorit să-l revadă pe Sfântul Ioan, despre care nu mai avea nici o veste. Într-o noapte l-a visat pe Cuviosul Ioan, care i-a spus: „Dacă vrei să mă vezi, vino la peștera Sfânta Ana din pustiul Hozeva și mă vei vedea".

La începutul lunii august 1980, îndemnat de Duhul Sfânt, ieromonahul Pavel a venit în Țara Sfântă cu un grup de pelerini, dorind să-l vadă pe Cuviosul Ioan. Auzind însă că acesta este răposat de 20 de ani, s-a dus la peștera Sfânta Ana să se închine la mormântul lui, cu binecuvântarea egumenului Amfilohie. Apoi,

dorind să-i sărute osemintele, după multă stăruință, a primit îngăduință să deschidă mormântul și, ridicând capacul, a ieșit un miros cu bună mireasmă și a găsit trupul sfântului împreună cu îmbrăcămintea cu totul întregi și binecuvântate.

Aceasta a fost o mare minune a zilelor noastre, care s-a petrecut la 8 august 1980.

Cu binecuvântarea Patriarhiei Ierusalimului, egumenul Amfilohie i-a pregătit o raclă sculptată în lemn de chiparos, pe care împodobind-o, a așezat în ea cu mare cinste moaștele Cuviosului Ioan, iar la 15 august 1980 l-a adus la mănăstire în procesiune, împreună cu câțiva arhieri de la Patriarhia ortodoxă din Ierusalim și cu mii de pelerini, care veniseră la praznicul Adormirii Maicii Domnului, hramul Mănăstirii Sfântul Gheorghe Hozevitul. Racla cu sfintele moaște a fost depusă în biserica cu hramul Sfântul Ștefan, unde se află și alte sfinte moaște. Această strămutare a moaștelor Sfântului Ioan s-a făcut cu binecuvântarea patriarhului Benedict al Ierusalimului.

Din acea zi, numeroși pelerini vin și se închină la moaștele cuviosului, cerându-i ajutorul, și mulți primesc sănătate și cele de folos. Încă și alte multe minuni se petrec cu rugăciunile lui, ceea ce face ca marele nostru nevoitor din pustia Hozevei să fie cinstit de toți ortodocșii ca sfânt, mai ales în România, Grecia, Cipru și Țara Sfântă.

La data de 20-21 iunie 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, luând în considerare sfințenia vieții lui și văzând cinstitele sale moaște ce se păstrează nestrucate cu darul lui Dumnezeu, l-a canonizat ca sfânt pe Cuviosul Ioan Iacob, sub numele de "Sfântul Ioan cel Nou de la Neamț (Hozevitul)", fixându-i-se zi de prăznuire 5 august, data mutării sale la cele veșnice.

Cu ale lui sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi. Amin.

Cuvînt la Schimbarea la Față a Domnului nostru Iisus Hristos (6 august)

Domnul nostru Iisus Hristos, în anul treizeci și trei al nașterii Sale și în al treilea an, cel de pe urmă al propovăduirii sale, apropiindu-se spre patima cea de bună voie pentru mîntuirea noastră, s-a dus în laturile Cezareei lui Filip, după cuvintele pe care i le-a zis Petru: *Tu ești Hristos Fiul Dumnezeului celui viu...*, și acolo a început a spune ucenicilor Săi că I se cade să meargă în Ierusalim, să pătimească mult de la bătrîni, de la arhieri și de la cărturari, și să fie ucis. Din această pricină El a văzut pe ucenicii Săi mîhnindu-se, dar mai ales pe Petru, care Îl oprea pe El, zicîndu-I: "Doamne, să-Ți fie milă de Tine și nu-Ți fă Ție aceasta". Atunci, ridicîndu-le mîhnirea sufletelor lor, a făgăduit unora dintre dîșii că, după puține zile, are să le arate lor slava Sa, zicînd: "Sînt unii dintre cei care stau aici și care nu vor gusta moarte, pînă ce nu vor vedea pe Fiul Omului stînd întru slava Împărăției Lui".

Deci, trecînd șase zile de la ziua aceea în care a grăit aceste cuvinte, Domnul a plecat din latura Cezareei lui Filip, în hotarele Galileei și a venit la Muntele Taborului, care este în Galileea, venind după el ucenicii și mult popor. Dar de vreme ce obiceiul Domnului nostru Iisus Hristos era ca rugăciunile cele către Dumnezeu Tatăl să le facă singur, îndeosebi de ucenicii Săi, de aceea a lăsat sub munte poporul și pe ucenicii Săi și a luat numai pe trei din ei: pe Petru, pe Iacov și pe Ioan, și s-a suit cu dîșii în munte să se roage.

Acolo, depărtîndu-se puțin de cei trei ucenici la un loc înalt, se ruga; iar cei trei ucenici, ostenindu-se, pe de o parte de suirea muntelui înalt, iar pe de alta, de lungimea rugăciunii, au adormit, precum zice evanghelistul Luca: *Iar Petru și cei ce erau cu dînsul, se îngreuiaseră de somn*. Deci, dormind ei, Iisus

Hristos S-a schimbat la față, strălucind cu slava dumnezeirii Sale și, din porunca Lui, I-au stat înaintea doi prooroci, Moise și Ilie, care grăiau cu Dînsul despre ieșirea Lui din trup și despre ceea ce avea să se săvîrșească în Ierusalim. Din această pricină, apostolii, deșteptîndu-se, au văzut slava Lui cea negrăită, fața cea luminoasă ca soarele, hainele Lui albe ca zăpada și doi bărbați stînd și grăind cu dînsul întru slava aceea, și s-au înspăimîntat; și au cunoscut - Duhul Sfînt descoperindu-le lor -, pe bărbații aceea că erau Moise și Ilie, și au înțeles vorba lor pentru patima lui Hristos cea de bună voie. Deci, stăteau cu cutremur, ascultînd cele ce se grăia.

Îndulcindu-se de vederea slavei celei dumnezeiești, pe care au văzut-o pe cît putea să îngăduie vederea ochilor trupești, atît le-a arătat lor și Domnul, pe cît putea firea omenească. Căci este cu neputință omului muritor să vadă dumnezeirea cea fără de moarte și nevăzută, precum de mult Moise, care se ruga Lui, *să-i arate slava feței Sale celei dumnezeiești în vederea ochilor*. Dumnezeu i-a răspuns: *Omul nu poate vedea fața Mea și să fie viu*. Deci, sfîrșindu-se vorbirea lui Hristos cu Moise și Ilie și ducerea lor cunoscîndu-se prin duh de către apostoli, i-a fost jale lui Petru, că proorocii vor să se ducă de la vederea lor. Ei doreau neîncetat acea slavă a lui Hristos, ca să se îndulcească de vederea sfinților prooroci. Deci, Petru a luat îndrăzneală și a zis: *Doamne, bine este nouă să fim aici și să facem trei colibe: una Ție, una lui Moise și una lui Ilie*. Acestea grăindu-le Petru, un nor luminos, care a pus înaintea lui Hristos pe amîndoi proorocii, tot același nor, prin voia Lui cea dumnezeiască, vrînd să-i ia pe dînșii și să ducă pe fiecare la locul său, a umbrit pe apostoli, înconjurînd vîrfurile muntelui aceluia. Atunci apostolii mai mult s-au temut, căci, apropiindu-se de Hristos, au intrat în nor, și întru acel ceas s-a auzit glas din nor, zicînd: *Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care bine am voit, pe Acesta să-L ascultați!* Un glas ca acesta venind de sus, de spaima cea mare n-a mai rămas putere în apostoli, pentru că s-au temut foarte mult și au căzut cu fețele la pămînt. Deci, căzînd ei, slava Domnului s-a luat de la vederea lor și proorocii s-au dus la locurile lor; iar Domnul, apropiindu-Se, S-a atins de ucenicii care zăceau la pămînt, zicîndu-le: *Sculțați-vă și nu vă temeți!* Ucenicii, ridicîndu-și ochii, nu au văzut pe nimeni decît numai pe Iisus Hristos singur.

Pogorîndu-se ei din munte, Domnul le-a poruncit ucenicilor să nu spună nimănui despre vedenia aceea, pînă ce, după primirea patimilor și a morții, va învia a treia zi din mormînt. Deci dînșii au tăcut și întru acele zile nu au spus nimănui nimic din cele ce au văzut.

CUVIOSUL MUCENIC DOMETIE PERSUL ȘI CEI DOI UCENICI AI SĂI (7 august)

Acest cuvios a trăit pe vremea marelui împărat Constantin și era de neam pers. El a fost povățuit la credința creștinească de un oarecare creștin, Uar, și lăsându-și păgânătatea părintească și rudeniile a mers la hotarele grecești, în cetatea care se numea Nisibe și, intrînd într-o mănăstire, a primit Sfîntul Botez, s-a îmbrăcat în chipul monahicesc și a petrecut în toată nevoița vieții pustnicești. Dar prin zavistia și asupririle diavolului viclean, fiind urât de monahii ce erau acolo, a fugit și a mers în mănăstirea Sfinților Mucenici Serghie și Vah, în cetatea lui Teodosie, și a urmat vieții arhimandritului Nurvel, despre care se spune că 60 de ani n-a gustat fiertură și dormea foarte puțin, neculcându-se, nici șezînd, ci stînd rezemat în toiagul său.

De acel arhimandrit s-a hirotonit diacon Cuviosul Dometie, iar cînd s-a înștiințat că arhimandritul voiește să-l silească și la preoție, s-a dus de acolo și s-a suit într-un munte pustiu, unde viețuia întru Dumnezeu, suferind arșița, frigul și toate schimbările văzduhului.

Apoi, intrînd într-o peșteră, petrecea acolo săvârșind multe minuni cu numele lui Hristos, pentru că dădea tămăduiri celor ce veneau la dînsul și îi aducea de la înșelăciunea idolească la credința în Hristos. Iar cînd a mers acolo Iulian, lepădatul de Dumnezeu, înștiințându-se de cele ce făcea sfîntul, a poruncit

să-l omoare cu pietre. Și ducându-se trimișii, au aflat pe sfântul părinte cu cei doi ucenici ai lui făcându-și cântarea cuviincioasă a ceasului al treilea, și, năvălind asupra lor, i-au omorât cu pietre.

Astfel și-a săvârșit Cuviosul Dometie alergarea vieții sale celei plăcute lui Dumnezeu, împreună cu cei doi ucenici ai lui.

SFINȚII MUCENICI MARIN OSTAȘUL ȘI ASTERIE SENATORUL (7 august)

Pe vremea împărăției lui Valerian și a fiului său, Gal, era în Roma un bărbat oarecare, cinstit și îmbunătățit, cu numele de Asterie, senator de neam bun și slăvit în bogăție. El era iubit de împărați și era creștin cu credința, și cu toate că în vremea aceea erau cumplite prigoniri împotriva creștinilor, el își păzea buna sa credință fără prihană. Iar credința lui cea în Hristos a fost arătată astfel:

Pe când era în părțile Palestinei, i s-a întâmplat de a mers în cetatea ce se numea Cezareea lui Filip, pe care fenicienii o numesc Panead. În această cetate locuiau o mulțime de închinători păgâni, care aveau obiceiul de a săvârși necurate prăznuiri lângă izvorul ce curgea din muntele Paneas, de unde se zice că izvorăște râul Iordanului. În acea prăznuire, jertfa care se punea diavolului se făcea nevăzută, pentru că diavolul care petrecea acolo, răpea jertfa și o ascundea. Iar acele popoare orbite cu rătăcirea aveau acea înșelăciune diavolească ca o mare minune și o preamăreau pe ea.

Iar Asterie, robul lui Hristos, fiind acolo și văzând prăznuirea diavolească ce o făceau păgânii, mai întâi l-a durut inima pentru rătăcirea și orbirea cea sufletească a poporului înșelat, apoi, ridicându-și ochii spre cer și înălțând mâinile, s-a rugat cu credință către Hristos Dumnezeu, ca să izgonească de acolo pe diavolul care înșela pe oameni. Și îndată a fost izgonit diavolul cu puterea lui Dumnezeu și a încetat acea înșelătoare minune drăcească; pentru că se vedea de atunci acea jertfă la arătarea tuturor, iar nu precum se obișnuia mai întâi și se făcea nevăzută. Deci încetând acea minune, a încetat și prăznuirea, și de atunci popoarele au început a nu se mai aduna acolo.

Astfel, credința și rugăciunea Sfântului Asterie a curățat locul acela de spurcăciunile diavolești. Apoi, Cel Preaînalt a rânduit ca el să pătimească pentru Hristos astfel: În cealaltă Cezaree, care se numea Cezareea Palestinei, era un ostaș cu numele Marin, de neam bun, cinstit și bogat, dar mai cinstit cu credința în Hristos și mai bogat cu faptele cele bune. Acesta a fost chemat de ostașii săi la cinstita treaptă de sutaș, deoarece acel loc era liber, după sfârșitul sutașului ce fusese. Iar când Marin era să ia dregătoria aceea, altul care o dorea, vrând s-o câștige pentru el, s-a apropiat de judecător, care se numea Aheos, și l-a pârât pe Marin, zicând că este creștin și nu voiește să aducă jertfa zeilor și chipurilor împărătești, deci nu se cuvine ca unul ca acela, după legea romanilor, să fie ridicat la treaptă cinstită. Iar judecătorul, îndată chemând pe Marin, l-a întrebat de credința lui și auzind din gura lui că este creștin, i-a dat vreme de trei ceasuri să se gândească și să-și aleagă ori viața, ori moartea, pentru că aceste două îi puneau înainte: sau să aducă jertfa cea necurată și să fie viu, sau să moară pentru Hristos.

În vremea aceea, episcopul acelei cetăți, numit Teotecn, apropiindu-se de mărturisitorul lui Hristos, l-a luat de mână și l-a dus în biserică, vorbind cu el cele folositoare. Și ducându-l în Sfântul Altar, i-a arătat Sfânta Evanghelie, apoi arătând cu mâna și spre sabia cea ostășească, cu care Marin era încins, i-a zis: „O, bunule bărbat, alege-ți unul din aceste două lucruri: sau să porți această sabie și să te lupți vremelnic pentru împăratul cel pământesc, iar după moarte să pieri pentru vecie; sau să te lupți pentru Împăratul cel ceresc, să-ți pui sufletul pentru preasfânt numele Lui cel scris în această carte și să împărătești cu Dânsul în viața cea fără de moarte, în vecii cei fără de sfârșit”.

Iar Sfântul Marin, îndată întinzându-și dreapta spre Sfânta Evanghelie și sărutând-o cu dragoste, i-a zis că este gata să moară pentru Hristos. Și i-a zis episcopul: „Lipește-te de Dumnezeu, lipește-te cu tot sufletul și, întărindu-te cu puterea Lui, primește aceea care ai ales". Apoi l-a liberat, zicându-i: „Mergi cu pace!" Și ducându-se Sfântul Marin din biserică, propovăduitorul care stătea lângă ușile curților a început a chema pe Marin, căci trecuseră trei ceasuri. Deci mergând Sfântul Marin, a stat înaintea judecătorului și mai cu îndrăzneală ca întâi a mărturisit că este creștin. Și proslăvea cu glas mare numele lui Iisus Hristos înaintea judecătorului, iar păgânătatea idolească o ocăra. Deci judecătorul l-a osândit la moarte și, scoțându-l afară din cetate, i-au tăiat capul.

Iar în vremea tăierii lui, stătea acolo înainte Sfântul Asterie, care, din rânduiala lui Dumnezeu, venise atunci în cetatea aceea. Și văzând sfârșitul cel mucenicesc al Sfântului Marin, a dezbrăcat haina lui cea de mult preț și, întinzând-o pe pământ, a luat cinstitul trup și cap al mucenicului, și, învelindu-le cu acea haină, le-a ridicat pe umerii săi și, ducându-le, le-a îngropat cu cinste. Pentru aceea, și el însuși s-a învrednicit cununii mucenicești, căci păgânii, prinzându-l, i-au tăiat cu sabia cinstitul lui cap și a stat înaintea lui Hristos, Impăratul ceresc, în cetele sfinților mucenici, împreună cu Sfântul Marin.

Acestea au fost pe vremea împărăției lui Galien, care, după pierderea tatălui său, Valerian, împărățea singur. Căci tatăl lui, fiind pedepsit de mânia lui Dumnezeu pentru vărsarea sângelui creștinesc, a fost dat la război în robia lui Savorie, împăratul Persiei, oastea romană fiind biruită de perși. Și fiind prins Valerian viu, a fost dus în Persia, unde slujea ca scară, sub picioarele lui Savorie, când acela încăleca pe cal. Și nu putea deloc să se răscumpere din robia și din batjocorirea aceluia, pentru că Savorie nu voia pentru el nici o vistierie prea bogată, îndestulându-se cu slava aceea, ca să calce pe spatele și pe grumajii împăratului Romei. Astfel batjocorind multă vreme împăratul Persiei pe Valerian, a poruncit, spre mai mare ocară, ca înaintea poporului să jupoaie de pe el pielea, și apoi să-l săreze cu sare. Deci rău a pierit acel rău, începându-și veșnicele sale munci încă din această viață.

De această pierzare a tatălui său înfricoșându-se Galien și cunoscând că aceea este o dumnezeiască răsplătire pentru vărsarea sângelui creștinesc ce s-a făcut fără cruțare, a dat poruncă prin toate părțile stăpânirii Romei să înceteze prigonirea împotriva creștinilor, iar episcopii să-și îndrepteze bisericile cu libertate. Dar mai înainte de a veni acea poruncă în Cezareea Palestinei, acești Sfinți Mucenici Marin și Asterie, au fost muciți pentru Hristos și astfel au intrat în bucuria Domnului lor și a Stăpânului nostru Iisus Hristos, Care împărățește împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh. Amin.

CUVIOSUL OR MONAHUL

(7 august)

În Tebaida Egiptului, care este în hotar cu Etiopia, era între monahi un bărbat minunat cu numele Or, părinte al multor mănăstiri. Acest cuvios avea sub stăpânirea lui ca la o mie de frați, care purtau rânduiala marelui chip îngeresc. El era de nouăzeci de ani, avea barba lungă, era împodobit cu căruntețe, luminos la față și la căutătură, cinstit și prea cuviincios chiar din vedere, ca și cum avea ceva mai presus de firea omenească. El a viețuit mai întâi multă vreme singur în pustia cea mai depărtată, ostenindu-se în nevoițele pustnicești.

Apoi, cu porunca lui Dumnezeu, mutându-se aproape de cetate, a făcut o mănăstire și a sădit cu mâinile sale o dumbravă cu tot felul de copaci, unde, mai înainte de venirea lui, nu era nici un fel de copac. El a sădit dumbrava aceea, pentru ca frații, pe care începuse ai aduna acolo, să nu aibă nevoie să umble departe pentru lemne; căci se îngrijea nu numai pentru mântuirea lor sufletească, dar și pentru cele ce sunt de trebuință vieții, ca să nu fie lipsiți întru nimic.

Iar mai înainte, când viețuia singur în pustia cea mai depărtată, mânca buruieni și rădăcini din pustie și i se părea că acelea sunt dulci. Apă bea când găsea și petrecea în neîncetate rugăciuni, în toate zilele și nopțile. Apoi ajungând el la bătrânețe, i s-a arătat îngerul Domnului în vis, zicându-i: „Vei fi mare între neamuri, de vreme ce mult popor ți se va încredința și multe mii de oameni vei povățui la calea mântuirii. Deci pe cât de mulți vei câștiga în această viață spre mântuire, pe atât în ceea ce va să fie vei lua răsplătire. Nu te îndoii, gândind la cele de nevoie trupului, pentru că nimic nu-ți va lipsi din cele ce sunt de trebuință vieții omenești, căci toate le vei avea, câte vei cere de la Dumnezeu!”

Auzind acestea starețul de la înger, s-a apropiat de locuințele omenești și făcându-și mai întâi o chilie mică și sădind verdețuri, a început a viețui, hrănindu-se numai cu verdețurile, dar și din ele mânca puțin; pentru că de multe ori mânca numai o dată pe săptămână. Și mai înainte nu știa a citi cărți, dar când a venit din pustia cea depărtată la locurile cele mai apropiate, i s-a dat lui acel dar de la Dumnezeu, ca să înțeleagă scripturile. Deci când frații îi aduceau vreo carte, el, deschizând-o, începea a citi, ca și cum ar fi învățat de demult. El a luat stăpânire și asupra diavolilor, căci mulți din cei îndrăciți erau aduși la dânsul, chiar și nevrând, și cu strigare mare spuneau acele lucruri plăcute lui Dumnezeu, pe care cuviosul le făcea în taină. Încă și multe alte tămăduiri făcea el cu darul lui Hristos cel dat lui de sus.

Deci mulți au început a veni la dânsul, și nu după multă vreme s-a făcut mare adunare de monahi, cărora el le era povățuitor și învățător. Iar obiceiul lui era ca să nu guste mai înainte hrană trupească, ci mai întâi se împărtășea cu cea duhovnicească; căci se împărtășea cu dumnezeieștile Taine ale Preacuratului Trup și Sânge al lui Hristos, apoi mergea la masă. Și totdeauna învăța pe frați cu cuvinte insuflate de Dumnezeu și cu povestiri folositoare de suflet.

Odată a povestit aceasta spre folosul fraților: „Am văzut în pustie un bărbat, care trei ani n-a gustat nimic din cele pământești, pentru că îngerul Domnului îi aducea lui a treia zi hrană cerească și aceea îi era lui nu numai mâncare, dar și în loc de băutură”. Și iarăși: „Știu pe un om ca acela între monahi, la care au venit diavolii în asemănare de ostași cerești și de cete îngerești, arătându-i o caretă de foc, ca și cum venea un împărat cu slavă. Deci împăratul acela pe care îl vedea acest monah, zicea: «O, omule, toate bunătățile le-ai împlinit. De acum ți se cade ție să te închini mie și eu, ca pe Ilie, te voi lua cu căruța de foc și te voi înălța din cele de aici». Iar monahul acela, auzind niște cuvinte ca acestea, a socotit în mintea sa: «Ce este aceasta? Eu în toate zilele mă închin Mântuitorului meu, care este Impăratul meu, și de ar fi fost acesta care se vede acum Impăratul, atunci nu i-ar fi trebuit de la mine închinăciune, știindu-mă pe mine că totdeauna mă închin Lui». Apoi a răspuns către cel ce se vedea: «Eu am pe Impăratul meu, Căruia mă închin neîncetat în toate zilele. Iar tu nu ești Impăratul meu!» Și îndată s-au stins toți diavolii cu împăratul lor și cu căruța cea de foc”. Cuviosul Or le spunea acestea la frați, ca și cum povestea de un altul, însă mulți dintre ei știau bine că el însuși a fost acela căruia i s-au întâmplat acestea.

Acest cuvios părinte era foarte iubitor și milostiv către toți. Când venea vreun frate la el, ca să viețuiască împreună, aceuia îi zidea chilie într-o zi. Căci, chemând pe frați, se apuca de lucru și toți îi ajutau cu osârdie: unii aduceau pietre; alții, pământ; alții, apă; iar alții, lemne, și spre seară se săvârșea chilia, pe care dând-o fratelui cel venit, îndată de toate trebuințele vieții îi făcea lui îndestulare; pentru că Dumnezeu trimitea plăcutului Său din toate câte îi trebuiau cu prisosință.

Despre acest cuvios părinte se mai povestește și aceasta. Intr-un an, fiind el odată numai cu un ucenic și sosind prealuminatul praznic al Invierii celei de a treia zi a lui Hristos, i-a zis ucenicul său: „Părinte, oare știi că astăzi sunt Pastile și ni se cade și nouă să-l prăznuim, precum îl prăznuiesc toți?” Grăit-a starețul: „Așa este, fiule. Eu am uitat că astăzi sunt Pastile!” Apoi, ieșind din chilie, a stat afară, întinzându-și mâinile spre cer și a rămas așa trei zile nemișcat, avându-și toată mintea ridicată spre Dumnezeu. Iar după a treia zi, venind la ucenic, i-a zis: „Iată, fiule, după puterea mea am prăznuit și eu Pastile!” Ucenicul i-a zis: „De ce ai făcut aceasta, avva?” Starețul a zis: „Fiule, acesta este praznicul și Pastile monahului, ca mintea lui să umble pe lângă gălcevile lumii acesteia, ca și Israel prin mare cu picioare neudate și să se unească cu Dumnezeu”. Apoi a mai grăit și aceasta către ucenicul său: „Monahul care fuge de lucrurile

cele văzute, se apropie de Dumnezeu cel nevăzut; iar cel ce își adună materii, se depărtează de Cel nematerialnic".

Iar când Cuviosul Or s-a făcut avvă al multor frați, vedea cu mai înainte-vedere viața fiecăruia și lucrarea cea făcută în taină. Într-o vreme, un oarecare frate străin, monah mincinos, venind la cuviosul, și-a ascuns hainele sale și, venind la părintele jumătate gol, cerea de la dânsul îmbrăcăminte. Însă părintele îndată înaintea tuturor i-a vădit minciuna lui și hainele cele ascunse le-a pus de față. Deci s-a făcut frică tuturor fraților pentru aceea, căci cele neștiute și tănuite le știa părintele cel mai înainte-văzător, și nimeni nu îndrăznește să mintă cu ceva înaintea lui sau să facă ceva necuvios undeva, că toate îi erau descoperite lui de Dumnezeu. Dar nu numai monahi, ci și mireni mulți povățuind la calea cea adevărată a mântuirii, s-a mutat către Domnul în cereștile locașuri și a fost rânduit în ceata cuvioșilor celor mari, care stau înaintea scaunului Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, al unui Dumnezeu în Treime, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

CUVIOSUL PIMEN, CEL CU MULTE DURERI **(7 august)**

Despre fericitul Pimen luând cuvânt, să ne pogorâm la mărturisirea pătimirii lui, ca să știm cum să răbdăm cu mulțumire și cu vitejie durerile, și cum puterea lui Dumnezeu se săvârșește întru neputință. Deci acest fericit Pimen s-a născut bolnav în lume, și bolnav a și crescut. Această boală trupească nu a dat loc celei sufletești întru dânsul, căci era curat de toată mâhnirea și nu a cunoscut întinăciunea păcatului. Și de multe ori se ruga de părinții săi să-l dea la mănăstire, ca să se tundă în chipul monahicesc; dar aceia, ca niște iubitori de fii, vrând să-l aibă moștenitor după moartea lor, îl opreau.

Iar odată - Dumnezeu văzând mai înainte ce era mai bine -, fericitul a slăbit peste măsură și a venit întru deznădăjduire de viață. Atunci părinții lui, chiar și nevrând, au fost siliți să-l ducă în Mănăstirea Pecersca, poftind pe cuvioșii părinți care locuiau în mănăstire să se roage lui Dumnezeu pentru fiul lor, ca să se tămăduiască de boală. Iar cuvioșii părinți, ostenindu-se mult întru rugăciuni, nimic nu au folosit bolnavului, căci rugăciunea lui biruia pe toți, fiindcă el singur nu-și cerea sănătate de la Domnul, ci mai ales cerea adăugire de boală, ca nu cumva, însănătoșindu-se, să-l ia părinții săi de la mănăstire și să nu-și mai câștige dorința. Însă tatăl său și maica sa șezând lângă el și nedându-l să-l călugărească, fericitul era foarte mâhnit.

Și a început a se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul, ca să-i împlinescă dorința lui, cu judecățile care le știe singur. Și iată, într-o noapte, pe când părinții lui și slugile dormeau, au intrat la dânsul îngeri luminați, unii în chip de tineri frumoși, iar alții în chip de egumeni și frați, purtând în mâini lumânări, Evanghelie, cămașă de păr, mantie, culion, și toate cele ce erau de trebuință călugăriei, și-i ziceau lui: „Voiești ca să te tundem?" Iar fericitul cu bucurie le-a răspuns: „Cu adevărat voiesc! Domnul v-a trimis pe voi, domnii mei! Vă rog să-mi împliniți dorința inimii mele!" Atunci ei îndată au început întrebările și toate cele scrise în randuiala tunderii monahicești; și astfel l-au călugărit în chipul îngeresc cel mare al monahilor, îmbrăcându-l în mantie și culion și numindu-l pe el Pimen. Apoi, dându-i după obicei lumânare aprinsă, au zis: „Până la 40 de zile și 40 de nopți această lumânare nu se va stinge". Încă i-au mai proorocit lui că boala o să-l chinuiască totdeauna, iar câștigarea sănătății o să-i fie semn de moarte. Apoi, săvârșind toate, l-au sărutat pe el și s-au dus în biserică, luând perii lui într-o năframă, pe care au pus-o pe mormântul Cuviosului Teodosie.

Iar frații care erau aproape în chiliile lor, auzind glasul cântării, au deșteptat pe ceilalți dimprejumul lor, părându-li-se că egumenul cu oarecare frați călugărește pe cel bolnav, ori că acum s-a pristăvit; deci toți împreună au mers în chilia aceea unde zăcea fericitul. Și au găsit acolo pe toți dormind - pe tatăl, pe

maica și slugile lui -, și i-au deșteptat; și toți s-au umplut de bună mireasmă, iar pe bolnav l-au văzut plin de bucurie și veselie, și îmbrăcat în haine monahicești. Atunci frații l-au întrebat: „Cine te-a tuns pe tine monah și ce cântare am auzit noi aici, pe care părinții tăi, la tine fiind, n-au auzit-o?” Bolnavul a răspuns: „Mi se pare că a venit egumenul cu frații de m-a tuns și m-a numit Pimen; deci aceia cântau cântarea pe care ați auzit-o, iar lumânarea aceasta pe care o vedeți, mi-a dat-o, zicându-mi că va arde neîncetat, până la 40 de zile și 40 de nopți. Iar perii capului luându-i în năframă, a mers cu ei în biserică”.

Acestea auzindu-le frații, au mers îndată la biserică, dar au găsit-o încuiată; drept aceea au deșteptat pe paraclisieri și i-au întrebat: „A intrat cineva în biserică după rugăciunea Pavcerniței?” Iar ei au răspuns: „Nu a intrat nimeni, pentru că și cheile sunt ascunse la eclesiarh”. Deci au deșteptat și pe eclesiarh, care, luând cheile, a intrat în biserică, și iată, a aflat pe mormântul Cuviosului Teodosie perii puși în năframă. Atunci au spus egumenului de toate, iar egumenul, mirându-se foarte tare, a început a cerceta cu dinadinsul, cine ar fi tuns pe fericitul Pimen. Dar nu a aflat, decât numai s-a cunoscut de toți, că această purtare de grijă era de sus, de la Dumnezeu, prin sfinții Lui îngeri.

Deci egumenul și frații au socotit îndelung despre minunea ce se făcuse, dacă se va socoti tunderea fericitului după randuiala Bisericii. Dar de vreme ce despre aceasta aveau mărturie încredințată, căci, după cuvântul lui, fiind biserica încuiată, s-au aflat în ea perii capului lui pe mormântul Cuviosului Teodosie, asemenea și lumânarea ce era destulă să ardă într-o zi, a ars nestinsă 40 de zile și 40 de nopți, de aceea, altă tundere nu i-au mai făcut lui, ci i-au zis: „Destul îți este ție, frate Pimene, chipul cel dăruit de Dumnezeu și numele cu care te-a numit. Însă spune-ne și nouă - l-a întrebat egumenul, venind cu cărțile cele de tundere -, ce fel erau cei ce te-au tuns pe tine? Oare nu au lăsat ceva din cele scrise în cărțile acestea?” Iar fericitul Pimen a zis către egumen: „Ce mă ispitești, părinte? Tu singur venind aici cu toți frații, ai făcut toate acestea, care sunt scrise în cărțile acestea. Și încă mi-ai mai zis și aceasta, că mi se cade a pătimi în boală toată viața mea și, când va fi ieșirea mea, atunci mi se va da sănătate, încât să pot duce cu mâinile mele patul meu cel de moarte. Deci, sfinte părinte, roagă-te pentru mine, ca Domnul să-mi dea răbdare”. Auzind acestea, l-au lăsat pe el.

Deci fericitul Pimen, după proorocia celor ce l-au călugărit pe el, a zăcut mulți ani în boală foarte grea și urâtă, încât se îngrețosau de el și slujitorii, care de multe ori îl lăsau flămând și însetat câte două sau trei zile, iar el răbda toate cu bucurie, mulțumind lui Dumnezeu pentru toate. Și odată s-a întâmplat de au adus în Mănăstirea Pecersca pe un alt bolnav și l-au tuns monah. Iar frații cei rânduiți la slujirea bolnavilor, luându-l și pe acela, l-au dus la fericitul Pimen, ca să le slujească amândurora împreună și întocmai; însă neavând de grijă pentru o slujbă ca aceasta, pe amândoi i-au lăsat în uitare, încât bolnavii slăbeau fără de apă. Atunci fericitul Pimen a zis celuilalt bolnav: „Frate, de vreme ce cei ce ne slujesc se îngrețosează de putoarea ce iese de la noi; deci tu, dacă te-ar scula pe tine Domnul, ai fi voit să petreci în slujba aceasta?” Iar bolnavul s-a fâgăduit fericitului, zicând: „Dacă Domnul mă va tămădui, eu aș sluji cu osârdie bolnavilor până la moartea mea”. Atunci fericitul Pimen i-a zis aceluia: „Iată, Domnul ridică boala de la tine și de acum înainte, fiind sănătos, îndeplinește fâgăduința ta, slujindu-mi mie și celor asemenea mie; iar peste cei ce nu au îngrijit de această slujbă, Domnul va aduce boală cumplită, ca, învățându-se astfel, să se mântuiască!” Și îndată bolnavul s-a sculat și a început a-i sluji, iar pe cei fără de grijă, care n-au voit să slujească bolnavilor, i-a cuprins pe toți boala, după cuvântul fericitului.

Iar fratele cel tămăduit de boală a slujit puțin, dar și el, după puțină vreme, nesuferind putoarea, s-a depărtat de Pimen și l-a lăsat flămând și însetat; iar el, ducându-se, s-a mutat în altă casă. Și iată, deodată l-a aprins o boală înfocată, încât n-a putut să se scoale trei zile și nemaiputând suferi setea de apă, a început a striga: „Pentru Domnul, miluiți-mă, căci mor de sete”. Iar frații care erau în altă chilie, auzindu-l, au mers la dânsul și, văzându-l cuprins de boală cumplită, i-au spus despre el fericitului Pimen, zicând: „Fratele ce-ți slujește moare”. Iar fericitul Pimen a zis: „Ceea ce va semăna omul, aceea va și secera. De vreme ce m-a lăsat flămând și însetat, mințind lui Dumnezeu și defăimând prostimea mea, aceasta a luat și el însuși, Însă, cum suntem învățați să nu răsplătim rău pentru rău, duceți-vă și spuneți-i lui: «Te cheamă Pimen, scoală-te și vino la dânsul»”.

Iar când cei ce veniseră i-au zis aceasta, bolnavul îndată s-a însănătoșit și, sculându-se singur, a mers la fericitul nedus de nimeni. Iar fericitul l-a sfătuit destul, zicându-i așa: „Puțin credinciosule, iată, te-ai însănătoșit, de acum să nu mai greșești! Au nu știi că aceeași plată vor avea bolnavul și slujitorul lui? Căci răbdarea săracilor nu va pieri până la sfârșit, ci acelora care aici - unde este boală de puțină vreme - le este necaz și întristare, acelora le va fi acolo veselie și bucurie, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin, ci viață fără de sfârșit. De aceea, frate, eu rabd acestea, iar Dumnezeu Care te-a tămăduit de boală prin mine, Acela poate și pe mine să mă scoale de pe patul acesta și să-mi tămăduiască boala; dar eu nu voiesc, pentru că cel ce va răbda până la sfârșit - a zis Domnul -, acela se va mântui.

Mai de folos îmi este să putrezesc cu totul în această viață, pentru ca în cealaltă, trupul meu să fie fără de stricăciune. Aici să sufăr urâta putoare, ca acolo să mă umplu de buna mireasmă cea negrăită. Bună este, frate, bisericasca stare înainte, într-o luminat, curatul și preasfântul loc, unde poți, cu îngerștile puteri nevăzute, a înălța cântare lui Dumnezeu. Aceea este foarte bineplăcută și bineprimită, căci Biserica se cheamă "cer pământesc" și cei ce stau întru dânsa „în cer a sta li se pare". Iar această întunecoasă și puturoasă casă ce este? Au nu judecată mai înainte de judecată și o muncă mai înainte de munca cea fără de sfârșit? Inșă cel ce rabdă aici cu mulțumire, zice cu vrednicie: Așteptând, am așteptat pe Domnul și a căutat spre mine. Pe unii ca aceștia mângâindu-i, și apostolul a zis: De veți suferi certarea, ca unor fii se va afla vouă Dumnezeu, iar de sunteți fără de certare, atunci sunteți din desfrânare, iar nu fii. Incă însuși Domnul ne sfătuiește, zicându-ne: Intru răbdarea voastră veți câștiga sufletele voastre ".

Cu niște sfaturi ca acestea bine învățându-se fericitul frate, de atunci nu se depărta de a-i sluji lui. Iar Sfântul Pimen, viteazul pătimitor și următor adevărat al dreptului Iov, mulțumind neîncetat lui Dumnezeu, a zăcut în chinuirea sa douăzeci de ani. Apoi a sosit vremea pristăvirii lui și s-a făcut semn în Mănăstirea Pecersca: Noaptea s-au arătat trei stâlpi de foc deasupra trapezei și de acolo au trecut spre vârful bisericii. Domnul singur știe ce lucru arăta prin acel semn; însă aceasta era adevărată, că Cel ce face pe îngerii Săi duhuri și pe slugile Sale pară de foc, Dumnezeu cel în Treime, Acela a trimis pe îngerii Săi la sufletul mult bolnăviciosului Pimen, ca la al lui Lazăr, căci în acea zi îndată s-a făcut sănătos și spunea că a sosit vremea plecării sale, precum îi prorociseră cei ce l-au tuns.

Deci sculându-se el, umbla pe la toate chiliile, închinându-se tuturor și cerându-și iertare, iar fraților bolnavi le zicea: „Fraților și prietenii mei, sculați-vă și petreceți-mă!" Și îndată cu cuvântul lui s-a îndepărtat boala de la ei și, însănătoșindu-se, mergeau cu dânsul. Iar el intrând în biserică, s-a împărțășit cu dumnezeieștile Taine și, luând năsălia nepovățuit de nimeni pe cale, a dus-o la peșteră, în care niciodată nu fusese și pe care nu a văzut-o de la nașterea sa. Și intrând în peșteră, s-a închinat la mormântul Cuviosului Antonie și a arătat locul la care voia să fie pus.

Apoi a descoperit o taină minunată, arătând mormintele fraților care zăceau acolo aproape și zicând: „Aici ați pus anul acesta doi frați - unul cu schimă, iar altul fără schimă; deci pe care l-ați pus fără schimă îl veți afla în schimă, pentru că de multe ori voia să se tundă într-înșă, dar era nebăgat în seamă; însă lucrurile l-au arătat vrednic de chipul acela și, pentru aceasta, Domnul i-a dăruit schimă după moarte. Iar pe celălalt frate, pe care l-ați pus în schimă, îl veți afla fără de ea, pentru că în viață nu o voia, nici nu a arătat lucruri vrednice de dânsa, ci zicea astfel: «De mă veți vedea ieșind din această viață și murind, atunci să mă tundeți în schimă». Și nu-și aducea aminte de cel ce a zis: Nu morții Te vor lăuda pe Tine, Doamne, nici toți cei ce se pogoară în iad, ci noi, cei vii, bine vom cuvânta pe Domnul!

Pentru aceasta s-a luat de la el acest dar monahicesc și s-a dat aceluia, care a arătat lucruri vrednice; pentru că celui ce are lucruri bune, pretutindeni i se va da și-i va prisosi, iar de la cel ce nu are lucruri bune, și ceea ce i se pare că are, i se va lua. Al treilea frate este pus aici de mulți ani și a putrezit tot, iar schimă lui petrece nestrucată, pentru că se păzește spre muștrarea și osândirea lui; căci el a câștigat lucruri nevrednice chipului schimnicesc, fiindcă și-a petrecut toată viața în lenevire și în lucruri puturoase, neaducându-și aminte de Cel ce a zis: Căruia i s-a dat mult, mult i se va cere, căci tunderea schimnicească nimic nu folosește celor ce n-au lucruri bune care izbăvesc de munci".

Descoperind această taină, Cuviosul părintele nostru Pimen a zis către frați: „Iată, au venit cei ce m-au tuns pe mine și vor să mă ia”. Și îndată după aceste cuvinte, culcându-se, a adormit întru Domnul, iar frații l-au pus cu mare cinste în peșteră la locul arătat de el. Și săpând mormintele despre care le vorbise, ei au aflat pe cei trei monahi după cuvântul sfântului; pe cei doi care muriseră de curând, dintre care de pe cel ce era pus în schimă era luată schima și era pusă pe celălalt ce era fără schimă; iar pe al treilea, ce murise de demult, l-au aflat tot putred și doar schima lui era întregă. Și mulți s-au minunat de negrița judecată a lui Dumnezeu, că Acela va răsplăti fiecăruia după lucrurile lui, Căruia I se cuvine slava, cinstea și stăpânirea, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL TEODOSIE CEL NOU, TĂMĂDUTORUL DE BOLI (Scrisă de sfințitul Nicolae Malax, protopopul cetății Naupliei. Tradusă din limba greacă.) (7 august)

Acest de trei ori fericit părinte al nostru Teodosie a avut ca patrie Atena cea vestită, fiind născut din părinți de neam bun și cinstitori de Dumnezeu. El a fost crescut de dânsii în învățatura și frica Domnului, și a fost dat la școală ca să învețe Sfințitele Scripturi, pe care în puțină vreme le-a învățat, fiind isteț la minte. Fericitul avea și multă evlavie către cele dumnezeiești și alerga cu osârdie la sfintele slujbe ale bisericii, unde, ascultând nevoițele sfinților, se minuna de sârguința și de răbdarea lor sufletească. Iar unde găsea viețile cuvioșilor, le citea cu multă luare aminte și dorea să urmeze aceloră în nevoițe și să îplinească și el faptele lor cele bune.

Aceasta s-a și făcut, căci trecând puțină vreme, părinții au plătit datoria cea de obște, iar fericitul Teodosie, aflând vreme bună ca să-și îplinească dorința, fără întârziere a împărțit săracilor toate averile sale rămase de la părinții săi și, lepădându-se de lume și de cele din lume, a fugit din patria sa și s-a dus la un bărbat îmbunătățit și duhovnicesc. Și iscusindu-se de la el în nevoițele sihăstrești, a luat chipul îngeresc al monahilor și s-a dat cu totul la nevoițele pustnicești. Și atât a sporit el în petrecerea cea după Hristos, încât în puțină vreme s-a aprins dumnezeiescul dor în inima sa și a dorit să se liniștească în singurătate, ca să vorbească singur, prin rugăciunea minții, cu Dumnezeu. Pentru aceasta, călătorind și mutându-se din loc în loc, căutându-și loc liniștit, a ajuns la Moreea și a rămas acolo.

Și îndată acel bun lucrător a adăugat ostenele peste ostenele și nevoițe peste nevoițe, petrecând viața mai nematerialnică și fără de trup. El petrecea în înfrânare cuprinzătoare, în postire întinsă, în privegheri de toată noaptea, plecări de genunchi, culcări pe pământul gol, neslăbirea în rugăciuni, la care stătea neclintit ca un stâlp, plânsul cel duhovnicesc și necurmat, neagoniseala cea mai presus de om, smerenia cea făcătoare de înălțare, blândețea, curăția sufletului și a trupului, credința cea neabătută, nădejdea cea tare și dragostea, care este coroana faptelor bune. El era străin de această lume, fiind cu totul om ceresc și înger pământesc.

Pentru aceasta s-a învrednicit a avea și o dumnezeiască vedenie, căci într-o noapte i s-a arătat dumnezeiescul Inaintemergător și Botezător Ioan și, sărutându-l pe dânsul, l-a îmbărbătat întru nevoițele cele duhovnicești și i-a zis să zidească o biserică în numele lui, făgăduind că îi va fi ajutor în toate și împreună călător în toată viața. Iar cuviosul, simțindu-se cu totul plin de bucurie duhovnicească, a proslăvit pe Dumnezeu din tot sufletul și a mulțumit Sfântului Ioan Botezătorul. Deci a luat mare îndrăzneală către nevoița pustniciei, care îi stătea înainte, și a început lucrul, și, cu ajutorul dumnezeiesc, a zidit sfânta mănăstire în numele cinstului Mergător Inainte, care se păzește până în ziua de astăzi, și cu darul lui Dumnezeu, în locul acela se miroase bună mireasmă duhovnicească, făcându-se pricinitor de umilință aceloră care se duc la dânsul cu credință.

Și după ce a făcut și a alcătuit loc de nevoița pustnicească, a ridicat război, nu împotriva sângelui și a trupului, adică împotriva oamenilor asemenea pătimiși, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpânilor, împotriva țiitorilor de lume ai întunericului veacului acesta, după cum zice dumnezeiescul Pavel, adică împotriva răilor și viclenilor diavoli. Și deși eu nu lungesc cuvântul pentru a nu obosi pe cititori, cu toate acestea este cu înlesnire fiecăruia să cunoască ce fel de nevoițe și războaie a avut prea viteazul Teodosie, cu niște vrăjmași ca aceia, răi și înfricoșați, și cu câtă rea pătimire și aspră petrecere se chinuia pe sine în toată viața, ca să supună pe cel mai rău celui mai bun, adică pe trup sufletului și ca să robească trupul duhului. Și, într-adevăr, nu a lăsat scopul său, ci, cu dumnezeiescul dar, a biruit pe diavoli și și-a supus trupul duhului. Și făcându-se el cu totul duhovnicesc și cu totul dumnezeiesc, s-a învrednicit a lua cu prisosință dar de la marele dăruitor Dumnezeu și arvuna bunătăților celor ce vor să fie și dar de a face minuni și tămăduiri, de unde a luat și numirea de făcător de minuni și tămăduitor.

Deci petrecerea lui cea îmbunătățită s-a auzit în toate părțile acelea și vestea minunilor sale a străbătut pretutindena, fiindcă și Dumnezeu voia să arate pe robul Său tuturor și să-l preamărească, precum zice Insuși: Viu sunt eu, că pe cei ce Mă slăvesc, îi voi preamări.

Și cu cât sfântul fugea de lume și de slava ei, cu atât mai mult îl arăta Dumnezeu minunat, cinstit și vrednic de evlavie; pentru că din toate părțile acelea alergau la dânsul cei ce erau chinuți de multe feluri de boli, și degrabă primeau tămăduire. Iar unii din cei ce se vindeau, auzind de la cuviosul și sfățuire duhovnicescă, care le tămăduia bolile sufletelor lor, adică păcatele, din care se întâmplă de multe ori și cele ale trupului, se îngrijeau să-și tămăduiască și bolile sufletelor lor. Deci, luându-și îndoită vindecare, a sufletului și a trupului, mulțumeau lui Dumnezeu foarte; iar când se întorceau la casele lor, propovăduiau luminat dumnezeiescul dar și îndrăzneala ce o avea sfântul către Dumnezeu. Iar alții dintre ei, fiind îndemnați de sfătuirile sfântului, împreună cu boala cea trupească, își lepădau și dulcea împătimire a trupului și, lepădând lumea și cele din lume, se făceau monahi și, având petrecerea cuviosului ca întâi chip și pildă, umblau cu sârguință pe calea cea îngustă și necăjită, ascultând și supunându-se sfaturilor lui celor folositoare de suflet și urmând faptelor lui celor bune și dumnezeiești. Deci, cu acest fel de chip, prin povățuirea sfântului, s-a alcătuit acolo, cu darul lui Hristos, staul de oi cuvântătoare.

Dar începătorul răutății și pizmașul diavol, vrăjmașul mântuirii noastre, nesuferind să vadă niște fapte bune ca acestea, a luat oarecare oameni fățarnici, unelte ale răutății lui, care se arătau cu chipul că sunt cucernici și cu bună socoteală, însă cu fapta erau pizmuitori și cu obiceiuri rele. Deci i-a plecat pe aceia și s-au dus la arhierul Arghilor, care era preasfințitul Petru, purtătorul de semne care se prăznuiește la 3 mai. Ei au pârât înaintea lui pe Cuviosul Teodosie, că este vrăjitor și că amăgește pe oameni cu vrăjitoriile lui, ca să-l aibă în evlavie, și astfel se face multora pricinuior de pierzare.

Iar arhierul, auzind acestea și altele asemenea despre Cuviosul Teodosie și răpindu-se ca un om de cuvintele cele amăgitoare ale pizmașilor acelora, a hotărât să-l izgonească din eparhia sa. Dar primind scrisoare în vremea aceea de la patriarhul Constantino-polului, prin care îl chema să se ducă acolo degrab, că avea să facă sinod pentru o pricină bisericească oarecare, a fost împiedicată atunci izgonirea cuviosului, prin pronia dumnezeiască, fiindcă Sfântul Petru a plecat îndată la Constantinopol; însă era hotărât, ca îndată ce se va întoarce la eparhia sa, să-l izgonească pe Cuviosul Teodosie. Dar Dumnezeu, precum l-a împiedicat atunci prin scrisoarea patriarhului, tot astfel și mai pe urmă, printr-o dumnezeiască vedenie, nu numai că a împiedicat pe Sfântul Petru de la izgonirea cuviosului, dar a făcut a se arăta mai bine și mai luminat fapta bună și îndrăzneala robului Său Teodosie către Dânsul, ca astfel să se slăvească mai mult.

Deci fericitul Petru, ducându-se la Constantinopol și judecând acea pricină bisericească împreună cu patriarhul și cu sfințitul sinod, când se gătea să se întorcă la eparhia sa, i s-a arătat în vedenie Cuviosul Teodosie și i-a zis: „Stăpâne, pentru ce te-ai pornit împotriva mea cu nedreptate și voiești să mă surghiunești din eparhia ta pe mine, care nu ți-am făcut nici un rău, nici prea sfinției tale, nici altcuiva? Dar să știi, că dacă mă vei surghiuni din eparhia ta, nu-mi vei face nici un rău; ci prea sfinția ta vei cădea

în prihănirea păcatului și pricinuitoarelor unei vrăjmășii ca aceasta le vei pricinui pierzare; iar celor ce se mântuiesc cu darul lui Dumnezeu, mare vătămare. Pentru aceea, încetează de la o fărâdelege ca aceasta, fiindcă acei cumpliți clevetitori, pornindu-se cu zavistie, ți-au spus despre mine pâra aceea mincinoasă. Tu însă să nu te pornești cu nedreptate asupra mea, căci și eu sunt rob al Domnului nostru Iisus Hristos și Lui Insuși îi slujesc din copilărie, având toată nădejdea mântuirii mele spre Dânsul. Deci dacă vei înceta de aici înainte cu această pornire fără rânduială, va fi bine, iar dacă nu vei înceta, Domnul mă va răzbuna". Iar arhiereul, auzind acestea, l-a întrebat: „Cine ești tu care te sfădești în acest chip cu mine?" Acela i-a răspuns: „Eu sunt Teodosie, robul lui Hristos, care nemernicesc în hotarele eparhiei tale".

Deci deșteptându-se înfricoșat fericitul Petru și socotind cele ce văzuse în vedenia sa, s-a căit de hotărârea ce luase, ca să izgonească pe cuviosul. Și în vremea când socotea acestea, a venit la dânsul o slugă a patriarhului și l-a chemat să meargă la el, pentru că în ceasul când dumnezeiescul Petru a văzut în vedenia sa acestea, Cuviosul Teodosie s-a arătat și patriarhului, tot în vedenie, și i-a descoperit toată pricina, zicându-i: „Să spui lui Petru să nu se pornească cu nedreptate împotriva mea, ca să nu întărate pe Dumnezeu și astfel să se facă pricinuit de vătămare la mulți creștini". Și întrebându-l patriarhul cine este, el a răspuns că este Teodosie, robul lui Hristos, care se află în hotarele eparhiei Arghilor. Deci deșteptându-se patriarhul, a chemat îndată pe Petru. Iar acela venind, patriarhul l-a întrebat dacă se află în eparhia lui cineva cu numele Teodosie, și dacă i-a făcut aceuia vreă supărare. Iar Petru i-a răspuns: „Așa, preasfin-tite stăpâne, în eparhia mea este robul lui Dumnezeu Teodosie". Și după aceea i-a povestit cu de-amănuntul toată pricina, spunându-i încă și cele ce văzuse în vedenia sa cu puțin mai înainte. Atunci și patriarhul i-a arătat lui Petru acelea ce le-a văzut și el în vedenia sa. Astfel s-au încredințat amândoi pe deplin că Sfântul Teodosie are mare îndrăzneală către Dumnezeu și au slăvit pe Dumnezeu, Care mărește după vrednicie pe cei care îl slăvesc. Apoi patriarhul a zis către Sfântul Petru, ca la întoarcerea în eparhia lui să ducă din partea sa cu evlavie binecuvântare sfântului și să-i spună să se roage la Dumnezeu pentru dânsul. Iar în ziua în care fericitul Petru voia să se ducă din Constantinopol, patriarhul i-a zis iarăși aceleași cuvinte.

Drept aceea, Sfântul Petru mergând în Moreea, n-a voit să se ducă în altă parte, mai înainte de a se duce la Cuviosul Teodosie, ca să împlinească porunca patriarhului și să ceară iertare de la sfântul, pentru surghiunia pe care cugetase să i-o facă. Iar sfântul, cunoscând mai înainte venirea arhiereului - pentru că se învrednicise să ia de la Dumnezeu și darul mai înainte-vederii, pe lângă celelalte - a pus în culionul său cărbuni aprinși, a luat tămâie în mâini și a ieșit spre întâmpinarea arhiereului. Și apropiindu-se de dânsul, a pus tămâia pe cărbuni și a ieșit bună mireasmă negrăită. Dar, o, minune! Culionul nu s-a ars nicidecum, și astfel tămâia cu dânsul pe arhiereu, care, văzând cea preaslăvită minune și minunându-se, a priceput că este cuviosul. Deci, dându-se jos de pe cal, a alergat spre sărutarea cuviosului, care, lăsând culionul din mâini, a căzut la arhiereul lui Dumnezeu și l-a primit cu evlavie. Atunci Sfântul Petru, slăvind pe Dumnezeu, cerea iertare de la cuvios pentru cele mai dinainte și, aducându-i binecuvântare din partea patriarhului, i-a spus cele ce-i poruncise. Iar cuviosul, răspunzându-i cu smerită cugetare, prin cuvânt, prin chip și prin faptă, a aprins mai mult dragostea arhiereului cea după Dumnezeu către dânsul. Pentru aceea, fără întârziere l-a hirotonit diacon și apoi preot, deși cuviosul, pentru cugetarea sa desăvârșit smerită, se lepăda cu cucernicie de hirotonie. De atunci înainte acel înțelept arhiereu avea pe Cuviosul Teodosie îndreptător și pildă de faptă bună, lui și urmașilor lui, căci a cunoscut cu lucrul că ochii sunt mai credincioși decât auzul.

Dar, fiindcă și vestea sfântului a alergat mai mult în lume și pentru că aceia care se tămăduiau de multe feluri de neputințe propo-văduiau pretutindeni tămăduirile, și pentru că însuși Sfântul Petru și chiar patriarhul a toată lumea binevesteau sfințenia cuviosului și îndrăzneala lui către Dumnezeu, de aceea nu era vreun bolnav care să nu-l cheme spre ajutor cu credință și să nu ia grabnică tămăduire, încât cuviosul s-a făcut arătat și dorit tuturor. Pentru aceea, arătându-se tuturor gata ajutător la bolile și nevoile lor, le-a pricinuit și mântuire sufletească.

Și ajungând Sfântul Teodosie la adânci bătrâneți, se cădea și lui ca oricărui om să plătească datoria cea de obște și să dobândească răsplătirea pentru sudorile și nevoințele lui cele multe. Deci, mai înainte de sfârșitul său cu trei zile, Dumnezeu i-a descoperit mutarea lui. Pentru aceea, chemând pe ucenicii lui, le-a dat multe sfaturi pentru petrecerea cea după Dumnezeu și, spunându-le despre moartea sa, i-a mângâiat mult pentru despărțirea sa, zicându-le că va fi totdeauna unit duhovnicește cu dânșii. Iar aceia plângeau și se tânguiau foarte de lipsirea petrecerii lui îngerești împreună cu ei. Iar după ce a sosit a treia zi, i-a sărutat pe toți și, mulțumind și slăvind pe Dumnezeu, și-a înălțat mâinile către cer și a zis: „Doamne, în mâinile Tale îmi pun sufletul meu!” Astfel și-a dat fericitul său suflet în mâinile lui Dumnezeu, în a șaptea zi a lunii august.

Și aflând Sfântul Petru de moartea Cuviosului Teodosie, a alergat împreună cu toți clericii și cu mulțime multă de popor și gătind toate cele trebuincioase pentru îngropare, a îngropat cu evlavie moaștele lui cele de trei ori cuvioase, puțin mai la o parte de biserica cinstitului Mergător Înainte. Și câți bolnavi alergau cu evlavie la mormântul sfântului și îl chemau cu credință spre ajutor, plecându-se peste mormântul lui, aceia se sculau sănătoși, slăvind pe Dumnezeu și mulțumind sfântului. Pentru aceea au și zidit acolo o dumnezeiască biserică în numele lui și de atunci până astăzi, acea dumnezeiască biserică este totdeauna râu de minuni și de tămăduiri, din care vom povesti una sau două din cele multe, spre veselia duhovnicească a iubitorilor de fapte bune.

În părțile dimprejurul Argului era un agarean, numindu-se voievod după limba lor. Acela în vremea verii înconjura împreună cu gramaticii lui toate țarinile cele semănate, le zeciuia și le scria. Deci, venind într-un loc care se numea Zalevi și făcând și acolo cele rânduite, a sosit ceasul prânzului. Și fiindcă acolo nu era loc potrivit să mănânce și să se odihnească cu oamenii lui și văzând de departe biserica Cuviosului Teodosie, a zis către gramaticii lui, care erau creștini: „Să mergem la biserica voastră să mâncăm acolo și să ne odihnim până va trece arșița; iar după prânz vom veni iarăși la lucrul nostru”.

Deci mergând ei acolo și intrând în biserică, au pus masa și au început să mănânce. Iar agareanul văzând o candelă frumoasă, care era atârnată înaintea icoanei sfântului, i-a plăcut foarte mult și a zis către sluga lui: „Ia sticla aceea, spal-o bine și dă-mi-o să beau vin cu dansa”. Dar unul din gramaticii lui, anume Gavras, fiind iubitor de Dumnezeu și având mare evlavie către sfântul, pornindu-se din râvnă dumnezeiască, a zis către el: „Să nu iei nimic din lucrurile sfântului, ca să nu ne afle vreun rău”. Iar agareanul a zis: „Dar ce poate să-mi facă un călugăr mort mie, care sunt viu și stăpânitor?” Dar Gavras i se împotriva mai mult, ca să n-o ia. Iar agareanul îndreptându-se că are stăpânire s-o ia, Gavras s-a sculat de la masă și i-a zis: „Dacă ai gândul să o iei, dă-mi voie să mă duc acasă și atunci fă ce voiești; pentru că sunt încredințat că sfântul nu ne va lăsa să ne ducem acasă cu pace”. Deci văzând agareanul că Gavras ține cu atâta fierbințeală la candela sfântului, a zis slugii sale ca și în batjocură: „Las-o dar, ca să nu smintim pe gramaticul nostru”. Însă când a vrut să plece de acolo, a zis într-ascuns slugii sale: „Ia sticla aceea, fără a te vedea cineva și s-o duci la casa mea”.

Și sluga lui a făcut după cum i s-a poruncit. Iar seara, ducându-se agareanul la casa lui, a cinat și s-a culcat să doarmă. Și a văzut pe acela căruia îi zicea călugăr mort, adică pe Cuviosul Teodosie, că stătea viu, strălucit și înfricoșat asupra lui. Și ținea în mâna lui toiag, pe care, punându-l în pieptul lui, îl îmboldea și îi zicea: „Cum ți se pare ție? Ai luat lucrul mortului sau al viului? Iată, am venit eu ca să-ți arăt ție cine ești tu și puterea ta și care sunt robii Hristosului meu, care și după ce mor, sunt vii cu darul lui Iisus Hristos. Și ei pot să te omoare jalnic pe tine, care socotești că ești viu, însă ești mort cu sufletul”. Acestea zicându-le către bărbatul acela, l-a strâns de gât și îndată i s-au umflat ochii, fața i s-a înnegrit, limba i-a atârnat în jos și a scos glasuri sălbatice și neobișnuite, ca un porc ce se înjunghie.

Și auzind oamenii casei lui glasurile, au alergat îndată acolo unde dormea, și, văzându-l pe el că zăcea în așa stare jalnică, l-au întrebat: „Ce ai? Ce ai pățit?” Dar acela nu putea să le vorbească altceva, decât numai striga cu putere: „Gavras! Gavras!” Și alergând slugile, l-au chemat pe Gavras. Și mergând la el Gavras, l-a întrebat: „Ce ai pățit?” Atunci acela, abia venindu-și în fire, a răspuns: „Am luat candela

monahului și a venit cu toiagul său să mă omoare; deci ia un vas plin cu untdelemn, lumânări și sticla aceea, și du-te mai degrabă la el și roagă-l să nu mai vină aici, nici să se mânie pe mine, că de aici înainte voi ajuta totdeauna biserica lui". Iar Gavras a zis: „Nu ți-am spus eu să nu o iei, ca să nu ni se întâmple vreun rău? De ce ai luat-o? Iată, acum te primejduiești din acea pricină".

Acela i-a zis: „Rău am făcut! M-am învățat din ceea ce am pățimit, iar acum te rog, ia ceea ce ți-am zis și însoțitorii și du-te degrabă". Gavras a zis: „Cum să mă duc acum, că este noapte? Numai la ziuă mă voi duce". Atunci agareanul s-a tulburat cu totul și striga: „Vai mie! Intr-această noapte are să vină să mă omoare; numaidecât să te duci, pentru că eu știu ce am pățimit". Deci acela, văzând frica peste măsură care îl cuprinsese pe barbar, a luat untdelemn, lumânări și candela și ducându-se în ceasul acela, le-a pus în biserica cuviosului. Astfel s-a izbăvit păgânul acela de frică și de primejdie și de atunci, de departe văzând acea biserică, făcea spre dânsa chipul închinăciunii și fugea.

Un oarecare bărbat, arnăut cu neamul, pătimind rău de boala udului și neputând să-și verse udul multe zile, i s-a umflat mădularul și avea dureri grele. Și folosind el fel de fel de doctorii, n-a luat nici un folos; ci pe cât trecea vremea, pe atât simțea dureri mai cumplite. De aceea a alergat și el la biserica sfântului și, petrecând acolo trei zile și trei nopți, se ruga cuviosului cu lacrimi fierbinți ca să-l tămăduiască. Și într-a treia noapte i s-a arătat lui în vedenie făcătorul de minuni Teodosie și punând toiagul său pe rană, a zis către dânsul: „Ieși degrabă afară din biserica mea ca să-ți verși udul tău". Și deș-teptându-se bolnavul cutremurat, a ieșit alergând afară din biserică; și a stat mult timp vărsându-și udul său. Astfel s-a dezumflat, iar durerile au încetat și s-a dus la casa sa sănătos și mulțumind sfântului.

Altădată, unul din cei mari care se trăgea din părțile Apusului, s-a îmbolnăvit la picioare de o boală fără de leac. Și petrecând el nemișcat multă vreme, s-a dus la biserica sfântului și, chemându-l pe el cu credință, a luat degrabă tămăduire. Apoi, întorcându-se pe picioarele sale la casa sa, a făcut două picioare de argint tot atât de lungi ca ale sale la care s-a tămăduit, și le-a dăruit bisericii cuviosului spre mulțumire și spre de-a pururea aducerea aminte de minunea aceea.

Acestea și altele nenumărate și preaslăvite minuni a lucrat și lucrează cu dumnezeiescul dar, minunatul și marele Teodosie, pentru care după cuviință s-a numit de către toți credincioșii tămăduitor și făcător de minuni, întru slava Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, a Unuia Dumnezeu al tuturor, Căruia I se cuvine slava și stăpânirea în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTA TEODORA DE LA SIHLA **(7 august)**

Această floare duhovnicească de mare preț și mireasă a lui Hristos, pe care a odrăslit-o pământul binecuvântat al Moldovei, s-a născut pe la jumătatea secolului al XVII-lea, în satul Vânători-Neamț, din părinți binecredincioși și iubitori de Dumnezeu. Tatăl ei, Ștefan Joldea Armașul, avea dregătorie ostășească, așa cum și numele îl arată, fiind paznic al Cetății Neamțului și "armaș", adică făcător de arme pentru cei ce apărau vestita cetate a Moldovei. Iar mama sa, al cărei nume nu ne este cunoscut, se îngrijea de cele pentru casă și de buna creștere, în frică de Dumnezeu, a celor două fiice, Teodora și Maghița (Marghiolita).

Fiica mai tânără s-a mutat curând la Dumnezeu, iar fericita Teodora, ajungând la vârsta rânduită, a fost căsătorită de către părinți, împotriva voinței ei, cu un tânăr evlavios din Ismail. Dar, neavând ei copii, iar sufletul Teodorei fiind rănit de dragoste pentru Mirele ei Iisus Hristos încă din copilărie, ea ardea de dorința unei vieți cu totul curate, închinată numai lui Dumnezeu. La aceasta o îndemna atât duhovnicul și firea ei singuratică, cât și râvna pentru rugăciunea de taină și amintirea marilor sihastri, vechii ei sfătuitori

ce se nevoiau în acea vreme prin pădurile și munții din ținutul Neamț. Astfel, fericita Teodora a îmbrățișat cinul monahal la Schitul Vărzărești-Vrancea, iar după doi ani și soțul ei s-a călugărit în Schitul Poiana Mărului, sub numele de Eleodor. Așa a binevoit Dumnezeu să-i povățuiască pe amândoi pe calea sfințeniei și a mântuirii.

Fiecare călugăriță din schitul în care fusese primită fericita se nevoia cu mare râvnă pentru Hristos, însă Cuvioasa Teodora, fiind aleasă și întărită de harul Duhului Sfânt, întrecea pe toate celelalte surori cu rugăciunea, cu smerenia și cu nevoia duhovnicească. Dar, după câțiva ani, năvălind turcii în părțile Buzăului, au dat foc Schitului Vărzărești. Atunci toate surorile din obște s-au risipit în pădurile din partea locului, așteptând să treacă primejdia și mânia lui Dumnezeu. La fel a făcut și Cuvioasa Teodora. S-a retras în munții Vrancei împreună cu stareța ei, schimonahia Paisia, a cărei ucenică era. Acolo se nevoiau singure, acoperite de mâna lui Dumnezeu, în post și rugăciune, răbdând multe ispite de la diavoli, foame, frig și tot felul de încercări.

Răposând stareța ei, fericita Teodora a părăsit Munții Vrancei, în urma unei descoperiri dumnezeiești, și s-a retras în patria ei mult voia Domnului, farămituri de pâine de la trapeza Schitului Sihăstria, iar apă bea din scobitura unei stânci din apropiere, numită până astăzi "Fântâna Sfintei Teodora".

După zeci de ani de viețuire pustnicească, Sfânta Teodora a ajuns aproape de sfârșitul vieții și cunoscând că o cheamă Hristos la cereștile locașuri, unde este odihna și desfătarea tuturor sfinților, s-a rugat cu lacrimi lui Dumnezeu să-i trimită un preot ca s-o împărtășească cu Preacuratele Taine, înainte de obștescul sfârșit. Astfel, cu rânduială de sus, egumenul Sihăstriei a băgat de seamă că păsările luau farămituri de la trapeza mănăstirii și le duceau spre Sihla, așa că a trimis doi frați să vadă unde anume se duc, căci gândea că trăiește în munții Sihlei un sihastru sfânt.

Astfel mergând cei trimiși, i-a prins noaptea și, rătăcind în pădure, se rugau și așteptau să se facă ziuă. Apoi, observând înaintea lor o rază de lumină, ce se ridica ca un stâlp la cer, s-au apropiat și au văzut o femeie luminată la chip, înălțată de la pământ și rugându-se cu mâinile în sus. Era Sfânta Teodora. Atunci cuvioasa, cunoscând venirea lor, a mulțumit lui Dumnezeu, zicând: „Mulțumesc Ție, Doamne, că m-ai ascultat!” Apoi a zis celor doi frați: „Nu vă temeți, fraților, căci sunt o smerită roabă a lui Hristos! Dar mai întâi aruncați-mi o haină să mă îmbrac, că sunt goală!”

Apoi, chemându-i, le-a spus viața și sfârșitul ei apropiat și le-a poruncit, zicând: „Coborâți la Sihăstria și spuneți egumenului să trimită pe duhovnicul Antonie și pe ierodiaconul Lavrentie cu Trupul și Sângele lui Hristos!” Iar ei i-au spus: „Cum să ajungem la schit noaptea, căci nu cunoaștem drumul?” Atunci Sfânta Teodora le-a răspuns: „Mergeți după lumina care se vede înaintea voastră și numaidecât veți ajunge!”

Călăuziți de această lumină cerească, frații au ajuns repede la schit la miezul nopții, pe când toca de Utrenie. Iar dimineață s-au întors la peștera cu ieromonahul Antonie și ierodiaconul Lavrentie, aducând Preacuratele Taine. După ce Sfânta Teodora și-a făcut cuvenita spovedanie și și-a destăinuit viața, ostenele și ispitele ei, a rostit Crezul, s-a închinat, a primit dumnezeieștile Taine și a rostit ultimele sale cuvinte, zicând: „Slavă Ție, Doamne, pentru toate!” În clipa aceea Cuvioasa Teodora și-a dat fericitul ei suflet în brațele lui Hristos. Iar trupul ei purtător de bună mireasmă a fost prohodit și așezat cu cinste de cei doi părinți în peștera în care s-a nevoit.

Vestea despre viața, nevoia și mutarea la cele cerești a Sfintei Teodora s-a răspândit repede în toate mănăstirile și satele din Moldova și chiar dincolo de hotarele ei. De aceea alergau la sfințele ei moaște din peșteră călugări și credincioși de prin sate, mai ales cei bolnavi, și se vindeau de suferințele lor, căci trupul ei preamărit cu neputrezirea era izvorător de bună mireasmă și făcea minuni. Unii sărutau sfințele ei moaște; alții își așezau bolnavii pe racla ei, iar alții se spălau cu apă din "Fântâna Sfintei Teodora" și primeau ajutor și mângâiere.

Moaștele Cuvioasei Teodora, numită și "pământeana", au stat în peștera ei de la Sihla ca la 100 de ani, bucurându-se de mare cinste, mai mult decât alți sfinți români. Apoi ctitorii schitului Sihla din familia Cantacuzino, înnoind schitul, au mutat moaștele Sfintei Teodora din peșteră în biserica de lemn, unde se închinău credincioșii.

După anul 1830, moaștele Sfintei Teodora au intrat în posesia familiei Sturza, care le-a așezat în raclă de argint și le-a dus în biserica satului Miclăușeni-Iași, zidită de ei. Iar în anul 1856, moaștele Sfintei Teodora au fost date Mănăstirii Pecersca din Kiev în schimbul unor veșminte arhieresti și preoțesti din fir, fiind depuse în peșterile de acolo, unde se află și astăzi. La racla Sfintei Teodora este scris în limba slavonă: Sveti Teodora Carpatina. Așa s-au înstrăinat moaștele Sfintei Teodora din patria ei, spre întristarea noastră a tuturor.

Aceasta este pe scurt viața Sfintei Teodora de la Sihla și acestea sunt faptele ei, prin care a bineplăcut lui Dumnezeu, numărându-se în cetele sfinților din cer și fiind socotită cea mai aleasă nevoitoare pe care a odrăslit-o vreodată țara noastră. Credincioșii din Moldova o cinstesc ca sfântă de la început și merg adeseori în pelerinaj la peștera și chilia ei de la Schitul Sihla.

La 20 iunie 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a canonizat pe Sfânta Teodora de la Sihla, trecând-o în rândul sfinților, cu zi de prăznuire în calendar la 7 august.

Cu ale ei sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi toți, împreună cu țara și poporul cel binecredincios. Amin.

Notă. În tradiția locului și în unele însemnări se spune că fericitul ieromonah Eleodor, de la Poiana Mărului - Vrancea, fostul ei soț din tinerețe, auzind că Sfânta Teodora s-a nevoit în Munții Sihlei, a venit să o vadă. Dar, auzind că a răposat, s-a închinat la peștera unde se aflau moaștele ei și a rămas la Schitul Sihla până la obștescul său sfârșit, săvârșind adeseori Sfânta Liturghie, fie în peșteră, fie în biserica mică de lemn de sub stânci.

SFÂNTUL SFINȚIT EMILIAN MĂRTURISITORUL, EPISCOPUL CIZICULUI (8 august)

Emilian, mărturisitorul lui Hristos, a trăit pe vremea împărăției lui Leon Armeanul, luptătorul împotriva icoanelor, și fiind el episcop al Cizicului, de multe ori a fost silit să se lepede de închinarea cinstitelor și sfințelor icoane, dar nu s-a supus, ci petrecea neclintit întru isprăvile Sfinților Părinți. Pentru aceea a suferit multe chinuri și surghiunii de la eretici și pe toate le răbda cu bucurie, având nădejdea că pentru necazurile cele vremelnice va dobândi bunătățile cele veșnice. Și astfel, prin grele pătimiri și prin rele chinuri fiind strâmtorat, a adormit întru Domnul în surghiun și s-a încoronat cu cununa mărturisirii.

SFÂNTUL SFINȚIT MIRON, EPISCOPUL CRETEI, FĂCĂTORUL DE MINUNI (8 august)

Sfântul Miron s-a născut și a crescut în insula Creta. La începutul vieții sale a luat femeie și lucra pământul, mâncându-și pâinea sa din sudoarea feței sale și hrânind și pe alții; pentru că din roadele care îi creșteau împărțea săracilor, și astfel ostenele lui erau binecuvântate de Dumnezeu, căci, pe cât dădea el din roade, pe atât ele se înmulțeau, și era milostiv mai mult decât ceilalți oameni. Odată a găsit în aria sa pe niște tâlhari furând, care își umpluseră sacii de grâu și nu puteau să-i ridice de pe pământ. Iar el, în loc

să-i bată sau să le facă vreun rău, le-a ridicat sarcinile, le-a pus pe umerii aceloră cu mâinile sale și le-a poruncit să nu spună la nimeni lucrul acela.

Pentru o viață îmbunătățită ca aceasta a fost pus preot al sfintei biserici a lui Dumnezeu și învăța popoarele sfânta bună credință și le întărea spre nevoițele cele mucenicești, fiind atunci prigonire a păgânului împărat Deciu. Iar după moartea lui Deciu și după încetarea prigonirii, a fost ridicat la scaunul episcopiei. Și cinstea pomenirile sfinților mucenici care au pățimit pentru Hristos în vremea prigonirii, și făcea multe minuni și puteri.

El a oprit curgerea unui râu; căci râul umflându-se, și un bărbat slăvit, anume Triton, având mare nevoie să treacă râul, sfântul episcop a oprit repejunea râului și nu l-a lăsat să curgă până ce acel bărbat, trecând dincolo, s-a întors iarăși înapoi. Iar după ce s-a întors acela, Sfântul Miron a trimis toiagul său, poruncind râului ca iarăși să curgă în calea sa. Și ajungând trimișii, când au tulburat apa cu toiagul sfântului, spunându-i ei porunca arhierelui, îndată a curs râul cu mare pornire și s-a îndreptat în curgerea sa ca mai înainte. Acest mare plăcut al lui Dumnezeu a făcut și alte minuni ca acestea și petrecând toată viața lui cu iubire de Dumnezeu și cu cuvioșie, s-a mutat la Domnul, având vârsta de 100 de ani.

ARĂTAREA ICOANEI FĂCĂTOARE DE MINUNI A MAICII DOMNULUI, NUMITĂ TOLGSCA (8 august)

În anul de la facerea lumii 6822, iar de la Hristos 1314, în zilele Sfântului Petru, mitropolitul Kievului și a toată Rusia, domnea în Iaroslav binecredinciosul domn David Teodorovici. Iar Prohor, episcopul Rostovului și al Iaroslavului, care de alții era numit Trifon, cercetându-și păstoria sa, s-a dus și în mănăstirea Cuviosului Chirii Bieloezerski și de acolo a plecat cu luntrea pe apă în josul râului Șecsna, care curge în Volga. Și călătorind pe râul Volga, s-a îndreptat spre cetatea Iaroslav. Iar când era aproape la șase stadii de Iaroslav, înserându-se, s-a oprit pentru înnoptare la malul cel de sub deal, în partea aceea în care este cetatea și, suindu-se în deal, și-a întins cortul.

Și era oprirea lui în dreptul acelu loc unde, în cealaltă parte de Volga, este o pădure mare și un pârâu ce se numește Tolga, care se varsă în Volga. Și rămânând episcopul noaptea acolo, s-a deșteptat la miezul nopții și a văzut lumină în cortul său. Deci, sculându-se în grabă și ieșind din cort, a văzut pe toți ce erau cu dânsul dormind - preoți, clerici, slugi și păzitori -, iar lumina cea mare strălucea partea aceea. Și întorcându-se el spre râu, a văzut de cealaltă parte a râului un stâlp de foc prealuminos, strălucind negrăit, și un pod peste Volga până la stâlpul acela; deci se mira episcopul cu spaimă de vedenia aceea. Apoi, rugându-se lui Dumnezeu, și-a luat toiagul lui cel arhieresc, a ieșit din cort și a mers la râu, nedeșteptând pe nimeni. Deci, suindu-se pe podul cel văzut, mergea pe apă ca pe lemn; căci niciodată nu a fost pod acolo, ci prin dumnezeiasca poruncă i se închegase lui apa și se făcuse ca un pod sub picioarele lui. Apoi, trecând în partea cealaltă și apropiindu-se de stâlp, a văzut chipul Preacuratei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu, ținând în brațe pe Domnul nostru Iisus Hristos, stând nu pe lemn, ci în văzduh, la înălțime de la pământ mai mult de cinci coți, cât să nu o ajungă omul cu mâinile. Și a început episcopul a se ruga cu căldură, închinându-se la chipul acela și curgându-i lacrimi din ochi; și, rugându-se din destul, s-a întors înapoi, uitându-și toiagul în locul în care se rugase. Deci, trecând iarăși podul cel văzut peste râu, a intrat în cortul său, toți dormind și neștiind nimeni de umblarea sa peste râul Volga, și s-a odihnit până dimineață.

Apoi, făcându-se ziuă și toți sculându-se din somn, au cântat Utrenia după obicei. Și când era vremea ca episcopul să meargă în luntre, slugile au început a căuta toiagul arhieresc, dar nu l-au găsit și au spus arhierelui că aseară puseseși toiagul în cort și nu se știe ce s-a făcut. Atunci arhieretul, aducându-și aminte că uitase toiagul de cealaltă parte a râului și înțelegând că Dumnezeu voiește ca minunea aceea să vină la arătare, a arătat cu degetul peste Volga, căci nu putea de lacrimi să grăiască ceva cu limba. Apoi,

abia grăind, le-a spus pe rând ce a văzut și cum a trecut peste Volga; și le-a poruncit să treacă râul Volga și să ia toiagul din locul ce le-a arătat lor cu degetul.

Și trecând slugile râul Volga, au căutat toiagul arhieresc și au aflat în pădure icoana aceea a Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, stând acum nu în văzduh, ci pe pământ între copaci, și aproape de ea era toiagul arhieresc. Deci, închinându-se icoanei, au luat toiagul și s-au întors la arhieru, spunându-i de icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Atunci arhieru, lăsând calea ce ducea spre cetate, a trecut râul Volga cu toți oamenii ce erau cu dânsul și, văzând chipul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a cunoscut că este acela pe care l-a văzut noaptea în văzduh, luminat de stâlpul cel de foc și, căzând, a început a se închina cu osârdie, vărsând rugăciuni fierbinți cu lacrimi și sărutând-o cu dragoste, bucurându-se și veselindu-se cu duhul. Și se bucurau și cei ce erau cu dânsul și vărsau lacrimi de bucurie, și făceau multe închinăciuni și rugăciuni.

Și s-a făcut acea minunată arătare a chipului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu în opt zile ale lunii august, în care se cinstește pomenirea Sfântului Emilian, episcopul Cizicului. Și a început episcopul în același ceas a tăia pădurea cu mâinile sale, curățind locul acela, și a pregătit lemne de biserică. Același lucru l-au făcut toți cu osârdie și au croit în aceeași zi o biserică mică pe care au și întemeiat-o până la amiază. Despre acest lucru s-au înștiințat toți din cetatea Iaroslavului și mulțime multă de oameni a alergat la episcop în acel loc: clerici și mireni, bătrâni și tineri, bogați și săraci, sănătoși și neputincioși, care, văzând icoana Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, negrăit s-au bucurat și se închinau la ea cu osârdie, ajutând la lucrul ce se făcea, tăind lemne și ajutând meșterilor.

Deci săvârșindu-se acea mică biserică, episcopul a sfințit-o în aceeași zi spre seară, ducând în ea acel chip făcător de minuni. Și slujind în ea, a numit-o în numele cinstitei Intrări în biserică a Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, iar prăznuirea arătării icoanei a așezat a se săvârși în opt zile ale lunii august. Și câți din popor erau bolnavi atunci, toți au luat tămăduire cu darul Preacuratei Fecioare, Maica lui Dumnezeu. Iar arhieru a poruncit ca lângă această biserică să fie mănăstire și a numit egumenul în aceeași zi. De atunci s-a așezat acolo un locaș, întâi mic, iar după o vreme, mai mare și ales. Acel locaș este și până acum, păzit fiind de Dumnezeu. El se numește Tolgsca, de la râul Tolga, care se varsă acolo în Volga. Iar din ziua arătării acelei icoane făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, au început multe minuni a se săvârși, dintre care cele mai alese sunt acestea:

În anul 6900 - adică 1392 de la nașterea lui Hristos -, în ziua de 16 septembrie, pe vremea egumenului Ghermano, cântând frații în biserică Utrenia, la a noua pesnă, când preotul a zis: „Pe Născătoarea de Dumnezeu și Maica Luminii, întru cântări cinstindu-o, să o mărim”, îndată din icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a curs mir din mâna dreaptă și a umplut biserica de mare și bună mireasmă. Deci toți privind acea minune cu mirare și cu spaimă, au proslăvit pe Dumnezeu și pe Preacurata Lui Maică. Iar după Utrenie au cântat paraclisul și după ce l-au sfârșit, au cântat: „Stăpână, primește rugăciunea robilor...”. Atunci, de la Pruncul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, din piciorul Lui cel stâng a curs mir; astfel că din acea icoană se vedeau curgând două izvoare de mir, unul din mâna dreaptă a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și altul din piciorul stâng al Domnului nostru Iisus Hristos. Iar egumenul și frații, văzând acestea, se veseleau cu duhul de acea preaslăvită minune și cu lacrimi cădeau la preacurata icoană, primind binecuvântare din acel sfânt mir pe frunțile lor. Acel mir era dătător de tămăduiri, căci câți se ungeau cu el, fiind cuprinși de orice neputință, îndată câștigau sănătate.

După aceea, trecând câțeva vreme, un bărbat dregător cu numele Nichita, din Moscova, dinspre părțile Iezerului Alb, a fost trimis de stăpânitor în cetatea Iaroslav. Și venind el cu femeia și cu oamenii săi, a șezut în luntre, ca să călătorească pe apa râului în sus. Iar acel Nichita avea un fiu născut, copil mic, care nu avea decât patru ani de la naștere. Acel prunc îmbolnăvindându-se pe cale, a murit și l-au adus mort la mănăstirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu cea din Tolga, vrând să-l îngroape acolo. Deci tatăl și mama copilului plângeau în fața icoanei cea făcătoare de minuni a Maicii Domnului și se tânguiau

nemângâiați, căci nu mai aveau alt fiu. Și îngrijind ei trupul mortului, au pregătit groapa și cele de îngropare, de la întâiul ceas până la al nouălea. Și cântându-se rugăciunea și obișnuita rânduială deasupra gropii, a înviat pruncul cel mort și a vorbit. Atunci toți s-au înspăimântat și s-au bucurat, dar mai ales părinții s-au umplut de mare bucurie, deoarece și-au luat copilul viu și sănătos; și au dat mulțumire lui Dumnezeu și Preacuratei Maicii Lui.

Iar după câțiva ani, cu îngăduința lui Dumnezeu, s-a întâmplat un foc mare în mănăstire și văpaia a cuprins repede întreaga biserică, încât frații nu au putut să deschidă ușile bisericii și să scoată câte ceva de acolo. Deci biserica a ars cu toate lucrurile ce erau în ea și toți credeau că a ars și icoana cea făcătoare de minuni într-însa și se întristau pentru aceasta foarte. Insa după acel foc au găsit acea sfântă icoană afară din biserică, în dăbravă, stând întreagă pe un copac, strălucită cu lumină, fiind scoasă din foc nu de mâini omenești, ci de mâini îngerești.

Deci iarăși au luat-o cu bucurie și îndată au zidit o biserică mai frumoasă decât cea dintâi, înfrumusețând-o cu toate podoabele, încât acum se vede biserică și mănăstire zidită din piatră aleasă. Iar darul Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu nu încetează și acum a face minuni, curgând ca din izvor din sfânta icoană, dând tămăduiri la toate neputințele și izgonind duhurile viclene din oameni.

Despre acele minuni se scrie pe larg în locașul acela, iar noi, din cele multe, am pomenit puține, pentru că nu ne ajunge vremea ca să proslăvim pe Dumnezeu, pe Preasfânta Fecioară Maria care L-a născut pe Hristos, și să cinștim cu binecuvântată închinăciune preacinstita ei icoană, pe care toate neamurile creștine sunt datoare să o cinstească, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFANTUL APOSTOL MATIA (9 august)

Sfântul Apostol Matia era cu neamul din Betleem, din seminția lui Iuda. El a învățat în Ierusalim din copilărie Scripturile și înțelegerea Legii, de la Sfântul Simeon primitorul de Dumnezeu, de care a fost povățuit și la toată fapta bună, trăind cu dumnezeiască plăcere și umblând pe căile cele drepte ale poruncilor Domnului. Iar când Domnul nostru Iisus Hristos, după 30 de ani ai nașterii Sale din Preasfânta Fecioară, a fost botezat în Iordan de Ioan, S-a arătat lumii adunând pe ucenicii Săi și propovăduia împărăția lui Dumnezeu, învățând popoarele și făcând multe semne și minuni; atunci Matia, auzind propovăduirea și învățătura lui Hristos și văzând facerile Lui de minuni, s-a rănit cu dragoste spre Dânsul și, defăimând cele lumești, i-a urmat Lui cu ceilalți ucenici și cu poporul, îndulcindu-se de vederea feței și de cuvintele cele prea dulci ale lui Dumnezeu cel întrupat. Iar Domnul, Care cercă inimile și rărunchiile, văzând osârdia aceluia și știința cea curată, l-a ales pe el nu numai în ucenicie, dar și în slujba apostoliei.

Mai întâi Sfântul Matia a fost unul din cei 70 de apostoli mai mici, pentru care se scrie în Evanghelie: A arătat Domnul și pe alți 70 și i-a trimis pe ei câte doi înaintea feței Sale... Apoi, după pătimirea cea de bună voie, după Invierea și Înălțarea la cer a Domnului nostru Iisus Hristos, Matia a fost numărat cu cei 12 Sfinți Apostoli mai mari, în locul lui Iuda, care căzuse, căci ceata de 12 fiind neîmplinită, Sfântul Petru, cel mai mare dintre apostoli, stând în mijlocul bisericii, a ținut cuvânt despre aceasta, că se cuvine a se împlini locul lui Iuda, care a căzut și a pierit, ca să fie întreagă și neschimbată ceata de 12 mai mari apostoli, mai întâi aleși ai Domnului. Și au pus pe doi: pe Sfântul Iosif, care se numea Varsava, și pe acest Sfânt Matia. Și, rugându-se, au zis: „Tu, Doamne, știutorul tuturor inimilor, arată pe unul care l-ai ales dintre acești doi, ca să ia soarta slujbei acesteia și a apostoliei, din care a căzut Iuda”. Apoi, trăgând la sorți, sorțul a căzut pe Matia și a fost numărat între cei doisprezece apostoli, iar alegerea a fost întărită de Domnul prin trimiterea Sfântului Duh în limbi de foc, Care a șezut și pe Sfântul Matia, precum a stat și pe ceilalți sfinți apostoli, dându-i lui dar asemenea.

Iar după primirea Sfântului Duh, apostolii primind sorții în care parte să meargă fiecare dintre dânșii spre propovăduirea lui Hristos, Sfântului Matia i-a căzut sorțul să meargă în Iudeea, ca acolo să propovăduiască pe Hristos Dumnezeu. Și s-a ostenit într-însa, cercetând cetățile și satele și binevestind mântuirea lumii. Dar nu numai în Iudeea a purtat numele lui Hristos, ci și între neamuri, pentru că se povestește despre dânsul, că și în Etiopia a propovăduit cuvântul. Acolo a suferit multe chinuri, fiind târât, bătut, spânzurat la chinuire, strujit cu fiare pe coaste și ars cu foc pe dedesubt; dar, întărindu-l pe el Hristos, toate chinurile acelea le-a primit cu bucurie și le-a răbdat vitejește.

Încă se povestește despre Sfântul Matia că s-a ostenit și în Macedonia cu buna vestire a lui Hristos, unde păgânii elini, prin-zându-l și vrând să ispitească puterea credinței propovăduite de dânsul, i-au dat să bea o băutură otrăvitoare, care pierdea vederea ochilor, căci dacă cineva gusta dintr-însa, îndată rămânea orb. Dar sfântul apostol, bând otrava aceea în numele lui Hristos, a rămas nevătămat; încă și pe cei orbiți de acea otrăvă - mai mult de 250 de oameni -, punându-și mâinile pe dânșii și chemând numele lui Hristos, i-a tămăduit. Acest lucru nesuferindu-l diavolul să-l vadă, s-a arătat necredincioșilor în chip de copil mic, poruncindu-le să-lucidă pe Matia, pentru că strică cinstea lor cea drăcească.

Dar când aceia voiau să-l prindă pe apostol, el umbla prin mijlocul lor nevăzut de dânșii; și, căutându-l ei trei zile, nu l-au găsit. Apoi sfântul arătându-se lor de bunăvoie, s-a dat în mâinile lor, iar ei legându-l l-au închis în temniță, unde, arătându-i-se diavolul cu mânie, scrâșnea din dinți asupra lui. Dar în noaptea următoare, Domnul stând înaintea lui în lumină mare, l-a întărit pe el și, dezlegându-l din legături, a deschis ușile temniței și l-a lăsat liber. Deci, făcându-se ziuă, sfântul apostol iarăși s-a arătat în mijlocul poporului și propovăduia pe Hristos cu îndrăzneală. Iar când oarecare oameni împietriți cu inimile nu numai că nu credeau propovăduirea lui, dar se și mâniiau împotriva lui și voiau să pună mâinile lor ucigașe pe dânsul, îndată deschizându-se pământul, i-a înghițit, iar cei rămași, temându-se, s-au întors la Hristos și s-au botezat.

După aceasta, apostolul lui Hristos s-a întors iarăși în Iudeea, la sorțul său și, propovăduind cuvântul lui Dumnezeu, pe mulți din fiii lui Israel îi întorcea la Hristos Domnul, încredințându-i pe ei prin semne și minuni, pentru că pe cei orbi îi lumina, pe cei leproși îi curăța, pe diavolii din oameni îi izgonea cu numele lui Hristos; schiopilor le dădea umblare; surzilor, auzire, și pe cei ce mureau îi întorcea la viață. Drept aceea, pe Moise îl numea că este sfânt și Legea lui cea dată de Dumnezeu pe lespezi le porunca să o păzească și-i învăța să creadă în Hristos, în Cel închipuit mai înainte de însuși Moise prin semne și prin profeții, și întru Cel mai înainte vestit de cuvintele proorocilor, pe Care L-a trimis Dumnezeu Tatăl spre mântuirea lumii și Care S-a întrupat din Preacurata și Preanevinovata Fecioară. Și le tâlcuia lor Sfântul Matia toate cele vestite de prooroci pentru Hristos, că acum s-au împlinit în Mesia Care a venit.

În vremea aceea, Anan era cel dintâi arhiereu printre iudei, urâtor și hulitor al numelui lui Iisus Hristos și prigonitor al credincioșilor, cu a cărui poruncă și Sfântul Iacov, ruda Domnului, a fost aruncat de pe aripa templului și a fost ucis. Și trecând Sfântul Matia prin părțile Galileei, intra prin adunările evreiești și propovăduia pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu, iar evreii cei orbiți de necredință și de răutate, pornindu-se spre mânie, l-au prins și l-au dus în Ierusalim la arhiereul Anan.

Iar arhiereul, strângând adunare evreiască vicleană și punându-l înaintea lor pe apostolul lui Hristos, a început a zice către ai săi: „Știe adunarea aceasta și toată lumea în câtă ocară a venit neamul nostru, nu din vreo vină a noastră, ci cu răzvrătirea unora, care au ieșit de la noi, și cu lăcomia ighemonilor romani, sau mai bine zis cu tirania. Nevrednici sunt de pomenire cei ce ne-au adus nouă eresurile, cu care atâtea mii de oameni s-au înșelat. Știți singuri câți au fost uciși de ostașii romani și au pierit înșelătorii și cei înșelați, însă nu fără de mare defăimare a neamului nostru.

Unii ca aceștia au fost începătorii de eresuri: Iuda Galileeanul și Teuda vrăjitorul, care pierind, a pierit și pomenirea lor. Dar mai mare începător de eresuri decât toți s-a sculat Iisus Nazarineanul, Care propovăduindu-se pe sine că este Dumnezeu și Fiul lui Dumnezeu, a uimit ochii multora cu semnele Sale

și cu minunile Sale făcute cu farmece, și inimile lor le-a tras în urma sa, defăimând păzirea Legii; dar a luat judecată după legea pe care o hulea. Dar ce zic? Știm că de la Insuși Dumnezeu este dată Legea lui Moise și este păzită de patriarhi și prooroci, cărora le-a dat să facă și minuni, precum Iisus nu putea să facă. Cine nu știe că Moise a vorbit cu Dumnezeu ca și cu un om? Cine nu știe că Ilie a fost luat la cer cu căruța de foc? Cine nu a auzit că mortul, fiind aruncat pe oasele cele moarte ale lui Elisei, a înviat? Și alți sfinți ai lui Dumnezeu câte minuni au făcut? Dar nici unul dintre ei n-a îndrăznit a-și alătura cinstea dumnezeiască sau să scornească lege nouă, precum a îndrăznit Iisus. Proorocii au grăit cu smerit chip și glas, fiind învățați de Duhul Sfânt; iar El de la Sine spunea cuvinte mândre și ajunsese până la atâta îndrăzneală, încât și pe boieri și pe arhierei îi ocăra cu cuvinte necinstite, iar pe cărturari și pe farisei îi numea fățarnici. Deci care din prooroci a îndrăznit a spune așa? Dar după mândria Sa, Și-a găsit sfârșit vrednic, luându-și plata după faptele Sale! O, de ar fi pierit pomenirea Lui odată cu Dânsul, și de ar fi murit învățătura Lui odată cu El, ca să nu fi fost nimeni să o învie! Iar aceasta, o, de câtă durere ne este nouă, că Templul lui Dumnezeu, Sfânta Cetate și legile părintești se află sub jugul romanilor și nu este nimeni care să-i fie milă, nimeni care să ne împărtășească durerea, nimeni care să ne scoată!

Suntem trași la judecată fără de vină și răbdăm. Ne îmbulzesc și ne învoim. Ne răpesc și tăcem. Iar mai vartos galileenii ne dau pe noi în mâinile romanilor, când sângele lui Hristos, ca al unui om nevinovat, nu se rușinează a-l aduce asupra noastră și al neamului nostru. Deci se cade ca acei galileeni - nefiind mulți - să piară, decât să se dea pierzării de romani acest loc sfânt și tot neamul nostru; pentru că dintre două răutăți - de nu se poate scăpa de amândouă -, pe una suferită mai ușor este de nevoie a o alege. De aceea și acest ucenic al lui Hristos ce stă înaintea noastră este vrednic de moarte; însă mai întâi singur de la sine să socotească, căci nu-i oprim lui vremea spre a se gândi, nici nu-i dorim pierzarea, ci îndreptarea lui. Deci din două să-și aleagă una: sau să urmeze Legii celei date de Dumnezeu prin Moise și să fie viu, sau să se numească creștin și să moară!"

Iar Sfântul Matia, ridicându-și mâinile în sus, a zis: „Bărbați frați, pentru acea pricină pe care voi o aruncați asupra mea, nu este de trebuință a grăi multe, căci pentru mine a fi creștin nu este vină, ci slavă, pentru că Insuși Domnul zice în proorocie: In zilele cele de apoi, întru cei ce-Mi slujesc Mie se va numi nume nou. Arhiereul Anan a zis: „Cum nu este vină a avea Legea cea sfântă întru nimic, a nu-L cinsti pe Dumnezeu, ci a lua aminte la basmele cele cu farmece și deșarte?" Sfântul a răspuns: „De veți asculta cuvintele mele, vă voi arăta că cele propovăduite de noi nu sunt basme și farmece, ci sfântul adevăr, mărturisit de la început prin lege".

Iar arhiereul învoindu-se să audă, Sfântul Matia și-a deschis gura sa și a început a le spune cele mai înainte închipuite și vestite despre Iisus Hristos, din cărțile Legii Vechi, cum Dumnezeu a făgăduit strămoșilor - lui Avraam, lui Isaac și lui Iacov -, ca din seminția lor să ridice pe un bărbat ca acesta, Care avea să binecu-vinteze toate semințiile, pentru Care și David a mărturisit: Se vor binecuvânta întru El toate semințiile pământului și toate neamurile îl vor ferici pe El. Și cum rugul mai înainte nearzând închipuia întruparea Lui cea din Curata Fecioară, pentru care și Isaia a proorocit: Iată Fecioara în pântece va zămisli și va naște Fiu, pe Cel numit Emanuil, care se tâlcuiește: „Cu noi este Dumnezeu". Iar Moise mai luminat a zis mai înainte: Prooroc va ridica vouă Domnul dintre frații voștri, ca și pe mine, pe Acela să-L ascultați întru toate cele ce va zice vouă. Și iarăși patima Lui cea de voie, același Moise a închipuit-o mai înainte prin șarpele cel înălțat pe lemn în pustie. Iar Isaia mai înainte a proorocit: ca o oaie s-a adus spre înjunghiere. Și iarăși: Și cu cei fără de lege s-a socotit. Iar chip al învierii Lui celei de-a treia zi a fost Iona, care a ieșit nevătămat din pântecele chitului".

Niște cuvinte ca acestea cu arătări minunate Sfântul Matia tâlcuindu-le despre Iisus Hristos din cărțile lor evreiești, arhiereul Anan n-a suferit, ci, umplându-se de mare mânie, a zis cu iuțime către dânsul: „Oare așa îndrăznești spre stricarea Legii? Oare nu știi Scriptura, care zice: Iar de se va scula întru tine prooroc sau văzător de visuri și-ți va da ție semn sau minune, și va veni semnul sau minunea care a zis către tine: Să mergem să slujim la alți zei, pe care nu-i știți..., proorocul acela sau văzătorul de visuri să moară?"

Sfântul Matia a răspuns: „Acela, de care ne este nouă cuvântul, nu este numai prooroc, ci și Domnul proorocilor, este Dumnezeu și Fiul lui Dumnezeu, a cărui dumnezeire se arată prin semne adevărate și pentru aceea am crezut în El, și nădăjduiesc că întru mărturisirea preasfântului Său nume voi rămâne neclintit”. Arhiereul a zis: „Dacă ți se va da ție vreme să te gândești, te vei pocăi oare?” Sfântul a răspuns: „Să nu-mi fie mie să mă depărtez de adevărul pe care l-am aflat o dată. Pe Iisus Nazarineanul cel lepădat de voi și dat la moarte, îl cred cu inima și-L mărturisesc cu gura, că este adevărat Fiul lui Dumnezeu, de asemenea cu Tatăl, de o fire cu Acela și mai înainte de veci; și zic că sunt rob al lui Hristos!”

Atunci arhiereul, astupându-și urechile și scrâșnind din dinți, a început a striga cu mânie: „Hulește, hulește...”. Apoi a adăugat: „Să asculte Legea”. Și îndată s-a deschis o carte a Legii și s-a citit la locul unde era scris: Omul care va blestema pe Dumnezeuul său, va lua păcat; iar cel ce va huli numele Domnului, cu moarte să moară. Cu pietre să-lucidă toată adunarea lui Israel. Să nu-l cruțe pe el ochiul vostru, ca să scoateți răutatea din Israel.

Citindu-se aceste cuvinte în cartea aceea, arhiereul a zis către apostolul lui Hristos: „Gura ta asupra ta a grăit, fie sângele tău asupra capului tău”. Zicând acestea arhiereul, a osândit la moarte pe apostolul lui Hristos, ca să fie ucis cu pietre. Deci, luând pe Sfântul Matia, au mers la locul care se zicea Betlaschila - adică casa celor uciși cu pietre -, și sfântul a zis către iudeii care îl duceau: „Fățarnicilor, bine a proorocit David despre voi: Vâna-vor asupra sufletului dreptului și sânge nevinovat vor osândi. Și Iezechiel zice: Omorâți sufletele cărora nu li se cădea să moară”.

Sfântul zicând acestea, doi martori, după rânduiala Legii, și-au pus mâinile pe capul său și au mărturisit că a hilit pe Dumnezeu, pe Moise și Legea. Și aceia au aruncat primii asupra lui cu pietre. Iar sfântul i-a rugat pe dânșii ca acele pietre aruncate întâi de dânșii să le îngroape cu dansul, întru mărturia patimii lui celei pentru Hristos. Deci au început și ceilalți a arunca pietre asupra lui și a-l ucide; iar el, ridicându-și mâinile spre cer, și-a dat sufletul său. Iar nelegiuții aceia au adăugat și altă muncire, căci mucenicul fiind mort, i-au tăiat și capul cu securea, după obiceiul romanilor. Acest lucru a fost făcut spre plăcerea romanilor, ca și cum acel propovăduitor al lui Hristos ar fi fost potrivnic cezarului. Astfel Sfântul Apostol Matia, nevoindu-se cu nevoie bună, și-a sfârșit alergarea sa. Iar credincioșii, luând apostolescul trup, l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, se cuvine cinstea și slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFINȚII MUCENICI IULIAN ȘI MARCHIAN ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNȘII (9 august)

Luând sceptrul stăpânirii grecești împăratul Leon, cel cu nume de fiară, care se mai numea și Conon, de neam isaurian, a ridicat prigonire asupra Bisericii lui Dumnezeu, scornind un nou eres împotriva icoanelor, numind sfintele icoane idoli, iar pe cei ce se închinau lor cu credință numindu-i închinători de idoli. Și a poruncit ca sfintele icoane de pretutindeni - din bisericile lui Dumnezeu, din toate casele și din locuințele omenești - să fie lepădate, să fie sfărâmate și să li se dea foc sau să se arunce în apă; iar cei care nu se învoiau la păgânătatea lui, pe unii îi izgonea în surghiun îndepărtat, iar pe alții îi muncea și îi ucidea în multe feluri. Iar la început, pe preasfințitul Gherman, patriarhul Constantinopolului (Pomenirea lui la 12 mai), care se împotriva, l-a izgonit de pe scaun cu necinste și cu bățai, iar în locul lui a ridicat pe un oarecare Anastasie, eretic de un gând cu el.

În acea vreme mulți dreptcredincioși stând împotriva răutății ereticești, se făceau mucenici, precum au fost și acești sfinți de care vorbim și a căror pătimire s-a început astfel: În Constantinopol era o poartă oarecare ce se numea "Poarta de Aramă", zidită în zilele marelui Constantin. Deasupra acelei porți era chipul Mântuitorului de aramă, stând de mulți ani acolo. Pe acel chip, împăratul și patriarhul au poruncit

să-l dea jos. Deci rău credincioșii vrând să-l surpe, au pus o scară pe care s-a suit un ostaș, cu dregătoria spătar. Iar poporul care se adunase acolo, bărbați și femei, văzând aceea, s-au pornit cu râvnă după dreapta credință și, apucând scara cu ostașul care era pe dânsa, au aruncat-o jos, iar pe ostașul acela l-au dat morții.

De acel lucru aflând împăratul, a scos fără de veste ostași înarmați cu săbii asupra poporului cel dreptcredincios și au tăiat pe mulți de parte bărbătească și femeiască, bătrâni și tineri, al căror număr numai singur Domnul îl știe; iar pe cei mai mari i-au prins vii. Și erau numele lor acestea: Iulian, Marchian, Ioan, Iacov, Alexie, Dimitrie, Foca, Petru și Leontie. Pe aceștia bătându-i cu toiege fără de cruțare, i-au aruncat în temniță. Și au fost ținuți sfinții în legături și bătuți cumplit până la optzeci de zile; căci fiecăruia dintr-înșii i se dădea câte cinci sute de lovituri în fiecare zi. Iar ei, întărindu-se cu puterea lui Hristos, răbdau cu vitejie, neslăbind cu trupurile. Iar tiranul, văzând acest lucru, a poruncit să le ardă fețele cu fiare arse, apoi să-i scoată în ulițe și să-iucidă cu sabia. Astfel și-au sfârșit ei pătimirea. Încă și una din femeile cele slăvite, anume Maria patriciana, a fost tăiată odată cu ei, pentru dreptcredincioasa cinstire a sfințelor icoane, și trupurile lor au fost aruncate în adâncul mării.

Iar când acești sfinți mucenici au fost prinși pentru chinuri, atunci a fost prinsă și cuvioasa Teodosia monahia, ca una care avea aceeași vină, adică luase parte la dărâmarea scării împreună cu ceilalți. Ea a luat cunună mucenicească mai înainte de acești sfinți și pomenirea ei se cinstește la 29 mai, unde s-a pus și viața ei. Și toți câți au pățimit pentru acea cinstită icoană a Mântuitorului, au stat împreună înaintea Stăpânului Hristos, Dumnezeu nostru, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

SFINȚII MUCENICI LAVRENTIE ARHIDIACONUL, SIXT, PAPA ROMEI, ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSII (10 august)

După războiul romanilor cu perșii, Deciu împăratul s-a întors în Roma cu biruință și cu dănuire. Atunci preasfințitul Sixt, papa Romei, cu clerul său, a fost prins de Valerian, eparhul Romei, și închis în temnița poporului. Sixt era din Atena, de neam grecesc, și a fost mai întâi filosof, apoi ucenic al lui Hristos; și mergând la Roma, a fost de bună trebuință Bisericii lui Hristos; pe de o parte, pentru înțelepciunea sa, iar pe de alta, pentru viața sa cea îmbunătățită. Apoi, după o vreme oarecare, a fost ridicat la treptele rânduielilor bisericești; căci, fiind ucis pentru Hristos preasfințitul Ștefan, papa Romei, Sfântul Sixt a fost ridicat la scaun în locul lui, ca la o moarte sigură, pentru că în acele vremi nu era vreun papă, pe care să-l fi ocolit paharul pătimirii.

Deci Sfântul Sixt, șezând în temnița din Roma cu clericii și cu ceilalți creștini, au fost munciți pentru Hristos doi boieri persani, anume Avdon și Senis, pe care Deciu îi adusesese cu el legați ca pe niște robi. Iar după uciderea acelor, împăratul Deciu și eparhul Valerian au poruncit ca pe Sixt papa să-l aducă noaptea înaintea lor, în capiștea care se numea Teliude. Și când trimișii au venit ca să-l ia din temniță, Sfântul Sixt a zis către cei legați împreună cu el: „Fraților și ostașii mei, nu vă temeți de muncile cele vremelnice. Știți ce fel de chinuri au răbdat sfinții mai înainte de noi, ca să câștige cununile vieții veșnice. Insuși Hristos Dumnezeu nostru a pățimit pentru mântuirea noastră, ca să ne lase nouă pildă; deci să nu vă temeți a pătimi pentru Hristos, ca să împărățiți împreună cu Dânsul”.

Odată cu Sfântul Sixt au dus și doi diaconi, anume Felichisim și Agapit, și i-au pus înaintea lui Deciu și a lui Valerian. Împăratul a zis către Sixt: „Știi pentru ce ești prins și adus înaintea noastră?” Sixt a răspuns: „Știu prea bine”. Împăratul a zis: „Dacă știi, fă precum fac și ceilalți ca să fii viu tu, iar clerul tău să se înmulțească”. Papa a zis: „Cu adevărat de aceasta mă îngrijesc, ca să se înmulțească clerul meu”. Zis-a împăratul: „Deci jertfește zeilor și fii mai mare peste toți slujitorii idolești”. Iar fericitul Sixt a

răspuns: „Eu întotdeauna aduc jertfă curată și fără prihană lui Dumnezeu Tatăl cel Atotputernic; Fiului Lui, Domnul nostru Iisus Hristos, și Sfântului Duh". Zis-a împăratul: „Îți cruțăm bătrânețile, dar cruță-te și tu pe tine însuși și te îngrijește de clerul tău, ca să-l izbăvești de la moarte". Răspuns-a sfântul: „Până acum m-am cruțat și mă cruț și îngrijesc de clerul meu, ca să pot să-i răpesc și să-i izbăvesc pe toți împreună cu mine din adâncul morții veșnice".

Zis-a împăratul către ostași: „Duceți-l în capiștea lui Marte, ca să-i jertfească aceluia, iar de nu va voi, să-l închideți în temnița care se numește a lui Mamertin". Deci dus fiind papa la capiștea lui Marte împreună cu amândoi diaconii și silit fiind spre jertfă, a zis către acei ostași: „O, ticăloșilor și vrednicilor de plâns, pentru ce vă închinați idolilor celor muți și surzi, care nici lor, nici altora, nu pot să le ajute? Ascultați-mă pe mine, fiilor, și vă pocăiți, izbăvindu-vă sufletele voastre de veșnicele munci!" Dar ei, împlinind porunca împăratului, au dus pe papa și pe amândoi diaconii în temnița lui Mamertin. Și văzând Sfântul Lavrentie arhidiaconul pe Sfântul Sixt fiind dus în legături, a strigat către el: „Părinte, unde te duci fără fiul tău? O, sfinte arhieru, unde te grăbești fără arhidiaconul tău? Tu niciodată nu ai adus jertfă fără mine! Ce a găsit mila ta părintească neplăcut la mine? Oare sunt lepădat? Nu m-ai încercat oare pe mine ca să-ți fiu slujitor plăcut? Dacă am fost părtaș cu tine întru lucrarea dumnezeieștilor Taine ale lui Hristos, pentru ce să nu fiu părtaș cu tine și în vărsarea sângelui pentru Hristos? Ia-mă cu tine, părinte! Ia, învățătorule, și pe ucenicul tău, și mă dă jertfă lui Dumnezeu înaintea ta, precum Avraam a jertfit pe fiul său, Isaac, și marele Apostol Petru, pe întâiul arhidiacon Ștefan, și, văzându-mă pe mine săvârșindu-mă prin mucenicie, te vei sărgui și tu însuși pe urmă spre cunună!"

Iar preasfințitul Sixt i-a răspuns: „O, fiule, nu te las, ci te păzesc spre mai mari chinuri pe tine; pentru că cele mai mari nevoițe te așteaptă pe tine pentru credința în Hristos. Eu ca un bătrân ies la lupta cea mai ușoară, iar ție te se cuvine să arăți biruință și dănuire mai slăvită împotriva chinuitorului. Deci nu plânge; să știi că, după trei zile de la sfârșitul meu, vei merge după preotul tău și nu-ți este de trebuință să fiu și eu de față, ca și cum aș fi spre ajutor. Ilie a lăsat pe Elisei și nu i-a luat puterea facerii de minuni. Mergi deci până la vremea aceea și avuțiile bisericesti să le împarți săracilor și celor ce au trebuință după socoteala ta". Deci ducându-se Sfântul Lavrentie și luând podoabele și vistieriile bisericesti, căuta prin cetate pe clericii ascunși și pe creștinii săraci; și, pe câți îi afla, le dădea spre trebuință cele de nevoie.

Și mergând la muntele Helion, a aflat o văduvă, care petrecea întru văduvie de 32 de ani. Acea văduvă, pe nume Chiriachi, ascundea la sine mulți creștini, împreună cu preoții și clericii lor. Sfântul Lavrentie a adus noaptea acolo argint destul, haine și toate cele de trebuință și a început să spele picioarele slujitorilor lui Dumnezeu și a celorlalți creștini. Iar văduva Chiriachi, închinându-se la picioarele lui, i-a zis: „Rogute, robule al lui Hristos, puneți mâinile tale pe capul meu, deoarece pătimesc o durere cumplită". Iar sfântul, punând pe mâinile ei fota cu care ștergea picioarele, iar mâinile sale punându-le pe capul ei în semnul Sfintei Cruci, a zis: „în numele Domnului nostru Iisus Hristos, fii sănătoasă". Și îndată acea văduvă s-a tămăduit de durerea sa.

În aceeași noapte, Sfântul Lavrentie ducându-se la ulița care se numea Canaria, a aflat mulți creștini adunați în casa unui oarecare creștin Narcis. Și intrând înăuntru la ei, le-a spălat picioarele și le-a dat destul spre trebuință din averile bisericesti. Acolo era un oarecare orb Criscentie, care, plângând, a zis către sfânt: „Pune mâna ta pe ochii mei, ca să-ți văd fața". Iar Sfântul Lavrentie a zis: „Domnul nostru Iisus Hristos, Cel care a deschis ochii celui orb din naștere, Acela să te lumineze și pe tine". Și a făcut semnul Sfintei Cruci pe ochii orbului și îndată acela a văzut și a privit fața lui Lavrentie, bucurându-se.

Ieșind sfântul de acolo, s-a înștiințat că în peșterile lui Nepotian s-au adunat o mulțime de creștini și s-au ascuns; deci a mers acolo, ducându-le cele de hrană și altele de trebuință. Acolo a aflat 70 de suflete, bărbați și femei, între care și pe Sfântul Iustin preotul. Deci spălându-le picioarele și dându-le cel mai de pe urmă argint, s-a dus.

Și a auzit că sfințitul Sixt a fost dus cu cei doi diaconi la judecată în capiștea Teliudei și a mers acolo, vrând să vadă ce o să fie. Deci papa a fost pus înaintea lui Deciu și a lui Valerian, și Deciu a zis către el: „Te sfătuim cele folositoare pentru bătrânețile tale, ascultă-ne și adu jertfe zeilor”. Sfântul a răspuns: „Sfătuți-vă pe voi singuri cele de folos și nu huliți pe Dumnezeu ceresc. Pocățiți-vă pentru vărsarea sângelui sfinților, ca să nu pieriți cumplit!”

Auzind Deciu aceste cuvinte, s-a mâniat și a zis către Valerian: „Dacă acesta nu se va pierde din mijlocul celor ce viețuiesc pe pământ, nimeni nu va avea nici frică, nici ascultare de stăpâni”. Și a zis Valerian: „Să se pedepsească cu moarte!” Atunci diaconii au strigat către asupritori: „O, ticăloșilor, dacă ați fi ascultat sfaturile părintelui nostru, ați fi scăpat de muncile cele veșnice ce vă așteaptă pe voi”. Zis-a Valerian: „Până când aceștia trăiesc, îngrozindu-ne pe noi cu munci? Să fie duși în capiștea lui Marte ca să jertfească, iar de nu vor voi, apoi în același loc să li se taie capetele”.

Deci acea capiștea a lui Marte era în afară de zidurile cetății, dinaintea porților care se numeau "ale lui Apie", unde fiind duși sfinții, preasfințitul papă a zis către acea capiștea: „Să te sfărâme pe tine Hristos, Fiul lui Dumnezeu cel viu!"; iar creștinii zicând "Amin", îndată s-a făcut cutremur mare și a căzut o parte din acea spurcată capiștea, sfărâmându-se și idolul din ea. Atunci Sfântul Lavrentie a strigat către preasfințitul Sixt, zicând: „Nu mă lăsa pe mine, părinte, că acum am împărțit vistieria ce mi-ai încredințat-o". Iar ostașii auzind de vistierie, au prins pe Sfântul Lavrentie și l-au ținut legat. Iar pe papa cu cei doi diaconi i-au tăiat înaintea acelei capiști de sub munte și trupurile lor le-au lăsat neîngropate. Și după ce s-a făcut noapte, au mers preoții, diaconii și ceilalți creștini și, luând acele cinstite trupuri, l-au pus pe cel al papei în peștera de la mormântul lui Calixt, iar pe ale diaconilor le-au îngropat în mormântul lui Pretextat. Astfel s-au sfârșit pentru Hristos prin mucenicie preasfințitul papă Sixt și cu dânsul cei doi diaconi, Felichisim și Agapit, în ziua de 6 august.

Dupăuciderea preasfințitului papă Sixt, ostașii au adus la împăratul pe Sfântul Lavrentie, și i-au spus, zicând: „Am prins pe arhidiaconul lui Sixt, care a luat vistieria după al său papă și a ascuns-o". Iar împăratul, auzind de vistierie, s-a bucurat și, punând pe Lavrentie înaintea sa, a zis către dânsul: „Unde sunt bogățiile bisericesti pe care le-ai ascuns?” Dar Sfântul Lavrentie nu i-a răspuns nici un cuvânt. Atunci împăratul Deciu l-a dat lui Valerian eparhul, zicându-i: „Cercetează-l pentru avuțiile bisericesti și silește-l în închinarea zeilor; iar de nu va voi să spună unde sunt avuțiile și să se închine zeilor, să-l pierzi cu munci". Iar Valerian, luând pe Lavrentie, l-a dat unui mai-mare peste ostași, anume Ipolit, care era păzitorul celor legați, zicându-i să aibă grijă de el. Iar Ipolit a închis pe Lavrentie în temniță, împreună cu ceilalți legați.

Intre aceia era un elin, anume Luchilie, ținut legat de mult. Acela își pierduse vederea de mult plâns, rămânând orb. Deci Sfântul Lavrentie i-a zis: „Crede în Fiul lui Dumnezeu, în Domnul nostru Iisus Hristos și te botează, iar Acela te va lumina". Orbul a zis: „Eu doresc de mult să mă botez în numele lui Hristos". Lavrentie a zis: „Dar crezi din toată inima?” Orbul a răspuns cu plângere: „Cred în Domnul Iisus Hristos, mă lepăd de idolii cei deșerti și scuipe asupra lor". Iar Ipolit, ascultând cu răbdare cuvintele lor, voia să vadă dacă se vor deschide ochii orbului și cum se va face aceea. Deci Sfântul Lavrentie, învățând pe Luchilie, apoi binecuvântând apa, l-a botezat și îndată i s-au deschis ochii și a strigat, zicând: „Bine este cuvântat Domnul Iisus Hristos, Dumnezeu cel veșnic, Care m-a luminat!”

De această minune înștiințându-se și alți orbi, se duceau în temniță la Sfântul Lavrentie; iar el chemând numele lui Iisus Hristos și punându-și mâinile pe ochii lor în semnul Sfintei Cruci, îi făcea să vadă. Și văzând Ipolit toate acestea, se minuna. Apoi a zis către Lavrentie: „Arată-mi mie vistieriile cele bisericesti". Lavrentie a zis către dânsul: „O, Ipolite, dacă vei crede în Dumnezeu, Tatăl cel atotputernic, și în Fiul Lui, Domnul nostru Iisus Hristos, și se vor arăta avuțiile și și se va da viața cea veșnică". Ipolit a zis: „Dacă se va împlini cu adevărat cuvântul grăit de tine, atunci voi face ceea ce poruncești". Sfântul a zis: „Ipolite, ascultă-mă pe mine și fă degrab ceea ce zic: leapădă pe idolii cei muți și surzi și primește Sfântul Botez”.

Și s-a învoit Ipolit și l-a scos pe Lavrentie din legături și l-a dus la casa sa. Apoi Lavrentie, învățând pe Ipolit și povățuindu-l la sfânta credință, l-a botezat. Iar după botez, Ipolit a zis: „Am văzut sufletele cele nevinovate în mare bucurie!” Acelea erau avuțiile despre care Lavrentie îi spusese că i se vor descoperi; pentru că în ceasul botezului i-a arătat Domnul prin minunată vedenie cereștile bucurii. Apoi a zis iarăși către Sfântul Lavrentie: „Te jur cu Domnul nostru Iisus Hristos, să botezi toată casa mea!” Și a botezat sfântul pe cei ce se aflau în casa lui, cu totul 19 suflete. În vremea aceea a venit poruncă la Ipolit, ca să ducă pe Lavrentie la Valerian. Și a spus Ipolit lui Lavrentie despre aceea. Iar sfântul i-a zis: „Să mergem că și ție și mie ni s-a gătit cununa mucenicească”.

Și mergând ei înaintea feței lui Valerian, a zis Valerian către Sfântul Lavrentie: „Lasă-ți împotrivirea și ne arată avuțiile, care se zice că sunt la tine”. Sfântul a zis: „Dă-mi vreme două sau trei zile și ți le voi arăta”. Apoi Valerian a zis către Ipolit: „Ți-l încredințez ție pentru trei zile”. Deci Valerian a eliberat pe Lavrentie și a spus despre aceasta împăratului, că Lavrentie, după trei zile, are să arate avuțiile. Iar Lavrentie, plecând din fața lui Valerian, în trei zile a adunat în casa lui Ipolit mulțime de săraci, de văduve, de sărmani, de orbi, de șchiopi și de neputincioși. Iar a treia zi i-a dus pe toți înaintea lui Deciu și a lui Valerian - ei fiind atunci în palatul lui Salustie - și a strigat cu mare glas către dânșii, zicând: „Iată, aveți vistieriile cele veșnice puse în aceste vase pe care le vedeți și cine își va pune averile sale în aceste vase, le va lua cu dobândă în cereasca împărăție”.

Atunci împăratul Deciu și eparhul Valerian, văzându-se rușinați, s-au umplut de mânie și acum nu-l mai schingiuiau atât de mult pentru avuții, cât au început a-l sili la închinarea de idoli. Și a zis Valerian către dânșii: „Pentru ce te chinuiești mult? Jertfește zeilor și leapădă-ți meșteșugurile de farmece, spre care nădăjduiești!” Iar sfântul a răspuns, zicând: „Pentru ce vă învață diavolul să siliți pe creștini să se închine dracilor? Judecați singuri dacă este drept a pleca grumazul la idolul zidit de mâini omenești și la diavolul care petrece într-însul, mai mult decât la Dumnezeu cel ceresc, la Ziditorul a toată făptura văzută și nevăzută”. Iar împăratul, mâniindu-se, a poruncit să dezbrace pe Lavrentie, să-l întindă la pământ și să-l bată cu scorpioane (Scorpionul era o unealtă de chinuire - un laț de fier subțire cu dințișori ascuțiți). Și fiind bătut mucenicul cumplit și înroșindu-se pământul cu sângele lui, împăratul Deciu îi zicea: „Nu huli pe zei, nu huli!” Iar mucenicul răspundea: „Eu mulțumesc Dumnezeului meu că m-a învrednicit părții robilor Săi, sfinților mucenici; iar tu, ticălosule, te chinuiești cu nebunia și cu iuțimea ta”.

Apoi Deciu a poruncit celor ce-l chinuiau să înceteze a-l bate, să-l ridice de la pământ și să aducă înaintea lui un pat de fier, scânduri, vergi de plumb și alte unelte de muncire, și i-a zis: „Cu toate acestea va fi muncit trupul tău, de nu vei aduce jertfe zeilor”. Iar mucenicul a răspuns: „Ticălosule, eu toate acestea le-am dorit de mult ca pe niște ospete; pentru că acestea vouă vi se par că sunt chinuri, iar nouă slavă”. Muncitorul a zis: „Dacă aceste munciri pentru tine sunt ospăț și slavă, atunci spune-ne unde se ascund și ceilalți creștini, ca să vină aici să se ospăteze împreună cu tine”. Sfântul a răspuns: „Ochii voștri cei necurați nu sunt vrednici să-i vadă pe aceia, ale căror nume sunt scrise în cer”.

După aceasta, împăratul a poruncit ca pe Sfântul Lavrentie să-l ducă legat în palatele lui Tiberie, unde voia și el însuși să meargă. Și ajungând acolo și șezând în capiștea lui Die, a pus de față pe mucenic și a zis către dânșii: „Spune-ne nouă pe toți necurații creștini, ca să curățim cetatea de dânșii, iar tu închină-te zeilor și nu nădăjdui spre vistieriile pe care le tăinuiești”. Sfântul a răspuns: „Pe robii lui Hristos nu ți-i voi spune, iar spre vistierii nădăjduiesc cu adevărat și sunt încredințat despre ele”. Impăratul a zis: „Socotești oare că prin aur și prin argint te vei răscumpăra din munci?” Mucenicul a răspuns: „Eu sunt rob al lui Hristos și nădăjduiesc spre Dânsul; deci sunt încredințat de vistierile cele cerești, pe care Hristos Dumnezeu le-a pregătit pentru mine și pentru toți robii Săi”.

Atunci împăratul, mâniindu-se, a poruncit să bată pe sfânt cu bețe și să-i ardă coastele cu scânduri de fier înroșite. Iar sfântul se ruga lui Dumnezeu într-acele munci, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeule cel din Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, robul Tău, pe cel clevetit, dar care nu s-a lăsat de

Tine, pe cel întrebat și care Ți-a mărturisit preasfântul Tău nume". Apoi muncitorul a poruncit ca să-l bată cu vergi de plumb pe mucenic, iar sfântul a strigat, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, primește duhul meu!" Atunci a venit de sus un glas, zicând către dânsul: „Încă mai ai mult să pătimești!" Și a fost auzit glasul acela de toți, iar Deciu, mâniindu-se fără de măsură, a strigat cu glas mare, zicând: „Bărbați romani și adunarea poporului, ați auzit glasul diavolilor care mângâie pe vrăjitorul și pe furul acesta de cele sfinte, care nici pe zeii noștri nu-i cinstește, nici pe mine, împăratul, nu mă ascultă și nici de munci nu se teme".

După aceea a poruncit ca iarăși să-l întindă la muncire și să-l bată cu scorpioane ascuțite; iar sfântul râdea în acea muncă, batjocorind pe chinuitor. Apoi a zis: „Bine ești cuvântat, Doamne Dumnezeule, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos; mulțumesc Ție că ne arăți mila Ta nouă, nevrednicilor; ci dă-mi și darul Tău, ca să cunoască cei ce stau împrejur și privesc la mine, că Tu mângâi pe robii Tăi". Astfel rugându-se sfântul, unul din ostașii care erau de față, anume Roman, a crezut în Hristos și a strigat, zicând: „Sfinte Lavrentie, văd un tânăr prealuminos stând lângă tine, ștergându-ți rănile și tot trupul tău cu fota; deci te jur cu Hristos Domnul, Care ți-a trimis pe îngerul Său, să nu mă lași pe mine".

Și a zis Deciu către Valerian: „Suntem biruiți de vrăjitorul acesta". Apoi, poruncind să dezlege pe mucenic de la muncire, l-a încredințat lui Ipolit spre pază. Iar Roman ostașul, aducând Sfântului Lavrentie un vas cu apă, a căzut la picioarele lui, plângând cu lacrimi și rugându-l să-l boteze. Deci, fiind botezat, îndată ceilalți ostași l-au apucat și l-au dus la împărat. Iar el, mai înainte până a începe a-l întreba, striga: „Sunt creștin". Atunci împăratul îndată a poruncit să-i taie capul lui. Deci, scoțându-l pe el din cetate, la porțile Salariei, i-au tăiat capul în 9 zile ale lunii lui august; iar trupul lui luându-l noaptea Iustin preotul, cel pomenit mai sus, l-a îngropat cu cinste.

Intru aceeași noapte, împăratul Deciu și Valerian eparhul, stând în băile olimpiești de lângă palatele lui Salustiu, au poruncit să le pregătească divan, ca să aducă pe Lavrentie la întrebarea cea mai de pe urmă; apoi au mai poruncit ca și toate uneltele cele de muncire să le pună de față.

De acest lucru înștiințându-se Ipolit, a început să plângă, iar Sfântul Lavrentie a zis către dânsul: „Nu plânge pentru mine, care merg la slăvita cunună mucenicească, ci mai ales te veselește". Ipolit a zis: „Pentru ce nu strig și eu lângă tine: «Sunt creștin», ca să mor cu tine?" Sfântul a zis: „Tăinuiește acum mărturisirea lui Hristos în inima ta; iar după puțină vreme, când eu te voi chema pe tine, atunci vei auzi și vei veni după mine".

Deci când împăratul cu eparhul au stat la judecată, Sfântul Lavrentie a fost pus de față înaintea lor, iar împăratul a zis către dânsul: „Lasă-ți farmecele tale și ne spune de ce neam ești". Sfântul a răspuns: „De neam sunt din Ispania și am crescut în Roma. Eu sunt din scutece creștin și am învățat din tinerețe toată legea lui Dumnezeu". Impăratul a zis: „Oare aceasta este la tine legea lui Dumnezeu, ca să nu cinstești pe zeii și să nu te temi de munci?" Sfântul a răspuns: „Legea pe care am învățat-o m-a învățat a cunoaște și a cinsti pe Dumnezeul meu, pe Domnul Iisus Hristos, cu al Cărui nume întărindu-mă, cu adevărat nu mă tem de muncile tale". Impăratul a zis: „Jertfește zeilor, că de nu vei jertfi, toată noaptea vei fi muncit". Sfântul a răspuns: „Noaptea mea nimic nu are întunecos; ci toate strălucesc ca lumina!" Atunci muncitorul a poruncit să-l bată pe mucenic cu pietre peste gură. Iar sfântul mai mult se întărea și batjocorea pe muncitor, mulțumind lui Dumnezeu.

Apoi Deciu a zis către slujitori: „Aduceți patul de fier, ca în noaptea aceasta mândrul Lavrentie să se odihnească pe dânsul". Deci, fiind adus patul care era ca un grătar de fier, au pus pe el pe mucenic gol înaintea lui Deciu și a lui Valerian și au pus cărbuni de foc dedesubt. Și strângeau slujitorii trupul mucenicului cu furci de fier deasupra patului, iar dedesubt îl ardeau ca pe niște carne de mâncare. Iar împăratul a zis către dânsul: „Jertfește zeilor!" Mucenicul a răspuns: „Eu m-am adus pe mine însumi jertfă Dumnezeului meu, întru miros cu bună mireasmă, întru duh umilit!"

Intr-acea vreme slujitorii puneau mai mult foc dedesubt și mai cu dinadinsul ardeau patul. Iar sfântul a zis către împărat: „Vezi, ticălosule, că acești cărbuni de foc mie îmi pregătesc răcorire, iar ție, munci veșnice! Căci Domnul meu știe, că pentru sfânt numele Lui fiind pârât, nu m-am lepădat și, fiind întrebat, L-am mărturisit pe El; iar acum, fiind ars, Li mulțumesc Lui". Vaerian a zis către sfânt: „Unde este focul cu care ne-ai îngrozit pe noi?" Sfântul a răspuns: „O, nebunilor și ticăloșilor, oare nu știți că acești cărbuni cu care mă ardeți pe mine și care sunt răcorirea sufletului meu, aceștia vor fi sufletelor voastre nestinsă ardere?"

Și toți care erau acolo de față se mirau de o muncire ca aceea a împăratului, care a poruncit să frigă un om de viu. Iar Sfântul Lavrentie, cu fața luminoasă, zicea: „Mulțumescu-Ți Ție, Doamne, Iisuse Hristoase, că m-ai întărit pe mine". Apoi, întorcându-și ochii către Deciu și către Valerian, le-a zis: „Iată, o, ticăloșilor, ați fript o parte a trupului meu; întoarceți-l acum și pe cealaltă parte și mâncați carnea mea cea friptă". După aceasta, slăvind pe Dumnezeu, a zis: „Mulțumesc Ție, Doamne, Iisuse Hristoase, că m-ai învrednicit a intra în porțile Tale!"

Aceasta zicând, și-a dat duhul; iar împăratul și eparhul, văzând pe mucenic mort, s-au sculat cu rușine de acolo și au plecat, lăsând trupul pe patul acela. Deci Ipolit, mai înainte de a se face ziuă, a luat cinstitul și mult pătimitorul trup al mucenicului și l-a învelit cu pânză curată, ungându-l cu aromate. Apoi a spus Sfântului Iustin preotul, care a venit îndată la Ipolit, și amândoi au dus trupul acela la văduva Chiriachi, cea zisă mai înainte, și l-au pus în casa ei până seara, petrecând ziua aceea în postire cu lacrimi. Iar seara târziu l-au dus în peștera din satul acelei văduve, adunându-se mulți creștini și plângând mult. Și făcând acolo rugăciune de toată noaptea, au îngropat cu cinste pe mucenic.

Iar Sfântul Iustin preotul a săvârșit Sfânta și dumnezeiasca Liturghie și toți s-au împărțășit cu Preacuratele Taine ale Trupului și Sângelui lui Hristos. Sfântul Mucenic Lavrentie arhidiaconul și-a săvârșit nevoița sa mucenicească în 10 zile ale lunii august, iar Sfântul Ipolit cu ceilalți au pățimit a treia zi după Sfântul Lavrentie, în care se va vorbi mai pe larg despre aceasta. Pentru toate acestea să fie slavă Dumnezeului nostru Celui slăvit în Sfânta Treime, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL PĂRINTELE NOSTRU NIFON, PURTĂTORUL DE DUMNEZEU, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI (11 august)

Acest dumnezeiesc părinte al nostru Nifon era din Moreea. El s-a născut din părinți străluciți în lume și de bun neam; dar mai străluciți și mai de bun neam cu dreapta credință și cu fapta bună, care se numeau Manoil și Maria. Din Sfântul Botez el a fost numit Nicolae și, venind în vârstă, a fost dat la școală ca să învețe Sfintele Scripturi. Deci, având din început cugetări bătrânești, el nu se îndeletnicea cu jocuri copilărești, ca ceilalți copii, ci, ca albina cea înțeleaptă, mergea la dascăli înțelepți și îmbunătățiți ca să adune mierea faptei bune, făcându-se ascultător și următor tuturor învățăturilor și pildelor celor bune și folositoare de suflet. El era încă și atâta de isteț la minte, încât în puțină vreme a întrecut la învățătură pe cei care învățau împreună cu dânsul. Citea adeseori și Viețile Sfinților Părinți și se veselea sufletul lui, sânguindu-se, după puțină, să urmeze faptelor lor celor bune. El era și păzitor minunat al întregii înțelepciuni, pentru că s-a dat cu multă osârdie la înfrânare, mâncând puțină pâine și bând puțină apă, doar pentru a-și potoli trebuința trupului. Asemenea se nevoia și la toate celelalte fapte bune.

În zilele acelea a trecut pe la școală un ieromonah cu numele Iosif, dascăl desăvârșit și foarte îmbunătățit. Bunul Nicolae a petrecut împreună cu dânsul vorbind mult, apoi l-a rugat să-l ia cu el, fără să știe altcineva, pentru că se temea să nu-l împiedice cumva. Iar Iosif primindu-l cu bucurie, Nicolae s-a dus pe ascuns și a învățat de la el filosofia. Și mergând la Epidauron, au auzit că în părțile acelea sihăstrea

un bătrân cu numele Antonie, foarte îmbunătățit și următor întru toate lui Antonie cel Mare. Deci s-au dus la dânsul amândoi, ca să-l întâlnească și să ia binecuvântare; iar după ce au vorbit din destul cu dânsul și au auzit dumnezeieștile lui cuvinte, s-au veselit cu sufletul. Apoi Iosif, luând desăvârșita rugăciune a bătrânului, s-a dus, iar Nicolae, aruncându-se la picioarele lui Antonie, l-a rugat cu lacrimi să rămână cu dânsul. Dar Antonie, punându-i înaintea ostenele pustniciei, petrecerea cea aspră, și mai ales tinerețea vârstei lui, se sârguia să-l oprească pe el de la aceea. Însă Nicolae, fiind aprins de dumnezeiescul dor, și mai mult îl ruga și zicea: „Orice îmi vei porunci, părinte, cu bucurie te voi asculta, numai să nu mă lipsești de însoțirea ta”. Și văzând bătrânul osârdia lui cea mare, l-a primit, i-a dat chilie și i-a pus rânduială cum să se nevoiască. Deci bunul Nicolae s-a dat cu totul la nevoițele pustniciei, urmând întru toate pe bătrân, pe care, după puțină vreme, l-a rugat să-l îmbrace în chipul monahicesc. Iar dumnezeiescul Antonie a zis către dânsul: „Fiule, fiindcă voiești să iei și chipul monahicesc, să știi că trebuie să te dai la mai multe nevoițe și ostenele pustnicești, ca să nu te afle vrăjmașul dormind și să te rupă, ca un bântuitor și zavistnic ce este nouă, monahilor; de aceea se cuvine să ne nevoim ca să dobândim veșnica viață, prin calea cea strâmtă și necăjită”. Aceasta și altele multe zicând bătrânul către el, l-a îmbrăcat în chipul monahicesc, punându-i numele Nifon.

De atunci fericitul Nifon se nevoia mai mult la toate nevoițele petrecerii monahicești. Iar când îi venea lui gând de bogăție sau aducere aminte de părinți, pe care vrăjmașul nu înceta a i le aduce ca să-l biruiască, atunci alerga îndată la bătrân, cădea cu lacrimi la picioarele lui și se mărturisea. Și împuternicindu-se de la el și mângâindu-se, lua rugăciunea și binecuvântarea bătrânului și se ducea în chilia sa.

Iar lucrul mâinilor sale era scrierea frumoasă, cu care își scotea hrana vieții sale, pentru că era preacuscit și bun scriitor. Fericitul Nifon păzea încă și acestea: cuvânt deșert n-a vorbit niciodată, nici n-a răs în schit, nici carte bisericească n-a citit fără lacrimi și nici cuvânt n-a grăit cândva fără binecuvântarea bătrânului său. De aceea s-a făcut desăvârșit în toate rânduielele monahicești, dar n-a trecut multă vreme și de-a pururea pomenitul Antonie a adormit întru Domnul, iar Nifon plângea nemângâiat pierderea duhovnicescului său părinte.

Deci îngropându-l pe el și stând multă vreme singur întru liniște, a auzit că în cetatea Nardei este un dascăl înțelept și foarte îmbunătățit, cu numele Zaharia, care mai înainte cu puține zile ar fi venit din Sfântul Munte. Și, dorind să se îndulcească de la dânsul de roadele înțelepciunii și să învețe și rânduielele Sfântului Munte, s-a dus la el și, mărturisindu-se, l-a rugat să petreacă împreună cu dânsul. Iar Zaharia, primindu-l pe el, îl învăța sârguința lui cea dorită.

Dar fiindcă în vremea aceea era mare amestecare și tulburare în biserici, pentru mincinosul sinod ce s-a ținut în Florența de către Ioan Paleologul, pe care răsăritenii nu voiau să-l primească nicidecum, pentru aceasta înțeleptul Zaharia împreună cu sfințitul Nifon s-au dus la Ascalon, învățând în biserică pe creștini ca să stea neclintiți în dreapta credință și în hotărârile Sfinților Apostoli și ale Sinoadelor celor a toată lumea.

Intorcându-se de acolo, s-au dus în cetatea Truiei, iar stăpâni-torul Gheorghe, cu numele Skanderbeg, i-a primit cu toată cinstea și evlavia, căci auzise mai înainte de vestea lor și, primindu-i cu mare bucurie, i-a ținut cu dânsul în palat, făcându-l și părinte duhovnicesc al său pe preaințeleptul Zaharia.

Intr-acea vreme a murit în Constantinopol și împăratul Ioan Paleologul, iar în locul lui a împărățit Constantin, fratele său, care, adunând sobor, a propovăduit ca neadevărat sinodul din Florența. Deci, trecând puțină vreme, cu judecățile lui Dumnezeu, turcii au supus Constantinopolul în anul 1453. Și era mare vifor și tulburare în toate părțile din vărsările de sânge ale războaielor, iar creștinii fugeau din loc în loc ca să se ascundă. Atunci și fericiii aceștia s-au ascuns pentru o vreme într-un munte, până ce au încetat tulburările, apoi s-au dus în cetatea Ahridonului, în care era o mănăstire a Preasfintei Născătoare

de Dumnezeu, și au rămas într-însa împreună cu ceilalți frați. Iar sfințitul Nifon petrecea sârguindu-se la învățăturile pe care i le dădea dascălul său, Zaharia.

Însă, în zilele acelea, arhiereul Nicolae al Ahridonului a adormit în Domnul și, adunându-se episcopii, clericii și toată mulțimea, au rugat pe sfințitul Zaharia să primească dregătoria arhieriei, ca unul ce era vestit tuturor pentru faptele bune și pentru înțelepciunea lui. Iar el făcându-se netrebnic pe sine, zicea că nu este vrednic să ia asupra sa atâta greutate de suflete asupra sa, care de-abia putea să-și mântuiască sufletul său. Însă ei nu încetau rugându-l și îndemnându-l, până ce l-au înduplecat a primi hotărârea lor.

Iar câteva zile după ce a fost hirotonit arhiereu Sfințitul Zaharia, fericitul Nifon a cerut să-i dea binecuvântare să se ducă în Sfântul Munte să se liniștească. Iar arhiereul a zis către dânsul: „Fiule, acum aveam mare trebuință să te am împreună cu mine, ca să mă mângâi și să mă ușurez de greutatea care, fără voia mea, s-a pus pe umerii mei, iar tu acum cauți să mă lași? Știi că în vreme de nevoie sunt trebuincioși prietenii și fiii, ca să ajute părinților când se primejduiesc. Fiul meu, Nifone, să nu mă lipsești de vederea ta cea preafericită!” Când arhiereul zicea acestea cu lacrimi, dumnezeiescului Nifon îi curgeau lacrimile ca pâraul, încât nu putea să-i dea răspuns. Deci în noaptea aceea au petrecut amândoi priveghind, iar arhiereul, adormind înspre ziuă, a văzut în vis pe sfântul înger, zicându-i: „Să lași pe Nifon să meargă unde voiește, că este vas ales al lui Dumnezeu”. Și dimineața, făcând rugăciune, a eliberat pe dumnezeiescul Nifon, zicându-i: „O, fiule, du-te unde te va povățui Domnul, pe Care îl rog eu, nevrednicul, să mă învrednicească să te văd iarăși în această viață de acum, când va voi pronia Lui cea dumnezeiască”.

Iar fericitul Nifon, luând împreună călător rugăciunea arhiereului, a alergat la Sfântul Munte ca un vultur înaripat. Și, mergând la cinstita mănăstire a Vatopedului și închinându-se sfintelor minuni ale Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a căutat și a găsit acolo mulți bărbați îmbunătățiți, cărora s-a făcut osârdnic râvnitor. Apoi mergând la Careia, a întâlnit pe cel dintâi al Muntelui, pe Daniil, om foarte îmbunătățit și cu socoteală. Acela, văzându-l pe el, s-a bucurat foarte mult și, sărutându-l, a zis: „O, preaințelepte Nifone, eu m-am înștiințat de la mulți despre tine și m-am rugat lui Dumnezeu să mă învrednicească să te văd mai înainte de moartea mea. Iată că Preabunul Dumnezeu a auzit smerita mea rugăciune; pentru aceea te rugăm să înveți pe frații care s-au adunat cu osârdie pentru tine”. Iar Nifon, smeritul cugetător, a zis: „Preacuvioși părinți, nu sunt vrednic să dau doctorie sănătoșilor și iscușitorilor doctori, ci mai vârtos eu am trebuință de vindecare de la dânsii”. Atunci dumnezeiescul Daniil i-a zis: „Părinte, nu se cade să păstrezi dumnezeieștile cuvinte numai pentru tine, ci să le împărtășești și altora, ca să le aduci folos”.

Deci sfântul, plecându-și capul și făcând obișnuita metanie, a început să grăiască preaințeleptele lui cuvinte, încât toți se minunau de pricepera cuvintelor lui; căci era atât de dulce în vorbire, încât nimeni nu putea să se despartă de dânsul, iar de dulceața cuvintelor lui își uitau și hrana cea trupească.

Și umblând împrejurul schitului Careii, a găsit mulți bărbați îmbunătățiți și sufletul lui se bucura. Apoi s-a dus și în sfințita Mănăstire a Pantocratorului, și zăbovind destulă vreme, s-a dus și la peștera care se numește Criti, în care locuiau și viețuiau cu mare asprime pustnici minunați, de care minunându-se pentru covârșitoarea lor răbdare, a rămas împreună cu dânsii, învățându-se și trăind din scrierea mâinilor sale.

După acestea a fost chemat de proiestoșii Lavrei celei Mari a Sfântului Atanasie să meargă și acolo ca să ia folos și ei din cuvintele lui cele curgătoare cu miere. Iar el, ca să nu se arate neascultător, s-a dus cu bucurie, ca un următor osârdnic al Stăpânului Hristos. Deci, învățându-i multă vreme, a auzit și despre sfânta Mănăstire a Înainte-mergătorului, care se numește a Dionisiului, că într-însa erau mulți monahi îmbunătățiți care păzeau toate rânduielile petrecerii monahicești, având viață de obște și toate de obște, după rânduiiala Sfântului Vasile, și petreceau întocmai ca îngerii. Deci a ieșit din lavră și a mers acolo. Și văzând greutatea și asprimea locului, atât s-a bucurat fericitul, încât i se părea că vede pe dumnezeiescul Înaintemergător petrecând în munți și în peșteri, și mâncând acide și miere sălbatică. Și toată noaptea

aceea a petrecut-o fără de somn, rugându-l pe cinstitul Inaintemergător să-l învrednicească să rămână în acel loc cinstit. Deci, făcând metanie egumenului, îndată s-a îmbrăcat cu îngerescul și dumnezeiescul chip al schimniciei. Apoi, fiind rugat de frați să ia dregătoria preoției, a zis, ca un smerit cugetător, că nu este vrednic. Apoi iarăși fiind rugat foarte mult, s-a supus și a fost hirote-sit citeț și ipodiacon, iar după aceea a fost hirotonit diacon și preot.

Astfel se nevoia mai mult întru nevoințele cele duhovnicești, la privegheri, la postiri, la rugăciune și la dragoste adevărată către toți. Și, ca să zic pe scurt, de trei ori fericitul Nifon era mare luminător, strălucind nu numai în Mănăstirea Dionisiu, ci și în tot Sfântul Munte, precum a mărturisit un bătrân îmbunătățit, cu numele Petronie. Acela, petrecând într-o noapte afară din mănăstire împreună cu dumnezeiescul Nifon, s-a sculat la miezul nopții ca să se roage și a văzut pe sfântul că stătea drept și își avea ochii și mâinile înălțate la cer, fiind tot plin de o lumină care se suia până la cer și strălucea peste tot, încât, din pricina acestei străluciri, Petronie a căzut la pământ ca un mort, iar sfântul l-a ridicat uimit. Și după ce și-a venit în fire, a căzut la picioarele lui, iar fericitul Nifon căuta să ascundă de dânsul dumnezeiasca vedenie. Petronie însă s-a dus în taină la egumen și i-a spus vedenia. Iar acela i-a răspuns: „Părinte Petronie, aceasta arată curăția cea desăvârșită a bărbatului și că prin el se vor lumina mulți. Păzește-te însă să nu spui aceasta altcuiva, ca să nu audă și să se ducă de la noi, fugind de laudă; căci ne vom păgubi de un om ca acesta, pe care Dumnezeu ni l-a dăruit ca scăpare și întărire în zilele noastre”.

În vremea aceea au venit acolo doi cetățeni tesaloniceni spre închinare la sfințitele mănăstiri ale Sfântului Munte. Și aflându-se ei în Mănăstirea Dionisiu, în ziua în care sfântul a slujit Sfânta Liturghie în biserica cea sobornicească, și auzind învățătura lui cea purtătoare de miere, s-au minunat, fiindcă și ei erau învățați. Iar după sfârșit, întâlnindu-se cu sfântul, s-au veselit de vorbele lui cele folositoare de suflet; apoi, întorcându-se în patria lor, au spus toate cele ce auziseră și văzuseră la dumnezeiescul Nifon.

Iar în zilele acelea a murit Partenie, mitropolitul Tesalonicului, și adunându-se episcopii și tot clerul tesalonicenilor, au hotărât cu toții de obște ca păstor al lor pe prea înțeleptul Nifon. Deci, trimițându-se doi episcopi și clerici, s-au dus în cinstita Mănăstire Dionisiu și vorbind deosebi cu proiestoșii, i-au rugat ca să îndemne pe sfânt să primească hotărârea lor. Iar aceia, suspinând greu, au zis: „O, sfinți arhierii, cine este acela care să dea altora pe dascălul lor? Noi, fiind flămânzi și însetați, cum să dăm mâncarea și băutura noastră? Până la atâta a ajuns Tesalonicul cel vestit, încât să nu aibă pe cineva vrednic de păstor și ați venit la noi, smeriții, să ne lipsiți de lumina ochilor noștri, când voi singuri vedeți în ce locuri prăpăstioase și greu de umblat locuim, încât ne lipsim și de cele de nevoie ale trupului? Domnul ne-a trimis nouă mângâietor în necazurile noastre și noi, ticăloșii, să ne lipsim acum de dânsul? Acest lucru ni se pare foarte greu, căci cu adevărat mare primejdie ne va urma nouă, de ne vom păgubi de un astfel de luminător, apoi și toți frații cu adevărat vor pătimi supărare nemăsurată”. Zicând acestea, proiestoșii s-au dus.

Atunci episcopii și clericii, văzând că n-au făcut nimic, rugau cu lacrimi fierbinți pe Dumnezeu și pe înaintemergătorul Ioan să nu se ducă înapoi deșerti; iar sfântul, întrebând pe egumen despre dânsii, nu i-a dat nici un răspuns, din pricina mâhnirii lui celei nemărginite pe care o avea. Dar sfântul, fiind luminat de darul Sfântului Duh, a priceput și i-a zis lui: „Nu te mâhni, părinte, că eu voi fi cu voi și într-acest loc mântuitor de suflete am să-mi dau datoria cea de obște, după cum am rugat pe dumnezeiescul Ioan Inaintemergătorul, când am venit în mănăstire, și a ascultat rugăciunea mea”. Iar egumenul a zis către dânsul: „Facă-ți-se ție, iubite, după cum ai cerut de la dumnezeiescul Inaintemergător. Însă îi vezi pe aceia despre care m-ai întrebat? Ei sunt episcopi ai Tesalonicului și sunt trimiși de tot clerul și poporul să te ia pe tine ca păstor al lor, și noi rămânem orfani fără tine! Deci eu, mai ales, nu te voi mai vedea pe tine!” Iar aceasta o zicea fiind luminat de Dumnezeu, căci fericitul Nifon când a venit a doua oară la mănăstire, egumenul era mort și nu l-a mai văzut pe el, după cum a proorocit. Deci acestea zicându-le, îi curgeau lacrimile ca pârâul.

Și auzindu-le acestea Nifon, smeritul cugetător, a căzut la pământ în biserică și, udând pământul cu lacrimi, zicea: „Cine sunt eu, puturosul și păcătosul, să primesc acest fel de jug prea greu asupra grumazului meu cu totul rănit?” Atunci frații, auzind tânguerea sfântului, au alergat cu toții la biserică, ca să vadă care era pricina mâhnirii lui; iar egumenul, văzând că s-au adunat toți frații la biserică, le-a spus toate ale episcopului și clericilor. Și cum au auzit frații acestea, au înconjurat pe sfânt, plângând și tânguindu-se atât de mult, încât au auzit aceasta episcopii și clericii, care, venind înăuntru, au dat în mâinile sfântului scrisorile clerului din Tesalonic. Iar sfântul, plângând, zicea: „Eu, sfințiți arhierii, fiindcă sunt cu totul rănit de multele mele păcate, am venit în locul acesta ca să mă liniștesc și să mă sfârșesc; deci cum pot să fug de calea pocăinței și să iau asupra mea grija de atâtea suflete, când abia pot să-mi mântuiesc sufletul meu cel păcătos?”

Episcopii au zis: „Părinte, să nu te arăți împotrivor dumnezeieștii hotărâri, că toți de obște, cu o socoteală și un glas, te cer pe tine a fi păstor al lor”. Atunci egumenul, ca luminat de Sfântul Duh, a zis: „Du-te, cinstite părinte, că așa este voia lui Dumnezeu, ca să înmulțești talantul și să se mântuiască mulți prin tine! Adu-ți aminte totdeauna de acest sfințit locaș, de dragostea noastră și a fraților și ajută-ne nouă cu dese tale rugăciuni, și orice vei putea alt lucru trupesc de nevoie spre chiverniseala noastră; iar noi te vom avea pe tine întotdeauna întru pomenirea noastră, ca pe un viețuitor de obște și fiu al sfințitei noastre mănăstiri. Căci Domnul mi-a poruncit mie în noaptea aceasta să nu-ți împiedic calea ta!” Acestea zicându-le, a sărutat pe fericitul Nifon, asemenea l-au sărutat pe el și toți frații cu lacrimi, iar el, pe urmă, a zis: „Părinților și frații mei, fie voia Domnului precum hotărâți, însă primejdie mare îmi va urma mie, nevrednicului; de aceea, rugați-vă Domnului pentru mine!”

Deci, luând episcopii pe sfânt, s-au dus bucurându-se și, mergând ei în Tesalonic, a alergat atâtea mulțime de popor ca să-l vadă și să ia binecuvântare, încât se îndesa care să apuce mai înainte. Iar Duminică l-au hirotonit pe el arhieriu și păstor al lor. După câteva zile sfântul, văzând pe creștini tulburați de cei de un cuget cu latinii -adică cu papistașii -, și de noua izvodire a mincinosului sinod din Florența, învăța în fiecare zi dumnezeieștile dogme ale apostolilor și ale dumnezeieștilor sinoade, lepădând desăvârșit născocirile cele noi și dovezile cele sofistice ale latinilor, poruncindu-le să păzească credința ortodoxă curată. El îi mai mângâia pe dânsii și pentru neorându-ielile și ispitele agarenilor, care împărăteau de curând, îndemnându-i să rabde fără de cârtire necazurile și pedepsele robiei, pentru nădejdea bunătăților celor făgăduite, și să păzească credința neclintită.

Iar pe bogații cei nemilostivi și neîndurători îi îndemna cu sfaturi înțelepte să fie milostivi și să miluiască pe cei săraci, pentru că atâtea de milostiv și iubitor de săraci era, încât de multe ori, noaptea, el însuși ducea cele de trebuință bolnavilor și neputincioșilor și cu dulceața cuvintelor sale trăgea pe fiecare la dumnezeiasca voie. Încă și pe mulți necredincioși, preaînțeleptul îi aducea la credința în Hristos și în fiecare zi îi întorcea de la rătăcirea lor. De aceea s-a auzit pretutindeni vestea despre el și mulți alergau la dânsul. Faima aceasta a ajuns încă și la biserică cea mare, încât și arhierii doreau să se îndulcească de dânsul. Deci, după doi ani a fost chemat de toată adunarea arhierilor la Constantinopol, pentru oarecare pricini de nevoie ale Bisericii. Și aceasta s-a făcut cu iconomia lui Dumnezeu, ca să se pună lumina în loc mai înalt și să lumineze pe toți de obște. Deci mergând sfântul la Constantinopol, a fost primit cu toată cinstea de către patriarh, de arhierii și de tot clerul și poporul, pentru fapta lui cea bună și ocârmuirea cea înțeleaptă a turmei sale. Acolo a aflat și pe dascălul său, Zaharia, și, sărutându-se unul cu altul, s-au bucurat peste măsură. Deci s-a împlinit rugăciunea dumnezeiescului Zaharia, care a zis că se vor întâlni iarăși în viața aceasta de acum. Iar după puține zile, preasfințitul Zaharia, îmbolnăvindându-se, s-a dus către Domnul, și sfințitele lui moaște le-a îngropat dumnezeiescul Nifon cu cinste și cu evlavie.

Apoi, după puțină vreme a adormit întru Domnul și patriarhul Constantinopolului și, fără întârziere, toți arhierii și clericii au pus, cu stăpânire împărătească, pe prea înțeleptul Nifon în scaunul cel a toată lumea, deși el nu-l voia. Apoi, având dumnezeiască râvnă în sfântul său suflet, el propovăduia cu mare glas dogmele dumnezeiești, învățând în fiecare zi ca un alt apostol, sfătuind, certând cu măsură și sârguindu-se cu tot felul de chipuri să izgonească pe lupi din turma lui Hristos și să întărească credința ortodoxă. Deci,

cu dumnezeieștile și prea înțeleptele lui cuvinte, câștiga și pe mulți necredincioși, care luau în taină dumnezeiescul Botez de la dânsul și, împuternicindu-se cu rugăciunile lui, se lepădau de patrie și de neam, fugind departe, ca să nu se primejduiască de păgâni.

Deci Biserica lui Hristos se bucura având un luminător ca acesta, care strălucea în toată lumea; căci în acele vremi nu se găsea un alt ierarh asemenea lui. Dar diavolul, urătorul de bine, n-a suferit să vadă niște bunătați ca acestea și a pornit pe niște clerici făcători de sminteală să izgonească pe sfânt departe de la turma lui și făcând tovarășii împotriva bunului păstor, au năvălit cu stăpânire împărătească, gonindu-l din patriarhie.

Iar dumnezeiescul Nifon, neștiind pentru care pricină se izgonește cu atâta mânie fără de socoteală, nu se dumirea și se mârșea, nu pentru că a fost scos din scaun, ci pentru lipsirea mântuirii creștinilor, cunoscând că toate cele pornite asupra sa sunt de la vicleanul diavol. Pentru aceea s-a rugat Domnului să ierte păcatul făcătorilor de sminteală și să le dea gând bun, ca să se pocăiască; iar el s-a dus pe calea lui, bucurându-se că s-a izbăvit de griji și că are să se îndulcească de liniștea cea dorită lui. Deci mergând la Sozopoli, se liniștea într-o mănăstire a Sfântului Ioan Inaintemergătorul, pe care îl iubea din tot sufletul. Și petrecând el o viață prea minunată, vestea despre el a străbătut în toate părțile acelea, iar creștinii alergau să-l vadă și să audă învățătura lui cea folositoare de suflet.

Și petrecând fericitul în mănăstire doi ani întregi, a fost chemat iarăși în Constantinopol și suit a doua oară pe scaunul patriarhal a toată lumea. Și a strălucit iarăși lumina în sfeșnic; și s-a luminat toată lumea cu desele lui învățături. Dar diavolul, nesuferind iarăși venirea sfântului, a măiestrit împotriva lui un alt meșteșug ca să-l gonească. Într-o zi, pe când se întorcea în patriarhie de la o biserică unde slujise, s-a întâmplat că a întâmpinat fără de veste pe cale pe împărat și, dându-se la o parte, i-a urât de bine după cuviință. Iar fudulul împărat, vrând cinste întocmai ca lui Dumnezeu, a ocărât pe sfânt că nu știe să cinstească cum se cade pe împărați. Iar smeritul cugetător Nifon, negrăind nimic, s-a dus, zicând în sine: „Diavole, al tău este acest meșteșug viclean”. Deci, ducându-se împăratul la palat, a izgonit pe sfânt în Adrianopol, poruncind ca acolo să-l păzească ostașii. Iar aceia care l-au dus pe el, i-au făcut multe rele pe dram, dar Dumnezeu l-a păzit nevătămat. Și acolo l-au lăsat să locuiască într-o biserică a Sfântului Ștefan, cu mare pază. Iar sfântul mulțumind lui Dumnezeu că i s-a dat spre mângâiere biserica întâiului mucenic, se bucura și slăvea pe Domnul, Căruia i s-a dat cu tot sufletul, fără să mai nădăjduiască la vreun ajutor omenesc.

Iar de vreme ce străbătuse vestea despre Sfântul Nifon și în Valahia, domnul de atunci, cu numele Radu, a vrut să-l vadă pe sfânt. Deci, mergând în cetatea împărătească să plătească dajdiile, a trecut pe la Adrianopol și, făcând în tot chipul, a luat voie de la oamenii împărătești și a mers de s-a întâlnit cu sfântul; și, plecându-și capul, i s-a închinat cu mare evlavie. Apoi, sărutându-i cu dorință nemăsurată sfânta lui dreaptă, a zis: „Eu, stăpâne sfinte, de mult doream să mă învrednicesc să văd prea fericita ta față și să iau rugăciunea și binecuvântarea ta. Slăvit să fie Dumnezeu că m-am învrednicit azi și am dobândit ce doream, dar mă mârșesc de ispitele ce le pătimești”. Sfântul a răspuns: „Prea strălucite domn, prin multe necazuri se cuvine nouă să intrăm în Impărăția cerurilor, zice Domnul. Iar dumnezeiescul Pavel scrie: Nu sunt vrednice pătimirile vremii de acum, față de slava ce va să se descopere. Deci se cade să suferim primejdiile vieții acesteia cu bucurie, precum se bucurau și dumnezeieștii Apostoli când erau bătuiți de iudei, pentru că au fost necinstiți pentru numele Domnului, după cum istorisește dumnezeiescul Luca în Faptele Apostolilor. Și fericitul Pavel scrie în epistolele sale: Acum mă bucur într-o pătimire mea. Deci de trei ori fericirii se bucurau în necazuri, suferindu-le cu mulțumire, pentru că așteptau fericita nădejde; dar noi suntem puțini la suflet și ce putem să suferim?”

Auzind domnul acestea, s-a umilit și i-a zis: „Mă rog arhieriei tale să vii în Valahia să ne înveți pe noi, că suntem cu totul lipsiți de învățătura duhovnicească și de păstor învățător. Acolo te voi odihni și toți te vor primi cu bucurie. Numai dă-mi cuvântul tău, ca să mijlocesc la păgâni să ne dea voie”. Și primind sfântul aceasta, Radu a mijlocit și l-a luat cu sine în Valahia și toți l-au primit ca pe un apostol al

Domnului. Domnitorul i-a zis: „Părinte, de astăzi te avem povățuitorul și păstorul nostru, ca să ne înveți pe noi calea mântuirii și să ai stăpânire asupra lucrurilor bisericești și orice vei porunci, să se facă”.

Iar dumnezeiescul Nifon a zis către el: „Îți laud socoteala ta cea bună, dar să dea Dumnezeu s-o ai până la sfârșit. Însă mă rog, orice voi face spre îndreptarea voastră, să o primiți cu mulțumire și chiar tu de vei greși, să primești duhovnicescul meu sfat; căci atunci când poporul cel de obște va vedea pe domnul țării că primește îndreptare de pocăință, atunci și ei cu înlesnire se îndreaptă; iar dimpotrivă, când domnul țării va călca legea și va defăima sfintele canoane, atunci se face mare cădere tuturor, pentru că oamenii se pleacă lesne spre cel rău”. Iar domnul a zis către el: „Părinte, orice vei face pentru folosul sufletelor noastre, vom primi cu bucurie”.

Atunci preaînțeleptul Nifon a poruncit să se facă sinod local, unde să se adune toți preoții Bisericii, egumenii mănăstirilor, boierii divanului și domnul. Deci, fiind toți adunați, fericitul a început să le propovăduiască dumnezeieștile cuvinte și să-i îndemne la obiceiurile cele bune, cu dovezi din însufletele de Dumnezeu Scripturi și de la părinții dumnezeiești, ca să-i taie de la fiecare obicei rău. Deci toți au primit învățătura lui cea curgătoare de miere și, plecându-se dumnezeieștilor lui cuvinte, se sârguiau să-și îndrepteze toate rânduilele și obiceiurile lor.

Sfântul a hirotonit și doi episcopi și, dându-le rânduilele episcopii Râmnic și Buzău, le-a poruncit să se îngrijească de turma lui Hristos, că au să dea seamă pentru dânșii la înfricoșatul Judecător. Apoi, întorcându-se către domnul țării, a zis în auzul tuturor: „Fiule Radu, și tu, care ai stăpânirea în mâinile tale, se cade să sfătuiesti pe toți supușii tăi, să pedepsești pe cei fără rânduială și să nu cauți în față nici la mare, nici la mic; ci să faci judecată dreaptă, că judecata este a lui Dumnezeu, după cum zice dumnezeiasca Scriptură”.

Învățându-le sfântul toate acestea cu multă smerenie, a slobozit sinodul, ținând destulă vreme pe preoții și pe monahii care erau din locuri îndepărtate, până să-i îndrepteze. Deci toți slăveau pe Dumnezeu că le-a trimis un luminător ca acesta, care i-a povățuit la calea adevărului, și-l numeau pe el nou Gură de Aur. Iar el slujea dumnezeiasca Liturghie în fiecare Duminică și praznic, ca toți să vină la biserică și să audă învățătura lui. Și se sârguia minunatul în tot chipul să-i scoată pe ei din obiceiul cel rău al beției, căci mai toți erau aplecați cu covârșire la acea patimă, din care se nasc toate păcatele cele de moarte și mai ales necurata desfrânare, la care erau dedați cei mai mulți. Pentru aceea se silea preaînțeleptul să stingă văpaia beției și cu învățătura lui cea cu osteneală întorcea la pocăință mulțime multă, care se îndrepta. Dar diavolul, urătorul de bine, ce a lucrat iarăși împotriva sfântului, ca să împiedice dumnezeiasca lui propovăduire?

Un boier mare din Moldova, fiind cu rău obicei și făcând multe rele, a fugit din patria sa, ca să scape de stăpânirea domnească, lăsându-și casa, femeia și copiii și a venit în Valahia. Și împriete-nindu-se foarte cu Radu, domnul țării, a voit să locuiască acolo și să ia altă femeie. Pentru aceea domnul, deși știa că moldoveanul avea femeie la locul său, a trecut cu vederea și legile părinților și canoanele, și i-a dat de soție chiar pe sora sa, afară de lege. Iar femeia lui cea după lege, auzind acel lucru, a scris o scrisoare Sfântului Nifon, plângându-se și arătându-i că acela este însurat și are copii. Și luând sfântul scrisoarea, a chemat pe moldovean și i-a vorbit cu blândețe și cu smerenie cele cuviincioase, ca să lase pe femeia aceea afară de lege și să se ducă la femeia lui cea după lege. Dar acela, fiind cu rău obicei și nepocăit, a plecat de la sfânt cu multe înfricoșări. Și ducându-se el la domnul țării, l-a pornit spre mânie asupra sfântului, căutând să-l izgonească din Valahia.

Iar dumnezeiescul Nifon, netemându-se nicidecum de înfricoșări, s-a dus în palatul domnului și a dat întâi scrisoarea pe care i-o trimisese femeia lui după lege; apoi, deschizând dumnezeiasca lege, l-a rugat să nu defaime hotărârea dumnezeiască și dumnezeieștile canoane ale Bisericii. Dar Radu, lepădând fățarnicia evlaviei cea mai dinainte, și-a sălbăticit năravul asupra sfântului și i-a zis: „Stăpâne, nu se cade să arăți atâta asprime către noi, ci să ai rușine și frică de stăpânitori. Eu voiam și mai înainte să-ți zic că,

îndată ce te-am adus aici, ai călcat și ai defăimat toate predaniile și rânduielile noastre și ai schimbat toate lucrurile după socoteala ta. Pentru aceea, de astăzi înainte nu mai voim nici învățătura ta, nici predaniile și rânduielile tale, că noi suntem oameni ai lumii și nu putem să urmăm după socoteala ta".

Sfântul, auzind aceste cuvinte fără de nădejde, i-a zis: „Prea-strălucite domn, oare acestea nădăjduiam să-mi zici? Oare n-ai venit strălucirea ta cu boierii tăi de două și de trei ori și m-ai rugat să vin aici, pentru folosul sufletelor voastre? Arată-mi, preainălțate, ce pre-danie și rânduială rea v-am dat vouă și am defăimat pe ale voastre? Vai mie! Acum văd arătat că are să vină mare urgie asupra voastră și mă mâhnesc pentru sufletele voastre. Iar despre mine nu mă îngrijesc nicidecum, că nădejdea mea este la Acela pe Care L-am iubit și-L iubesc din tinerețile mele și pentru a Cărui dragoste am mare bucurie să-mi vărs și sângele, dacă va cere trebuința. Domnule Radu, să știi că toată puterea mea este legea Bisericii, pentru care Domnul meu Și-a vărsat preasfântul Său Sânge, ca s-o curățească de tot păcatul și s-o sfințească. Ea va fi curată și sfântă cu lucrarea dumnezeieștilor porunci, pe care doresc să le păzesc până la sfârșitul vieții mele".

Zicând acestea, a ieșit din palat și, ducându-se în biserică, a poruncit celor cu bună rânduială să adune poporul. Și învățându-i pe ei din destul, s-a îmbrăcat în veșmintele arhieriești și a afurisit pe moldoveanul cel fără de lege și pe cei care îl ajutau la a lui fărădelege, depărtându-l de la Biserică împreună cu preadesfrânata, ca pe niște călcători de lege. Apoi, sfătuind mult poporul, a spus mai înainte câte au să se întâmple Valahiei și că domnul Radu și moldoveanul au să primească rea moarte și au să se sfârșească întru fărădelegea lor. După aceea a pus veșmintele arhieriești pe Sfânta Masă, a sărutat sfintele icoane și s-a dus.

Auzind acestea, domnul Radu a dat poruncă la toți cetățenii să nu-l mai numească arhieru, nici să-i mai dea vreo cinste și căutare. Și dacă se va auzi că cineva i-a dat pâine sau altceva, sau l-a primit în casa sa, aceluia să-i piardă viața și lucrurile să-i rămână domniei. Pentru aceea, sfântul a dat loc mâniei și s-a dus într-o margine de sat, într-o casă mică, având toată nădejdea în Dumnezeu, Care, ca un mult-milostiv, i-a trimis cele de trebuință, precum de demult a trimis proorocului Ilie hrană prin corbi și lui Daniil prin Avacum; pentru că un fecior de boier din neamul Basarabilor, cu numele de Neagoe, fiu duhovnicesc al sfântului, văzându-l în atâta strâmtorare, se mâhnea foarte și îi ducea toate cele trebuincioase pe ascuns, căci se temea de mânia domnului.

Iar Radu, gândindu-se la blestemul sfântului și temându-se să nu vină asupra-i fără veste vreo urgie de la Dumnezeu - pentru că, deși avea necaz pe sfântul, îl cunoștea că este drept în toate și cinstitor de Dumnezeu - a făcut chip și a adus pe sfântul cu cinste în palatul său, socotind ca, prin momeli, să ia iertare. Deci i-a zis: „Prea dumnezeiescule și preaințelepte părinte, iartă-ne nouă toate câte ți-am greșit ca niște oameni și să ai și preasfinția ta iertare de la noi pentru cele ce ai zis și ai făcut împotriva noastră; deci te rugăm să nu mai ai vreo supărare asupra noastră, iar noi să te îngrijim cu bani și haine câte îți vor trebui, și să te trimitem cu multă cinste unde vei voi să te duci; și, acolo unde te vei sălășlui, să-ți trimitem toate cele trebuincioase. Cât despre soția moldoveanului să nu ai grijă, că el a luat iertare de la tot soborul arhierilor care sunt în Constantinopol și să dai iertare și preasfinția ta, cum se cade".

Iar dumnezeiescul Nifon, suspinând din adâncul inimii, a zis către el, ca unui om de rând: „Radule, Radule, nu voiesc pentru trebuința mea banii tăi, nici hainele tale nu-mi trebuiesc pentru acoperirea mea, nici vreo cinste nu cer de la tine, să mă ferească Dumnezeu! Adu-ți aminte câte ai făcut să mă aduci pe mine în Valahia, ca să vă învăț pe voi cuvântul lui Dumnezeu; și de v-am făcut vreo fărădelege, mărturisește. Eu am fost rânduit de Domnul meu ca să cert pe cei fără de lege, și la această fărădelege nu voi să fiu eu părtaș, pentru că nici o lege nu mă lasă. Singur tu m-ai adus pe mine și iarăși tu singur mă gonești! Deci eu mă voi duce unde mă va îndrepta Domnul, însă voi veți muri întru fărădelege. Multe necazuri și dureri și nenumărate rele au să vină pe capul vostru și atunci mă veți căuta, dar nu mă veți găsi".

Zicând sfântul acestea cu multă îndrăzneală, s-a dus de acolo și, aflând pe Neagoe, fiul său duhovnicesc, i-a spus lui la o parte: „Văd, fiul meu, că mare urgie are să vină peste locul acesta și ai să te primejduiești și tu cu tot neamul tău; dar Preaînduratul Dumnezeu te va păzi de tot răul, de vei păzi poruncile pe care ți le-am dat ție. Și nu numai că te vei izbăvi de orice primejdie, ci te vei sui la mare cinste și se va vesti numele tău în toate părțile; dar să-ți aduci aminte și de mine, părintele tău duhovnicesc, și eu, de voi avea îndrăzneală către iubitorul de oameni Dumnezeu, Îl voi ruga pe Dânsul pentru tine". Apoi l-a binecuvântat și l-a sărutat, iar Neagoe plângea și se tânguia de lipsa unui părinte ca acesta.

După aceasta, Sfântul Nifon luând pe Macarie și pe Ioasaf, ucenicii săi, s-a dus în Macedonia și de acolo în Petolia, învățând și întărind pe creștini. Apoi s-a dus iarăși în Sfântul Munte, la sfințita mănăstire a Vatopedului, unde părinții de acolo l-au primit cu toată evlavia și bucuria, slăvind pe Dumnezeu că i-a învrednicit a dobândi un luminător și un dascăl ca acesta. Iar pustnicii muntelui, auzind de venirea lui, alergau în fiecare zi la el, ca să ia binecuvântare și să asculte învățăturile lui cele folositoare de suflet.

Iar Macarie, ucenicul lui, fiind râvnitor al faptelor bune ale sfântului întru toate și nevoindu-se cu multe nevoințe ale pustniciei, s-a suit la vârful dumnezeieștii iubiri și ardea inima lui să-și săvârșească viața prin moarte mucenicească, pentru care și-a arătat dorința sa sfântului. Și cunoscând sfântul că dorința ucenicului este după dumnezeiasca voie, i-a zis: „Mergi, fiule, în calea mărturisirii, că, după dorința ta, te vei învrednici să iei cununa muceniciei și să te bucuri veșnic împreună cu muceniei și cu cuvioșii". După aceea, pecetluindu-l pe el cu seninul făcătoarei de viață cruci, l-a binecuvântat. Și, după proorocia sfântului, așa s-a și întâmplat; pentru că acel cu adevărat fericit, mergând în Tesalonic, a propovăduit pe Hristos, îmbărbătându-se împotriva otomanilor. Deci a fost pedepsit de dânșii fără de milă, iar pe urmă i s-a tăiat sfântul lui cap, luând astfel cununa muceniciei. Iar dumnezeiescului Nifon i s-au descoperit acestea de la Sfântul Duh și a zis către Ioasaf, celălalt ucenic al lui: „Să știi, fiule, că astăzi s-a săvârșit prin mucenie fratele tău, Macarie, și merge să se bucure în ceruri".

După aceasta, luând pe Ioasaf, a plecat pe ascuns din Mănăstirea Vatopedului, neștiind nimeni, și a mers necunoscut la Mănăstirea Dionisiu, în care era - după cum se știe -, acest fel de obicei, hotărât de către ctitorul mănăstirii, ca oricine va merge în mănăstire pentru a se face monah, dacă va fi primit, întâi să se facă argat la catări, ca să aducă lemne și să facă orice altă slujbă proastă, atâta vreme cât ar fi fost rânduit de întâistătător, și apoi să-l ia în mănăstire și să-l facă monah. Iar de era monah de mai înainte, îl socoteau în rând cu frații mănăstirii. Deci mergând și Sfântul Nifon necunoscut în mănăstire, ca un simplu monah, și după obicei fiind întrebat de cel mai mare, a pus metanie și slujea catărilor ca argat. Și câtă vreme a rămas necunoscut, au venit oameni trimiși de la biserica cea mare din Constantinopol ca să-l caute și să-l pună iarăși în scaunul cel a toată lumea, cu hotărâre împărătească. Dar, fiindcă n-au putut să-l afle, s-au întors înapoi.

Iar într-una din zile, Sfântul Nifon a fost rânduit să fie de strajă într-un loc înalt în dreptul mănăstirii, ca să păzească împotriva tâlharilor ce veneau în vremea aceea fără de veste la Sfântul Munte, robind pe mulți și răpind tot ce apucau. Deci, la miezul nopții, pe când sfântul stătea la rugăciune acolo unde străjuia, niște monahi îmbunătățiți, care privegheau împrejurul locului aceluia, au văzut o văpaie de foc care se suia de la pământ până la cer. Iar un frate care era împreună cu sfântul de strajă, deșteptându-se în ceasul acela, a văzut pe sfânt că era tot înfocat și, tremurând, s-a tras de la locul lui și a mers la mănăstire, povestind tuturor vederea cea înfricoșătoare pe care a văzut-o. Asemenea au spus și ceilalți monahi și i-au încredințat pe preoți. Deci, adunându-se cu toții în biserică, se rugau lui Dumnezeu să le arate cine este acest om, la care se arată astfel de semn. Iar Domnul a ascultat rugăciunea lor și a arătat în acest fel:

Egumenul mănăstirii a văzut în vedenia sa că era în biserică și acolo i s-a arătat dumnezeiescul Inaintemergător și i-a zis: „Adună toată frățimea și ieșiți în întâmpinarea patriarhului Nifon, că îi ajunge atâta smerenie ce a arătat-o și s-a făcut argat, ca să nu vă păgubiți mai mult". Deci, deșteptându-se egumenul, a rămas uimit. Iar după câțeva vreme, venindu-și în fire, a bătut toaca și, adunându-se toți

frații, le-a povestit și lor vedenia pe care a văzut-o, și atunci au aflat ei că acel monah necunoscut era patriarhul Nifon. Iar când fericitul venea ca un argat, au ieșit cu toții în dreptul gropniței, cu făclii și cu tămâieri și l-au întâmpinat cu mare cinste. Atunci, îndată ce i-a văzut minunatul, s-a aruncat la pământ, udându-l cu lacrimi; iar egumenul, făcând metanie, i s-a închinat și i-a sărutat sfintele lui mâini, zicându-i: „O, luminătorule al lumii, ajunge atâta răbdare din partea ta; ajunge ticăloșia desăvârșită pe care ai suferit-o de bună voie; ajunge atâta smerenie pe care ai arătat-o, neștiindu-te noi, proștii!" Iar frații plângeau cu toții și mai ales aceia care l-au mârșit într-o neștiință și se tăvăleau la sfîntitele lui picioare, cerând iertare.

Atunci sfântul, cu multe lacrimi, a zis: „Părinți și frați ai mei, pentru aceasta m-a ascuns pe mine Domnul în acest loc de suflet mântuitor, căci eu am cerut de la Dânsul să mă izbăvesc de grijile lumii și să fiu miluit la judecata Lui cea înfricoșată. Căci dacă nu ne vom lepăda de părinți, de frați, de rudeni și de toată slava cea omenească și împătimirea acestei lumi - după cum El ne poruncește nouă -, nu suntem vrednici să-I urmăm Lui; pentru că de vom câștiga toată lumea și ne vom pierde sufletul nostru, ce folos ne este?" Iar către cei ce cereau iertare, a zis: „O, fiii și frații mei! Aceia care se nevoiesc la fapta bună se cade să aibă blândețe și dragoste către cei de aproape și să nu se mânia asupra lor, măcar de ar pătimi de la ei nenumărate rele; pentru că toți suntem oameni și nici unul nu este curat de la sine". Și așa sfătuindu-i ca să nu facă altora la fel, ci să-și facă fiecare slujba sa fără mânie și cărtire, ajutându-se unul pe altul după putere, i-a sărutat și i-a binecuvântat.

Apoi, intrând în mănăstire, se nevoia cu atâta asprime, încât este cu neputință ca cineva să povestească cu de-amănuntul nevoițele și ostenețile pe care le făcea, căci deși era bătrân și cu totul obosit de primejdii și de izgoniri, iarăși slujea la toate trebuințele mănăstirești, ca unul dintre cei mai de jos monahi. Și a făcut multe zidiri din temelie, pe cei bolnavi îi cerceta și pe cei necăjiți îi mângâia.

De multe ori când mergeam - zice scriitorul acestei povestiri -și rămâneam acolo ca să iau folos din învățăturile lui cele de suflet folositoare, îl vedeam săpând în grădină, ajutând la moară, pogorându-se la arsana pentru trebuințele corăbierilor. Și se ostenea, de trei ori fericitul, împreună cu slujitorii, ca să nu cârtească și să nu-și piardă plata osteneții lor. Cu toate acestea, urătorul de bine diavolul nu lipsea de a-i da război, pentru că, aflând pe unii unelte ale lui, i-a ridicat să ocărăscă și să osândească pe sfânt, numindu-l fățarnic și bârfitor. Inșă sfântul, ca un prea înțelept, cunoscând viclesugurile satanei, se ruga lui Dumnezeu să-l împuternicească să sufere toate ispitele până la sfârșit, iar pe ocărătorii lui să-i ierte și să-i mântuiască ca un iubitor de oameni. Și atâta smerenie, răbdare, petrecere aspră și sărăcie de bunăvoie avea pururea pomenitul, încât nu se gândea că a avut dregătoria arhierescă și că a fost patriarh a toată lumea, ci toate le socotea ca și umbre și visuri.

Și văzând sfântul odată că frații, care aduceau cu corabia hrana mănăstirii de la metocuri, erau în primejdie din pricina furtunii, a intrat în corabie, că era aproape de mănăstire, și îndată - o, minunile tale, Hristoase împărate! - a încetat furtuna și marea s-a liniștit. Iar frații, căzând la sfintele lui picioare, au zis: „Preacinstite părinte, credem că orice vei cere de la Dumnezeu, toate îți va da; pentru aceasta te rugăm să faci rugăciune către Domnul, ca unul ce ai îndrăzneală către El, ca să călătorim de aici înainte fără primejdie pe mare și să aducem fără pagubă hrana mănăstirii". Iar sfântul a răspuns: „Dacă nu vă veți lenevi de canoanele și de pravila voastră și dacă nu veți grăi cuvinte necuviincioase și urâte, atunci cu lesnire vă va auzi Domnul și vă va feri de toată întâmplarea cea rea".

Apoi, plecându-și genunchii pe fierul corăbiei, și-a înălțat mâinile și ochii la cer și s-a rugat în taină multă vreme. Și ridicându-se, a binecuvântat fierul de trei ori și a zis: „Fraților, luați aminte să puneți întotdeauna acest fier la loc curat, iar când vă va ajunge primejdia, să-l atârnați în mare și atunci veți călători fără primejdie". De atunci se făcea acea minune mare la fiecare primejdie a mării și îndată ce s-ar fi întâmplat furtună, monahii atârnavă fierul în mare, chemând cu evlavie numele sfântului, și astfel se făcea liniște. Și atât se cucerniceau monahii de fierul acela, încât, când tămâiau în vremea pravilei la cântare, tămâiau și fierul cu evlavie, socotind că văd pe Sfântul Nifon. Iar când era furtună pe mare, frații

strigau unul către altul: „Coborâți, coborâți pe patriarhul în mare ca să înceteze furtuna!” Și ca o comoară de mult preț a fost păzit fierul acela și a fost ținut în mănăstire mai mult de 150 de ani.

Iar sfântul ajungând la adânci bătrâneți, până la 90 de ani, și cunoscând din dumnezeiasca descoperire că a venit vremea să se ducă către Hristos cel dorit, a adunat toată frățimea și le-a arătat vremea sfârșitului său, poruncindu-le să păzească cu dinadinsul rânduielile vieții monahicești și să se nevoiască în tot chipul, ca să se învrednicească Impărăției cerului. Iar frații, auzind această veste, plângeau și se jeleau pentru pierderea unui părinte ca acela. Și mai ales doi frați care mai înainte îl ocărâseră din neștiință, plângeau nemângâiați, cerând iertare de la el. Iar sfântul, sfătuindu-i, îi mângâia și, binecu-vântându-i, a zis către proiестоși: „Frații mei, cereți orice cerere duhovnicească voiți de la smerenia mea, mai înainte de a-mi da duhul către Domnul”. Și toți au răspuns: „Voim, preasfinte Părinte, să ne dai în scris dumnezeieștile tale rugăciuni, ca să se citească la mormântul fiecărui frate când va muri și să ia dezlegarea păcatelor care le-a făcut ca om”. Iar sfântul, fiind ascultător până la sfârșit, n-a trecut cu vederea cererea lor, ci, făcând către Dumnezeu rugăciune cu lacrimi fierbinți ca să se împlinească cererea lor, a zis către ucenicul său Ioasaf: „Fiule, scrie pe hârtie cele ce voi zice, ca să rămână fraților mângâiere neîncetată”.

Iar după ce Ioasaf a scris rugăciunile cele de iertare, i-a zis sfântul: „Eu mă duc către Domnul cel dorit, iar tu, fiule, mergi la Constantinopol și fă câte ți-am poruncit, că acolo vei lua cununa muceniei ca să te bucuri veșnic în cer”. Apoi, luând iertare de la toți frații, s-a împărțășit cu Preacuratele Taine și astfel și-a dat fericitul lui suflet în mâinile lui Dumnezeu, în 11 zile ale lunii august. Și câți părinți de pe la schituri și de pe la mănăstiri s-au înștiințat de aceasta, au alergat să sărute sfințitele lui moaște, iar frații plângeau lipsa bunului lor păstor. Deci, adunându-se mulțime multă, au făcut priveghere de toată noaptea și a doua zi au îngropat cu mare cinste pe strălucitul luminător al lumii, pe piatra cea tare a suferinței, pe răbdătorul în primejdii și ispite, pe cel lămurit ca aurul în cuptor, pe cel care a suferit toate pentru dragostea Domnului.

În acest fel a petrecut pururea pomenitul și Sfântul Patriarh Nifon în această viață de acum. Cu acest fel de isprăvi, nevoițe și fapte bune a strălucit în lume cel care, fiind patriarh, a născut a doua oară, prin dumnezeiescul botez, o mulțime de armeni, evrei și otomani, și i-a adus la Domnul cu dumnezeieștile și curgătoarele de miere învățături, mântuindu-i. Încă și cu cununi mucenicești a trimis către Domnul pe ucenicii lui.

Pentru că și fericitul Ioasaf, după adormirea Sfântului Nifon, mergând în Constantinopol și făcând cum i-a poruncit el, a îndrăznit înaintea turcilor și a propovăduit pe Sfânta Treime. El a fost muncit de ei cu multe feluri de munci și pe urmă i s-a tăiat sfântul lui cap și a luat cununa mărturisirii după proorocirea sfântului.

Este timpul să povestesc și cele ce s-au întâmplat în Valahia după proorocia dumnezeiescului Nifon. Pentru că după ce el a plecat de acolo, a fost mare amestecare în Biserica Valahiei, căci s-au ridicat mari sminteli de la cei bisericești și de la boieri, și în tot locul s-au făcut tulburări de vânturi, secetă și foamete mare. Deci toți au cunoscut că toate acestea s-au făcut pentru că a fost izgonit sfântul de acolo. Pentru aceasta, domnul Radu a trimis în toate părțile și l-a căutat pe Sfântul Nifon, dar nu l-a găsit, după cum îi spusese sfântul mai înainte.

Iar după adormirea sfântului, Radu a căzut în boală cumplită și de nevindecat - tot trupul i s-a spart și ieșea din el duhoare urâtă și nesuferită, încât nimeni nu putea să se apropie de el. Deci s-a sfârșit cu multe dureri și a fost îngropat în mănăstirea Sfântului Nicolae, care se numește Mănăstirea Dealului, pe care a zidit-o el. Iar după îngroparea lui, pentru frica celor ce erau de față, a tremurat mormântul lui trei zile, după cum s-a întâmplat împărătesei Eudoxia, pe vremea Sfântului Ioan Gură de Aur, încât frică și cutremur i-a cuprins pe toți. Deci toți își aduceau aminte de Sfântul Nifon, căci toate au urmat după cum a proorocit el. Asemenea s-a primejduit și bunul Neagoe, duhovnicescul lui fiu, după cum i-a spus mai înainte dumnezeiescul părinte. S-a primejduit încă și cu cele mai de pe urmă primejdii de la doi domni

tirani, care au domnit după moartea domnului Radu, întâi de la Mihnea și pe urmă de la Vlad. Însă, după proorocia sfântului, nu numai că s-a izbăvit de fiecare primejdie prin rugăciunile lui, dar și prin cererea a tot poporul, s-a făcut domn a toată Ungrovlahia.

Deci văzând Neagoe că s-au împlinit toate proorociile părintelui său duhovnicesc și cugetând la dumnezeieștile lui învățături, s-a aprins cu totul de dor dumnezeiesc și a dorit să aducă în Valahia sfințitele lui moaște, ca să se binecuyinteze cu venirea lor de față și el și tot locul acela, care era cu totul împilat de atâtea pedepse dumnezeiești; dar mai ales ca să ia iertare Radu, care era sub blestemul Sfântului. Deci așa a făcut Neagoe, ca un al doilea Teodosie, căci precum acela, pentru maica sa, Eudoxia, a adus de la Cucuso sfintele moaște ale Sfântului Ioan Gură de Aur, tot așa și prea cinstitorul de Dumnezeu Neagoe a făcut cu dumnezeiescul Nifon, noul Gură de Aur. El a trimis doi egumeni ai mănăstirilor și doi cinstiți boieri în Sfânta Mănăstire Dionisiu din Sfântul Munte, cu scrisori și cu daruri multe ca să aducă sfintele moaște.

Iar aceia venind, au dat scrisorile egumenului mănăstirii, care citindu-le în auzul tuturor fraților, toți au rămas fără de glas multă vreme. Apoi unul dintre bătrânii cei vechi a zis către cei trimiși: „Preacinstiți egumeni și prea binecredincioși boieri, noi nu defăimăm porunca domnului țării, dar nici nu îndrăznim să ne atingem de mormântul sfântului și mai ales nu suferim să ne păgubim de o comoară ca aceasta, care este mântuirea mănăstirii noastre. Căci, precum în viața lui era păzitor și mântuitor al nostru, tot așa și acum, după moarte, sfintele lui moaște ne pricinuesc nouă mare mângâiere la tot necazul și strămtorarea ce sunt aduse asupra noastră de păgâni și la alte greutăți ce le pătimim. Singuri vedeți în ce loc cu anevoie de umblat și prăpăstios locuim și nu avem altă mângâiere decât numai sfințitele moaște ale Sfântului Nifon, care s-a nevoit în această mănăstire. Iar acum să le ia în alt loc ni se pare lucru străin și ni se va pricinui nouă supărare și durere neasemănat de mare". Dar aceia au zis: „Preacuvioși părinți, ascultați-ne pe noi și faceți după cuvântul domnului nostru, adică să dați cu bunăvoirea voastră sfintele moaște și alegeți dintre voi doi proiestoși care să meargă cu noi și vă făgăduim vouă că domnul vă va trimite mare ajutor și multe faceri de bine va face acestei mănăstiri, trimițând înapoi și sfintele moaște".

Iar părinții, auzind acestea, au răspuns: „Noi nu îndrăznim să săpăm, faceți singuri ceea ce voiți!" Atunci unul din boieri, adică marele logofăt, apucând un târnăcop și făcând semnul Sfintei Cruci, a zis: „Eu, întărindu-mă pe credința și evlavia domnului meu, mă apuc de lucru și nădăjduiesc în rugăciunile sfântului că nu voi lua nici o vătămare!" Și astfel a început a săpa. Și cum s-a apropiat de sfintele moaște - o, negrăitele Tale minuni, Hristoase! -, tot locul acela s-a umplut de o bună mireasmă nepovestită. Deci, luând sfintele moaște, le-au pus într-un sicriu și le-au dus în mijlocul bisericii, iar biserica s-a umplut de bună mireasmă. Apoi frații, adunându-se, au făcut priveghere de toată noaptea. Și s-a auzit vestea pe la chiliile, schiturile și mănăstirile care erau acolo pe aproape, și părinții au alergat cu credință și cu evlavie să sărute sfintele moaște.

Iar Atotputernicul Dumnezeu, vrând să slăvească pe Sfântul Nifon și după adormire, pentru covârșitoarele nevoițe și sudori ale pustniciei lui, a rânduit ca un monah mut și surd să meargă și el să sărute sfintele lui moaște. Și îndată ce s-a apropiat de ele și le-a sărutat, a început a vorbi fără împiedicare și, mulțumind sfântului, povestea pretutindeni minunea. Altul, orb de amândoi ochii, fiind dus de mână, a mers să sărute și, atingându-se cu ochii de sfintele moaște, a văzut. Multe alte minuni a făcut Sfântul Nifon, pe care le trec pentru scurtime; dar și acestea puține le-am scris ca să arăt îndrăzneala pe care o avea sfântul către Dumnezeu.

Iar după trei zile, cei trimiși, luând sfintele moaște și oarecare monahi din mănăstire, au pornit spre Valahia și, trecând apa Dunării, au înștiințat pe domnul țării, care a trimis îndată arhieriei, preoți, diaconi și monahi spre întâmpinarea sfântului; și când s-au apropiat sfintele moaște de târgul Bucureștilor, a ieșit și însuși preacinstitorul de Dumnezeu domnul țării, Neagoe Basarab, și toată mulțimea poporului, cu făclii și cu tămâieri și, îmbrățișând racla, au sărutat cu evlavie sfintele moaște. Și ridicând voievodul pe umerii săi racla cu sfintele moaște, împreună cu cinstiții boieri, au mers la Mănăstirea Dealului și au pus sfintele

moaște pe mormântul domnului Radu. Apoi au făcut priveghere de toată noaptea, rugându-se fierbinte sfântului să ierte fărâdeleaga ticălosului Radu.

Iar la miezul nopții, pe când privegheau, domnul Neagoe a adormit și a văzut în vedenia sa că s-a deschis mormântul lui Radu și s-a arătat trupul lui cu totul negru și din toate mădularele lui curgea puroi și ieșea o putoare rea neasemănată. Și neputând să sufere putoarea, ruga pe sfântul să facă milă cu domnul Radu și îndată a văzut că din racla sfințelor moaște curgea ca un izvor, și că sfântul spăla tot trupul acela puturos al lui Radu și l-a făcut preafrumos și preastrălucit, și așa s-a închis iarăși mormântul lui Radu. Apoi sfântul s-a dus lângă Neagoe și i-a zis: „Iată, fiule, că am auzit rugăciunea ta! Numai îți poruncesc să te împaci totdeauna cu poporul tău și să trimiți moaștele mele la mănăstirea mea, spre mângâierea fraților care se nevoiesc acolo". Apoi s-a dus și a intrat iarăși în sicriu.

Și deșteptându-se iubitorul de Dumnezeu, Neagoe, a rămas uimit multă vreme, cugetând la cele ce văzuse și, venindu-și în sine, a strigat cu glas mare: „Slavă Ție, Impărate ceresc, Cel ce ai slăvit cu slavă negrăită pe robul Tău cel iubit, pe Sfântul Nifon!" Și așa au încetat cântările de psalmi și domnul a povestit tuturor cele ce le-a văzut în vedenia sa și toți au slăvit pe Dumnezeu. Iar a doua zi, când s-a săvârșit dumnezeiasca Liturghie, s-au adunat și de prin satele din afară ale Valahiei mulțime multă, aducând cu ei nenumărați bolnavi, care sărutau pe sfântul cu lacrimi și cu credință și își căpătau sănătatea. Șchiopii se îndreptau, orbii vedeau, cei ce se chinuiau de friguri se vindecau și mai toate bolile se goneau de la cei care alergau cu credință la moaștele Sfântului Nifon.

Iar domnul țării, văzând că în fiecare zi sfântul făcea minuni, a adunat sobor și a hotărât să se prăznuiască Sfântul Ierarh Nifon în ziua de 11 august, zi în care el a adormit, și i-a alcătuit toată slujba. După acestea Neagoe, cinstitorul de Dumnezeu, a poruncit de a făcut cu multă cheltuială un sicriu foarte frumos de aur, împodobit cu pietre scumpe și cu mărgăritare, iar deasupra acoperământului a zugrăvit pe Sfântul Nifon, și înaintea lui s-a zugrăvit pe sine în genunchi. Apoi a pus într-însul moaștele sfântului, luând numai sfântul lui cap și o mână, cu voia părinților.

Iar spre răsplătirea lor, le-a dat preacinstitul cap al preaslăvitului Inaintemergătorului și Botezătorului Ioan, pus în raclă de aur împodobită cu pietre scumpe, pe care a trimis-o în sfințita Mănăstire Dionisiu, împreună cu celelalte cinstite moaște ale Sfântului Nifon. Și a dat părinților mult ajutor, ridicând din temelie multe zidiri în acea mănăstire și de aceea se pomenește neîncetat ca ctitor. Iar sfântul cap și mâna dumnezeiescului Nifon, cât a trăit pururea pomenitul Neagoe, le avea cu el spre sfințenie și spre izgonirea potrivnicului ori unde se ducea. Iar după ducerea lui din viață, le-a lăsat Mănăstirii Curtea de Argeș, pe care a zidit-o el, unde se află până astăzi (In prezent, ele se află la Craiova, în biserica Sfântul Dumitru, catedrala mitropoliei Olteniei), întru slava Tatălui, a Fiului și a Sfântului Duh. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC EVPLU DIACONUL (11 august)

Pe vremea împărăției lui Dioclețian și a lui Maximian, fiind mare prigonire împotriva creștinilor de pretutindenea, acești păgâni împărați au trimis în părțile Siciliei un asupritor cumplit, cu numele Pentagur, ca să piardă cu felurite munci pe creștinii pe care îi va afla. Acel asupritor a mers în cetatea Cataniei și a poruncit ighemonului cetății, cu numele Calvisian, ca să adune tot poporul la locul de priveștițe, nu numai pe cei din cetate, ci și pe cei din satele dimprejur. Deci priveștița a fost pregătită la locul ce se numea "al lui Ahilie". Deci, răsunând trâmbițele și timpanele, s-a adunat mulțime mare de popor, de toate vârstele, bărbați și femei. Și venind acolo boierul Pentagur cu Calvisian și văzând poporul, a întrebat pe Calvisian, ighemonul cetății, zicând: „Oare toți aceștia dau cinste, închinăciune și jertfă zeilor noștri?" Calvisian a răspuns: „Da, luminate Pentagur. Toți aceștia pe care îi vezi, de la mic până la mare, slujesc cu osârdie

marilor zei, cu aducere de multe jertfe, și nici unul nu este potrivit". Auzind aceasta boierul Pentagur, s-a umplut de bucurie și a lăudat poporul și pe ighemon.

Apoi, spunându-le porunca împăratului, a dat putere lui Calvisian înaintea tuturor, ca de se va afla cineva care să pomenească numele lui Hristos, pe acela să-l muncească și să-lucidă. Astfel rânduind Pentagur, s-a dus la alte cetăți; iar Calvisian, chemând slugile de la curte, le-a poruncit să cerceteze în tot chipul, dacă nu cumva se află undeva în cetate sau în vreun sat oameni care să țină măcar în taină credința creștinească; iar de sunt, să-i prindă și să-i dea la muncire. Iar una din slugi, apropiindu-se de el, a zis: „Aici în cetate este un om, anume Evplu, care poartă cu sine o carte. El străbate ulițele, cercetează casele, învață poporul și le spune oamenilor că Dumnezeu creștinilor este mare". Și era Sfântul Evplu cu rânduiala diacon. El purta cartea Evangheliei, din care, citind popoarelor minunile lui Hristos, îi învăța să creadă în El.

Auzind aceasta ighemonul Calvisian, îndată a trimis să-l prindă și să-l aducă legat înaintea sa. Iar ostașii, ducându-se, au căutat pe Evplu prin toată cetatea și l-au găsit într-o casă săracă, citind Sfânta Evanghelie și învățând pe cei ce ascultau. Deci prinzându-l, i-au legat mâinile înapoi și l-au dus la judecata ighemonului, ducând cu dânsul și Evanghelia. Și văzându-l ighemonul, a zis către dânsul: „Au tu ești ocărătorul zeilor și neascultătorul poruncilor împărătești?" Sfântul Evplu a răspuns: „Cine sunt zeii voștri, ca să-i cinstesc?" Calvisian a zis: „Zeii noștri sunt: Zeus, Asclapie și Artemida". Sfântul a zis către ighemon: „Tu ești orb, neștiind pe Domnul Iisus Hristos, Unul adevăratul Dumnezeu, Care a făcut cerul și pământul și a zidit pe om din pământ, Care ne-a îmbrăcat pe noi, creștinii, cu haina cea luminoasă și fără de preț, cu haina nemuririi, care este Sfântul Botez".

Ighemonul a zis: „Vorbești cu mândrie, pentru că nu ai încercat chinurile". Sfântul a răspuns: „Muncile îmi sunt mie cunună luminoasă, iar ție întuneric și pierzare". Deci umplându-se de mânie ighemonul Calvisian, a poruncit să-l spânzure gol la muncire și cu piepteni de fier să-i strujească trupul. Iar mucenicul, fiind în această pătimire, și-a ridicat ochii spre cer și se ruga, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, pe mine cel dezbrăcat acum de trupul meu ca de o haină, îmbracă-mă întru nemurire în viața ce va să fie și dă-mi tărie în ceasul acesta, ca să nu mă biruiască chinurile!" Atunci s-a auzit glas din cer, zicând: „Imbărbătează-te, Evplu, și te întărește! Hainele cele adevărate sunt pregătite ție".

Și mucenicul fiind strujit mult, i-a zis ighemonul: „Încă nu încetezi cu cuvintele tale cele mincinoase? Pentru ce nu vrei să intri în capiștea zeilor și să le aduci lor jertfă, ca să câștigi de la dânșii iertare de greșelile tale, de la împărați - cinste și bogății, iar de la noi - prietenie; și ai fi luat mult aur și argint?" Mucenicul a răspuns: „O, om pierdut, slujitor al diavolului și părtașul lui! Au nu cunoști că pentru toți aceia pe care îi amăgești cu aur și cu argint spre închinarea de idoli, groaznic vei fi întrebat în ziua înfricoșatei judecăți a lui Dumnezeu?" Atunci chinitorul, mâniindu-se mai mult, a poruncit să-l bată cu ciocane de fier peste fălci și să-i sfărâme pulpele și gleznelile. Iar sfântul fiind astfel bătut, batjocorea pe asupritor și zicea: „Nebunule, nepriceputule și orbitule cu răutatea, pentru ce pui aceste munci asupra mea, pe care eu, cu ajutorul lui Dumnezeu întâ-rindu-mă, le socotesc ca pe o pânză de păianjen? De poți, scornește alte munci mai cumplite, căci acestea sunt ca niște jucării pentru trupul meu".

După aceasta, ighemonul a poruncit să-l dezlege de la muncire pe Sfântul Evplu și să-i spânzure Evanghelia de grumaz și astfel să-l ducă în temniță. Încă a poruncit să închidă și să încuie cu tărie ușile temniței, să le pecetluiască cu inelul său și să pună păzitori, ca nu cumva, venind cineva la dânsul, să-i dea pâine și apă, ci să se muncească de foame și de sete și să moară.

Și a petrecut Sfântul Evplu în temniță șapte zile și șapte nopți, apoi, însetând foarte, s-a rugat lui Dumnezeu, zicând: „Doamne Iisuse Hristoase, adevăratul nostru Dumnezeu, Cel ce dai hrană la tot trupul, Cel ce de demult ai adăpat în pustie pe poporul Tău povățuit prin Moise, izvorându-le apă vie din piatră, și prin apa cea scoasă din osul cel uscat al fălcii măgarului ai răcorit pe Samson; Tu, Cel ce ne-ai spălat cu apa Sfântului Botez, dă-mi, rogu-mă, și mie, celui slăbit de sete, răcorire. Poruncește să

izvorască în temnița aceasta izvor de apă și să-mi stingă setea, ca să cunoască toți că Tu ești Unul Dumnezeu și nu este altul afară de Tine". Sfântul rugându-se astfel, deodată a izvorât în temniță un izvor cu apă. Deci bând el, s-a răcorit și s-a săturat cu acea apă ca și cu niște hrană; și cânta, slăvind și binecuvântând pe Dumnezeu.

Iar după trecerea celor șapte zile, ighemonul Calvisian a poruncit să scoată pe mucenic din temniță, dacă este viu; pentru că îl credea mort, pe de o parte din pricina rănilor, pe de alta din pricina foamei și a setei. Și venind ostașii și deschizând ușile temniței, au văzut multă apă în temniță și s-au înspăimântat. Iar Sfântul Evplu, întinzând mâna spre apă, a făcut semn ca și cum i-ar fi poruncit, și îndată apa aceea s-a făcut nevăzută. Atunci ostașii au zis unii către alții: „Cu adevărat mare este Dumnezeul Căruia îi slujește omul acesta!" Deci, luându-l pe mucenic, l-au dus în casă la ighemon. Și văzându-l ighemonul neslăbit cu trupul, sănătos și vesel la față, ca și cum fusese la ospăț, se mira și a zis către dânsul: „Măcar acum închină-te zeilor, mai înainte de a ți se tăia capul cu sabia". Sfântul răspunde: „Vicleanule și orbitule prieten al diavolului, cine voiește să lase lumina și să umble după întuneric?" Deci, mâniindu-se ighemonul, a poruncit să-i rupă urechile cu undițe de fier și să-l ducă legat în curte la judecată. Și mergând acolo și chinuitorul însuși, s-a așezat la locul său și l-a silit mult pe sfântul la jertfele păgânești, dar văzând că nu se pleacă, l-a osândit la tăiere cu sabia.

Iar mucenicul auzind de osândirea sa la moarte, a rugat pe ighemon ca, mai înainte de tăiere, să i se dea vreme să se roage; deci ighemonul i-a făcut voia lui. Și când ostașii au adus pe mucenic la tăiere, în urma lui venea mult popor vrând să-i vadă sfârșitul, între oameni fiind și mulți creștini care țineau în taină sfânta credință. Deci mergând la locul de moarte, mucenicul a stat și, întorcându-se spre popor, a luat Sfânta Evanghelie pe care o purta și, deschizând-o, a început a citi minunile lui Hristos și a învăța pe popor cunoștința adevăratului Dumnezeu. Și mulți din cei necredincioși s-au luminat prin cunoștința adevărului, apoi sfântul a început a se ruga lui Dumnezeu. Și a venit un glas de sus către dânsul, zicând: „Fericit ești, Evplu, bunule și credinciosul Meu rob! Vino și intră întru bucuria Domnului tău și te odihnește cu toți cei ce din veac Mi-au bineplăcut Mie!"

După acest glas, Sfântul Mucenic Evplu diaconul și-a plecat capul sub sabie și, fiind tăiat, s-a dus către Domnul. El și-a săvârșit pătımirea sa în 11 zile ale lunii august. Iar bărbații creștini cei binecredincioși, luând capul și cinstitul lui trup, l-au îngropat într-un loc vestit. De la acel mormânt se făceau multe tămăduiri cu sfintele rugăciuni ale mucenicului și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, I se cuvine cinstea și slava în veci. Amin.

SFÂNTA MUCENIȚĂ SUSANA ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSA **(Scrisă de creștinul Terson, care a trăit în aceeași vreme.)** **(11 august)**

În împărăția lui Dioclețian și Maximian Hercule, a fost în Roma un preot pe nume Gavinie, frate bun cu Gaius, papa Romei. Acest preot, fiind învățat la filosofia cea din afară și bine iscusit în dumnezeiasca Scriptură, a scris multe cărți împotriva păgânilor, după sfatul și porunca fratelui său. Ei erau de neam mare și rudeni cu împăratul Dioclețian, dar erau defăimați și lepădați de el din neam, din pricina credinței lor creștine, de care Dioclețian se îngreșoșa foarte și de aceea se lepăda de seminția sa. Acest preot, Gavinie, avea o fiică pe nume Susana, pe care a crescut-o în bună cucernicie, învățând-o frica lui Dumnezeu și filosofia cărții. Fecioara era foarte pricepută și înțeleaptă, prea aleasă cu frumusețea trupească, dar fără de asemănare mai aleasă cu frumusețea sufletească; căci roaba lui Hristos cea întreg înțeleaptă și credincioasă îl iubea pe Acela fierbinte.

Și auzind împăratul Dioclețian de frumusețea și înțelepciunea ei, a voit s-o ia de femeie pentru fiul său, Maximian. Acest Maximian, pe care alții îl numesc Maximin, nu era fiu firesc al lui Dioclețian, ci a fost înfiat din rudeniile cele de aproape. Mai întâi, Dioclețian l-a însoțit cu fiica sa, Valeria, dar murind aceea, a voit să-l însoțească cu rudenii sa, Susana. Acest Maximian se mai numea și Galeriu și era altul decât acel mai întâi Maximian, care se numea Hercule. Deci Dioclețian a trimis pe un bărbat cinstit, văr al său, anume Claudie, ca să vorbească cu Gavinie și să-i ceară pe fiica sa spre însoțirea fiului său, Maximian.

Și venind Claudie la Gavinie, i-a zis: „Prealuminatul nostru împărat Dioclețian m-a trimis la tine, cu darul și cu mila sa, vrând să înnoiască rudenii cu tine prin unirea sângelui mai de aproape. Deci ce alt dar poate să-ți fie ție mai mare ca acesta, ca prin mai mare cinste să se preamărească neamul tău, pentru cea mai de aproape legătură a sângelui împărătesc?” Dar Gavinie a zis: „Noi suntem săraci și smeriți. Cum putem oare să ne numim rudenii împăratului, fiind nevrednici?” Zis-a Claudie: „Cinstite frate, tu și fratele tău, episcopul Gaius, nu sunteți oare fiii lui Maximin senatorul, care a fost rudenii unchiului nostru, fratele stăpânului nostru, împăratul Dioclețian?” Grăit-a Gavinie: „Așa este, însă în vremile acestea din urmă nu suntem vrednici să ne numim rude ale împăratului”.

Zis-a Claudie: „Nu te lepăda de neamul tău; iată, îți poruncește împăratul și stăpânul nostru ca pe fiica ta, de care a auzit că este frumoasă și înțeleaptă în toate învățăturile, să o dai după Maximian, fiul lui, căci este cu dreptate ca mlădițele ce ies dintr-o rădăcină să nu se despartă, lucru pe care îl dorim și noi, rudeniile, și mi se pare că și ție îți este aceasta de bucurie”. Grăit-a Gavinie: „Rogu-mă, dați-mi vreme să aflu părerea fecioarei”. Și s-au despărțit. Și ducându-se Claudie, preotul Gavinie a rugat pe fratele său, papa Gaius, să vină la dânsul acasă. Și venind acela, i-a spus pricina pentru care a trimis împăratul pe Claudie. Apoi, chemând la dânsii pe fecioara Susana, au zis către dânsa cu lacrimi: „Impăratul Dioclețian a trimis la noi pe Claudie, ruda noastră, să ne spună că voiește să te ia în însoțire pentru fiul său, Maximian”.

Iar fericita fecioară Susana a răspuns tatălui și unchiului său: „Unde este acum înțelepciunea voastră? Cu adevărat n-o văd în voi! De n-aș fi fost creștină, precum m-ați învățat, ar fi putut cineva să grăiască despre aceea cu mine. Dar acum, pentru ce vă întinați gura și urechile, ascultând păgâneștile cuvinte și zicându-mi mie să mă însoțesc cu tiranul cel păgân, de care voi v-ați lepădat cu îndrăzneală, pentru necurăția lui și pentru sfânta voastră credință în Hristos, ca să nu fie rudenii voastră? Dau slavă atotputernicului Dumnezeu, Care m-a făcut rudenii cu sfinții Săi; pentru că așa cred în Domnul nostru Iisus Hristos, că, defăimând însoțirea cea spurcată cu acel om necurat, mă voi învrednici de cununa mucenicească”.

Tatăl ei, Gavinie, a grăit către dânsa: „Fiică, vezi să fii statornică în credința pe care o ai, ca să poți să fii curată înaintea Domnului și să ne bucurăm și noi, văzând că aduci Stăpânului Hristos roadele credinței tale cele tari!” Susana a grăit către tatăl și către unchiul său: „Domnii mei, voi m-ați învățat adeseori să-mi păzesc fecioria pentru Domnul meu, Iisus Hristos. Iar acum m-am întărit atât în dragostea și frica Lui, încât nici nu mă gândesc vreodată la însoțirea trupească, ci pe Stăpânul Căruia m-ai dat tu odată, părinte, pe El îl voi iubi, Lui îi voi sluji și în El voi nădăjdui până la suflarea mea cea de pe urmă”. Sfântul papă Gaius a zis: „De vreme ce te-ai dat o dată cerescului Mire Hristos Dumnezeu, apoi petrece până la sfârșit în dragostea Lui și păzește poruncile Lui”. Astfel, amândoi acei sfinți slujitori ai Domnului, înțelegând voirea cea bună a inimii ei fecioarești, s-au bucurat cu duhul și plângeau de bucurie, întărind-o cu multe cuvinte duhovnicești.

Iar după trei zile, Claudie a venit iar în casă la Gavinie cu mulțime de slugi, pe care lăsându-le afară, a intrat singur înăuntru și a găsit acolo și pe Gaius papa. Deci, făcându-și obișnuita sărutare, Claudie a zis: „Știe cinstea voastră ce pricină de bucurie m-a adus la voi”. Papa Gaius a grăit: „Chiar dacă n-ar fi nici o pricină a venirii tale la noi în afară de rudenii ta cu noi, suntem bucuroși de tine, că putem să ne mângâiem unul pe altul, prin vederea feței și prin vorbirea împreună”. Claudie a zis: „Știți, o, iubiților frați, că împăratul Dioclețian dorește foarte mult să se unească cu voi prin cea mai apropiată rudenii; deci

vă sfătuiesc și vă rog să faceți voia celui ce stăpânește lumea, și să-i mângâiați sufletul". Gavinie a zis către dânsul: „Spune acea dorință împărătească domnului frate, Gaius episcopul". Claudie a zis către Gaius: „Preamilostivul împărat, domnul nostru, voiește să ia în însoțire pentru fiul său pe fiica voastră și nepoata mea. El a auzit de frumusețea, de înțelegerea și de înțelepciunea ei; iar noi, rudeniile, socotim că nimic nu este mai cinstit decât aceasta, ca neamul nostru, nedeosebit de sângele împărătesc, să petreacă împreună și să se împodobească și să se slăvească cu înălțimea aceluia". Tăcând episcopul, Gavinie a grăit: „Să chemăm pe fecioară și să vedem dorința ei".

Deci au chemat la dâșii pe Sfânta Susana, și erau acolo numai ei trei șezând, nemaifiind altcineva de față. Și văzând Claudie pe fecioară, a lăcrimat de dragoste și bucurie, și voind să o cuprindă cu dragoste și să o sărute, ea l-a oprit și s-a întors de la dânsul, zicând: „Nu-mi spurca gura mea, că Domnul meu Iisus Hristos știe că de gura roabei sale nu s-a atins niciodată gură bărbătească". Claudie a zis: „Eu voiam să te sărut din dragoste de rudenie, ca nepoată ce-mi ești". Iar fecioara a zis: „Nu pentru altă pricină mă îngreșez de sărutarea ta, decât numai pentru aceea că gura ta este întinată de jertfele idolești". Iar Claudie fiind atins la inimă de aceste cuvinte ale fecioarei ca prin degetul lui Dumnezeu, s-a umilit și a zis către dânsa: „Ce să fac ca să mi se curețe gura de întinăciune?" Fecioara a răspuns: „Pocăiește-te și botează-te în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh". Iar Claudie, întorcându-se către episcop, a zis: „Atunci voi să mă curățiti, de vreme ce mai bun este omul cel curat, care crede în Hristos, decât cei ce slujesc zeilor. Eu am adus multe jertfe zeilor, la care și împărații își pleacă grumajii lor, dar nici un folos n-am avut de la dâșii".

Iar papa, văzând minunata și grabnica schimbare a lui Claudie, în care lucruse darul lui Dumnezeu prin cuvintele curatei fecioare, a zis cu bucurie către el: „Frate, ascultă-mă pe mine, că am să te sfătuiesc sfat bun. Tu ai venit la noi să mijlocești mireasă pentru fiul stăpânului tău; iar Dumnezeu te caută pe tine pentru El și voiește să te mântuiești cu rugăciunile acestei fecioare, ca și din sângele nostru să se afle vrednici împărăției cerești. De aceea, crede în Dumnezeu, fă pocăință pentru vărsarea sângelui sfinților lui Dumnezeu și nu întârzia a primi Sfântul Botez". Claudie a zis: „Când voi primi Sfântul Botez, oare se vor curați toate păcatele spurcate ale inimii mele?" Papa a răspuns: „Cu adevărat se vor curați, numai crede din toată inima".

Sfânta fecioară Susana, auzind acestea, a căzut la picioarele unchiului său, Sfântul Gaius, zicându-i: „Stăpânul meu, te rog, pentru Hristos, nu zăbovi a boteza pe Claudie și mântuiește-i sufletul". Papa a răspuns: „Să căutăm mai întâi dacă crede cu adevărat în Hristos Dumnezeu". Claudie a zis: „Cred cu adevărat, numai dacă mi s-ar ierta toate greșelile precum îmi făgăduiți". Papa a zis: „În numele Domnului nostru Iisus Hristos, Dumnezeu cel atotputernic, ți se iartă toate greșelile tale!" Și a căzut Claudie la pământ înaintea picioarelor arhiereului și, presărându-și țărână pe cap, striga: „Doamne Dumnezeule, lumina cea prea veșnică, iartă-mi toate greșelile făcute în necredință și în neștiință și mă umple de darul Tău, ca să cunoască și femeia mea și copiii mei, că Tu singur mântuiești pe cei ce nădăjduiesc întru Tine". Apoi Gaius l-a învățat pentru botez și, sfătuindu-l, l-a trimis la casa lui.

După aceasta, Claudie cu femeia sa și cu doi fii ai săi au venit noaptea la Sfântul Gaius papa și au cerut botezul. De aceea, papa, nezăbovind mai mult, i-a botezat, iar Gavinie preotul le-a fost naș. Iar când Claudie a ieșit din scaldătoare, a zis: „Am văzut o lumină mai luminoasă decât soarele, care m-a strălucit în ceasul botezului". Apoi, după săvârșirea botezului și ungerea cu Sfântul Mir, papa a săvârșit Sfânta Liturghie și i-a împărțit pe dâșii cu dumnezeieștile Taine ale Trupului și Sângelui lui Hristos. Deci cu toții s-au bucurat întru Dumnezeu, Mântuitorul lor. Numele soției lui Claudie era Prepedigna și ale copiilor lui, Alexandru și Cutie. Din acea vreme, Claudie a început a-și vinde averile sale și a le împărți săracilor. El căuta pe creștinii care se ascundeau prin felurite locuri tainuite și, intrând prin temnițe noaptea în taină, tuturor pe care îi găsea le spăla picioarele și le săruta; apoi toată nevoia lor prin îndestulate îndurări o împlinea, dându-le lor cu osârdie îmbrăcăminte și hrana cea de toate zilele, făcând astfel pocăință mare pentru păcatele lui cele săvârșite mai înainte.

Iar după câteva zile, Dioclețian a început a întreba despre Claudie, că, fiind trimis la Gavinie pentru Susana fecioara, nu a adus înștiințare. Și i s-a spus împăratului că este bolnav Claudie. Deci împăratul a trimis la dânsul pe fratele lui cel mai tânăr, pe nume Maxim, cu dregătoria comit, ca să-l cerceteze pe cel bolnav și să-l întrebe și despre fecioara Susana. Și mergând Maxim, a găsit pe fratele său, Claudie, îmbrăcat în haină de păr și făcând rugăciuni către Dumnezeu; iar Maxim, spăimântându-se, a zis: „Iubite frate, care m-ai hrănit pe mine din copilărie, pentru care pricină te-ai schimbat așa și te-ai făcut uscat și galben la față?” Claudie a răspuns: „Dacă voiești să mă ascuți pe mine, atunci îți voi spune pricina schimbării mele”. Maxim a zis: „Spune-mi mie durerea trupului tău”. Claudie a zis: „Iată, eu fac pocăință, că, ascultând pe împărați și slujindu-le lor, am ucis pe creștini și am vărsat sânge nevinovat, pe care lucru, deși l-am făcut din neștiință, împlinind poruncile împărătești, însă acum bolesc de aceea și mă căiesc”.

Maxim a zis: „Ce-mi spui mie aceasta acum, frate? Stăpânul nostru, Dioclețian împăratul, te-a trimis la Gavinie, fratele nostru, ca să mijlocești să dea pe fiica lui de soție fiului împăratului, pentru care și eu acum sunt trimis la tine, iar tu altceva îmi spui mie?” Claudie a răspuns: „Am umblat eu pentru aceasta la iubita noastră nepoată și am văzut-o pe ea că, precum este preafrumoasă cu fața, tot așa este și cu sufletul, căci ea este sfântă și înțeleaptă, dar acum s-a făcut mireasa cerescului Împărat, Hristos Dumnezeu, prin Care și eu sunt izbăvit de păcatele mele. Însă, ca să știi și tu că Preamilostivul Dumnezeu voiește să-i mântuiască pe toți, să mergem noaptea la fratele nostru Gavinie preotul și vei vedea lumina cea veșnică”. Maxim a zis: „Fratele meu iubit, toate cele ce îmi vei porunci mie, le voi face”.

Deci întru aceeași noapte au mers amândoi la porțile cetății care se numeau Salaria, care erau lângă palatele lui Salustiu, pentru că acolo era casa lui Gavinie preotul. Și i s-a spus lui Gavinie că frații Claudie și Maxim stau afară, vrând să intre înăuntru; iar el cu osârdie le-a ieșit întru întâmpinare și cu bucurie i-a băgat pe ei înăuntru. Dar mai înainte de a începe vorba cu dâșii, s-a întors la rugăciunea cea către Dumnezeu, plecându-și genunchii și fața în jos și împreună cu dânsul s-au plecat și ceilalți. Iar preotul a grăit, rugându-se: „Doamne Dumnezeule, Cel ce aduni pe cei risipiți și privești spre cei adunați, caută spre lucrul mâinilor Tale și luminează pe toți cei ce cred în Tine, că Tu ești lumina cea adevărată, în vecii vecilor”. Atunci toți au răspuns: „Amin”.

Apoi, sculându-se de la pământ, s-au sărutat și s-au îmbrățișat; iar Claudie, căzând la picioarele preotului, le-a sărutat pe ele. Acest lucru văzându-l Maxim, se mira și voia să vadă pe fecioara Susana; deci Gavinie a poruncit ca s-o cheme. Iar ea venind la dâșii, mai întâi s-a închinat lui Dumnezeu; apoi, apropiindu-se de tatăl său, a zis: „Binecuvintează-mă, părinte!” Și iarăși preotul s-a rugat pentru venirea ei, zicând: „Pace să vă dea vouă Domnul nostru Iisus Hristos, Care petrece și împărătește în vecii vecilor cu Dumnezeu Tatăl cel Atotputernic”. Apoi au zis cu toții: „Amin”, iar Maxim, văzând pe Sfânta Susana foarte smerită și plină de rușinea întregii înțelepciuni, a voit să-i sărute mâinile, dar ea n-a voit.

Deci, când toți plâneau de multă bucurie și dragoste, Sfântul papă Gaius - care locuia acolo aproape, lângă biserica ce se zidea de dânsul -, a fost vestit că frații lui s-au adunat. Iar el, socotind că sunt prinși la mucenicie și vrând ca el să fie mai întâi între mucenici, a alergat cu sânguință, fără de veste, la casa lui Gavinie. Și toți văzându-l pe el, s-au înspăimântat și i s-au închinat până la pământ; iar papa le-a zis lor: „Pace vouă! Indrăzniți întru numele Domnului”. Apoi iarăși a zis: „Să ne rugăm”. Și a început a se ruga, zicând: „Doamne Dumnezeule, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Cel ce L-ai trimis pe Dânsul spre mântuirea tuturor, vrând să ne scoți pe noi din întunericul lumii acesteia și să ne duci la viața veșnică, întăreș-te-ne pe noi, robii Tăi, întru credința Ta, că Tu împărătești în vecii vecilor”. Și toți au zis: „Amin”. Apoi, șezând, au început a vorbi, iar vorbele acelea care ieșeau din gura arhierelui erau insuflete de Dumnezeu și toți ascultau cuvintele lui Dumnezeu cele grăite de dânsul.

Iar fecioara Susana, nevrând să șadă înaintea lor, asculta stând în picioare și în taina inimii sale se ruga lui Dumnezeu. Apoi papa a zis către Maxim: „Mulțumim ție, frate, că ne-ai cercetat pe noi”. Maxim a răspuns: „Eu, nevrednicul, am venit la voi să sărut picioarele voastre cele sfinte; dar care este din început pricina venirii mele, singuri bine știți”. Papa a zis: „Tu să ne spui nouă”. Maxim a zis: „Împăratul

Dioclețian dorește ca să dați pe fecioara Susana după Maximian, fiul lui cel înfiat". Papa a zis: „Fecioara are acum pe Hristos cel dat ei de la Dumnezeu Tatăl, și să știi cu adevărat, că nu se poate a o însoți pe ea cu altul". Maxim a zis: „Toate cele ce le dă Dumnezeu sunt veșnice".

Arhiereul a zis către dânsul: „Deci primește și tu viața veșnică!" Maxim a zis: „Și care este viața veșnică?" Răspuns-a Claudie: „Acea este viața veșnică, pe care eu am cunoscut-o". Maxim a zis: „Pe aceea pe care tu ai cunoscut-o, doresc și eu a o ști; însă nu ni se cuvine ca pe neamul nostru să-l deosebim de rudenia cea împărătească". Sfântul papă Gaius a zis: „Noi te îndemnăm să crezi în Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul Dumnezeului celui veșnic; iar acestea pe care le vedem, cinstea și slava împăratului pământesc, sunt vremelnice și rudenia lui nici cât de puțin nu ne folosește nouă, pentru că toate trec alătura și pier degrab odată cu viața aceasta de puțină vreme. Iar cele ce le-a făgăduit nouă cerescul Împărat, Hristos Dumnezeul nostru, acelea sunt veșnice, folositoare și preaiubite". Acestea auzindu-le Maxim, s-a umilit și cu bucurie a voit să primească sfânta credință. Și a zis Gaius papa către el: „Știi, frate, toate averile pe care noi le-am lăsat pentru Hristos, ce fel și câte erau? Iar acum nimic altceva nu lăudăm, decât numai pe Domnul nostru Iisus Hristos, pentru Care viețuim și întru Care ne lăudăm". Maxim a zis: „Stăpânii mei, nu zăboviți, ci grăbiți-vă să faceți cele ce știți că sunt folositoare mie". Deci, poruncindu-i să postească, papa l-a trimis acasă.

Iar el ducându-se, la început tănuia în sine credința sa în Hristos; însă ardea foarte mult cu dragostea către Sfântul papă Gaius și către preotul Gavinie, iar mai vârtos spre Insuși Hristos. Apoi, înmulțindu-se în el dragostea către Dumnezeu, a început la arătare a mărturisi numele lui Iisus Hristos, nebăgând în seamă moartea. Însă papa și preotul îl sfătuiau să tacă cinci zile, până își va vinde averile sale și până le va împărți creștinilor săraci. Și Maxim a făcut așa, iar după cinci zile, venind la Sfântul papă Gaius și căzând la picioarele lui, a zis: „Te jur pe tine, domnul meu, cu numele lui Hristos, sa mă luminezi cu Sfântul Botez, precum ai luminat pe fratele meu, Clau-die; pentru că dintru acel ceas, în care m-ai învățat pe mine despre Hristos Dumnezeu, atât s-a umilit inima mea, încât nu pot să mă odihnesc, până nu voi primi credința creștinească". Papa l-a botezat după obicei și, săvârșind Sfânta Liturghie, l-a împărțășit cu dumnezeieștile Taine.

Deci Maxim petrecea cu dânșii, cântând și slăvind pe Dumnezeu. Iar averile sale, pe care n-a putut în cele cinci zile să le vândă și să le împartă, pe acelea le dădea și le împărțea la creștinii săraci, prin mâinile unui credincios prieten al său, anume Tarson, care era creștin ascuns și mai pe urmă a fost scriitor al pătimirii acestor sfinți, pentru că toate s-au făcut pe vremea lui.

Și trecând cincisprezece zile, Dioclețian s-a înștiințat că Maxim comitul și Claudie, cu femeia și cu fiii, s-au făcut creștini. Pentru aceea s-a umplut de mare mâhnire, însă la început tănuind în sine aceasta, a arătat împărătesei sale, cu numele Sirina, că a trimis la Gavinie, vrând să logodească pe fiica aceluia, Susana, cu fiul său, Maximian. Iar împărăteasa, auzind de Gavinie și Susana, a preamărit în inima sa pe Dumnezeu, pentru că era creștină tănuită, iar către împărat a zis: „Fă ceea ce-ți poruncește mărirea cea de sus", adică Dumnezeu. Iar împăratul lăsând-o pe ea, a chemat la sine pe mai-marele oștilor, anume Iulie, păgân și cumplit cu năravul. Aceluia i-a descoperit necazul inimii sale, cum că cei iubiți din rudeniile lui, care au fost trimiși să logodească mireasă fiului său, defăimându-i porunca, au luat credința creștinească. Iulie a zis: „Toți cei ce au defăimat poruncile împărătești, chiar dacă acelea ar fi nedrepte, să se pedepsească cu moarte; iar porunca ta, pe care ei au defăimat-o, fiind dreaptă, de aceea sunt vrednici de moarte".

Atunci împăratul îndată a poruncit lui Iulie să trimită ostași și să-i prindă pe toți, afară de episcopul Gaius. Deci, pe Gavinie preotul și pe fiica lui, Susana, a poruncit să-i păzească sub strajă, iar pe Claudie, pe Maxim, pe soția lui Claudie, Prepedigna și pe amândoi fiii lor, pe Alexandru și pe Cutie, i-a trimis în cetatea ce se numea Ostie, și a poruncit să-i ardă de vii, iar cenușa lor să o arunce în mare. Astfel s-au săvârșit acei sfinți, învrednicindu-se slavei muceni-cești.

Iar după 55 de zile, Dioclețian a poruncit împărătesei sale să ia la sine în palat pe fecioara Susana și să o îndemne la nuntă. Iar Susana, fiind păzită sub strajă, când a văzut pe cei ce veneau pentru dânsa, a suspinat din adâncul inimii către Dumnezeu și s-a rugat cu lacrimi: „Doamne, nu lăsa pe roaba Ta!” Deci a fost dusă la împărăteasa, care, văzând pe Susana intrând la dânsa, s-a grăbit de s-a închinat ei, mai înainte de a se închina Susana, pentru că cinstea darul lui Hristos ce era într-însa și fecioria cea întreg înțeleaptă. Iar Sfânta Susana a căzut înaintea împărătesei la pământ, dar împărăteasa, ridicând-o pe ea cu dragoste, i-a zis: „Se bucură de tine Mântuitorul nostru, Iisus Hristos”. Și auzind Susana pe împărăteasă cum cheamă numele lui Iisus Hristos, s-a bucurat și a zis: „Mulțumesc lui Hristos, Dumnezeul meu, că El împărățește în tot locul”.

Și erau amândouă împreună, împărăteasa Sirina și Sfânta fecioară Susana, veselindu-se întru Domnul, vorbind cu dragoste de Dânsul și rugându-se către El cu osârdie. Dar mai vârtos Sfânta Susana n-a încetat ziua și noaptea cântând și binecuvântând pe Dumnezeu, precum era învățată de tatăl său. Iar Dioclețian aștepta în toate zilele, nădăjduind că se va învoi fecioara la nuntă. Deci, așteptând mult, a trimis la împărăteasă, întrebând-o dacă a înduplecat pe fecioară spre însoțirea fiului lor și dacă fecioara se învoiește acum cu dragostea lui Maximian. Iar împărăteasa a răspuns împăratului: „In zadar te ostenești acolo unde lucrurile sunt cu neputință; și nici nu se cade a supăra acolo unde nu este voință. Eu nu văd într-însa un gând și un scop ca acela, ca să voiască cândva spre nunta fiului tău, nici nu cred că cineva, ori cu ce chip, să poată a o sili pe ea la nuntă”.

Aceasta auzind-o Dioclețian, s-a mâniat foarte mult și a dat stăpânire fiului său, Maximian, asupra ei, ca să o batjocorească pe ea cu sila, însă nu în palatul împărătesc, ci să o ducă în casa tatălui ei, Gavinie, și acolo să facă după pofta sa și astfel s-o lase necinstită. Deci a poruncit ca Sfânta Susana să iasă din palatul împărătesc și fie dusă la casa sa. Iar împărăteasa, despărțindu-se cu plângere de Sfânta Susana, a zis către dânsa: „Cel ce a izbăvit pe roaba sa Susana cea dintâi, Acela te va izbăvi și pe tine și-ți va da odihnă slăvită”. Deci, sărutându-se, s-au despărțit cu multe lacrimi.

Iar fecioara Susana, intrând în casa sa, fiind dusă de două femei, s-a aruncat la pământ în camera ei și se ruga lui Hristos, izbăvitorul său, tânguindu-se și plângând ca să vină în ajutorul său degrab. În acea noapte a mers la dânsa Maximian, fiul împăratului, plin de pofta cea spurcată; și intrând cu sânguință în camera unde se ruga sfânta fecioară, a văzut deasupra ei pe îngerul lui Dumnezeu în mare strălucire și frică mare a căzut asupra lui. Deci, neîndrăznind să se apropie de fecioară, a fugit îndată de acolo și, întorcându-se în palatele împărătești, a spus aceasta tatălui său. Și a zis Dioclețian: „Nu este altceva aceea, decât numai vrăji creștinești”. Apoi a trimis pe unul din cei ce stăteau înaintea lui, cu numele Curtie, ca să afle ce se face în casa Susanei. Dar și acela, cum a intrat acolo, îndată a fost cuprins de frică mare și a fugit cu cutremur la cel ce l-a trimis.

În acea vreme, împăratul cu împărăteasa sa, Sirina, se întrebau despre venirea lui Hristos și despre cinstirea zeilor celor mulți. Deci, fiind dovedit de dânsa, el și-a adus aminte de Susana, zicând: „Pentru ce nu ai îndemnat pe acea frumoasă și înțeleaptă fecioară ca să se învoiască la nunta fiului meu?” Împărăteasa a răspuns: „Fecioara și-a ales ei partea aceea care este mai bună și însuși fiul tău spune că a văzut deasupra ei o lumină neapropiată”. Auzind aceasta împăratul și umplându-se de mânie, a poruncit unui om oarecare necurat, cumplit și fără omenie, cu numele Macedonie, să meargă în casa Susanei, și cu îngrozire și cu chinuri să o silească la închinarea idolilor. Aceasta însă să o facă în taină, ca să nu ocărăscă alții pe împărat pentru tirania lui, că nu-i este milă nici pentru rudenia sa. Și a mers Macedonie la dânsa, având cu el un idol mic de aur, al spurcatului său zeu Die, și îl arăta sfintei fecioare, poruncindu-i să se închine lui. Dar ea a suflat spre idol și a zis: „Doamne, Iisuse Hristoase, să nu vadă ochii mei această meșteșugire diavolească”.

Atunci îndată acel idol, pe care îl ținea în mâini Macedonie, s-a făcut nevăzut, ca și cum ar fi fost răpit de cineva din mâinile lui. Iar Macedonie se mira de un lucru ca acesta și credea că Susana l-ar fi apucat cumva și l-ar fi ascuns; și a zis către dânsa: „Văd că ești iubitoare de aur, pentru că ai furat idolul din

mâinile mele. Însă o laud aceasta, căci cred că nu l-ai fi luat, dacă nu-l iubeai". Răspuns-a sfânta: „Domnul Dumnezeu meu a trimis pe îngerul Său de a răpit idolul de la ochii mei și l-a aruncat afară din casa mea!" Zicând sfânta aceasta, a intrat sluga lui Macedonie și i-a spus că idolul este aruncat afară din casă, pe calea poporului.

Atunci Macedonie, umplându-se de mânie, a rupt hainele de pe dânsa cu mâinile sale și a bătut-o pe ea cu bețe fără cruțare. Iar sfânta, fiind bătută, striga: „Slavă Ție, Doamne!" Zis-a Macedonie către ea: „Jertfește zeilor!" Dar ea a răspuns: „Eu singură mă aduc jertfă Domnului Dumnezeului meu!" Deci Macedonie a spus împăratului de statornicia cea tare și neschimbată a fecioarei în creștineasca credință și de batjocura cea făcută idolului. Iar împăratul a poruncit să o ucidă cu sabia chiar în casa ei. Și au tăiat capul miresei lui Hristos, al Sfintei Mucenițe Susana, și s-a dus în camera nesticăciunii cea prea luminoasă a Mirelui său, bucurându-se și veselindu-se.

Iar împărăteasa Sirina, auzind de uciderea Sfintei Susana, a mers noaptea și a luat cinstitul ei trup, adunând sângele cel vărsat pe pământ și ștergându-l cu acoperământul capului său. Deci, învelind trupul cu o pânză curată și cu aromate, l-a pus în gropnița Sfântului Alexandru, unde erau îngropate multe trupuri mucenicești. Iar sângele ei cel șters cu acoperământul capului, punându-l într-un sicriș de argint, l-a ascuns în palatul său unde obișnuia să se roage adeseori în taină ziua și noaptea.

Iar preasfințitul papă Gaius, mergând în casa fratelui său Gavinie, a sfințit acea cameră în care s-a vărsat sângele Sfintei Mucenițe Susana, ca să fie biserică, și slujea în ea dumnezeieștile slujbe. Iar nu după multă vreme a pățimit și Sfântul Gavinie preotul. Asemenea s-a sfârșit mucenicește și preasfințitul Gaius și toți au stat împreună înaintea scaunului lui Dumnezeu, în cetele sfinților mucenici, slăvind pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe Unul Dumnezeu în Treime, Căruia și de la noi I se cuvine cinste și slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVIOȘII TEODOR ȘI VASILIE AI PECERSCĂI **(11 august)**

Dumnezeiescul Pavel a zis că rădăcina tuturor răutăților este iubirea de argint. Cuvântul acesta s-a împlinit cu lucrul în această viață vrednică de laudă, unde vrăjmașul, începătorul răului, nu cu alt lucru, decât cu iubirea de argint, a adus rele ispite sufletești și trupești asupra sufletului fericitului Teodor, și pătimiri și moarte nu numai asupra lui, dar și asupra fericitului Vasilie, sfetnicul său, pentru care se scrie astfel: Fericitul Teodor avea în viața sa multă avere și auzind pe Domnul în Evanghelie zicând: Fiecare din voi care nu se leapădă de toată averea sa, nu poate să-Mi fie ucenic, a urmat acestui cuvânt. Deci a lăsat toate cele lumești și, împărțindu-și averea săracilor, s-a făcut monah în Mănăstirea Pecersca și s-a nevoit întru fapte bune. Apoi, cu porunca egumenului, s-a făcut viețuitor al peșterii ce se numea "Nemțească", unde, petrecând mulți ani, se nevoia cu multă înfrânare.

Acestui fericit Teodor vrăjmașul i-a adus oarecând supărare și mâhnire multă pentru averea împărțită săracilor, punându-i în gând lungimea anilor, slăbiciunea trupului și sărăcia hranei mănăstirești. Fericitul Teodor n-a înțeles ispita și nu și-a adus aminte de Domnul, Care a zis: Nu vă îngrijiți cu sufletul vostru, ce veți mânca sau ce veți bea. Căutați la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră și nu adună în jitițe, și Tatăl vostru cel cereș le hrănește pe ele. Deci a început de necaz a veni la deznădejde pentru sărăcie, întunecat fiind multe zile de către vrăjmașul, iar această mâhnire o mărturisea la arătare prietenilor săi.

Și era acolo în mănăstire un monah oarecare, cu numele Vasilie, unul din cei desăvârșiți. Acesta, vrând să mângâie și să scoată pe Teodor din groapa deznădejzii, i-a zis: „Frate Teodore, rogu-te să nu-ți pierzi

plata ta, căci dacă îți pare rău după averea ce ai împărțit-o la săraci, eu mă voi sârgui să-ți dau toate, numai tu să zici înaintea lui Dumnezeu ca milostenia ta să mi se socotească mie. Iar tu îndată vei fi fără grijă, luându-ți averea, dar caută, de te va suferi Domnul; pentru că și în Constantinopol, un om oarecare s-a căit de aurul ce l-a împărțit milostenie și l-a socotit înaintea lui Dumnezeu ca al altuia, de la care și-a luat înapoi ceea ce a împărțit. Însă când a zis: «Nu eu, Doamne, am făcut milostenia, ci a acestuia este», îndată a căzut în mijlocul bisericii și a murit; și astfel a pierdut pe amândouă împreună - și aurul și viața".

Auzind Teodor acestea și luându-le în minte, plângea de greșeala sa și ferecea pe fratele cel ce l-a deșteptat dintr-o neputință ca aceasta. Căci pentru unii ca aceștia a zis Domnul: De vei face om cinstit din cel nevrednic, ca gura Mea vei fi. De atunci s-a făcut între ei mare dragoste. După aceasta, Teodor sporea bine în poruncile Domnului și săvârșea toate cele ce sunt drepte, bine plăcute, sfinte și neprihănite.

Atunci diavolul a luat mare rană că n-a putut să-l înșele în felul acela spre iubirea de argint. Deci s-a înarmat iar asupra lui, punându-i înainte alt meșteșug de aceeași pierzare, căci odată Vasilie a fost trimis de egumen la o ascultare, unde a zăbovit trei luni. Atunci vrăjmașul, găsind vreme prielnică pentru meșteșugirea lui, s-a închipuit în asemănarea lui Vasilie și s-a dus la el în peșteră, făcându-se a vorbi cu dânsul despre cele folositoare. Și i-a zis: „Teodore, cum sporești acum? A încetat războiul diavolesc de la tine sau încă îți face supărare, aducându-ți iubire de câștig și deșteptând amintirea averii împărțite la săraci?"

Iar Teodor, necunoscând că este diavolul și părându-i-se că îi vorbește fratele, a răspuns: „Cu rugăciunile tale, părinte, sporesc bine, căci întărindu-mă prin tine, nu ascult gândurile ce mi le aduce diavolul. Și acum, de îmi vei porunci ceva, voi face cu osârdie și te voi asculta, căci prin învățătura ta am aflat mare folos sufletului meu". Atunci diavolul, care i se părea frate, luând îndrăzneală, i-a zis: „Îți dau încă un alt sfat, prin care îți vei afla odihnă și degrab vei lua răsplătire de la Dumnezeu pentru averea împărțită. Cere de la Domnul Dumnezeu să-ți dea aur și argint mult și să nu lași pe nimeni să intre la tine, nici tu să nu ieși din această peșteră". Iar Teodor a făgăduit că va face toate acestea.

Atunci vicleanul diavol s-a dus de la dânsul și, nevăzut aducându-i gând despre aflarea comorii, îl îndemna să se roage pentru aceea. Deci Teodor se ruga către Domnul să câștige de la Dânsul aceea comoară, făgăduindu-se să le împartă pe toate în milostenie. Apoi adormind, a văzut în vis pe diavol luminos și împodobit ca un înger, arătându-i comoara din peșteră. Această vedenie arătându-i-se nu o dată, ci de mai multe ori, după câteva zile s-a dus la locul arătat în vis și, începând a săpa, a găsit comoara: mulțime de aur, de argint și vase scumpe.

După aceasta iar a venit diavolul în chipul lui Vasilie și a zis către Teodor: „Unde este comoara care ai primit-o? Că cel ce ți s-a arătat ție mi-a spus și mie că ți se va da mulțime de aur și argint, după rugăciunea ta". Iar Teodor nu voia să-i arate comoara. Atunci diavolul cel cu rău meșteșug a început îndată a-i zice și pe față și a-i aduce și în taină gândul să ia comoara și să se ducă în altă parte. Dar mai întâi i-a zis astfel: „Frate Teodore, nu ți-am spus eu oare că degrab vei lua de la Dumnezeu răsplătirea averii dată milostenie? Că El a zis: Cel ce-și va lăsa casa sau țarinile, pentru numele Meu, va lua însutit și va moșteni viața veșnică. Deci acum, iată, ai bogăția în mâinile tale, fă cu dânsa ce voiești".

Teodor a răspuns: „Pentru aceasta am cerut de la Dumnezeu, pentru ca, dacă îmi va da, să le împart pe toate milostenie, și socotesc că pentru aceea mi-a și dăruit-o". Iar potrivnicul i-a zis: „Frate Teodore, păzește-te ca vrăjmașul să nu-ți aducă, ca și mai înainte, necaz pentru împărțire, căci, iată, ți s-a dat altă avere în locul celei împărțite de tine săracilor. Eu te sfătuiesc să iei această comoară și să te duci în altă țară și acolo vei câștiga moșii pentru trebuința ta, că și așa vei putea să te mantuiesti și să scapi de meșteșugirile diavolești, iar când va sosi ducerea ta din această lume, le vei da pe acestea cui vei voi și așa va rămâne pomenirea ta după tine". Iar Teodor i-a zis: „Dar nu mă voi rușina eu că am lăsat lumea și toate cele din lume, făgăduindu-mă să-mi sfârșesc viața în peștera aceasta, iar acum să fiu fugar și viețuitor lumesc? Dacă ai plăcere, lasă-mă să petrec în mănăstire și acolo voi face toate câte îmi vei zice".

Diavolul a răspuns: „Aici nu vei putea să tănuiești comoara, că o vor afla și ți-o vor lua; deci primește sfatul meu și fă degrab ceea ce-ți zic, că de n-ar fi plăcut lui Dumnezeu să ai avere, nu ți-ar fi dăruit-o, nici nu mi-ar fi spus mie să te întăresc”.

Atunci Teodor, crezând pe diavol ca pe frate, a început a găti în taină căruțele și vasele în care să-și adune comoara și să iasă din peșteră, unde voia să-l scoată diavolul cu înșelăciunea, ca să-l despartă de sfântul loc al Cuvioșilor părinți Antonie și Teodosie, al însăși Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, și mai ales ca să-l despartă de Dumnezeu. Dar iubitorul de oameni, Domnul, Care voiește ca toți oamenii să se mântuiască, a mântuit și pe acest rob al Său, Teodor, prin rugăciunile cuvioșilor Săi, căci într-acea vreme s-a întors din cale Vasilie - cel ce mântuise și mai înainte pe Teodor de gândul cel rău - și a mers în peșteră, voind să vadă pe fratele care viețuia într-însa, și i-a zis: „Frate Teodore, cum mai petreci, că de multă vreme nu te-am mai văzut?” Iar Teodor s-a mirat de o închinăciune ca aceasta și i-a răspuns: „Ce zici că de multă vreme nu m-ai văzut? Ieri și alaltăieri și totdeauna ai fost cu mine și m-ai învățat. Și iată, eu acum mă duc, precum mi-ai poruncit”.

Iar Vasilie s-a mirat mult de un răspuns ca acesta, și l-a întrebat: „Frate Teodore, spune-mi ce cuvânt este acesta, că mi-ai zis că ieri și alaltăieri și totdeauna am fost cu tine și te-am învățat? Și unde te duci? Că eu acum m-am întors din cale și nu știu nimic. Oare nu ți s-a întâmplat ceva din lucrarea diavolească? Te rog pentru Dumnezeu, nu tănui de mine nimic”. Iar Teodor i-a zis cu mânie: „Ce mă ispitești și de ce îmi tulburi sufletul, într-un fel zicându-mi uneori, iar alteori într-alt fel? Care cuvinte să le cred?” Apoi, ocărându-l, l-a gonit de la el. Iar Vasilie, primind acestea, s-a dus în mănăstire. Atunci diavolul a venit iar la dânsul în chipul lui Vasilie și i-a zis: „Frate, eu, ticălosul, îmi pierdusem mintea, zicându-ți altele; pentru aceea nu-ți pomenesc ocară pe care am luat-o de la tine, dar îți zic iar aceasta: ia-ți comoara pe care ai găsit-o și ieși degrabă de aici în noaptea aceasta!” Zicându-i acestea, s-a dus de la el.

După aceea Vasilie a venit iar la dânsul, luând cu el și pe unii din părinții bătrâni, și a zis către Teodor: „Aceștia sunt martori că de trei luni nu te-am mai văzut, pentru că am fost trimis de egumen pentru trebuința mănăstirească, și astăzi este a treia zi de când m-am întors în mănăstire. Deci eu abia am venit și tu mi-ai zis că ieri, alaltăieri și totdeauna am fost cu tine; pentru aceea socotesc că aici a fost o lucrare diavolească în chipul meu. Și de voiești să înțelegi adevărul, să faci astfel: Când va veni la tine cineva, să nu-l lași să-ți vorbească până ce nu va face rugăciunea lui Iisus, și de nu va voi, atunci vei înțelege că este diavolul”. Zicând acestea Vasilie, a făcut rugăciune de certare asupra diavolului, chemând pe sfinți în ajutor; apoi întărind bine pe Teodor, s-a dus la mănăstire în chilia sa. După aceasta, diavolul n-a mai îndrăznit să se arate lui Teodor, iar el atunci a înțeles înșelăciunea vicelanului. Și de atunci pe oricine venea la dânsul îl silea să facă mai întâi rugăciunea lui Iisus și numai după aceea vorbea cu dânsul. Așa s-a întărit asupra vrăjmașului și Domnul l-a izbăvit din gura leului, care căuta să-l înghită, precum se întâmplă și multora care se depărtează în pustietăți și în prăpăstiile pământului, și se liniștesc în singurătate, cărora le este trebuință mare de tărie și de ajutorul dumnezeiesc, ca să nu fie biruiți în războiul celui ce viețuiește de unul singur și să fie înghițiți de fiarele cele pierzătoare de suflet.

Deci fericitul Teodor, izbăvindu-se din groapa pierzării, a început a se sârgui foarte, pentru ca mai vartos vrăjmașul să cadă în groapă, iar nu el. Mai întâi a săpat pământul adânc și acolo a pus comoara cea aflată, care vrăjmașea asupra sa, apoi a acoperit-o bine, ca să piară și pomenirea ei cu sunet. Apoi, fericitul Domnului s-a rugat neîncetat lui Dumnezeu să-i dăruiască uitare de locul acela în care a ascuns-o și să ia de la dânsul toată patima iubirii de argint. Și i-a împlinit Dumnezeu rugăciunea, că de atunci niciodată nu știa de acel loc și nici nu se gândea vreodată să câștige averi, căci socotea aurul și argintul ca tina. Iar ca să nu aibă diavolul iarăși îndrăzneală asupra lui, atunci când, fiind el fără de lucru, s-ar fi dat lenevirii, din care se naște păcatul, s-a dat fericitul acesta Teodor la o slujbă grea. El a pus în peșteră o râșniță și a început a sluji fraților, ducând grâu din mănăstire și măcinându-l cu mâinile sale. De atunci, în toate nopțile petrecea fără somn, ostenindu-se la lucrul mâinilor și la rugăciune, apoi sosind ziua, ducea făina și iarăși aducea grâu. Slujind el astfel mulți ani, făcea multă ușurare slujitorilor mănăstirești, nerușinându-se de un lucru ca acesta.

Și trecând multă vreme și chelarul văzând pe Teodor într-o slujbă ca aceea ostenindu-se în grea chinuire, s-a umilit și odată fiind adus grâu de la moșie în mănăstire, a trimis la el în peșteră cinci care, ca să nu mai vie întotdeauna să-și ia singur, făcându-și osteneală peste osteneală. Iar Teodor turnând grâul în vase, a început a râșni, cântând Psaltirea pe de rost; iar când a ostenit și voia să se odihnească puțin, atunci deodată s-a făcut un glas ca tunetul și râșnița a început a măcina singură. Iar fericitul înțelegând diavoleasca lucrare, s-a sculat și a început a se ruga cu dinadinsul lui Dumnezeu; apoi a zis cu glas tare: „Certe-te pe tine Domnul, vicleanule diavol!” Dar diavolul nu înceta măcinatul la râșniță. Atunci Teodor a zis iar: „In numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, Cel ce te-a surpat din cer și te-a dat în călcarea plăcuților Săi, îți poruncesc eu, păcătosul, să nu încetezi cu lucrul acesta, până nu vei râșni tot grâul, ca și tu să slujești sfinților frați”.

Zicând sfântul acestea, a stat la rugăciune; iar diavolul, neîndrăznind a nu asculta certarea, a râșnit tot grâul în acea noapte. Iar a doua zi, Teodor a înștiințat pe chelar să trimită să ia faina, iar chelarul s-a mirat de acel lucru minunat, cum cinci care s-au râșnit într-o noapte. Și mergând el singur în peșteră, a scos din ea cinci care de făină. Încă și o altă minune s-a făcut, căci din același grâu s-au mai găsit și alte cinci care de făină. Deci în aceste lucruri ale fericitului Teodor s-a împlinit cuvântul apostolilor, care au grăit: Doamne, și diavolii ni se supun nouă întru numele Tău. Asemenea și graiul lui Iisus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu, Care a zis: Iată vă dau vouă putere să călcați peste șerpi, peste scorpii și peste toată puterea vrăjmașului...; pentru că voind viclenii diavoli să înfricoșeze pe acest rob al lui Dumnezeu și să-l robească lor, precum îl amăgiseră mai înainte, ei înșiși au câștigat asupra lor legăturile robiei, încât au și strigat atunci, zicând: „De acum nu ne vom mai afla aici”.

Apoi Teodor și Vasilie au făcut sfat plăcut lui Dumnezeu între ei, ca gândurile lor să nu le tăinuiască niciodată, ci amândoi să le socotească împreună, dacă sunt plăcute lui Dumnezeu; deci, după socoteala lor, Vasilie a intrat ca să se liniștească în peșteră, iar Teodor pentru bătrânețe a ieșit din peșteră, ca să locuiască în mănăstirea cea veche.

Iar mănăstirea cea veche era atunci arsă și lemnele spre zidirea bisericii și a tuturor chiliilor erau aduse cu plute pe malul Niprului, pentru care erau tocmiți cărăuși să le suie la deal. Iar Teodor vrând ca să-și facă chilie, a început a căra singur lemne de pe mal la deal, nedând altora osteneala sa. Însă mincinoșii diavoli uitaseră că nu demult fuseseră siliți de Teodor în robie și se făgăduiseră că nu se vor mai afla la el; deci iar îi făceau supărare și câte lemne ridica el peste zi la deal, cu mare osteneală, pentru facerea chiliei, diavolii le surpau noaptea din deal pe toate, vrând ca astfel să izgonească pe fericit de acolo. Iar Teodor cunoscând supărarea diavolilor, a zis către ei: „In numele Domnului Dumnezeuului nostru Iisus Hristos, Care v-a poruncit să intrați în porci, vă poruncesc și eu, păcătosul robul Lui, ca toate lemnele ce sunt pe mal să le suiți în deal, ca frații cei ce slujesc Domnului să rămână fără osteneală, iar casa de rugăciune a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și chiliile lor să și le poată zidi fără surparea voastră, ca să știți că Domnul este în locul acesta”. Deci, îndată în acea noapte, diavolii au suit de pe mal la deal toate lemnele, încât erau destule pentru zidirea întregii mănăstiri, nu numai pentru chilia Sfântului Teodor.

Iar a doua zi, cărăușii sculându-se, au mers la mal, vrând să care lemnele la deal, dar n-au găsit nici unul. Apoi, căutând încoace și încolo, au văzut că acum toate erau ridicate pe deal, nepuse împreună la un loc, ci toate osebite, care cu care să fie - deosebi acoperământul, deosebi podul și deosebi stejarii cei mari, care erau greu de purtat din pricina lungimii lor. Iar acest lucru era de mare mirare, pentru că se făcuse mai presus de puterea omenească.

Drept aceea s-a proslăvit Dumnezeu în plăcutul Său, Teodor, împreună cu sfetnicul său, Vasilie, pentru ale căror nevoințe s-a făcut această minune prea de mirare. Însă acești robi ai Domnului nu se mândreau de supunerea diavolească, ci urmau după cum s-a zis: Nu vă bucurați că duhurile vi se supun vouă, ci vă bucurați că numele voastre s-au scris în cer. Iar diavolii, fiind vădită la arătare înșelăciunea lor de Teodor și de Vasilie, nu puteau suferi ocările lor, căci ei oarecand erau cinstiți și închinați de cei necredincioși ca niște dumnezei, iar pe urmă se vedeau nebăgați în seamă de acești credincioși ai lui Dumnezeu, Teodor și

Vasilie, fiind defăimați și necinstiți, și slu-jindu-le lor ca niște robi cumpărați, uneori râșnindu-le grâu, alteori suindu-le lemne la deal; iar pe lângă acestea erau și goniți din oameni prin certarea acestor sfinți. Pentru aceea se auzea că au strigat în vremea ridicării lemnului, zicând: „O, răi și cumpliți pizmași ai noștri, Teodor și Vasilie, nu vom înceta, nici nu ne vom odihni luptându-ne cu voi, până ce vă vom da morții!”

De atunci, viclenii diavoli, neștiind ca vor fi mijlocitori de mai cinstită cunună pentru sfinți, au început cu totul a îndemna pe oamenii cei răi să-i piardă pe ei. Căci îndată după minunea ce se făcuse, au ridicat, prin zavistia diavolească, tulburare în lucrătorii cei tocmiți, care ziceau fericitului Teodor: „Dă-ne nouă plata, căci nu știm cu ce meșteșug tocmindu-te cu Vasilie, ai făcut ca aceste lemne să fie suite în deal, iar noi eram gata să le cărăm”. Incă și un judecător nedrept, fiind biruit de darul aurului - neaducându-și aminte de osândirea lui Dumnezeu, că cel ce judecă cu nedreptate, el însuși va fi osândit -, a judecat ca Teodor să dea plata celor tocmiți, zicând cu îndrăzneală: „Diavolii care ți-au ajutat a le căra, să-ți ajute și a plăti”.

Era foarte cumplită atâta zavistie diavolească împotriva neagoni-sitorului Teodor și a lui Vasilie, sfetnicul său. Inșă aceasta neajungând spreucidere, potrivnicul diavol a ridicat alt vifor purtător de moarte, aducându-și aminte de biruirea sa cea dintâi.

Deci s-a dus în chipul lui Vasilie, care atunci se liniștea în peștera nemțească, la unul din sfetnicii domnești, boier foarte cumplit și sălbatic, răucredincios cu cuvântul și cu lucrul, căruia Vasilie îi era cunoscut. Și i-a zis diavolul aceuia astfel: „Teodor, care a fost în peșteră înaintea mea, a găsit comoară mare - aur, argint și vase de mult preț - și luând-o, voia să fugă în altă țară, dar eu l-am oprit; și iată, acum se face a fi nebun și se împărtașește cu dracii, poruncindu-le lor a râșni și a sui lemnele de la mal în deal. Inșă comoara el o păzește cu dinadinsul până la vreme îndemânatică, ca, tăinuindu-se de mine, să fugă cu dânsa unde va voi, iar voievodul nu va găsi nimic din ea”. Boierul, auzind aceasta de la diavolul apărut în chipul lui Vasilie, l-a dus la domnul Mstislav Sviatopolcovi.

Iar diavolul, spunând toate acestea voievodului, a adăugat și aceasta: „Să-l prindeți degrab, până ce nu va fugi, și să luați comoara; iar de nu va vrea s-o dea de voie, să-i dați bătăi multe și atunci o va da. Iar de nu se va îndrepta nici așa, dându-l pe el la chinuri grele, să mă chemați pe mine, că eu îl voi vădi înaintea voastră, a tuturor și voi arăta locul unde este ascunsă comoara”. Semănând această înșelăciune, diavolul a plecat din fața lor.

Iar a doua zi, voievodul s-a dus el însuși cu mulți ostași, ca la un vânat sau ca la un ostaș tare și, luând pe fericitul Teodor, l-a dus la casa sa, unde a început a-l întreba întâi cu îmbunări, zicându-i: „Părinte, spune-mi mie de ai găsit vreo comoară precum am auzit”. Teodor a răspuns: „Așa este, am găsit o comoară și acum este ascunsă în peșteră”. Iar voievodul a întrebat: „Dar nu știi, părinte, cine a ascuns-o pe ea și cât aur, argint și vase sunt în ea?” Fericitul a răspuns: „Incă trăind Cuviosul părintele nostru Antonie, spunea că este o comoară nemțească în peștera aceea, care pentru aceea se numește "nemțească" și până acum. Inșă aur și argint am văzut foarte mult, iar vasele sunt latinești”. Apoi voievodul i-a zis: „Părinte, de ce nu mi-o dai mie? Căci eu aș împărți-o cu tine și cât îți va trebui vei lua. Pe lângă aceasta vei fi părinte tatălui meu și mie”. Și era atunci tatăl lui, voievodul Sviatopolc, în Turova. Iar fericitul Teodor a zis: „Mie nu-mi trebuie să iau nimic dintr-înșă, căci nu-mi este de folos. V-aș da-o toată, de vreme ce aceleia sluiți, de care eu sunt liber; dar Domnul a luat de la mine pomenirea acelui loc, în care am ascuns-o”.

Atunci voievodul a zis slugilor cu mânie: „Vă poruncesc să ferecați mâinile și picioarele acestui călugăr și trei zile să nu-i dați nici pâine, nici apă, de vreme ce n-a voit mila mea”. Apoi, după ce l-a ferecat, iarăși l-a întrebat: „Spune-mi, unde este comoara ta?” Iar Teodor le-a răspuns: „Nu știu, precum am zis, unde am ascuns-o”. Deci voievodul a poruncit să-l muncească cu bătăi multe, încât toată rasa i s-a udat de sânge. Apoi a poruncit să-l spânzure la un fum mare și după aceasta să-l lege înapoi și să aprindă

foc sub dânsul. Și mulți se mirau de răbdarea bărbatului, căci petrecea în văpaie ca în rouă și nici de rasa lui nu s-a atins focul. Iar unul din cei ce erau de față, văzând aceasta, i-a spus voievodului. Iar el, cuprins de spaimă, a zis starețului: „De ce te pierzi pe tine, nedându-ne nouă comoara care ni se cuvine?” Teodor a zis: „Adevărul îți spun, că atunci când am găsit-o, m-am izbăvit de iubirea de argint, cu rugăciunile fratelui meu, Vasilie; și acum, precum am zis, Domnul a luat de la mine pomenirea aceluia loc în care am ascuns-o”.

Iar voievodul, auzind aceasta, a trimis degrabă la peșteră, la fericitul Vasilie, care, nevoind să vină, l-au adus cu sila. Atunci voievodul i-a zis: „Toate cele ce mi-ai poruncit să fac acestui rău stareț, le-am făcut, dar nimic n-am sporit. Deci, pe tine însuși, pe care voiesc să te am în loc de tată, te-am chemat ca mărturie”. Iar Vasilie, îndoindu-se, i-a zis: „Ce ți-am poruncit eu să faci?” Voievodul a zis: „Mi-ai spus de comoara ce a găsit-o dânsul, iar el nu voiește să-mi spună de ea, cu toate că l-am muncit”. Atunci Vasilie i-a zis: „Am cunoscut meșteșugul vicleanului diavol, care te-a înșelat și care a mințit asupra mea și asupra acestui cuvios; căci pe mine niciodată nu m-ai văzut, eu neieșind din peșteră de cincisprezece ani”. Atunci toți cei ce stăteau de față au zis: „Înainte noastră a tuturor ai vorbit voievodului”. Iar Vasilie a zis: „Diavolul v-a înșelat pe toți, că eu nu v-am văzut nici pe voi, nici pe voievodul vostru”.

Iar voievodul, mâniindu-se, a poruncit să-l muncească și pe acesta fără de milă, ca și pe Teodor. Apoi, nesuferind mustrarea sa, s-a iuțit mai mult, fiind amețit de vin, și luând o săgeată, a rănit pe fericitul Vasilie. Iar Vasilie a scos săgeata din pânțelele său și a aruncat-o spre voievod, zicându-i: „De această săgeată, nu după multă vreme, și tu vei fi rănit”. Lucrul acesta s-a și împlinit, după proorocia sfântului. Însă mai înainte de aceea, sfinții abia fiind vii, voievodul a poruncit să-i închidă deosebi în temniță, ca a doua zi să le dea munci mai cumplite. Dar într-acea noapte ei au adormit cu cinstita lor moarte înaintea Domnului; iar Domnul a scos din temniță sufletele lor, ca să se mărturisească numelui Lui cel sfânt, în lumina cea pururea fiitoare. Și înștiințându-se ceilalți frați, au mers și au luat trupurile sfinților pătimitori și le-au îngropat cu cinste în peștera nemțească, în care ei s-au nevoit cu iubire de osteneală și cu dumnezeiască plăcere.

Însă după aceea au fost mutate în peștera Cuviosului Antonie, unde și până acum se află nestricați în hainele și în rasele cele însângerate, care asemenea au rămas nestricate.

Iar nu după multă vreme de la fericitul lor sfârșit, s-a împlinit proorocia Cuviosului Vasilie, căci voievodul Mstislav Sviatopolcovici a fost săgetat în cetatea Vladimir, pe când se lupta cu voievodul David Igorovici. Atunci, cunoscându-și săgeata sa cu care a rănit pe fericitul Vasilie, a zis: „Iată mor astăzi pentru Cuvioșii Teodor și Vasilie”. Astfel a luat răsplătire răul ucigaș după faptele sale. Iar cuvioșii pătimitori, ca niște biruitori ai diavolului celui ce biruiește prin iubirea de argint, nu cu argint stricăcios și cu aur, ci cu slavă și cinste veșnică sunt încununăți, și au câștigat coroana de piatră scumpă, care este Hristos, a Căruia este cinstea și slava, cu Dumnezeu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTUL SFINȚIT MUCENIC ALEXANDRU, EPISCOPUL COMANIEI **(12 august)**

În cetatea Comani, care este aproape de Neocezarea, pe care o împodobește Sfântul episcop Grigorie, făcătorul de minuni, a fost un bărbat oarecare cu numele de Alexandru. El petrecea în chip sărac și numai Dumnezeu singur știa plăcuta lui viață, iar de oameni era foarte tăinuită, pentru că era cu învățătura filosof ales și, putând el să aibă bogății și cinste între oameni, și-a ales pentru Dumnezeu sărăcia cea de bună voie și, batjocorind lumea, și-a schimbat înțelepciunea sa în neștiință, făcându-se pe sine că este

unul dintre cei necărturari și preasimpli, împlinind întru dânsul cuvântul apostolului, care zice: De i se pare cuiva că este înțelept între voi, în veacul acesta, nebun să se facă, ca să fie înțelept.

Deci, fericitul Alexandru petrecând în smerenia cea mai desăvârșită și din osteneala mâinilor sale vrând să se hrănească singur, s-a dat pe sine celui mai de pe urmă meșteșug, adică să facă cărbuni și să-i vândă; și dintr-aceasta își câștiga hrana de toate zilele, fiind de răs și de batjocoră copiilor, căci făcând el cărbuni și aducându-i în târg, se înnegrea pe față ca un arap și hainele lui erau toate negre. Din această pricină toți îl numeau "Alexandru Cărbunarul", căci era făcător de cărbuni. Dar Domnul, Care petrece întru cei de sus, și privește spre cei smeriți și-i înalță pe dânșii, pe preasmeritul robul său, Alexandru, încă în viața aceasta vrând să-l proslăvească și Biserica Sa să o folosească și să o împodobească printr-însul, l-a înălțat la treapta cea mai înaltă a arhieriei, printr-un chip ca acesta. Murind episcopul din Comani, poporul a trimis la Neocezarea, la Sfântul Grigorie făcătorul de minuni, rugându-l să vină în cetatea lor, pentru a le pune episcop. Iar Sfântul Grigorie venind la dânșii, s-a făcut sobor și alegere pentru un bărbat, care să fie vrednic de cinstea arhieriei. Deci mulți alegeau multe feluri de oameni, unii pe cei de bun neam, alții pe cei bogați, alții pe cei ce vorbeau frumos, alții pe cei cinstiți la chip și aleși la stat, și îi aduceau la făcătorul de minuni, laudându-i și numindu-i vrednici.

Iar Sfântul Grigorie făcătorul de minuni nu se grăbea a alege și a numi pe cineva; ci aștepta înștiințare de la Dumnezeu, adică până ce Acela îi va arăta pe cel vrednic. Și pe când vorbea el cu soborul, și-a adus aminte cum Dumnezeu a ales pe David să păstorească pe Israel; căci atunci când lesei a adus la Sfântul Samuil Proorocul pe Eliav, fiul său cel mai mare, și proorocul a întrebat pe Domnul: Oare acesta este înaintea Domnului uns al Lui? Domnul i-a zis lui Samuil: Să nu cauți la fața lui, nici la statul mărimii lui. „Deci ni se cade și nouă - a grăit Sfântul Grigorie - să nu căutăm la față, pentru a alege păstor acestei cetăți, ci să căutăm pe cel gătit de Dumnezeu pentru aceasta; căci lucru omenesc este a căuta la față, iar al lui Dumnezeu lucru este a căuta la inimă. Și nu din chipul cel dinafară se judecă cel vrednic, ci din cel dinlăuntru, nevăzut, care este în inimă și care este arătat numai lui Dumnezeu".

Zicând aceasta Sfântul Grigorie, cuvântul n-a fost primit de unii și aceia cărteau și ziceau între ei, râzând: „Dacă pentru alegerea episcopului nu vom căuta la chipul dinafară și la cinste, atunci să se aleagă și să ni se pună episcop Alexandru Cărbunarul". Atunci au început și ceilalți a râde, auzind că îl pomeneau pe Alexandru. Iar Sfântul Grigorie s-a gândit în sine și zicea: „Omul acela de care râd toți nu a fost pomenit fără dumnezeiasca rânduială". Apoi a întrebat: „Cine este Alexandru de care ați pomenit? Aduceți-l să-l văd!" Și atunci Alexandru era afară și ținea caii celor adunați acolo. Deci unii, ducându-se, au luat pe Alexandru și l-au adus la sobor. Și intrând în mijlocul soborului, toți și-au întors ochii spre dânsul și au început a râde, pentru că era cu totul negru de cărbuni, ca un arap, iar hainele lui erau niște rupturi cu multe cusături și înnegrite de cărbuni. Și când toți râdeau de dânsul, el stătea înaintea arhierelui cu cinste, luând aminte de sine și nu se îngrijea de cei ce râdeau de dânsul.

Iar Sfântul Grigorie făcătorul de minuni, având ochi mai înainte văzători, a cunoscut cu duhul darul lui Dumnezeu ce era într-însul și că acela este bărbatul cel pregătit înainte de Dumnezeu spre arhierie. Deci, sculându-se de la locul său, a luat de o parte pe Alexandru și l-a întrebat în singurătate cine este, jurându-l cu numele lui Dumnezeu să-i spună despre sine adevărul.

Iar Alexandru, deși voia să se tănuiască, însă nu putea să mintă înaintea unui arhieriu ca acela. Încă se temea și de jurământ, de aceea i-a spus toate despre viața sa, cum mai înainte a fost filosof, apoi, de voie și din smerenie, a venit într-o sărăcie ca aceasta, pentru Dumnezeu. Și vorbind arhieriu cu dânsul, l-a aflat foarte iscusit nu numai în filosofia cea din afară, dar și în dumnezeiasca Scriptură. Deci sfântul a poruncit la ai săi să-l ducă la gazda sa și să-l spele, să-l îmbrace în haine curate și să-l aducă la sobor. Intr-acea vreme Sfântul Grigorie, șezând la locul său în sobor, se îndeletnicea în vorbirea cea insuflată de Dumnezeu.

Și după puțină vreme, au adus pe Alexandru în mijlocul soborului, spălat, îmbrăcat în haine luminoase, cu fața foarte bine împodobit, încât abia l-au cunoscut cei ce-l știau. Iar Sfântul Grigorie a început a vorbi cu dânsul, făcându-i întrebări din dumnezeiasca Scriptură, iar el răspundea cu bună înțelegere. Atunci toți l-au cunoscut că este cărturar foarte înțelept și se mirau foarte cum un bărbat ca acela, care ascundea într-însul atâta înțelepciune, petrecea în mijlocul lor, ca un om de rând și neștiutor. Deci se defăimau pe ei înșiși în conștiințele lor, că pe un bărbat înțelept ca acela, care se smerise pentru Dumnezeu, îl ocărau, socotindu-l că este nebun. Atunci se putea vedea împlinirea cuvintelor Domnului, grăite în Sfânta Scriptură: Căci omul caută la față, iar Dumnezeu privește în inimă.

Deci, toți care erau la soborul acela, cu bucurie și într-un glas l-au ales pe el ca să le fie lor episcop. Apoi Sfântul Grigorie, ridicând pe fericitul Alexandru pe trepte, l-a hirotonit mai întâi preot, apoi l-a pus episcop. Iar după aceea, Sfântul Grigorie făcătorul de minuni i-a poruncit să spună poporului cuvânt de învățătură. Și când a început el a grăi cuvântul, darul Duhului Sfânt curgea ca un râu din gura lui, aducând umilință în inimile tuturor. Atunci s-a făcut bucurie și veselie în toată cetatea pentru Alexandru, care era un păstor și învățător iscusit, și slăveau pe Dumnezeu. După aceea, Sfântul Grigorie s-a dus la Neocezareea, iar Alexandru păștea turma lui Hristos în Comani, făcându-se pildă credincioșilor, cu cuvântul și cu viața.

În vremea acestui arhieru s-a întâmplat unui filosof din Atena, tânăr de ani, de s-a dus în Comani. Acela, auzind cuvintele arhierului cele învățătoare către popor, râdea de dânsul, că nu învață poporul prin cuvinte ritoricești împodobite, ci învață cu vorbă proastă; pentru că arhierul nu se îngrijea de podoaba cuvintelor în învățăturile sale cele grăite către popor, ci se sârguia pentru folosul sufletelor. Deci multe din vorbele lui erau grăite simplu pentru cei simpli, dar erau foarte folositoare de suflet.

Deci odată, aceluși răzător aticesc și tânăr filosof, i s-a făcut o vedenie ca aceasta: I se părea că vede un stol de porumbei albi, împodobiți foarte frumos, strălucind cu niște raze minunate, după cuvântul psalmistului: Aripile porumbiței sunt argintate, și între umerile ei cu strălucire de aur... Și s-a auzit glas către cel ce vedea acestea: „Acestea sunt cuvintele episcopului Alexandru, de care tu ai râs”. Iar el, deșteptându-se din vedenie, s-a rușinat de greșeala sa și, ducându-se la arhieru, și-a cerut iertare.

După toate acestea, s-a făcut prigonire asupra creștinilor în împărăția lui Dioclețian și a fost prins de către păgâni și Sfântul Alexandru, episcopul Comanilor; și silit fiind spre închinarea idolească, nu s-a lepădat de Hristos. Deci, muncindu-l, l-au aruncat în foc, unde Sfântul Alexandru s-a sfârșit mucenicește pentru Hristos, Dumnezeul nostru, a Căruia este slava în veci. Amin.

SFINȚII MUCENICI ANICHIȚ, FOTIE ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNȘII (12 august)

Fiind păgânul împărat Dioclețian în Nicomidia, cetatea Bitiniei, s-a mâniat pe creștini înaintea întregului sfat și a pus de față în mijlocul cetății o mulțime de unelte spre muncire: săbii, cuțite, țepi, unghii de fier, tigăi, roate, căldări și toate cele scornite pentru muncirea cea cumplită. Încă a gătit și fiare înfricoșate, voind ca prin toate acelea să înfricoșeze pe cei numiți cu numele lui Hristos. Și a trimis îngroziri înfricoșate și pe la toate marginile împărăției Romei, poruncind ca pretutindeni să gonească, să muncească și săucidă pe creștini; și multe hule vorbea asupra Unuia născut Fiul lui Dumnezeu.

În cetatea Nicomidiei era pe atunci un bărbat de neam bun, cinstit și cu dregătoria comit, anume Anichit. Acela, umplându-se de râvnă pentru Domnul Dumnezeu, a venit înaintea împăratului și cu îndrăzneală a mărturisit pe Iisus Hristos, adevăratul Fiul al lui Dumnezeu și Dumnezeu, vorbind despre nașterea Lui cea dintâi fără de început și despre întruparea cea de pe urmă, pe care a primit-o pentru

mântuirea noastră. Toate acestea le-a arătat cu îndrăzneală și a batjocorit înșelăciunea idolească, numind pe zeii păgânilor surzi și nesimțitori și ocărând pe cei ce li se închină lor. Iar la sfârșit a zis: „O, împărate, îngrozirile tale gătite împotriva creștinilor și puse înaintea nu ne înfricoșează de fel; pentru că nu luăm în seamă nici o muncă, nici nu ne vom închina idolilor celor fără de suflet”.

Iar împăratul, umplându-se de mânie și nesuferind să audă mai mult cuvintele lui cele despre Dumnezeu, a poruncit ca îndată să-i taie limba. Dar Sfântul Anichit și după tăierea limbii vorbea curat, slăvind pe Hristos. Deci a fost bătut cu vine de bou așa de tare, încât și oasele îi trecuseră prin piele. Iar el, răbdând acea muncire cu bărbăție ca în trup străin, striga cu glas tare către poporul care privea la dânsul, propovăduind pe Hristos că este Unul adevăratul Dumnezeu. După aceea, împăratul a poruncit să-l dea spre mâncare fiarelor. Deci, a dat drumul asupra lui unui leu înfricoșat, care răcnea foarte tare; dar acela, apropiindu-se de mucenic, s-a făcut mai blând ca un miel și se gudura la sfântul, iar sudorile care erau pe fruntea mucenicului le-a șters cu laba ca și cu un burete. Iar sfântul a strigat, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, Îți mulțumesc că m-ai izbăvit din dinții acestei fiare și mă rog Ție, Stăpâne, ca și în cealaltă nevointă să-mi întinzi ajutorul dreptei Tale, ca să pot birui mânia chinuitorului și să mă învrednicesc a lua cunună de la Tine”.

Astfel rugându-se sfântul, s-a făcut cutremur de pământ și a căzut capiștea lui Eraclie cu idolul lui, iar o parte din zidurile cetății s-au prăvălit și au ucis pe mulți din păgâni. Atunci împăratul a poruncit să i se taie capul mucenicului cu sabia. Și când călăul a ridicat sabia să taie pe mucenic, îndată i-au slăbit mâinile și a căzut la pământ, și astfel stătea nemișcat ca un nesimțitor. Văzând aceasta Dioclețian, a poruncit să lege pe mucenic de o roată de muncire, ce era așezată între niște fiare ascuțite, să pună foc dedesubt și să întoarcă roata ca să fie tăiat bucăți de ascuțișul fiarelor și, arzându-se de foc, să moară. Iar sfântul mucenic, fiind legat de roată, a grăit: „Doamne, Iisuse Hristoase, dezleagă-mă din muncirea aceasta, pentru ca să nu se teamă cei ce privesc la mine; ci, văzând grabnicul Tău ajutor, să se întărească a sta cu bărbăție împotriva muncitorului și să ia de la Tine cununa biruinței”. Atunci îndată s-au dezlegat legăturile cu care era legat, roata a stat nemișcată și focul s-a stins. După aceea chinuitorul a poruncit să umple o căldare cu plumb, s-o fiarbă și să arunce pe pătimitor într-însa. Atunci s-a văzut îngerul Domnului intrând cu mucenicul în căldare și îndată plumbul s-a răcit ca gheața.

Astfel nevoindu-se Sfântul Anichit pentru dreapta credință, o rudenie a lui, anume Fotie, văzând puterea lui Hristos care păzea pe robul Său, a lepădat toată frica și, ieșind din poporul care privea la privilegiște, a alergat la sfântul mucenic, cuprinzându-l pe dânsul cu dragoste și sărutându-l; numindu-l părinte și mijlocitor al mântuirii sale și arătându-se gata ca, împreună cu dânsul, să pătimească toate muncile pentru Hristos. Iar către împărat a strigat, zicând: „Ruși-nează-te, închinătorule de idoli, căci zeii tăi nu sunt nimic!” Atunci împăratul a strigat către slujitorii: „Tăiați-l cu sabia!” Dar când unul din slujitorii și-a scos sabia să lovească pe mucenic, i s-au întors, prin puterea lui Dumnezeu, mâinile cu sabia spre sine și, lovindu-se peste genunchi, a căzut la pământ și a pierit. Iar Sfântul Fotie și cu Sfântul Anichit au fost legați cu lanțuri de fier și împreună închiși în temniță.

Apoi, după trei zile, Dioclețian scoțând pe mucenici, a zis către dânșii: „De mă veți asculta pe mine și de vă veți închina zeilor, vă voi cinsti cu cinste mare și vă voi îmbogăți cu averi”. Iar sfinții au răspuns: „Cinstea și bogăția ta să fie cu tine într-o pierzare!” Atunci muncitorul, mâniindu-se, a poruncit ca să-i spânzure goi la muncire și cu unghii de fier să le strujească trupurile lor; apoi cu lumânări aprinse să le ardă și după aceea să-i ucidă cu pietre. Dar întru toate muncile acelea, sfinții se veseleau, mulțumind lui Dumnezeu, ca și cum nu simțeau nici o durere, căci Domnul îi păzea pe ei nevătămați, pentru slava sfântului Său nume. După aceasta i-a legat de picioarele unor cai sălbatici, dar nici așa nu au fost biruiți de cei ce-i munceau, pentru că au fost păziți fără vătămare și, fiind târați, mergeau ca într-o căruță și cântau puterea cea nebiruită a Domnului și unul cu altul se întăreau prin cuvinte.

Iar caii cei sălbatici deodată stând, picioarele sfinților s-au dezlegat și s-au sculat sănătoși. Atunci chinuitorul iarăși a poruncit ca să-i bată pe ei foarte tare și, amestecând oțet cu sare, să toarne pe rănile lor

și după aceea să-i arunce în temniță. Astfel au petrecut sfinții în temnița aceea trei ani. Iar după ce a trecut acel timp, iarăși i-a scos la muncire și chinuitorul a poruncit ca trei zile să ardă baia poporului cea de piatră și să închidă într-înșea pe mucenici; dar sfinții rugându-se lui Dumnezeu în baia aceea, deodată baia s-a despicat și, izvorând apă, le-a fost lor spre răcorire.

Iar după două zile, slujitorii deschizând baia, au văzut într-înșea pe sfinți vii, umblând și cântând, și au spus despre aceasta împăratului. Dar el, necrezându-i, s-a dus singur ca să-i vadă, iar sfinții, văzând pe împărat, au strigat către dânsul: „Iată noi, o, muncitorule, în toate muncile ne-am arătat biruitori, iar tu ești biruit și rușinat!” Atunci împăratul, întorcându-se cu rușine, a poruncit să-i prindă pe mucenici și să-i țină legați, până ce va socoti cum îi va pierde. Apoi a făcut un cuptor mare și l-a întărit cu patru stâlpi de fier, în care putea să încapă mulțime de oameni, și l-a ars, precum a ars Nabucodonosor cuptorul Babilonului, vrând să arunce într-înșul spre ardere, nu numai pe acești doi mucenici, ci și pe toți creștinii care i-ar fi aflat. Dar creștinii, cu femeile și cu copiii, neașteptând tragerea și aruncarea în cuptor de către păgâni, singuri spre dânsul alergau cu grăbire și cu mare glas strigau: „Creștini suntem și cinstim pe Unul Dumnezeu!” Iar Sfinții Mucenici Anichit și Fotie au intrat cei dintâi în cuptorul acela; apoi și toată mulțimea creștinească care se adunase acolo, ridicându-și mâinile spre cer și rugându-se, s-au aruncat în mijlocul cuptorului și strigau din văpaie, zicând: „Mulțumim Ție, Atotputernice Dumnezeule Tată, că prin Unul născut Fiul Tău, prin Domnul nostru Iisus Hristos ne-ai adunat pe noi la această cunună mucenicească. Rugămu-ne Ție, Preamilostive, întinde de sus mâinile Tale și primește sufletele noastre întru odihna cea veșnică, pe care ai gătit-o mărturisitorilor Tăi”.

Astfel rugându-se, s-au sfârșit, iar Sfinții Anichit și Fotie au stat vii trei ceasuri în cuptorul acela. Apoi, rugându-se, și-au dat sufletele lor în mâinile lui Dumnezeu. Și trăgând slujitorii cu cârlige de fier trupurile celor doi sfinți, i-au văzut că erau atât de nevătămați de foc, încât nici de perii lor nu se atinsese focul. Deci mulți din cei necredincioși au crezut în Hristos Dumnezeul nostru, Căruia se cuvine slava, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

ADUCEREA CINSTITELOR MOAȘTE ALE CUVIOSULUI MAXIM MĂRTURISITORUL (13 august)

Sfântul Maxim Mărturisitorul a trăit pe vremea răucredincioșului împărat Constans, nepotul lui Iraclie, și era filosof desăvârșit. Impodobindu-se cu înțelepciunea, și lăsând toate avuțiile sale fratelui său, s-a făcut monah. Iar văzând cum creștea eresul monoteiștilor -adică al celor ce mărturisesc o singură voie în Domnul nostru Iisus Hristos -, s-a aprins de dumnezeiască râvnă și s-a dus la Roma, unde a înduplecat pe Sfântul Martin papa, ca să adune un Sinod local și să-i anatematizeze pe cei ce cugetau acel eres, împreună cu începătorul lui. Și a alcătuit Sfântul Maxim și cărți împotriva aceluși eres.

Împăratul, fiind înștiințat de aceasta, a trimis ca să-l aducă în cetatea Constantinopolului și l-a pus înaintea judecății sale. Iar sfântul a rușinat pe ereticii care se adunaseră acolo, biruindu-i pe toți cu cuvântul adevărului. După aceasta a fost izgonit în Tracia, tăindu-i-se mâna dreaptă și limba. De acolo, împreună cu doi ucenici ai săi, a fost trimis în părțile Laziei, însă și acolo, cu Duhul lui Dumnezeu, mărturisea și scria; fiindcă se spune că după tăierea limbii i s-a făcut, cu minune dumnezeiască, limba la loc, și a vorbit curat cât a trăit.

După acea chinuire fără omenie, l-au trimis în surghiun, fără purtare de grijă. Apoi multe nevoi și necazuri răbdând pe cale Cuviosul Maxim, a fost dus într-o țară a sciților, unde a mai petrecut trei luni

încuiat într-o temniță. Și venindu-i vremea și ceasul cel dorit, cu veselie și-a dat sufletul său în mâinile lui Hristos Dumnezeu (Viața Cuviosului Maxim Mărturisitorul se găsește la 21 ianuarie, în care zi se cinstește moartea lui. Iar în această zi, 13 august, săvârșim pomenirea aducerii moaștelor lui, după cum este arătat în Mineiul cel mare, din stihurile cele puse la dânsul; însă în ce vreme, în zilele cărui împărat și cum s-au adus, n-am aflat).

SFÂNTUL MUCENIC IPOLIT ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL **(13 august)**

După sfârșitul Sfântului Mucenic și Arhidiacon Lavrentie, fericitul Ipolit, mai-marele ostaș și păzitor al celor legați, - care mai întâi a avut sub paza sa ca pe un legat pe Lavrentie, apoi s-a făcut ucenicul lui -, a îngropat cu cinste rămășițele mucenicului și abia a treia zi după îngropare s-a întors acasă. Și erau toți casnicii lui - în număr de nouăsprezece suflete, bărbați și femei - învățați în credința creștinească și botezați de Sfântul Lavrentie. Deci rugându-se cu aceia lui Dumnezeu, s-au împărțășit cu toții cu Sfintele Taine, cu Trupul și Sângele lui Hristos. Apoi, după acea hrană duhovnicească, au pus masa spre întărirea trupului.

Dar mai înainte de a începe ei a mânca, au venit ostașii care, prinzând pe Ipolit, l-au dus la împăratul Deciu. Și văzându-l pe el, împăratul a râs și a zis: „Și tu te-ai făcut vrăjitor, căci ai furat trupul lui Lavrentie?” Răspuns-a Ipolit: „Eu nu sunt vrăjitor, ci creștin!” Și mâiniindu-se împăratul, a poruncit să-i sfărâme gura cu pietre. După aceea a dezbrăcat de pe el haina pe care o avea după obiceiul creștinesc. Dar Ipolit a zis: „Nu mă dezbraci pe mine, ci abia ai început a mă îmbrăca”. Zis-a împăratul: „Imi pare că nu ești cinstitor al zeilor, de graiești așa cuvinte fără de minte și nu te rușinezi de goliciunea ta!” Răspuns-a Ipolit: „Sunt înțelept și nu gol, că m-am îmbrăcat în Hristos. Atunci eram nebun, când slujeam ca și tine diavolilor; atunci eram gol, când nu aveam darul lui Hristos, iar acum sunt creștin!” Zis-a împăratul: „Jertfește zeilor, ca să nu mori în munci, ca și Lavrentie”. Răspuns-a robul lui Hristos: „O, de m-aș învrednici părții Sfântului Lavrentie, pe care tu, ticălosule, nu ești vrednic a-l pomeni cu gura ta cea spurcată!”

Împăratul a poruncit ca pe Sfântul Ipolit să-l întindă la pământ și să-l bată cu bețe. Iar mucenicul striga, pe când îl băteau: „Creștin sunt!” Apoi chinatorul a poruncit să înceteze de a-l mai bate și să-l ridice de la pământ, spre a-l îmbrăca în haina ostășească, după obiceiul păgânesc. Și a zis către el: „Adu-ți aminte de cinstea ta cea ostășească și să ne fii prieten, împărțășindu-te cu noi din jertfe, precum obișnuiai înainte”. Răspuns-a sfântul: „Eu sunt ostaș al lui Hristos, Mântuitorul meu, și doresc să mor pentru El!” Zis-a Deciu către eparhul Valerian: „Ia-l pe acesta cu toate averile lui și, muncindu-l, să-l pierzi”.

Și în ziua aceea, Valerian a trimis de a jefui averile lui Ipolit și a aflat că în casa lui toți casnicii credeau în Hristos; deci a poruncit să-i aducă înaintea sa. Intre ei era și mama lui Ipolit, pe nume Concordia. Iar Valerian, căutând spre ei, le-a zis: „Cruțați-vă anii vieții voastre, ca să nu pieriți împreună cu Ipolit, stăpânul vostru”. Răspuns-a Concordia: „Noi dorim mai bine să murim cu stăpânul nostru cu cinste, întru credința lui Hristos, decât să trăim fără de cinste între voi, păgâni”. Zis-a Valerian: „Neamul de rob nu se îndreptază în alt chip, decât numai cu bătaia”.

Deci a poruncit ca pe Concordia să o bată cu vergi de plumb și în acea bătaie sfânta muceniță și-a dat sufletul său Domnului. Acolo era și Sfântul Ipolit ținut de ostași, care, văzând pe maică-sa sfârșindu-se mucenicește, s-a veselit și a zis: „Îți mulțumesc Doamne, că ai trimis-o pe maica mea întru împărăția Ta, înaintea sfinților Tăi!” Iar eparhul a zis către el: „Tu mai nădăjduiești încă spre meșteșugul cel vrăjitoresc, nu cinstești pe zei și nici nu te supui poruncii împărătești?” Și umplându-se de mânie, a poruncit ca pe toți, împreună cu Ipolit, să-i scoată afară din cetate, după porțile lui Tiburtie, și să-i omoare. Și mergând

Sfântul Ipolit cu ei, îi întârea, zicându-le: „Fraților, nu vă temeți, eu și voi avem un Stăpân deasupra noastră!” Iar după ce i-au dus la locul de moarte, pe toți i-au tăiat călăii înaintea ochilor lui Ipolit. Iar cei tăiați, bărbați și femei de toată vârsta, au fost optsprezece la număr, afară de Sfânta Concordia, care fusese ucisă mai înainte în cetate. Iar pe Sfântul Ipolit singur, din porunca eparhului, l-au legat de cozile unor cai sălbatici și aceia l-au târât prin niște locuri aspre, până ce și-a dat sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu.

Sfântul Mucenic Ipolit s-a sfârșit pătimind pentru Hristos împreună cu casnicii săi în 13 zile ale lunii august, a treia zi după sfârșitul Sfântului Lavrentie. Și sosind noaptea, a venit Sfântul Iustin preotul cu ceilalți credincioși și adunând trupurile mucenicești, le-au îngropat în același loc. Ei au căutat și trupul Sfintei Mucenițe Concordia, cea care a fost ucisă în cetate, dar negăsindu-l, s-au mâhnit și au plâns. Iar acel trup era aruncat în ieșitoarea poporului, în loc necurat.

Iar a douăsprezecea zi după sfârșitul Sfântului Ipolit, un creștin, anume Irineu, înștiințându-se de la un ostaș despre trupul Sfintei Concordia, a luat și pe un alt creștin, anume Avundie, și a scos noaptea de acolo acel cinstit trup neîntinat de necurații și l-a dus la preotul Iustin. Iar acela s-a bucurat foarte mult și l-a îngropat lângă trupul Sfântului Ipolit și ale celorlalți mucenici. Iar a doua zi acel lucru a fost auzit de eparhul Valerian și a prins pe amândoi creștinii aceia, pe Irineu și pe Avundie, poruncind să-i arunce pe ei acolo de unde au scos trupul muceniței și să-i înece pe dâșii de vii în necurații. Deci au murit acolo amândoi acei sfinți, în 26 zile ale lui august. Iar Sfântul Iulian, luând noaptea de acolo trupurile lor, le-a îngropat lângă moaștele Sfântului Lavrentie, slăvind pe Hristos Dumnezeu, cel slăvit în veci, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh. Amin.

Notă. In Prolog, în 10 zile ale acestei luni este scris că, după pătimirea Sfântului Mucenic Ipolit, amândoi tiranii, Deciu și Valerian, au pierit într-a șaptea zi, astfel: Incălecând ei pe caii lor și mergând la priveriște, au pierit. Iar în ceasul morții, Deciu striga: „O, Ipolite, mă duci legat ca pe un rob?” Iar Valerian a strigat: „O, Lavrentie, cu lanțuri de fier mă tragi așa legat?” Scriitorii de fapte bisericești greci au scris într-alt fel despre pieirea lui Deciu. Evseviev Pamfil, episcopul Cezareei Palestinei, în cartea VII, în capul 1, spune că a fost ucis cu copiii lui. Nichifor Calist, cartea V, în capul 33, povestește că a fost biruit de sciți în război și a fost ucis împreună cu fiul său. Gheorghe Chedrinul, scriitorul de istorii al Constantinopolului, a scris că, fiind biruit de sciți, a fugit și s-a înecat într-un iezor cu fiul lui, și trupurile lor n-au fost găsite. Hronograful Apusului povestește că Deciu, fiind biruit de goți, a fugit și s-a înecat în iezor, iar fiul lui a fost ucis. Deci, față de aceste nepotriviri, nimic nu îndrăznim să întărim; este destul să știm că necurații tirani au pierit cu sunet, iar sfinții mucenici dănuiesc cu Hristos.

SFÂNTUL TIHON DE ZADONSK (13 august)

Această stea a sfințeniei ruse a văzut lumina zilei în 1724, în familia unui paraclisier sărac din satul Korețk, dioceza Novgorod. Fiind în mare mizerie după moartea timpurie a tatălui său, copilul mergea să lucreze la țărani pentru a-și câștiga pâinea zilnică. Evlavios și silitor la învățătură, a învățat la școala bisericească, apoi la seminarul din Novgorod, unde a fost numit profesor de retorică după primirea diplomei. In timpul acestor ani când era încă profesor, avea sentimentul prezenței neîncetate a lui Dumnezeu și iubea să citească sau să cugete timp de nopți întregi. In cursul uneia dintre aceste privegheri, în vreme ce cugeta la fericirea veșnică, cerul s-a deschis deodată și o lumină de nedescris a strălucit înaintea lui, care a aprins în inima lui o dorință arzătoare pentru viața călugărească și pentru rugăciune. După patru ani, în 1758, el a fost tuns călugăr cu numele Tihon și după ce a fost hirotonit preot în același an, i s-a încredințat conducerea seminarului din Tver.

Deși dorea să-și ducă viața de monah în liniște și rugăciune, el a fost ridicat la rangul de episcop la vârsta de 37 de ani, în 1761, și a fost îndată numit episcop de Voronej, o dioceză cu o populație răzleață și pe jumătate barbară, a cărei cârmuire era foarte grea. El a început îndată a cerceta parohiile, a îndrepta relele și a îndemna fără întrerupere, atât prin predici, cât și în scris, la starea de curăție propovăduită de Hristos în Evanghelie. El îi sfătuia pe creștini să se socotească întotdeauna mădulare ale Trupului al cărui Cap este Hristos, ca precum mădularele trupului sunt unelte ale capului, așa și ei să fie unelte ale lui Hristos; și precum Mântuitorul a pățimit, așa și ei să pătimească în lume și să fie batjocoriți împreună cu El.

Luând măsuri hotărâte împotriva ereziilor și a păcatelor din popor, episcopul era gata să treacă peste toate piedicile pentru a trece, îmbrăcat ca un călugăr de rând, pe la orice suflet care pătimea, pentru a-i aduce mângâierea Domnului. Blândețea și smerenia sa nu aveau margini, și atunci când credea că a jignit pe cineva, cerea îndată iertare și îi făcea metanie până la pământ. Astfel, într-o zi, fiind invitat la locuința unui boier, sfântul a fost luat în derâdere de un tânăr iluminist care se mândrea cu opiniile sale anticreștine. Blândețea și dreptatea răspunsurilor sfântului l-au făcut pe acel nerușinat să-și piardă cumpătul și să-l palmuiască pe episcop. Atunci căzând în genunchi înaintea celui care l-a jignit, sfântul i-a cerut iertare pentru că l-a mâniat într-atâta cu cuvintele sale. Astfel, tânărul s-a căit pentru fapta sa și a devenit un bun creștin.

Mânat de mila și de zelul său, omul lui Dumnezeu nu și-a cruțat puterile sale și doar în cinci ani a trebuit să renunțe la sarcina sa, din pricina sănătății (1768). El s-a retras la modesta mănăstire din Zadonsk, la 24 de kilometri de Voronej, pe malul Donului, unde a petrecut restul zilelor sale într-o nevoință plăcută lui Dumnezeu, zidind Sfânta Biserică prin rugăciunile sale și prin lucrările inspirate de Duhul Sfânt.

Chilia sa era lipsită de orice confort. În chip de pat, el avea un covor întins pe pământ și două perne, iar ca și acoperământ, o piele de oaie. Mai avea câteva icoane pe perete, o masă, un scaun și câteva cărți. Imbrăcat cu o rasă de lână de rând și cu încălțări de scoartă împletită, el împărțea la săraci toată pensia sa și darurile care le primea. Când nu mai avea nimic de dat, își trimitea ucenicii să împrumute la negustorul cutare sau cutare. În zilele când numeroși săraci veneau să ceară milostenie, el era bucuros, și se întrista când numărul acestora scădea. Ușa sa era întotdeauna deschisă, atât săracilor, cât și oricărui călător, care găseau la sfântul episcop mâncare, îmbrăcăminte și cuvinte de mângâiere sufletească. Nu ieșea decât pentru a participa la Sfânta Liturghie, cântând cu călugării în cor, dar neslujind niciodată el însuși. Se împărțea întotdeauna cu lacrimi, căci de altfel lacrimile curgeau totdeauna din ochii săi, precum două izvoare de apă vie. După Liturghie, se ocupa de scrierea lucrărilor sale teologice și morale. În timpul mesei, punea să i se citească Vechiul Testament de unul din ucenicii săi și adesea, uitând mâncarea, începea să plângă, mai ales la lectura Proorocului Isaia. După masă, se odihnea o oră, după care citea Viețile sfinților sau alte cărți. La vremea Vecerniei, punea să i se citească Noul Testament și petrecea mult timp talcuind locurile neclare ucenicilor săi. Dăruit cu o memorie neobișnuită, el îmbogățea aceste explicații cu numeroase citate din Scriptură, din Sfinții Părinți și din Viețile Sfinților. Când își dicta scrierile sale, cuvintele, inspirate de Duhul Sfânt, ieșeau din gura sa cu o asemenea rapiditate, că secretarul său nu avea timp să le scrie. Venind noaptea, el își slobozea ucenicii pentru a se deda rugăciunii intense, însoțită de metanii, până în zori. Din inima sa arzând și zdrobită de pocăință, izbucneau, precum flăcările, scurte rugăciuni de cerere sau de lucrare a harului. Într-o noapte i-a apărut Hristos însângerat și acoperit de răni, iar sfântul s-a aruncat la picioarele lui pentru a le săruta, zicând: „Tu! Tu, Mântuitorul meu, tu vino la mine!”

Într-o altă noapte, în timp ce, potrivit obiceiului său, făcea înconjurul bisericii, făcând metanii în fața fiecăreia dintre ușile ei și dând slavă lui Dumnezeu cu lacrimi, s-a întors spre altar și a văzut că cerurile se deschideau ca să lase să izbucnească o lumină strălucitoare care a luminat întreaga mănăstire. Căzând la pământ, a auzit o voce zicând: „Iată bunurile gătite pentru cei care iubesc pe Dumnezeu!” Altădată a văzut pe Maica Domnului tronând deasupra norilor împreună cu Sfinții Apostoli Petru și Pavel de o parte

și de alta. Căzând în genunchi, sfântul i-a cerut să mijlocească la Dumnezeu ca să nu se oprească din a da harul Său întregii lumi.

Când făcea o plimbare în grădină, el cerea celor care voiau să-i vorbească, să tușească înainte, ca să-i desprindă mintea absorbită de gândul la Dumnezeu. Câteodată, era găsit atât de adâncit în rugăciune, cu brațele ridicate la cer, încât trebuia să-i strigi la ureche pentru a-l întrerupe din rugăciune.

Deși neînțeles de călugării din mănăstire, și mai ales de egumen, om violent și îngâmfat care fusese ales dintre clericii dați afară de el, Sfântul Tihon încerca o milă neprefăcută pentru cei care îl cleveau și îl insultau, socotind diavolul ca singurul răspunzător pentru purtarea lor. El era întotdeauna primul care cerea iertare la cel care îl jigneau, chiar dacă ar fi fost un simplu frate sau un slujitor, astfel încât din dușman al său se schimba în prieten și mare admirator.

După câțiva ani, sănătatea lui întărindu-se, se gândea dacă n-ar trebui să se supună stăruințelor prietenului său, mitropolitul Gabriel al Sankt-Peterburgului, și să ia din nou sarcina de episcop. El era gata să părăsească mănăstirea, când un călugăr bătrân și sfânt i-a spus că Preasfânta Născătoare de Dumnezeu nu voia ca el să părăsească acel loc. Când era învăluit de gânduri sau de idei întunecate, îi plăcea să repete acest verset: Bine este că m-ai smerit (Ps. 118, 71). Incercat vreme îndelungată în războiul gândurilor și al diferitelor atacuri ale demonilor, el scria: „In ispite, Dumnezeu ne arată ceea ce suntem și spre ce suntem înclinați prin firea noastră... ceea ce se ascunde în inima noastră”.

Zăvorâtul din Zadonsk nu înceta însă să fie un păstor însetat să dobândească mântuirea poporului lui Dumnezeu și în multe sale scrieri, el dădea mărturie despre lumina lui Hristos. Spre marea nemulțumire a egumenului mănăstirii, numeroși oaspeți, de toate vârstele și stările, adesea veniți din ținuturi îndepărtate, curgeau spre chilia Sfântului Tihon, pentru a se sătura de la acest izvor de apă vie. Sfântul episcop era cel ce împăca pe dușmani, apărătorul țăranilor și osândiților fără de vină. El avea un zâmbet și un cuvânt de mângâiere pentru fiecare, după nevoile sale, iar mâna sa era întotdeauna întinsă pentru a binecuvânta sau pentru a împărți milostenii.

Incepând din 1779, Sfântul Tihon a intrat în zăvorâre desăvârșită: el nu mai primea nici un oaspete, nu mai adresa decât rar cuvântul ucenicilor săi de chilie, nu mai mergea la biserică și nu mai ieșea decât pentru a vizita, în zilele de mari sărbători, pe deținuții din închisori. În această retragere, el se dăruia neîncetat rugăciunii și pocăinței, meditănd asupra morții în fața sicriului pe care și-l pregătise. A petrecut astfel patru ani până în ziua când, după o viziune care a avut-o, a fost atins de paralizia părții stângi și a trebuit să rămână în pat. Simțind puterile sale slăbind, cu trei zile înainte de moartea sa, a chemat pe cei apropiați și pe binefăcătorii săi și le-a zis, arătându-le crucea: „Mă voi ruga Domnului pentru voi toți”. Acestea au fost ultimele sale cuvinte, iar trei zile după aceea, el a adormit întru Domnul, la vârsta de 59 de ani.

În testamentul său, el scria, precum sfântul Ioan Gură de Aur: „Slavă lui Dumnezeu pentru toate! Slavă lui Dumnezeu că a avut grijă de mine, nevrednicul, prin pronia Sa. Slavă lui Dumnezeu pentru mângâierile care mi le-a dat când am fost necăjit... Câte binefaceri n-am primit de la el, câte daruri?”

Cinstirea sa a început îndată după moartea sa și s-a întins repede în tot pământul rus. El a fost canonizat oficial de Biserică în ziua dezgropării sfintelor sale moaște, în prezența unei mulțimi de mai multe sute de mii de credincioși, la 25 iulie 1861.

SFANTUL PROOROC MIHEIA **(14 august)**

Sfântul Prooroc Miheia, cel dintâi cu acest nume, era cu neamul din seminția lui Efrem și era fiul lui Iemvlaan. El a fost în Israel întru aceleași zile, în care a fost și Sfântul Prooroc Ilie, împă-rățind atunci peste Israel, în Samaria, Ahab și cu Izabela; iar peste iudei, în Ierusalim, fiind împărat Iosafat. In vremea aceea, semințiile celor doisprezece fii ai lui Iacov erau despărțite în două împă-rății. Deosebită era împă-răția celor două seminții: a lui Iuda și a lui Veniamin - aceasta se numea împă-răția lui Iuda, iar scaunul ei era Ierusalimul; și deosebită era împă-răția celor zece seminții care se numea a lui Israel, iar scaunul aceleia era Samaria, și în stăpânirea împă-răției aceluia Israel era seminția lui Efrem, neamul și patria Proorocului Miheia.

Deci Sfântul Miheia îl muștra mult pe Ahab, împăratul lui Israel, pentru aceleași greșeli pentru care îl muștra și Sfântul Ilie: pe de o parte, pentru depărtarea lui de la Dumnezeu spre închinarea la idoli, iar pe de alta, pentru nedreptățile ce le făcea. Iar împăratul ura pe proorocul care-l muștra, dar nu îndrăznea să-l ucidă, temându-se de pedeapsa lui Dumnezeu și rușinându-se de cinstea și de sfințenia îmbunătățitului bărbat; încă și înfricoșându-se de împlinirea cuvintelor lui cele proorocești. Inșă proorocul, dând loc mâniei celei nedrepte a împăratului, ieșea aiurea și petrecea prin munți, ca nu cumva arătându-se adeseori împăratului și muștrându-l pe el, să-l pornească spre mânie ucigașă.

Intr-acele zile, casa lui Ahab, împăratul lui Israel și casa lui Iosafat, împăratul Iudeii, erau unite, căci Iosafat luase de la Ahab, după Ioram, cel dintâi fiu născut al său, pe Atalia, fiica lui, și împăratul Iosafat venise din Ierusalim în Samaria, spre cercetare la împăratul Ahab; deci, între dânsii era legătură de dragoste. Și când ei se veseleau, Ahab a rugat pe Iosafat să-i ajute la război împotriva împăratului Asiriei, ca să ia de la dânsul cetatea Ramot din Galaad, care era de demult a lui Israel, iar împăratul Asiriei pusese stăpânire pe ea cu sila. Și a făgăduit Iosafat lui Ahab că va merge el însuși împreună cu dânsul la războiul acela și i-a zis: „Precum voiești tu, așa și eu, și precum poporul tău, așa și poporul meu vom merge împreună la război; dar mai întâi să întrebăm pe Dumnezeu, oare acel război ne va fi nouă cu câștig?” Și îndată Ahab a adunat pe proorocii săi cei necurați și mincinoși, în număr de patru sute, între care unul era mai-mare prooroc mincinos, anume Sedechie, fiul lui Hanaan.

Și toți acei prooroci dădeau bună nădejde lui Ahab, zicându-i: „Mergi și Dumnezeu îți va da ție în mâini nu numai cetatea Ramot, ci și pe însuși împăratul Asiriei!” Dar Iosafat, împăratul Iudeii, fiind bine cinstitor și credincios lui Dumnezeu, văzând și înțelegând că între proorocii aceia nici unul nu era adevărat prooroc, ci toți erau înșelători și momitori, a zis către Ahab, împăratul lui Israel: „Oare nu este aici cineva, măcar unul ca acela, prooroc al Domnului, prin care să întrebăm pe Domnul și să ne spună nouă adevărul?” Ahab a zis: „Este un bărbat care poate să întrebe pe Domnul și să știe adevărul de la El; acela este Miheia, fiul lui Iemvlaan; dar eu îl urăsc pe el, că nu-mi proorocește mie bune, ci totdeauna cele rele”. Iosafat a zis lui Ahab: „Nu grăi așa! Cheamă-l și ascultă-l pe el și nu te mânia când ești certat de dânsul!”

Și îndată Ahab a trimis să-l cheme pe Proorocul Miheia, pentru că într-aceia vreme venise în Israel din munții cei pustii. Și au șezut împărații amândoi pe scaunele lor, în podoaba și slava lor, lângă porțile Samariei și toți proorocii mincinoși au proorocit înaintea lor. Atunci mai-marele prooroc mincinos, Sedechia, a făcut niște coarne de fier și, trâmbițând, a zis către împăratul Ahab: „Domnul zice așa: Cu aceste coarne vei sfârși și vei prăpădi Siria și o vei pierde pe ea”. Asemenea și toți ceilalți ziceau împăratului: „Să te sui la Ramot în Galaad că vei birui pe împăratul Siriei și Domnul ți-l va da în mâinile tale”. Dar trimisul care mersese să cheme pe Proorocul Miheia, a zis către el: „Iată, toți proorocii bine proorocesc împăratului; deci te rog pe tine, ca și tu cu dânsii să-i proorocești bine, ca să nu fie cuvintele tale potrivnice”. Sfântul Miheia a răspuns: „Viu este Domnul, că orice-mi va zice Domnul Dumnezeul meu, aceea voi grăi împăratului”. Deci, venind Sfântul Miheia, a stat înaintea lui Ahab, împăratul lui Israel, care l-a întrebat, zicând: „Ascultă, Miheia, să merg oare la Ramot al Galaadului cu război, sau să mă opresc?” Iar proorocul, nedepărtând îndată întrebarea împăratului, ci trăgându-l mai ales pe el spre întrebarea cea mai cu dinadinsul, i-a zis ca și cum nu ar fi vrut: „Să te sui, că Domnul te va povățui pe tine și-l va da în mâinile tale pe împăratul Asiriei!”

Atunci împăratul Ahab, văzându-l pe el că nu grăiește cu îndrăzneală, a zis către dânsul: „Juru-te pe tine de multe ori, ca să-mi spui mie adevărul înaintea Domnului!” Atunci Sfântul Miheia a zis cu îndrăzneală: „Am văzut pe tot Israelul risipit prin munți, ca oile fără păstor”. Cu aceste cuvinte proorocul a arătat că oastea lui Israel avea să se lipsească în război de păstorul său, adică de împărat, pentru că avea să fie ucis, și toți aveau să fie izgoniți prin munți și pustietăți de ostașii asirienilor, ca oile de lupi. Atunci Ahab, împăratul lui Israel, a zis către Iosafat, împăratul Iudeei: „Oare nu ți-am spus eu ție că acesta nu-mi proorocește mie cele bune, ci numai cele rele?”

Iar Sfântul Miheia a zis: „Nu așa, că și eu aud cuvântul Domnului! Nu așa! Am văzut pe Domnul Dumnezeu lui Israel șezând pe scaunul Său și toată oastea cerească stătea înaintea Lui, de-a dreapta și de-a stânga. Și a zis Domnul: «Cine va înșela pe Ahab, împăratul lui Israel, ca să se suie și să cadă în Ramot al Galaadului?» Iar cei ce stăteau înaintea lui, unii au zis într-un fel, alții, într-altul. Dar venind un duh viclean, a stat înaintea Domnului și a zis: «Eu îl voi înșela pe el!» Atunci Domnul a zis: «Cum îl vei înșela pe el?» Duhul cel viclean a zis: «Voi merge și voi grăi minciuni prin gurile tuturor proorocilor lui». Iar Domnul a zis: «Mergi și fă așa!» Deci, să știi, împărate, că duh mincinos este în gurile tuturor proorocilor tăi, iar Domnul a grăit rele de tine!”

Aceasta zicând-o proorocul, a venit Sedechia, proorocul mincinos, și a lovit pe Sfântul Miheia peste obraz, zicând: „Care Duh al Domnului ți-a grăit ție acestea?” Sfântul Miheia a răspuns: „Tu vei vedea împlinirea cuvintelor acestea în ziua aceea când vei fugi din odaie în odaie și din casă în casă, vrând să te ascunzi în casa ta de frica asirienilor!” Atunci împăratul Ahab, umplându-se de mânie, a poruncit să prindă pe Proorocul Miheia și să-l arunce în temniță, să-l hrănească pe el cu pâine și cu apă de mâhnire, adică să-i dea lui foarte puțină pâine și apă, numai să nu moară de foame și de sete; ca astfel să poată să fie viu până la întoarcerea împăratului, spre a fi muncit de dânsul; pentru că așa zisese împăratul: „Țineți-l pe el, până ce mă voi întoarce cu pace!” Iar Sfântul Miheia a zis către împărat: „Dacă te vei întoarce cu pace, apoi să știi că Domnul n-a grăit prin mine”. Aceasta zicând-o proorocul, a strigat către popor, zicând: „Aceasta să o auziți tot poporul”. Și au pus pe Sfântul Miheia în temniță în Samaria, cetatea de scaun a împărăției lui Israel. Iar împăratul Ahab, ducându-se la război, a fost ucis, după proorocia Sfântului Miheia, precum se spune despre aceasta în cartea a III-a Împărați, capitoul 22 și în cartea a II-a Paralipomena, în capitoul 18, unde se scrie pe larg.

Iar după moartea lui Ahab, a împărățit în Israel, Ohozia, fiul lui. Despre sfârșitul Sfântului Prooroc Miheia nu se află nimic în dumnezeiasca Scriptură, decât numai în Prolog se spune cum că ar fi fost ucis de Ioram, fiul lui Ahab; dar Ioram, precum s-a zis mai înainte, era ginere, iar nu fiu al lui Ahab. Însă este de crezut că proorocul lui Dumnezeu s-a sfârșit cu moarte mucenicească, ori de care chinuitor ar fi fost ucis, pentru că și Izabela, femeia lui Ahab, rămânând văduvă după bărbatul său, și Ohozia, fiul ei, primind împărăția după tatăl său, și ginerele lor, Ioram, împăratul Ierusalimului, toți aceștia nu aveau să cruțe pe acela care a proorocit adevărul despre pierzarea lui Ahab.

Iar pomenirea acestui Sfânt Prooroc Miheia se pune în cinci zile ale lunii ianuarie, în Mineiul cel mare și în Sinaxarele lunilor sfinților de la Kiev. Însă se mai pomenește despre dânsul și aceasta, că el a fost ucis pentru că muștra fărădelegile, și a fost aruncat într-o prăpastie; iar cei de aproape ai lui l-au scos și l-au îngropat în pământul său, aproape de mormântul unui prooroc străin.

După acest dintâi Prooroc Miheia, trecând 150 de ani și mai mult, a fost un alt Sfânt Prooroc Miheia tot cu același nume, care se cinstește în ziua de acum - 14 august. Acesta a fost din seminția lui Iuda, din satul cel aproape de Eleveropolis, care se numea Marisi; de aceea s-a numit și morastitean. Acesta a proorocit în Ierusalim, pe vremea împăraților iudei Iotam, Ahaz și Iezechia. În acea vreme trăia și Sfântul Prooroc Isaia. Sfântul Miheia muștra pe oamenii care părăsiseră pe adevăratul Dumnezeu și care se abătuseră la închinarea de idoli, deprinzându-se la fapte păgânești spurcate. El le zicea cu umilință, din partea lui Dumnezeu: „Poporul Meu, ce v-am făcut vouă? Cu ce v-am întristat pe voi sau cu ce v-am

supărat? Răspundeți-Mi Mie! Fiindcă v-am scos pe voi din pământul Egiptului și v-am izbăvit pe voi din casa robiei, oare pentru aceasta M-ați părăsit pe Mine și v-ați ales vouă pe idolii păgânilor ca și zei?"

Și iarăși mustra răutățile, nedreptățile, jefuirile și asuprelile care erau făcute de boieri, de judecători și de cei mai-mari, asupra oamenilor săraci și scăpătați. El zicea: „Ascultați, stăpânitorii casei lui Iacov, care urâți binele și căutați răul: Oare nu este lucrul vostru ca să înțelegeți și să faceți judecată dreaptă în popor? Iar voi nu numai cu nedreptate chinuiți pe cei săraci și pe popoarele cele scăpătate și nevinovate, dar ați jupuit și pielea de pe dâșii, oasele lor le-ați pisat și trupurile lor le-ați zdrobit, ca și cum ați vrea să-i puneți în căldare spre facerea de bucate. Ascultați acestea, cei mai mari ai casei lui Iacov, care urâți judecata și răzvrătiți toate cele drepte, care zidiți Sionul din sânghiuri și Ierusalimul din nedreptăți".

Astfel proorocul mustrand pe cei păcătoși și văzând neîndrep-tarea celor muștrați, se tânguia pentru pierderea lor, suspinând și strigând: „O, vai mie, de vreme ce m-am făcut ca acela care adună paie la seceriș și ca o aguridă la culegerea viilor, neavând struguri -nu sunt așa cei ce plac lui Dumnezeu! O, vai mie, suflete! A pierit binecredinciosul de pe pământ și nu mai este cel ce îndreptează pe oameni. Toți întru sânghiuri se ceartă, fiecare chinuiește pe aproapele său cu răutate și își pregătesc spre rău mâinile lor. Boierul cere daruri și judecătorul grăiește cuvinte de pace, asta este pofa sufletului său".

Astfel sfântul prooroc, mustrand pe cei răi și tânguindu-se pentru nepocăința lor, le proorocea mânia lui Dumnezeu care venea asupra lor și care avea să pedepsească mai întâi Samaria, cetatea cea cu întâiul scaun al împărăției lui Israel; căci într-aceea se începuse mai întâi păgânătatea idolească și stricarea legii lui Dumnezeu și faptele cele necurate ale păgânilor. Apoi acea pedeapsă avea să ajungă și Ierusalimul, căci Samaria de asirieni, iar Ierusalimul de caldei aveau să fie stricate desăvârșit, după cum a judecat dreapta răzbunare a lui Dumnezeu. Și iarăși se tânguia proorocul, zicând: „O, vai! O, vai, căci răzburările au sosit!" Inșă între toate aceste lucruri de mahnire, le-a vestit înainte și lucruri de bucurie, că avea să se nască Domnul nostru Hristos, Păstorul și Mântuitorul sufletelor noastre, în Betleem și a zis: „Iar tu, Betleeme, pământul Iudeei, întru nimic nu vei fi mai mic între stăpânii Iudeei, pentru că din tine va ieși Povățuitorul, Care va paște pe poporul Meu Israel!" Iar celelalte cuvinte ale acestui sfânt prooroc sunt scrise în cartea lui proorocească.

Iar după acea proorocie îndestulată despre cele ce aveau să fie, nu se știe cum Sfântul Miheia și-a sfârșit viața; înșă se pare că sfârșitul lui nu a fost mucenicesc, căci se scrie despre dânsul în viața și în cartea Sfântului Prooroc Ieremia, că atunci când popii și proorocii mincinoși și mulțimea poporului voiau să ucidă pe Ieremia, unii din bătrâni îl apărau pe el, zicând către sobor: „Aduceți-vă aminte de Proorocul Miheia morastiteanul. Acela în zilele lui Iezechia, împăratul Iudeii, a zis către tot poporul: «Așa zice Domnul Savaot: Sionul se va ara ca o țarină și Ierusalimul va fi ca o cale neumblată și muntele templului va fi ca o luncă de dumbravă». Pentru aceste cuvinte au doară l-au ucis pe el Iezechia împăratul și tot poporul iudeu? Oare nu s-au temut de Domnul?"

Din aceste cuvinte se arată că Sfântul Miheia nu a fost ucis; ci, după petrecerea vieții sale celei plăcute lui Dumnezeu, el s-a sfârșit în pace și a fost îngropat în satul Marisi, cel de moștenire. Iar cinstitele lui moaște s-au aflat după mulți ani, împreună cu moaștele sfântului Prooroc Avacum, pe vremea împărăției marelui Teodosie, prin descoperirea lui Dumnezeu, fiind Zevin episcop al Elevertopoliei, pentru care fie slavă Dumnezeului nostru, acum și pururea și în veci. Amin.

Nota. Să se știe că erau doi prooroci cu numele de Miheia: cel dintâi, care a proorocit lui Ahab, împăratul lui Israel, că va fi biruit și ucis de asirieni în război; iar altul, care a trăit mulți ani după cel dintâi, a fost acela care a proorocit despre nașterea lui Iisus Hristos în Betleem și a scris carte de proorocie. Deci, de vreme ce în Minei s-a pus slujba celui de-al doilea, iar în Prolog sinaxarul este scris despre cel dintâi, și cu un sinaxar viața amândurora este amestecată într-una, este de trebuință ca aici să punem viața fiecăruia deosebi, ca să fie arătată tuturor deosebirea între cei doi Miheia.

SFÂNTUL SFÎNȚIT MUCENIC MARCEL, EPISCOPUL APAMIEI (14 august)

Acesta a trăit pe vremea împărăției lui Teodosie, fiind din insula Cipru, unde i s-a încredințat dregătorie lumească. Prin ocârmuirea lui a minunat pe toți cu buna cinstire și cu amănunțimea la lucru. După ce a fost așezat episcop al Apamiei celei din Siria, chibzuia cu dreptate și cu cuvioșie. Apoi a ajuns fierbinte râvnitor al credinței celei întru Hristos, întemeind biserici spre slava lui Dumnezeu și capiștile idolești surpând. Pentru aceasta fiind prins de închinătorii la idoli și aruncat în foc, a primit cununa muceniciei.

ZIDIREA BISERICII CINSTITEI ADORMIRI A PREASFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU DE LA PECERSCA

**(Povestire despre zidirea, împodobirea și sfințirea Mănăstirii Pecersca, celei din Kiev, ce este zidită din piatră, în numele Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. S-a scris de Simon, episcopului Vladimirului și al Suzdalului.)
(14 august)**

Să se știe de toți că în sfânta lavră cea mare făcătoare de minuni a cuvioșilor și purtătorilor de Dumnezeu părinților noștri Antonie și Teodosie ai Pecerscăi, care este cea dintâi în tot pământul Rusiei, biserica de piatră a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a fost zidită, împodobită și sfințită cu voia și cu purtarea de grijă a Domnului însuși și cu mijlocirile și rugăciunile Preacuratei Maicii Lui. Deci întâi pentru începutul cel făcut cu minune al zidirii ei, să începem cuvântul cu fericitul episcop Simeon, astfel:

Pe pământul nemțesc a fost un domn, African, frate cu Iacun cel orb, care a fugit oarecând în haine țesute cu mătase și a mers cu ceata sa după Iaroslav, bătăndu-se cu Mstislav, fratele lui cel cumplit. Acest African avea doi fii, Friand și Șimon; iar după moartea tatălui lor, Iacun i-a izgonit pe amândoi din stăpânirea lor. Deci Șimon a venit în Rusia, la binecredinciosul domn Iaroslav, care, primindu-l, îl avea în cinste și l-a dat lui Vsevolod, fiul său, ca să fie mai mare la dânsul. Acest Șimon a luat stăpânire mare la Vsevolod, având mare dragoste pentru Sfânta Mănăstire Pecersca; iar pricina dragostei lui a fost așa:

În timpul domniei lui Iziaslav Iaroslavici în Kiev, au venit polovții asupra pământului Rusiei; deci s-au adunat împotriva lor trei domni Iaroslavici: Iziaslav, Sviatoslav și Vsevolod, având cu sine și pe acest Șimon. Aceștia au mers la Cuviosul Antonie pentru rugăciune și binecuvântare de război. Iar starețul, deschizând nemincinoasa sa gură, le-a spus despre pierzarea care era să fie lor; iar acest neamț, căzând la picioarele starețului, s-a rugat să fie păzit de niște primejdii ca acestea. Iar fericitul i-a zis: „O, fiule, mulți din voi vor cădea de ascuțișul săbiei și, fugind de vrăjmași, vor fi călcați și răniți și se vor îneca în apă; iar tu, fiind mântuit, ai să fii pus aici în biserica care se va zidi”.

Și fiind ei la râul Alții, ostile s-au lovit din amândouă părțile și, prin mânia lui Dumnezeu, creștinii au fost biruiți. Iar domni fugind, voievozii au fost uciși cu mulți ostași într-acea lovire, unde și Șimon a căzut rănit în mijlocul lor. Deci, privind în sus spre cer, a văzut o biserică mare și și-a adus aminte de cuvintele Mântuitorului, care le-a auzit oarecând, și a zis: „Doamne, izbăvește-mă de această moarte amară, pentru rugăciunile Preacuratei Maicii Tale și ale cuvioșilor părinți Antonie și Teodosie”.

Și îndată o putere l-a scos de acolo, dintre cei morți, l-a tămăduit de răni și pe toți ai săi i-a găsit întregi și sănătoși. Apoi, întorcându-se, a mers iarăși la fericitul Antonie și i-a spus lui, afară de aceasta, un lucru de mirare, zicând așa: „Tatăl meu, African, a făcut o cruce foarte mare, ca de zece coți, și pe ea a

închipuit asemănarea dumnezeieștii întrupări a lui Hristos. Și făcându-i cinste acesteia, a pus un brâu pe mijlocul ei, având cincizeci de grivne de aur și pe capul ei o cunună de aur; iar când lacun, unchiul meu, m-a izgonit din stăpânirea mea, eu am luat brâul de la Hristos și cununa de pe capul Lui. Atunci am auzit un glas de la chipul Care s-a întors spre mine și mi-a zis: «Omule, să nu pui nicidecum pe capul tău această cunună, ci s-o duci la locul cel pregătit ei, unde cuviosul va zidi biserica Maicii Mele, și s-o dai în mâinile aceluia, ca s-o atârne înaintea jertfelnicului Meu».

Iar eu, de frică, am căzut și zăceam amorțit ca un mort. Iar după aceea, sculându-mă, am intrat în corabie și, călătorind noi, s-a făcut un vifor mare, încât noi toți ne deznădăjduisem de viață. Atunci mi-am adus aminte de brâul de care uitasem cu totul și am început a striga: «Doamne, iartă-mă că mor astăzi pentru acest brâu, pe care l-am luat de la cinstitul Tău chip cel cu asemănare de om». Atunci deodată am văzut o biserică sus și gândeam: «Care este această biserică?» Și s-a auzit un glas de sus, zicând: «Aceasta este biserica care va fi zidită de cuviosul, în numele Maicii Domnului, precum o vezi cu mărimea și înălțimea. El o va măsura cu brâul cel de aur, de douăzeci de braie în lărgime, de treizeci în lungime, iar în înălțime va fi de cincizeci; iar tu vei fi pus într-însa». Făcându-se aceasta, s-a liniștit marea, iar noi toți am proslăvit pe Dumnezeu și ne-am mângâiat cu bucurie foarte mare, că scăpasem de moartea cea amară".

Povestind acestea, Șimon a zis Cuviosului Antonie: „Iată, părinte, până acum nu știam unde se va zidi biserica ce mi s-a arătat, până ce nu am auzit din cinstita ta gură, că aici am să fiu pus în biserica ce se va zidi". Deci îndată a luat brâul de aur și l-a dat Cuviosului Antonie, zicând: „Iată măsura temeliei acelei biserici". Asemenea dându-i și cununa, a zis: „Iar această cunună să se pună la Sfântul Jertfelnic". Iar starețul a lăudat pe Dumnezeu pentru aceasta și a zis: „Fiule, de acum înainte nu te vei mai numi Șimon, ci Simon îți va fi numele". Apoi Sfântul Antonie, chemând pe fericitul Teodosie, a zis: „Simone, acesta va ridica biserica aceea". Apoi sfântul a dat fericitului brâul și cununa și de atunci Simon avea mare dragoste către Sfântul Teodosie; și i-a dat multă avere, pentru întemeierea bisericii celei arătate de Dumnezeu și se ducea la dânsul adeseori.

Iar odată Simon s-a dus la fericitul Teodosie și, după obișnuita lui vorbă, i-a zis: „Părinte, doresc un dar de la tine!" Iar Teodosie i-a răspuns: „O, fiule, ce poțestești măriia ta de la smerenia noastră?" Și a zis: „Imi trebuie de la tine un dar foarte mare și mai presus de puterea mea!" Teodosie i-a zis iar: „Fiule, știi sărăcia noastră, că de multe ori nu avem nici pâine pentru hrana de toate zilele și altceva nu știu dacă am". Simon a zis: „Dacă vei voi, îmi vei da, că poți după darul ce ți-a dat Domnul, care te-a numit cuvios. Căci luând eu cununa de pe capul lui Iisus, El mi-a zis: «S-o duci la locul gătit ei și s-o dai în mâinile cuviosului, care va zidi biserica Maicii Mele!» Deci aceasta doresc de la tine, să-mi dai mie cuvânt, că mă va binecuvânta sufletul tău, precum în viață, așa și după moartea mea și a ta". Sfântul a răspuns: „O, Simone, cererea ta este mai presus de putere; dar dacă mă vei vedea ducându-mă din lumea aceasta și după ducerea mea biserica va fi așezată aici și rânduielile cele obișnuite vor fi păzite într-însa, să fii încredințat că am îndrăzneală către Dumnezeu; iar acum nu știu dacă este primită rugăciunea mea!" Simon a zis: „Ești mărturisit de Domnul, pentru că eu singur am auzit despre tine, din preacurata gură a sfântului Lui chip. De aceea mă rog ție, ca, precum te rogi pentru monahii tăi, tot așa să te rogi și pentru mine, păcătosul, și pentru fiul meu, Gheorghe, și pentru toți ai neamului meu". Iar sfântul s-a fâgăduit și a zis: „Mă rog nu numai pentru aceștia, dar și pentru toți cei ce iubesc acest loc sfânt".

Atunci Simon, închinându-se până la pământ, a zis: „Părinte, nu voi ieși de aici, până nu mă vei încredința prin scrisoare". Deci cuviosul, fiind silit pentru dragostea lui, a scris astfel: „In numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, pentru rugăciunile Preasfintei Stăpânei noastre, Născătoarei de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria, a sfintelor puteri celor fără de trupuri...", și celelalte cuvinte ale rugăciunii preoțestești cea de iertare, care se sfârșește prin acestea: „Să fii iertat în veacul acesta și în cel ce va să fie, când va veni Dreptul Judecător să judece viii și morții". De atunci a început a se pune această rugăciune în mâinile celor ce au murit, precum Simon poruncise cel dintâi să-i fie pusă în mâna lui. Sfântul a mai scris lângă această rugăciune a lui Simon și aceasta: „Pomenește-mă, Doamne, când vei veni în Impărăția

Ta, ca să răsplătești fiecăruia după faptele lui. Deci atunci, Stăpâne, învrednicește și pe robii Tăi, Simon și Gheorghe, să stea de-a dreapta Ta, întru slava Ta și să audă glasul Tău cel bun: Veniți, binecuvântații Părintelui Meu, de moșteniți Impărăția cea gătită pentru voi de la alcătuirea lumii".

Și a zis iar Simon: „Părinte, roagă-te și pentru aceasta: Să se ierte păcatele părinților mei și ale rudeniilor mele!" Iar cuviosul Teodosie, ridicându-și mâinile, a zis: „Să vă binecuvinteze Domnul din Sion și veți vedea bunătățile Ierusalimului în toate zilele vieții voastre, până la cei mai de pe urmă ai neamului vostru!" Iar Simon a luat rugăciunea și binecuvântarea de la sfântul ca pe un mărgăritar de mare preț, dorind să nu lase scrisoarea aceea nici când se va duce în mormânt, precum a și fost la urmă. Iar el fiind neamț mai înainte, de atunci, cu darul lui Dumnezeu și prin învățătura Sfântului Teodosie, a lăsat nebunia latinească și a primit cu adevărat credința ortodoxă a lui Hristos, cu toată casa sa, în care erau ca la trei mii de suflete, împreună cu preoții lor. Iar aceasta s-a făcut pentru minunile ce se făceau de către cuviosii părinți Antonie și Teodosie ai Pecerscăi. Apoi, după multă vreme, când s-a întemeiat sfânta biserică a Pecerscăi, întâi s-a pus într-însa Simon, după descoperirea de sus și după proorocia Cuviosului Antonie. Drept aceea, acest Simon vrednic de laudă a arătat aieva, după darul ce i s-a dat, că zidirea sfintei biserici Pecersca, mai înainte de a fi pe pământ, s-a închipuit și s-a zugrăvit mai întâi pe cer; astfel că s-a împlinit cuvântul psalmistului: Insuși cel Preaînalt a întemeiat-o pe ea.

Acest lucru s-a adevărit după aceasta și mai arătat, prin mijlocirea Impărătesei cerului, în acest chip: trecând câțiva ani, după ce Simon a dat brâul și coroana, au venit din Constantinopol la cuviosii părinți Antonie și Teodosie ai Pecerscăi, patru meșteri bisericești, zidari de piatră, oameni foarte bogați, și au grăit: „Unde voiți să începem a zidi biserica?" Iar ei au răspuns: „În locul unde va arăta Domnul!" Meșterii au zis: „Minunat lucru! Vremea morții voastre o știți, iar locul bisericii nu l-ați însemnat încă, dându-ne nouă atâta aur pentru plată!"

Iar Cuviosii Antonie și Teodosie au chemat pe toți frații și au întrebat pe greci, zicând: „Spuneți-ne adevărul, ce este ceea ce grăiți?" Meșterii au răspuns: „Noi dormeam în casele noastre, și dimineța, când a răsărit soarele, au venit la fiecare dintre noi niște tineri frumoși la chip și ne-au zis: «Vă cheamă împărăteasa la Vlaherna!» Și ducându-ne, am luat cu noi pe prietenii și rudeniile noastre și am ajuns în Vlaherna toți o dată. Și întrebându-ne, am aflat că am fost chemați la împărăteasa cu aceleași cuvinte și de aceeași soli. Deci am văzut pe Impărăteasă și mulțime de ostași împrejurul ei, și ne-am închinat ei, iar ea ne-a zis: «Voiesc să-mi zidesc o biserică în Kievul Rusiei și vă poruncesc să vă luați aur pentru trei ani și să vă duceți să începeți zidirea ei».

Noi, închinându-ne, am zis: «O, Doamnă Impărăteasă, ne trimiți în țară străină! La cine vom merge?» Iar ea ne-a zis: «Iată, trimit și pe Antonie și Teodosie, aceștia care stau aici de față». Iar noi am zis: «Atunci pentru ce ne dai aurul acesta pentru trei ani? Spune-le acestora pentru noi, ca să avem hrană și cele de trebuință. Că tu singură știi cu ce ne vei dărui pe noi». Iar împărăteasa ne-a zis: «Acest Antonie vă va binecuvânta numai la lucru și se va duce la odihna veșnică; iar Teodosie, în al doilea an, va merge după dânsul. Pentru aceea luați aur pentru plata voastră și mergeți; iar a vă dărui pe voi cineva ca mine, nimeni nu poate, căci eu vă voi da cele ce ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit și singură voi veni să văd biserica și voi locui într-însa».

După acestea ne-a dat moaștele Sfinților Mucenici Artemie, Polieuct, Leontie, Acachie, Areta, Iacov și Teodor, zicându-ne: «Să puneți acestea în temelia bisericii!» Iar noi luând sfintele moaște, aurul și toate cele de trebuință, am întrebat pe împărăteasă de mărimea bisericii și ea ne-a zis: «Măsura am trimis-o; este brâul Fiului meu, după porunca Lui; însă ieșiți la văzduh și vedeți mărimea ei». Iar noi am ieșit și am văzut biserica în văzduh. Deci, intrând iarăși, ne-am închinat Impărătesei și am întrebat-o: «O, Doamnă, care o să fie numele bisericii?» Iar ea ne-a zis: «Voiesc să o numesc în numele meu». Iar noi n-am îndrăznit să o întrebăm cum îi este numele. Însă împărăteasa singură a zis: «Biserica va fi a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu». Și dându-ne această icoană, ne-a zis: «Aceasta îmi va ține locul». Iar noi,

închinându-ne ei, am plecat la casele noastre, având această icoană, pe care am luat-o din mâinile împărătesei".

Auzind toți acestea, au proslăvit pe Dumnezeu și pe ceea ce l-a născut pe El. Iar Sfântul Antonie a zis meșterilor: „O, fiilor, noi niciodată n-am ieșit la voi, din acest loc". Iar grecii au zis cu jurământ: „Din mâinile voastre am luat aurul Impărătesei, înaintea multor martori! Dar și până la corabie v-am petrecut împreună cu aceia și, după plecarea voastră, petrecând o lună acasă, am pornit pe cale și astăzi este a zecea zi de când am ieșit din Constantinopol".

Iar Cuviosul Antonie iarăși le-a zis: „O, fiilor, de mare dar v-a învrednicit pe voi Hristos, căci sunteți săvârșitori ai voci Lui. Tinerii ce v-au chemat pe voi sunt îngerii prea luminați, iar Impărăteasa cea din Vlaherna, care s-a arătat vouă în chip simțit, este Însăși Preasfânta Născătoare și pururea Fecioară Maria! Iar ostașii dimprejurul ei sunt iarăși îngereștile puteri cele fără de trupuri. Asemănarea noastră și aurul dat vouă, Dumnezeu știe, precum singur a voit a face pentru robii Săi. Deci binecuvântată este venirea voastră și ați avut bună împreună călătoare pe această icoană cinstită a Născătoarei de Dumnezeu, care vă va răsplăti pe voi, precum s-a făgăduit, cu cele ce ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit, căci acestea nimeni nu poate să le dea, decât numai aceea și Fiul ei, Domnul Dumnezeu și Mântuitorul nostru Iisus Hristos, al Cărui brâu și coroană au fost aduse aici de către Simon neamțul, căruia i-au fost spuse măsura, lungimea, lărgimea și înălțimea bisericii Preacuratei de către un glas venit din cer, de la slava cea de mare cuviință".

Iar grecii cu frică s-au închinat sfinților și au întrebat, ca și mai înainte, unde este locul pentru zidirea bisericii. Iar Cuviosul Antonie a zis: „Trei zile vom petrece rugându-ne, și Domnul ne va arăta locul". Iar la începutul aceluia lucru, prin îndemnare dumnezeiască, s-a adunat pe câmp o mulțime de oameni nechemăți de nimeni, alegând locul pentru întemeierea acestei biserici. Deci unii zicând unele, iar alții, altele, nu aflau loc cuviincios. Iar moșia domnească era aproape și iată, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, mergea pe alături binecredinciosul domn Sviatoslav, care, văzând atât de mult popor, a întrebat ce fac acolo. Și înștiințându-se el, a abătut calul din cale și s-a apropiat de dânșii și ca îndemnat de Dumnezeu, le-a arătat locul pe moșia sa și le-a poruncit ca acolo să zidească biserica aceea.

Însă cuvioșii s-au rugat până la trei zile. Deci, Cuviosului Antonie, rugându-se în noaptea întâi, i s-a arătat Domnul, zicându-i: „Antonie, ai aflat dar înaintea Mea". Iar Cuviosul Antonie a zis: „Doamne, dacă am aflat dar înaintea Ta, să fie rouă peste tot pământul, iar locul pe care binevoiești a-l sfinți, să fie uscat". Iar dimineața a aflat locul uscat unde este acum biserica; iar peste tot pământul era rouă. Asemenea, rugându-se Sfântul Antonie în noaptea a doua, a zis: „Doamne, să fie peste tot pământul uscat, iar pe sfântul loc rouă". Deci, mergând, a aflat așa. Iar a treia zi, stând la locul acela, s-a rugat. Apoi Cuviosul Antonie a binecuvântat locul, a măsurat lungimea și lățimea cu brâul Domnului Hristos cel de aur, adus de Simon de la nemți, după măsura pe care Simon a auzit-o din cer, pe când era pe mare.

Apoi Cuviosul Antonie ridicându-și mâinile spre cer, a zis cu mare glas, precum de demult a zis Ilie: „Ascultă-mă pe mine, Doamne, ascultă-mă astăzi cu foc, ca să cunoască toți oamenii aceștia, că Tu ești cel ce voiești aceasta". Și îndată a căzut foc din cer și a ars toate vreascurile și mărăcinii, a lins roua și a făcut șanț în chipul săpăturii pe locul cel măsurat. Iar cei ce erau cu sfântul, de frică au căzut ca morți. Și astfel, cu darul lui Dumnezeu și cu rugăciunile osârdnice ale credincioșilor în frunte cu ale Cuviosului Antonie, s-a adevărit desăvârșit locul cel ales de Dumnezeu, precum și mai înainte darul Domnului se arăta trecând spre locul acela, la rugăciunea Sfântului Teodosie - precum se scrie în viața lui -, că uneori trecea văpaie ca un curcubeu de la biserica cea veche, iar alte ori treceau îngeri ducând icoana.

Deci astfel adevărându-se locul, s-a întemeiat sfânta și de minuni făcătoarea biserică Pecersca, cea de piatră, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, de cuvioșii părinții noștri, Antonie și Teodosie ai Pecerscâi, în anul 6581 de la zidirea lumii; iar de la nașterea lui Hristos, 1073, pe vremea iubitorului de Dumnezeu episcop Mihail - preasfințitul mitropolit Gheorghe fiind atunci la greci -, și în zilele

binecredinciosului domn Sviatoslav Iaroslavici, care cu mâinile sale a început a săpa șanț de temelie și a dat fericitului iconom Teodosie spre ajutor 100 de grivne de aur.

Ei au pus în temelie sub zidiri și moaștele sfinților mucenici, date meșterilor în Vlaherne de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, după a cărei proorocie, Cuviosul Antonie, mai trăind după aceea puțină vreme, s-a dus în același an la odihna veșnică. Iar fericitul Teodosie a început a avea mare sârguință pentru zidirea bisericii, însă și el, la doi ani după mutarea Cuviosului Antonie, când înălțase acum din temelie biserica, s-a înălțat și el de la pământ la cer. Iar când fericitul Ștefan a luat egumenia după fericitul Teodosie, a zidit desăvârșit sfânta biserică a Pecerscăi, în anul al treilea. Deci, fericitul Ștefan a văzut el însuși acele minuni preaslăvite, cum meșterii au venit aducând icoana și cum au spus vedenia Impărătesei din Vlaherna. De aceea, după plecarea sa din Mănăstirea Pecersca, întru pomenirea acelor preaslăvite minuni, a zidit la Clova biserica Vlaher-nei. Iar binecredinciosul domn Vladimir Vsevolodovici Monomahul, fiind tânăr, a văzut acele minuni, adică când a căzut foc din cer și a ars șanțul acolo unde s-a pus temelia bisericii.

Minunea aceasta s-a auzit în tot pământul Rusiei și a mers și voievodul Vsevolod din Pereiaslav împreună cu acest fiu al său, Vladimir, care atunci era bolnav, ca să vadă minunea aceea. Deci, învelindu-se Vladimir cu brâul cel de aur, îndată s-a însănătoșit cu rugăciunile sfinților părinților noștri, Antonie și Teodosie. De aceea, acest iubitor de Hristos, Vladimir, a luat măsură după această de Dumnezeu însemnată biserică a Pecerscăi și întru a sa domnie a zidit în cetatea Rostov o biserică asemenea aceleia întru totul, în înălțime, în lungime și în lățime. Pe lângă aceasta a descris și pe hârtie toate praznicele rânduite în această sfântă biserică, pentru îndreptarea bisericii sale. Iar fiul aceluia, voievodul Gheorghe, auzind de la tatăl său, Vladimir, ceea ce s-a făcut pentru această biserică, a zidit și el în a sa domnie, în cetatea Suzdal, o biserică tot după acea măsură.

Dar acum să mergem spre povestirea despre înfrumusețarea icoanelor acestei sfinte biserici.

După zece ani de la venirea meșterilor zidari de piatră, tot din Constantinopol au venit la fericitul Nicon, care pe atunci era egumen al Pecerscăi, meșterii zugravi de icoane, și i-au zis: „Adu-ne aici de față pe cei care s-au sfătuit cu noi pentru zugrăvirea icoanelor, că voim să ne înțelegem cu dânșii. Aceia ne-au arătat nouă să împodobim o biserică mică și așa ne-am și tocmit cu dânșii în fața a mulți martori; dar acum iată că această biserică este foarte mare. Iar dacă nu, luați-vă aurul vostru, iar noi ne vom întoarce la Constantinopol”.

Iar egumenul, auzind aceasta, s-a îndoit și a zis zugravilor: „Ce fel erau acei oameni, care s-au tocmit cu voi?” Iar zugravii arătându-i lui asemănarea, chipul și numele lor - că unul era Antonie și altul Teodosie -, egumenul a zis către dânșii: „Fiilor, nu putem noi să vă arătăm pe aceia, că mai înainte cu zece ani s-au dus la Domnul și neîncetat se roagă pentru noi, păzind această biserică, ferindu-și mănăstirea lor și purtând de grijă de cei ce viețuiesc într-însa”.

Acestea auzindu-le zugravii, s-au spăimântat de răspuns și, aducând neguțători mulți, care veniseră cu dânșii de acolo, au zis egumenului: „Înainte acestora ne-am tocmit cu dânșii și am luat aur din mâinile lor, iar tu nu voiești să ni-i arăți pe ei! De au murit, arată-ne nouă chipul lor, ca și aceștia să-i vadă, doar au fost și ei cu noi”. Atunci egumenul a scos înaintea tuturor icoana Cuvioșilor părinți Antonie și Teodosie ai Pecerscăi; iar grecii, văzând chipul lor, s-au închinat, zicând: „Aceștia sunt cu adevărat și noi credem că sunt vii și după moarte și pot să ajute, să apere și să mântuiască pe cei ce aleargă la dânșii”.

Atunci negustorii au dăruit egumenului mozaicul ce-l aduseseră de vânzare, cu care după aceea a fost înfrumusețat Sfântul Altar. Apoi zugravii au început a se căi de greșeala lor și spuneau acestea: „Când călătoream cu corabia la Caneva, iată am văzut biserica aceasta mare la înălțime și am întrebat pe cei ce erau acolo: «Ce biserică este aceasta?» Și au răspuns: «Este Pecersca, ai cărei împodobitori sunteți voi». Iar noi, mâniindu-ne că era prea mare, voiam să fugim înapoi în jos, dar într-acea noapte s-a pornit un

vifor mare pe râu; iar când ne-am trezit de dimineață, ne-am aflat aproape de Tripoli și luntrea mergea singură în susul apei, iar noi, oprind-o pe ea cu anevoie, am stat toată ziua socotindu-ne ce va fi aceasta, căci atâta cale am trecut-o într-o noapte, nevâslind, pe care alții, cu mare osteneală, abia ar fi putut-o trece în trei zile. Iar în noaptea următoare am văzut în vedenie această biserică și această icoană făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, zicându-ne nouă: «Oamenilor, de ce vă tulburați în deșert, nesupunându-vă voii Fiului meu și a mea? De nu mă veți asculta și veți fugi înapoi, vă voi lua cu luntrea voastră și vă voi duce la biserica mea. Și aceasta să o știți, că de acolo nu veți mai ieși; ci, călugărindu-vă în mănăstirea mea, veți sfârși viața voastră aici; iar eu vă voi mijloci milă în veacul ce are să fie, pentru acești iconomi, Antonie și Teodosie». Deci noi, sculându-ne de dimineață, am voit să fugim în jos; și ne-am ostenit mult vâslind, dar luntrea mergea sus împotriva. Drept aceea, supunându-ne, ne-am lăsat în voia și puterea lui Dumnezeu, și degrab luntrea a sosit singură lângă mănăstire".

Acestea spunându-le aceia, toți monahii, și grecii zidari de piatră și zugravii, au proslăvit pe Dumnezeu, pe Preasfânta Fecioară Maria, icoana ei făcătoare de minuni și pe cuvioșii părinți Antonie și Teodosie. Apoi zugravii s-au apucat de împodobirea sfintei biserici, ajutându-le Domnul prin celelalte semne ce urmau, precum înțelegem și de aici: când meșterii împodobeau cu mozaic altarul acestei biserici zidite de Dumnezeu, atunci chipul Preasfintei Stăpânei noastre Născătoare de Dumnezeu s-a închipuit singur în altar. Deci, zugravii, fiind atunci toți înăuntrul altarului, au văzut cu toții acea minune înfricoșată.

Și privind ei spre acel chip, deodată s-a luminat chipul acela mai mult decât soarele, încât, neputând să privească la el, au căzut cu fețele în jos spăimântați; apoi puțin ridicându-se, voiau să vadă iar minunea ce se făcuse, când, iată, din gura chipului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a zburat în sus un porumbel alb, spre chipul Mântuitorului, și s-a ascuns acolo; iar cei ce erau în biserică, priveau cu toții dacă va ieși din biserică. Deci toți privind, porumbelul iarăși a zburat din gura Mântuitorului și umbla prin toată biserica, zburând pe la fiecare chip al sfinților, la unii șezând pe pământ, iar la alții pe cap. După aceea, zburând în jos, a stat după icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, iar cei ce stăteau jos, au vrut să prindă porumbelul. Și au pus scara, dar nu l-au găsit nici după icoană, nici după catapeteasmă; și, căutându-l pretutindeni, nu vedeau unde se ascunsese.

Deci toți stăteau privind la icoana ce se arătase în altar; când, iată, iarăși înaintea lor a zburat porumbelul din gura Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, și zbura în sus spre chipul Mântuitorului, iar cei ce stăteau jos, au strigat către cei de sus care zugrăveau: „Prindeți-l!” Iar ei și-au întins mâinile, vrând să-l prindă; dar porumbelul iarăși a zburat în gura Mântuitorului și, iată, iarăși a strălucit lumină mai mult decât soarele. Iar ei căzând cu fața în jos, s-au închinat Domnului că s-au învrednicit a vedea lucrarea Preasfântului Duh, care petrece într-aceia biserică sfântă a Pecerscăi.

Deci meșterii zugravi de icoane, împodobind sfânta biserică cea asemenea cu cerul cu atâta facere de minuni, se împodobeau și ei singuri cu felurite bunătăți. Și, viețuind în chip monahicesc cu plăcere dumnezeiască, și-au sfârșit viața într-aceiași sfântă mănăstire a Pecerscăi, precum au făcut și meșterii zidari de piatră; și toți au fost puși în pridvor, în peștera Cuviosului Antonie, unde se află și până acum moaștele lor nestrucate. Astfel s-a împlinit proorocia pe care au auzit-o acei fericți zugravi când voiau să se întoarcă în Constantinopol și li s-a arătat lor sfânta biserică a Pecerscăi și preacinstita ei icoană, care le-a zis: „Nu veți ieși de acolo, ci, călugărindu-vă, acolo veți sfârși viața voastră".

Se cuvine să pomenim aici încă și o altă minune aleasă, arătată de Dumnezeu prin preacinstita icoană făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se află în sfânta, de Dumnezeu zidita și împodobita biserică de piatră a Pecerscăi, închinată Adormirii Maicii lui Dumnezeu.

Au fost doi bărbați slăviți din cetatea Kievului, prieteni între ei, anume Ioan și Serghie. Aceștia mergând la biserica Pecersca, au văzut o lumină mai mare decât soarele la icoana cea făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, și înaintea ei au fost primiți în frăția duhovnicească. Iar după

mulți ani, Ioan s-a îmbolnăvit de moarte și, lăsând pe fiul său, Zaharia, care era de cinci ani, a chemat pe fericitul Nikon, egumenul Pecerscâi, și, de față cu acela, și-a împărțit averea la săraci, iar partea fiului său - o mie de grivne de argint și o sută de grivne de aur - a dat-o lui Serghie, căruia i-a încredințat spre pază pe fiul său, Zaharia, ca unui prieten al său și frate credincios, poruncindu-i ca atunci când fiul lui va crește mare, să-i dea argintul și aurul. Deci, rânduind acestea, după puțină vreme a murit.

Iar Zaharia, ajungând la vârsta de cincisprezece ani, voia să-și ia argintul și aurul de la Serghie; dar acesta, rânindu-se de diavolul și socotind să-și câștige bogăție, a voit să-și piardă viața și sufletul, căci a răspuns tânărului: „Tatăl tău a dat toată averea lui Dumnezeu, deci cere argintul și aurul de la El. Acela îți este dator, dacă te va milui! Iar eu nu sunt dator cu nici un galben, nici tatălui tău, nici ție. Aceasta ți-a făcut-o tatăl tău cu nebunia sa. El și-a împărțit toată averea sa în milostenie, iar pe tine te-a lăsat sărac și scăpătat". Auzind acestea tânărul, a început a plânge de nevoia sa și a trimis la Serghie cu rugămintă, zicându-i: „Dă-mi mie măcar jumătate din moștenirea mea și cealaltă jumătate să fie a ta", dar Serghie a ocărât cu cuvinte aspre pe tatăl lui și pe el însuși.

Apoi Zaharia a cerut a treia parte, după aceea a zecea și, văzându-se pe sine lipsit cu totul, a zis lui Serghie: „Dacă n-ai luat, vino și te jură mie în biserica Pecerscâi, înaintea icoanei făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, unde ai legat cu tatăl meu legătura iubirii de frați". Iar Serghie a mers cu îndrăzneală la biserică și, stând maintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-a jurat, zicând: „N-am luat o mie de grivne de argint, nici o sută de grivne de aur". Dar când a voit să sărute icoana, n-a putut să se apropie de dânsa; apoi, ieșind afară, a început a striga: „Cuvioșilor părinți Antonie și Teodosie, nu porunciți să mă piardă acest înger nemilostiv, ci rugați-vă Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, să gonească de la mine pe diavolii cei mulți, cărora sunt dat, și să ia din cămara mea argintul și aurul pecetluit". Atunci a căzut frică mare peste toți și de atunci nu dădeau voie nimănui să se jure înaintea icoanei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Apoi, trimițând, au luat vasul cel pecetluit și au găsit într-însul două mii de grivne de argint și două sute de grivne de aur, pentru că așa a îndoit Domnul, Răsplătitorul milostivilor. Iar Zaharia le-a dat toate egumenului Ioan, ca să le cheltuiască precum va voi, iar el s-a călugărit și și-a sfârșit viața sa în Sfânta Mănăstire Pecersca. Iar egumenul, cu argintul și cu aurul acela, a zidit biserica Sfântului Ioan Inaintemergătorul, întru pomenirea boierului Ioan și a fiului său, Zaharia, al cărora a fost argintul și aurul. Aceste însemnări despre minunile icoanei scriindu-le, vom spune aici cum a sfințit Cel Preaînalt locul Maicii Sale.

În anul întâi al egumeniei fericitului Ioan, pe vremea mitropolitului cu același nume, biserica Pecerscâi - cea zidită și împodobită cu minuni - a fost sfințită. Sfințirea ei, cu darul lui Dumnezeu, a fost însoțită de niște minuni ca acestea: rânduiala sfințirii bisericii fiind aproape gata, nu aveau lespede de piatră pentru așezarea Sfântului Prestol. Deci au căutat mult să facă lespede de piatră, dar nu s-a aflat atunci nici un meșter; pentru aceea au făcut o scândură din lemn. Dar preasfințitul mitropolit Ioan n-a voit ca într-o biserică mare ca aceea să fie scândură din lemn la Sfântul Prestol și pentru aceasta egumenul cu frații erau în mare mâhnire; deci au trecut câteva zile fără să se facă sfințirea. Iar în ziua de 13 august, monahii au intrat în biserică, după obicei, ca să cânte Vecernia, și iată, au văzut lângă peretele din mijloc al altarului, pusă o lespede de piatră și stâlpișori spre așezarea Sfântului Prestol. Deci degrab s-au dus și au spus mitropolitului lucrul acela, iar el a lăudat pe Dumnezeu și a poruncit să se facă Vecernia sfințirii.

Și au căutat mult pretutindeni, pe apă și pe uscat, de unde și de cine s-ar fi adus o lespede ca aceea? Și cum o duseseră în biserică, care era încuiată? Însă nu au aflat urma nimănui. Apoi au trimis trei grivne de argint acolo unde se lucrează unele lucruri ca acelea, ca să le ia meșterul pentru osteneala sa. Și făcându-se cercetare pretutindeni, nu s-au aflat lucrătorii ei pe pământ, ci Insuși Lucrătorul ceresc și purtătorul de grijă al tuturor bunătaților a făcut-o pe ea și a pus-o spre punerea înainte a preacuratului Său Trup și a Cinstului Său Sânge, voind ca pe acea masă, pe care a dăruit-o El Insuși în casa Maicii Sale, să se junghie în toate zilele, pentru toată lumea.

Însă nu este încă sfârșitul minunilor, pentru că a doua zi, după minunata aflare a acelei lespezi, Preasfințitul mitropolit Ioan era în mare mâhnire, căci sosise vremea sfințirii bisericii Pecerscâi și nu era cu dânsul la sfințire nici un episcop, de vreme ce locul era departe. Dar iată că fără de veste au stat de față, cu puterea lui Dumnezeu, iubitorii de Dumnezeu episcopi: Ioan al Cernigovului, Isaia al Rostovului, Antonie al Iurievului, Luca al Belgorodiei, care, nefiind chemați de nimeni din oameni, s-au aflat la rânduiala sfințirii. Iar preasfințitul mitropolit Ioan s-a minunat de aceasta, pentru că nu trimisese pe nimeni după episcopi și i-a întrebat: „De ce ați venit, nefiind chemați?” Răspuns-au episcopii: „Stăpâne, au venit niște tineri trimiși de tine și ne-au zis: «La 14 zile ale lunii august se va sfinți biserica Pecerscâi, să fiți gata cu toții la Liturghie cu mitropolitul Ioan!» Iar noi auzind aceasta, după cuvântul tău, iată că am venit!”

Apoi a răspuns Antonie, episcopul Iurievului: „Eu eram bolnav și în noaptea aceasta a intrat la mine un monah și mi-a zis: «Măine de dimineață se va sfinți biserica Pecerscâi; să fii acolo». Și cum am auzit aceasta, îndată m-am însănătoșit și iată am venit aici, după porunca voastră”. Iar mitropolitul voia să caute pe niște oameni ca aceia, care i-au chemat pe ei, dar îndată s-a făcut un glas ca acesta: Stinsu-s-au cei ce iscodesc iscodiri. Iar mitropolitul și-a întins mâinile spre cer și a zis: „O, Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, precum la adormirea ta ai adunat pe apostoli de la marginile lumii, spre cinstea îngropării tale, așa și acum ai adunat pe locuitorii lor și împreună slujitorii noștri; deci binecuvintează-ne pe noi la acest lucru și ne ajută nouă pentru slava Fiului tău și a ta”.

Atunci toți au fost în spaimă, pentru atâtea minuni, care nu au luat sfârșit aici. Deci înconjurând biserica de trei ori și venind la uși, au început a cânta: „Ridicați, boieri, porțile voastre...”. Și nimeni nu era în biserică să răspundă: „Cine este acesta Impăratul slavei?”, pentru că pe nici unul nu lăseseră într-însa. Și, fiind tăcere, s-a auzit dinăuntru un glas îngeresc, zicând: „Cine este acesta Impăratul slavei?” Deci au căutat niște cântăreți ca aceia, de unde sunt și cum au intrat în biserică, fiind toate ușile încuiate; dar nu au aflat nici un om în biserică. Atunci toți au cunoscut că pentru acea sfântă biserică toate se rânduiau cu dumnezeiasca purtare de grijă, încât au grăit despre dânsa împreună cu apostolul: O, adâncul bogăției și al înțelepciunii și al cunoștinței lui Dumnezeu! Cât sunt de necercate judecățile Lui și cât sunt de neurmărite căile Lui! Că cine a cunoscut mintea Domnului, sau cine s-a făcut sfetnicul Lui? Astfel s-a săvârșit sfințirea sfintei biserici a Pecerscâi, în anul 6597 de la zidirea lumii, iar de la nașterea lui Hristos în anul 1089, în 14 zile ale lunii august, pe vremea binecredinciosului domn al Kievului, Vsevolod Iaroslavici, ajutând Insuși Domnul Dumnezeu și făcând minuni în toate, cu rugăciunile Preacuratei Maicii Sale și ale cuvioșiiilor părinților noștri Antonie și Teodosie ai Pecerscâi.

Deci minunată este, fraților, povestirea acestei sfinte biserici de la Pecersca, care, mai înainte de începutul ei, a fost arătată și în pământul nemțesc de Insuși Domnul, care de la cinstitul Său chip de pe icoană, i-a trimis coroana și brâul și a arătat asemănarea ei; iar în pământul grecesc de Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, care a trimis icoana Sa și moaștele sfinților mucenici și așijderea a arătat asemănarea ei. Iar la început și în toată întemeierea ei, care s-a făcut în trei chipuri: prin zidire, zugrăvire și sfințire, pretutindeni s-a arătat lucrarea Preasfintei Treimi, căci la începutul zidirii acestei biserici Insuși Dumnezeu Tatăl, Care este vechi de zile, a însemnat locul prin uscăciune, căci uscăciunea este urmare a vechimii și a bătrâneților; apoi Fiul, Care S-a pogorât ca roua pe lână, a trimis rouă; iar a treia zi Duhul Sfânt, Care în limbi de foc S-a pogorât, a trimis foc din cer.

Asemenea și în vremea împodobirii, Tatăl, Care a zidit pe om după chipul Său, chipul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu l-a împodobit cu mozaic în altar, fără mâini de zugrav. Fiul, Care este Soarele dreptății, a umplut biserica cu strălucire. Duhul Sfânt, Care S-a arătat în chip de porumbel, a arătat chipul cel de porumbel ce a zburat din gura chipului. Iar mai pe urmă, în vremea sfințirii, Tatăl, Care oarecând a dat Legea pe lespezi de piatră, a dăruit piatra pentru Sfântul Prestol. Fiul, Care este Arhiereu mai înalt decât cerurile, i-a adunat pe arhierei în minunat chip. Duhul Sfânt, Care este limba ce a grăit vestire în tot pământul, a răspuns dinăuntru bisericii, nefiind acolo nici un om.

Deci, dacă prin atâtea semne, Dumnezeu cel în Treime închinat a iubit a-și întemeia această biserică, în numele iubitei Sale Maici, Cereasca împărăteasă este arătat că și petrece într-însa cu dragoste, iar împreună cu El și Împărăteasa ce stă de-a dreapta Lui, Folositoarea și Scăparea tuturor creștinilor, Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, precum singură s-a făgăduit meșterilor în Vlaherne, zicându-le: „Voi veni și eu să văd biserica și voi locui într-însa”. Asemenea și sfinții lui Dumnezeu, ale căror sfinte moaște sunt temelie neclintită sub toate zidurile, petrec nedepărtați în această sfântă biserică. Deci ce să zicem despre dânsa? Căci cu adevărat este sfântă această biserică, minunată întru dreptate și asemenea cerului! Pentru aceasta suntem datori a lăuda pe cei mai înainte răposați binecredincioși domni și boieri iubitori de Hristos, pe cinstiții monahi și pe toți dreptcredincioșii care au avut osârdie spre această sfântă și de minuni făcătoare biserică a Pecerscăi, căroră și nouă, tuturor, fiilor Bisericii Ortodoxe, cu rugăciunile Cuvioșilor Antonie și Teodosie ai Pecerscăi, să ne dea darul și mila Sa Domnul Hristos, Capul Bisericii, Căruia I se cuvine cinstea și slava cu Părintele Lui cel fără de început, cu Preasfântul și Bunul și de viață Făcătorul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

MUTAREA CINSTITELOR MOAȘTE ALE CUVIOSULUI TEODOSIE AL PECERSCĂI (14 august)

În al optsprezecelea an după mutarea cu sufletul a cuviosului părintelui nostru Teodosie de pe pământ la cer, Dumnezeu a binevoit ca același să se mute cu trupul din peșteră în sfânta biserică a Pecerscăi, cea asemenea cu cerul. Acea mutare s-a făcut astfel: adunându-se cu un suflet toți frații sfintei biserici celei mari a Pecerscăi, cu povățuitorul lor, egumenul Ioan care era atunci, au făcut sfat ca să mute din peșteră în biserică cea mare zidită din piatră cinstitele moaște ale Cuviosului Teodosie, fericitul și de Dumnezeu purtătorul bărbat, cel înalt cu viața, minunat în bunătați și mai ales în minuni. Ei ziceau în sine: „În zadar ne lipsim de părintele și învățătorul nostru. Nu este cu cuviință să fim lipsiți de păstor, nici păstorului nu i se cuvine să-și lase oile cele încredințate lui de Dumnezeu, ca să nu vină fiara și să răpească cuvântătoarea turmă a lui Hristos. Pentru aceea, fraților, ni se cade ca pururea să avem înaintea ochilor cinstita raclă a părintelui nostru și totdeauna să-i aducem vrednică închinăciune. Nu este cu cuviință ca el să petreacă afară din mănăstire și de biserică sa, deoarece el a întemeiat-o și el a adunat pe monahi!”

Gândind aceasta, toți ca printr-o gură au zis: „Să luăm din peșteră cinstitele moaște ale iubitului nostru părinte și să le mutăm aici, căci Domnul zice: Nu aprind făclia și o pun sub obroc, ci în sfeșnic, ca să lumineze tuturor”. Zicând acestea, îndată au rânduit locul pentru punerea cinstitelor moaște ale sfântului și au așezat și o raclă de piatră.

Și apropiindu-se praznicul Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, înainte cu trei zile, egumenul a poruncit să se ducă în peșteră și să sape locul unde erau puse cinstitele moaște ale cuviosului părintelui nostru Teodosie. Iar întâiul slujitor al aceluia lucru și întâiul văzător al cinstitelor moaște ale sfântului a fost fericitul Nestor, scriitorul acestei povestiri. El mărturisește astfel: „Cu adevărat și cu încredințare vă spun, că nu am auzit de la alții, ci eu singur am fost începător, pentru că a venit egumenul și mi-a zis: «Fiule, să mergem la Cuviosul Părintele nostru Teodosie...», și am mers în peșteră, neștiind nimeni. Deci am socotit și am însemnat locul unde vom săpa și ne-am întors. Apoi mi-a zis egumenul: «Să iei pe cine voiești ca să-ți ajute; dar afară de acela să nu spui nimănui, ca să nu știe nici unul din frați până ce nu vom scoate înaintea peșterii cinstitele moaște ale sfântului».

Într-acea zi, fiind marți, mi-am gătit unelte pentru săpat și seara târziu, neștiind nimenea, am luat cu mine doi frați, bărbați minunați în fapte bune, și ne-am dus în peșteră. Iar acolo, făcând rugăciuni cu închinăciune și cântând cântare de psalmi, ne-am apucat de lucru. Și am început eu a săpa și ostenind, am dat cazmaua în mâinile altui frate și, săpând până la miezul nopții, nu am putut afla cinstitele moaște ale

sfântului. Atunci am început a ne mâhni foarte tare și a slobozi lacrimi din ochi, căci gândeam că sfântul nu binevoiește să ni se arate. Apoi ne-a venit alt gând, să săpăm în altă parte. Atunci eu iarăși luând lopata, am început a săpa mai cu osârdie, iar celălalt frate care era cu mine stătea înaintea peșterii și, auzind că toacă de Utrenie, a strigat către mine: «Acum a lovit în toaca bisericii!» Iar eu săpasem atunci lângă cinstitele moaște ale sfântului și am răspuns: «Frate, deja am săpat!». Și m-a cuprins o frică mare și am început a striga: «Pentru Cuviosul Teodosie, Doamne, miluiește-mă!» După aceasta am trimis la egumenul, zicând: «Părinte, să vii să scoatem cinstitele moaște ale cuviosului». Și egumenul a venit cu doi frați, iar eu am săpat mai mult și, plecându-ne, am văzut moaștele lui zăcând cu sfântă podoabă, cu toate alcătuirile întregi și nestrucate, cu fața luminoasă, ochii închiși, buzele împreunate, iar părul i se uscaser pe cap. Apoi am pus pe pat acele cinstite moaște și le-am scos înaintea peșterii".

Spunând acestea despre lucrul său, Sfântul Nestor mărturisește despre minunatele lucruri ale lui Dumnezeu care s-au făcut în vremea aflării acelor cinstite moaște.

În noaptea aceea privegheau doi frați în Sfânta Mănăstire Pecersca, păzind ca nu cumva egumenul cu oarecare frați să mute în taină cinstitele moaște ale cuviosului; deci, ei se uitau cu dinadinsul spre peșteră. Și iată, lovind în toaca bisericii de Utrenie, au văzut trei stâlpi cu raze luminoase ca niște curcubee, care stăteau lângă peștera Cuviosului Teodosie și apoi au trecut spre vârful bisericii celei mari, unde avea să se mute cuviosul. Aceasta au văzut-o și alți monahi care mergeau spre biserică la Utrenie; asemenea și mulți dintre binecredincioșii din cetate.

Iar vrednicul de minune Ștefan, care întâi a fost egumen al Pecerscâi după Cuviosul Teodosie, apoi și-a așezat mănăstirea la Clova și după aceasta, cu voia lui Dumnezeu, a fost episcop în cetatea Vladimir, acela se afla atunci la Clova, în mănăstirea sa, și a văzut în noaptea aceea, peste câmp, o rază mare deasupra peșterii și, socotind că se mută cinstitele moaște ale Sfântului Teodosie - despre care aflase mai înainte cu o zi -, îi era foarte jale de aceasta, că se mută fără dânsul. Deci, încălecând îndată pe cal, a alergat la peșteră, luând cu sine și pe Climent, pe care l-a pus egumen în locul său la Clova. Și mergând ei, vedeau de departe o rază mare, și dacă s-au apropiat, au văzut lumini multe deasupra peșterii. Apoi au mers la peșteră, dar n-au văzut nimic.

Atunci au înțeles că dumnezeiasca strălucire era din moaștele Cuviosului Teodosie. Ei s-au dus la ușa peșterii și au găsit pe Sfântul Nestor șezând cu frații lângă cinstitele lui moaște. Se mai spun și alte fapte despre cinstitele moaște ale Cuviosului Teodosie.

În altă zi, după aflarea cinstitelor moaște ale cuviosului, cu voia lui Dumnezeu, s-au adunat episcopii Efrem al Pereiaslavului, Ștefan al Vladimirului, Ioan al Cernigovului, Marin al Iurievului, Antonie al Poroziei și toți egumenii de la toate mănăstirile cu mulțime de monahi. Asemenea și mulțime de oameni binecredincioși din cetate s-au dus la peșteră cu lumânări și cu tămâieri și, luând cinstitele moaște ale Sfântului Teodosie, le-au pus în biserică preacinstită și de Dumnezeu zidită. Iar sfânta biserică s-a bucurat primind pe luminătorul său; și se vedea acolo lumina zilei acoperită de lumina făcliilor. Apoi atingându-se arhieriei, căzând preoții, năzuind monahii cu poporul, toți sărutau moaștele sfântului cu dragoste, înălțând cântări duhovnicești lui Dumnezeu și aducând laude de mulțumire cuviosului. Astfel le-au pus în biserică la Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în partea dreaptă, în ziua de 14 august, joi, la primul ceas din zi și au prăznuit luminos ziua aceea. Dar nu se cade să trecem sub tăcere și aceasta că, în ziua a treia după mutarea Cuviosului Teodosie, părintele nostru, s-a împlinit proorocia lui următoare, care a fost așa:

Fiind încă în viață cuviosul nostru părinte Teodosie și ținând egumenia, singura lui grijă era ca să păstorească bine turma cea încredințată lui de Dumnezeu. El nu se îngrijea numai de mântuirea sufletelor monahilor, ci și de ale mirenilor, dar mai ales de fiii săi duhovnicești, mângâind și învățând pe cei ce veneau la dânsul. Uneori se ducea și în casele lor și le dădea binecuvântare. Și era un oarecare boier cu numele Ioan, fiu duhovnicesc al sfântului, și soția lui, Maria, amândoi fiind binecredincioși și viețuiau

întreaga înțelepciune. La aceia a mers odată sfântul în casă, căci îi iubea pe ei, de vreme ce viețuiau după poruncile Domnului și cu dragoste între ei. Deci, mergând, i-a învățat despre milostenie către săraci, despre Împărăția Cerului care se gătește dreptilor, despre muncile păcătoșilor; apoi și despre multe altele le-a grăit din dumnezeiasca Scriptură, până a ajuns cu cuvântul la punerea trupului în mormânt. Atunci dreptcredincioasa femeie a lui Ioan, luând cuvântul de la cuviosul, a zis către dânsul: „Cinstite părinte, cine știe unde se va pune trupul meu?” Iar Teodosie, insuflatul de Dumnezeu, fiind plin de darul proorocesc, i-a răspuns: „Cu adevărat îți spun că unde se va pune trupul meu, acolo te vei odihni și tu, după ce vor trece anii vieții tale hotărâți de Dumnezeu”. Acest lucru s-a și împlinit la 18 ani după pristăvirea sfântului, când au fost mutate cinstitele lui moaște, căci atunci s-a pristăvit și Maria, femeia lui Ioan. Astfel, moaștele cuviosului s-au mutat pe 14 august, iar ea pe 17, în aceeași lună și an, a fost pusă în aceeași biserică Pecersca, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, în dreptul mormântului lui Teodosie, în partea stângă.

Apoi, după aceea, la cincisprezece ani după mutarea Cuviosului Teodosie, s-a pristăvit la adânci bătrâneți, având vârsta de nouăzeci de ani, bărbatul acelei femei, Ioan, boierul cel mare - fiul lui Visat, voievodul cel viteaz și nepotul lui Ostramir voievodul -, care a fost și el însuși voievod multă vreme și a trăit după legea Domnului, tot așa ca și dreptii cei dintâi, bun, blând și smerit, ferindu-se de toate lucrurile cele rele. Deci l-au pus la capul femeii sale, în dreptul mormântului aceluiași cuvios Teodosie, ca și la acesta să se împlinească proorocia cuviosului, de punere acolo unde este și el.

Aici se cuvine încă a pomeni și aceasta, că Domnul, preamărind pe cei ce-L proslăvesc, a binevoit ca părintele Teodosie să se mute cu trupul din întunecoasa peșteră în sfânta biserică Pecersca, la optsprezece ani de la pristăvirea lui. Apoi, voind ca mai mult să preamărească pe plăcutul Său, a binevoit a-l muta cu numele și cinstirea din întunecata neștiință, în toate dreptcredincioasele biserici, în anul al optsprezecelea de la mutarea lui din peșteră, ca să fie el luminător a toată lumea, luminând pe toți prin fapte bune. Aceasta s-a făcut în acest chip: Dumnezeu, știutorul de inimi, a pus în inima fericitului Teoctist, care atunci era egumen al Pecerscâi, să se sârguiască a se scrie numele Cuviosului Teodosie în sinaxarul bisericesc, și să fie numărat acest cuvios în ceata cuviosilor părinți cei de demult și a tuturor sfinților cărora Sfânta Biserică Ortodoxă le săvârșește prăznuirea pretutindeni.

Deci fericitul Teoctist a început a pomeni despre aceasta binecredinciosului și marelui domn Mihail Sviatopolc Iziaslavici și l-a rugat să poruncească preasfințitului mitropolit Nichifor să adune sobor de episcopi, de egumeni și tot clerul bisericesc și să le vestească aceasta ca, precum va fi plăcut lui Dumnezeu, așa să rânduiască lucrul. Iar marele domn Sviatopolc, fiind iubitor de Dumnezeu și știind că viața cuviosului este sfântă și plăcută Domnului, i-a primit cuvântul cu dulceață și, bucurându-se foarte, a chemat pe preasfințitul mitropolit și i-a zis să cheme la sobor pe toți episcopii iubitori de Dumnezeu și să facă sfat de aceasta. Iar mitropolitul, ascultându-l cu dragoste, a adunat episcopii, egumenii și tot clerul bisericesc și le-a spus lucrul. Deci a început și însuși marele domn Sviatopolc a spune tuturor viața Cuviosului Teodosie. Astfel toți, cu un suflet și cu un glas, au voit ca Preacuviosul să fie cinstit în Sfânta Biserică Ortodoxă, ca unul care a fost asemenea cu toți sfinții prăznuiți de mai înainte.

Mitropolitul a mai poruncit episcopilor ca, fiecare în eparhia sa, prin toate bisericile să scrie în sinaxarul sfinților numele Cuviosului Teodosie. Iar episcopii au făcut aceasta cu bucurie; deci au scris numele cuviosului nostru părinte Teodosie și au început a-l pomeni prin toate bisericile, rugându-se lui și săvârșindu-i ziua prăznuirii cu laude în toți anii, întru slava dătătorului a toate Dumnezeu și a plăcutului Lui, Teodosie, cel cu nume de dar. Iar fericitului Teoctist, care s-a sârguit a sluji cu căldură părintelui său, Cuviosul Teodosie, și a-i scrie numele lui în sinaxar, Domnul i-a răsplătit după ostenele lui. Căci nu după multă vreme a fost ales la treapta episcopiei cetății Cernigovului, cea de Dumnezeu păzită și a fost hirotonit de același preasfințit mitropolit Nichifor.

Iar când s-a suit el pe scaun, atunci David, domnul cel iubitor de Hristos, cu soția sa și cu toți boierii și poporul, l-a primit cu nespusă bucurie, ca pe cel ce a făcut bucurie mare bisericii, când a scris în sinaxar

numele Cuviosului Teodosie; pentru care, cu fericitul Teoctist și noi așteptăm să auzim acea bucurie: Bucurați-vă, că numele voastre sunt scrise în ceruri.

Aici să spunem și povestirea fericitului episcop Simon despre minunata împodobire cu aur și cu argint a cinstitei racle a Cuviosului Teodosie, care a împodobit sfânta biserică Pecersca ca și cu aur și cu argint nesticăcios, prin mutarea cinstitelor sale moaște și pe toate celelalte biserici ortodoxe prin cinstirea numelui său cel sfânt. Aceasta a fost astfel:

După multă vreme de la mutarea cuviosului părintelui nostru Teodosie, Gheorghe polcovnicul, fiul lui Simon, nepotul lui African, domnii nemțești, ținând stăpânirea domniei, de la voievodul Gheorghe Vladimirovici Monomahovici în pământul Suzdalului, ca semn al dragostei sale celei mari către cuviosul, a voit să împodobească cinstita lui raclă. Deci a trimis din cetatea Suzdal la cetatea Kievului, cea păzită de Dumnezeu, în Sfânta Mănăstire Pecersca, pe unul din boierii săi, anume Vasile, și i-a dat cinci sute de grivne de argint și cincizeci de aur, pentru ferecarea cinstitei racle a cuviosului. Iar Vasile, luând acelea, deși nu voia, a plecat în cale, blestemându-și viața și ziua nașterii sale și zicând: „Pentru ce a gândit domnul nostru aceasta, ca să piardă atâta bogăție și ce plată va lua dintr-aceasta, ca să ferece mormântul mortului? Dar, precum a adunat fără trudă, așa și risipește în deșert! Amar mie unul că am ascultat pe stăpânul meu! Pentru ce mi-am lăsat casa și pentru cine călătoresc această cale amară, sau de la cine voi lua cinste? Nu m-a trimis la domn, nici la vreunul din puternici; deci ce voi zice către acel pumn de piatră și cine îmi va da răspuns? Sau cine nu va râde de nebuneasca mea venire?” Acestea le zicea către cei ce erau cu el și multe altele de acestea.

Și i s-a arătat lui în vis Sfântul Teodosie, zicându-i cu blândețe: „O, fiule, voiam să-ți dau plată pentru osteneala ta; dar de nu te vei pocăi, multe rele vei suferi”. Înșă Vasile nu înceta cu cârteala. Iar Domnul a adus multă nevoie asupra lui pentru greșeala sa; căci toți caii i-au murit și toate celelalte le-au furat tâlharii, afară de comoara cea trimisă pentru ferecarea raclei sfântului. Iar Vasile deschizând comoara, a luat de acolo a cincea parte de aur și argint și a pus-o deosebi pentru trebuința sa și a cailor, negândindu-se la pedeapsa ce îl aștepta pentru hula lui. Iar când era la Cernigov, a căzut de pe cal și atât de tare a fost rănit, încât nu putea nici să își miște mâna. Deci cei ce erau cu el, punându-l într-o căruță, l-au dus lângă Kiev, căci înserase.

Intr-acea noapte i s-a arătat Sfântul Teodosie, zicându-i: „Vasile, au n-ai auzit pe Domnul zicând: Faceți-vă vouă prieteni din mamona nedreptății, că dacă veți sărăci, să vă primească în corturile cele veșnicei Și iarăși: Cel ce primește pe drept în numele dreptului, va lua plata dreptului? Deci bine a gândit aceasta fiul meu, Gheorghe, cu care și tu, pentru osteneala ta, aveai să te încununezi. Dar o slavă ca aceasta, căruia tu aveai să fii părtaș cu el, nu o câștigă oricine, iar acum te-ai lipsit de toate. Înșă nu te deznădăjdui de viața ta, căci într-alt chip nu te vei putea tămădui, de nu te vei pocăi de greșeala ta. Deci poruncește să te ducă în Mănăstirea Pecersca, în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și să te pună pe racla mea și te vei însănătoși. Atunci vei afla întreg și aurul și argintul ce a fost cheltuit de tine”. Aceasta a grăit-o aievea Cuviosul Teodosie lui Vasile în noaptea aceea, iar nu arătându-i-se în vis.

Iar a doua zi, voievodul Gheorghe Vladimirovici a mers cu toți boierii la Vasile și, văzându-l foarte tare zdrobit, s-a mâhnit pentru el și s-a dus. Iar Vasile, crezând vedenia sfântului, a poruncit să-l ducă în mănăstirea Pecersca. Deci, fiind ei pe mal, a intrat cineva neștiut la egumenul Pecerscâi, zicându-i: „Mergând degrab la mal, să sui pe Vasile și să-l pui pe mormântul cuviosului Teodosie; iar când îți va da comoara, să-l vădești înaintea tuturor că a luat dintr-înșă a cincea parte și, de se va pocăi, iartă-l”. Zicându-i aceasta, s-a făcut nevăzut.

Iar egumenul Timotei, căutând pe omul ce i s-a arătat lui, nu l-a găsit și nimeni nu l-a văzut intrând sau ieșind; deci, mergând la Nipru, a suit în deal pe Vasile și l-a pus pe racla Sfântului Teodosie. Astfel s-a sculat întreg și sănătos cu tot trupul și a început a da egumenului comoara cea trimisă, zicând: „Ai aici patru sute de grivne de argint și patruzeci de aur”. Iar egumenul i-a zis: „Fiule, unde este încă o sută de

grivne de argint și zece de aur?" Atunci Vasile a început a se căi, zicând: „Eu le-am luat și le-am pus deosebi. Așteaptă-mă, părinte, și ți le voi da toate, căci socoteam să le tănuiesc acestea de Atoatevăzătorul Dumnezeu". Atunci le-a scos din vasul în care erau pecetluite și, numărându-le înaintea tuturor, le-a aflat toate întregi, cinci sute grivne de argint și cincizeci de aur, și toți au preamărit pe Dumnezeu și pe Sfântul Teodosie. Apoi Vasile a început a mărturisi pe rând toate arătările sfântului și faptele cele pentru sine.

Iar a doua zi, voievodul luând cu sine doctori, a mers la locul unde-l văzuse pe Vasile zdrobit, vrând să-l vindece, dar nu l-a găsit. Deci înștiințându-se că l-au dus la Mănăstirea Pecersca și socotind că acum a murit, degrab s-a dus și l-a găsit sănătos, ca și cum n-ar fi fost niciodată bolnav și, auzind de la dânsul minunile cele de mirare, s-a înspăimântat și s-a umplut de bucurie duhovnicească. Deci, mergând, s-a închinat mormântului celui făcător de minuni al cuviosului părintelui nostru Teodosie și s-a dus.

Auzind acestea Gheorghe, fiul lui Simon Polcovnicul, mai mult s-a lipit cu sufletul spre Preasfânta Născătoare de Dumnezeu și spre Sfântul Teodosie. Deci pe lângă darul său cel mare, a mai dat și lanțul pe care îl purta el însuși și în care erau o sută de grivne de aur. Și a scris astfel: „Iată, eu, Gheorghe, fiul lui Simon, robul Preasfintei Stăpânei Născătoare de Dumnezeu și al Sfântului Teodosie, fiind binecuvântat de sfânta lui mână, oarecând am bolit de ochi trei ani și nu vedeam nici razele soarelui, iar cu cuvântul lui m-am tămăduit, căci am auzit din gura lui: «Vezi!» și am văzut. Pentru aceasta scriu această epistolă neamului meu celui de pe urmă, ca nimeni să nu se despartă de locașul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și al cuvioșilor părinți Antonie și Teodosie ai Pecerscâi, a căror rugăciune apără și satele aceluia locaș. Căci, pe când mergeam cu polovții asupra lui Iziaslav Mstislavici, am văzut o cetate înaltă departe și îndată am mers asupra ei, dar nimeni nu știa ce cetate este aceea. Iar polovții bătându-se lângă ea, mulți au fost răniți și am fugit de la acea cetate; dar pe urmă ne-am înștiințat că este o moșie a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a Mănăstirii Pecersca; iar cetate n-a fost niciodată acolo, nici înșiși aceia care locuiau în satul acela n-au înțeles ceea ce s-a făcut, și ieșind a doua zi, au văzut vărsare de sânge și s-au mirat de aceea. Deci, pentru aceasta vă scriu vouă, că voi toți sunteți scriși în rugăciunea Sfântului Teodosie; căci acela s-a făgăduit tatălui meu, Simon, ca, precum se roagă pentru monahii săi, așa să se roage și pentru noi. Și a scris o rugăciune pe care tatăl meu a poruncit să o pună în mâna sa, când avea să fie așezat în mormânt, așteptând făgăduința aceluia, pentru care cu adevăritate s-a arătat unuia din părinții purtători de Dumnezeu, zicându-i astfel: «Să spui fiului meu, Gheorghe, că am luat cele bune, pentru rugăciunile sfântului! Sârguiește-te și tu, fiule, să vii în urma mea prin fapte bune». Deci cine nu va voi binecuvântarea și rugăciunile Sfântului Teodosie și se va abate de la dânsul, acela va iubi blestemul, care nu va întârzia a veni asupra lui". Aici este sfârșitul epistolei iubitorului de Hristos, Gheorghe, cel pomenit mai sus, cu care și noi, sfârșind această povestire ce ne stă înainte, suntem datori să ne învățăm, ca să nu ne abatem de la binecuvântarea și rugăciunile cele mult ajutătoare ale cuviosului părintelui nostru Teodosie; ci mai ales să ne apropiem de dânsul, prin fapte bune, căci și el se va apropia de noi. Făcând astfel, nu ne vom teme de blestem, ci vom câștiga binecuvântarea, fiind moștenitori ai împărăției celei pregătite de la alcătuirea lumii, întru Domnul nostru Iisus Hristos, prin Care și cu Care, Tatălui împreună cu Sfântul Duh, I Se cuvine slavă, stăpânire, cinste și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria (15 august)

După săvârșirea tuturor tainelor mântuirii noastre și după Înălțarea Domnului nostru Iisus Hristos la ceruri, Preacurata și Preabinecuvântata Fecioară Maria, Maica Lui și Mijlocitoarea mântuirii noastre, viețuia în Biserica creștină, care începuse a-și răspîndi numele prin toată lumea, veselindu-se pentru slava Fiului și Dumnezeului său. Căci, prin împlinirea cuvintelor sale, ceea ce se vedea încă din zilele vieții sale

avea să fie fericită de toate neamurile; pentru că Iisus Hristos fiind slăvit pretutindeni, era fericită și Preacurata Maica lui Dumnezeu pe pământul celor vii. Și s-a apropiat de preacinstita și preaslăvita ei adormire, fiind plină de zile; deci, dorea ca să iasă din trup și să se ducă la Dumnezeu, pentru că era cuprinsă de necurmată și neconținută dumnezeiască dorință, ca să vadă preadulcea și preadorita față a Fiului său, Care șade în ceruri de-a dreapta Tatălui. Arzînd către Dînsul mai mult decît serafimii, prin văpaia dragostei, multe lacrimi izvorau din ochii săi cei preasfinți. Ea se ruga Domnului cu căldură, ca să o ia și pe ea la Dînsul din valea aceasta a plîngerii, și s-o ducă în bucuriile cele de sus și nesfîrșite.

Deci, viețuind în casa Sfîntului Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, ieșea adeseori la Muntele Măslinilor, de unde Fiul ei, Iisus Hristos Domnul, S-a înălțat la ceruri, și acolo își făcea rugăciunile sale cu dinadinsul. Odată, rugîndu-se ea cu căldură pentru a sa dezlegare din trup și trecerea mai iute către Hristos Dumnezeu, i-a stat înaintea Sfîntul Arhanghel Gavriil, care i-a fost ei din pruncie slujitor și hrănitor întru Sfînta Sfîntelor, binevestitor al întrupării lui Dumnezeu și nedepărtat păzitor întru toate zilele vieții sale. Acela cu prealuminoasă față, aducîndu-i de la Domnul cuvinte făcătoare de bucurie, i-a vestit ei mutarea, care degrabă avea să fie după trei zile.

Deci, vestind arhanghelul Preacuratei Fecioare ceasul morții, îi zicea să nu se tulbure de aceasta, ci să primească cu veselie cuvîntul, de vreme ce viața aceasta trece, ca să petreacă în veci cu Cel fără de moarte, cu Împăratul slavei, Fiul ei și Dumnezeuul nostru, cu arhanghelii și îngerii, cu Heruvimii și Serafimii, cu toate cetele cerești și cu sufletele dreptilor. Căci Hristos o așteaptă pe ea întru Împărăția cea de sus, ca să petreacă și să împărătească cu Dînsul în vecii cei fără de sfîrșit. Iar moartea cea trupească nu va stăpîni peste dînsa, precum n-a stăpînit nici cea sufletească; semnul ei de dănuire asupra morții, va fi acesta: printr-un somn de puțină moarte adormind, dintr-acela degrab se va deștepta ca dintr-un somn și, scuturînd de la ochi stricăciunea mormîntului ca pe o dormitare de somn, va vedea viața cea fără de moarte și slava, în lumina feței Domnului, întru care, dănuind, cu glas de bucurie va trece în veacul acesta.

Deci, binevestitorul i-a dat un dar din rai, care era o stîlpare dintr-un copac de finic, strălucind cu lumina darului ceresc, ca ea să fie dusă înaintea patului, cînd preacinstitul și preacuratul ei trup va fi petrecut spre îngropare. O, de cîtă mare și negrăită bucurie și Șveselie s-a umplut preabinecuvîntata Fecioară, pentru că ce putea să-i fie ei mai de bucurie și mai dulce, decît ca să petreacă în ceruri, cu Fiul și Dumnezeul său și să se îndulcească totdeauna de vederea feței lui celei preaiubite? Apoi, închinîndu-se pînă la pămînt, a dat mulțumire Stăpînului său, zicînd: "N-aș fi fost vrednică, Stăpîne, să Te primesc pe Tine în pîntecele meu, dacă Tu singur nu m-ai fi miluit pe mine, roaba Ta, însă am păzit vistieria Ta cea încredințată mie; pentru aceea mă rog Ție, Împărate al slavei, să nu mă vatăm pe mine stăpînirea gheenei, pentru că dacă cerurile și îngerii în toate zilele se cutremură înaintea Ta, cu atît mai vîrtos omul cel zidit din pămînt, nici un bine avînd, fără numai cît va primi dintru a Ta bunătate; pentru că Tu ești Domnul și Dumnezeul cel veșnic binecuvîntat".

Deci, Preacurata Stăpînă dorea să vadă pe Sfinții Apostoli cei risipiți prin toată lumea și să nu vadă pe stăpînul întunericului și înfricoșările lui în ceasul ieșirii sale. De aceasta se ruga ea Domnului, ca Însuși Fiul ei, împreună cu sfinții Săi îngeri venind, să-i primească sufletul în sfintele sale mîini, precum i s-a făgăduit aceasta de mai înainte. Deci, după ce Stăpîna noastră și-a făcut în Muntele Eleonului rugăciunile și mulțumirile, și-a plecat la pămînt cinstiții săi genunchi înaintea lui Dumnezeu, Făcătorul său, atunci un semn de minune s-a făcut acolo: copacii măslinilor celor neîn-suflețiți își plecau vîrfurile lor în jos, închinîndu-se împreună cu dînsa, și astfel își arătau slujirea lor cea cu cuviință de rob. Prin aceasta cinstiau pe Maica lui Dumnezeu și de cîte ori dînsa se închina la pămînt și se scula de la închinăciune, de atîtea ori și copacii aceia se aplecau și se ridicau, închinîndu-se.

După rugăciune, Preacurata Fecioară întorcîndu-se acasă, îndată s-au cutremurat toate de dumnezeieștile puteri care nevăzut o înconjurau pe dînsa și de slava cea preasfîntă cu care era strălucită Maica lui Dumnezeu. Pentru că față ei cea preacinstită, care strălucea de-a pururea cu darul mai mult

decît fața lui Moise, care altădată a grăit cu Dumnezeu în Sinai, s-a luminat atunci mai mult cu nespusă slavă; deci, Preacurata a început a-și pregăti cele pentru ducerea ei. La început a spus aceasta lui Ioan, fiul cel încredințat de Hristos, și i-a arătat stîlparea cea luminoasă, care de la înger i se dăduse, poruncindu-i lui s-o ducă înaintea patului ei. După aceea a spus de plecarea ei degrab și celorlalți slujitori ai casei ei. Ea a poruncit ca să împodobească cămara și patul, să o tîmțieze bine, să pună multe lumînări, să le aprindă și să gătească toate cele trebuincioase pentru îngropare. Deci, Ioan îndată a trimis la Sfîntul Iacov, ruda Domnului, înfiul ierarh al Ierusa-limului și tuturor neamurilor și vecinilor, spunîndu-le de moartea cea apropiată a Maicii lui Dumnezeu și le-a arătat și ziua morții. Sfîntul Ioan a trimis nu numai tuturor credincioșilor din Ierusalim, dar și prin cetățile și satele ce erau primprejur. Astfel s-au adunat cu el toate rudenile de pretutendeni, precum și o mulțime de credincioși.

Preasfînta Fecioară a spus tuturor la arătare toate cuvintele cele ce i le-a zis îngerul despre mutarea sa la cer și, ca încredințare a celor grăite, le-a arătat stîlparea cea de finic, ce i-o adusese îngerul Gavriil și care strălucea ca o rază cu lumina cereștii slave. Deci, toți cei ce se adunaseră la Preacurata Maica Domnului, auzind de acest sfîrșit din preasfînta ei gură, plîngeau; iar din această pricină casa se umplea de plînsete și tînguiuri și o rugau pe Stăpîna cea milostivă, ca pe o Maică a tuturor, să nu-i lase pe ei sărmani. Însă ea le porunceea să nu plîngă, ci să se bucure pentru moartea ei că, stînd mai aproape și înaintea scaunului lui Dumnezeu, privind față către față pe Fiul și Dumnezeul Său și vorbind gură către gură, Șatunci va putea cu mai multă înlesnire ca să se roage și să milostivească bunătatea Lui. Ea îi încredința pe cei ce plîngeau că, după mutarea sa, nu-i va lăsa sărmani; dar nu numai pe aceia, ci pe toată lumea o va cerceta, o va privi și va ajuta celor din primejdii. Cu aceste cuvinte mîngîietoare, pe care le grăia către cei ce stăteau de față și plîngeau, ridica mîhnirea din inimile lor și le potolea tînguirea cea cu lacrimi. Ea a poruncit ca cele două haine ale ei să le dea la două văduve sărace, care îi slujeau cu dragoste sîrguitoare și hrana lor o aveau de la dînsa. Asemenea a poruncit și pentru cinstitul ei trup, să se îngroape în satul Ghetsimani de lîngă Muntele Eleon, care nu este departe de cetatea Ierusalimului, pentru că acolo, în valea lui Iosafat, era mormîntul sfinților și dreptilor ei părinți, Ioachim și Ana, și a Sfîntului și Dreptului Iosif, logodnicul său; adică între Ierusalim și Muntele Eleonului se aflau mormintele oamenilor săraci din toată cetatea.

Aceasta poruncindu-le și așezîndu-le ea, s-a făcut deodată un zgomot foarte mare, ca de tunet, și mulțime de nori a înconjurat casa aceea; căci cu dumnezeiasca poruncă, sfinții îngeri, luînd pe Sfinții Apostoli de la marginile lumii, i-au adus pe nori în Ierusalim, și i-au pus la Sion înaintea ușilor casei Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu.

Văzîndu-se unul pe altul, se bucurau și se întrebau care este pricina pentru care i-a adunat Domnul. Ieșind la ei Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, i-a sărutat cu bucurie și cu lacrimi, spunîndu-le că s-a apropiat vremea ducerii de la cele pămîntești a Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu. Atunci au înțeleș Sfinții Apostoli că pentru aceea i-a adunat Domnul din toată lumea, ca să fie de față la fericitul sfîrșit al Preacuratei Maicii Lui, și ca să-i îngroape cu cinste sfîntul ei trup; deci, s-au umplut de multă jale pentru moartea ei. Intrînd în casă, au văzut pe Maica lui Dumnezeu șezînd pe pat, plină de duhovnicească veselie. Închinîndu-se, i-au zis: "Binecuvîntată ești Tu de Domnul, cel ce a făcut cerul și pămîntul!" Iar Preacurata a zis către ei: "Pace vouă, fraților aleși de Domnul!" Și i-a întreat: "Cum ați venit aici?" Iar ei au spus că fiecare din ei, prin Duhul puterii lui Dumnezeu, din părțile unde propovăduiau, au fost răpiți de nori și aduși.

Atunci Preasfînta Fecioară a preamărit pe Dumnezeu că i-a împlinit dorința inimii sale, ascultîndu-i rugăciunea; pentru că dorea ca la sfîrșitul ei să vadă pe Sfinții Apostoli. Și a zis către ei: "Domnul v-a adus pe voi aici spre mîngîierea sufletului meu, care se va despărți de trup, precum cere datoria firii omenești. Acum s-a apropiat vremea cea hotărîită de Ziditorul meu!" Iar ei au zis către dînsa cu jale: "Stăpînă, văzîndu-te pe tine petrecînd în lume, ne mîngîiem ca de Însuși Stăpînul și Învățătorul nostru, iar acum vom suferi jalea și întristarea inimilor noastre, lipsindu-ne de petre-cerea ta pe pămînt împreună cu noi. Dar, de vreme ce cu voința Celui născut din tine, te muți la cele mai presus de lume, de aceea ne

bucurăm de sfatul lui Dumnezeu cel rînduit pentru tine; însă pătimim durere pentru sărăcirea noastră, că de acum nu te vom mai vedea aici pe tine, Maica și mîngîietoarea noastră!"

Grăind Sfinții Apostoli acestea, se udau cu lacrimi. Atunci ea a zis către ei: "O, prieteni și ucenici ai lui Hristos, nu plîngeți! Nu amestecați bucuria mea cu întristarea voastră, ci bucurați-vă împreună cu mine, că mă duc la Fiul și Dumnezeuul meu; iar voi să îngropați trupul meu, cum îl voi înfrumuseța pe pat, ducîndu-l în Ghetsimani. După aceea să vă întoarceți iar la slujba cuvîntului care vă este înainte; iar pe mine, după ducerea mea de la voi, de va voi Dumnezeu, Șputeți să mă vedeți!" Astfel vorbind dumnezeiasca Maică cu Sfinții Apostoli, a sosit și dumnezeiescul Apostol Pavel, vasul cel ales, care, căzînd la picioarele Maicii lui Dumnezeu, i s-a închinat și, deschizîndu-și gura, a fericit-o, zicînd: "Bucură-te, Maica vieții și luminarea propovăduirii mele, cu toate că nu m-am îndulcit cu vederea feței lui Hristos, Domnul meu, mai înainte de înălțarea Lui la cer; însă, văzîndu-te acum pe tine, cred că-L văd pe Dînsul".

Cu Sfîntul Pavel erau și următorii lui, Dionisie Areopagitul, Ierotei cel minunat și Timotei, asemenea și ceilalți apostoli din cei 70, aducîndu-i Sfîntul Duh pe toți, ca toți să se învrednicească de binecuvîntarea Preasfintei Fecioare Maria și să se rînduiască îngroparea cea cuviincioasă a Maicii Domnului. Deci, ea pe fiecare îl chema la sine pe nume și-i binecuvînta și le fericia credința și ostenele lor cele suferite întru buna-vestire a lui Hristos, dorin-du-le fiecăruia fericirea veșnică, pentru starea împreună a toată lumea, și făcea rugăciuni către Dumnezeu pentru viață cu pace.

Sosind ziua a cincisprezecea a lunii August, și venind acel ceas așteptat și binecuvîntat, care era ales pentru mutarea Prea-sfintei Născătoare de Dumnezeu, ea voia să se săvîrșească. Deci, fiind multe lumînări aprinse și făcîndu-se de Sfinții Apostoli doxologia lui Dumnezeu, preanevinovata Fecioară zăcea cu cinste pe patul cel împodobit, care se pregătise către fericita plecare, așteptînd venirea la dînsa a Fiului și Domnului ei Cel preadorit. Apoi, deodată a strălucit în casă o lumină a dumnezeieștii slave. De acea strălucire lumînările s-au întunecat, și, la cîți s-a descoperit vedenia aceea, s-au spăimîntat toți; iar acoperămîntul casei se vedea deschis, și slava Domnului venea din cer. Atunci, iată, Hristos, Împăratul slavei, cu arhanghelii și cu îngerii, cu toate cereștile puteri, și cu sufletele dreptilor și sfinților strămoși și prooroci, au vestit Preasfintei Fecioare Maria mai-nainte, că Hristos se apropia către Preacurata lui Maică. Ea, văzînd venirea de față a Fiului Său, a strigat cu bucurie cuvintele obișnuitei sale cîntări, grăind: *Mărește suflete al meu pe Domnul și s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mîntuitorul meu, că a căutat spre smerenia roabei sale...*

Apoi s-a ridicat de pe pat, sîrguindu-se întru întîmpinarea Lui, și s-a închinat Domnului ei; iar Iisus Hristos, apropiindu-se, privea spre dînsa cu preaiubiții Săi ochi, și-i zicea: "Vino cea de aproape a Mea, vino, porumbița Mea, vino, mărgăritarul Meu cel scump, și intră în vistieriile vieții celei veșnice!" Iar ea, închinîndu-se, a zis: "Bine este cuvîntat numele slavei Domnului Dumnezeului meu, Cel ce ai voit a mă alege pe mine, Împărate al slavei, întru Împărăția Ta cea fără de sfîrșit! Tu știi, Doamne, că din toată inima Te-am iubit pe Tine și am păzit vistieria cea încredințată mie de către Tine, iar acum primește în pace sufletul meu, și mă acoperă pe mine, ca nici o strîmbătate satanicească să nu mă întîmpine pe mine!"

Atunci Domnul, mîngîind-o pe ea cu cuvinte preadulci, îi zicea să nu se teamă de puterile satanei, care sînt călcate de picioarele ei, ci să treacă cu îndrăzneală de la pămînt spre cele cerești; pentru aceea o chema cu dragoste. Iar ea cu bucurie a răspuns: *Gata este inima mea, Dumnezeule, gata este inima mea.* Și iarăși a zis cuvîntul ei cel vechi: *Fie mie acum după cuvîntul tău!* Deci, s-a culcat pe pat și, veselindu-se negrăit pentru vederea prealuminatei fețe a Domnului și a Fiului său Cel preaiubit, din dragostea cea preadulce către Dînsul și din bucurie duhovnicească, preasfîntul său suflet l-a dat în mîinile Fiului său. Însă nici o durere trupească n-a avut, Șci a adormit ca într-un somn dulce. Deci, Acela pe Care ea L-a zămislit fără de stricăciune și L-a născut fără de durere, a luat din trup fără durere precinstitul ei suflet și trupului ei cel precinstit nu i-a dat să vadă stricăciunea. Atunci îndată s-a început acea bucurie și acea dulce cîntare îngerească, întru care se auzeau aceste cuvinte, repetîndu-se adeseori de îngeri, adică

cuvintele închinării lui Gavriil: *Bucură-te, cea plină de dar, Domnul este cu tine, binecuvîntată ești tu între femei!*

Astfel a fost petrecut sfântul ei suflet de mîinile Domnului la toate cereștile rînduiei cu bucurie. Și o petreceau pe ea și ochii apostolilor, care se învredniciseră a privi la acea preaslăvită vedenie, precum altădată pe Domnul, Care se înălța din Muntele Eleonului, L-au petrecut cu ochii și erau înspăimîntați ca niște uimiți. Apoi, venindu-și întru sine, s-au închinat Domnului Celui ce a înălțat la cer sufletul Maicii Sale. Ei cu lacrimi au înconjurat patul, și au văzut preasfînta față a Sfintei Maria strălucind ca soarele, și bunămirosire străină ieșea din curatul ei trup, care covîrșea toate aromatele pămîntești, și pe care limba omenească nu poate a le spune. Apoi cu toții au sărutat cu frică și cu cucernicie acel trup curat, cinstindu-l cu evlavie; deci, s-au sfințit din atingerea lui, simțind în inimile lor preamultă bucurie duhovnicească, din darul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Astfel se dădeau tămăduiri bolnavilor, ochii orbilor se luminau, auzul surzilor se vindeca, picioarele șchiopilor se întăreau, duhurile cele necurate se izgoneau, și se tămăduiau toate bolile. Toate acestea se făceau numai cu singură atingere de patul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Acestea toate făcîndu-se așa, s-a început petrecerea primitorului de Dumnezeu trup al Mariei. Sfântul Petru era la început cu Sfântul Pavel, iar Sfântul Iacov, ruda Domnului, și cu ceilalți mari Sfinți Apostoli, au ridicat pe umeri patul. Sfântul Ioan ducea înaintea patului acea stîlpare strălucitoare de lumină. Apoi venea toată adunarea de sfinți și mulțimea poporului, cu lumînări și cu cădiri împrejur, înainte mergînd și urmînd și cîntîndu-se cîntarea cea de moarte. Sfântul Petru începea, iar ceilalți după dînsul cîntau cu un glas psalmul lui David: *Întru ieșirea lui Israel din Egipt...*, și la fiecare stih se adăuga *Aliluia*. Asemenea cîntau și alți psalmi de prăznuire, de mulțumire și de laude precum lucră Duhul Sfînt în gurile celor ce cîntau. Acel trup primitor de Dumnezeu al Preacuratei Fecioare a fost dus cu slăvită petrecere, de la Sion, prin cetatea Ierusalimului, la satul Ghetsimani. Deasupra patului și deasupra celor ce-l petreceau, s-a făcut un cerc de nori mare și luminos în chip de cunună, care strălucea cu neobișnuită rază; iar prin nori se auzeau dulci cîntări îngerești de uimire, care umpleau văzduhul și totul se lucra pe pămînt în auzul poporului.

Acel cerc de nori în chip de cunună mergea cu cîntarea îngerească prin văzduh deasupra trupului Maicii lui Dumnezeu, care se petrecea pînă la mormînt. La o petrecere de bucurie ca aceasta, care a o spune după vrednicie nici un cuvînt nu este îndestulat, s-a întîmplat un lucru potrivit: poporul Ierusalimului foarte numeros al evreilor necredincioși, auzind acea străină cîntare și văzînd acea preaslăvită petrecere a trupului celui primitor de Dumnezeu, a ieșit din case și urma prin cetate, mirîndu-se de atîta slavă și cinste care se făcea trupului Maicii lui Hristos. Deci, înștiințîndu-se de aceasta arhieriei și cărturarii, s-au umplut de zavistie și de mînie și au trimis slujitori și ostași și au îndemnat pe mulți din popor ca, alergînd cu arme, să gonească pe cei ce petreceau trupul Sfintei Maria, și pe ucenicii Șlui Iisus să-i rănească, iar trupul să-l ardă cu foc. Deci, cînd cei îndemnați spre fapta cea rea alergau cu mînie înarmați ca la război și aproape erau să-i ajungă, atunci îndată acel nor din văzduh, plecîndu-se la pămînt, a înconjurat ca un zid soborul Sfinților Apostoli, asemenea și pe toți care erau cu dînsii, încît numai cîntarea se auzea, iar ei singuri erau nevăzuți de cei ce veneau cu scop rău. Atunci sfinții îngeri, zburînd nevăzut deasupra preacuratului trup și deasupra cetei credincioșilor, au lovit cu orbire pe acei făcători de rău și au sfărîmat capetele multora de zidurile cetății; iar alții, neștiind pe unde să meargă, pipăiau zidurile și căutau povățuitori.

Atunci s-a întîmplat unuia din numărul preoților din legea veche, anume Atonie, de a ieșit la drum. Acela, după ce norul s-a ridicat la înălțime după dumnezeiasca rînduială și pentru o mai mare minune, a văzut pe Sfinții Apostoli și mulțimea credincioșilor cu lumînări și cu cîntări de psalmi, înconjurînd patul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, și, umplîndu-se de zavistie, a înnoit în sine vechea răutate asupra Domnului nostru Iisus Hristos, și a zis: "Acesta este trupul care a născut pe înșelătorul acela, care a stricat legea părinților noștri! Vezi ce fel de cinste are? Și, fiind tare cu trupul, de mare mînie, s-a repezit cu sălbăticie și a alergat spre pat, voind să răstoarne la pămînt preacuratul trup al Preasfintei Fecioare Maria.

Dar, când mîinile lui cele îndrăznețe s-au atins de pat, îndată au fost tăiate de sabia cea nematerialnică a izbîndirii lui Dumnezeu de îngerul cel nevăzut, și au rămas lipite de pat; iar Atonie a căzut, răcnind și văitîndu-se cu amar.

Dar, cunoscîndu-și greșeala, se căia și striga către apostoli: "Miluiți-mă pe mine, robii lui Hristos!" Sfințul Apostol Petru, poruncind să stea cu patul ce se purta, a zis lui Atonie: "Iată, ai luat ceea ce ai căutat; deci, cunoaște că Dumnezeu izbîndirilor este Domnul; dar a te tămădui de răni noi nu putem, decît numai Domnul nostru, spre care voi v-ați sculat cu nedreptate, l-ați prins și l-ați ucis. Acum nici El nu va voi să-ți dea tămăduire, dacă nu vei crede într-Însul mai întîi cu toată inima și de nu vei mărturisi cu gura că Iisus este adevăratul Mesia, Fiul lui Dumnezeu". Atonie a strigat: "Cred că El este Mîntuitorul lumii Hristos, cel vestit de prooroci mai-nainte! Noi și mai-nainte l-am știut că El este Fiul lui Dumnezeu, dar din zavistie, întunecîndu-ne cu răutate, n-am voit să mărturisim măririle lui Dumnezeu, și i-am rînduit cu nedreptate moarte. Dar El, cu puterea dumnezeirii înviind a treia zi, ne-a umplut de rușine pe noi, toți urîtorii lui, pentru că ne sîrguiam să ascundem Învierea Lui, dînd multă plată străjerilor; dar n-am putut, fiindcă slava Lui a străbătut pretutindeni.

Atonie mărturisind acestea și căindu-se de greșeala ce a făcut cu îndrăzneală, Sfinții Apostoli s-au bucurat împreună cu toți credincioșii, precum și îngerii se bucură de păcătosul care se pocăiește. Apoi Petru a poruncit lui Atonie ca să lipească cu credință rănile mîinilor tăiate de mîinile care erau afîrnate de pat și să cheme numele Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu cu credință. Făcînd Atonie aceasta, îndată mîinile cele tăiate s-au lipit la locurile lor și s-au făcut sănătoase desăvîrșit, rămînînd pe dîinsele numai semnul tăierii ca o ață roșie, care înconjură carnea de la încheieturi. Atonie, căzînd înaintea patului, s-a închinat lui Hristos Dumnezeu, Cel născut din Preacurata Fecioară, și a fericit-o cu multe laude pe aceea care L-a născut, aducînd pentru dînsa proorocești mărturii din Scriptură, precum și pentru Hristos singur, încît toți se mirau foarte mult de vorbele acelea și de acea slăvită tămăduire a mîinilor lui Atonie, Șși pentru cuvintele lui cele înțelepte, grăite spre slava lui Hristos Dumnezeu și spre lauda Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Atonie, intrînd în rînd cu Sfinții Apostoli, a urmat patului care se ducea la Ghetsimani. Asemenea și cei ce erau orbiți și cîți și-au cunoscut greșeala alergau cu pocăință, fiind duși de povă-țuitori la Născătoarea de Dumnezeu, și se atingeau cu credință de cinstitul pat; atunci îndată cîștigau vederea ochilor lor trupești și sufletești, că milostiva Maică a tuturor, Preasfinta Stăpîină de obște, precum în nașterea sa a făcut bucurie la toată lumea, tot așa și în adormirea sa n-a voit să mîhnească pe nimeni, ci pe toți, deși o vrăjmășeau pe ea, i-a mîngîiat cu milostivire, cu darul și cu bunătatea sa, fiind Maica cea bună a bunului Împărat.

Sfinții Apostoli cu toată mulțimea credincioșilor, ajungînd la satul Ghetsimani, cînd au pus lîngă mormînt patul cu preasfîntul trup, atunci s-a ridicat iar strigare de plîngere în popor, tînguindu-se toți pentru sărăcia lor și pentru lipsirea unei bunătați ca aceasta. Ei, căzînd la trupul preasfintei Născătoare de Dumnezeu, îl cuprinseseră, îl udau cu lacrimi și îi dădeau sărutarea cea mai de pe urmă; deci, abia spre seară l-au pus în mormînt și, punînd o piatră mare deasupra, nu se depărtau de la mormînt, fiind ținuți de dragostea către Maica lui Dumnezeu. Sfinții Apostoli au zăbovit în satul acela trei zile, petrecînd lîngă mormîntul Preacuratei Fecioare, săvîrșind ziua și noaptea cîntări de psalmi.

În toată vremea aceea de trei zile, se auzeau în văzduh preadulci glasuri de oști cerești cîntînd și laudînd pe Dumnezeu și fericind pe Maica lui Dumnezeu. Dar s-a întîmplat, după dumnezeiasca rînduală, ca Sfințul Toma, unul din apostoli, să nu se afle la preaslăvita îngropare a trupului cel de Dumnezeu primitor al Preacuratei Fecioare, ci el a sosit a treia zi la Ghetsimani. El se mîhnea și se întrista foarte mult, că nu s-a învrednicit de binecu-vîntarea și de sărutarea cea mai de pe urmă a Preasfintei Fecioare Maria, precum s-au învrednicit ceilalți Sfinți Apostoli. Nici s-a învrednicit să vadă dumnezeiasca slavă, tainele lui Dumnezeu cele minunate, lucrările cele de la adormirea ei și petrecerea trupului care a fost, și pe care ceilalți s-au învrednicit a o vedea, deci, plîngea mult de aceasta. Pentru aceea Sfinților Apostoli le

era jale de dînsul și s-au sfătuit ca să deschidă mormîntul, ca măcar astfel să vadă trupul Preacuratei Stăpîne Născătoare de Dumnezeu și, închinîndu-se aceluia și sărutîndu-l, să primească răcorire de jalea sa și mîngîiere de mîhnirea sa.

Dar, cînd au prăvălit piatra și au deschis mormîntul, îndată s-au spăimîntat, pentru că au văzut mormîntul deșert, nefiind în el nimic altceva decît numai cele de îngropare, și din care ieșea mare mirosire de bună mireasmă. Sfinții stăteau și se minunau și nu pricepeau ce este aceasta! Deci, sărutînd cu lacrimi și cu cucerni-cie acea pînză cinstită și curată ce rămăsese în mormînt, s-au rugat împreună Domnului ca să li se descopere unde se află cinstitul trup al Maicii Domnului. Spre seară, apostolii au șezut să-și întărească puțin trupurile cu hrană. Iar obiceiul mesei apostolești era într-acest chip: între dînșii lăsau un loc gol, cu o pernă pe dînsul, iar pe pernă, o bucată de pîine, locul acela era în cinstea Mîntuitorului Hristos.

După masă, sculîndu-se și făcînd mulțumire, au luat acea bucată de pîine ce era menită Domnului, și au ridicat-o, slăvind numele cel mare al Preasfintei Treimi, și sfințeau cu această rugăciune: "Doamne, Iisuse Hristoase, ajută-ne nouă!" Apoi mînceau bucată aceea de pîine ca o binecuvîntare a Domnului. Astfel făceau Sfinții Apostoli, nu numai cînd erau împreună, ci și fiecare făcea așa unde se întîmpla. ȘAtunci ei adunîndu-se în Ghetsimani și mîncînd împreună, mintea și vorba nu le era de altceva, decît numai pentru aceasta, că n-au găsit în mormînt preasfîntul trup al Născătoarei de Dumnezeu.

După sfinșitul mesei, sculîndu-se și începînd, după obicei, să ridice bucată de pîine pusă în partea Domnului și să slăvească pe Preasfînta Treime, îndată s-a auzit un glas de cîntare îngerească. Ei, ridicîndu-și ochii, au văzut vie în văzduh pe Preacurata Fecioară Maica Domnului nostru, stînd cu mulțime de îngeri și strălucind cu negrăită slavă, și a zis către dînșii: "Bucurați-vă, căci eu sînt cu voi în toate zilele!" Atunci ei, umplîndu-se de bucurie, în loc de "Doamne, Iisuse Hristoase", au strigat: "Preasfîntă Născătoare de Dumnezeu, ajută-ne nouă!" De atunci Sfinții Apostoli s-au încredințat despre aceasta și toată Biserica a crezut astfel, că Preacurata Născătoare de Dumnezeu a fost înviată a treia zi de Fiul și Dumnezeuul său, și a fost luată cu trupul la ceruri.

Deci, întorcîndu-se ei iarăși la mormînt, au luat pînza cea curată, care rămăsese spre mîngîierea celor scîrbiți și spre mărturia cea adevărată a sculării din mormînt a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Aceasta s-a făcut, pentru că nu se cădea cortului vieții să fie ținut de moarte și să rămînă cu cealaltă făptură în stricăciunea pămîntului, ea care a născut din nesticatul său trup pe Ziditorul făpturii. Și s-a mai vădit prin această minunată înălțare, că Dătătorul legii este împlinitorul legii celei date de El, ca fiii să cinstească pe părinții lor. Deci, ei au cinstit pe Maica Sa cea fără de prihană ca pe Sine; căci precum Hristos singur a înviat cu slavă a treia zi, tot așa a luat-o și pe ea la Sine în cele cerești. Despre aceasta zicea mai înainte și dumnezeiescul David: *Scoală-Te, Doamne, în odihna Ta, Tu și chivotul sfințirii Tale*. Astfel s-au împlinit prooroceștile cuvinte ale lui David, în învierea Domnului și a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu; căci, precum a fost mormîntul Fiului său tăiat în piatră, tot așa a fost și mormîn-tul Maicii lui Dumnezeu, care se vede deșert și închinat de credincioși pînă acum.

Așa a binevoit dumnezeiasca rînduială, ca Sfîntul Toma să nu fie la Adormirea Preacuratei Maicii Domnului, ca pentru dînsul să se deschidă mormîntul și să se încredințeze Biserica despre învierea Preasfintei Născătoare, căci și mai-nainte, despre învierea lui Hristos, s-a încredințat tot prin necredința lui Toma. Astfel a fost adormirea Preacuratei și Preabinecuvîntatei Născătoare de Dumnezeu. Astfel a fost îngroparea trupului ei cel fără de prihană. Astfel a fost încredințarea despre slăvită învierea ei din mormînt și despre luarea trupului la ceruri. Sfinții Apostoli, după săvîrșirea tuturor acelor minuni și taine ale lui Dumnezeu, s-au întors iarăși purtați de nori, fiecare în partea sa, unde propovăduiau cuvîntul.

Despre felul petrecerii Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu pe pămînt, a scris Sfîntul Ambrozie, zicînd: "Era Fecioară nu numai cu trupul, dar și cu duhul, smerită în inimă, înțeleptită în cuvinte, negrabnică la grăire, totdeauna la citire, trează în ostenele, prea înțeleaptă în vorbire, vorbind

precum cu Dumnezeu, iar nu precum cu oamenii. Pe nimeni nu asuprea, ci tuturor le dorea bunătați; nu s-a îngreșat niciodată de vreun om sărac, nici a rîs de cineva, ci pe toate cele ce le vedea, le ferecea. Nimic nu era în gura ei, ceva într-acest fel, care să nu fie dar vărsat; era în toate lucrurile cele feciorești, iar vederea ei era chip al desăvîrșirii celei dinlăuntru, era model de milostivire și de bunătațe". Apoi ce fel era cu obiceiul ei cel preasfînt și cu chipul cel trupesc, aceasta se află astfel scris la Epifanie și la Nichifor: "Ea era în tot lucrul cinstită Șși statornică. Grăind, foarte puțin și numai ce era de trebuință. Lesnicioasă spre a asculta, grăitoare de bine, dînd fiecăruia cinstire; era măsurată la sfat, obișnuia totdeauna a vorbei cuviincios către fiecare om, fără de rîs și fără de tulburare, dar mai ales fără de mînie.

Vederea feței ei era ca vederea grăuntelui de grîu; părul, galben; ochii, ascuțiți la vedere; iar luminile erau asemenea cu măslina. Sprîncenele ei erau negre și plecate; nasul, potrivit; buzele, ca floarea trandafirului, pline de cuvinte dulci. Fața, nici rotundă, nici scurtă, ci puțin lungăreață. Mîinile și degetele, lungi. În scurt, era împărtășită de toată măreția; smerită, neprefăcîndu-și fața deloc, și nici o moliciune nu avea cu sine, ci totdeauna umilînță aleasă. Hainele care le purta erau proaste, precum le arăta și sfîntul acoperămînt al preasfîntului ei cap. Și ca să spun pe scurt: în toate lucrurile ei era de față mult dar dumnezeiesc. Iar acum, sălășluindu-se în cele cerești și sfînd de-a dreapta Scaunului lui Dumnezeu, în ce fel este, să spună gurile îngerilor și a arhanghelilor, cum și duhurile și sufletele dreptilor, care stau înaintea ei. Deci, precum de vederea feței lui Dumnezeu, tot așa și de vederea feței Preacuratei Născătoare de Dumnezeu săturîndu-se, aceștia să grăiască pentru ea după vrednicie. Iar noi slăvim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, să ne închinăm ei cu osîrdie, ca una ce este slăvită și fericită de toate neamurile în veci. Amin".

Pentru toată viața din început a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, s-a scris cîte o parte în celelalte praznice ale ei; la zămislire, la naștere, la intrarea în Biserică, la Buna Vestire, la Nașterea lui Hristos și la Întîmpinare. Aici, după descrierea despre adormirea ei cea fără de moarte, spre împlinirea istoriei celei despre ea, se adaugă și aceasta: Cum și unde a petrecut Stăpîna noastră după Înălțarea lui Hristos?

Sfîntul Evanghelist Luca scrie în Faptele Apostolilor, că, Domnul înălțîndu-Se la ceruri, ucenicii Lui s-au întors de la Muntele Eleonului la Ierusalim, și s-au suit în foisorul unde a fost Cina cea de Taină a lui Hristos. Și toți așteptau cu un suflet în rugăciuni și în cereri, cu femeile și cu Maria, Maica lui Hristos, pe care, după ducerea Domnului de la dînșii, o aveau ca pe o mîngîiere și răcorire în mîhniri, întărire și învățătoare în credință. Pentru că aceasta, toate cuvintele care le spunea și toate faptele cele minunate, începînd de la Buna Vestire cu zămislirea cea fără de sămînță și nașterea cea fără de stricăciune a lui Hristos, cele ce se făceau în pruncia și în viața Lui mai înainte de botezul lui Ioan, toate acestea le spunea iubitorilor ucenici ai Fiului Său. Și, ca una ce avea de la Duhul Sfînt mai multă descoperire pentru dumnezeirea Lui și din vederea lucrurilor lui Hristos, îi încredința pe dînșii prin spunerea cu de-amănuntul de toate faptele ce s-au făcut cu dumnezeiasca putere, mai înainte pînă ce s-a arătat lumii, și cu acelea îi întărea în credința cea fără de îndoială.

Toți se rugau în foisorul acela, așteptînd venirea Duhului Sfînt, pe Care a făgăduit Domnul că-L va trimite lor Tatăl, și se pregăteau înainte de primirea darurilor lui Hristos. După cele zece zile de la Înălțarea Domnului, cînd s-a făcut pogorîrea Sfîntului Duh în chip de limbi de foc peste Sfîntii Apostoli, la început Sfîntul Duh a stat peste Sfînta Fecioară Maria, în care și mai înainte își avea locuință plăcută și iubită, și totdeauna petrecea nedepărtată. În vremea aceea a primit binecuvîntata Fecioară pe Duhul Sfînt, mai mult decît pe toți apostolii; căci, pe cît vasul se face mai mare, pe atît mai multă apă încape în sine. Deoarece Preacurata Fecioară era vas al Sfîntului ȘDuh mai mare decît toți, pentru că este mai înaltă decît apostolii și decît ceilalți sfinți, precum îi cîntă Biserica, zicînd: "Cu adevărat ești mai presus decît toți, Fecioară Curată!" Tot astfel darul Duhului Sfînt a încăput în sine mai mult decît în toți.

Petrecerea Preacuratei Fecioare era în casa Sfîntului Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, care era în cetatea Ierusalimului. Ea a rămas la el din ceasul acela, cînd a zis Domnul pe cruce: *Femeie, iată Fiul Tău!* Iar ucenicului: *Iată Maica ta!* Deci, ucenicul a luat-o întru ale sale și slujea ei ca maicii sale. Sfîntii

Apostoli, după primirea Sfântului Duh, nu s-au risipit îndată prin lume, ci au petrecut mult în Ierusalim, precum este arătat în Faptele Apostolilor. Acolo se scrie că, după uciderea Sfântului Mucenic Ștefan, era mare prigonire asupra Bisericii Ierusalimului. Toți cei mai mici, apostolii și ceilalți credincioși, s-au risipit prin toate părțile Iudeei și ale Samariei, afară de apostolii cei mari; căci ei, deși unii din ei se duceau într-alte părți, precum s-au dus în Samaria, Petru și Ioan, acoperindu-se cu rînduiala lui Dumnezeu, se țineau pe lîngă Ierusalim, pînă la vreo zece ani de la înălțarea Domnului, adică pînă la acea vreme, în care împăratul Irod și-a pus mîinile ca să facă rău unora din Biserică. Petru singur a tămăduit în Lida pe Enea, slăbănog de opt ani, și în Iope a înviat pe Tavita cea moartă.

În Chesaria a botezat pe Corneliu sutașul și în Antiohia a întemeiat mai întîi scaunul arhieriei sale. Iacov, fratele lui Ioan, s-a dus în Spania, însă iar s-a întors în Ierusalim, ca să slujească mai întîi la mîntuirea semințiilor lui Israel și să întărească Biserica cea dintîi în Ierusalim, care este maica tuturor Bisericilor, precum cîntă Cuviosul Damaschin, zicînd: "Tu ai luat întîi iertarea păca-telor". Pe de altă parte Iacob dorea să vadă adeseori pe Preacurata Fecioară, Maica Domnului, și să audă de la dînsa cuvinte dumnezeiești. El o avea pe ea ca pe o moștenitoare a lui Hristos, Dumnezeuul nostru, și, privind la cinstita și sfînta ei față, ca la fața lui Hristos și ascultînd cuvintele ei cele dulci, se umplea de negrăită bucurie duhovnicească. Deci uitau toate amărăciunile și primejdiile, iar inima lor se îndulcea din limba cea curgătoare de miere a Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu. Pentru aceea, mulți din cei luminați de prin laturile cele depărtate alergau la Ierusalim să vadă pe Maica lui Hristos Dumnezeu și să-i asculte vorbirea ei cea sfîntă. Căci, precum Mîntuitorul Hristos umplea cu slavă toate marginile pămîntului, tot așa și Maica Lui cea fără prihană, pe toți îi atrăgea la vederea Ei, precum este arătat în scrisoarea Sfântului Ignatie purtătorul de Dumnezeu, pe care a scris-o în Antiohia, către Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu:

"Sînt multe femei la noi care doresc să vadă pe Maica lui Hristos și se sîrguiesc în toate zilele, că doar ar putea să călăto-rească la voi, ca s-o cerceteze pe ea, și să se atingă de pieptul ei, cel ce a hrănit cu lapte pe Hristos, și să se înștiințeze de la dînsa pentru oarecare taine. Aceasta, pentru că slava ei a străbătut pînă la noi, că ea, fiind Fecioară, este Maica lui Dumnezeu plină de toate darurile și de toate bunătățile. Se mai spune de dînsa, că în prigoniri și în primejdii este veselă, în sărăcie și în neajunsuri nu se mîhnește, spre cei ce îi fac rău nu se mînie, ci le face mai mult bine, blîndă în lucrurile cele de bună împlinire, milostivă spre cei săraci, căroră le ajută pe cît poate, iar celor ce sînt vrăjmași ai credinței noastre, li se împotrivesc foarte mult. Iar dreptei noastre credințe și buneii cucernicii este învățătoare, asemenea și tuturor credincioșilor povăzuitoare spre lucrul cel bun. Pe cei smeriți îi iubește mai mult și singură este smerită către toți; astfel că toți cei ce au văzut-o, o laudă. ȘCît de răbdătoare este cînd învățătorii și fariseii rîd de dînsa. Niște oameni vrednici de credință ne-au spus că în Maria, Maica lui Iisus, firea omenească, pentru sfințirea ei cea multă, se vede că este asemenea cu firea îngerească. Lucrurile acestea care se aud, au deșteptat în noi nemăsurata dorință, că doar am putea să vedem pe acea minune cerească și să admirăm pe această preasfîntă".

Într-altă scrisoare, Sfîntul Ignatie purtătorul de Dumnezeu scrie către Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu: "Eu, dacă îmi va fi cu puțință, voi veni la tine, ca să văd pe credincioșii sfinți care s-au adunat acolo; dar mai ales să văd pe Maica lui Hristos, de care grăiesc că la toți este minunată, cinstită și iubită și toți doresc să o vadă. Cine n-ar fi dorit s-o vadă pe Sfînta Fecioară și să vorbească cu aceea, care a născut pe Dumnezeul Cel adevărat?" Din aceste scrisori se poate înțelege cît de multă dorință aveau sfinții, ca să vadă pe acea însuflețită sfințenie a lui Dumnezeu, pe Preacurata Fecioară Maria. Iar cei ce s-au învrednicit a o vedea, spuneau tuturor că sînt fericiți; căci cu adevărat, erau fericiți ochii care o vedeau pe ea după Hristos Mîntuitorul, și fericite erau urechile care se învredniceau să audă cuvintele ei cele grăitoare de Dumnezeu și făcătoare de viață. O, cît de multă mîngîiere și dar luau unii ca aceia!

Pentru aceasta a lăsat Domnul nostru pe Preacurata Maica Sa, ca să fie pe pămînt între cei vii, ca, prin a ei stare de față, cu sfatul, cu învățăturile și cu rugăciunile cele calde către Fiul lui Dumnezeu, Biserica creștină să se înmulțească, să se întărească, și să primească îndrăznire, ca să stea pentru Domnul său pînă

la sânge. Fecioara Maria pe toți îi întârea prin mîngîierea Duhului Sfînt și pentru toți se ruga. Cînd Sfinții Apostoli au fost închiși în temniță, ea a adus lui Dumnezeu rugăciune umilită pentru dînșii și a fost trimis îngerul Domnului la ei, de le-a deschis noaptea ușile temniței și i-au scos. Cînd a fost dus la moarte Sfîntul Întîiul Mucenic și Arhidiacon Ștefan, ea îl urma de departe. Fiind el ucis cu pietre în Valea lui Iosafat, lîngă pîrîul Chedrilor, ea, cu Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, stătea pe un deal, privind de departe la sfîrșitul lui. Deci, se ruga Domnului cu dinadinsul pentru dînsul ca să-l întărească în pătîmire și să primească sufletul lui în mîinile Sale. Cînd Sfîntul Apostol Pavel, înainte de creș-tinarea lui, făcea rău Bisericii și o prigonea, ea a vărsat atîtea rugăciuni calde către Dumnezeu, încît l-a făcut din lup răpitor, mieluşel blînd; din vrăjmaş, apostol; și din prigonitor, ucenic și învățător a toată lumea.

Dar ce fel de faceri de bine n-a avut Biserica cea dintîi, ca o fiică mică de la maica sa, adică de la Preacurata Născătoare de Dumnezeu? Ce fel de daruri n-a scos, ca dintr-un izvor de-a puru-rea curgător, pînă ce prin sîrguința aceea, și cu darul hrînindu-se și crescînd, a venit în măsura vîrstei bărbătești! Biserica se întărise atît, încît nici de porțile iadului nu era biruită. Acest lucru chiar și Preasfînta Născătoare de Dumnezeu îl putea vedea și se umplea de bucurie, după ceea ce s-a zis de David: *Maică ce se veseleşte de fii...* Deoarece în toate zilele vedea că se înmulțesc fiii Bisericii; căci la începutul propovăduirii lui Petru trei mii de suflete au crezut, apoi cinci mii, și după aceea mulți fără număr. Biserica lui Hristos se înmulțea prin toată lumea, fiindcă cei ce se întorceau în Ierusalim de la propovăduire, spuneau toate Preacuratei Maicii lui Dumnezeu. Ea, auzind, se bucura cu duhul, și dădea laudă Fiului și Dumnezeului ei.

Cînd Irod a ridicat prigonire asupra Bisericii, pe Iacov fratele lui Ioan, care se întoarse atunci din Spania, l-au ucis cu sabia. Apoi l-au prins și pe Petru și l-au închis în temniță, voind să-i facă Șși lui același lucru. Însă după acea minunată liberare din temniță și din legături a lui Petru prin înger, a fost nevoie ca chiar cei mai mari apostoli să iasă din Ierusalim față de cumplita prigonire din partea evreilor. Ei s-au risipit prin toată lumea, după cum le căzuseră sorții fiecăruia dintr-înșii în ce parte să se ducă. Dar, mai înainte de despărțirea lor, au alcătuit Simbolul mărturisirii credinței, ca toți să propovăduiască pretutindeni într-un singur fel și să sădească sfînta credință în Hristos. Drept aceea, s-a dus fiecare la sorțul său, rămînînd în Ierusalim numai Sfîntul Iacob, rudenia Domnului după trup, care a fost pus de Hristos, cel dintîi episcop în Ierusalim.

Într-acea vreme a ieșit din Ierusalim și Sfîntul Ioan Cuvîntă-torul de Dumnezeu, al cărei fiu era, pentru primejdiile care veneau de la zavistnicii iudei. Ei s-au dat într-o parte, dînd loc mîniei, pînă ce a încetat acea cumplită prigonire și muncire. Dar ca să nu se arate că sînt deșertți, s-au dus în Efes, unde îi căzuse sorțul lui Ioan. Această ducere în Efes a Preacuratei Maicii lui Dumnezeu cu Ioan, se încredințează din aceasta; se află o scrisoare a Sfîntului Ioan apostolul la al treilea sinod a toată lumea, ce s-a ținut în Efes contra lui Nestorie, către clerul din Constantinopol, în care se scrie cuvintele aceste: "Nestorie, născocitorul de eresuri din cetatea Efesului, în care a petrecut odată și Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu și Sfînta Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, fiind chemat la judecată de Sfinții Părinți și de episcopii sinodului, singur pe sine despărțindu-se și fiind tulburat de știința cea rea, n-a îndrăznit a veni la dînșii. Drept aceea, după ce a fost chemat de trei ori, Sfîntul Sinod l-a osîndit cu dreaptă judecată, dîndu-l jos din toată cînstea proțească.

Din cuvintele acestea și din scrisoarea în care se zice că Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu și Sfînta Fecioară Maria au petrecut odată în cetatea Efesului, se poate ști că Maica Domnului s-a dus din Ierusalim cu Cuvîntătorul de Dumnezeu și a petrecut în Efes cîtăva vreme. Dar Preasfînta Fecioară Maria n-a fost numai în Efes, ci și în alte cetăți și țări, cercetînd pe cei luminați din nou. Astfel se povestește că ea a fost și în Antiohia, cercetînd pe Sfîntul Ignatie purtătorul de Dumnezeu, precum i se făgăduise prin scrisoarea sa, zicînd: "Voi veni cu Ioan să te văd pe tine și pe cei ce sînt cu tine!" Se vorbește că a fost și în Cipru, la Sfîntul Lazăr cel înviat a patra zi, care era episcop acolo. Asemenea a fost și la Muntele Athonului, pentru care lucru Ștefan Monahul Sfetago-reanul scrie o istorisire ca aceasta:

După înălțarea la cer a Domnului nostru Iisus Hristos, ucenicii fiind adunați în Sion, cu Maria, Maica lui Iisus, așteptau pe Mântuitorul, precum le poruncise lor ca să nu se depărteze din Ierusalim, ci să aștepte făgăduința Domnului. Ei au aruncat sorți și unde îi va cădea partea fiecăruia dintr-înșii, acolo să propovăduiască Evanghelia Domnului. Atunci Preacurata a zis: "Voiesc ca și eu să arunc sorțul meu cu voi, ca să nu fiu fără de parte, și să am partea pe care va voi Dumnezeu să mi-o dea". Ei au aruncat sorțul cu cucernicie și cu frică, după cuvântul Maicii lui Dumnezeu, și i-a căzut sorții pământul Ivirului. Preacurata Născătoare de Dumnezeu, primind cu bucurie acea soartă, voia ca îndată să se ducă în țara Ivirului, după primirea cea în limbi de foc a Sfântului Duh. Dar îngerul lui Dumnezeu i-a zis: "Să nu te depărtezi acum din Ierusalim, ci să petreci aici pînă la o vreme, iar sorțul care ți-a căzut se va lumina în zilele din urmă și stăpînirea ta va fi acolo; deci, ai să te ostenești, puțin după o vreme, în pământul în care va voi Dumnezeu să te pună". Atunci Preacurata a petrecut în Ierusalim multă vreme.

Lazăr cel înviat a patra zi era în insula Ciprului, pentru că acolo se hirotonise arhiepiscopul de Apostolul Varnava. El dorea cu multă dragoste să vadă pe Preacurată Maica Domnului nostru, pe care nu o văzuse de demult, dar nu îndrăznea să se ducă la Ierusalim de frica evreilor. Maica lui Dumnezeu, înțelegînd aceasta, a scris o scrisoare către Lazăr, mîngîindu-l și poruncindu-i să trimită o corabie, cu care să vină la dînsul în Cipru, iar el să nu vină la Ierusalim.

Lazăr, citind scrisoarea, s-a bucurat foarte mult și s-a minunat de atît de multă smerenie a ei. Apoi a trimis cu mare grabă la dînsa corabie și scrisoare. Apoi Preasfînta Maria, sculîndu-se, a intrat în corabie cu Sfîntul Ioan, iubitul ucenic al lui Hristos, și cu ceilalți care le urmau lor cu cucernicie, și au început a călători spre Cipru. Deci, ridicîndu-se un vînt potrivit, a dus corabia tocmai la limanul Muntelui Athos, și aceasta a fost acea puțină osteneală a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, care i s-a zis ei de către înger. Muntele acela era pretutindeni plin de idoli, căci acolo era o capiște mare și o locuință a lui Apolon și multe alte lucruri drăcești se săvîrșeau în locul acela. Deci, toți elinii aveau pentru acel loc multă cinste, pentru că era foarte ales, deoarece acolo venea toată lumea la închinăciune și fiecare își lua răspunsul la cele ce întrebă de la ghicitorii de tot lucrul.

Cînd a sosit acolo Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, îndată s-a făcut printre toți idolii o strigare și un țipet întru acest fel: "Pogorîți-vă la limanul lui Climent, și primiți pe Maria, Maica Domnului Iisus!" Aceasta s-a făcut fiindcă diavolii erau siliți de puterea lui Dumnezeu, de aceea au vestit adevărul fără voie, precum a făcut altădată în latura gherghesenilor, cei ce au strigat către Domnul: *Ce este nouă și Ție, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici, ca mai înainte de vreme să ne muncești pe noi?* Poporul, auzind aceasta, s-a minunat și au alergat cu toții la malul mării, spre limanul care s-a zis mai sus. Deci, văzînd corabia și pe Maica lui Dumnezeu, au luat-o pe ea cu cinste, și la adunarea lor au întreat-o cum a născut pe Dumnezeu și cu ce fel de nume. Ea, deschizîndu-și dumnezeiasca sa gură, a binevestit poporului cu de-a-mănuntul toate cele despre Hristos și, toți căzînd, s-au închinat lui Dumnezeu Cel ce S-a născut dintr-înșea; iar pe aceea care L-a născut, au cinstit-o cu multe laude; deci, crezînd, s-au botezat, căci multe minuni a făcut Maica lui Dumnezeu.

După botez, ea a pus poporului care s-a luminat din nou, povățuitor și învățător, pe unul din următorii săi, care a fost în corabie cu Sfîntul Ioan, și, bucurîndu-se cu duhul, a zis: "Acest loc este dat mie de la Fiul lui Dumnezeu să-mi fie mie întru sorți". Apoi a binecuvîntat poporul și a zis: "Darul lui Dumnezeu să petreacă în locul acesta și la cei ce petrec aici cu credință și cu cucernicie și păzesc poruncile Fiului și Dumnezeului meu; iar bunătățile cele de trebuință spre petrecerea cea de pe pămînt, vor fi lor din destul cu puțină osteneală. Deci, li se va pregăti lor viața cea cerească și nu va lipsi mila Fiului meu din locul acesta, pînă la sfîrșitul veacului; iar eu voi fi folositoare locului acesta și spre Dumnezeu caldă mijlocitoare pentru dînșii!"

Acestea zicîndu-le, iarăși a binecuvîntat poporul și, intrînd în corabie cu Ioan și cu ceilalți următori ai lor, au plecat la Cipru, unde au găsit pe Lazăr în mare mîhnire, de vreme ce Maica lui Dumnezeu n-a ajuns la dînsul mai degrabă, temîndu-se să nu i se fi întîmplat ei pe mare vreo împiedicare de valuri și

furtună; pentru că nimic nu știa despre dumnezeiasca rînduială ce se făcuse. Deci, venind Maica Șlui Dumnezeu, îndată i s-a schimbat mîhnirea lui întru bucurie și i-a adus lui daruri, un omofor și niște mînecuțe, pe care singură le-a lucrat într-adins pentru Dînsul. Deci, toate cîte se făcuseră în Ierusalim și în Muntele Atonului, i le-a spus lui, și pentru toate au mulțumit lui Dumnezeu. Petrecînd în Cipru multă vreme și Biserica de acolo mîngîind-o și binecuvîntînd-o, iarși s-au suit în corabie și s-au dus la Ierusalim. Acestea le-a scris monahul Ștefan Atonitul despre străinătatea Născătoarei de Dumnezeu.

Preacurata Fecioară, cercetînd laturile cele mai sus zise, iarși s-a dus la Ierusalim, unde, petrecînd în casa cea de la Sion a lui Ioan, a fost păzită de dreapta cea atotputernică a lui Dumnezeu de zavistnică și ucigașa de Dumnezeu sinagogă a evreilor, care nu încetau a vrăjmășui împotriva Fiului lui Dumnezeu și împotriva celor ce credeau într-însul. Dar nicidecum n-ar fi putut suferi evreii ca să fie între cei vii Maica lui Hristos, ci cu totul ar fi pierdut-o pe ea, dacă n-ar fi acoperit-o Dumnezeu cu o oarecare deosebită purtare de grijă, astfel ca mîna necredincioșilor să nu se atingă de chivotul lui Dumnezeu cel însuflețit; căci precum pe Fiul ei, Hristos Dumnezeuul nostru, în Nazaret, patria Lui, cînd toți care erau în adunare, s-au umplut de mînie și L-au dus în vîrful muntelui ca să-L arunce jos, însă Hristos, trecînd prin mijlocul lor, s-a dus. Astfel că evreii cei mincinoși n-au putut să pună chinuitoarele lor mîini pe Dînsul, nici să se atingă de Cel văzut, fiind împiedicați și oprîți de puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu, că încă nu venise ceasul Lui. Tot așa a făcut Domnul și pentru Preacurata Maica sa, căci a oprit răutatea cea evreiască scornită de ei și a stricat sfatul lor cel viclean pornit împotriva ei; pentru că de multe ori voiau ei ca să prindă pe Maica Domnului și să o piardă sau să-i facă rău, dar nu puteau.

Deci, Preacurata Fecioară a petrecut în Ierusalim în mijlocul atîtor urîtori și vrăjmași ai săi, ca o oaie în mijlocul lupilor și ca un crin între spini, găsind adesea întru dreptate cuvintele strămoșului său David: *Domnul este lumina mea și Mîntuitorul meu, de cine mă voi teme? Domnul este scutitorul vieții mele, de cine mă voi înfricoșa? De s-ar rîndui asupra mea tabără, nu se va teme inima mea; de s-ar ridica asupra mea război, spre Dînsul eu nădăjduiesc; de voi merge prin mijlocul umbrei morții, nu mă voi teme de rele, că Tu, Fiule și Dumnezeuul meu, ești cu mine...*

Apoi a venit la dînsa spre cercetare și închinăciune și Sfîntul Dionisie Areopagitul, cel luminat în Atena de Sfîntul Apostol Pavel, și a petrecut nedepărtat de dînsul trei ani, avînd mare dorință să vadă pe Maica lui Dumnezeu. După trei ani de la lumina sa, mergînd într-adins cu binecuvîntarea învățătorului său, Apostolul Pavel, și văzînd pe cea dorită, s-a umplut de multă mîngîiere duhovnicească, încît singur despre aceasta o spune în scrisoarea sa către Sfîntul Apostol Pavel, scriind astfel: "Vai, necredincios lucru mi-a fost mie, mărturisesc înaintea lui Dumnezeu, o povățuitorule și începătorul nostru cel preaales! Că afară de Dumnezeu Cel Preaînalt, să fie ceva plin de dumnezeieștile puteri și de darurile cele minunate, nimeni din oameni nu poate, să o ajungă cu mintea pe aceea, pe care am văzut-o și am înțeles-o eu cu ochii, nu numai cei sufletești, ci și cu cei trupești; pentru că am văzut cu ochii pe cea cu chip dumnezeiesc și mai sfîntă decît toate duhurile cerești, pe Maica lui Iisus Hristos, Domnul nostru, pe care mi-a dăruit-o mie a o vedea darul lui Dumnezeu și cinstea vîrfurilor apostolilor, asemenea și darul cel nespus al singurei Milostive Fecioare și Preacuratei.

Mărturisesc înaintea lui Dumnezeu cel Atotputernic, iarși și iarși, și înaintea darului cel mîntuitor și înaintea Preaslăvitei Cinstitei Fecioare Maria, că, pe cînd era cu Sfîntul Ioan Evanghelistul, petrecînd în trup și strălucind la cer ca un soare, am intrat înaintea feței celei cu chip dumnezeiesc a Preasfîntei Fecioare, atît de mare și nemăsurată dumnezeiască rază, nu numai m-a strălucit din afară, dar și înlăuntru mai mult m-a luminat și m-a umplut de atîtea preaminunate și felurite arome cu bună mirosire, încît nici trupul meu cel neputincios, nici duhul n-a putut suferi unele ca acele semne atît de mari și începături ale fericirii și slavei celei veșnice. Inima mea și duhul meu au slăbit de slavă și de dumnezeieștile daruri.

Mărturisesc cu Dumnezeu, Care a petrecut în preacinstitul și feciorescul pîntece, că, de nu mi-ar fi fost mie dumnezeieștile Tale învățături și legi, în pomenire și în mintea cea luminată, aș fi înțeles-o pe ea că este adevărat Dumnezeu, și aș fi cinstit-o pe ea cu închinăciunea care se cuvine unuia adevăratului

Dumnezeu. Căci nici o slavă și cinste mai mare nu poate să fie ajunsă de mintea oamenilor celor preamăriți de Dumnezeu, precum a fost acea fericire pe care am gustat-o eu nevrednicul, învrednicindu-mă în acea vreme și făcându-mă atunci foarte fericit. Mulțumesc Celui Preaînalt și Preabunului meu Dumnezeu, dumnezeieștii Fecioare și preasfântului Apostol Ioan, asemenea și ție, începătorului Bisericii care dănuiește, celui ce o facere de bine ca aceasta cu milostenie mi-ai arătat mie".

Aceasta este scrisoarea Sfântului Dionisie, din care este destul a vedea și a înțelege ce fel de dar dumnezeiesc avea preacinstita față a Preacuratei Stăpînei noastre, petrecînd pe pămînt. Deci cei ce o vedeau pe ea în trup, se luminau cu sufletele și se îndulceau cu inimile de multă bucurie duhovnicească. Căci mulți alergau la ea de pretutindeni din cei noi luminați; iar ea, ca o adevărată Maică, pe toți îi primea întocmai cu nefățarnicie și pe toți îi miluia cu darul său. Celor bolnavi le dădea tămăduiri; neputincioșilor, sănătate; celor mîhniți, mîngîiere, și tuturor de obște, întărire în credință; neîndoire în nădejde, îndulcire în dragostea cea dumnezeiască, iar păcătoșilor, îndreptare.

Preacurata Fecioară, viețuind în casa lui Ioan, ieșea adeseori spre a cerceta locurile acelea, pe care preaiubitul său Fiu și Dumnezeu le-a sfințit cu urmele preasfintelor Sale picioare și le-a pecetluit cu vărsarea sîngelui Său. Cerceta și Betleemul, unde S-a născut dintr-însa negrăit, păzindu-i nevătămată fecioria ei. Mai ales înconjura acele locuri unde Domnul nostru a pătimit de voie și le uda cu lacrimile sale, din dragostea cea de maică, plîngînd și zicînd: "Aici a fost bătut preaiubitul meu Fiu! Aici a fost încununat cu cunună de spini! Aici a ieșit purtînd Crucea și aici a fost răstignit!" Apoi, ajungînd la Sfîntul Mormînt și umplîndu-se de negrăită veselie, grăia cu lacrimi de bucurie: "Aici, fiind îngropat cu trupul Hristos, a înviat a treia zi cu preaslăvire!"

Se scrie și aceasta, că oarecare din iudeii zavistnici au spus arhierilor și cărturarilor că Maria, Maica lui Iisus, iese în toate zilele la Golgota și la Mormîntul în care a fost pus Iisus, Fiul ei, își pleacă genunchii, plînge și cădește Mormîntul cu tîmîie, iar ei au pus păzitori, ca pe nimeni din creștini să nu-i lase să se apropie acolo. De unde este arătat, că dintr-aceia vreme s-a început acel dreptcredincios obicei între credincioșii creștini, ca să cerceteze Sfintele Locuri și să se închine Domnului Hristos Dumnezeu, Care a voit a pătimi pentru noi de voie. Căci începătura aceluia obicei a fost însăși Născătoarea de Dumnezeu, căreia i-au urmat și celelalte sfinte femei și bărbați. Drept aceea de la arhierii și cărturarii care încă suflau cu îngrozire și cu ucidere, se pusese pază, ca să nu lase pe nimeni să se apropie de Mormîntul lui Iisus și pe însăși Maria, Maica Lui, să o ucidă; dar Dumnezeu a orbit ochii păzitorilor, ca să nu vadă venirea Mariei la Mormîntul lui Hristos.

Deci, de cîte ori mergea acolo, după obiceiul său, preabine-cuvîntata Fecioară, păzitorii nu puteau deloc s-o vadă, nici pe cei ce erau cu ea. După o vreme îndelungată, păzitorii, ducîndu-se de la Mormînt, au spus cu jurămînt arhierilor și cărturarilor, că pe nimeni n-au văzut venind la Mormîntul lui Iisus. Preasfînta Maria mai mergea încă și la Muntele Eleonului, de pe care Domnul nostru S-a înălțat la ceruri și acolo, plecîndu-și genunchii, săruta urmele lui Hristos, care de preasfintele Lui picioare s-au închipuit acolo pe piatră. Ea se ruga către Fiul său cu multă plîngere, ca să binevoiască s-o ia și pe Ea la sine; pentru că mai mult decît Sfîntul Pavel, fără de asemănare, dorea Fecioara să se dezlege și să petreacă cu Hristos.

Adeseori zicea cuvintele lui David: "*Cînd voi veni și mă voi arăta feței Domnului? Lacrimile mele s-au făcut mie pîine ziua și noaptea. Cînd voi vedea pe Fiul meu cel preaiubit? Cînd voi veni către cel ce șade de-a dreapta lui Dumnezeu Tatăl? Cînd voi sta înaintea Scaunului slavei Lui? Cînd mă voi sătura de vederea feței Lui? O, preadulcele meu Fiu, acum este vremea să te milostivești spre Sion! Acum este vremea să mă miluiești pe mine, Maica Ta, din valea plîngerii a acestei lumi, pe aceea care, pînă la atîta nevedere a preasfintei feței Tale, mă tînguiesc. Scoate de acum sufletul meu din trup ca din temniță, căci în ce chip dorește cerbul izvoarele apelor, tot așa dorește sufletul meu de Tine, Dumnezeule, ca să mă satur, cînd mi se va arăta slava Ta".*

Sfânta Fecioară se obișnuise ca uneori să întîrzie în Muntele Eleonului, căci lîngă muntele acela era satul care se numește Ghetsimani și lîngă el, sub munte, o grădină cu saduri, din care Zevedei avea puțină cîștigare, și care era moștenirea Sfîntului Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu. Într-aceia grădină, Domnul nostru, mai înainte de patima Sa cea de voie, se ruga și asuda fața cu sînge, șezînd în genunchi înaintea Tatălui ceresc. Deci, într-aceia grădină, după aceea, și Preacurata Maica Lui, în același loc vărsa rugăciunile sale cele fierbinți, asemenea șezînd în genunchi și udînd cu lacrimi fața sa și acel loc. Acolo a fost mîngîiată de înger cu vestirea de la Dumnezeu a grabnicei ei mutări la ceruri.

Acolo s-a făcut de două ori arătare îngerească Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, mai înainte de sfîrșitul ei, după mărturia lui Gheorghe Chedrin, istoricul grec; adică mai înainte cu 15 zile de adormirea ei; apoi mai înainte cu trei zile, cînd a luat de la înger acea stîlpare de lemn de finic din Rai, pe care a dus-o Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu.

În știre să fie și aceasta, că praznicul Adormirii Preasfîntei Fecioare Născătoare de Dumnezeu este așezat în 15 zile ale lunii lui august, ca să se prăznuiască cu toată cinstea, de pe vremea împărăției dreptcredinciosului împărat grec Mauriciu. Drept aceea, prăznuim cu bucurie preaslăvita ei mutare de pe pămînt la cer și slăvim pe Cel ce S-a născut dintr-însa și Care a luat-o la cer cu slavă, pe Hristos Dumnezeu nostru, Cel ce împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh este slăvit în veci. Amin.

*

Unii, precum Meliton, episcopul Sardelor, scriu că și Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, mai înainte de Adormirea Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, se duse la Efes și de acolo a fost adus de nor, precum au fost aduși înainte și ceilalți apostoli și au venit la îngroparea Maicii lui Dumnezeu. Iar ceilalți, de care povestesc Metafrast și Sofronie cu neîndoire, spun că Sfîntul Ioan nu se depărta de Maica cea dăruită cu darul de Dumnezeu, al cărei fiu era din încredințarea lui Hristos, ci îi slujea ei întotdeauna, ca un adevărat fiu pe maica sa, avînd-o în casa sa pînă la fericitul ei sfîrșit. El se ducea uneori pentru puțină vreme în cetățile de primprejur, precum s-a pomenit mai sus, adică se ducea cu Petru în Samaria, și aceasta o făcea după bunăvoința și binecuvîntarea Maicii lui Dumnezeu, dar îndată se întorcea iarăși la dînsa în Ierusalim. Pînă să se întoarcă el, slujba Preacuratei Fecioare o împlinea Sfîntul Iacov, ruda Domnului, cel ce întotdeauna petrecea în Ierusalim la scaunul său. După povestirea oarecăroră, și Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, ca și ceilalți apostoli, a fost răpit de nor, și aceasta s-a făcut dintr-o cetate mai apropiată.

Acestea s-au spus pentru a ști unde și cum a petrecut Preasfînta Fecioară Născătoare de Dumnezeu după înălțarea Domnului. Deci, pentru cinstita ei adormire, citește precum este scris cuvîntul mai înainte.

Pentru anii Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, cît a petrecut pe pămînt, și în care an a murit, multă neîntocmire este între scriitorii bisericești de istorii și de hronografuri.

Eusebiu, episcopul Cezareei Palestinei, scriitorul istoriei bisericești, și apoi de la dînsul și sinaxarele lunilor - al Moscovei, al Kievului și al Azovului -, povestesc că Adormirea Preasfîntei Fecioare Maria s-a întîmplat în anul al 48-lea de la întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, și în al 15-lea de la Înălțarea Lui. Ea a viețuit pe pămînt 63 de ani. Sinaxarele lunilor numără acești ani astfel: A născut pe Domnul nostru Iisus Hristos în al 15-lea an al vîrstei Sale. După răstignirea și înălțarea Domnului la cer a petrecut în casa Sfîntului Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu 15 ani, și a murit în anul 48 de la nașterea lui Hristos, pe vremea împărăției lui Claudie Cezarul. Astfel că toți anii vieții ei au fost 63.

Nichifor Calist, în a doua carte a sa, în capitolul 3, aduce pe Sfîntul Apostol Evod, unul din cei 70, care a fost întîiul episcop în Antiohia după marele Apostol Petru, și spune că, adormirea Preacuratei Fecioare a fost în anul 44 de la întruparea lui Hristos; iar toți anii vîrstei ei sînt 59. Nichifor scrie numărul anilor lui Evod astfel: De trei ani Preacurata Născătoare de Dumnezeu s-a dus în templu și acolo a petrecut 11 ani

în sfința sfințelor. Apoi s-a dat de preoți lui Iosif spre pază, la care a petrecut 4 luni și a luat buna-vestire cea de bucurie de la îngerul Gavriil. A născut pe Domnul Hristos în anul al 15-lea al vârstei sale, în 25 ale lunii Decembrie; după aceea a petrecut 33 de ani, în care Cuvîntul cel mai înainte de veci și Fiul ei, petrecea pe pămînt. După pătimirea de voie, învierea și înălțarea Domnului, a șezut în casa lui Ioan 11 ani. Astfel toți anii vieții ei adunați sînt 59. Aceste cuvinte ale lui Evod adunîndu-le Nichifor, pe a sa înțelegere le pune în cartea a 2-a, în capitoul 21, spunînd că Preacurata Fecioară s-a mutat în al 60-lea an al vârstei sale.

Ipolit spune că Preacurata Fecioară a petrecut după pătimirea Domnului Hristos 9 ani și s-a mutat în al 43-lea an de la întruparea Domnului, iar toți anii vieții ei ar fi 58.

Meliton, episcopul Sardelor, a scris că, în anul 22 după Înălțarea Domnului, Preasfînta Fecioară Maria a trecut de la cele pămîntești la cele cerești, în anul 58 de la întrupare, iar de la nașterea sa în anul 69.

Sfîntul Epifanie și cu Gheorghe Chedrin scriu asemenea, că Preacurata Fecioară, după înălțarea Domnului, a petrecut 24 de ani, iar toți anii ei au fost 62, neajungînd 23 de zile pînă la 62 de ani, pentru că s-a născut în septembrie, în opt zile, și s-a mutat în 14 zile ale lunii August. După această numărare a lui Epifanie și a lui Chedrin, Preacurata Fecioară s-a mutat în anul 57 de la întru-para lui Dumnezeu Cuvîntul, la sfîrșitul lui Claudiu și la începutul împărăției lui Nero.

Sfîntul Andrei Ierusalimiteanul, arhiepiscopul Egiptului, ase-menea și Sfîntul Simeon Metafrast, nu numără anii vieții Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, ci numai amintește că Adormirea Preasfîntei Fecioare Maria s-a făcut la adînci bătrîneți. Cu aceștia se unește și Meletie Atenianul, istoric bisericesc.

Să nu ne mirăm de această neîntocmire a acestor mulți scriitori pentru anii vieții Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, pentru că în acele vremi se afla prigonire cumplită asupra Bisericii, și nu era vreme de scrierea cărților, cu de-amănuntul, de numărarea anilor și de faptele bisericești; pentru că atunci credința lui Hristos nu se răspîndea prin scripturi, ci prin propovăduire cu gura și cu nevoițe mucenicești. Deși atunci erau scriitori de cărți, dar aceia în scurtă vreme se sfîrșeau mucenicește și cărțile lor se ardeau de către păgînii prigonitori. Pentru aceasta să se țină cine va voi, de oricare scriitor și numărător de anii Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu.

Deci, este cu puțință a socoti că mai vrednică este istoria acelora care au scris mai tîrziu despre anii vieții Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu și au zis că la adînci bătrîneți a trecut la viața cea neîmbătrînită. Socotește aceasta de aici: la Adormirea Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, în timpul îngropării trupului ei cel curat și primitor de Dumnezeu, a fost cu Sfinții Apostoli și Sfîntul Dionisie Areopagitul, iar Dionisie s-a întors la Hristos în Atena de Sfîntul Apostol Pavel, în anul 52 de la întruparea Cuvîntului lui, după adevărata urmare a celor vrednici de credință scriitori de istorii și de ani.

Deci, dacă Preacurata Fecioară s-a mutat, după Ipolit, în anul 43 de la întruparea lui Hristos, după Evod în anul 44, sau după Eusebiu și sinaxarele lunilor în anul 48, apoi cum putea să fie Sfîntul Dionisie la adormirea ei cea mai de pe urmă în anul 52, cînd el s-a întors spre Hristos. Deci, Preacurata Fecioară s-a mutat mai tîrziu, după întoarcerea lui Dionisie. Acest sfînt a fost la adormirea ei cu ceilalți Sfinți Apostoli și bărbați apostolești.

Mai mult, nu se cuvîna a ispiti și-a iscodi tainele acelea, pentru care Dumnezeu n-a voit să le arate tuturor.

**POVESTIRE DESPRE CHIPUL DOMNULUI NOSTRU IISUS HRISTOS CEL
NEFĂCUT DE MÂNĂ ȘI DESPRE ADUCEREA LUI DE LA EDESA ÎN
CONSTANTINOPOL
(16 august)**

În acele zile în care Domnul nostru Iisus Hristos arătându-se pe pământ și petrecând cu oamenii, a cercetat cetățile și satele iudeilor cele dimprejur, propovăduind împărăția lui Dumnezeu și tămăduind toată neputința și toată boala din popor; era în cetatea Edesa cea din Siria, care se află de partea cealaltă a râului Eufrat, un boier cu numele Avgar. El pătimea de o boală grea, pentru că pe dinafară suferea de lepră vânăță, iar pe dinăuntru de sfărâmarea oaselor, și era chinuit cu slăbănogirea tuturor mădulelor.

Acesta auzind de Domnul nostru Iisus Hristos și de acele minuni pe care le făcea, căci cu cuvântul tămăduia stricăciunile și slăbănogirile și toate bolile între oameni, a dorit să vadă cu ochii săi pe lucrătorul unor minuni ca acelea, nădăjduind că va câștiga tămăduire de la El. Dar de vreme ce lui îi era cu neputință să meargă el însuși în Iudeea, a trimis rugămintele către Domnul Hristos, ca El să vină la dânsul, în Edesa. Dar îndoindu-se și de aceasta, că nu va voi să vină la dânsul Domnul, a trimis pe un zugrav iscusit, cu numele Anania, ca cel puțin să-i închipuiască fața Lui pe icoană; ca măcar închipuirea feței Lui să o vadă și să o aibă pe aceea întru răcorirea bolii sale, pentru că mare dragoste câștigase către El, încredințându-se din auzire.

Scrisoarea lui Avgar era scrisă astfel: „Avgar, domnul Edesei, lui Iisus Mântuitorul cel bun, Care S-a arătat în laturile Ierusalimului în trup, să se bucure! Eu am auzit despre Tine și despre preaslăvitile Tale faceri de minuni, cum că fără de doctorii și fără de buruieni tămăduiești bolile; orbilor le dai vedere; șchiopilor, umblare; pe cei leproși îi curățești și izgonești din oameni duhurile necurate; pe cei slăbănogi, care de mulți ani zac pe pat, îi tămăduiești cu cuvântul, și pe cei morți îi înviezi. Deci unele ca acestea auzindu-le eu, din două una gândesc despre Tine: că ești ori Dumnezeu coborât din cer, ori Fiul lui Dumnezeu, căci lucrezi niște minuni ca acestea de mirare.

De aceea scriu către Tine această smerită „a mea rugămintele, ca să Te ostenești a veni la mine și să-mi vindeci bolile mele cele netămăduite, de care pătimesc de mulți ani. Aud încă și aceasta, că evreii Te urăsc și voiesc să-Ți facă și oarecare rău. Iar eu am o cetate care, deși nu este foarte mare, însă este preafrumoasă și îndestulată cu toate bunătățile; deci vino la mine și locuiește în cetatea mea, care ne va fi nouă amândurora îndestulată cu toate cele de trebuință”.

Cu o scrisoare ca aceasta de la Avgar, ajungând zugravul Anania la Ierusalim, l-a găsit pe Iisus Hristos în mijlocul mulțimii poporului, stând la arătare și spunând cuvânt de învățătură, de aceea nu a putut să se apropie îndată de El din pricina înghesuirii și strâmtorării poporului. De aceea, așteptând o vreme până ce se va risipi poporul, s-a suit pe o piatră care era puțin mai sus de la pământ și, privind cu dinadinsul spre fața Mântuitorului, se căznea să o închipuiească pe dânsa, dar nu putea; astfel voind Atotvăzătorul și Preasfânta Sa față schimbând-o cu darul și cu slava dumnezeiască neînchipuită și neajunsă. Deci Anania ostenindu-se mult, n-a sporit nimic.

Atunci Domnul a poruncit Apostolului Toma să meargă și să cheme pe acel bărbat care stătea pe piatră și închipuia fața Lui. Iar acela fiind adus și neînțepând a grăi ceva, l-a chemat Domnul pe el la sine pe nume și după meșteșug, numindu-l Anania zugravul. Deci, spunându-i pricina venirii lui, i-a zis: „Unde este scrisoarea stăpânului tău, Avgar, pe care ai adus-o din Edesa?” Iar Anania, uimindu-se de mirare și de spaimă pentru mai înainte-vederea Domnului, a scos degrabă din sân scrisoarea domnului său și cu cutremur a dat-o în mâinile Mântuitorului. Iar Domnul, citind-o, a scris răspuns lui Avgar, astfel: „Fericit ești Avgare, cela ce nu m-ai văzut și ai crezut în Mine, căci scris este pentru Mine, că cei ce mă văd pe Mine nu vor crede, iar cei ce nu mă văd, vor crede în Mine și vor moșteni viața cea veșnică. Imi scrii Mie ca să vin la tine, dar Mie Mi se cade să săvârșesc aceea pentru care sunt trimis și după săvârșire să Mă

întorc la Tatăl, Cel ce M-a trimis pe Mine. După ce Mă voi înălța, voi trimite la tine pe unul din ucenicii Mei. Acela te va tămădui desăvârșit de bolile cele ce te-au cuprins pe tine și prin botez îți va da viața cea veșnică ție și celor ce sunt cu tine".

Scriind Domnul nostru Iisus Hristos o scrisoare ca aceasta lui Avgar, a pecetluit-o cu pecetea pe care era scrisă cu slove evreiești aceasta: „A lui Dumnezeu vedere, dumnezeiască minune!" Iar după scrierea și pecetluirea ei, împlinind Domnul o altă dorință a lui Avgar și a zugravului, a poruncit ca să-i aducă apa și Și-a spălat Preasfânta Sa față și a șters-o cu mahrama cea în patru colțuri ce i s-a dat Lui. Și, o, minune! Apa cea proastă s-a schimbat prin iconomie în zugrăvire de vopsele și preasfânta asemănare a feței celei dumnezeiești s-a închipuit pe mahrama aceea, pe care Domnul dând-o cu scrisoarea lui Anania, i-a zis: „Du-o și dă-o celui ce te-a trimis pe tine!" Acestea au fost în zilele cele mai de pe urmă ale petrecerii pe pământ a lui Hristos, aproape de pătimirea Lui.

Și s-a întors Anania în Edesa la domnul său și i-a dat lui acea închipuire a feței lui Hristos nefăcută de mână pe mahramă și epistola cea scrisă. Iar Avgar, luând-o, s-a umplut de mare bucurie și, sărutându-le pe amândouă cu dragoste și închinându-se chipului lui Hristos, îndată a câștigat schimbare de durerile sale, fără numai puțină parte de stricăciune rămăsese pe fața lui, până la acea vreme în care avea să vină la dânsul ucenicul cel trimis de Domnul.

Iar după pătimirea cea de bunăvoie a Domnului, după înviere și după Înălțarea Lui la cer, a mers la Edesa Tadeu, cel trimis de dumnezeiescul Duh. El a fost unul din cei șaptezeci de apostoli. Acesta, învățându-l destul pe Avgar sfânta credință cea întru Hristos, l-a adus la botez. Și când a intrat Avgar în sfânta scaldătoare și s-a botezat, îndată s-a tămăduit și de acea parte de lepră ce mai rămăsese, și a ieșit curat și sănătos cu trupul și cu sufletul. Cu dânsul s-a botezat și toată casa lui, apoi și toată cetatea și se slăvea în Edesa numele Domnului nostru Iisus Hristos/ al Unuia adevăratului Dumnezeu.

La porțile cetății Edesa era un idol al unui oarecare zeu elinesc, care stătea de mulți ani acolo, și căruia îi era dator să i se închine oricine intra în cetate. Pe acel idol, Avgar, aruncându-l de acolo și sfărâmându-l, a făcut în zidul de piatră, deasupra porților, un loc rotund și adânc încât să nu-l vatăme ploaia. Apoi, lipind pe o scândură de lemn neputregăios mahrama chipului lui Hristos cel nefăcut de mână, punându-i împrejur aur cu mărgăritare de mare preț și împodobind-o, a pus-o în locul acela în zid deasupra porților, făcând încă și o scrisoare de aur în acest fel: „Hristoase Dumnezeule, tot cel ce nădăjduiește spre Tine nu se va rușina!"

Și a poruncit popoarelor ca oricine va intra în cetate și va ieși, să se închine acelui dumnezeiesc chip al Domnului nostru Iisus Hristos și a întărit și prin lege aceea, ca și în neamurile cele mai de pe urmă, cu neschimbare, să se dea o cinste ca aceea închipuirii Domnului. Acea evlavioasă poruncă și așezare de lege s-a păzit în toate zilele vieții lui și în zilele fiului lui, care a domnit după dânsul în Edesa, asemenea și în zilele nepotului său, vreme de mulți ani. După aceea, unul din strănepoții lui Avgar luând domnia acelei cetăți, iar s-a înnoit păgânătatea cea de demult, pentru că boierul acela, îndărătnicindu-se și depărtându-se de Hristos, s-a abătut la elineasca închinare de idoli. Deci, văzând pe porțile cetății chipul lui Hristos, care se cinstea de toți cei ce intrau și ieșeau, i-a venit greu, fiind vrăjmaș al lui Hristos, și a voit să surpe de acolo acea dumnezeiască închipuire, iar în locul ei să pună un idol diavolesc.

Iar episcopul cetății, înștiințându-se de acest lucru și făcându-i-se lui vestire de la Dumnezeu, s-a dus noaptea cu clerul său la porțile acelea și, suindu-se pe o scară, a gătit o candelă cu untdelemn și, aprinzând-o, a pus-o înaintea sfântului chip al lui Hristos. Apoi, astupând-o cu cărămizi și cu var, a zidit locul și l-a netezit, pentru că așa i se poruncise lui din dumnezeiasca arătare. Și după ce s-a făcut nevăzut acel chip al lui Hristos nefăcut de mână, a încetat păgânul stăpânitor de la scopul său. Deci, după multă vreme, s-a dus din pomenirea omenească chipul acela și s-a uitat locul unde se zidise, încât nimeni nu știa de el, până la arătarea lui cea minunată, care s-a făcut astfel, după mulți ani.

În zilele binecredinciosului împărat Iustinian, Hosroe, împăratul Persiei, ducându-se cu multă putere de oaste împotriva cetății Edesei, a înconjurat-o și cu vitejie s-a bătut multă vreme, iar în urmă, cei din cetate slăbind, s-au aflat în mare frică și nepricepere și s-au rugat lui Dumnezeu cu lacrimi. Iar într-o noapte i s-a arătat episcopului Edesei, care se numea Evlavie, o femeie oarecare prea luminoasă, arătându-i cu degetul porțile cetății și locul din zid, zicându-i: „Deasupra acestor porți este ascuns dumnezeiescul chip cel nefăcut de mână al Mântuitorului Hristos. Scoate-l din zid și vei face bine!” Iar episcopul s-a dus cu sânguință la porțile acelea și, suindu-se la locul arătat în zid, l-a aflat precum i se spusese în descoperire, pentru că a cunoscut zidirea aceea. Deci, destupând-o și luând cărămizile, a aflat chipul cel preacinstit și preasfânt al lui Hristos întreg și nevătămat, și candela nestinsă de atâția ani și plină de untdelemn. Încă și pe cărămida cu care era astupat chipul, se închipuise altă asemănare a feței lui Hristos, nefăcută de mână.

Deci luând episcopul din locul acela acea sfântă mahramă pe care era închipuirea Mântuitorului, a arătat-o oamenilor din cetate. Și toți au avut bucurie mare și îndrăzneală, nădăjduind spre Domnul. Iar episcopul a dus cu litie chipul Domnului pe zidurile cetății și a arătat fața Mântuitorului oștirilor persienești care tăbărâseră asupra cetății. Deci îndată toată puterea perșilor s-a tulburat de frică mare și a început să fugă, gonită fiind de puterea dumnezeiască. Astfel cetatea Edesa s-a izbăvit de vrăjmașii săi prin milostivirea lui Hristos Domnul nostru și prin arătarea preasfântului Său chip, cel nefăcut de mână.

După aceea, trecând iarăși mulți ani, a fost la greci împăratul Roman Lecapenul, care se mai numea și Porfirogenet, cel ce a împărățit cu ginerele său, Constantin, fiul împăratului Leon cel înțelept. Atunci acea sfântă mahramă, care avea pe dânsa închipuirea cea nefăcută de mână a dumnezeieștii fețe a lui Hristos, a fost adusă din Edesa, care era stăpânită de saracini, în Constantinopol, căci în vremea aceea, toată Siria, în care era și cetatea Edesa, era sub stăpânirea saracinilor. Acea aducere s-a făcut astfel:

Împăratul grec Roman, dorind să aibă în cetatea sa împărătească acea vistierie fără de preț, a trimis rugăminte de multe ori emirului saracinilor, ca să-i dea chipul lui Hristos cel nefăcut de mână. Dar emirul, fiind rugat de creștinii Edesei, n-a voit să dea chipul acela împăratului grec, ci a făcut război, căci împăratul Roman a trimis putere grecească asupra Edesei și a strâmtorat-o, oștindu-se împrejurul laturii Edesei. Atunci edesenii au trimis rugăminte către împăratul grecesc, să nu-i bată și să nu le pustiască pământul. Iar împăratul cerea de la dânsii chipul lui Hristos, însă emirul saracinilor, în a cărui stăpânire era Edesa, nu voia să-l dea în dar. De aceea, împăratul creștinesc, fiind cuprins de mare dorință să aibă la el chipul lui Hristos, cel nefăcut de mână, a dat emirului douăsprezece mii de arginți și două sute de saracini vestiți, care fuseseră în robie la greci. El i-a dat încă și o scrisoare a sa cu pecete împărătească de aur, ca niciodată să nu ridice război împotriva Edesei și asupra cetăților celor dimprejurul ei.

Astfel și-a câștigat dorința, luând chipul cel nefăcut de mână al lui Hristos și împreună cu dânsul și scrisoarea aceea, pe care Domnul nostru Iisus Hristos o scrisese către Avgar, domnul Edesei, precum s-a zis mai înainte. Deci l-a adus cu slavă pe mâinile arhierilor și ale celorlalți cinstiți bărbați ai rânduielii duhovnicești, în cetatea împărătească. Și se făceau în cale și în Constantinopol multe minuni de la acel preacinstit chip, pentru că toate bolile se tămăduiau, orbii se luminau, surzii auzeau, șchiopii umblau și diavolii se izgoneau. Iar un oarecare om îndrăcit striga, zicând: „Primește, Constantinopole, slava și veselia ta, și tu, Porfirogenete, cinstea împărăției tale!” Astfel strigând omul acela, s-a tămăduit de îndrăcire.

Deci s-a așezat prăznuirea aducerii chipului cel nefăcut de mână al lui Hristos, în ziua a 16-a a lunii august, în care l-a luat pe el înăuntrul său împărătească cetate, cu mare cinste și prăznuire, și l-a pus în Biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numește Fare, spre apărarea cetății și spre slava lui Hristos, Dumnezeuul nostru, Cel împreună slăvit cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Notă. Chipul cel nefăcut de mână al lui Hristos s-a adus din Edesa în Constantinopol în anul 6452 de la facerea lumii - după mărturia scriitorului de ani al Constantinopolului, Gheorghe Chedrinos -, adică în anul 944 de la întruparea lui Dumnezeu.

SFÂNTUL MUCENIC DIOMID DOCTORUL **(16 august)**

Sfântul Diomid era de neam din Tarsul Ciliciei, cu meșteșugul doctor, iar de credință creștin. El tămăduia nu numai trupurile, dar și sufletele omenești, pentru că învăța pe păgâni să creadă în Hristos și îi aducea la Sfântul Botez. Iar în vremea împăratului Dioclețian a lăsat Tarsul și a mers în Niceea, cetatea Bitiniei, acolo făcând multe tămăduiri, după obiceiul său, nu atât cu doctorii pământești, cât cu chemarea numelui Atotputernicului și dătătorului de tămăduiri, Hristos și cu însemnarea cinstitei Cruci tămăduia toate bolile și încredința pe cei necredincioși. Deci mulți se întorceau de la înșelăciunea idolească prin doctoria și învățătura lui.

Dar împăratul Dioclețian, fiind atunci în părțile Răsăritului și înștiințându-se de acest lucru, a trimis să-l prindă. Însă ostașii trimiși, mergând la dânsul, l-au aflat săvârșit în Domnul. Deci au tăiat capul mortului, ca să-l ducă împăratului. Iar după tăierea capului, toți ostașii aceia și-au pierdut lumina ochilor, rămânând orbi. Astfel au fost duși de alții la împărat, împreună cu capul cel tăiat al lui Diomid. Și văzând împăratul capul și ostașii orbi, le-a poruncit să ia capul și să-l lipească la trup, la locul său. Și făcând ostașii aceasta, îndată au văzut și au crezut în Hristos, adevăratul Dumnezeu, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

SFÂNTUL MUCENIC CONSTANTIN BRÂNCOVEANU VOIEVOD, CU FIII SĂI, CONSTANTIN, ȘTEFAN, RADU, MATEI ȘI CU IANACHE, RUDENIA SA **(16 august)**

Acest binecredincios și de Hristos iubitor Voievod al Țării Românești s-a născut la anul 1654 din părinți de bun neam, după tată fiind coborâtor din voievodul Matei Basarab, iar după mamă, nepot al voievodului Șerban Cantacuzino, în timpul căruia, la anul 1688, s-a tipărit pentru întâia dată în întregime Sfânta Scriptură în limba română.

Rămas orfan de tată încă din pruncie, tânărul Constantin a fost crescut de către unchiul său, stolnicul Constantin Cantacuzino, cel mai învățat boier al vremii sale. Acesta s-a îngrijit să-i pună dascăli înțelepți spre a primi învățatură aleasă. Pentru iscusința și înțelepciunea sa, Constantin a primit înalte dregătorii, bucurându-se de multă cinstire încă din tinerețe.

După moartea voievodului Șerban Cantacuzino la anul 1688, luna octombrie în 29 de zile, la stăruințele tuturor boierilor și dregătorilor țării, vrednicul Constantin Brâncoveanu a primit scaunul de domn al Țării Românești, fiind uns de către patriarhul de Constantinopol Dionisie IV Seroglanul și de mitropolitul Teodosie. Împodobit de Dumnezeu cu daruri alese, el a cârmuit țara cu adâncă pricepere și înaltă priveghere, cu blândețe și răbdare creștinească.

Luând în ajutor pe Hristos, Împăratul veacurilor, și având pildă pe vrednicii săi înaintași, Constantin voievod își începu slăvita domnie punând temelie celei mai mari mănăstiri ctitorite de el, cea de la Hurezi,

unde și-a pregătit și loc de veșnică odihnă. Nenumărate sunt însă bisericile și mănăstirile ridicate sau înzestrate de milostivul și evlaviosul domnitor pe tot cuprinsul Țării Românești.

Dărnicia și purtarea de grijă a evlaviosului Voievod Constantin Brâncoveanu nu cunoșteau margini. Ele nu se vor opri la hotarele Țării Românești, ci se vor revărsa și la frații români din Moldova și din Transilvania, la toate patriarhiile ortodoxe, la dreptcredincioșii creștini aflați în suferință pe meleagurile siriene, caucaziene și arabe, la Locurile Sfinte ale Răsăritului: la Ierusalim, la Athos, la Sinai și la mănăstirile din Grecia și din insulele grecești.

Iar după aproape 25 de ani de strălucită domnie i-a fost dat marelui Voievod Constantin Brâncoveanu, împreună cu cei patru fii ai săi, Constantin, Ștefan, Radu și Matei, precum și cu sfetnicul Ianache, să fie părtași patimilor lui Hristos și să fie încununăți cu coroana sfântă a muceniciei. Aceasta s-a petrecut astfel:

În Săptămâna Patimilor din anul 1714, în urma trădării unor boieri, care l-au clevetit că uneltește împotriva turcilor, la București a sosit o mulțime de ostași trimiși de sultanul Ahmed al III-lea, care l-au luat pe Constantin Vodă cu fiii și ginerii săi și l-au dus la Înalta Poartă, în jalea tuturor locuitorilor orașului. Luându-și rămas bun, Constantin a zis noului domnitor și celor din apropierea lui: „Dacă aceste nenorociri sunt de la Dumnezeu pentru păcatele mele, facă-se voia Lui! Dacă sunt însă fructul răutății omenești, pentru pieirea mea, Dumnezeu să ierte pe dușmanii mei”.

La Constantinopol, creștinul voievod și fiul său cel mare au fost chinuiți cumplit de către necredincioși vreme de patru luni, ca să dea toate averile lor, pe care turcii le bănuiau că sunt foarte mari, însă nu găsiseră decât puține. Deci au fost supuși la amarnice munci: întinderea pe roată, cetluirea capului cu un cerc de fier, arderea cu fierul înroșit în foc pe piept și pe spate, înțeparea mâinilor și a picioarelor. La sfârșit, după ce au smuls tot ce se putea de la bătrânul voievod, fără însă să găsească averea la care se așteptau ei, turcii l-au pus să aleagă între trecerea la mahomedanism și moarte. Dar Constantin și fiii săi au rămas neclintiți în credința lor, astfel că în ziua praznicului Adormirii Maicii Domnului, la 15 august, când Dreptcredinciosul Voievod Constantin Brancoveanu împlinea 60 de ani și era ziua de nume a doamnei sale, Marica, el a fost scos din temniță împreună cu fiii săi și cu sfetnicul Ianache, pentru a primi sfârșitul mucenicesc.

Mărturisitorii lui Hristos au fost duși pe străzile orașului lui Constantin, îmbrăcați numai în cămăși, desculți, cu capetele descoperite și legați în lanțuri, întocmai ca răufăcătorii. La locul de tăiere aștepta mulțime de popor, sultanul Ahmed al III-lea, vizirul său și ambasadorii marilor puteri europene. Acolo muceniecii fiind puși în genunchi, mult pătimitorul Constantin i-a îmbărbătat pe fiii săi: „Fiii mei, iată, toate avuțiile le-am pierdut. Să nu ne pierdem și sufletele! Stați tari, bărbătește, dragii mei, și nu băgați seamă la moarte. Priviți la Hristos, Mântuitorul nostru, câte a răbdat pentru noi și cu ce moarte de ocară a murit! Credeți tare în aceasta și nu vă mișcați din credința ortodoxă pentru viața și lumea aceasta! Aduceți-vă aminte de Sfântul Pavel, ce zice: că nici sabie, nici îmbulzeală, nici moarte, nici alta orice nu-l va despărți de Hristos; că nu sunt vrednice muncile și nevoile acestea de aici spre mărirea ceea ce o va da Hristos. Acuma dară, o dulcii mei fii, cu sângele nostru să spălăm păcatele noastre”.

Deci au căzut capetele vistiernicului Ianache Văcărescu, apoi al fiului celui mare, Constantin, după aceea al lui Ștefan și al lui Radu. Iar când a venit rândul copilului Mateiaș, care avea numai 12 ani, și călăul a ridicat sabia să-i taie capul, acesta s-a înspăimântat și a strigat sultanului să-l ierte că se va face musulman. Atunci tatăl său, plin de bărbăție, i-a zis: „Din sângele nostru n-a mai fost nimeni care să-și piardă credința. Dacă este cu puțință, să mori de o mie de ori, decât să-ți lepezi credința strămoșească pentru a trăi câțiva ani mai mulți pe pământ”. Atunci copilul s-a întărit și, întinzându-și liniștit gâtul pe tăietor, a zis călăului: „Vreau să mor creștin. Lovește!”

Trupurile mucenicilor au fost apoi aruncate de păgâni în mare, de unde au fost culese de creștini milostivi, care le-au îngropat în taină și cu evlavie, nu departe de Constantinopol, în insula Halchi, în biserica mănăstirii Maicii Domnului, care fusese ajutată înainte de domnul Constantin. Credincioasa sa soție, doamna Marica, cu care voievodul avusese 11 copii - patru fii și șapte fete -, a fost surghiunită cu fetele sale și cu ginerii pentru mai mulți ani. În 1720, ea a reușit să aducă în țară sfintele moaște ale domnitorului și le-a înmormântat în biserica Sfântul Gheorghe Nou din București, ctitoria sa, unde de atunci și până în zilele noastre veghează lumina candelii care amintește locul de odihnă al Voievodului mucenic.

La 20-21 iunie 1992, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a canonizat pe marele Voievod martir Constantin Brâncoveanu, împreună cu cei patru fii ai săi și cu rudenii săi, Ianache, trecându-i în rândul sfinților, cu zi de prăznuire în calendar la 16 august. Cu ale căror sfinte rugăciuni, Doamne Iisuse Hristoase, miluiește-ne și ne mântuiește pe noi. Amin.

SFANTUL MUCENIC MIRON PREOTUL **(17 august)**

Sfântul Miron preotul a trăit în Ahaia, pe vremea păgânului împărat Deciu, fiind ighemon în acea țară Antipatru. El era de neam cinstit și bogat, bun la obicei și având dragoste fierbinte către Dumnezeu și către oameni; și era cu toată viața plăcut lui Dumnezeu.

Iar în ziua Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, intrând Antipatru în biserica creștinească ca să prindă pe creștinii adunați și să-i schingiuiască, Sfântul Miron umplându-se de râvnă, a defăimat pe ighemon cu muștrări și l-a ocărât. Deci l-au prins, l-au chinuit cumplit și, spânzurându-l de un lemn, l-au strujit cu unghii de fier și l-au ars cu foc. Și fiind aruncat într-un cuptor încins, a ieșit foc din cuptor și a ars 150 de slugi păgâne, care stăteau împrejur. Iar sfântul era păzit cu darul lui Hristos și binecuvânta pe Dumnezeu, stând viu și nevătămat în mijlocul cuptorului. Și se vedeau în văpaie sfinții îngeri înconjurându-l și prefacând focul în răcorire.

Apoi, cuptorul stingându-se și sfântul ieșind din el fără vătămare, îl sileau să se închine idolilor. Și nesupunându-se el, ighemonul a poruncit să-i jupească pielea de pe dânsul în curele, de la umeri până la picioare. Iar mucenicul, rupând o curea de pe sine, a aruncat-o în fața ighemonului. Deci iarăși a fost strujit cu unghii de fier peste trupul cel jupuit, apoi s-a dat fiarelor spre mâncare, dar sfântul a rămas nevătămat de ele. Și văzându-se ighemonul Antipatru rușinat de Miron, răbdătorul de chinuri al lui Hristos, s-a umplut de mânie și de nebunie și s-a ucis singur cu mâinile sale, pierind cu sunet și dându-și necuratul său suflet diavolilor în iad spre veșnica muncă.

Iar Sfântul Mucenic Miron a fost dus în cetatea Cizicului și acolo, tăindu-i-se capul, s-a sfârșit, dându-și sfântul său suflet în mâinile lui Dumnezeu. Deci, luând cunună mucenicească, a intrat întru bucuria Domnului său.

SFÂNTUL MUCENIC PATROCLU **(17 august)**

Pe vremea împărăției lui Aurelian, fiind mare prigonire împotriva creștinilor din Galia, precum și de prin alte părți, era în cetatea Tricasinei un bărbat cinstit cu numele Patroclu. El viețuia înaintea cetății, în

casa care îi rămăsese de la părinții săi, având bogății și averi multe, slujind ziua și noaptea Dumnezeului ceresc, iubind legea Lui și păzind creștineasca credință. Deci, fiind învățat bine la înțelegerea cărților, se îndeletnicea întotdeauna cu citirea dumnezeieștilor Scripturi și în toate ceasurile își pleca genunchii la rugăciune. El gusta hrană o dată în zi, și anume în ceasul al doisprezecelea, săvârșind mai întâi, înaintea mâncării, multe laude și rugăciuni lui Dumnezeu. Iar bogățiile pe care le avea, el le împărțea la săracii care aveau trebuință, la văduve și la orfani, dar mai vârtos la creștinii cei săraci, care iubeau din toată inima pe Dumnezeu. Deci atât de multe erau îndurările lui, încât li se părea săracilor că învățătorul acela le împarte comori cerești, pentru că nu-și ascundea lui comori pe pământ, ci la ceruri; și se înstrăina de toate desfătărilor lumești, așteptând împărăția lui Dumnezeu.

Astfel acest sfânt bărbat, fiind cu frica lui Dumnezeu, trăia în postiri și rugăciuni și viețuind în toată plăcerea de Dumnezeu, i s-a dat de la El stăpânire asupra diavolilor și darul tămăduirii bolilor. Deci sfântul izgonea duhurile cele viclene cu puterea lui Hristos și tămăduia toate bolile întru oameni.

În acea vreme, păgânul împărat Aurelian, prigonitorul cel cumplit al creștinilor, plecând din cetatea Seconiei, s-a dus în Tricasia și, auzind de Sfântul Patroclu, a poruncit să-l prindă și să-l aducă la dânsul. Și, văzându-l pe dânsul, i-a zis: „Am auzit despre neînțelegerea ta, că cinstești credința cea deșartă și te închini Aceluia Care a fost bătut de oameni peste obraz!” Dar sfântul n-a răspuns împotriva aceluia cuvânt fără de minte.

Atunci Aurelian a zis: „Cum te numești?” Sfântul a grăit: „Numele meu este Patroclu”. Aurelian l-a întrebat: „De ce credință ești și cărui Dumnezeu te închini?” Sfântul Patroclu a răspuns: „Mă închin Dumnezeului celui viu și adevărat, Care viețuiește în ceruri, Care privește pe cei smeriți și Care le știe pe toate, mai înainte de a se face ele”. Aurelian a zis: „Depărtează-te de nebunia aceasta și închină-te zeilor noștri, căci vei avea de la noi cinste și bogăție, iar numele tău va fi slăvit”. Sfântul a răspuns: „Eu nu știu alt Dumnezeu afară de Cel Unul adevărat, Care a făcut cerul și pământul, marea și toate cele văzute și nevăzute”. Aurelian a zis: „Arată-ne nouă, dacă sunt adevărate cele ce grăiești”. Patroclu a răspuns: „Cu adevărat, toate cele grăite de mine sunt adevărate; dar, de vreme ce minciuna a biruit întru voi, de aceea nu credeți, pentru că adevărul este urât minciunii”.

Aurelian a zis: „De nu vei jertfi zeilor, te voi da pe tine focului”. Sfântul a răspuns: „Eu aduc jertfa de laudă și pe mine însumi întru jertfa Dumnezeului meu, Care a binevoit a mă chema pe mine la mucenicie pentru numele Lui cel sfânt”. Atunci împăratul Aurelian, umplându-se de mânie, a poruncit să pună în picioarele mucenicului obezi de fier înroșite în foc, să-i lege mâinile înapoi cu lanț de fier înroșit în foc și să-l arunce în temniță până ce va socoti cum să-l piardă pe el. Iar sfântul, fiind în legături, se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Fie, Doamne, mila Ta ca să mă mângâie pe mine, robul Tău, după cuvântul Tău”. Și iarăși: „Mă voi bucura și mă voi veseli de mila Ta, că ai căutat spre smerenia mea”.

Iar după trei zile, împăratul Aurelian, șezând înaintea poporului la divanul cel din priveliște, a poruncit să scoată pe mucenic din temniță și să-l pună înaintea judecății sale. Deci, sfântul fiind adus, împăratul a zis către el: „Vino, hulitorule, de te răscumpără de la moarte și jertfește zeilor!”

Mucenicul a răspuns: „Domnul nostru Iisus Hristos a răscumpărat sufletele robilor Săi din moartea cea veșnică și nu părăsește pe cei ce nădăjduiesc spre Dânsul; iar de voiești să ai ceva din vistieriile mele, îți voi da ție, pentru că te văd că ești sărac!” Aurelian a zis: „Cum mă numești pe mine că sunt sărac, când sunt împărat și am bogății fără de număr?” Sfântul a răspuns: „Ai bogății pământești pieritoare, dar ești sărac, neavându-te nici pe tine însuși, căci sfânta credință cea întru Domnul nostru Iisus Hristos nu ai strâns-o în vistieria inimii tale; de aceea vei fi osândit de Dumnezeu, Dreptul judecător, împreună cu tatăl tău, diavolul”. Aurelian a zis: „Mult mă ocărăști pe mine și nu pot ca să-ți fiu ție milostiv”. Mucenicul a zis: „Milostiv îmi este mie Dumnezeul meu, Căruia îi slujesc din tinerețe; și amar va fi ție, când vei fi dus la locul acela unde este muncit diavolul, căruia tu acum îi slujești; acolo vei vedea chinurile cele veșnice ce te așteaptă pe tine!”

A zis împăratul: „Eu nu știu cele ce zici, ci știu numai că tu ești în mâinile mele și nu este altul care să te scoată pe tine din mâinile mele”. Sfântul a zis: „Ai trupul meu în stăpânirea ta, dar nu poți să te atingi de sufletul meu, pentru că nimeni nu are putere peste dânsul, decât numai singur Dumnezeu, Care l-a zidit pe el și Care ne-a zis și nouă, robilor Săi: Nu vă temeți de cei ce omoară trupul, iar sufletul nu pot să-lucidă; ci vă temeți mai ales de Acela Care poate ca și sufletul și trupul să-l piardă în gheena focului”. Împăratul Aurelian a zis: „Oare n-au o putere ca aceea zeii noștri, care ne dau nouă adevărate răspunsuri ori de câte ori îi întrebăm pe ei, și pe tine, vrăjmașul și hulitorul lor, te lasă până acum să trăiești?” Grăit-a sfântul: „Știi cine sunt zeii voștri?” Aurelian a răspuns: „Zeii noștri sunt: Apolon cel ales, Dia cel mare și Artemida, mama zeilor. Ei spun înaintea oamenilor, fără minciună, cele ce au să fie”.

Sfântul Patroclu a zis: „Despre Apolon, căruia tu îi zici că este dumnezeu, am auzit de la părinții noștri că a fost păstor la dobitoacele lui Amdet, împăratul Tesaliei. Iar Dia, căruia tu te închini ca lui Dumnezeu, știm că a fost un om necurat, prea desfrânat, răpitor și scornitor de toate răutățile. El semăna învrăjbiri și zavistie între oameni, făcea ucideri și jefuia cele străine; și a murit cu preanecurată moarte, încât nici pământul n-a primit stârvul lui. Iar Artemida, care se zice că este maica zeilor voștri, cine nu știe că a fost o îndrăcire adevărată? O, ce ticăloasă nebunie a oamenilor celor orbiți cu necredința, care cinstesc cele deșarte și mincinoase!”

Împăratul a zis: „Mare este răbdarea mea, că ascult până acum aceste hule ale tale. Deci cuvântul cel mai de pe urmă îți spun ție: de nu te vei închina cu jertfe lui Apolon, lui Dia și Artemidei, îndată te voi ucide în ceasul acesta”. Mucenicul a răspuns: „Tiranule preanecurat, tu ești asemenea cu tâlharul care ucide pe omul nevinovat, iar trupul lui nu poate să-l mănânce; tot astfel ești și tu, care te lauzi asupra trupului meu! Chiar de mă vei și ucide, dar nu mă vei mânca; iar de ai și mânca trupul meu, dar sufletul meu nu poți să-l vatămi”. Mucenicul zicând acestea, Aurelian s-a mâniat foarte tare și îndată l-a judecat să fie tăiat cu sabia. Deci a poruncit ostașilor să-l taie, nu pe pământ uscat, ci într-o baltă mocirloasă, ca să nu se învrednicească de îngroparea omenească, ci să fie mâncat de jivine, de păsări și de fiare.

Și luând ostașii pe Patroclu, mucenicul lui Hristos, l-au dus la malul râului, care se numea Secvan, ca să-l taie în balta care este lângă mal. Iar sfântul, mergând cu veselie la moarte, se ruga, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, nu lăsa trupul meu să se afunde în acel loc mocirlos, ci dă slavă preasfântului Tău nume, ca să se mărească înaintea ochilor vrăjmașilor Tăi, și să nu zică păgânii: «Unde este Dumnezeul lor?» Ascultă, Stăpâne, rugăciunea mea, precum ai ascultat pe Moise și pe Aaron, care se rugau pentru poporul Tău, și, despărțindu-le lor marea, i-ai trecut pe ei uscat. Așa să-mi poruncești și mie, ca să trec râul acesta în partea cealaltă, în loc uscat, ca acolo să se verse sângele meu pentru Tine și trupul meu să se odihnească în loc fără baltă. Mântuiește-mă de tină, ca să nu mă afund; izbăvește-te-mă de cei ce mă prigonesc”.

Sfântul rugându-se astfel, s-au întunecat ochii ostașilor care îl duceau pe el și au început a nu mai vedea pe mucenicul; iar el, intrând în pârâu, mergea cu picioarele în apă până la jumătatea fluierelor. Și era râul acela mare și adânc, și încă atunci era umflat din pricina ploilor, însă apa n-a ajuns nici până la genunchii mucenicului. Deci, trecând pe celălalt mal, s-a suit în muntele care era acolo, zicând: Domnul păzește sufletele cuvioșilor Săi și îi izbăvește pe ei din mâna păcătosului. Iar ostașii, nevăzând pe mucenicul pe care-l duceau, se mirau și se spăimântau, temându-se de împărat, ca să nu spună că au eliberat de voie pe cel osândit și să înceapă a-i pedepsi pe ei. Deci ziceau între ei: „Cât de mare este Dumnezeul aceluia om, care l-a izbăvit din mâinile noastre nevăzut!” Iar alții ziceau între ei: „Acela nu era om, ci oarecare nălucire, căci s-a stins din ochii noștri!”

Astfel cercetând ei mult și neîndrăznind să se întoarcă la împărat, o femeie slujitoare de idoli a trecut cu luntrea de la malul celălalt al râului și, auzind cearta și mahnirea lor, a zis către ei: „Omul acela creștin, pe care voi îl căutați, l-am văzut în partea cealaltă a râului, pe munte, zăcând cu fața în jos și rugându-se către Dumnezeul său”. Iar ei, având picioare grabnice ca să verse sângele cel nevinovat, îndată au trecut râul cu luntrea și, alergând la munte, au găsit pe sfântul, precum le-a spus acea femeie. Atunci cel mai

mare ostaș a zis cu mânie către sfânt: „Cu adevărat ești vinovat de moarte, căci ai fugit de noi; dar, iată, iarăși ești în mâinile noastre și de acum nu vei mai scăpa de noi până ce vei muri sau vei jertfi zeilor, de voiești să fii viu”. Sfântul le-a răspuns: „Eu nu mă voi închina diavolilor celor necurați, ci numai Unuia adevăratului Dumnezeu”.

Ostașii au zis către dânsul: „Dar ce fel este Dumnezeul tău, născut sau făcut?” Sfântul a zis: „O, ce rătăcire deșartă! O, ce necredință a înșelătorului! O, ce cuvinte de nebunie! Pentru Dumnezeul cel ce este fără de început, cine poate să grăiască ceva? Și neamul Lui cine îl va spune? Acela a zis și toate s-au făcut. Acela a poruncit și s-au zidit toate cele ce sunt văzute și cele nevăzute. Acela a trimis izbăvitor neamului omenesc pe unul născut Fiul Său, pe Domnul nostru Iisus Hristos, Care Și-a vărsat sângele Său pentru noi, ca să ne izbăvească pe noi din pierzare și din veșnica moarte. Și, înviind a treia zi din morți, S-a înălțat la cer, ucenicii privindu-L, și le-a trimis lor pe Sfântul Duh, pe care Il făgăduise. Și precum Sfântul Duh a învățat prin gurile apostolilor, tot așa se cuvine a crede; pentru că învățătura Aceluia este dreaptă și adevărată. Iar cel ce nu va crede învățătura Aceluia, nu va vedea viața veșnică, ci mânia lui Dumnezeu va fi asupra lui în veci. Iar noi, creștinii, credem cu neîndoire și așteptăm să câștigăm viața veșnică de la Hristos, Dumnezeul nostru. Noi pătimim cu dragoste pentru Dânsul și murim cu osârdie, știind că ori de vom fi vii, ori de vom muri, ai Domnului suntem. Iar toți cei ce se închină diavolilor, ca și voi, cu diavolii împreună vor fi afundați în focul gheenei!”

Sfântul grăind acestea, ostașii mai mult s-au pornit spre mânie și, numindu-l pe el hulitor al zeilor lor, au scos săbiile spre tăierea lui. Atunci mucenicul s-a rugat către Dumnezeu, zicând: „Doamne, în mâinile Tale îmi dau sufletul meu, căci Tu știi că mor pentru numele Tău cel preasfânt!” Astfel a fost tăiat capul Sfântului Mucenic Patroclu. Iar după tăiere, ostașii luând capul lui, l-au aruncat departe de trup și s-au dus. În vremea aceea, erau în acel munte, undeva aproape, doi bătrâni săraci, care mai înainte primeau milostenie din mâinile sfântului. Deci, fiind și ei creștini, au văzut sfârșitul mucenicului și au auzit ultimele sale cuvinte. Iar după plecarea ostașilor, au luat cu mare frică trupul și capul mucenicului, temându-se să nu fie prinși de păgâni, și l-au ascuns până seara, spunând despre aceasta în taină întâiului preot al acelei cetăți, cel cu numele Evsevie.

Și sosind noaptea, preotul Evsevie a mers cu diaconul Liberie și, învelind cu pânză curată acel sfânt trup, l-au îngropat în aceeași noapte, cântând cuviincioasa cântare de psalmi cu liniște și nu cu multe lumânări, pentru că se temeau de păgâni. Așa s-a sfârșit mucenicul lui Hristos, Sfântul Patroclu, împărățind Aurelian peste romani; iar întru noi stăpânind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, I se cuvine cinste și slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUVIOSUL ALIPIE, ZUGRAVUL PECERSCĂI **(17 august)**

Cuviosul părintele nostru Alipie al Pecerscăi s-a arătat următor dumnezeiescului Evanghelist Luca, căci el slujea Domnului, Care ne-a făcut pe noi după chipul și după asemănarea Sa, închipuind cu minune nu numai fețele sfinților pe icoane, dar și bunătatea acelora, în sufletul său. Pe lângă aceasta s-a arătat și doctor minunat, a cărui viață dreptcredincioasă s-a închipuit nouă astfel:

În zilele binecredinciosului domn al Kievului, Vsevolod Iaroslavici și pe vremea egumeniei Cuviosului Nikon, după rânduiala lui Dumnezeu și după sfătuirea Cuvioșilor părinți Antonie și Teodosie, care s-au arătat la zece ani după moartea lor în Constantinopol, au venit la împodobirea sfintei biserici Pecersca niște zugravi greci. La aceștia a fost dat fericitul Alipie de către părinții săi, pentru învățătura zugrăvirii icoanelor. Deci Alipie a fost el însuși văzător al minunii despre care se scrie în povestirea cea pentru sfânta biserică a Pecerscăi, când zugravii împodobeau cu mozaic altarul și icoana Preasfintei Născătoare

de Dumnezeu singură s-a închipuit într-însul, apoi s-a luminat mai mult decât soarele; după aceasta un porumbel a zburat din gura ei, și după mult zbor a intrat în gura icoanei Mântuitorului ce era sus. Pe atunci fericitul Alipie, învățându-se, ajuta meșterilor săi și a scris în mintea sa, că lucrarea Preasfântului Duh petrece în cea sfântă biserică a Pecerscâi.

Deci, zugravii sfârșindu-și lucrul lor și împodobind cu chipuri sfânta biserică, Alipie a fost împodobit și el cu îmbunătățitul chip al rânduielii celei călugărești, de către cuviosul egumen Nicon. El a început a se deprinde a închipui duhovniceștile fapte bune ale sfinților, căci acum știa bine închipuirea cea materialnică a feței lor. Și era așa de meșter și preaînțelept în lucrul său, încât și din icoanele cele materialnice, cu darul lui Dumnezeu, putea să pună de față îmbunătățitele chipuri duhovnicești, căci a învățat meșteșugul zugrăvirii icoanelor, nu pentru adunare de bogății, ci pentru săvârșirea faptelor bune; pentru că lucra sfintele icoane, pe cât era de trebuință tuturor, egumenului și fraților, neluând nimic pentru osteneala sa.

El mai ales îi ruga pe toți ca, văzând în vreo biserică icoane învechite, sa-i spună lui; iar el, netrebuindu-i nici o plată pe pământ, le împodobește prin lucrul mâinilor sale. Sau de nu avea cândva să lucreze cuiva, atunci luând împrumut aur și argint pentru trebuința icoanelor, se îndeletnicea în ostenelele sale și, cărora le era dator, le plătea cu icoane. Aceasta o făcea ca să nu fie fără lucru, ci să se asemene sfinților părinți celor de demult, care la lucrul mâinilor se nevoiau de-a pururea, și însuși mai-marelii Apostol Pavel, care zice pentru sine: Că trebuinței mele și celor ce sunt cu mine, au slujit aceste mâini ale mele.

Iar de i se întâmpla cândva vreo dobândă din lucrul mâinilor lui, atunci o împărțea în trei părți: întâia parte o lăsa pentru nevoia icoanelor; a doua, pentru milostenia săracilor, iar a treia pentru, trebuința mănăstirească. Deci, astfel făcând în toți anii, nu se odihnea nici ziua, nici noaptea, pentru că noaptea se îndeletnicea în privegheri, în rugăciuni și la închinăciuni, iar ziua sosind, se nevoia la lucrul mâinilor, cu toată smerenia, necâștigarea, curăția, răbdarea, postul, dragostea și dumnezeiasca gândire. El niciodată nu se vedea fără lucru, încă nici nu lipsea niciodată de la soborul bisericesc pentru lucrul său.

Și văzând egumenul meșteșugul atât de îmbunătățit al acestui cuvios zugrav, căci era vrednic ca pe lângă monahicescul chip cel îngeresc, să închipuiască în sine și lucrarea chipului celui de o ființă al lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu, preotul după rânduiala lui Melchi-sedec, l-a ridicat pe el prin sârguința sa la treapta preoției. Atunci cuviosul, punându-se în sfeșnic ca o făclie, sau mai bine zis ca un chip la locul înalt, a strălucit cu mai multă podoabă îndoitelor fapte bune - monahicești și preoțești -, încât el s-a arătat nu chip simplu, ci făcător de minuni, dintre ale cărui faceri de minuni se cuvine a pomeni pe unele aici.

Un bogat oarecare din cetatea Kievului, fiind plin de lepră și căutând multă vreme ajutor de la doctori, de la vrăjitori și de la oameni de altă credință, n-a folosit nimic, ci mai mult rău și-a făcut. Atunci unul din prieteni l-a îndemnat să meargă la Mănăstirea Pecersca și să roage pe părinții aceia să se roage pentru dânsul, dar el abia a voit. Apoi, când îl duseră acolo, egumenul a poruncit să-l adape cu apă din puțul Cuviosului Teodosie și să-i spele capul și fața lui. Și îndată a scos atâta puroi pentru necredința sa, încât toți, de mirosul urât, au fugit de la dânsul. Deci s-a întors la casa sa, plângând și tânguindu-se, și de rușinea mirosului n-a ieșit la lumină multe zile, zicând către prietenii săi: „Acoperit-a rușinea obrazul meu, înstrăinatu-m-am de frații mei și nemernic m-am făcut fiilor maicii mele, căci nu am mers cu credință la Cuviosii părinți Antonie și Teodosie”.

Deci în toate zilele aștepta moartea. Însă venindu-și odată în sine, s-a gândit să-și mărturisească toate greșelile sale; de aceea a mers iarăși la Mănăstirea Pecersca, la Cuviosul acesta Alipie, și s-a mărturisit înaintea lui. Iar cuviosul i-a zis lui: „Bine ai făcut, fiule, mărturisindu-ți lui Dumnezeu păcatele tale înaintea nevredniciei mele, pentru că așa și proorocul mărturisește de sine, către Domnul, zicând: Zis-am: mărturisi-voi asupra mea fărădelegea mea Domnului; și Tu ai lăsat păgânătatea inimii mele”. Apoi l-a învățat pe el mult despre mântuirea sufletului și, luând vopsele pentru zugrăvirea icoanelor, i-a împodobit

fața lui, ungându-i bubele cele cu puroi. Apoi, ducându-l în biserică, l-a împărtășit cu dumnezeieștile Taine și i-a poruncit să se spele cu apa aceea cu care obișnuiesc preoții a se spăla după împărtășire. Deci chiar acolo i-au căzut lui bubele și îndată i s-a întors cea dintâi închipuire frumoasă a sănătății sale. Astfel, întru această facere de minuni, Cuviosul părintele nostru Alipie s-a făcut de un chip cu Domnul Hristos, căci precum Hristos a tămăduit pe cel leproș și i-a poruncit să se arate preotului și să aducă dar pentru curăția sa, tot astfel și acest cuvios a poruncit bubosului său să se arate înaintea lui, fiind în rânduiala slujbei preotești, și să aducă darul acela de care proorocul grăiește: Ce voi răsplăti Domnului pentru toate câte mi-a dat mie? Paharul mântuirii voi lua! Să pomenim aici și acest dar: că strănepotul acestui bubos, ca mulțumire pentru curăția lui, a ferecat un chivot de aur, care se află pe sfântul prestol al bisericii Pecerscăi.

Pe lângă aceasta, Cuviosul Alipie a mai fost iarăși de un chip cu Hristos, Cel ce a tămăduit și pe un orb din naștere; căci, precum Hristos a tămăduit pe acela, întâi ungându-i ochii cu tină, apoi poruncindu-i să se spele în scaldătoarea Siloamului, care se tâlcuiește "trimis", tot astfel și acest cuvios, întâi a uns bubele leproșului său cu vopsele de zugrăvit icoane, apoi i-a poruncit să se spele cu apa cu care se spală preoții după împărtășire și în acest fel l-a tămăduit de bubele cele întunecate, împreună încă și de orbirea păcatelor.

Deci toți cei ce atunci veniseră împreună din cetate, s-au mirat foarte mult de acea grabnică tămăduire, dar Cuviosul Alipie le-a zis lor: „Fraților, luați aminte la ceea ce se zice: Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci acest om mai înainte se robise vrăjmașului prin păcatele farmecelor, iar mai pe urmă a venit aici la Dumnezeu, deznădăjduit de mântuirea sa, după sfatul vrăjmașului, necrezând Domnului cel ce singur poate să mântuiască; de aceea mai multă stricăciune năvălise asupra lui, pentru necredința sa. Pentru că Domnul a zis: Cereți, dar nu așa cu îndoială, cereți cu credință, și vi se va da. Iar acum, când acela s-a întors și s-a pocăit înaintea lui Dumnezeu de cele ce a făcut, ascultându-l eu și Dumnezeu fiind bogat în milă, L-a tămăduit". Auzind oamenii acestea, s-au închinat și s-au întors înapoi cu cel tămăduit, slăvind pe Dumnezeu și pe ceea ce l-a născut pe El, încă și pe Cuviosii părinți Antonie și Teodosie și pe acest cuvios părinte, Alipie, ucenicul acelora, de care ziceau că într-adevăr acesta este la noi un nou Elisei, care l-a tămăduit de lepră pe bărbatul acela, ca Elisei pe Neeman Sirianul.

A mai fost încă și un alt oarecare bărbat iubitor de Hristos, tot din aceeași cetate a Kievului, care a zidit o biserică, și a voit să facă șapte icoane mari pentru împodobirea ei. Atunci a dat argint și scânduri pentru icoane la doi monahi ai Mănăstirii Pecersca, cunoscuți ai lui, rugându-i ca pentru zugrăvire să întrebe pe Alipie. Acei monahi n-au spus nimic lui Alipie, iar argintul l-au oprit pentru ei. Apoi, trecând câțeva vreme, a trimis omul acela la monahi, să afle dacă îi sunt icoanele zugrăvite. Iar ei au răspuns: „Mai mult argint îi trebuie lui Alipie". Și iar au luat argintul trimis de om, pe care, de asemenea, l-au oprit. Apoi, fiind fără de rușine, au trimis la omul acela cuvinte nedrepte asupra sfântului, zicând că: „Îi mai trebuie încă pe atât pe cât a luat". Iar omul cel iubitor de Hristos a dat a treia oară, zicând: „Voiesc din mâinile lui numai rugăciune și binecuvântare". Dar fericitul Alipie nu știa nimic din ceea ce făceau acei monahi.

Deci după aceasta, omul iar a trimis, vrând să știe cu adevărat dacă îi sunt icoanele zugrăvite sau nu. Iar monahii, nemaștiind ce să răspundă, au zis: „Alipie a luat argintul tău în trei rânduri și acum nu vrea să zugrăvească icoanele". Pentru aceea, acel om iubitor de Hristos a mers cu mulți tovarăși în Mănăstirea Pecersca la Cuviosul egumen Nicon și i-a spus pricina mâhnirii sale. Iar egumenul, chemând pe Alipie, i-a zis: „Frate, de ce ai făcut acestui fiu al nostru o nedreptate ca aceasta, că te-a rugat de multe ori, dându-ți cât ai voit; iar tu, făgăduindu-te și luând atâta argint, nu-i zugrăvești lui icoanele, pe care uneori le faci și în dar?"

Răspuns-a Alipie: „Cinstite părinte, știi sfinția ta că niciodată nu m-am lenevit în acest lucru, dar acum nu știu despre ce-mi vorbești!" Egumenul iarăși a zis: „Ai luat trei prețuri pentru șapte icoane și nici până acum nu le-ai zugrăvit". Deci îndată, spre mustrarea sfântului, a trimis să aducă scândurile acelor icoane, care înainte de acea noapte se văzuseră nezugrăvite într-o cămară mănăstirească. Asemenea a poruncit să

cheme și pe acei monahi, prin care acel om trimitea sfântului argintul. Deci cei trimiși după scânduri le-au găsit zugrăvite foarte cu meșteșug și le-au adus înaintea egumenului și a celor ce erau cu el. Pe acelea văzându-le, toți s-au mirat și, înspăimântându-se cu cutremur, au căzut cu fața la pământ și s-au închinat acelor chipuri ne făcute de mână al Domnului, al Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și ale sfinților Săi.

După aceasta au venit și cei doi monahi care mințiseră împotriva lui Alipie, și neștiind de minunea ce se făcuse, au început a se certa cu sfântul, zicându-i: „Trei prețuri ai luat, iar icoanele nu le zugrăvești”. Și auzind cei ce erau acolo de această năpastă, le-au arătat icoanele, zicându-le: „Iată, icoanele acelea au fost zugrăvite de Dumnezeu Insuși, Care mărturisește nerăutatea lui Alipie”.

Iar ei văzându-le, s-au spăimântat de minunea ce se făcuse. Atunci egumenul, vădind furțișagul și minciuna lor, i-a izgonit din mănăstire și au căzut din toate lucrurile lor. Însă nici așa nu și-au lăsat răutatea lor, ci grăiau hule împotriva Cuviosului Alipie și spuneau oamenilor în cetate: „Noi singuri am zugrăvit acele icoane, iar stăpânul lor, nevrând să ne dea plata și lipsindu-ne de tocmeală, iată, a gândit și a mințit că acele icoane au fost zugrăvite de Dumnezeu, îndreptățind pe Alipie”. Astfel au oprit poporul ce alerga la privirea icoanelor și voia să se închine lor. Însă deși acei oameni au crezut atunci acelor monahi ce cleveau pe Cuviosul Alipie, dar Dumnezeu, Care preamărește pe sfinții Săi, precum singur a zis în Evanghelie: Nu poate cetatea să se ascundă stând deasupra muntelui, nici aprind făclia și o pun sub obroc, ci în sfeșnic ca să lumineze tuturor, n-a tănuțit îmbunătățirile nevoițe ale acestui cuvios bărbat, pentru că vestea despre minunea ce s-a făcut cu acele icoane a ajuns la domnul Vladimir Monomahul.

Această minune s-a adevărat încă și mai mult, pentru că, oarecând, prin voința lui Dumnezeu, luând foc toată cetatea Kievului, a ars și biserica ce avea acele icoane; dar după foc s-au găsit toate acele șapte icoane întregi și nevătămate. Deci auzind voievodul de acest lucru, a mers el însuși să vadă minunea ce se făcuse. Și văzând icoanele ce rămăseseră, a auzit cu încredințare despre ele cum s-au zugrăvit într-o noapte, cu voia lui Dumnezeu, Care a izbăvit de năpaste pe Cuviosul Alipie. Atunci voievodul Vladimir Monomahul a proslăvit pe Dumnezeu, Făcătorul tuturor, Care a făcut atâtea minuni, pentru faptele bune ale Cuviosului Alipie; apoi, luând din acele icoane una a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a trimis-o în cetatea Rostovului, în biserica cea de piatră zidită de dânsul. Și s-a întâmplat oarecând de a căzut și acea biserică din Rostov, însă acea icoană a rămas nevătămată. Atunci a dus-o în biserica de lemn, care și aceea după o vreme a ars de foc, dar icoana a rămas iarăși nevătămată, neavând nici o stricăciune de foc. Toate acestea închipuiau îmbunătățita viață a Cuviosului părintelui nostru Alipie, pentru care acele icoane s-au zugrăvit fără de mână.

Acum să venim și la minunea care s-a întâmplat la sfârșitul sfântului, anume, cum acest meșter zugrav făcător de minuni a trecut de la această viață vremelnică la cea veșnică. Un dreptcredincios i-a dat Cuviosului părinte Alipie o icoană, Adormirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, ca s-o zugrăvească, rugându-l s-o gătească de praznicul Adormirii. Iar după câteva zile cuviosul s-a îmbolnăvit și se apropia de sfârșitul său; icoana rămânând nezugrăvită. Din această pricină, omul acela se supăra și se mânia asupra sfântului. Dar Alipie îi zicea: „Fiule, nu te supăra venind la mine, ci aruncă-ți spre Domnul grija ta, căci El va face cum va voi: Icoana va sta la locul ei la praznicul său”. Deci omul, crezând cuvintelor cuviosului, s-a dus bucurându-se la casa sa. Apoi, venind iarăși la Vecernia praznicului Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și văzându-și icoana nezugrăvită și pe Cuviosul Alipie mai bolnav, îl defăima, zicându-i: „De ce nu mi-ai spus de slăbiciunea ta, că aș fi dat altuia să-mi zugrăvească icoana, ca praznicul să-mi fie luminos și cinstit? Dar acum, iată că m-ai rușinat”. Cuviosul i-a răspuns cu blândețe: „O, fiule, oare am făcut aceasta din lenevire? Însă Dumnezeu poate ca icoana Maicii Sale să o zugrăvească cu un cuvânt, pentru că eu acum mă duc din lumea aceasta, precum mi-a arătat mie Domnul, iar pe tine nu te voi lăsa întristat”. Auzind aceasta, omul acela a plecat foarte întristat.

Și iată, după plecarea acelui om, a intrat un tânăr luminos la Cuviosul Alipie și a început a zugrăvi acea icoană; iar Alipie, socotind că stăpânul icoanei s-a supărat pe dânsul și a trimis alt zugrav, la început i se părea că acela este un om, dar graba și frumusețea lucrului îl arăta pe el că este înger, căci uneori punea

aur pe icoană, iar alteori freca pe piatră felurite vopsele și cu acelea zugrăvea; și astfel, în trei ceasuri a zugrăvit o icoană foarte frumoasă. După aceea a zis către cuvios: „Părinte, oare lipsește ceva de aici sau am greșit în ceva?” Cuviosul i-a răspuns: „Bine ai făcut-o, Dumnezeu ți-a ajutat să o zugrăvești cu așa frumoasă podoabă, și Insuși El a lucrat aceasta prin tine”. Apoi, sosind seara, zugravul acela s-a făcut nevăzut cu icoana.

Iar stăpânul icoanei a petrecut toată noaptea fără somn, de mâhnire că nu avea icoana gata pentru praznic, numindu-se pe sine nevrednic de un dar ca acesta și foarte păcătos. Apoi, sculându-se, s-a dus la biserică ca să plângă acolo de a sa greșeală; dar, deschizând ușa bisericii, a văzut icoana la locul său, strălucind foarte. Atunci a căzut de frică, socotind că o nălucire i s-a arătat lui; apoi, intrând puțin și privind, a cunoscut că este icoana lui, și de aceea, fiind în cutremur și spaimă mare, și-a adus aminte de cuvintele Cuviosului Alipie, care îi zisese că icoana îi va fi gata la praznicul său. Deci, alergând, a deșteptat pe casnicii săi, iar ei îndată au mers cu bucurie în biserică după dânsul, cu lumânări și cu tămâieri.

Și văzând ei icoana că strălucea ca soarele, au căzut cu fețele la pământ, i s-au închinat ei și au sărutat-o cu toată veselia sufletului. După aceasta, acel om dreptcredincios s-a dus la egumen și a început a-i spune și lui minunea ce se făcuse cu cea icoană. Deci au mers împreună la Cuviosul Alipie și l-au văzut pe el ducându-se din lumea aceasta. Însă l-a întrebat egumenul: „Părinte, cum și de cine s-a zugrăvit icoana omului acesta?” Iar el le-a spus lor toate cele ce a văzut și a zis: „Ingerul a zugrăvit-o și iată-l și acum stă de față, vrând să mă ia pe mine”. Acestea zicându-le, și-a dat duhul său în mâinile Domnului, în 17 zile ale lunii august. Iar frații, îngrijindu-i trupul, l-au dus în biserică și, făcând deasupra lui cântarea cea obișnuită, l-au pus în peștera Cuviosului Antonie.

Astfel, acest sfânt zugrav făcător de minuni a împodobit cerul și pământul, suindu-se acolo cu sufletul său cel îmbunătățit, iar aici fiind cu trupul, în cinstea lui Dumnezeu Tatăl, începătorul zugravilor, Care a zis: Să facem om după chipul și asemănarea noastră; așijderea și după a chipului ipostasului său, a lui Dumnezeu Fiul, Care cu chipul s-a aflat ca omul; împreună cu a Sfântului Duh, Care s-a pogorât în chip de porumbel și de limbi de foc. Care fiind de o ființă, să ne fie nouă, ca, împreunându-ne cu părintele nostru Alipie, să-L laudăm în nesfârșii veci ai vecilor. Amin.

SFINȚII MUCENICI FLOR ȘI LAVRU (18 august)

Sfinții Mucenici Fior și Lavru au fost frați după trup și după duh, pentru că au crezut în Hristos cu un suflet și Aceluia i-au plăcut prin fapte bune. Și erau cu meșteșugul săpători în piatră, sub niște sfinți bărbați învățatori, anume Proclu și Maxim, de la care s-au învățat nu numai meșteșugul, ci și viața cea plăcută lui Dumnezeu a credinței creștine. Și mai întâi învățătorii lor au fost uciși pentru Hristos, apoi și ei, după învățătorii lor, trecând câtăva vreme, s-au făcut moștenitori ai cununii mucenicești, pătimind de la Lichion, ighemonul Iliricului. Inceputul pătimirii lor a fost din niște pricini ca acestea:

Un oarecare stăpânitor al altei țări a rugat pe ighemonul Iliricului să-i trimită niște ziditori de piatră iscusiți, ca să zidească zeilor celor elinești o frumoasă capiște de piatră. Iar de vreme ce acești sfinți erau mult mai iscusiți decât alții în lucrul acela, Flor și Lavru au fost trimiși de ighemon la stăpânitorul acela. Și zidind ei capiștea după porunca aceluia, prețul pentru osteneală l-au împărțit săracilor, învățându-i pe ei sfânta credință cea în Hristos, iar ei înșiși petreceau în postiri, rugăciuni și ostenele, pentru că noaptea se rugau, iar ziua săvârșeau lucrul lor, primind puțină hrană, iar pe cei săraci și flămânzi îi hrăneau din destul.

Dar nu numai pe săracii aceia, ci și pe un popă elinesc l-au adus la credința lui Hristos, împreună cu fiul lui, pentru că într-una din zile, ciopliind ei în piatră, un fiu al popii, copil tânăr, venind aproape de ei, sta privind și, deodată, din piatra aceea pe care o cioplea, sărind o bucățică, a lovit pe tânăr în ochi și, rănindu-l pe el, l-a vătămat. Deci răcnind acela, a venit tatăl lui, popa cel idolesc, și văzând fața copilului însângerată și ochiul sărit, și-a rupt hainele de jale și a început a ocări pe sfinții lucrători, apoi s-a repezit ca să-i bată pe dânșii, dar a fost oprit de alții care au fost acolo și care spuneau nevinovăția lucrătorilor, că singur tânărul a fost pricinuit al primejdiei sale, de vreme ce, apropiindu-se de cei ce ciopleau, sta și se uita fără să se păzească. Iar sfinții plăcuți lui Dumnezeu, Fior și Lavru, mângâind pe popă, făgăduiau că au să tămăduiască degrabă ochiul copilului și au să-l facă să vadă ca întâi.

Deci au luat noaptea pe tânăr în casa lor și au început a-l învăța pe el cunoștința adevăratului Dumnezeu, Domnul Iisus Hristos, zicându-i: „De vei începe a crede din toată inima în Dumnezeul cel propovăduit de noi, apoi ochiul tău degrab se va tămădui”. Tânărul zicea: „Dacă ochiul meu va fi așa precum a fost întâi, voi crede și mă voi închina Dumnezeului vostru, căci cu adevărat se cade a crede mai vârtos în acel Dumnezeu care tămăduiește pe cei bolnavi și luminează orbii, decât în acei zei care, nu numai că nu tămăduiesc pe cei bolnavi, dar îmbolnăvesc și pe cei sănătoși”.

Și tânărul acela a povestit sfinților acest lucru: „Este între popii noștri un popă, anume Erm. Pe acela cu câțiva ani mai înainte, când voiau să-l pună în popie, l-au dus la capiștea lui Dia ca să pună mâna idolului pe capul lui Erm, pentru că așa este rânduiala punerii în popie, ca mâna idolului cea făcută la umere, mișcând-o din încheietură cu o funie de argint, alți popi o ridică deasupra, apoi o pogoară pe capul celui ce se pune. Și când au coborât acea mână pe capul lui Erm, din întâmplare a alunecat funia de argint din mâinile celor ce o țineau și, căzând mâna pe capul lui Erm, i-a jupuit cu unghiile toată fața lui, până la oase, iar dinții lui se văd până astăzi de departe, și nici un zeu nu i-a ajutat, ci mai vârtos spre mai rău i se sporește aceluia”. Acel tânăr după ce a spus aceasta, Fior și Lavru s-au sculat și au început a se ruga cu lacrimi lui Dumnezeu pentru tămăduirea și luminarea nu numai a ochiului celui trupesc, ci și a ochilor sufletești ai aceluia tânăr. Și după multe rugăciuni, când au însemnat ochiul lui cel bolnav cu semnul Sfintei Cruci, îndată s-a făcut acela sănătos desăvârșit și vedea bine ca și mai înainte. Deci nu numai acel tânăr tămăduit a crezut în Hristos, ci și tatăl lui, popa cel idolesc, care se numea Memertin. Acela s-a făcut de atunci, din slujitor drăcesc, rob al Domnului nostru Iisus Hristos, împreună cu fiul său.

După aceasta, în puține zile, sfinții lucrători Fior și Lavru, având ca ajutor la lucrare pe îngerul lui Dumnezeu, au sfârșit capiștea pe care o zideau și nu au lăsat-o ca locuință idolilor, ci au sfințit-o pe ea întru slava preasfântului nume al Domnului nostru Iisus Hristos; pentru că au pus în ea cinstita Cruce spre răsărit, adunând ca la 300 de frați săraci și au făcut cântare de toată noaptea, laudând pe Hristos Dumnezeu. Atunci a venit de sus o lumină a slavei cerești celei negrăite și a umplut locașul acela de strălucire minunată. Iar după săvârșirea laudei celei de toată noaptea, toți au mers în locașul care era aproape și în care erau pregătiți idoli pentru noul locaș. Deci, legând cu brâiele lor de grumaji pe acei idoli, i-au târât pe pământ, bătându-i și sfărâmându-i în bucăți mici.

De toate acestea înștiințându-se boierul, a prins pe Sfinții Fior și Lavru și pe toți cei împreună cu dânșii, între care era și Memertin cu fiul său. Astfel pe toți cei ce erau cu sfinții i-a osândit la ardere, iar pe Sfinții Fior și Lavru, bătându-i cumplit, i-a trimis lui Lichion, ighemonul Iliricului. Iar acela, cercetând cele pentru dânșii și aflându-i nemișcați în credința creștinească, i-a aruncat într-un puț adânc și i-a astupat cu pământ. Iar după mulți ani, s-au găsit sfintele lor moaște, izvorând tămăduiri de toate bolile, și au fost aduse cu cinste în Constantinopol, întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru.

SFÂNTUL SFINȚIT MUCENIC EMILIAN EPISCOPUL ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL (18 august)

Sfântul Emilian s-a născut în Armenia, din părinți creștini, de neam bun și bogați. El a fost dat de ei la învățătura cărții la un sfințit monah Ilarion, bărbat îmbunătățit. Și învățând el bine înțelegerea cărții și venind în vârsta cea desăvârșită, trăia în întreaga înțelepciune cu dumnezeiască și sfântă plăcere, în postire și în rugăciuni, silin-du-se în citirea cărților și păzindu-și fără de prihană curăția sa cea feciorească. Și s-a auzit în Armenia că păgânii împărați ai Romei, Dioclețian și Maximian, au ridicat în Europa prigonire mare împotriva creștinilor. Deci Sfântul Emilian s-a aprins cu mare râvnă după dreapta credință și, arzând cu dragoste spre Hristos și dorind să moară pentru El, a gândit să se ducă în părțile acelea, ca să propovăduiască acolo celor necredincioși numele lui Hristos și să-și pună sufletul pentru Domnul său.

El avea doi frați, Dionisie și Ermip, și pe aceia i-a adus la scopul său, cu îndemnări insuflate de Dumnezeu. Deci, sfătuindu-se ei - după ce acum părinții lor se duseră către Domnul -, și-au lăsat pentru dragostea lui Hristos casa, patria, moștenirile și toate bunătățile acestei lumi, și au trecut din Asia în Europa. Ei au luat cu dâșii și pe învățătorul lor - pe sfințitul monah Ilarion - și au mers în Italia, în cetatea ce se numea Spolition.

Acolo, între cei necredincioși, aflând pe mulți creștini viețuind cu dreaptă credință și cu plăcere dumnezeiască, au început a viețui cu dâșii. Fericitul Emilian era la toți pildă de sfințenie, pentru că ziua și noaptea se îndeletnicea în rugăciuni și în învățătura cuvintelor lui Dumnezeu. Iar după câtăva vreme, murind episcopul din cetatea ce se numea Trevia, oamenii acelei cetăți, câți erau creștini, între închinătorii de idoli, trăind ca grâul între neghine și precum crinul între spini, au auzit de viața și de înțelepciunea Sfântului Emilian; deci l-au ales pe el episcop al lor, pentru că deși era tânăr, dar covârșea pe cei bătrâni cu înțelepciunea și cu faptele. Și luându-l pe el, l-au dus la Roma, la preasfințitul papă Marchelian, pentru hirotonie. Deci Sfântul Emilian luând de la papa arhierescă sfințenie, a mers în Trevia, cetatea scaunului său episcopal, cu învățătorul Ilarion și cu cei doi frați, Dionisie și Ermip. Și luând el păstoria, o ocărmuia bine, conducând turma lui Hristos cu fapta și cu cuvântul. Și pe mulți din cei necredincioși îi aducea la sfânta credință, dând cu minuni tămăduiri de neputințe și tămăduind trupurile și sufletele omenești cu darul lui Hristos.

Pe atunci era în țările acelea un ighemon cumplit cu năravul, cu numele Maximian. El era pus de împărații cei păgâni peste Etruria și Umbria. Auzind acela de Emilian, episcopul creștinesc, cum că întoarce pe mulți de la slujba idolească la Hristos și face jertfirile idolești deșarte, s-a dus îndată la Trevia și, prinzând pe arhierul lui Dumnezeu, l-a adus înaintea judecății sale. Acela a zis către dânsul: „Ce aud de tine, Emiliane? Pentru ce voie ști cu nebunia ta să te dai de bună voie la moarte, căci cumplit te vei chinui și la amară moarte vei fi dat, de nu te vei închina zeilor noștri?” Iar Sfântul Emilian a răspuns cu toată îndrăzneala: „Nu mă voi închina diavolilor - pentru că toți zeii păgânilor sunt draci, precum zic sfintele cărți - și cel ce se închină lor, acela va moșteni iadul cu veșnicele lui chinuri”.

Atunci ighemonul, umplându-se de mânie, a poruncit să bată pe sfânt fără cruțare. Apoi, după bătaie, batjocorindu-l cu cuvinte urâte, hulea pe Hristos Dumnezeu, zicând că Dumnezeul creștinilor nu are nici o putere, iar zeii pe care îi cinstește el sunt atotputernici. Iar Emilian, arhierul lui Dumnezeu, a zis către dânsul: „Cercetează, dacă voiești, și vezi a cui este puterea mai mare, a lui Hristos sau a zeilor tăi? Poruncește să aducă aici pe un slăbănog oarecare sau pe orice om cuprins de boală, și poruncește popilor voștri să se roage către zei pentru tămăduirea celui bolnav, și după aceea mă voi ruga și eu către Dumnezeul meu. Deci cu puterea cărui Dumnezeu se va scula bolnavul sănătos, acel Dumnezeu să se mărturisească de toți ca adevărat și toți să se închine lui”.

Ighemonului i-a plăcut acest cuvânt al lui Emilian și îndată a trimis să caute pe un om bolnav. Și au adus pe un bărbat oarecare, slăbănog, de multă vreme zăcând în pat și care avea toate mădularele nelucrătoare cu totul. Și s-a adunat mulțime de popor la priveliștea aceea, voind să vadă minunea care era să fie. Și mai întâi au început popii idolești, după porunca ighemonului, a se ruga către zeii lor și a chema pe Apolon, pe Die, pe Mercurie și pe ceilalți zei ai lor deșerti și mincinoși, ca să tămăduiască pe cel slăbănog. Și s-au rugat multă vreme, dar n-au sporit nimic; iar sfântul sta și privea la dânșii, râzând de ei și de zeii lor.

Apoi ighemonul a poruncit popilor săi să înceteze cu rugăciunea și a zis către Emilian, episcopul creștinesc: „De acum roagă-te tu către Dumnezeuul tău, dacă aștepti să câștigi ceva de la dânșul”. Iar arhiereul, plecându-și genunchii la rugăciune, înălțându-și mâinile la cer și ridicându-și ochii, a început a se ruga, zicând: „Doamne, auzi rugăciunea mea, și strigarea mea să vină la Tine. Nu întoarce fața ta de la mine, în orice zi te voi chema, auzi-mă. Doamne, arată tuturor care stau aici că Tu ești Unul adevăratul Dumnezeu și mântuiește pe cei ce cred în Tine”. Astfel rugându-se arhiereul, s-a apropiat de cel slăbănog și, luându-l de mână, i-a zis: „In numele Domnului nostru Iisus Hristos, scoală-te și fii sănătos!” Și îndată s-a sculat slăbănogul sănătos cu tot trupul și umbla înaintea tuturor, bucurându-se și slăvind pe Dumnezeu. Apoi, arătându-se tuturor că s-a tămăduit desăvârșit, s-a dus la casa sa cu bucurie.

Această minune a făcut pe toți care priveau să se minuneze, și mulți au crezut în Hristos. Chiar și ighemonul începuse a se pleca cu gândul către credință, dar popii cei necurați îl sfătuiau să nu creadă, zicând că Emilian n-a făcut acea minune cu putere dumnezeiască, ci cu meșteșug vrăjitoresc; deci strigau ighemonului: „Pierde pe vrăjitorul acesta de pe pământ, ca să nu strice cinstirea zeilor noștri”.

Iar ighemonul, ascultând pe popii cei necurați și crezând mai mult cuvintelor lor mincinoase decât puterii văzute a lui Dumnezeu, iarăși a început să silească pe Sfântul Emilian spre închinarea către idoli, zicându-i: „Jertfește zeilor, căci știi că mulți din cei ce n-au ascultat sfatul meu zilele trecute, au fost pierduți cu cumplite chinuri”. Sfântul a răspuns: „Cei ce n-au jertfit necuraților tăi zei și au voit să moară pentru Hristos, acum se îndulcesc cu dânșul de veșnicele bunătăți”. Ighemonul a zis: „Să nu-mi pomenești mai mult de numele lui Hristos, ci caută de-ți cruță tinerețile tale, pentru că îți sunt gătite chinuri mari”. Sfântul a răspuns: „Sunt robul lui Hristos și nu voi tăcea mărturisind și preamărind numele lui Iisus Hristos. Pentru dânșul sunt gata a suferi toate chinurile și chiar moartea”.

Atunci ighemonul a poruncit să spânzure pe sfânt la chinuire și să-i ardă trupul cu lumânări aprinse. Iar mucenicul, răbdând cu mare bărbăție, se ruga către Domnul să-l întărească în pătimire; deci, i s-a arătat Domnul Hristos, zicându-i: „Emiliane, nu te teme, că eu sunt cu tine”. Atunci îndată s-au stins lumânările și s-au strâmbat mâinile celor ce ardeau. Iar ighemonul, văzând aceea, a poruncit să ia pe mucenic de la chinuire și a zis către dânșul: „Cu ce meșteșug faci acestea, că ai stins lumânările și ai strâmbat mâinile slujitorilor? Dar am asupra ta chinuri mai mari, pe care nu vei putea să le biruiști”. Mucenicul a răspuns: „Meșteșugul meu este Hristos, și chiar de vei pune chinuri mai mari peste mine, El îmi va da răbdare mai mare și mai mare putere va arăta în mine”.

Deci ighemonul a poruncit să fiarbă o căldare cu plumb și să pună pe mucenic într-însa. Dar Hristos s-a arătat iar robului Său și, luându-l de mână, a intrat cu dânșul în căldare. Atunci îndată s-a stins focul, căldarea s-a spart și plumbul s-a vărsat, iar sfântul a rămas nevătămat. Și s-au mirat ighemonul și cei care erau cu dânșul de această minune, însă nu voiau a cunoaște puterea lui Dumnezeu. După aceea a poruncit să-i lege o piatră mare de grumaji, să-l arunce și să-l înece în râul Clitumpa, care era aproape de cetate. Dar și acolo Hristos s-a arătat Sfântului Emilian și, luându-l de mână, precum a luat odinioară pe Apostolul Petru, l-a scos din adâncul apei și l-a pus pe mal. Deci ostașii l-au prins din nou și l-au dus la ighemon, spunându-i minunea care se făcuse.

După aceasta, ighemonul l-a dat spre mâncarea fiarelor, dar nici acelea n-au vătămat pe arhiereul lui Dumnezeu, pentru că Insuși Domnul era acolo, arătându-se plăcutului Său și zicându-i: „Indrăznește,

Emiliane, bunul și credinciosul Meu rob". Deci fiarele se împlânziseră, astfel că leii și leoparzii s-au făcut ca niște miei, și unii din ei îi lingeau picioarele, iar alții, mâinile. Iar poporul, văzând niște minuni ca acestea, a strigat zicând: „Mare este Dumnezeuul creștinilor! Să se lase în libertate robul Lui!" Și au crezut în Hristos în ziua aceea o mie de suflete. Iar ighemonul, umplându-se de mare mânie asupra poporului, a scos asupra lor ostași înarmați și a poruncit să ucidă pe toți cei care proslăveau pe Hristos. Atunci au fost uciși o mie din cei ce crezuseră, bărbați și femei de toată vârsta. Apoi ighemonul, de mânie, a poruncit să ucidă și fiarele care n-au vătămat pe mucenic. Iar Sfântul Emilian, văzând uciderea fiarelor, a strigat, zicând: „Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, că nu numai oamenii, dar și fiarele mor pentru tine!" Deci chinuitorul, neștiind ce să mai facă ucenicului, l-a aruncat în temniță.

În vremea aceea, după sfatul slujitorilor săi, a pregătit o roată de chinuire, plină cu mulți dinți de fier ascuțiți. Apoi, scoțându-l din temniță pe mucenic și legându-l de roata aceea, vroiau să o lase de sus; dar, îndată arătându-se Domnul, sfântul a fost dezlegat de pe roată și luat, iar roata cea învârtită a omorât pe mulți necredincioși. Deci temnița iarăși a primit pe mucenic.

Iar ighemonul, înștiințându-se de acei doi frați ai lui Emilian -Dionisie și Ermip - și de Ilarion, dascălul lor, a trimis ostași ca să-i caute pe ei, căci ei se ascunseseră de frică. Și găsindu-i pe ei și aducându-i, i-a aruncat în temniță la Emilian. Deci Emilian s-a bucurat foarte, văzând pe dascăl și pe frații săi, și toți s-au bucurat împreună, că s-au învrednicit a pătimi pentru numele lui Hristos. În acea noapte s-a făcut descoperire de la Dumnezeu, fericitului stareț Ilarion, că degrab vor primi cununa mucenicească. Și puțin după aceea, Dionisie și Ermip au fost scoși la judecată cu bătrânul Ilarion. Iar după ce ighemonul i-a silit să se închine la idoli și i-a îngrozit cu chinurile, li s-a arătat lor Domnul Hristos, întărindu-i pe ei. Și s-a făcut cutremur de pământ și au căzut idolii din locurile lor și s-au sfărâmat ca praful. Deci mucenicii au fost chinuți cumplit din porunca ighemonului, iar la sfârșit, tăindu-li-se capetele, au luat de la Domnul cununile cele făgăduite.

Iar a doua zi, ighemonul scoțând la judecată pe Emilian, i-a zis: „Frații tăi și dascălul tău s-au lepădat de Hristos și au fost trimiși de mine în altă cetate, ca acolo să-și ia cinstea". Iar sfântul, știind din dumnezeiasca descoperire despre pătimirea sfinților, a zis către ighemon: „Minți, chinuitorule. Ei nu s-au lepădat de Hristos, ci sufletele lor le-au pus pentru El; și tu adeverești când zici aceasta, că i-ai trimis pe dânșii în altă cetate, căci, prin uciderea lor, i-ai trimis pe dânșii în cetatea cea cerească, ca să-și ia cinstea de la Impăratul slavei, Hristos, pentru care au pătimit". Deci, umplându-se de mânie, ighemonul a osândit pe Sfântul Emilian ca să fie tăiat de sabie. Și a fost scos la moarte afară din cetate, ca la o stadie depărtare, la locul ce se zicea al lui Carpian, urmându-i lui popor mult. Iar mucenicul cânta, slăvind pe Dumnezeu, și se ruga pentru popor.

Și când călăul a lovit cu sabia în grumajii sfântului, sabia s-a îndoit ca ceara, iar pe grumaji nu s-a făcut nici o rană. Atunci ostașii căzând la picioarele sfântului, își cereau iertare, mărturisind că Unul Hristos este adevăratul Dumnezeu. Și se rugau mucenicului, ca să se roage pentru ei lui Hristos Dumnezeu. Iar când mucenicul plecându-și genunchii, a început a se ruga nu numai pentru dânșii, ci și pentru toți, atunci s-a făcut un glas din cer către dânșii, adevărându-i că rugăciunea lui este primită, chemându-l pe el la cele de sus. Iar sfântul mucenic, auzind glasul acela, s-a umplut de mare bucurie și, deși dorea ca să se dezlege degrabă din trup și să viețuiască cu Hristos, dar nu dorea ca să se dezlege prin moarte de rând, ci prin sfârșit mucenicesc. Deci s-a rugat lui Dumnezeu ca să-l lase să se sfârșească prin sabie. Atunci a venit un alt călău care i-a tăiat cinstitul lui cap; și astfel s-a încununat cu mucenicia Sfântul Emilian episcopul. Iar din rănilor lui a curs lapte în loc de sânge și mulți din cei necredincioși, văzând niște minuni ca acestea, au crezut în Hristos.

Apoi, învelind cinstitul lui cap și trup cu pânze curate și cu arome, l-au îngropat în același loc. Și când a încetat prigonirea, moaștele lui le-au mutat în cetate cu multă cinste și le-au pus la un loc sfințit, slăvind pe Hristos Dumnezeu, Căruia și de la noi să-I fie slavă, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFANTUL MUCENIC ANDREI STRATILAT ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNSUL (19 august)

Păgânul Maximian împărățind peste stăpânirea Romei și prigonind pretutindeni pe creștini, era un voievod în Siria, cu numele Antioh. El era rău la obicei și prea fierbinte slujitor idolilor, suflând cu îngrozire și cu ucidere asupra robilor lui Hristos. Lui îi era dată stăpânirea de la împărat peste toată Siria și luase poruncă să chinuiască și să ucidă pe toți creștinii, având încredințați mulți tribuni cu oaste romană. Sub stăpânirea aceuia, între alți tribuni era și Andrei, robul lui Hristos, ca o floare de crin bine mirositoare între spini. El la început și-a păzit în taină credința cea sfântă în Hristos - până la o vreme - după care a arătat-o la toată lumea, mărturisind înaintea tuturor numele lui Hristos. Acesta, deși era încă nebotezat, însă avea credință tare și dragoste fierbinte către Hristos Dumnezeu, și-I slujea Lui ziua și noaptea în rugăciuni și în postiri, ferindu-se de tot lucrul cel neplăcut lui Dumnezeu, iar pe cele plăcute lui Dumnezeu împli-nindu-le cu osârdie. Și i-a dat Dumnezeu mare putere și biruință în războaie, și nimeni nu-i era lui asemenea cu vitejia și cu bărbăția în toate cetele. El biruia cu puterea sa pe cei potrivnici, și era slăvit și cinstit între ostași mai mult decât ceilalți conducători de cete.

Iar într-o vreme a năvălit multă putere de oaste persană asupra acelor părți, ridicând război împotriva lui Antioh. Din această pricină, Antioh era în mare tulburare pentru acea năvălire fără de veste a perșilor, și, aducându-și aminte de vitejia tribunului Andrei, l-a chemat la sine și i-a încredințat lui voievozia în locul său, numindu-l pe el stratilat - adică să fie mai mare peste ostașii cei mai mari -, și poruncindu-i să meargă cu oastea împotriva vrăjmașilor celor ce năvăliseră și să întoarcă pornirea acelor. Deci i-a zis: „Despre bărbăția și vitejia ta în războaie nu numai eu sunt înștiințat; dar și împăratul însuși știe bine de aceea. Pentru aceasta ești cinstit cu cinstea aceasta; deci ție îți încredințez acest război, care ne-a venit fără de veste. Pentru aceea să iei oastea și să fii voievod în locul meu și să te sârguiești să înmulțești și mai mult slava pe care o ai”.

Iar Sfântul Andrei, ostașul lui Hristos, nu pentru preamărirea sa, ci pentru slava numelui lui Iisus Hristos, voind să iasă cu vitejie asupra vrăjmașilor, și-a ales pentru război puțini ostași din multa oaste romană - asemănându-se lui Ghedeon cel de demult - știind bine ceea ce s-a zis de David, că Domnul nu în puterea cailor voiește, nici în pulpele bărbaților binevoiește; ci în cei ce se tem de El bine voiește, și în cei ce nădăduiesc spre mila Lui.

Deci Andrei și-a ales pe cei pe care darul lui Dumnezeu cel lucrător i-a arătat prin insufierea cea tainică în inima lui, și a ieșit împotriva vrăjmașilor. Și văzând el puterea cea mare a potrivnicilor care năpădiseră ca lăcustele asupra Siriei, își întărea ostașii săi să se lupte vitejește și să nu se teamă de ostașii cei mulți ai perșilor, ei fiind puțini. Și le-a pus înaintea cunoștința Unuia Dumnezeu cel Atotputernic și înfricoșat întru războaie, care ajută cu tărie robilor Săi; pentru că atunci nici unul din ostași nu era creștin, ci toți erau închinători la idoli. El a zis către dânșii: „O, fraților și prietenilor, acum să cunoașteți că zii păgânilor sunt diavoli, și nimănui nu pot să-i ajute, fiind neputincioși, iar adevăratul Dumnezeu este unul, Căruia eu li slujesc și Care a făcut cerul și pământul. Acela pe toate le poate și tuturor care Il cheamă le dă ajutor grabnic, îi face tari în războaie și gonește pe cei potrivnici dinaintea feței lor. Iată, precum vedeți, ostile vrăjmașilor sunt fără număr împotriva noastră, și prin mulțimea lor sunt mai puternici decât noi; dar dacă veți scuipe pe zii voștri cei deșerți și veți chema cu mine împreună pe Unul, adevăratul Dumnezeu, îndată veți vedea pe vrăjmași stingându-se înaintea voastră ca fumul sau ca praful”.

Grăind el aceasta, toți ostașii care erau cu dânsul au crezut cuvintele lui, și, chemând spre ajutor pe Hristos Dumnezeu, s-au pornit cu îndrăzneală asupra potrivnicilor; și, făcând tăiere mare, i-au biruit cu putere, pentru că le venise de sus ajutorul cel nevăzut, pentru credința și rugăciunile Sfântului Andrei, tulburând cu frica cetele persienești, care întorcându-se înapoi, au fugit. Iar oastea romană care era cu

Andrei, gonindu-i dinapoi, secera capetele perșilor cu săbiile, cum se seceră spicele; astfel s-a făcut slăvită biruința romanilor asupra perșilor, cu puterea lui Hristos. Deci vrăjmașii fiind goniți, ostașii care erau cu Sfântul Andrei, văzând o biruință neașteptată ca aceea asupra vrăjmașilor, cu ajutorul lui Hristos, toți au crezut în El. Iar Sfântul Andrei, pe cât putea, îi întărea în credință, învățându-i la cunoștința căii celei drepte care duce spre mântuire. Și, întorcându-se cu bucurie de la război, au venit în cetatea Antiohiei cu slavă.

Dar unul din mai-marii peste oști cei zavistnici, urând pe Sfântul Andrei pentru o vitejie și o bună slavă ca aceea, l-a clevetit la Antioh, spunând că stratilatul Andrei cinstește pe Dumnezeu cel răstignit. Iar Antioh, auzind aceasta, s-a tulburat de mânie și a trimis la dânsul pe niște bărbați din rânduiala ostașilor începători, ca să afle de la el dacă este adevărat ceea ce se spune despre dânsul. Și, înștiințându-se că într-adevăr așa este, a trimis la dânsul iar, pe de o parte sfātuindu-l, iar pe de alta îngrozindu-l și aducându-i aminte de cruzimea sa asupra creștinilor. Deci i-a grăit prin trimiși: „Știi bine cu ce fel de chinuri am pierdut pe Eftimie, fiul lui Polieuct, și pe mulți cu dânsul care urmau credinței creștinești, dintre care nici unul n-am cruțat; iar acum tu cu ce sfat și cu ce nădejde îl proslăvești ca pe un Dumnezeu pe acel om care a fost răstignit pe cruce? ”

Iar sfântul, la aceste cuvinte pe care i-au fost trimise, a răspuns împotriva, zicând: „Aceste cuvinte ale lui Antioh mă întăresc pe mine mai mult decât mă înspăimântă; căci dacă aceia pe care îi pomenește el, fiind dați la cumplite chinuri de dânsul, s-au făcut biruitorii lui și au stat înaintea lui Hristos Dumnezeu în cununa mucenicească, pentru ce să nu fiu și eu rob credincios al Domnului meu Iisus Hristos, ca împreună cu aceia care mai înainte de mine au pătimit pentru Dânsul, să mă învrednicesc de împărăția Lui”. Aducându-i lui Antioh un răspuns ca acesta al lui Andrei, s-a umplut de mânie și a trimis ostași, poruncindu-le să-l aducă legat. Și șezând la judecată, a poruncit Sfântului Andrei ca, înaintea tuturor, să spună curat despre el, dacă se supune poruncii împăratului sau voiește să slujească Dumnezeului său.

Iar sfântul, stând la acea nedreaptă judecată în privirea îngerilor și a oamenilor, a mărturisit cu îndrăzneală și cu glas mare pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, spunând că este robul Lui. Și îndată chinuitorul a poruncit să se aducă un pat de aramă, să-l ardă foarte tare, și pe acela să-l așeze pe Andrei, ostașul lui Hristos. Deci, fiind patul înfierbântat și scăpărând scânteii din el, chinuitorul a zis către mucenic, batjocorindu-l: „Andrei, te-ai ostenit mult în războaie; deci ți se cade ca după atâtea osteneli să te odihnești pe acest pat”.

Iar sfântul mucenic n-a așteptat până să-l ia slugile chinuitorului, ci singur dezbrăcându-și hainele, s-a suit cu sânguință pe patul acela și culcându-se pe dânsul, s-a întins ca pe un așternut moale. Astfel răbda cu vitejie arderea trupului său, simțind durere la început; și se ruga lui Hristos Dumnezeu ca să-i dea grabnic ajutor. Atunci focul, prin dumnezeiască poruncă, îndată și-a lăsat puterea și nu putea vătăma trupul mucenicului. Și a prins Antioh și pe alți bărbați din ostașii lui Andrei, și, pironindu-le mâinile în patru părți în chipul Sfintei Cruci pe niște lemne, îi batjocorea și îi întreba dacă le este plăcut aceea. Iar ei spunând că acea pătimire pentru Hristos este bine primită, ziceau: „O, de ne-am învrednici să fim următori lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel răstignit pe lemnul crucii”.

Și iar a întrebat chinuitorul pe Sfântul Andrei dacă acum s-a învățat prin arderea focului și vrea să se întoarcă de la Hristos spre zei. Iar mucenicul a răspuns că dorește să rabde până la sfârșit, de vreme ce sfârșitul lucrului început este cunună; căci nu cel ce a început bine este încununat de Hristos Dumnezeu, ci cel ce a săvârșit bine. Atunci chinuitorul Antioh a poruncit să ia pe Sfântul Andrei de pe patul de aramă și pe prietenii lui să-i scoată de pe lemne, apoi pe toți să-i arunce în temniță, ca și cum le-ar da vreme să se gândească și să se sfătuiască spre a se întoarce la zeii lor, însă având un cu totul alt scop, anume ca să înștiințeze pe împărat; pentru că nu îndrăzneau ca pe un bărbat viteaz și cinstit ca acela, pe Sfântul Andrei și pe prietenii lui, să-i piardă fără știrea și voia împăratului.

Iar împăratul Maximian, luând scrisoarea lui Antioh și citind-o, a socotit că nu era lucru bun ca pe un ostaș slăvit ca acela și pe alți viteji ca dânsul să-i piardă la arătare, ca să nu se facă în oaste gălceava și tulburare pentru dânșii. Deci, ca să nu se ridice pentru dânșii război, a scris lui Antioh, poruncind ca să lase liberi din legături și din pedepse pe Andrei și pe tovarășii săi. Pe de altă parte însă, i-a dat altă poruncă tănuită, ca după eliberarea lui Andrei și a însoțitorilor lui, mai așteptând puțină vreme, să scornească cu meșteșugire împotriva lor o altă pricină oarecare, ca și cum nu pentru credință, și astfel să-i prindă pe câte unul și să-i piardă, dacă se vor găsi neschimbați întru creștinătate. O poruncă ca aceasta luând Antioh de la împărat, îndată a dezlegat din legături și din temniță pe Sfântul Andrei și pe însoțitorii lui și i-a lăsat liberi, poruncindu-le ca să petreacă în dregătoria lor ca și mai înainte.

Iar Sfântul Andrei, ostașul lui Hristos, înștiințându-se din dumnezeiască descoperire de acea meșteșugire a păgânilor și tănuindu-se de Antioh, s-a dus cu toți ostașii care crezuseră în Hristos, în Tarsul Ciliciei, la Petru, episcopul acelei cetăți, ca să se boteze, pentru că încă nici unul dintre dânșii nu era botezat, nici fericitul Andrei, nici tovarășii lui, care erau în număr de două mii cinci sute nouăzeci și trei. Iar după puțină vreme, Antioh, înștiințându-se despre plecarea lui Andrei cu tovarășii săi în părțile Ciliciei, s-a umplut de multă mânie și iuțime și, sfatuindu-se cu sfetnicii săi, a trimis o scrisoare la Seleuc, ighemonul Ciliciei, zicând: „Știu că ai auzit de Andrei, care a fost tribun în cetele împărătești. Acela, nu numai singur a înnebunit acum, ci și pe mulți din ostași i-a adus la aceeași nebunie, ca să nu se supună împărăteștilor porunci și a fugit cu însoțitorii săi - după cum auzim - în părțile Ciliciei. Deci, împlinind tu împărăteasca poruncă, prinde-l pe el și pe toți cei cu dânsul și să-i trimiți legați la noi; iar de se vor împotrivi sau vor încerca să fugă, să-i ucideți pe dânșii cu ostași înarmați”.

Ighemonul Seleuc, luând o poruncă ca aceasta de la Antioh, îndată a trimis în toată Cilicia ca să întrebe despre Andrei și despre tovarășii și următorii lui; și, înștiințându-se că este în Tars, s-a sculat și a mers cu oastea acolo. Iar Sfântul Andrei, văzând cu duhul cetele care veneau asupra turmei lui Hristos, a rugat pe episcopul Tarsului, pe fericitul Petru și pe un altul, care se întâmplase în acea vreme acolo, anume Non, din cetatea Veriei, ca fără întârziere să le dea lor Sfântul Botez. Drept aceea, episcopii îndată au botezat pe Sfântul Andrei și pe însoțitorii lui. Iar după primirea Sfântului Botez, Sfântul Andrei cu tovarășii lui s-au dus din Tars la un loc numit Tacsanit, nu că se temeau de moarte, pe care o doreau pentru Hristos, ci împlinind porunca Domnului său, care zice: Când vă vor goni pe voi din cetatea aceasta, fugiți în cealaltă...

Iar Seleuc mergând în Tars cu ostașii săi înarmați ca la război și negăsind pe Andrei și pe tovarășii săi, s-a tulburat și, de mânie, s-a schimbat la față. Apoi, umplându-se de mai multă mânie, a gonit în urma turmei lui Hristos, dar sfinții de la locul cel de mai sus-zis, s-au dus la hotarele Armeniei, la muntele cel ce se cheamă Tauros. Iar ighemonul Seleuc gonea pretutindeni după ei cu oastea, căutând să-iucidă. Și trecând sfinții prin muntele acela și prin multe locuri, au sosit la oarecare loc strâmt, care avea dealuri înalte ca zidurile, la care era numai o intrare ca o poartă de cetate. Acolo au stat Sfântul Andrei cu tovarășii săi, așteptând pe ucigașii lor, pentru că acel loc îi era vestit Sfântului Andrei mai înainte de la Dumnezeu, că acolo aveau să se sfârșească ei.

Deci Sfântul Andrei a grăit către dânșii: „O, prietenii, tovarășii și copiii mei, acum este vremea bineprimită, acum este ziua mântuirii, să stăm întru dragostea lui Dumnezeu cu un suflet și cu bărbăție, precum ne-a poruncit nouă Domnul, și mâinile noastre să nu le ridicăm împotriva celor ce ne prigonesc pe noi, ci către Dumnezeu să le ridicăm spre mulțumire, că ne-a ajutat să ajungem în ceasul acesta, în care vom câștiga parte cu toți sfinții care au pătimit pentru dânsul. Deci să ne rugăm către Dânsul, precum s-a rugat și Sfântul și întâiul Mucenic Ștefan, când era ucis de iudei cu pietre și zicea: Doamne, Iisuse Hristoase, primește duhurile robilor Tăi, pe care le dăm în mâinile Tale”.

Astfel grăind Sfântul Andrei către tovarășii săi, a stat în mijlocul lor și, înălțându-și mâinile și ochii spre cer, a început a face rugăciune, zicând: „Doamne, Doamne cel mare și Atotputernic, ascultă rugăciunea păcătosului și nevrednicului robului Tău și a tuturor celor ce sunt cu mine, care păzesc fără

prihană sfânta credință cea întru Tine, primește în pace sufletele noastre și le acoperă cu a Ta milostivire, învrednicindu-le sălașurilor Raiului. Încă mai rugăm a Ta bunătate, Stăpâne, și pentru cei care vor începe a cinsti pomenirea noastră, să le împlinești toate cererile lor cele către mântuire, și în toate nevoile să le fii ajutor lor pentru ale noastre rugăciuni. Iar în locul acesta, pe care smeritul nostru sânge se va vărsa pentru Tine, să fie izvor de tămăduire și izgonire a duhurilor viclene. Pe cei ce vor alerga aici, să-i acoperi de toate răutățile și să le dai lor sănătate sufletească și trupească, ca în acest loc să se preamărească numele Tău cel preasfânt, al Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh".

Astfel rugându-se lui Dumnezeu Sfântul Andrei și cei împreună cu dânsul, a venit și Seleuc cu ostașii, care, scoțându-și săbiile și scrâșnind din dinți, s-au repezit ca fiarele asupra turmei lui Hristos. Iar sfinții ostași ai lui Hristos, deși puteau ca în acel loc, care era foarte strâmt, să se apere de mâinile ucigașilor, ca cei ce erau viteji în războaie, însă, urmând Domnului lor, ca niște mieluși fără de răutate s-au dat spre junghierea ucigașilor lor și, plecându-și genunchii, și-au întins grumajii lor sub sabie; iar aceia, tăindu-i fără milă, într-un ceas i-au ucis pe toți. Deci sângele sfinților s-a vărsat ca apa și curgea din locul acela ca pârâul; iar sufletele lor au intrat cu dănțuire întru bucuria Domnului lor. Sfinții au pățimit într-o zi de Duminică, în ceasul al doilea din zi, în 19 zile ale lunii lui august; iar în locul acela în care s-a vărsat sângele cel mucenicesc, îndată a izvorât un izvor de ape vii și dătătoare de tămăduiri.

Iar când acești sfinți au fost uciși, episcopii cei mai sus pomeniți, Petru al Tarsului Ciliciei și Non al cetății Veriei, tăinuindu-se în oarecare deal, au văzut aceasta, pentru că aceștia cu clericii le-au urmat de departe, vrând ca să le vadă sfârșitul lor. Deci Seleuc cu ostașii săi, după uciderea sfinților mucenici, s-a întors la locul său. Iar episcopii cu clericii, venind la muceniceștile trupuri, au plâns peste ele și, îngrijindu-le, le-au îngropat cu cinste în acel loc. Și au văzut și izvorul ce ieșise acolo, după rugăciunea mucenicilor, și, bând dintr-însul, s-au încredințat de tămăduitoarea lui apă, căci unul din clericii cei ce erau cu ei pătimea de multă vreme de duhul cel necurat și, îndată ce a băut apă din acel izvor, duhul cel necurat a fost gonit din el.

Iar după îngroparea sfinților, episcopul Petru cu toți cei ce erau cu el nu s-a întors la Tars, pentru că Seleuc îl căuta spre ucidere, ci s-a dus la Isavria. Și înștiințându-se popoarele de primprejur despre acel izvor, au început a veni acolo aducându-și neputincoșii; deci, bând apă și spălându-se cu ea, îndată primeau tămăduire de toate durerile, cu rugăciunile Sfântului Andrei răbdătorul de chinuri, și cu ale sfinților mucenici ce au pățimit împreună cu el, și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfântul Duh, li se cuvine cinstea și slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFINȚII MUCENICI TIMOTEL, AGAPIE ȘI TECLA **(19 august)**

Slăvitul Mucenic Timotei era cu neamul din Palestina și, fiind desăvârșit și la viață și la cuvânt, a fost făcut învățător al dreptei credințe. Deci, fiind prins și stând de față la Gaza înaintea lui Urban, a spus că este din partea creștinilor. Atunci a fost bătut rău și chinuit în tot felul și, nicidecum întorcându-se, a fost băgat în foc, unde și-a primit sfârșitul. Și în aceeași cetate, Agapie și Tecla Vizianca ținându-se de credința lui Hristos, au fost dați la fiare și și-au luat prin ele cununa muceniei.

SFANTUL PROOROC SAMUIL **(20 august)**

Mai înainte de începerea rânduirii împăraților întru Israel, popoarele lui Dumnezeu fiind încă conduse de judecători, era un om din neamul leviților cu numele Elcana. El petrecea în cetatea Ramada, de la muntele ce se numește Sifa, din partea lui Efrem - cetate care mai pe urmă s-a numit Armatem sau Arimateea, de unde era Iosif, cel ce a îngropat precuratul trup al Domnului Iisus Hristos, Dumnezeuul nostru. Acest om, Elcana, avea două femei: Ana și Fenana. Fenana năștea fii, iar Ana nu. Însă Elcana iubea mai mult pe Ana decât pe Fenana, pentru aceea Fenana ura pe Ana și o scârbea. Și tulburându-se Ana de zavistnicia sa, se întrista de nerodirea sa și se tânguia. Iar omul acela se ducea în fiecare an cu cele două femei ale sale la praznicele cele mari la Silom - la muntele și cetatea care se numea așa -, aducându-și acolo jertfele și rugăciunile Domnului Dumnezeuului Savaot, căci acolo era mai înainte de Ierusalim, biserica și chivotul lui Dumnezeu, și toate semințiile lui Israel mergeau acolo la închinăciune.

În vremea aceea, era un arhiereu și judecător al lui Israel, cu numele Eli, care avea doi feciori, Ofni și Finees. Și mergând odinioară Elcana cu soțiile sale la Silom și aducând jertfe lui Dumnezeu, a dat din părțile cele jertfite Fenanei și fiecăruia din copiii ei câte o parte, iar Anei i-a dat numai o parte, că nu avea fii. Deci Fenana o batjocorea și o ocăra pe ea, din această pricină. Și s-a scârbit Ana pentru ocărarea și nerodirea ei, și plângea, nu mânca și slăbise de mâhnirea cea mare, că Dumnezeu i-a închis pântecele și nu i-a dat fii, încât a ajuns de batjocura Fenanei. Iar Elcana, bărbatul ei, i-a zis: „Ano, ce-ți este ție de plângi? Pentru ce nu mănânci? De ce îți tulburi inima cu mâhnire? Oare nu-ți sunt eu mai bun decât zece fii?” Dar Ana nu voia să se mângâie.

Iar după mâncarea lor, au mers la biserica Domnului în Silom. Și arhiereul Eli ședea pe scaun lângă pragul ușii bisericii Domnului. Și stând Ana înaintea bisericii, s-a închinat Domnului și a plâns din amărăciunea inimii sale, începând a se ruga în taină: „Adonai, Doamne Savaot, dacă vei privi spre smerenia roabei Tale și de-Ți vei aduce aminte de mine și de vei da roabei Tale rod, parte bărbătească, atunci Ți-l voi da Ție ca dar, ca să-Ți slujească în toate zilele vieții lui. Vin sau altă băutură bețivă nu va bea și brici nu se va sui pe capul lui, ca și asupra nazoreilor”. Astfel rugându-se ea înaintea Domnului, preotul Eli căuta la gura ei, că se ruga în inima ei și numai buzele și le mișca, iar glasul ei nu se auzea. Deci Eli a socotit că este beată și a zis către dânsa: „Femeie, până când stai aici beată? Du-te de la casa Domnului și te trezește!” Ana i-a răspuns: „Nu, domnul meu, nu sunt beată, ci sunt o femeie plină de mult necaz. N-am băut nici vin, nici altă băutură bețivă, ci am vărsat înaintea Domnului sufletul meu. Nu da pe roaba ta fiicelor lui Israel spre batjocură, că de multe mâhniri și tânguirii m-am topit până acum”.

Preotul Eli a răspuns: „Mergi cu pace, Dumnezeuul lui Israel să-ți împlinească toată cererea ta, pe care o ceri de la Dânsul”. Ana a zis: „Am aflat dar, eu roaba Ta, înaintea ochilor Tăi”. Și s-a întors Ana la bărbatul său și a mâncat cu el, a băut, și fața ei n-a mai scăzut. Apoi, sculându-se de dimineață și închinându-se Domnului, s-au întors la casa lor. Și a căutat Domnul la smerenia Anei, auzindu-i rugăciunea, și i-a dezlegat nerodirea ei. Astfel, Ana a zămislit în pântece și, după împlinirea vremii, a născut un fiu, pe care l-a numit Samuil, care se tâlmăcește "cerut de la Dumnezeu".

Sosind după aceasta praznicul în care bărbatul ei avea obicei ca să meargă cu toată casa sa la Domnul în Silom, ca să aducă jertfe și rugăciuni lui Dumnezeu și să dea zeciuială din roadele pământului său, Ana a grăit către bărbatul său: „Nu mă voi sui cu tine acum în Silom, ci voi rămâne acasă ca să înțarc pruncul, iar după ce-l voi înțarca, atunci voi merge ca să mă arăt feței Domnului și voi împlini făgăduința mea, ca fiul meu să petreacă pururea slujindu-i Lui”. Și a zis bărbatul ei: „Fă precum este plăcut înaintea ochilor tăi și Domnul să săvârșească cuvântul tău cel ce iese din gura ta”. Și a petrecut Ana în casă până la trei ani, neieșind în Silom la Domnul, până ce a înțarcat pe pruncul Samuil, căci femeile evreice aveau obicei ca până la trei ani să hrănească de la sân pruncul lor.

Iar după înțarcarea aceluia, a mers cu el și cu bărbatul său, aducând spre jertfă trei viței, trei măsuri de făină de grâu și un foaie de vin și au intrat în casa Domnului în Silom, și pruncul cu dânsii. Deci Ana l-a adus pe el Domnului, precum a făgăduit, și l-a dat preotului Eli, zicând: „Eu sunt femeia aceea care mai înainte cu trei ani m-ai văzut rugându-mă Domnului pentru dezlegarea nerodirii. Domnul a împlinit

cererea mea și mi-a dat pruncul acesta, pe care l-am cerut de la Dânsul; iar eu îl dau pe el Domnului, după cum am făgăduit, ca să-I slujească Lui în toate zilele vieții sale". Astfel a dat Ana pruncul în mâinile preotului, apoi s-a închinat Domnului; iar Elcana, bărbatul ei, a dat darurile aduse spre jertfă. Și s-a umplut Ana de duhul proorociei și a cântat, grăind: întăritu-s-a inima mea întru Domnul, înălțatu-s-a fruntea mea întru Dumnezeuul meu..., și celelalte cuvinte ale cântării ei, care acum adeseori se cântă în biserică.

Iar după împlinirea jertfelor de mulțumire și a rugăciunilor lor, Elcana și Ana s-au întors acasă; iar pe pruncul Samuil, fiind de 3 ani, l-au lăsat Domnului la Eli preotul, pentru că acum n-au mai voit să ia cu dânsii pe cel care l-au dat o dată lui Dumnezeu. Și creștea pruncul stând lângă casa Domnului, învăța carte și ascultarea întru sfințenia lui Dumnezeu înaintea feței lui Eli. Iar maica lui adeseori mergând acolo cu daruri pe care le aducea lui Dumnezeu, ducea îmbrăcăminte fiului său și se bucura de dânsul, văzându-l crescând și slujind în haine preotești de lână în biserica Domnului. Și preotul Eli îl iubea pe el, văzându-i osârdia lui la slujire și văzând mai dinainte într-însul dăruirea lui Dumnezeu. Apoi el a binecuvântat pe părinții lui Samuil, zicând către Elcana: „Să-ți dea Domnul ție alt rod din femeia ta, Ana, pentru acest dar pe care l-ați dăruit Domnului”.

După aceasta, Domnul iarăși a cercetat pe Ana, care a început a naște fii și fete. Iar Samuil creștea întru acele zile nu numai cu trupul, dar și cu înțelegerea, fiind bineplăcut înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor. Și a îmbătrânit preotul Eli, iar fiii lui, Ofni și Finees, erau răi ca și fiii fărădelegii, care nu știu pe Domnul, nici nu păzesc dreptățile preotești; pentru că făceau strâmbătate celor ce aduceau jertfe, luând pentru ei părțile cele mai bune. Asemenea făceau silă și femeilor care mergeau la biserica Domnului pentru rugăciune și s-a făcut de către dânsii sminteală și strâmbătate la tot Israelul. Și auzind preotul Eli, tatăl lor, de lucrul acesta, nu-i pedepsea pe ei cu bătaii și cu despărțire, ci numai cu cuvintele îi îndemna să înceteze de la lucrurile cele rele, dar ei nu-l ascultau pe el.

Deci Domnul S-a mâniat nu numai asupra fiilor celor răi, dar și asupra tatălui lor, pentru că nu pedepsea cu pedepse cuviincioase pe fiii săi, pentru păcatele lor, chiar dacă el singur era bun. Deci a voit Domnul ca să piardă pe Eli cu fiii și toată casa lui, și a trimis mai întâi la Eli pe un oarecare prooroc neștiut, zicându-i: „Eu am ales casa tatălui tău din toate casele lui Israel, ca să-mi slujească în biserica Mea, dar tu n-ai băgat în seamă cinstea Mea, cinstind pe fiii tăi mai mult decât pe Mine și lăsându-i pe ei să facă fărădelege înaintea Mea. Pentru aceasta voi lua acea cinste din casa ta, că numai pe cei ce Mă preoslăvesc pe Mine, îi voi preamări și Eu, iar cel ce Mă defaimă pe Mine, va fi necinstit. Și iată, vin zile în care voi pierde sămânța ta și sămânța casei tatălui tău. Deci acest semn să-ți fie ție de pedeapsa ce va veni asupra casei tale, că amândoi fiii tăi, într-o zi, vor cădea omorâți de sabie, și voi ridica în locul lor preot credincios Mie, care va face toate după inima Mea”. Această proorocie i s-a făcut lui Eli, când Samuil era încă prunc. Dar nici după proorocia aceasta, Eli nu s-a sârguit să pedepsească pe fiii săi, ci numai cu cuvântul îi certa pe ei, iar fiii cei răzvrățiți nu se temeau de tatăl lor. Deci Dumnezeu, fiind mai mult mâniat, apropiă pedepsirea și a repetat a o spune aceasta mai înainte lui Eli prin Samuil, astfel:

Când Samuil avea doisprezece ani și slujea Domnului înaintea preotului Eli, într-o noapte, Eli ședea și se odihnea în umbrarul de lângă casa Domnului, la locul său cel deosebit, și ochii lui erau îngreunați de somn, iar Samuil dormea în biserica Domnului, unde era chivotul lui Dumnezeu și unde ardea sfeșnicul. Atunci Domnul a strigat dinăuntru catapetesmei, zicând: Samuile! Samuile! Și îndată deșteptându-se Samuil, a zis: Iată, eu. Și a alergat la Eli, zicând: „Iată-mă, pentru ce m-ai chemat pe mine?” Iar Eli a zis: Nu te-am chemat, fiule! Intoarce-te și dormi. Atunci Samuil s-a întors și a adormit. Iar Domnul l-a strigat a doua oară: Samuile! Samuile! Și, sculându-se Samuil, a alergat a doua oară la Eli, zicând: „Iată-mă, pentru ce m-ai chemat pe mine?” Iar preotul i-a zis: Nu te-am chemat, fiul meu. Intoarce-te și dormi. Dar Samuil nu cunoștea în acea vreme glasul Domnului, de vreme ce nu i se făcuse lui vreă descoperire dumnezeiască. Deci Domnul a chemat a treia oară pe Samuil, care, sculându-se, s-a dus degrabă la preotul Eli, zicându-i: „Iată-mă, pentru ce m-ai chemat pe mine?”

Atunci Eli, cunoscând că Domnul cheamă pe copil, i-a zis: Intoarce-te, fiule, și dormi, și când te va mai chema pe tine Cel ce te cheamă, atunci să zici: Spune, Doamne, că robul Tău ascultă! Apoi Samuil s-a dus la locul său și a adormit. Și venind Domnul, a stat aproape și l-a strigat ca întâia, a doua și a treia oară, zicându-i: Samuile! Samuile! Iar Samuil, deșteptându-se și sculându-se degrab, a zis: Grăiește, Doamne, că robul Tău ascultă! Și a zis Domnul către Samuil: Iată, Eu voi face graiurile Mele întru Israel, încât tot cel ce le va auzi pe acestea, va răsună în amândouă urechile lui. În ziua aceea voi ridica asupra lui Eli toate câte le-am grăit asupra casei lui. Voi începe și voi sfârși. Și i-am spus lui că Eu voi pedepsi casa lui până în veac, pentru nedreptățile fiilor lui, de care știa că rău au vorbit pe Dumnezeu, și nu i-a pedepsit pe ei.

Aceste cuvinte ale Domnului le asculta Samuil cu cutremur și după ce s-a sfârșit arătarea Domnului, iarăși a adormit până dimineată. Iar a doua zi, sculându-se, a deschis ușile bisericii Domnului și se temea să spună stăpânului său, preotului Eli, această vedenie. Iar Eli, chemându-l pe el, i-a zis: Fiule Samuile, ce-a grăit Domnul către tine? Mă rog ție, nu tăinui aceasta înaintea mea. Și a jurat Eli pe Samuil ca să nu ascundă înaintea lui nici un cuvânt din cuvintele Domnului. Deci Samuil i-a spus lui toate câte a auzit; iar preotul Eli a zis cu smerenie: Precum este plăcut Domnului meu, așa să facă. Dar acum Eli nu mai putea să pedepsească și să îndrepteze pe fiii săi, de vreme ce acum era foarte bătrân și fiii săi nu se temeau de el nicidecum. Iar Samuil din zi în zi creștea și se întărea cu duhul, și darul lui Dumnezeu, care era întru dânsul, se înmulțea, pentru că era Domnul cu dânsul, cuvintele proorocești erau în gura lui și nici un cuvânt al lui nu era deșert. Și au cunoscut toate popoarele israelite că Samuil este prooroc credincios al Domnului.

Și trecând câțeva vreme, a sosit pedeapsa lui Dumnezeu asupra casei lui Eli, iar pe lângă aceea și asupra întregului Israel. Pentru că nu numai fiii lui Eli au mâniat pe Dumnezeu, ci și israelitenii, care, deși nu toți, însă mulți se învățaseră de la păgâni la închinarea de idoli și nu părăseau idolatria. Ei slujeau Dumnezeului ceresc, dar a-duceau jertfe și idolilor și mâniiau pe Dumnezeul lor. Însă Dumnezeu, fiind îndelung răbdător, răbda păcatele poporului, până ce nu L-au mâhnit fiii lui Eli, care erau preoți și mai-mari în Israel.

Iar când aceia, cu fărădelegile lor, au pornit pe Dumnezeu spre mânie și răzbunare, atunci dreptul Judecător și răsplătitor, aducându-și aminte și de păcatele poporului, a adus răzbunare asupra tuturor; pentru că prin cei mai mari, și cei de sub stăpânire se pedepsesc de Dumnezeu. Și nu atât de degrabă păcatele poporului pornesc spre răzbunare pe Dumnezeu cel mânios, precum păcatele acelor care sunt rânduiți de Dumnezeu la stăpânirea și povățuirea poporului. Atunci filistenii s-au sculat cu război împotriva israelitenilor; iar israelitenii au ieșit la război împotriva lor. Și bătăndu-se ei, au fost biruiți de filistenii și au căzut uciși din tabăra lui Israel ca la 4000 de bărbați.

Atunci cei mai bătrâni ai lui Israel și-au zis: „Pentru ce ne-a bătut Domnul astăzi înaintea celor de altă seminție? Să luăm chivotul Domnului Dumnezeului nostru din Silom și să-l aducem în oastea noastră, ca să fie în mijlocul nostru când ne luptăm cu cei de altă seminție, și ne va mântui Domnul pe noi din mâinile vrăjmașilor noștri!” Astfel sfatuindu-se, au trimis la Silom și au luat de acolo chivotul legii care sade pe heruvimi; iar lângă chivotul legii erau amândoi fiii lui Eli: Ofni și Finees. Și când au adus chivotul Domnului în oaste, tot Israelul a strigat cu glas mare de bucurie, încât a răsunat pământul. Iar cei de altă seminție au auzit glasul acela și au zis: „Ce este această strigare mare în tabăra iudeilor?” Și s-au înștiințat de venirea chivotului legii în tabăra lui Israel. Deci atunci s-au temut și au zis: „Zeii au venit la dânsii în oaste, ca să oștească asupra noastră; amar nouă, cine ne va scoate pe noi din mâinile lor, căci aceia au bătut Egiptul cu toate rânile? Dar să ne întărim, o, bărbați filistenii, ca să ne luptăm vitejește cu iudeii, astfel ca să nu le robim lor, precum ne-au robit ei nouă”.

Astfel filistenii, îmbărbătându-se cu cuvinte unul pe altul, s-au înarmat cu tărie. Și s-a făcut război și tăiere mare de amândouă părțile și în loc ca filistenii să fie biruiți, ei au biruit pe iudei. Pentru că, fiind mâniat Dumnezeu, n-au ajutat nici sfințele cele aduse în tabără, căci unde ajunge răzbunarea cea dreaptă a

lui Dumnezeu, acolo nu cruță nici sfințenia. Și au biruit filistenii pe israeliteni și au ucis din oastea lor ca la 30000. Apoi au luat chivotul legii și l-au dus în robie, omorând pe amândoi fiii lui Eli, care erau lângă chivot; și așa au căzut amândoi de ascuțișul săbiei, după cuvântul Domnului. Astfel Dumnezeu, pentru păcatele celor mai mari, dă la pedeapsă pe cei de sub stăpânire, iar pentru faptele cele necurate ale slujitorilor altarului, lasă sfințele altare spre stăpânirea mâinilor păgânești și bisericile Sale în pustiire. Fiii lui Eli, care erau preoți în locul tatălui lor cel îmbătrânit, judecători și îndreptători a tot Israelul, aceia au mâniat pe Dumnezeu prin fărâdelegile lor și tot Israelul a suferit printr-înșii pedeapsă de la Dumnezeu și chivotul Domnului a fost dat în mâinile cele necurate ale celor de altă seminție.

Astfel fiind biruită tabăra lui Israel, un bărbat din seminția lui Veniamin, cu numele Ieminei, fugind de la război, a venit în Silom, având hainele sale rupte și țărână pe capul lui. Acela a spus prin cetate de uciderea taberei lor și toată cetatea a strigat cu glas de plângere. Iar Eli ședea pe scaunul său lângă ușile bisericii Domnului, și inima lui era în spaimă mare pentru chivotul lui Dumnezeu. Și auzind glasul strigării poporului, a zis către cei ce erau înaintea lui: Ce este această strigare? Și a venit la Eli omul acela, care era din tabără, și i-a zis: „Eu am scăpat astăzi de la război”. Eli i-a zis: „Ce s-a făcut acolo, fiule?” El a zis: „Bărbații lui Israel sunt biruiți de cei de altă seminție și au fugit din fața lor. Ucidere mare s-a făcut în popor și amândoi fiii tăi au murit, iar chivotul legii este luat de biruitori”.

Și când a auzit Eli de luarea chivotului lui Dumnezeu, îndată a căzut pe spate de pe scaun și i s-a sfărâmat spatele și a murit; căci era un om bătrân și greoi, având 98 de ani. Apoi cei de altă seminție, după biruirea oștirii lui Israel, luând chivotul lui Dumnezeu, l-au dus în cetatea lor cea mai mare, în Azot, dându-i și laudându-se că au robit pe Dumnezeul lui Israel. Și l-au dus pe el în capiștea zeului lor spurcat, Dagon, și l-au pus împreună cu idolul lor; iar a doua zi, intrând în capiștea lui Dagon, au găsit pe zeul Dagon căzut la pământ și zăcând cu fața în jos înaintea chivotului lui Dumnezeu. Deci, ridicându-l de la pământ, l-au pus la locul său; iar dimineața iarăși sculându-se, au intrat în capiștea și au găsit pe Dagon, nu numai căzut înaintea chivotului lui Dumnezeu, dar și sfărâmat, pentru că capul și amândouă gleznele picioarelor lui erau luate fiecare deosebi și aruncate în prag, iar amândouă palmele mâinilor lui zăceau lângă ușă; astfel că numai trupul lui Dagon rămăsese.

Dar nu numai pe Dagon, zeul filistenilor, l-a pedepsit puterea lui Dumnezeu, care era cu chivotul, ci și pe toți filistenii și pământul lor, căci i-a lovit pe ei, de la mic până la mare, cu neobișnuite boli și cu bube pline de puroi în locurile lor cele tănuite și din această pricină mureau mulți, iar cei ce erau vii, aceia pătîmind de rănilor cele cumplite, scoteau țipete de durere, încât glasul strigării lor se suia până la cer. Încă și pământul se umpluse de șoareci care mâncau toate și din această pricină se împutise de mulțimea șoarecilor. Și cunoscând filistenii că Dumnezeul lui Israel îi pedepsește pentru chivotul Său luat de ei în robie, l-au trimis pe el chiar și nevrând iarăși la israeliteni, însoțit cu daruri de aur, precum scrie pe larg despre aceasta în cele dintâi cărți ale împăraților. Noi însă să ne întoarcem la povestirea care ne stă înaintea, despre Sfântul Prooroc Samuil.

După războiul acela și după moartea lui Eli - preotul și judecătorul lui Israel - și a fiilor lui, israelitenii au fost 20 de ani sub jugul robiei filistenilor, stăpâniți de vrăjmașii lor și dându-le lor dajdie. Iar după 20 de ani, văzând Dumnezeu primejdia poporului Său cel strâmtorat de filistenii, S-a milostivit spre dânșii și a voit să-i izbăvească pe ei din mâinile vrăjmașilor lor. Deci a ridicat mai întâi între ei pe propovăduitorul pocăinței, pe acest credincios rob și preot al său, pe proorocul Samuil; pentru că în alt chip nu voia Domnul să miluiască pe poporul Său, decât după ce mai întâi s-ar fi pocăit ei. Sfântul Samuil propovăduia la toate semințiile lui Israel, zicând: „Dacă vă întoarceți cu toată inima către Domnul, lepădați zeii cei străini din mijlocul vostru și dumbrăvile lui Astarot și gătiți-vă inimile spre Domnul, slujindu-I Lui singur, și El vă va izbăvi pe voi din mâinile celor de altă seminție”. Și au ascultat popoarele cuvintele lui Samuil și au crezut în el, pentru că îl știau din copilăria lui și cunoșteau că vorbele lui erau nemincinoase. Atunci fiii lui Israel au lepădat zeii cei străini ai lui Baal și dumbrăvile lui Astarot, și au început a sluji numai Domnului. Iar pe Sfântul Samuil îl aveau ca un prooroc și preot al lui Dumnezeu, judecător și îndreptător. Deci Sfântul Samuil a poruncit ca să se adune la dânsul toți israelitenii, în cetatea Masifat, la

un munte înalt, ca acolo să facă cu pocăință rugăciune sobornicească către Dumnezeu. Și adunându-se popoarele lui Israel la Samuil, proorocul lui Dumnezeu, și rugându-se, posteau și își mărturiseau păcatele, zicând: „Am greșit înaintea Domnului”. Iar Sfântul Samuil, ca un preot, aducea jertfă lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor lor.

Atunci filistenii cei de altă seminție, auzind de adunarea popoarelor lui Israel și socotind că găsesc război împotriva lor, au năvălit fără de veste asupra lor înarmați în putere, vrând să-i piardă desăvârșit. Și auzind fiii lui Israel că vrăjmașii sunt aproape, s-au temut foarte și au zis către Samuil, proorocul lui Dumnezeu: „Nu tăcea, ci roagă-te către Domnul Dumnezeu nostru, ca să ne izbăvească din mâinile celor de altă seminție”. Iar Sfântul Samuil îi întărea pe ei, ca să nu fie fricoși, ci numai să se roage Domnului și să nădăjduiască spre El. Și se ruga și el însuși cu dinadinsul pentru ei, înălțând arderi de tot, iar Domnul l-a ascultat pe el. Și încă neisprăvind Samuil jertfa, cei de altă seminție se apropiaseră de ei. Dar Dumnezeu a tunat tare în ziua aceea asupra celor de altă seminție, slobozind asupra lor tunete și fulgere înfricoșătoare, încât ei, tulburându-se de frică, au căzut înaintea israelitenilor.

Și ieșind bărbații israeliteni din cetatea Masifat, au gonit pe vrăjmașii lor și i-au bătut, fugărindu-i până în valea Betfor. Și au bătut israelitenii pe filistenii, cu ajutorul lui Dumnezeu, pentru rugăciunile Sfântului Samuil, plăcutul Lui, și pentru pocăința lor. Astfel a smerit Domnul pe cei de altă seminție înaintea poporului Său, iar ei n-au mai îndrăznit să meargă în hotarele lui Israel în toate zilele lui Samuil, și cetățile ce le luaseră de la israeliteni le-au întors înapoi. Deci era pace poporului lui Dumnezeu în toate zilele judecății și stăpânirii Sfântului Samuil, căci povățuia bine pe toți israelitenii, cercetând cetățile și îndreptând pe cei ce aveau trebuință de îndreptare, judecând drept, fără de plată, pentru că de la nimeni nu primea daruri și nici nu judeca căutând la față. Iar întoarcerea lui era la Armatem unde s-a născut, că acolo era casa lui. Acolo judeca el pe Israel și tot acolo a zidit altar Domnului.

Și judecând Sfântul Samuil pe Israel mulți ani, a îmbătrânit și a pus în locul său pe doi fii ai săi, pe Ioil și Avia, ca să fie judecători popoarelor. Dar ei n-au voit să umble în căile lui, ci s-au abătut în urma lăcomiei și au început a lua daruri de la cei ce căutau judecăți, a judeca cu plată și a face judecăți nedrepte. Deci bărbații lui Israel au mers la Sfântul Samuil și i-au zis: „Iată, tu ai îmbătrânit, iar fiii tăi nu umblă pe calea ta; deci să pui împărat peste noi, ca să ne judece și să ne îndrepteze, precum și celelalte neamuri au împărații lor”. Aceste cuvinte n-au fost plăcute înaintea lui Samuil, pentru că nu cereau ca să-și pedepsească pe fiii săi sau să-i îndepărteze de la judecătorie, lucru care era gata să-l facă, ci cereau să le pună împărat. Iar poporul stătea asupra lui, zicându-i: „Dă-ne împărat, ca să ne judece.” Atunci Samuil s-a rugat către Domnul, iar Domnul a zis: „Ascultă glasul popoarelor acestea și fă precum cer, că nu te-au defăimat pe tine, ci pe Mine, ca să nu împărătesc peste ei. Spune-le însă stăpânirea împăratului care va împărați peste dânșii”.

Și a grăit Samuil către popoare: „O, bărbați ai lui Israel, să știți cum va stăpâni peste voi împăratul pe care îl cereți. El va lua pe fiii voștri și îi va face slujitorii lui. Ii va îmbrăca în arme, pe cai îi va pune și le va porunci să alerge înaintea caretelor sale. Ii va pune polcovnici și sutași și încă îi va și robi. Îli va face să are țarinile sale, îi va pune secerători secerășurilor sale, culegători viilor sale și lucrători la toate lucrurile plăcute lui. Fetele voastre le va lua la fierberile de miroșuri, la bucătării și la pitarii. Satele, viile, măslinișurile și toate bunătățile voastre le va lua și le va da slugilor sale; iar semințele, viile și țarinile ce vă vor rămâne vouă le va zeciu, ca din acelea să-i dați a zecea parte. Asemenea și slugile și dobitoacele voastre cele mai bune le va lua de la voi pentru el, și voi veți fi robii lui și veți striga îngreuiți de împăratul vostru în zilele acelea, dar Domnul nu vă va auzi, pentru că singuri ați poftit împărat pentru voi”. Astfel grăindu-le Sfântul Samuil, popoarele nu au voit să asculte cuvintele lui, ci strigau către dânșii, zicând: „Vrem împărat, ca să fim și noi cum sunt celelalte neamuri, ca să ne judece pe noi împăratul nostru și să iasă la război înaintea noastră împotriva vrăjmașilor”. Iar Sfântul Samuil le-a poruncit să se ducă fiecare la locul lui, până ce Dumnezeu le va arăta un bărbat vrednic de împărăție.

Și era în seminția lui Veniamin, în cetatea ce se numea Gava, un om pe nume Chiș, și acela avea un fiu pe care îl chema Saul, frumos la mărimea statului și bun. Și nu era altul între fiii lui Israel mai bun decât el. Deci se pierduseră asinii lui Chiș și a trimis Chiș pe Saul, fiul său, cu o slugă, să-i caute. Iar ei căutându-i și străbătând pretutindeni, nu-i găseau, apoi s-au apropiat de muntele Sifa, unde era cetatea Armatem, patria și casa Sfântului Samuil. Și a zis Saul către sluga sa: „Să ne întoarcem acum acasă la tatăl meu, că mi se pare că se întristează mai mult pentru noi decât pentru asini.” Și i-a zis sluga: „Iată, aici în cetate este omul lui Dumnezeu, cel mai înainte-văzător, care spune celor ce se duc la dânsul, cele ce au să fie; deci să mergem la dânsul, poate ne va spune unde vom putea afla asinii”. Și au mers la omul lui Dumnezeu. Însă Domnul spusese mai înainte Sfântului Samuil toate despre Saul și i-a poruncit, ca pe acela să-l ungă împărat al lui Israel.

Și văzând Sfântul Samuil pe Saul, fiul lui Chiș, l-a primit cu dragoste și i-a zis să nu se mâhnească pentru asini, că acum s-au aflat. Deci l-a odihnit la el în ziua și noaptea aceea. Iar a doua zi, slobozindu-l pe el, a luat un vas cu untdelemn și l-a turnat pe capul lui Saul, apoi l-a sărutat și i-a zis: „Iată, Domnul te-a uns pe tine pentru a împărați popoarele cele din Israel. Și vei împărați peste popoarele Domnului și le vei mântui din mâinile vrăjmașilor lor dimprejur”.

Această ungere s-a făcut în taină, ca o proorocie a împărăției lui Saul ce avea să fie. Și a spus Sfântul Samuil lui Saul cel uns toate cele ce aveau să i se întâmple în cale, zicându-i: „Acest semn să-ți fie că Domnul te-a uns împărat; când vei pleca astăzi de la mine, vei afla doi bărbați lângă mormântul Rahilei, în hotarele lui Veniamin în Silom, care îți vor zice: «S-au aflat asinii pe care îi căutați și tatăl tău a lepădat grija pentru asini, iar acum se îngrijește foarte mult de voi!» Apei, când vei pleca de la acei doi bărbați și vei merge la dumbrava Taborului, vei afla acolo trei bărbați suindu-se la Dumnezeu în Vetim cu aducere de jertfe, unul aducând trei capre, altul ducând trei saci de pâine, iar al treilea, un foaie cu vin. Aceia ți se vor închina și îți vor da ție două pâini. Apoi te vei sui în muntele Domnului și vei întâmpina ceata proorocilor. Acolo se va pogorî peste tine Duhul Domnului și vei prooroci cu dânsii. Pe aceste semne când le vei vedea împlinindu-se, după cuvântul meu, să știi că Dumnezeu este cu tine!” Și plecând Saul de la Sfântul Samuil, toate i s-au întâmplat așa precum i le spusese proorocul.

După aceasta, Sfântul Samuil a poruncit tuturor popoarelor să se adune la Domnul în cetatea Masifat. Deci, ducându-se și el acolo, a zis către fiii lui Israel: „Așa grăiește Domnul Dumnezeu lui Israel: Eu sunt Cel ce am scos pe părinții voștri din pământul Egiptului și v-am scos pe voi din mâinile lui Faraon și de la toți împărații care vă mâhneau. Iar voi M-ați defăimat astăzi pe Mine, Dumnezeu vostru, Cel ce v-am mântuit de toate răutățile și ziceți că vă trebuie împărat, ca să domnească peste voi. Deci să fie după dorința voastră”. Zicând acestea Samuil, a pus înaintea Domnului toate semințiile lui Israel, după steagurile lor și a început a arunca sorți, din care seminție să le aleagă împărat; și a căzut sorțul pe seminția lui Veniamin. Apoi a aruncat iar sorți întru seminția aceea peste bărbații cei vestiți, și a căzut sorțul pe Saul, fiul lui Chiș. Și îl căutau pe Saul prin mijlocul lor, dar nu l-au aflat, pentru că se ascunsese într-o casă, făcându-se nevrednic de o cinste înaltă ca aceea, și fugea de dânsa. Dar Domnul l-a făcut arătat, iar popoarele alergând împreună cu Samuil, l-au luat de acolo și, aducându-l, l-au pus în mijlocul soborului. Și era la statură mai înalt decât toate popoarele. Și a zis Samuil către popor: „Vedeți pe cine a ales Domnul, că nici unul din voi nu este ca el”. Deci toate popoarele s-au bucurat și au strigat: „Să trăiască împăratul nostru!”

Atunci Samuil a pus înaintea popoarelor legi împărătești, a scris o carte din acele legi și a pus-o înaintea Domnului. Dar nu s-a întărit atunci desăvârșit împărăția lui Saul, fiindcă erau unii care cârteau și nu se învoiau. Atunci Samuil a eliberat toate popoarele, ducându-se fiecare la locul său. Deci s-a dus și Saul la casa sa, în cetatea care se numea Gava, și s-au dus cu dânsul și fiii celor puternici, ale căror inimi le plecaseră Domnul spre Saul. Iar fiii celor potrivnici au zis: „Oare acesta ne va izbăvi din mâinile vrăjmașilor noștri?” Și îl necinseau pe el, neaducându-i daruri, dar Saul se făcea că nu aude ocările lor.

Iar după o lună, Naas, împăratul amonitenilor, a venit cu putere mare asupra cetății care se numea Iavis a Galaadiei, cea din ținutul lui Manase, și a tăbărât asupra ei cu tărie. Iar cetățenii cei înconjurați, văzând puterea cea mare a lui Naas, i-au zis: „Să ne pui așezământ și noi îți vom sluji ție”. Iar Naas le-a răspuns: „Așezământul pe care îl voi pune este acesta, că voi scoate fiecareia din voi ochiul cel drept și voi pune ocară asupra lui Israel”. Atunci cetățenii au trimis la Saul, rugându-l să le ajute și să-i scape din înconjurarea aceea. Iar Saul a trimis îndată în toate hotarele lui Israel, și, adunând degrabă oaste multă și luând cu dânsul și pe Sfântul Prooroc Samuil, s-a dus fără de veste asupra lui Naas, împăratul amonitenilor. Și a năpădit asupra lui foarte de dimineață, a biruit oastea lui și a izgonit-o, omorând chiar și pe împărat.

Atunci popoarele lui Israel au zis către proorocul lui Samuil: „Cine este cel ce zicea să nu împărătească Saul peste noi? Dați-ni-i nouă pe aceia ca să-i ucidem”. Dar Saul a zis: „Să nu moară nici unul pentru mine în ziua de acum, că Domnul a făcut astăzi mântuire întru Israel”. Iar Sfântul Samuil a grăit către popoare: „Veniți să mergem în Galgal și să înnoim acolo împărăția!” Deci toate popoarele s-au dus acolo și Samuil a uns în fața tuturor pe Saul la împărăție înaintea Domnului. Și au jertfit acolo înaintea Domnului jertfele cele de pace, veselindu-se Saul foarte mult și împreună cu dânsul toți bărbații lui Israel.

Și veselindu-se popoarele pentru împăratul lor cel pus din nou, cu care câștigaseră biruința asupra amonitenilor, Sfântul Samuil a zis către dânșii: „Iată, am ascultat glasul vostru pentru toate câte mi-ați zis mie și v-am pus împărat. Iată, acum împăratul merge înaintea voastră, iar eu am îmbătrânit mergând cu voi din tinerețile mele până în ziua de astăzi; de aceea, să-mi spuneți acum înaintea lui Dumnezeu și înaintea unsului Lui, împăratul vostru: Am luat eu de la cineva din voi vreun vițel, vreun asin sau altceva? V-am făcut eu vreo strâm-bătate sau silă sau am luat din mâinile cuiva plată sau oricare dar? Spuneți dacă am făcut ceva din acestea și vă voi întoarce”.

Popoarele au zis către dânsul: „Nu ne-ai făcut strâm-bătate în nimic, nici ne-ai silit, nici ne-ai jefuit, nici plată n-ai luat de la noi, nici oarecare daruri”. Samuil a zis către dânșii: „Martor este Domnul în această zi și unsul Lui, împăratul vostru, că n-ați avut pricini asupra mea, pentru care v-ar fi trebuit împărat, de vreme ce singur Domnul era împăratul vostru și vă povățuia prin feluri judecătorești, scăpându-vă din mâinile vrăjmașilor voștri. Dar ca să înțelegeți că răutatea voastră este mare înaintea Domnului, fiindcă ați cerut împărat, iată, îndată veți vedea semnul”. Zicând aceasta, a început a se ruga Domnului. Și ziua era senină și uscată, fiind vreme de seceriș, dar deodată au început tunete mari, fulgere înfricoșate și nori, și s-a vărsat ploaie puternică, încât s-au temut toate popoarele de Domnul și de Samuil.

Atunci ei au zis către Samuil: „Roagă-te Domnului Dumnezeului Tău pentru noi, robii tăi, ca să nu murim, pentru că vedem că am adăugat această răutate la păcatele noastre, cerând împărat”. Și a zis Sfântul Samuil către ei: „Nu vă temeți, că Domnul nu va părăsi poporul Său. De acum fiți lângă împăratul vostru și slujiți Domnului cu toată inima voastră și faceți voia Lui, voi cu împăratul vostru, iar eu nu voi înceta a mă ruga Domnului pentru voi, numai să vă temeți de Dânsul, să-i slujiți în adevăr, știind toate minunile și facerile de bine ce v-a făcut vouă. Iar dacă veți începe a face rele, atunci veți pieri împreună cu împăratul vostru”. Astfel zicând Sfântul Samuil către popoare, a lăsat puterea judecătorești și lua aminte numai la slujirea jertfei.

Iar Saul împărățind în Israel, a început după o vreme a se îndărătnici și a mânia pe Dumnezeu. Și a îndrăznit a se atinge de rânduiala preotească, ca să aducă jertfe lui Dumnezeu fără Samuil, preotul Lui. Încă s-a arătat și neascultător poruncii Domnului, când i-a poruncit prin gura proorocului Său Samuil să meargă și să piardă poporul lui Amalec, pentru o răutate veche a lor; că, mergând popoarele de la Egipt la pământul făgăduit, le-au făcut mare împiedicare pe cale. Și i-a poruncit, zicându-i: „Să nu cruți pe nimeni din ei, să-i ucizi de la parte bărbătească la parte femeiască, de la cei tineri până la cei ce sug piept, de la capre până la oi și de la cămile până la asini”.

Și adunând împăratul Saul oaste multă, a mers asupra țării lui Amalec și, biruind puterea acelor și robindu-le țara, a prins viu pe Agag, împăratul lor, și a ucis cu sabia tot poporul lui Amalec, pe bătrâni și pe tineri, pe femei și pe bărbați, iar pe împărat l-a cruțat. Și au luat Saul și poporul lui pentru ei cele mai bune din turmele lor, și numai pe cele proaste și defăimate le-au prăpădit. Asemenea și toate bunătățile lor le-au jefuit pentru ei, nepăzind porunca Domnului, ca să nu cruțe nimic, nici să ia pentru ei, ci toate să le dea pierzării. Apoi a fost cuvântul Domnului către proorocul Samuil, zicând: „M-am căit că am uns pe Saul la împărăție, deoarece s-a întors de la Mine și cuvintele Mele nu le-a păzit”. Și s-a mâhnit Samuil pentru Saul și a strigat către Domnul, rugându-se toată noaptea pentru el.

Și sculându-se Samuil de dimineață, a mers întru întâmpinarea israelitenilor care se întorceau de la război, și a aflat pe Saul în Galgal; și iată, acolo înălța singur Domnului ardere de tot. Și văzând împăratul Saul pe Sfântul Samuil, i-a zis: „Binecuvântat ești tu Domnului, că am făcut toate câte mi-a grăit Domnul prin tine”. Sfântul i-a zis: „Ce este glasul turmelor acestea în urechile mele și glasul dobitoacelor pe care îl aud?” Împăratul a zis: „Le-am adus de la Amalec, că cele ce erau bune le-au cruțat popoarele și le-au adunat; iar cele ce erau mai proaste le-am ucis”. Sfântul Samuil i-a zis: „Pentru ce n-ai ascultat glasul Domnului în toate câte ți-a grăit și te-ai pornit spre câștiguri și ai făcut vicleșug înaintea Domnului?” Și Saul a zis către Samuil: „Am ascultat glasul Domnului și am făcut precum mi-a poruncit. Am dezrădăcinat pe Amalec, iar pe Agag, împăratul lor, l-am prins și l-am adus viu. Iar popoarele au luat pradă cele mai bune oi și bivoli din turme, pentru arderea cea de tot și pentru jertfa lui Dumnezeu”.

Deci Sfântul Samuil a zis către Saul: „Oare sunt plăcute lui Dumnezeu arderile de tot și jertfele voastre? Nu era oare mai bine să ascuți porunca Domnului? Ascultarea este mai bine primită Lui decât toate jertfele și grăsimile cele de berbeci. Precum este păcatul de vrăjitorie, tot așa este și păcatul de împotrivire la porunca Domnului; precum este păcatul închinării la idoli, așa este și păcatul călcării poruncilor Domnului. Iar de vreme ce tu ai defăimat cuvântul Domnului, te va defăima și pe tine Domnul și casa ta nu va împărăți întru Israel”. Saul a zis: „Am greșit de am călcat cuvântul Domnului și cuvintele tale, pentru că m-am temut de popoare și am ascultat glasul lor. Dar mă rog ție, rabdă greșeala mea și te întoarce cu mine la jertfă, ca să mă închin lui Dumnezeu înaintea ochilor tăi”. Iar Sfântul Samuil și-a întors fața, vrând să plece de la el, dar Saul l-a apucat de marginea hainei și a rupt-o, trăgând la sine pe omul lui Dumnezeu.

Deci i-a zis lui Sfântul Samuil: „Domnul a rupt astăzi împărăția lui Israel din mâna ta și o va da aproapelui tău, cel mai bun decât tine”. Și a zis Saul către Sfântul Samuil: „Am greșit Domnului, dar nu mă rușina acum înaintea bătrânilor lui Israel și înaintea poporului meu; deci întoarce-te cu mine, ca să mă închin Domnului Dumnezeului tău”. Și s-a întors Samuil cu Saul și s-au închinat. Apoi el a zis către Saul: „Să-mi aduceți aici pe Agag, împăratul lui Amalec”. Și a venit Agag la dânsul tremurând și a zis: „O, cât de amară este moartea!” Sfântul Samuil a zis către Agag: „Precum sabia ta a făcut fără de fii pe femei, tot astfel va rămâne și maica ta fără de fii”. Atunci Samuil a înjunghiat pe Agag înaintea Domnului în Galgal, nu ca și cum l-ar fi chinuit, ci împlinind porunca Domnului. După aceea, Samuil s-a dus în Armate și Saul s-a dus la casa sa în Gava. Și n-a mai văzut Sfântul Samuil pe împăratul Saul până în ziua morții sale, dar plângea pentru dânsul, fiindu-i jale de pierzarea lui.

Iar după câțva timp, Domnul a zis către Samuil: „Până când plângi tu pe Saul, pe care eu l-am lepădat, ca să nu împărătească în Israel? Umple cornul tău de untdelemn și mergi în Betleem la lesei, că între fiii lui am aflat vrednic de împărăție”. Și a zis Sfântul Samuil: „Cum voi merge? Că va auzi Saul și mă va ucide?” Domnul i-a zis: „Ia o junincă și, ducând-o acolo, vei zice: «Am venit să aduc jertfă Domnului»; și vei chema la jertfă pe lesei și pe fiii lui. Iar eu îți voi arăta ție cele ce vei face și-mi vei unge pe acela ce-ți voi zice”. Deci Samuil a făcut după cuvântul Domnului, a mers în Betleem și cei mai bătrâni s-au înspăimântat de venirea lui și au ieșit în întâmpinarea lui și i-au zis: „O, înainte văzătorule, oare cu pace este intrarea ta?” Și a zis sfântul: „Pace! Am venit să aduc jertfa Domnului; deci sfințiți-vă prin înfrânare și prin rugăciune și să veniți la mine ca să fac jertfă”.

Iar după săvârșirea jertfei, Sfântul Samuil mergând în casa lui lesei, i-a poruncit să aducă la dânsul pe fiii săi unul câte unul. Deci lesei a adus la prooroc pe Eliav, cel mai mare fiu al său. Și a întrebat proorocul pe Domnul, rugându-se către Dânsul întru sine, dacă acesta este cel înainte ales de Dânsul la împărăție. Și a zis Domnul lui Samuil: „Nu căuta la fața lui, nici la mărimea statului lui, căci l-am lepădat pe el; pentru că eu nu judec căutând la față. Omul caută la față, iar Dumnezeu caută la inimă”. Apoi lesei a chemat pe Amina -dab și l-a pus pe el înaintea feței lui Samuil, care a zis: „Nici pe acesta nu l-a ales Domnul”. Și a adus lesei pe Sama, și a zis proorocul: „Nici pe acesta nu l-a ales Domnul”. Deci lesei a adus pe cei șapte fii ai săi înaintea lui Samuil, și a zis Samuil către dânsul: „N-a ales Domnul dintre aceștia”.

Apoi Samuil iarăși a zis către lesei: „Nu mai ai alți fii?” lesei a zis: „Mai am încă unul mic, dar acesta paște oile la iarbă”. Samuil a zis către lesei: „Trimite și adu-l aici pe el, că nu vom șede până ce va veni el aici”. Și trimițând lesei, a adus pe David. Iar acesta era rumen și frumos la ochi și la față. Și a zis Domnul către Samuil: „Scoală-te și-l unge pe el, că acesta este”. Deci Samuil a luat cornul cu untdelemn și l-a uns împărat în mijlocul fraților lui. Și a zburat duhul Domnului peste David dintru acea zi și după aceea. Și sculân-du-se Samuil, s-a dus în Armatem, în casa sa, unde săvârșind zilele bătrâneților sale, a adormit cu somn de moarte. Deci adunându-se tot Israelul, l-a plâns pe el și l-a îngropat acolo, în casa cea din Armatem.

Pe acest Sfânt Prooroc Samuil l-a fericit cu laude Isus Sirah, zicând: „Samuil, proorocul Domnului, cel iubit de Domnul, a ridicat împărăția și a uns pe Saul și pe David peste poporul Lui. Cu legea Domnului a judecat adunarea și a cercetat Domnul pe Iacov prin rugăciunile lui. Și a fost cunoscut întru credința sa că este prooroc credincios. El a chemat pe Domnul cel puternic, când îl împresurau vrăjmașii lui împrejur, iar Domnul a tunat din cer, și cu glas mare a făcut auzit glasul Lui. El a pierdut pe stăpânitorii Tirului și pe toți boierii filistenilor. Mai înainte de sfârșitul său, Samuil s-a mărturisit înaintea Domnului și a unsului Lui, că din averi și până la încălțăminte n-a luat de la nimeni ceva, și nu i-a făcut lui ocară nici un om. După adormirea sa a proorocit și a arătat împăratului Saul sfârșitul lui. Apoi a înălțat din pământ glasul său prin proorocie, pentru ca să piardă fărădelegile popoarelor”. Acestea le-a zis Sirah, iar noi, păcătoșii, nădăjduind ca, prin rugăciunile acestui sfânt plăcut al lui Dumnezeu, să câștigăm iertare de păcate și mântuire, slăvim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Notă. Cum, după adormirea sa, Sfântul Prooroc Samuil a spus împăratului Saul moartea, caută despre aceasta în cartea împăraților, în cap. 28. Iar în 11 zile ale lunii martie, caută la pătimirea Sfântului Mucenic Pionie, spre sfârșitul istoriei pătimirii lui.

SFANTUL APOSTOL TADEU, UNUL DIN CEI ȘAPTEZECI (21 august)

Sfântul Apostol Tadeu a fost din cetatea Edesa. El era evreu de neam și cunoștea desăvârșit dumnezeiasca Scriptură a Legii Vechi. Și s-a suit în Ierusalim la închinăciune în zilele Sfântului Ioan Botezătorul și s-a minunat auzind propovăduirea lui și văzând îngereasca lui viață, și a fost botezat de către dânsul. După aceea, văzând pe Domnul nostru Iisus Hristos în trup petrecând cu oamenii și auzind învățătura Lui și văzând minunile Lui, s-a dus după Dânsul și a fost numărat în ceata celor șaptezeci de apostoli mai mici, despre care se scrie în Evanghelie: Domnul a arătat și pe alți șaptezeci și i-a trimis pe ei câte doi înaintea feței Sale, în toată cetatea și locul, unde voia să meargă.

Iar după pătimirea cea de bunăvoie, după moartea Domnului și după învierea cea de a treia zi și înălțarea Lui la ceruri, Sfinții Apostoli împărțindu-se în toată lumea la propovăduire, Sfântul Tadeu s-a

dus la Edesa, trimis fiind de Domnul. Pentru că așa a făgăduit Domnul lui Avgar, domnul Edesei, mai înainte de patima Sa cea de bunăvoie, trimițându-i pe mahramă închipuirea cea ne făcută de mână a Preasfintei Sale fețe și scriind către dânsul: „Când mă voi înălța la Tatăl, voi trimite la tine pe unul din ucenicii Mei, care te va tămădui desăvârșit de boala care te-a cuprins pe tine și îți va da viață veșnică ție și celor ce sunt cu tine”.

Deci Apostolul Tadeu, mergând în cetatea Edesa, nu s-a arătat îndată stăpânitorului, ci mai întâi a intrat în casa unui evreu cunoscut al său, cu numele Tobie, și fiind găzduit la dânsul, a început cu minune a face tămăduiri cu puterea lui Hristos, tămăduind toate bolile prin punerea mâinilor și prin chemarea numelui Domnului. Deci, străbătând vestea despre dânsul prin toată cetatea, au început a aduce la dânsul pe neputincioșii lor și, văzând tămăduirea lor cea grabnică ce se făcea de apostolul lui Hristos, se minunau foarte. Despre aceasta s-a vestit și domnului Avgar, cum că un bărbat oarecare, venind de la Ierusalim, face multe minuni cu numele lui Iisus Hristos.

Deci Avgar îndată și-a adus aminte de scrisoarea lui Hristos, Care-i făgăduia că are să trimită la dânsul pe unul din ucenicii Săi și s-a gândit în sine, zicând: „Oare nu a venit acela pe care îi făgăduise lui să-l trimită?” Apoi, poruncind să-l cheme pe Tobie, a zis către dânsul: „Aud că în casa ta este un om din Ierusalim, care tămăduiește toate bolile cu numele lui Iisus”. Tobie a zis: „Cu adevărat, stăpâne, oaspetele cel de la mine face multe minuni cu acel nume!” Domnul a zis: „Adu-l aici la mine”. Și ducându-se Tobie la Sfântul Tadeu, i-a zis: „Domnul acestei cetăți m-a chemat și mi-a poruncit să te duc la el, ca să-l tămăduiești de bolile ce l-au cuprins!” Și a zis Tadeu: „Cu adevărat eu sunt trimis la dânsul”. Iar a doua zi au mers amândoi la domnul Avgar, fiind adunați acolo toți boierii și dregătorii lui.

Și intrând apostolul cu Tobie pe ușile palatului domnesc, și domnul uitându-se la dânsul, a văzut fața lui apostolească strălucind cu lumină și, înspăimântându-se, s-a sculat degrabă de la locul său și i s-a închinat până la pământ. Și s-au mirat toți cei ce stăteau de față, văzând pe domnul că se închină la un străin; pentru că aceia nu vedeau strălucirea cea minunată care ieșea din fața lui Tadeu. Deci domnul l-a întrebat pe Sfântul Tadeu: „Oare tu ești ucenicul lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu, Care mi-a făgăduit prin scrisoare să-mi trimită pe unul din ucenicii Săi, ca să-mi dea sănătate desăvârșită neputinței mele și viață veșnică, mie și celor ce sunt cu mine?” Apostolul lui Hristos a răspuns: „De vreme ce ai pus mare nădejde spre Domnul meu Iisus Hristos, de aceea am venit la tine, fiind trimis de Dânsul. Și dacă credința ta către El se va înmulți mai mult în tine, toate cele dorite de tine vor fi după credința ta”.

Avgar a zis: „Am crezut atâta într-însul, încât am voit să adun puterea oștii și să merg asupra iudeilor care l-au răstignit pe El, ca să răzbun asupra lor răutatea aceea și să-i pierd cu desăvârșire. Dar stăpânirea romană, sub care suntem, m-a oprit”. Sfântul Tadeu a zis: „Domnul și Dumnezeul nostru Iisus Hristos n-a avut trebuință de ajutorul omenesc în vremea pătimirii Sale de la iudeii cei zavistnici și răi; căci putea să pună înaintea Sa legiuni de îngeri, dar, împlinind voia Părintelui, a pățimit pentru mântuirea a toată lumea. Iar după împlinirea voii Părintelui Său, S-a suit către Dânsul la ceruri cu slavă și a șezut de-a dreapta Lui, și nu are trebuință ca cineva să-L răzbune pe El asupra vrăjmașilor Lui, având El însuși putere peste toți, ca să judece viii și morții, și fiecăruia să-i răsplătească după faptele lui”.

Deci vorbind mult despre Hristos Dumnezeu către Avgar și către cei ce erau cu dânsul, Sfântul Tadeu l-a adus la desăvârșita credință și l-a botezat. Atunci Avgar a câștigat în Sfântul Botez tămăduire de lepra pe care o avea rămasă pe fața sa după cea dintâi vindecare, căci mai înainte era lepros peste tot trupul, și când s-a adus la el scrisoarea lui Hristos și chipul cel nefăcut de mână al Preasfintei fețe a Lui, atunci i-a fost cea dintâi tămăduire, curățindu-i-se trupul de lepră, rămânând numai o mică parte - cu dumnezeiască rânduială -, pe fața lui, până la venirea apostolului Tadeu.

Iar cealaltă tămăduire desăvârșită a lui, nu numai cea trupească, dar și cea sufletească, s-a făcut prin venirea apostolului și prin Sfântul Botez, când a ieșit din sfânta scăldătoare cu totul întreg și sănătos. Deci s-a botezat domnul Avgar cu toată casa sa; asemenea s-au botezat și ceilalți care văzuseră minunile și

câștigaseră tămăduire de neputințele lor. Apoi Sfântul Apostol Tadeu a poruncit domnului Avgar să adune pe toți locuitorii cetății și să asculte cuvântul lui Dumnezeu.

Deci a doua zi s-a adunat tot poporul, iar Tadeu, apostolul lui Hristos, stând pe un loc înalt, a început a le bine vesti pe Unul adevăratul Dumnezeu, Care a făcut cerul și pământul, toate cele văzute și nevăzute, cu atotputernica Sa tărie, și cum Fiul lui Dumnezeu S-a pogorât din cer pe pământ, prin cea negrăită întrupare pentru mântuirea omenească, și a pățimit de voie, a murit, a înviat și S-a înălțat la ceruri, și a pregătit celor buni răsplătire veșnică la ceruri, iar celor răi pedeapsă nesfârșită în iad. Asemenea, le-a spus și toate celelalte taine ale mântuirii noastre prin cuvinte pe larg. Iar popoarele au crezut cuvintele apostolului, de vreme ce au văzut și minunile lui, căci vedeau pe domnul lor tămăduit și pe ceilalți mulți; deci au început a slăvi pe Hristos, cerând Sfântul Botez.

Astfel s-a luminat prin botez cetatea Edesa prin sfânta credință cea întru Domnul nostru Iisus Hristos; deci s-au zidit biserici și s-au pus preoți, prin punerea mâinilor apostolului. Iar domnul Avgar, vrând să mulțumească Sfântului Apostol Tadeu pentru tămăduirea sa, i-a dat lui mult aur, dar sfântul n-a primit, zicând: „Dacă pe ale noastre le-am lăsat, apoi cum să vrem să le primim pe cele străine?”

Deci întărind în Edesa sfânta credința și pe toate rânduindu-le bine, Sfântul Apostol Tadeu s-a dus în Mesopotamia, și luminând acolo pe mulți și zidind multe biserici, străbătea pretutindeni cetățile Siriei, ostenindu-se cu buna vestire a lui Hristos. Apoi, mergând la Virit, cetatea Feniciei, propovăduind și botezând pe mulți, s-a odihnit întru Domnul.

Notă. Să se știe că acest Sfânt Tadeu este altul decât Sfântul Iuda Tadeu, care s-a numit Levi, unul din cei doisprezece apostoli, a cărui pomenire este în 19 zile ale lunii iunie; dar în Prolog și în Sinaxar s-a scris în această zi despre Tadeu cel de acum, astfel: „Pomenirea Sfântului Tadeu care s-a numit și Levi”. Dar această numire de Levi nu este a acestui Sfânt Tadeu, ci a celui dintâi, care este din cei doisprezece apostoli, precum scrie la Evanghelistul Matei, în capitolul 20. Acest lucru l-a arătat luminos Nichifor Calist, scriitorul grec de istorii bisericești, în a doua sa carte, în capitolul 40, scriind astfel despre acești doi cu numele de Tadeu: „Dumnezeiescul Iuda, nu Iscarioteanul, ci altul, care avea îndoită numire, Tadeu și Levi, fiul lui Iosif și fratele lui Iacob cel aruncat de pe aripa bisericii, mai întâi a cercetat Iudeia și Galileea, Samaria și Idumeea, apoi cetățile Arabiei și părțile Siriei și ale Mesopotamiei, vânându-le cu mreaja Sfintei Evanghelii; iar mai pe urmă a mers în Edesa, cetatea lui Avgar, unde mai înainte celălalt Tadeu - unul din cei șaptezeci - a propovăduit pe Hristos. Acolo, de nu ajungea ceva din slujba celuiilalt, a împlinit el bine”. Acestea scrie Nichifor despre cei doi cu numele Tadeu, dintre care cel dintâi care este din cei 12 Apostoli, îl numește Levi, iar pe celălalt, adică pe acesta ce este din cei 70, numai Tadeu, nu și Levi. Încă și Sfântul Evanghelist Matei a fost numit Levi, iar de ce s-a făcut aceasta, caută viața lui, în 16 zile ale lunii noiembrie.

SFÂNTA MUCENIȚĂ VASA ȘI FII EI, TEOGNIE, AGAPIE ȘI PIST (21 august)

Sfânta Muceniță Vasa a trăit în împărăția lui Maximian, în cetatea Edesa. Ea, însoțindu-se cu un oarecare slujitor idolesc, anume Valerie, a născut cu dânsul trei fii: Teognie, Agapie și Pist, și i-a crescut în credința creștinească, căci era creștină, fiind învățată sfânta credință în Hristos de la strămoșii săi. Ea fiind pârâtă de bărbatul său, a fost adusă înaintea judecătorului, și a mărturisit că este creștină; pentru aceasta a fost aruncată în temniță cu fiii săi. După aceasta, scoțând-o la judecată, au chinuit pe fiii săi înaintea ochilor ei. Întâi pe Teognie l-au spânzurat și după aceea l-au strujit; după aceea lui Agapie i-au jupuit pielea capului până la piept, dar el tăcea, nezcând nimic; apoi pe al treilea l-au muncit în tot chipul. Iar maica, privind la pătimirea fiilor ei, îi întărea spre nevoiță și îi îndemna cu rugăminte.

Toți acești trei prunci, suferind cu bărbăție muncile pentru Hristos, au fost tăiați cu sabia. Deci Sfânta Vasa, maica lor, s-a bucurat că a trimis mai înainte la Hristos pe iubiții săi fii. Și iar au pus-o în legăturile temniței, unde fiind chinuită de foame, a luat hrană din mâna îngerului și s-a întărit spre cea mai mare pătimire.

După aceasta a fost dusă în Macedonia, din porunca chinuitorului, și acolo, silind-o la necurata jertfă, nu s-a supus. Drept aceea, mai întâi a fost aruncată în apă, apoi în foc și după aceea au bătut-o cu pietre; dar din toate acele chinuri a rămas nevătămată. Apoi, aducând-o în capiștea idolească, ea a apucat pe idolul Die, l-a aruncat la pământ și l-a sfărâmat. După aceea au dat-o spre mâncare fiarelor, dar ele nu s-au atins de dânsa, apoi au aruncat-o în mare, departe de mal ca treizeci de stadii, și au văzut cei ce priveau la dânsa, cum trei bărbați luminoși, care străluceau mai mult decât soarele, au adus-o în corabie și au pus-o pe scaun. Iar după opt zile s-a arătat ostașilor într-o insulă oarecare, care era în Helespont.

Iar dregătorul din Macedonia, cu numele Filip, înștiințându-se de acest lucru, a scris lui Consularie al Cizicului, din eparhia Helespontului, ca să o prindă. Deci acela, prinzând pe sfânta, a silit-o la jertfa idolească, dar, văzând că nu se pleacă nicidecum, a poruncit să-i lege mâinile înapoi și, cu bătaie cumplită sfărâmându-i toate mădulele, la sfârșit i-a tăiat cinstitul ei cap. Astfel sfânta și-a dat sufletul în mâinile lui Hristos Dumnezeu, Căruia I se cuvine slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

CUIOSUL AVRAMIE DE SMOLENSK (21 august)

Cuviosul Avramie era născut și crescut în cetatea Smolensk. El a fost cerut de la Dumnezeu prin rugăciunile și milosteniile părinților săi, căci deși maica lui năștea fii, însă nu parte bărbătească, ci femeiască; pentru aceea tatăl și maica sa erau mâhniți. Și făceau multe rugăciuni cu lacrimi către Dumnezeu, umblând pe la biserici, dând milostenie cu îndurare și cerând să le dea să nască măcar un fiu. Apoi și-au câștigat cererea, zămislind pe acest plăcut al lui Dumnezeu care era ales spre slujba lui Dumnezeu din pântecel maicii sale, căci fiind încă purtat în pântecel maicii sale, i s-a făcut o vedenie despre el unei monahii, care petrecea cu sfințenie, astfel:

Intr-o zi de Duminică, adormind ea după cântarea de dimineață, i se părea ca și cum bătea cineva în ușa chiliei și o chema, zicându-i: „Scoală-te degrabă și du-te la Maria, că a născut un prunc, pe care tu ai să-l primești din botez”. Iar monahiei, în acea vedenie a visului, i s-a părut că s-a sculat și s-a dus; și, dacă a intrat în casa Mariei, a văzut mulți preoți în haine luminoase, spălând pruncul în scaldătoarea botezului și o femeie luminoasă stătea, ținând în mâini o haină albă ca zăpada. Apoi au întrebat-o slugile, zicând: „Stăpână, cui poruncești să dăm pruncul acesta?” Iar ea le-a poruncit să-l ducă la dânsa; și, îmbrăcându-l cu haina aceea albă ca zăpada, l-a dat maicii lui. Monahia a spus această vedenie în aceeași zi Mariei, care avea în pântecel pe acel prunc, și Maria i-a spus că în acel ceas a mișcat pruncul într-însa.

După aceasta, împlinindu-se vremea, s-a născut pruncul de parte bărbătească și a veselit pe părinții săi care doreau o naștere ca aceea. Apoi, luminându-l prin Sfântul Botez după obiceiul creștinesc, îl creșteau în dreapta credință. Și venind el în vârstă, l-au dat la învățătura cărții și degrabă a învățat înțelegerea Scripturii, căci darul Domnului era într-însul, înțeleptându-l și povățuindu-l spre cunoștința învățăturilor ce i se dădeau de dascăl. Și avea copilul pricepere bărbătească, pentru că nu se abătea cu cei de vârsta sa la jocurile copilărești, ci alerga la cântările bisericesti, se nevoia la citirea cărților și lua aminte la cuvintele lui Dumnezeu, care duc la calea mântuirii. Și venind el în vârstă desăvârșită și înflorind cu frumusețile trupului cele tinerești, părinții îl sileau să se însoare; dar el mai bine a voit să petreacă în curăția fecioriei, decât să se încurce cu dulcile împătimirii trupesti și cu grijile vieții.

Și ducându-se părinții lui la Dumnezeu, averile ce rămăseseră după dâșii le-a împărțit la sfintele biserici, la mănăstiri și la săraci; iar el, îmbrăcându-se în haine proaste, s-a făcut sărac și s-a prefăcut a fi nebun, defăimând lumea și înșelăciunea ei. Și se ruga lui Dumnezeu ziua și noaptea, cerând să-i arate în ce chip și prin ce fel de cale ar ajunge la mântuire. Deci cuvântul lui David îl grăia adeseori cu suspin: Arată-mi, Doamne, calea pe care voi merge... Și după puțină vreme, Dumnezeu povățuindu-l, s-a dus în mănăstirea Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care era spre partea răsăritului ca la cinci stadii departe de cetate, la locul ce se cheamă Seliște, și acolo tunzându-se în monahiceasca rânduială, slujea lui Dumnezeu, nevoindu-se în postiri și rugăciuni.

Și petrecând el în ascultările mănăstirești cu răbdare și cu blândețe și împodobindu-se cu toate faptele bune monahicești, se sârguia foarte mult la citirea celor folositoare de suflet, dar mai vârtos iubea a citi Viețile Sfinților Părinți care au fost cei dintâi începători ai monahilor și slăviți în nevoițele pustnicești: Sfântul Antonie cel Mare din Egipt, Ilarion, ucenicul lui, și marii luminători ai Palestinei: Eftimie, Sava, Teodosie și alții. Asemenea mai citea și pe ale celor mai de pe urmă plăcuți lui Dumnezeu, care au strălucit în Rusia: Antonie și Teodosie ai Pecerscăi, și se sârguia pe cât putea să le urmeze aceluia. Încă mai citea și cărțile Sfântului Ioan Gură de Aur, ale lui Eftimie Sirul și alte cuvinte părintești, povestiri și istorii, și din toate acelea adunând dulceața duhovnicească, își hrănea sufletul său ca o albină iubitoare de osteneală care culege mierea din flori.

Și văzând egumenul pe fericitul Avramie îmbunătățit cu viața, l-a silit să primească rânduiala preoției; și aceasta a fost în zilele iubitorului de Hristos domn Mstislav al Smolenscăi. Iar Avramie, primind sfântita rânduiala, a primit și smerenie mai adâncă și nevoițe mai mari, pe care le lăsăm a le povesti cu de-amănuntul, ca să nu se lungească cuvântul. Ajunge a zice despre el că a fost un vas ales al Sfântului Duh și săvârșea dumnezeiasca Liturghie cu vrednicie și cu mare cucernicie - întocmai ca un înger al lui Dumnezeu - și niciodată n-a lăsat pravila bisericască și mai ales dumnezeiasca Liturghie, așijderea și osebita sa nevoiță din chilie. Și a început a se îndeletnici la citirea dumnezeieștilor cărți și la scriere, mai mult decât înainte.

Deci i-a deschis Domnul mintea lui să înțeleagă tainele cele nelesne de înțeles ale Sfintei Scripturi, și pentru ca nu numai pe sine, ci și pe alții să-i folosească, i-a dat dar gurii lui spre vorbele și învățăturile cele mântuitoare de suflet, încât cuvântul era gata în gura lui spre răspuns la toată întrebarea, spre descoperirea și tâlcuirea cuvintelor celor neștiute în Scriptură; pentru că toate cele citite erau neuitate în pomenirea lui și, precum o cămară de cărți, mintea lui cuprindea multe cărți într-însa și încă și cuvântul lui era lucrător în cei ce-l ascultau pe dânsul. El aducea în umilință și în zdrobirea inimii pe cei ce luau aminte la graiurile lui, și mulți, nu numai din monahi, ci și din mireni, îl ascultau cu plăcere; și, într-adins oamenii mireni și duhovnicești mergeau din cetate la acea mănăstire ca să asculte învățăturile cele folositoare de suflet ale Cuviosului Avramie.

Dar diavolul, urătorul binelui, nesuferind să vadă folosul ce se făcea multora de plăcutul lui Dumnezeu, a ridicat asupra lui prigonire; căci a îndemnat pe unii din monahi să-l zavistuiască și să-l urască, să-l ocărăască cu multe defăimări și să-i facă supărări și necazuri. Dar robul Domnului cel fără răutate pe toate le răbda cu blândețe și cu smerenie, mulțumind lui Dumnezeu de ispita cea slobozită asupra lui. Deci se ruga pentru cei ce-l urau și-l năpăstuiau și nu înceta de la lucrul său - adică să învețe pe cei ce veneau la dânsul și să-i mângâie cu darul lui Hristos - și nu slăbea în necazurile ce se aduceau asupra lui. Astfel a petrecut el într-acea prigonire de la zavistnici, iar mai vârtos de la însuși diavolul, ca la cinci ani. Iar egumenul fiind îndemnat uneori de monahi, iar alteori de nevăzutul vrăjmaș, oprea pe fericitul să învețe și-i zicea: „Iată, toată cetatea ai întors-o la tine și te mândrești în deșert, slăvindu-te ca un cărturar și învățător și mai bun decât noi; deci încetează a învăța, căci eu voi răspunde lui Dumnezeu pentru tine!” Astfel egumenul, oprind pe Avramie, gonea cu mânie pe cei ce veneau la dânsul pentru folos și mult chinuia pe robul Domnului, astupând izvorul darului ce curgea din gura lui; iar la sfârșit l-a gonit cu necinste din mănăstire ca pe un rob netrebnic.

Iar Avramie, plăcutul lui Dumnezeu, fiind izgonit fără de veste din mănăstirea sa în care se călugărise, a mers în cetatea Smolensk și a început atunci a vieții în Mănăstirea Cinstitei Cruci. Și era atunci mănăstirea mică și lipsită, dar au început acolo a veni oamenii la dânsul mai mulți ca înainte, pentru ascultarea cuvintelor lui Dumnezeu pe care le propovăduia. Deci vrăjmașul cel nevăzut se tânguia, iar Domnul preamărea pe robul Său, dându-i dar la propovăduire și putere în nevoie. Și îi trimitea Domnul toate cele de trebuință cu prisos prin mâinile oamenilor celor iubitori de săraci și făcători de milostenie.

Deci mănăstirea aceea a început a avea îndestulare de pe urma lui Avramie, căci cele ce i se dădeau lui, cuviosul le împărțea fraților și săracilor; încă și biserica a împodobit-o cu icoane și cu toată bunacuviniță, din milosteniile care i se dădeau lui. El era iconomul acelei mănăstiri cu binecuvântarea arhiereului și venea mulțime mare de oameni la dânsul, în toate zilele, la cântarea bisericească, trăgându-se spre învățătura lui, cu care îi povățuia pe calea mântuirii, uneori citindu-le dumnezeieștile cărți, iar alteori vorbindu-le cuvintele cele folositoare și îndemnând cu lacrimi pe păcătoși la pocăință. Deci mulți, umilindu-se în inimile lor, părăseau păcatele lor și își îndreptau viața prin adevărata pocăință. Iar el totdeauna avea în pomenirea sa înfricoșata zi a judecării, și, învățându-i și pe alții ca să-și aducă aminte și să se teamă de ea, a zugrăvit două icoane osebite: una cu a doua venire a lui Hristos, iar alta cu întrebările la vămi de către duhurile văzduhului; și adeseori privind la dânsul și arătându-le celorlalți, își uda fața cu lacrimi, suspinând din adâncul inimii.

Și era cuviosul cu trupul uscat de marea lui înfrânare, încât și oasele și încheieturile lui era cu puțință a le număra, căci se chinuise mult pe sine cu viața cea aspră și fața lui era veștejită, iar chipul feței sale era asemenea Sfântului Vasile cel Mare, și la obiceiuri era următor aceluia în dumnezeiasca plăcere. El avea mare război cu diavoli care năvăleau asupra lui prin vedenii și năluciri înfricoșătoare, uneori în vis, iar alteori la arătare răcnind ca fiarele sălbatică și tăbărând asupra lui ca niște războinici. Dar nu puteau să vatăme pe sluga Domnului; căci dacă spre porci n-au putere, fără îngăduința lui Dumnezeu, cu atât mai mult asupra oamenilor ce slujesc cu osârdie lui Dumnezeu, nu pot să aibă putere și să-i vatăme, chiar dacă s-ar iuți foarte, căci numai prin vederi înfricoșează, dar nu îndrăznesc a se atinge de ei. Și când stătea Cuviosul Avramie la rugăciunea de miezul nopții, ei, prefăcându-se în asemănări de multe feluri și în femei fără de rușine, se sârguiau să-i întrerupă rugăciunea lui, dar prin aceeași rugăciune, ca și cu o sulită, se răneau și se goneau. Și când se culca pe pat ca să se odihnească puțin, ei îl aruncau jos și nu-l lăsau să adoarmă, ca prin nedormire slăbind cu trupul, să înceteze de obișnuitele lui osteneți; dar cuviosul se întărea cu duhul și se împuțernicea cu trupul spre toate nevoițele, cu darul Domnului, și rușina duhurile răutății care îl chinuiau.

Apoi diavolul, neputând ca prin el și prin îngerii săi cei nevăzuți să facă împiedicare Cuviosului Avramie în buna lui alergare, și să curme folosul multora, s-a sârguit prin diavoli cei văzuți, adică prin oamenii cei răi, să-și săvârșească vicleșugul său cel cu mult meșteșug, Dumnezeu îngăduind ispitirea asupra sfântului Său, ca astfel, plăcutul lui Dumnezeu, lămurindu-se ca aurul în topitoare, mai mult să se preamărească, iar potrivnicul să se rușineze. Deci după o vreme, diavolul a ridicat asupra sfântului pe preoții cetății, precum întâi ridicase în mănăstire pe monahi, și preoții au început a zice: „Iată, înșelătorul acela a amăgit pe toți fiii noștri duhovnicești și i-a întors la el”.

Apoi, din zi în zi înmulțindu-se răutatea între ei, au început a se sfătui cum ar necăji și ar goni din cetate pe nevinovatul rob al lui Hristos. Întâi au început a îndemna poporul asupra lui, semănând vorbe mincinoase, ca neghinele și vorbind rău de dânsul. Și îl numeau eretic, vrăjitor, cititor de cărți diavolești și prooroc mincinos, încă ocărau și viața lui cea curată cu necurate păcate trupești, mințind asupra lui, că s-ar împreuna cu femei și că face și alte spurcăciuni și se fățărnicește a fi sfânt. Astfel răzvrăteau pe oamenii care se foloseau de sfântul, și îi întorceau de la el, ca să nu umble la învățătura lui și să nu-i asculte cuvintele nici să vorbească cu dânsul, ca și cu un potrivnic al lui Dumnezeu. Încă îi porniseră și spre răutate multă, la care și mulți monahi cu egumenii lor le ajutau, căci ziceau între ei: „De unde s-a arătat între noi acest nou sfânt și învățător? Iată, prin căutarea sa în față și vorba mincinoasă i-a amăgit pe toți!”

Și sfătuindu-se, într-o zi s-au adunat egumenii cu monahii, asemenea și preoții cu diaconii și cu clericii și le-au urmat lor mulțime din popor. Deci s-au dus în curte la episcopul Ignatie, unde se întâmplase atunci de era și voievodul la episcop, și spuneau împotriva lui Avramie multe pricini nedrepte. Unii ziceau că este eretic și vrăjitor, iar alții făcător de păcate necurate; alții, că este vinovat de multe fărădelegi și că este vrednic de pedeapsa morții. Iar episcopul și voievodul, văzând și auzind cearta poporului, au trimis slujitori să-l aducă pe Avramie. Iar aceia, ducându-se și găsind pe cuviosul stând la rugăciune în chilia sa, l-au apucat cu mânie, împreună cu doi ucenici ai lui, și l-au dus cu necinste ca pe un tâlhar, batjocorindu-l, împingându-l și zicând cuvinte de ocară asupra lui. Și pretutindeni pe ulițe, popor mult privea la aceea, iar sfântul și nevinovatul rob al lui Hristos era priveliște îngerilor și oamenilor, fiind adus ca un mieluleț spre junghiere. Și nu răspundea nimănui nimic, nici se îndrepta, decât numai în taina inimii sale se ruga lui Dumnezeu și spre Dânsul își punea nădejdea.

Fiind dus astfel sfântul cu batjocură, un oarecare cuvios, anume Luca, cu porecla Prusin, rugându-se în ceasul al nouălea în biserica Sfântului Arhistrateg Mihail, a auzit glasul Domnului, zicându-i: „Uite, duc pe plăcutul meu Avramie cu doi ucenici ai lui la adunare spre ispitire, iar tu să nu te smintești de dânsul”. Și ieșind fericitul Luca din biserică, a alergat la acea adunare, strigând: „Este nevinovat acesta pe care voi îl osândiți, îl huliți cu nedreptate și clevețiți minciuni asupra lui. O, dacă ar fi păcatele lui asupra mea!” Așa strigând el, nimeni nu-l asculta.

Iar când preoții au văzut pe Avramie adus în curtea arhierescă, mulți din răutatea cea mare scrâșneau din dinți asupra lui, dacă ar fi putut să-l înghită de viu, și și-au ridicat glasurile răcnind ca boii. Unii strigau: „Înșelătorul și fățarnicul acesta să se gonească din cetate și să se surghiunească”. Alții strigau: „Să se ardă ereticul acesta!” Iar alții răcneau: „Să se ucidă vrăjitorul”. Aceleași ziceau egumenii și cu monahii. Și stând osânditul cel nevinovat la judecată înaintea episcopului și a voievodului, toți strigau asupra lui și îl prigoneau.

Deci făcându-se de judecători multă cercetare și întrebare de pricinile ce se aduceau asupra lui, nimic nu s-a aflat adevărat, ci toate erau clevetiri mincinoase, că numai cuvintele singure se vorbeau de clevetitori, iar dovedire încredințată și martori nu erau. Iar sfântul stătea ca un mieluleț în mijlocul lupilor care voiau să-l rupă, având martor al nevinovăției sale numai pe Dumnezeu singur. Și se ruga către Dânsul pentru clevetitorii săi, zicând cuvintele întâiului mucenic: Doamne, nu le socoti lor păcatul acesta. Atunci Dumnezeu a înmuiat inima voievodului și a stăpânitorilor și le-a deschis ochii minții, ca să vadă nevinovăția sfântului și să înțeleagă răutatea celor ce-l prihăneau; deci au început a-i ocări și a-i defăima pentru nedreptatea și urâciunea lor înrăutățită. Iar ei, umplându-se de rușine, au început a ieși câte unul din adunarea aceea, acoperindu-și fețele lor. Însă episcopul a amânat judecata până a doua zi, poruncind sfântului și la amândoi ucenicii lui să nu iasă din curtea arhierescă, până ce nu va cerceta cele despre dânsul mai cu încredințare.

Iar a doua zi, clevetitorii adunându-se iarăși la episcop, grăiau aceleași cuvinte, prihănind pe Avramie și făcând gâlceava mare. Și deși nu se aflau pricinile lui, însă făceau vinovat pe cel nevinovat, și-l osândeau pe cel drept. Deci episcopul, potolind tulburarea lor, a trimis pe cuviosul din cetate în mănăstirea cea mai dinainte, unde se tunsese, oprindu-l de la slujirea Sfintei Liturghii. Niște ispite ca acestea pătîmind Sfântul Avramie, petrecea veselindu-se cu duhul, ca și cum n-ar fi suferit nici un rău, și mulțimea lui Dumnezeu de toate ce i se întâmplaseră, fiind gata a pătîmi și altele mai mari. Dar urătorii cei învrăjbitori și acolo se atingeau de el cu răutatea lor; căci, înștiințându-se că unii din cei temători de Dumnezeu și iubitori de învățătura lui umblă la dânsul pentru folos, au trimis pe drumuri oameni răi, oprind pe cei ce mergeau, și mulți erau bătuți și jefuiți ca de tâlhari.

Iar după câteva zile, fericitul Lazăr, care atunci era încă în rânduiala preotească - căci a fost ridicat după Ignatie la cinstea episcopiei - a mers la episcopul Ignatie și i-a zis: „Mare pedeapsă are să fie cetății acesteia de la Dumnezeu, pentru atâta prigonire și izgonire a nevinovatului Avramie, omul lui Dumnezeu!” Acest Lazăr, fiind episcop după aceea, și-a lăsat scaunul, văzând multele strâmbătăți ce se

făceau sfințelor biserici de către stăpânitorii care fără dreptate apucau cele străine. Și s-au împlinit acele cuvinte ale lui Lazăr, căci în același an, prin dumnezeiasca pedeapsă, pentru răutatea cea făcută plăcutului Lui, a fost secetă mare și s-a vestejit toată răsărirea pământului și roadele și sadurile, și au secat izvoarele și pâraiele, iar pământul s-a uscat foarte, încât s-a crăpat de seceta cea mare.

Din această pricină toți s-au întristat și se rugau lui Dumnezeu. Și însuși episcopul, cu toată rânduiala duhovnicească, umbla împrejurul cetății cu cinstitele cruci și cu sfințele icoane, cântând rugăciuni, sfîntînd apă și cerând ploaie de la Dumnezeu. Dar Domnul, Care era mâniat pe dânșii, nu le asculta rugăciunile lor. Deci un oarecare din bărbații duhovnicești, fiind îndemnat de Dumnezeu, a zis către episcop: „Oare știi, stăpâne, care este pricina, că noi toți rugându-ne, nu ne ascultă Dumnezeu? Cu adevărat pentru aceea că Avramie a fost defăimat cu nevinovăție și depărtat de la slujire; iar de s-ar ruga el, Dumnezeu i-ar asculta rugăciunea”. Atunci episcopul Ignatie, îndată trimițînd, a chemat cu cinste pe Cuviosul Avramie; și, cercetînd iarăși pe cele ce se cleveau asupra lui, le-a găsit pe toate mincinoase și făcute din zavistia și răutatea diavolească.

Deci l-a dezlegat pe cuvios de certare, iar pe clevetitori voia să-i pedepsească cu pedepsirile și cu despărțirea ce li se cădea. Dar părintele cel fără de răutate a căzut la picioarele episcopului, rugîndu-l cu lacrimi să nu le răsplătească pentru dînsul, și nu s-a îndepărtat până ce nu a înduplecat pe arhieru ca să-i ierte pe ei, încât și episcopul și-a cerut iertare de la cuviosul, zicîndu-i: „Iartă-mă, robul lui Hristos, că întru neștiință ți-am greșit ție! Eu ascultasem pe oamenii cei răi! Deci, iartă și pe toți cetățenii care crezuseră pe mincinoși, pe clevetitori și asupritori, și te roagă lui Dumnezeu pentru noi, ca să ne miluiască cu ploaie, că pentru tine ne pedepsește pe noi cu secetă, pentru că te-am mîhnit cu nedreptate”. Iar cuviosul a răspuns cu smerenie: „Cine sunt eu, păcătosul, ca pentru mine Dumnezeu să se fi mâniat și să fi pedepsit pe cineva? Cine sunt eu, ca să rog pe Domnul să trimită ploaie pământului cel însetat? Tu, o, arhieru, roagă-te pentru turma oilor celor cuvântătoare, încredințate de Dumnezeu ție, și dator sunt eu, ca și ceilalți robi ai tăi, să fac ceea ce mi se poruncește de tine”.

Apoi, Cuviosul Avramie, fiind slobozit de arhieru, s-a dus la mănăstirea sa și se ruga pe drum, zicînd: „Stăpâne, Dumnezeule Atotțiitorule, ascultă rugăciunea arhierului Tău și ale tuturor preoților Tăi și ale tuturor oamenilor, și întoarce-Ți mânia Ta de la robii Tăi! Miluiește cetatea și poporul Tău, Milostive, și, primind suspinurile și lacrimile tuturor celor ce se roagă Ție, trimite ploaie și adapă fața pământului și veselește oamenii și dobitoacele; Doamne, auzi-ne și ne miluiește!”

Astfel rugându-se el și neajungînd încă până la mănăstire, Dumnezeu a dat ploaie mare multă vreme și ploaia n-a încetat până ce pământul nu s-a adăpat bine. Atunci tot poporul din cetate grăia: „Iată cât de repede a ascultat Dumnezeu rugăciunea robului Său Avramie!” Și s-a făcut tuturor bucurie mare și slăveau pe Dumnezeu. Deci toți au cunoscut dintr-acea vreme că Avramie nu este vinovat de nici un rău și că zavistnicii din răutate au clevetit asupra lui, iar nu cu adevărat. După aceea și clevetitorii și-au cunoscut păcatul lor, și foarte mult s-au rușinat. Deci, pentru că unii dintr-înșii muriseră cu moarte grabnică, și ceilalți - temându-se să nu-i ajungă vreun rău sau vreo pedeapsă pentru robul lui Dumnezeu -, alergau la mănăstirea aceea în care era Cuviosul Avramie și, căzînd cu lacrimi la cinstitele lui picioare, își mărturiseau vina lor și, căindu-se, cereau iertare.

Asemenea și câți crezuseră clevetirile lor mincinoase și grăiseră rău de sfântul, osîndindu-l pe el, toți aceia alergau cu pocăință și își cereau iertare. Iar cuviosul, pe toți iertîndu-i și rugându-se pentru dânșii, îi învăța să nu ia aminte la cuvintele cele deșarte ale oamenilor și să nu creadă degrab vorbele pe care le grăiește cineva despre aproapele său, de vreme ce fiii oamenilor sunt mincinoși, și să nu osîndească pe nimeni, nici să se împărțasească cu cei care osîndesc. De atunci Cuviosul Avramie s-a luminat mai mult cu darul lui Hristos și era ca o făclie în sfeșnic, luminînd cu toate lucrurile bune. Astfel se proslăvea întru însul Tatăl ceresc. Iar diavolul, vrăjmașul cel nevăzut, împreună cu îngerii săi, s-au rușinat, fiindu-le vădite și risipite toate meșteșugirile lor, prin răbdarea plăcutului lui Dumnezeu.

După aceasta, episcopul Ignatie a zidit în cetate o biserică în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și lângă dânsa a întemeiat și o mănăstire. Apoi a mutat într-însa pe Cuviosul Avramie, ca iarăși, prin învățăturile sale cele insuflate de Dumnezeu, să fie de folos la toată cetatea; deci l-a făcut pe el egumen și arhimandrit al acelei mănăstiri. Iar cuviosul, petrecându-și acolo restul zilelor vieții sale cu mare plăcere dumnezeiască și povățuind pe mulți spre mântuire, slobozind înainte pe episcopul Ignatie și trupul lui îngropându-l cu cinste, s-a mutat și el din această viață vremelnică la viața cea veșnică și s-a sălășluit în locașurile cele nefăcute de mână, intrând întru bucuria Domnului său, Căruia l-a slujit în călugărie fără lene-vire ca la cincizeci de ani și l-a fost credincios din scutece, slujindu-l cu cuvioșie și dreptate până la cea mai de pe urmă suflare. Iar acum stă în ceata cuvioșilor și a dreptilor, înaintea scaunului Stăpânului, slăvind pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia și de la noi să-I fie slavă acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFINȚII MUCENICI AGATONIC, ZOTIC, TEOPREPIE, ACHINDIN, SEVERIAN ȘI CEI ÎMPREUNĂ CU DÂNȘII (22 august)

Mucenicul lui Hristos, Agatonic, se afla în Nicomidia pe vremea împăratului Maximian, întorcând pe elini de la idoli și aducându-i la Hristos. El a fost prins de comitul Evtolmie. Acest comit, când a fost trimis de împărat în țara Pontului pentru uciderea creștinilor, călătorind pe mare în corabie, a ajuns la locul care se numea Carpin și acolo a aflat pe Sfântul Zotic cu ucenicii lui, mărturisind pe Hristos. Deci i-a osândit pe ei la moartea de cruce, iar pe Zotic luându-l cu sine, s-a întors în Nicomidia. Acolo a prins pe un oarecare Principis care era învățat de Sfântul Agatonic credința creștinească și, legându-l cu Agatonic și cu ceilalți creștini, între care erau Teoprepie, Achindin și Severian, i-a dus în Tracia, unde a venit și împăratul, ca acolo să chinuiască pe sfinți.

Pe când erau în țara ce se numea Potama, comitul a ucis pe Sfinții Zotic, Teoprepie și Achindin, deoarece nu mai puteau să umble, din pricina bătăilor ce li se dăduseră mai înainte. Și mergând aproape de Calcedon, a omorât și pe Sfântul Severian, care mărturisea pe Hristos cu îndrăzneală, iar pe Sfântul Agatonic și ceilalți mucenici i-a dus în Vizantia și, acolo muncindu-i, a mers cu ei în Silivria, la locul ce se numește Amus, pentru că acolo era Maximian, și acolo Sfântul Mucenic Agatonic și toți creștinii aduși din Nicomidia, fiind întrebați și chinuiți desăvârșit, au luat judecata cea de moarte, tăindu-li-se capetele pentru Domnul nostru Iisus Hristos.

SFÂNTA MUCENIȚĂ EVLALIA FECIOARA (22 august)

Pe vremea împăraților închinători de idoli, când toată lumea se întuneca cu păgânătatea elinească, era în Spania, în cetatea Varchinon, o fecioară pe nume Evlalia, fiică de creștini. Aceasta încă din pruncie a iubit pe Domnul nostru Iisus Hristos din toată inima, și petrecea cu părinții săi într-un sat departe de cetate. Ea era foarte iubită de părinți, pentru blândețea, smerenia și înțelegerea ce era în ea, mai presus de măsura anilor ei. Ea învățase carte și avea un scop neschimbat, ca să slujească lui Dumnezeu în feciorie. Și se îndeletnicea la citirea cărților și întru lauda lui Dumnezeu ziua și noaptea, petrecând într-o chilie osebită cu fecioarele cele de o vârstă cu ea.

Iar când a trecut de 14 ani, împăratul Dioclețian a ridicat o prigonire cumplită împotriva creștinilor și a venit în cetatea Varchina un ighemon, anume Dachian, care, aducând jertfe spurcate zeilor săi celor urâți, a poruncit să caute pe creștini, ca să aducă tămâie pentru idoli la jertfe. Deci mare tulburare s-a făcut atunci în cetate, pentru că creștinii erau luați de prin case, siliți la închinare de idoli și chinuiți, lucru de

care îndată s-au înștiințat și satele dimprejur. Auzind acestea, Sfânta fecioară Evlalia s-a umplut de mare bucurie duhovnicească și cu față luminoasă a zis: „Mulțumesc Ție, Doamne, Iisuse Hristoase, și dau slavă Preasfântului Tău nume, că am câștigat ceea ce am dorit. Cred în Tine, Stăpânul meu, că se va săvârși dorința inimii mele, cu ajutorul Tău!”

Auzind acestea părinții și fecioarele ce erau lângă ea, nu înțelegeau ce zice și au întrebat-o care este pricina veseliei ei, ce dorință a câștigat și ce săvârșire așteaptă. Iar ea nu le-a spus nimic, tăinuindu-și gândul său. Și se mirau de dânsa, de vreme ce obiceiul ei era să nu tăinuiască cele ce le înțelegea pentru sfânta credință, ci pe câte le înțelegea din Scripturi, învățată fiind de darul lui Dumnezeu, pe toate le spunea lor spre folos. De aceea toți o iubeau pe dânsa ca pe sufletul lor. Iar atunci, Evlalia nu le-a spus gândul său, ca să nu fie oprită de tatăl său sau de mama ei, care o iubeau foarte mult.

Deci când a sosit noaptea și toți dormeau, căci era întâia cântare a cocoșilor, sfânta fecioară a ieșit din casă în taină, nesimțită de nimeni, și a alergat în cetate, fiind chemată de dragostea cea mare a cerescului său Mire, Domnul nostru Iisus Hristos, și dorind să-și pună sufletul pentru El. Și nu se înfricoșa ea de acea călătorie în noapte - după cum este obiceiul celorlalte fecioare, de a se teme să iasă noaptea din ușa casei -, pentru că, punându-și nădejdea spre Dumnezeu și vrând să moară pentru Dânsul, nu băga în seamă întunericul nopții, nici înfricoșările ce se fac noaptea și fiarele ce trec pe cale; ci, precum un cerb însetat spre izvoarele apelor, astfel alerga pe calea cea pietroasă, având picioarele goale și fiind neobișnuită a umbla pe o cale aspră ca aceea.

Și a ajuns Sfânta Evlalia în cetate pe când se lumina de ziuă și intrând pe porțile cetății, a auzit glasul propovăduitorilor, chemând poporul la priveriște. Deci a alergat în mijlocul cetății și a văzut pe ighemonul Dachian șezând pe un loc înalt la judecată. Atunci, împingând poporul pe cât putea, a mers înaintea ighemonului și a strigat cu glas mare: „Judecător nedrept care șezi pe scaun înalt și nu te temi de Dumnezeu, Cel ce este mai sus decât toți! Oare pentru aceea șezi aici, ca să pierzi oamenii cei nevinovați, pe care i-a zidit Dumnezeu după chipul și asemănarea Sa, pentru a-I sluji Lui, iar tu pe aceia îi tragi spre slujba satanei și cu moarte pedepsești pe cei ce nu te ascultă pe tine?”

Iar ighemonul mirându-se de îndrăzneala acelei fecioare tinere, i-a zis: „Cine ești tu, care ai îndrăznit a veni nechemată înaintea divanului nostru și a ne grăi nouă cuvinte de mândrie, potrivnice poruncii împărătești?” Iar sfânta a răspuns cu mai multă îndrăzneală: „Eu sunt Evlalia, roaba Domnului Iisus Hristos, Care este Împăratul împăraților și Domnul domnilor, spre Care nădăjduind, nu m-am temut a veni de bunăvoie și a te mustra pe tine. Pentru ce fără minte defăimezi pe Dumnezeu, ale Căruia sunt toate - cerul, pământul, marea și toate cele ce sunt pe ele și în ele -, și cinstești pe diavolul? Și nu numai atât, dar și pe oamenii care slujesc Dumnezeului celui adevărat, îi silești prin felurite munci spre închinarea idolilor, care nu sunt dumnezei, ci draci, și cu care, voi toți cei ce îi cinștiți pe ei, vă veți da focului celui veșnic”.

Iar ighemonul, umplându-se de mânie, a poruncit s-o dezbrace îndată și s-o bată cu bețe pe spate, fără cruțare. Și pe când o băteau, chinuitorul îi zicea: „O, ticăloasă fecioară, unde este Dumnezeul tău? Pentru ce nu te scoate din această bătaie? Pentru ce ai îndrăznit la lucrul ce nu ți se cade ție? Deci spune că din neștiință ai făcut aceasta, neștiind ce este puterea judecătorului, și vei câștiga iertare; căci și mie îmi este jale de tine, că, fiind așa tânără, frumoasă și de neam bun, ești așa de cumplit bătută”. Răspuns-a sfânta: „Eu râd de tine, că mă sfătuiești să mint, ca și cum din neștiință aș fi îndrăznit la chinurile cele pentru Dumnezeul meu, și ca și cum n-aș fi știut care este puterea ta. Cine nu știe că toată puterea fiecărui stăpânitor este vremelnică? Căci precum omul astăzi trăiește și mâine moare, tot așa se schimbă și stăpânirea lui; iar stăpânirea Domnului meu Iisus Hristos este fără de sfârșit, precum și El singur este veșnic. Deci nu pot să mint, pentru că mă tem de Stăpânul meu, Care va da focului gheenei spre ardere pe cei mincinoși și nedrești. Iar tinerețile mele cele fecioarești se înfrumusețază acum și mai mult și neamul meu cel bun mai bine se preamărește, când primesc răni pentru Domnul meu. Deci să știi, o, judecătorule,

că eu nu simt dureri în bătăile care mi se dau mie, căci mă apără Hristos, Stăpânul meu, Care, în ziua înfricoșatei judecăți, te va osândi pe tine după faptele tale, la chinurile veșnice".

Cu aceste cuvinte ale sfintei mucenițe, ighemonul pornindu-se mai mult spre mânie, a poruncit ca în chipul crucii să spânzure pe sfânta pe un lemn de muncă și cu piepteni de fier să-i strujească curatul și feciorescul ei trup, până ce toată pielea ei se va jupui cu strujirea. Iar ea în muncirea aceea striga către Dumnezeu, zicând: „Doamne, Iisuse Hristoase, auzi-mă pe mine netrebnica roabă a Ta; iartă-mi păcatele mele și mă întărește în chinurile pe care le primesc pentru numele Tău cel sfânt, ca să se rușineze diavolul și slujitorii săi!" Ighemonul a zis către dânsa: „Unde este Acela către care strigi? Nebună și ticăloasă fecioară, ascultă-mă pe mine și jertfește zeilor ca să fii vie, că iată, acum se apropie moartea ta și nu este cine să te izbăvească pe tine!"

Iar Sfânta Evlalia a zis către dânsul: „Să nu-ți fie ție bine, furule de cele sfinte, îndrăcitule și pierzătorule, și nici mie să nu-mi fie a mă depărta de la Domnul meu; pentru că Acela, către Care strig, este aici cu mine, iar tu, pentru ale tale necurații, nu ești vrednic să-L vezi. Acela mă întărește pe mine ca toate chinurile care vei voi să le aduci asupra mea să nu le bag în seamă". Atunci ighemonul a poruncit ca, aprinzând lumânări, s-o pârlască și s-o ardă până ce va muri.

Iar când mucenița era arsă, s-a umplut de bucurie, și cu glas mare a grăit cuvintele Psalmistului: Iată, Dumnezeu ajută mie, și Domnul este sprijinitorul sufletului meu. Întoarce-va cele rele vrăjmașilor mei, întru adevărul Tău pierde-i pe dâșii; că de bunăvoie voi jertfi Ție. Mărturisi-mă-voi numelui Tău, Doamne, că este bun, că din tot necazul m-ai izbăvit... Astfel strigând sfânta către Dumnezeu, văpaia cea de lumânări s-a întors către slujitori și le-a ars fețele lor foarte tare, și au căzut la pământ. Acest lucru văzându-l sfânta, și-a ridicat ochii spre cer, și cu glas mare a strigat: „Doamne, Iisuse Hristoase, ascultă rugăciunea mea, și-Ți săvârșește milostivirea Ta spre mine. Ia-mă de acum către aleșii Tăi întru odihnă la viața cea veșnică. Fă cu mine semn spre bine, ca să vadă cei ce mă urăsc și să se rușineze; iar cei ce cred întru Tine, văzând, să proslăvească puterea Ta".

Astfel rugându-se, și-a dat sufletul. Atunci s-a văzut o porumbiță albă ca zăpada, zburând din gura ei și înălțându-se către cer. Și se mira poporul de cele ce vedea, iar creștinii, care erau o mulțime în popor, se bucurau că din cetatea lor s-au învrednicit a avea mijlocitoare către Dumnezeu la cer.

Deci văzând ighemonul că mucenița a murit, s-a rușinat că a fost biruit de acea tânără fecioară și, mâniindu-se, s-a sculat de la divan. Apoi s-a dus în casă, poruncind ca trupul muceniței să fie spânzurat la locul de chinuire. Încă a pus și păzitori să păzească trupul să nu-l ia cineva, pentru că zicea: „Să atârne pe lemn până ce o vor mânca pe ea păsările cu totul". Dar plecând ighemonul și trupul sfintei rămânând spânzurat, deodată s-a pogorât zăpadă din nori și a acoperit cinstitul ei trup, ca și cu o haină albă; iar peste străjeri a căzut frică și, depărtându-se, stăteau privind de departe și mirându-se cu spaimă.

Deci s-au înștiințat despre aceasta și părinții ei, căci, sculându-se noaptea din somn și negăsind pe iubita lor fiică, au fost în nedumerire mare și o căutau pretutindeni. Apoi, pe la amiază, au auzit despre dânsa că a murit pentru Hristos și se afla încă pe lemnul de chinuire. Deci au alergat în cetate cu lacrimi multe și văzând-o pe ea moartă, spânzurată pe lemn în chipul crucii și acoperită cu zăpadă, ce fel de tânguiri nu făceau și ce cuvinte de plângere nu grăiau? Dar se și bucurau, că fiica lor cea iubită a primit cununa cea muceni-cească și a intrat în camera Mirelui ceresc. Apoi au vrut să o ia pe dânsa la casa lor, dar străjerii nu le-au dat voie nici să se apropie de ea; de aceea priveau de departe spre dânsa, plângând și veselindu-se cu duhul în același timp.

Iar după trei zile, oarecare bărbați dreptcredincioși, venind noaptea, au furat cinstitul trup al sfintei mucenițe, fără să simtă străjerii, apoi l-au învelit în pânză curată cu aromate, fiind de față și părinții ei, care spălau cu lacrimi trupul iubitei lor fiice. Iar Sfântul Felix, care a pătimit mai pe urmă pentru Hristos, privind la fața muceniței celei moarte, a zis cu lacrimi pline de bucurie: „Doamnă Evlalie, tu mai înainte

decât noi te-ai învrednicit de cununa muceni-cească!" Și pe când le grăia acestea Felix, fața cea feciorească, fiind moartă acum de trei zile, a zâmbit spre dânsul, de parcă ar fi fost vie, și toți câți erau acolo au început a cânta din psalmul care zice: „Strigat-au dreptii și Domnul i-a auzit pe dânșii, și din toate necazurile lor i-a izbăvit pe ei...” După aceea au îngropat cu cinste trupul Sfintei Mucenițe Evlalia, slăvind pe Dumnezeu Tatăl, pe Fiul Său cel Unul născut, Domnul nostru Iisus Hristos și pe Sfântul Duh, pe Unul în Treime Dumnezeu, a Cărui Impărăție fără de sfârșit petrece în vecii vecilor. Amin.

SFÂNTA MUCENIȚĂ ANTUSA ȘI SFÂNTUL ATANASIE EPISCOPUL (22 august)

Sfânta Muceniță Antusa era din Seleucia și a trăit în timpul împăratului Valerian. Ea era fiica lui Antonie și a Mariei, care erau foarte bogați, dar erau închinători la idoli. Și crezând ea în taină, a dorit să primească Botezul lui Hristos și să vadă pe episcopul Atanasie care propovăduia în Tarsul Ciliciei. Deci a cerut doi catări de la mama sa și luând cu sine doi fameni robi, Harisim și Neofit, s-a dus, zicând că se merge la doica sa.

În vremea când mergea ea pe cale s-a făcut o minune înfricoșătoare, căci atunci episcopul Atanasie fiind ridicat de îngeri, a stat de față înaintea ei. Iar ea dacă l-a văzut și a aflat cine este, l-a rugat, căzându-i la picioare, ca să-i dea Sfântul Botez. Dar, nefiind apă acolo, s-a rugat sfântul și a ieșit un izvor și s-au arătat doi îngeri în chip de slujitori, dând două veșminte albe sfintei. Deci s-a botezat ea și cei doi robi ai săi. Iar ea dezbrăcând haina cea aurită, a dat-o episcopului să o vândă și prețul să-l împartă la săraci. Apoi ea îmbrăcându-se cu o haină mai smerită și mai proastă, s-a dus la doica sa, care nu a primit-o, muștrând-o pentru hainele cele proaste și pentru credința întru Hristos.

Deci întorcându-se la maică-sa și aflând-o mâhnită că fiica ei se botezase, ieșind pe ascuns, s-a dus la Episcopul Atanasie și, luând cinul călugăresc și Crucea Domnului, s-a dus în pustie, unde a trăit 23 de ani cu fiarele. Și luând hrană de la ele prin dumnezeiasca pronie și suferind multe bătăuiele de la demoni, și-a dat sufletul cu pace la Dumnezeu, pe piatra unde era obișnuită a dormi.

Iar pe episcopul Atanasie, prinzându-l închinătorii la idoli, l-au dus la împăratul Valerian și dându-i strânsoare cu multe chinuri, i s-a tăiat capul. Asemenea și cei doi sfinți fameni mai suși-ziși, Harisim și Neofit, fiind oameni mai de cinste ai fericitei Antusei, și fiind botezați împreună cu dânsa de episcopul Atanasie, despărțindu-se stăpâna de ei și săvârșindu-se și episcopul în mucenicie, ei s-au dus la Valerian, și numindu-se că sunt creștini, au fost trimiși la fiare la ighemonul Apelian. Și mărturisind înaintea lui pe Hristos Dumnezeu adevărat, au fost chinuiți și apoi li s-au tăiat capetele.

ICOANA FĂCĂTOARE DE MINUNI A PREASFINTEI NĂSCĂTOARE DE DUMNEZEU, CARE SE NUMEȘTE GRUZINSCA (22 august)

În Rusia cea mare este ținutul Dvinsca, care se numește astfel de la râul Dvinei, care se apropie de marginea Oceanului de la miazănoapte, pe care merg în Rusia corăbiile din părțile Apusului. Deci, în hotarele stăpânirii Dvinei este alt râu care se cheamă Penega și care curge în Dvin, râul cel mare, având pe lângă dânsul multe sate. Lângă râul acela se află un munte mare și foarte înalt, care se cheamă Cerna și se întinde până la ocean spre partea de miazănoapte. El are lungimea ca la cinci sute de stadii și era mai înainte pustiu și nelocuit de oameni.

În anul de la facerea lumii 7111, iar de la nașterea lui Hristos 1603, după oarecare descoperire dumnezeiască, s-a zidit o mănăstire în muntele acela, în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, de un preot oarecare din părțile acelea, cu numele Miron, care mai pe urmă a fost egumen în mănăstirea aceea. Iar întru împărăția binecre-dinciosului împărat a toată Rusia și marelui domn Mihail Teodoro-vici, când șahul Persiei Abbas a prădat pământul iberilor și a aflat acolo veșmântul cel mult tămăduitor al marelui Domn și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și l-a luat, atunci perșii au luat de acolo și multe alte lucruri sfinte și icoane cinstite și le-au dus în Persia, nu pentru cinstire - că ei sunt păgâni -, ci ca să le vândă neguțătorilor Rusiei, de vreme ce atunci erau în Persia mulți neguțători ruși și perșii îi știau că țin cu evlavie la închinăciunea sfințelor icoane.

Atunci se întâmplase să fie acolo un neguțător din cetatea Iaros-lav, cea din Rusia mare, anume Ștefan, păzitorul averilor cetățeanului Gheorghe din Iaroslav. La acel Ștefan a adus un persan o icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, împodobită cu argint și aur, ca să o dea spre vânzare. Iar bărbatul acela dreptcredincios a cumpărat cu mare bucurie acea sfântă icoană. Dar în vremea când el cumpăra în Persia acea sfântă icoană, în cetatea Iaroslav s-a făcut o arătare dumnezeiască în vis lui Gheorghe, stăpânul lui cel pomenit mai sus, zicându-i: „Păzitorul averii tale, fiind în Persia, ți-a cumpărat un mărgăritar fără de preț și, când ți-l va aduce, să-l trimiți pe el în hotarele stăpânirii Dvinscăi, în Muntele Negru”.

Iar Gheorghe, deșteptându-se din somn, se gândea la acea vedenie, neștiind ce este acel mărgăritar și nici unde se află Muntele Negru. Și după câtăva vreme, Ștefan cel pomenit mai sus, păzitorul averilor lui, a venit din Persia și a adus cinstita icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu pe care o cumpărase. Iar Gheorghe primind icoana aceea cu bucurie și aducându-și aminte de vedenie, a zis: „Acesta este mărgăritarul cel fără de preț, de care mi s-a spus în vedenia visului”. Apoi degrab s-a dus în hotarele stăpânirii Dvinscăi, după cum i se poruncise, și a ajuns la mănăstirea din Muntele Negru cu acea cinstită icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se cheamă "Gruzinsca". Și a dat acelei mănăstiri și din averea sa mult aur, argint și alte lucruri bisericești și îndestulare de cărți.

Iar în vremea aducerii acelei sfinte icoane, fiind încă acolo și dreptcredinciosul bărbat Gheorghe, pe când egumenul și frații săvârșeau în biserică privegherea de toată noaptea, un monah din mănăstirea aceea, anume Pitirun, orb și surd de mulți ani, care era în bolnița mănăstirească, în vremea acelei cântări a ieșit să se roage în tindă înaintea chiliei sale. Și rugându-se el, îndată l-a strălucit o lumină mare și s-a înspăimântat foarte tare, că de mulți ani nu văzuse lumina și i se părea că este o nălucire diavolească. Apoi, făcându-și semnul cinstitei cruci, și-a ridicat ochii spre muntele acela mare și a văzut pe dânsul luminând o strălucire ca raza soarelui. Și făcând rugăciune, îndată a început a vedea și a auzi. Apoi, după slavoslovie Utreniei, s-a dus în sobor și a spus egumenului și fraților tămăduirea ce i se făcuse. Atunci toți cei ce se întâmplaseră acolo au proslăvit pe Dumnezeu. Iar dreptcredinciosul bărbat Gheorghe, văzând acea minune preaslă-vită, a zidit în mănăstirea aceea o biserică mai frumoasă, în slava Preasfintei Născătoare de Dumnezeu.

Deci, de la acea sfântă icoană au început a se face mai multe minuni la cei cuprinși de felurite neputințe. O femeie, anume Neonila, fiind slăbănoagă, darul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a tămăduit-o. Pe alta, anume Teodosia, pătimind de ochi, a vindecat-o. Unui om, anume Codrat, care se îndrăcise și a fost gonit zece săptămâni de diavoli prin pustii, nemâncând nimic și pierind de foame, arătându-i-se Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, l-a întărit de foame, i-a arătat calea spre casa părinților și i-a poruncit să se ducă la biserica ei, la icoana cea făcătoare de minuni, făgăduindu-i că-i va da sănătate desăvârșită, pe care i-a și dat-o. Pe un alt om, anume Ioan, care era pescar, înecându-se în iezer și afundându-se, l-a scăpat de la înec. Unui alt om, anume Pavel, care era din partea de lângă mare și a pătimit mare durere dinlăuntru vreme de un an, i s-a arătat lui, în neputința aceea, și l-a învățat dumnezeiasca scriptură și l-a slobozit de boală.

A mai tămăduit și alte multe feluri de neputințe purtătoare de moarte, dureri de pânțe, umflături și felurite dureri de ochi și de dinți, și pe cei ce pătimeau de duhuri necurate și erau cuprinși de farmece. Dar și până astăzi lucrează nenumărată mulțime de felurite minuni. Și nu numai acolo, dar și în împărăteasca cetate Moscova, de la sfânta icoană zugrăvită după dânsa, care stă în biserica Sfintei Treimi, aproape de poarta Sfintei Varvara, multe minuni se fac celor ce se apropie cu credință, întru slava lui Hristos Dumnezeu Care S-a născut dintr-însa, Cel împreună slăvit cu Tatăl și cu Sfântul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

SFANTUL MUCENIC LUP (23 august)

Sfântul Mucenic Lup a trăit pe vremea împărăției lui Aurelian. El era rob al unui oarecare stăpân, dar liber întru Hristos Domnul, în Care credea. Și umplându-se el de râvnă dumnezeiască, a sfârâmat pe zeii cei fără de suflet ai păgânilor, iar pe alții i-a scufundat în adâncul apei. De aceea, păgânii închinători de idoli umplându-se de mânie, s-au pornit asupra lui cu săbiile trase, voind să-l taie în bucăți, însă s-au tăiat ei între ei ca niște nebuni. Iar sfântul, stând întreg în mijlocul lor, le propovăduia cuvântul lui Dumnezeu, fiind plin de credință, de înțelepciune și de darul lui Dumnezeu.

Deci, voind ei să-l prindă, îi oprea pe ei puterea lui Dumnezeu și nu-i lăsa să se apropie de dânsul. Deci stând de departe, au întins arcurile și au început a trage asupra lui săgeți; dar, în loc să rănească pe mucenic, se răneau cu săgețile unii pe alții. Iar sfântul stătea în mijlocul lor ca un semn de țintă spre săgetare, dar nu-l nimereau, nici nu-l răneau. Iar de vreme ce mucenicul lui Hristos încă nu era botezat, și dorea ca să nu moară în mâinile chinuitorilor fără de Sfântul Botez, de aceea s-a rugat la Dumnezeu și îndată din cer s-a vărsat apă peste dânsul. Astfel a luat de sus scaldătoarea cea dumnezeiască, toți elinii privind la aceea și mirându-se.

Apoi Sfântul Lup, singur și de bună voie, s-a dat în mâinile păgânilor, ca un mieluşel spre înjunghiere, iar ei, luându-l, l-au dus la ighemon. Iar ighemonul mai întâi îl amăgea pe credinciosul rob al lui Hristos, ca să se depărteze de Domnul său și să se închine idolilor, dar neputând să-l amăgească, a poruncit să-l bată cu bețe fără cruțare. Apoi, făcându-i și alte feluri de chinuri și bătăi și neputând să-l biruiască pe ostașul lui Hristos, l-a osândit la tăierea cu sabia. Astfel Sfântul Mucenic Lup, plecându-și capul sub sabie, și-a dat sufletul pentru Hristos Domnul său și a fost îngropat de cei credincioși cu cinste, iar de la mormântul lui se dau tămăduiri de toate neputințele și bolile, cu rugăciunile lui cele sfinte și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

SFÂNTUL SFINȚIT MUCENIC IRINEU, EPISCOPUL LUGDUNULUI (23 august)

Sfântul Irineu era de neam din părțile Asiei, din cetatea Smirna. El din tinerețe a învățat înțelepciunea elinească, făcându-se filosof ales. Și auzind el de duhovniceasca înțelepciune creștinească, pe care o propovăduia Sfântul Policarp, episcopul Smirnei, a dorit-o mai mult decât toată înțelepciunea cea dinafară, făcându-se ucenic al Sfântului Policarp, iar mai ales al lui Hristos, dându-se cu totul la slujba lui Dumnezeu. Iar Policarp, învățătorul lui, era ucenicul Sfântului Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu și al celorlalți Apostoli; și tot ce a auzit el despre Hristos Mântuitorul de la Sfinții Apostoli, care au fost ei înșiși văzători și slugi ale lui Hristos, toate acelea le-a auzit și Irineu din gura lui Policarp și le-a scris în inima sa mai mult decât pe hârtie. Apoi fiind hirotonit preot de Sfântul Policarp și fiind trimis în Galia la

propovăduirea cuvântului lui Dumnezeu, a mers în Lugdun cetatea Galiei, și acolo, după sfârșitul Sfântului Mucenic Potin, a luat scaunul episcopiei și s-a făcut păstor al lugdunenilor, chiar în vremile acelea cumplite când erau mari prigoniri asupra Bisericii lui Dumnezeu de la păgânii împărați închinători de idoli, iar de la ereticii, care atunci se înmulțiseră, se făcea tulburare. Pentru aceea, Sfântul Irineu suferea cu osârdie pentru Hristos de la închinătorii de idoli, răbdând toate răutățile; iar asupra ereticilor se înarma cu cuvântul și cu scrisul. El a scris cărți împotriva lor, vădindu-le rătăcirile lor ereti-cești și pierzându-le, iar dreapta credință crești-nească arătându-o luminos și învățându-i s-o păzească fără prihană.

Și precum a răpit mulți oameni de la închinarea de idoli, tot asemenea și din eresuri, povățuindu-i la calea mântuirii și întărindu-i la nevoița mucenicească. Apoi, la sfârșit, a pătimit pentru Hristos pe vremea împărăției lui Sevir, tăindu-i-se capul, și a luat slăvită cunună a muceniei într-o împărăția lui Hristos.

Notă. Acest Sfânt Irineu se cinstește între învățătorii bisericești pentru cărțile lui cele insuflate de Dumnezeu, învățătoare și folositoare de suflet și foarte de trebuință dreptei credințe. El a scris despre Sfânta Treime, despre Dumnezeirea lui Hristos, despre Sfânta Liturghie, despre Preacuratele lui Hristos Taine, despre Antihrist și despre multe alte taine ale sfintei credințe. În Prolog, în această zi sunt puși doi sfinți mucenici Irineu și anume: Irineu, arhiepiscopul Sirmiei și Irineu, episcopul Lugdunului (Lyon din Galia - sudul Franței). De aceea, pentru Sfântul Irineu al Sirmiei caută în 26 zile ale lunii martie, unde s-a pus pomenirea și pătimirea lui.

SFÂNTUL IERARH CALINIC, PATRIARHUL CONSTANTINOPOLULUI **(23 august)**

Sfântul Calinic a fost mai întâi preot și păzitor de vase al bisericii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din Vlaherna. Apoi, ducându-se către Domnul patriarhul Pavel, Sfântul Calinic a fost ridicat la scaunul patriarhiei pe vremea împărăției lui Iustinian al doilea, care era rău la nărav și netemător de Dumnezeu și pe mulți îi chinuia cu nedreptate și cu tiranie și nu cinstea nici duhovniceasca rânduială, nici bisericile lui Dumnezeu. Acest împărat și-a zidit niște palate mari și frumoase, numindu-le după numele său. Aproape de acea zidire era o biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care se numea "Mitropolească". Și de vreme ce zidurile palatului ce se zideau trebuiau să fie trase pe acolo, pe lângă acea biserică, împăratul a vrut s-o strice, ca să nu fie împiedicare pentru zidire; pentru că acolo voia să fie treptele spre suire și spre foșorul palatului. Deci a poruncit patriarhului să facă rugăciune de binecuvântare pentru risipirea acelei biserici. Iar patriarhul s-a împotrivit împăratului, zicându-i: „Nici un fel de rugăciune n-am aflat spre dărâmarea bisericii, ci numai spre întemeiere și zidire, că Dumnezeu a făcut lumea spre a fi, iar nu spre risipire”.

Tulburându-se trimișii împărătești asupra lui și silindu-l să îndeplinească porunca împărătească, el a lăcrimat și a zis: „Slavă Ție, Hristoase, Cel ce rabzi toate!” Atunci îndată biserica s-a risipit. Dar, după puțin timp, și pe împărat l-a ajuns risipirea, prin dreapta judecată a lui Dumnezeu, pentru că a fost izgonit de la împărăție cu necinste, iar palatul cel zidit de dânsul a fost locuința altora. Aceasta s-a făcut în felul acesta:

Inștiințându-se împăratul că poporul Constantinopolului nu se împacă cu dânsul, neiubindu-l pentru multele nedreptăți care se făceau de el poporului și pentru viața lui cea necurată, și auzind că toți vorbesc rău de el, s-a umplut de mânie și de iușime asupra a toată cetatea și a poruncit lui Ștefan patriciul și voievodul, care era de neam persan și era om nemilostiv și nesățios de sânge omenesc, să pregătească în

mod tănuț oaste înarmată și în noaptea următoare să năvălească fără de veste asupra caselor celor mai aleși cetățeni și să-i ucidă pe toți fără cruțare.

Atunci era în Constantinopol, Leontie, voievodul Răsăritului, care a arătat de multe ori mare vitejie în războaie și a biruit multe oști potrivnice, iar în loc de cinste și laudă a luat de la împărat legătură în temniță de trei ani. Acest Leontie era acum slobozit și, înștiințându-se de sfatul împăratesc cel rău și nedrept și de porunca lui cea fără de Dumnezeu, a spus despre aceea în taină unor prieteni credincioși și împreună ostași ai săi, iar aceia, asemenea, la alți credincioși și prieteni ai lor; deci seara târziu s-au adunat la un loc și s-a făcut mare număr dintr-înșii. De aceea, apucând înainte de acea nedreaptă ucidere a cetățenilor, care era să se înceapă pe la miezul nopții, au mers înarmați în palatul împăratesc și, găsind pe împărat dormind, l-au prins și l-au legat. Atunci Leontie îndată a deschis toate temnițele și a scos pe toți cei închiși și i-a înarmat, apoi i-a trimis prin toată cetatea și strigau: „Adunați-vă toți creștinii în biserica Sfintei Sofia, căci împăratul Iustinian este biruit și legat”. Iar popoarele, auzind acestea, au alergat cu bucurie mare, strigând: Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa. Și lumi-nându-se de ziuă, Leontie a scos pe împărat legat la locul unde se făcea alergarea cailor și, tot poporul strângându-se acolo, a tăiat nasul împăratului și l-a trimis în surghiunie la Herson. De atunci Iustinian act la s-a numit "nas-tăiat".

Iar cetățenii Constantinopolului îndată au numit pe Leontie împărat și Preasfințitul Patriarh Calinic l-a încoronat la împărăție. Deci, petrecând Leontie trei ani la împărăție, a fost izgonit de Apsimar voievodul, pe care ostașii l-au ales la împărăție și l-au numit Tiberie al treilea. Și prinzând Apsimar pe Leontie, l-a trimis în mănăstirea Dalmatului. Și a împărățit Apsimar șapte ani.

În acea vreme, Iustinian nas-tăiat fugind de la Herson din surghiunie s-a dus mai întâi la hazari, apoi la bulgari. Și dobândind de la bulgari multă putere de oaste, a mers la Constantinopol și s-a oprit la porțile cele de aur, iar oastea lui s-a întins până la Vlaherna. Deci stând așa trei zile, zicea popoarelor din Constantinopol să-l primească iarăși la împărăție, dar popoarele îl ocărau. Iar Apsimar, temându-se de Iustinian, care venise cu mare putere asupra lui, a fugit la Apoloniad. Atunci Iustinian a trimis la Preasfințitul Patriarh Calinic și la tot sfatul, rugându-se să-l primească pe el și făcând jurăminte că nu va mai face nimănui nici un rău.

Iar patriarhul și sfatul, sfătuindu-se, au pus înaintea lui Sfânta Cruce a Domnului, Sfânta Evanghelie și Preacuratele Taine ale Trupului și Sângelui lui Hristos, ca să-și întărească jurământul prin sărutarea acestora și să nu se răzbune pe nici unul pentru izgonirea sa cea mai dinainte. Deci Iustinian și-a întărit jurământul, iar ei, deschizându-i cetatea, l-au primit cu cinste.

Dar împăratul intrând în cetate cu putere ostășească și luând împărăția, îndată și-a călcat jurământul și a început a ucide pe mulți cetățeni cinstiți. Apoi, trimițând, a adus din mănăstirea Dalmatului pe Leontie, care l-a izgonit pe el. De asemenea, ostașii trimiși de el au prins pe Apsimar în Apoloniad și l-au adus la el. Iar el a poruncit să-i treacă cu batjocură pe amândoi astfel legați prin mijlocul cetății. Apoi, aducându-i la el la alergarea cailor și aruncându-i înaintea lui, i-a călcat cu picioarele, trecând peste grumajii lor și sfărâmându-le capetele, iar ostașii lui strigau cu glas tare: Peste aspidă și vasilisc vei pași și vei călca peste leu și peste balaur. Astfel batjocorindu-i pe ei, le-a tăiat capetele. Nu numai atât, dar și toată cetatea împărătească a umplut-o de sângele celor uciși, necruțând nici poporul.

După aceea, prinzând pe Preasfințitul Patriarh Calinic, i-a scos ochii și i-a tăiat nasul și limba, apoi trimițându-l în surghiunie la Roma; acolo a poruncit să-l astupe într-un zid de piatră. Iar Sfântul Calinic fiind astupat în zid la Roma, după patruzeci de zile a căzut astupătura și s-a găsit încă viu, abia suflând; iar după patru zile s-a dus către Domnul.

Atunci lui Ioan al șaselea, papa Romei, i s-au arătat în vis Sfinții Apostoli Petru și Pavel, poruncindu-i să îngroape cu cinste trupul Sfântului Patriarh Calinic, în biserica lor cea apostolească; și papa a făcut

după porunca Sfinților Apostoli. Iar călcătorul de judecată, schingiuitorul împărat Iustinian nas-tăiat, n-a scăpat de judecata răzbunătoare a lui Dumnezeu, căci popoarele și mai-marii oștilor, văzând tirania lui cea fără de omenie, s-au sfătuit asupra lui și, căutând vreme prielnică, l-au prins și i-au tăiat capul, și astfel cel rău a pierit rău. Iar arhiereul lui Hristos, Calinic, s-a învrednicit de cununa mucenicească în împărăția Domnului nostru Iisus Hristos. Amin.

CUVIOȘII EVTIHIE ȘI FLORENTIE (23 august)

La hotarele ținuturilor Nursiei, doi monahi viețuiau împreună în pustietatea sihăstrească, unul cu numele Evtihie, iar altul, Florentie. Deci Evtihie, aprinzându-se cu căldură de râvna duhovnicească, se îngrijea nu numai de mântuirea sa, ci și de a altora, și pe multe suflete se sârguia să le aducă la Dumnezeu prin cuvinte folositoare de suflet și prin îndemnurile sale. Iar Florentie, luând aminte singur de sine în simplitatea sa, își petrecea viața în rugăciuni.

Nu departe de locuința lor era o mănăstire în care, murind egumenul, monahii adunându-se, au venit la Evtihie și l-au rugat să le fie avvă în mănăstirea lor. Iar Evtihie, ascultând rugămintea acelora, a mers la dâșii și a luat începătoria mănăstirii, iar pe fratele său în Hristos, Florentie, l-a lăsat să petreacă în acel loc sihăstresc, ca să nu se pustiască biserica cea mică pe care o aveau acolo. Deci Florentie, rămânând singur, se ruga Atotputernicului Dumnezeu să-i dea ajutor, ca să poată trăi în singurătatea aceea fără supărare. Și într-una din zile, după săvârșirea obișnuitelor rugăciuni, ieșind din biserică, a văzut un urs stând înaintea ușii cu capul plecat spre pământ. Iar acel urs nu avea nimic din năravul de fiară, ci prin blândețea sa arăta că a venit fiind trimis de Dumnezeu spre ascultare și spre slujbă. Deci robul lui Dumnezeu, Florentie, cunoscând aceasta, a mulțumit lui Dumnezeu că i-a trimis lui un împreună-viețuitor ca acela. Și, de vreme ce avea rămase la chilia lui cinci oi și nu avea cine să le pască și să le păzească pe ele, a poruncit ursului, zicându-i: „Mergi de mână oile acestea la pășune și păzește-le pe ele, iar la ceasul al șaselea să te întorci împreună cu ele”.

Și a început ursul să facă totdeauna aceasta, având grijă de păstoria cea hotărâtă lui pentru oi. Deci acela care se obișnuise a mânca carne, acum păștea oile flămând, biruindu-și năravul său de fiară. Iar când omul lui Dumnezeu voia să postească până la ceasul al nouălea, porunca ursului ca atunci să se întoarcă cu oile, și ursul asculta de acea poruncă. Iar când nu voia să postească până la al nouălea ceas, mânca în ceasul al șaselea și tot atunci se întorcea și ursul cu oile.

Deci la toată porunca omului lui Dumnezeu se supunea fiara aceea și întru nimic nu greșea; pentru că niciodată n-a venit în al nouălea ceas când i-a poruncit să vină în al șaselea, nici în al șaselea, când i-a poruncit să vină în al nouălea. Iar aceasta s-a făcut fiindcă Dumnezeu a înțelepțit fiara aceea care a supus-o plăcutului Său, ca să priceapă porunca starețului și să facă voia lui. Și slujind fiara aceea multă vreme starețului, a început pretutindeni prin părțile acelea a străbate vestea despre Florentie, omul lui Dumnezeu, încât toți se mirau de minunea aceea, adică, cum ursul păștea oile și slujește starețului.

Iar diavolul, vechiul vrăjmaș, a ridicat pe oarecare spre zavistie; pentru că el, când vede pe cei buni luminați cu slavă, atunci pe cei ce sunt cu obiceiul și cu viața răzvrățiți, îi vânează spre zavistie și îi trage întru pierzare. Deci, cu îndemnarea aceluia, patru monahi din ucenicii fericitului Evtihie au zavistuit foarte asupra lui Florentie, că învățătorul lor nu făcea semne, iar el, rămânând singur de învățător în chilia cea sihăstrească, se arăta slăvit pentru atâtea minuni. Deci, ascunzându-se într-un loc pe unde mâna ursul oile la pășune, l-au ucis. Apoi, neîntorcându-se ursul la stareț în ceasul în care îi era porunca să se întoarcă, starețul era în mare îndoială. De aceea, așteptând până seara și nevăzând întoarcerea ursului cu oile, a început a se mâhni; căci ursul, pe care el se obișnuise din simplitate a-l numi "frate", nu s-a întors.

Iar a doua zi s-a dus la câmp să caute fiara împreună cu oile și, găsim pe urs ucis, s-a mâhnit foarte tare. Apoi cercetând cu de-amănuntul, a aflat cine a ucis ursul, și a început a plânge și a se tângui, nu atât pentru moartea ursului, cât pentru răutatea cea pierzătoare de suflet a celor patru frați.

Și când s-a înștiințat avva Evtihie de mâhnirea și necazul lui Florentie, a chemat pe sihastru la dânsul și-l mângâia. Iar omul lui Dumnezeu, stând înaintea feței avvei și fiind cuprins de mare durere, a zis: „Nădăjduiesc spre Atotputernicul Dumnezeu ca acum, în viața aceasta de aici și înaintea ochilor tuturor, își vor lua răsplătire de la Domnul pentru răutatea aceasta acei care au ucis ursul meu, care nici un rău nu le-a făcut lor”. Deci acestea zicându-le plăcutul lui Dumnezeu, Florentie, îndată cu vorba i-a urmat împlinirea ei: pentru că deodată acei patru monahi au fost cuprinși de lepră mare, putrezin-du-le toate mădularele, și au murit de acea rană. Aceasta făcându-se, Florentie - omul lui Dumnezeu -, s-a înspăimântat foarte, pentru că a blestemat pe acei frați; și n-a încetat a se tângui toată viața sa pentru frații aceia, iar pe dânsul se numea ucigaș sălbatic al lor. Inșă aceasta a făcut-o Dumnezeu, ca bărbatul acela simplu și îmbunătățit să nu mai îndrăznească, în orice fel de necaz ar fi, să arunce asupra cuiva săgeata cuvântului de blestem.

Deci acest bărbat plăcut lui Dumnezeu a făcut și alt lucru de minune. Când se purta vorba despre dânsul pretutendeni, a venit la el un diacon oarecare de departe, ca să se învrednicească de rugăciunile și binecuvântarea lui. Dar văzând împrejurul chiliei lui o mulțime de șerpi și că tot locul acolo era plin de jivini, s-a spăimântat foarte și a strigat: „Robule al lui Dumnezeu, roagă-te”. Iar atunci văzduhul era luminos, strălucind de razele soarelui, și Florentie, ieșind din chilie și stând, și-a înălțat ochii și mâinile spre cer și a început a se ruga, ca Domnul să ia de acolo acele jivine, precum El singur știe. Atunci îndată a tunat cerul și s-au făcut fulgere. Și au ucis tunetul acela cu fulgerele toți șerpilor care erau acolo. Și văzându-i uciși, omul lui Dumnezeu Florentie, căutând iarăși spre cer, a zis: „Iată, Doamne, ai ucis șerpilor, acum cine îi va lua pe dânsii de aici?” Atunci îndată, la glasul lui, au zburat o mulțime de păsări și pe toți șerpilor uciși i-au luat acele păsări și, ducându-se departe, i-au lepădat și au curățit de toți șerpilor locul acela, unde petrecea cuviosul. Deci, viețuind întru toate zilele vieții sale întru mare plăcere de Dumnezeu, a trecut la viața cea nesfârșită.

Asemenea și Cuviosul părinte Evtihie, păscând turma cea încredințată lui ani îndestulați, și povățuind și îndreptând pe mulți la calea cereștii împărății, s-a dus către Domnul. Și deși în viața sa el nu a făcut minuni, însă după moarte s-a arătat făcător de minuni, Domnul preamărind pe robul Său, pentru că din hainele lui, care rămăseseră după dânsul, se dădeau tămăduiri la felurite neputințe.

Iar când nu ploua multă vreme și se făcea uscăciune mare peste tot pământul, atunci adunându-se tot poporul din țara aceea, luau haina Cuviosului Evtihie și, ducând-o la biserică înaintea Domnului cu rugăciune, umblau cu dânsa prin sate, prin țarini și prin grădini, și îndată se dădea de la Dumnezeu ploaie îndestulată, adăpând pământul. Din acest lucru se arăta ce fel de putere de bunătați plăcute lui Dumnezeu avea înăuntrul sufletului său în viața aceasta acest cuvios, a cărui îmbrăcăminte din afară, aducându-se înaintea Domnului, potolea mânia Ziditorului. Așa Se proslăvea atunci Dumnezeu întru minunile acelor plăcuți ai Săi, și acum pentru aceleași minuni este și va fi proslăvit de noi, robii Săi, în vecii vecilor. Amin.

Nota. Viața lor este adunată din cuvântările Sfântului Grigorie Dialogul, papa Romei, de către Petru diaconul; cartea 3, cap. 14.

**Sfântul Sfințitul Mucenic Evtihie, ucenicul Sfântului Apostol Ioan și al Sfântului
Apostol Pavel
(24 august)**

Sfântul Evtihie avea ca patrie Sevastopolul. El, auzind de buna vestire a lui Hristos, și-a lăsat părinții și rudele și s-a apropiat de iubitul ucenic al lui Hristos, de Apostolul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu. Deci, urmînd obiceiurilor lui și fiind următor vieții aceuia, învățase de la dînsul cereasca înțelepciune, și scosese darul lui Dumnezeu ca dintr-un izvor.

Umplîndu-se el de rîvna apostolească, a dezrădăcinat din temelie înșelăciunea idolească. Asemenea și pe Sfântul Apostol Pavel aflîndu-l, ca steaua pe soare, i-a urmat lui, ostenindu-se împreună cu dînsul în propovăduirea cuvîntului și răbdînd bărbătește toate primejdiile. Pentru aceea este numit ucenic al amîndurora, al Sfîntului Evanghelist Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu, și al Sfîntului Apostol Pavel. Numindu-se el apostol - între cei mai mici apostoli -, deși nu se află în numărul celor șaptezeci de apostoli, însă s-a cinstit cu numire apostolească, ca unul ce s-a ostenit cu cei mai mari apostoli întru buna vestire a lui Hristos și ca unul ce a fost sfințit de dînsii episcop la slujirea cuvîntului și la jertfe. Evtihie a străbătut multe țări, propovăduind pe Hristos, nu numai cu dînsii, ci și singur. El nu umbla singur, ci avea călător împreună pe îngerul lui Dumnezeu, care îl întărea și îi spunea mai înainte cele ce avea să i se întîmple. El suferea pretutendeni legături și bătăi, și pătimea cu bărbăție pentru Domnul său.

Odată, fiind chinuit de foame în temniță, i s-a adus pîine de o mîna nevăzută, cu care se întărise atît, încît socotea muncile întru nimic. Iar cînd l-a dezbrăcat ca să-l chinuiască, și cînd i-a strujit trupul cu unghii de fier, a curs din cinstitul lui trup, mir de bună mireasmă și a umplut văzduhul de bună mirosire. După aceea, fiind aruncat în vâpaia focului, s-a auzit tunet din cer și s-a pogorît o ploaie mare, încît a stins focul; iar sfîntul a rămas viu și nevătămat, slăvind pe Dumnezeu. Altădată a fost dat spre mîncare fiarelor; dar și acelea s-au îmblînzit înaintea feței lui, și s-au făcut ca niște miei.

Ceea ce este mai de mirare, este faptul că unui leu, dîndu-i drumul asupra lui, acela a grăit cu glas omenesc, propovăduind măririle Mîntuitorului Hristos. Atunci s-au mirat și s-au spăimîntat toți, care se uitau la acea priveliște. Dar ce minune este pentru că Cel ce a putut de demult să deschidă gura măgarului lui Valaam, să vorbească ca oamenii, oare nu putea să rînduiască gura leului ca să grăiască omenește, spre musturarea și rușinarea păgînilor, și spre mărirea atotputerniciei Sale? Deci și aici tot Domnul este, cum a fost și acolo, făcînd minuni. Însă cum Sfîntul Apostol Evtihie și-a săvîrșit nevoița alergării sale, despre aceasta se povestește în Prolog că s-a sfințit fiind adus legat de la Efes în patria sa, Sevastopol. Slujba din Minei pomenește în ce chip s-a sfințit, zicînd că i s-a tăiat capul cu sabia, fiind încununat de Iisus cu coroana biruinței.

Notă - Unii povestesc despre Sfîntul Evtihie că ar fi fost tot acela care se pomenește în Faptele Sfinților Apostoli la cap.3. *Era un tînăr oarecare, anume Evtihie, care, șezînd la fereastră, amețit de somn, a căzut jos din acea casă, de la rîndul al treilea și, murind, l-a înviat Sfîntul Apostol Pavel.* Dar de această înștiințare vrednică de credință n-am aflat încă, și nu se pare să fi fost tot acel Evtihie care a căzut, căci era din Troada, precum se arată tot în cap. 3 al Faptelor Apostolilor, care zice: *Am venit în Troada...* Patria acestui apostol Evtihie care se cinsteste acum era Sevastopolul.

Deci, cetatea Troada este în Frigia, iar Sevastopolul în Palestina. Deși zic cei ce socotesc că Evtihie este unul și același cu tînărul din Troada, care a căzut din casă de la rîndul al treilea, fiind ucenic al Sfîntului Ioan cuvîntătorul de Dumnezeu, însă nu se potrivește cu sfințitul. Aceia spun de Evtihie, care este în Faptele Apostolilor, că a propovăduit în Spania, și acolo s-a dus la Domnul. Iar acest Evtihie care se cinsteste acum, aducîndu-se de la Efes în Sevastopol, patria sa, s-a sfințit prin tăiere cu sabia.

Sfînta Muceniță Sira fecioara, rudă cu Sfînta Maria Golinduhia (24 august)

În zilele lui Hosroe cel bătrîn, împăratul Persiei, în al 28-lea an al împărăției lui, Sfînta fecioară Sira s-a arătat în Persia, ca un mărgăritar curat și mare, strălucind cu frumusețea credinței creștinești și slăvindu-se prin nevoiță pentru Hristos cu cele mai mari pătimiri. Ea s-a născut în cetatea Hirhaselevcos, din neam păgînesc, din care se nașteau totdeauna multe roduri ale diavolului. Tată avea un slujitor idolesc și vrăjitor vestit, care fusese multă vreme judecător în adunarea vrăjitorilor și a popilor persienești. El era împreună șezător la înalta stăpînire între dînșii, și se numea Mavit. El știa bine învățăturile lui Zoroastru, mai-marele vrăjitor și întiul învățător în citirea stelelor, din Persia.

Vrăjitorul acela care a născut pe această fecioară Sira, ura foarte mult pe creștini și se sîrguia să-și păzească pe fiica sa, ca să nu vină la cunoștința și prietenia fecioarelor creștinești, fiindcă în Persia erau atunci mulți creștini, precum sînt acum în toată Asia, deși viețuiesc în strîmtorare și în defăimare. De aceea, fiind ea încă copil mic, a dat-o după moartea mamei sale în altă cetate, care se numea Fars, în care se afla toată învățătura vrăjitorească. El a dat-o la o femeie vrăjitoare, rudă a lui, ca să o crească în deprinderea vrăjitoriei păgînești. Cînd fecioara a început a veni în înțelegere, îndată a învățat vrăjitoria. După aceea a dat-o la slujirea cea necurată a jertfelor, pentru a săvîrși oarecare jertfe diavolești, care se numeau de ei Iast, și acelea le aveau ca pe niște jertfe mai curate. Însă aceasta se vorbește despre dînsa, ca să se știe în ce fel de întunecare și înșelătorie diavolească a fost, și din ce fel de întuneric a ieșit și din cursele diavolului a scăpat la lumina cunoș-tinței adevărului.

Deci, ajungînd ea în vîrsta desăvîrșită și știind bine toată învățătura vrăjitorească, slujea cu căldură în rînduiala jertfelor necurațiilor zei ai Persiei. Ei i s-a rînduit calea mîntuirii astfel: după purtarea de grijă și după rînduiala lui Dumnezeu, a făcut cunoștință cu niște femei creștine sărace și a auzit de la dînsele despre Domnul nostru Iisus Hristos, adevăratul Dumnezeu; deci, a început cu dinadinsul a întreba de credința creștinească, despre dogmele ei și despre toată rînduiala și viața creștinească, și cele ce le auzea de la dînsele, pe acelea le judeca cu mintea, alegînd între credința creștinească și cea persană. Deci, a văzut între ele mare deosebire în toate, căci toate cele ce erau ale credinței persane, pe acelea le vedea mincinoase și necurate; iar cele ale credinței creștinești le vedea drepte și curate. Atunci și-a pus ca scop să lase păgînatatea persană și să se facă creștină.

Voidnd ea să știe mai bine despre dreapta credință creș-tinească, a început a merge în taină la biserica creștină, a asculta citirile și cîntările bisericesti și învățăturile cuvintelor lui Dumnezeu; a lua aminte la buna rînduială și la buna săvîrșire a slujbelor bisericesti. Ei i-a plăcut foarte mult credința creștinească și toată rînduiala ei; deci, a început a urma vieții creștinești prin postire și prin omorîrea trupului său. Ea se păzea foarte mult de a se mărita și a-și risipi mintea prin grijile vieții; căci acum avea vîrsta de optsprezece ani. De aceea nu se arăta ochilor oamenilor mireni, nici nu se aduna cu fecioarele și cu femeile persiene cele slăvite și bogate, ci se ferea de ele, fugind de vorbire și de prietenia lor.

Dar ea adeseori se întîlnea cu fecioarele și cu femeile creștine și vorbea despre nașterea lui Hristos din Preacurata Fecioară și despre toate minunile Lui, despre patima și moartea cea de bunăvoie, despre Înviere și Înălțare la ceruri; despre înfricoșata judecată ce va să vină, despre răsplătirea dreptilor și despre chinul credincioșilor. Toate cele ce le auzea de la fecioarele creștine le credea fără șovăire, le scria în inima sa și se umilea. Astfel ardea de dragostea către Hristos. Se închidea în camera sa și citea cărți creștinești, se deprindea la rugăciuni și la cîntarea psalmilor și se ruga către adevăratul Dumnezeu al creștinilor, presărîndu-și capul cu țărînă.

Astfel a petrecut multă vreme, păzindu-și în taină credința creștinească, căci se temea de tatăl său și de ceilalți vrăjitori; deci, aceasta socotea că este destul spre mîntuire, ca să creadă în Hristos, căci încă nu înțelesese cuvîntul apostolului: *Cu inima se crede întru dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mîntuire*. După o vreme oarecare, a căzut într-o boală trupească și n-a căutat doctorii în vrăji, precum era obiceiul păgînilor, ci și-a întors mintea către Dumnezeu și, bolînd cu trupul, a mers la biserica creștinească și a rugat pe preot să-i dea ei din biserică puțină țărînă, avînd credința că va cîștiga tămăduire

din acea țărână. Dar preotul s-a lepădat de dînsa ca de o necurăță, zicîndu-i: "Ce împărtășire îți este ție cu credincioșii, tu care ești necredincioasă și slujitoare de idoli, care vii la biserica creștinească?"

Ea nu s-a mîniat de aceea, știindu-și singură nevrednicia sa, dar, tăcînd puțin, s-a atins cu credință de haina preotului, ca altădată femeia cananeiancă de haina lui Hristos, și îndată a cîștigat tămăduire de neputința sa și s-a întors acasă sănătoasă. Deci, se mira de schimbarea sa din boală în sănătatea cea atît de grabnică și zicea în sine: "Dacă slujitorii lui Hristos au o putere ca aceasta, cu atît mai vîrtos trebuie să fie Atotputernic Hristos". Ea dorea să vină în desăvîrșita credință creștinească și gîndea cum ar putea să cîștige Sfîntul Botez.

Dar diavolul, care urăște pe cei buni, văzînd într-însa începuturi bune ale sfintei credințe, s-a sîrguit să facă împiedicare scopurilor ei. Deci, i s-a arătat ei noaptea cu mînie, ocărînd-o că, lăsînd obiceiurile părintești, a căutat ajutor la creștini în boală, atingîndu-se de haina preotului creștinesc. Dar fericita fecioară, cunoscînd că aceea este amăgire diavolească, s-a îngrădit pe sine cu semnul Sfintei Cruci, precum se deprinsese de la creștini, și, plecîndu-și genunchii la pămînt, a început a citi psalmul 90 al lui David: *Cel ce locuiește întru ajutorul Celui Preaînalt, se va sălășlui în acoperămîntul Dumnezeului cerului*. Diavolul, stingîndu-se puțină vreme, s-a arătat iarăși, zicîndu-i cu mînie aceleași cuvinte. Atunci fecioara, plecîndu-și iarăși genunchii către Dumnezeul cerului, a început a citi același psalm. Diavolul, fugînd puțin și iarăși întorcîndu-se, a îndrăznit a-i zice: "Eu sînt Dumnezeu, Care locuiește în cele de sus, sub a Cărui apărare petrec toți, și ți se cade ție să alergi la mine, iar nu la creștinii care te amăgesc pe tine".

Atunci ea, plecîndu-se a treia oară la rugăciune, s-a rugat cu osîrdie lui Hristos Dumnezeu ca să-i descopere ei adevărul și să gonească de la dînsa înșelăciunea. Și îndată cu puterea lui Dumnezeu a fost gonit de la dînsa ispititorul, însă în mintea ei a rămas ca o urmă de înșelare diavolească oarecare îndoire. Cunoscînd că aceea este din lucrare diavolească, cu inimă mai călduroasă s-a întors către Dumnezeu, căindu-se cu lacrimi și mărturisind neputința sa. În noaptea următoare a fost mîngîiată de Dumnezeu prin vis și i-a însemnat ei dinainte mucenicia, care i s-a făcut astfel: se vedea că stă pe o treaptă mai înaltă mai sus de preoți și ținea în mîinile sale sfîntul potir, plin de sîngele lui Hristos. Pe acela îl arăta poporului, iar doi diaconi, stînd de amîndouă părțile, cădeau. Această vedenie însemna că avea să primească pentru Hristos paharul pătimirii, înaintea ochilor poporului cel din priveliște. Iar treapta cea mai înaltă pe care stătea, însemna cinstea muceni-cească, care covîrșește toate rînduielile sfîntilor. Căderea era semn că pătimirea ei avea să fie bineprimită lui Dumnezeu, ca jertfa și tămîia, și prin aceasta toată Biserica lui Hristos va miroși bine.

După vedenia aceea a început viața cea cu nevoință întru Dumnezeu. Deci ea s-a cunoscut de frați și de rudenii că s-a aplecat la credința creștinească, fiind văzută schimbată la trup, galbenă la față de înfrînare și de post și vorbind puțin. Închizîndu-se în camera sa, petrecea în tăcere, iar de la aducerea jertfelor la zei și la obișnuitele lor slujbe a încetat cu desăvîrșire. Toți s-au mîhnit pentru ea și au rugat-o pe mama lor vitregă să o îndemne să înceteze cu viața aceea și să nu se depărteze de la slujba zeilor părintești, ca să nu aducă necinste neamului lor și să nu pornească mînia împărătească asupra casei lor. Iar mama ei vitregă, învățîndu-se în taină de la cel ce de demult a amăgit în Rai prin asemănarea șarpelui pe Eva, s-a apropiat de această fericită fecioară cu fața veselă și, zîmbind, a început a-i spune despre sine că este de aceeași credință creștinească, și se prefăcea ca și cum o păzea și slujea lui Hristos în taină.

Deci o sfătuia în taină să nu se depărteze de la Hristos, iar la arătare să facă după obiceiul jertfei slujba idolilor, ca, văzînd-o toți că slujește zeilor, să se lepede de părerea cea pentru creștinătatea ei. "Făcînd tu aceasta - zicea învățătoarea către fecioară -, nu vei mînia pe Hristos, pentru că El se mulțumește dacă cineva Îi slujește în taină, și nici nu vei întărita pe tatăl și pe frații tăi. Vei scăpa de chinurile cele cumplite care au să fie asupra ta, dacă vei asculta de sfatul meu. Să te gîndești însă că ești fecioară tînără și neputincioasă cu trupul, și nu vei putea să rabzi bătăile, rănile, ruperile trupului, arderile și celelalte chinuri, și mi-e frică ca nu cumva, slăbind în chinuri, fără voie să te lepezi la arătare de Hristos, că atunci

păcatul îți va fi mai mare. Deci, îți este mai bine să slujești Lui în taină, iar la arătare să arăți ca și cum ai sluji zeilor. Cred că aceasta nu ți se va socoti ca păcat".

Acestea și altele de felul acesta grăindu-le mama cea vitregă Sirei, în toate zilele, i-a plecat inima la sfatul său, pentru că Scriptura zice: *Vorbele cele rele strică obiceiurile cele bune*. Însă Domnul n-a lăsat pe roaba Sa în acea amăgire ca mult să se afunde în adânc, ci iarăși a întărit-o prin noi descoperiri. Trecând patru luni și sosind cele 40 de zile ale Marelui Post, fecioara a voit să-l petreacă în postire, nevoițe și în tănuiri pustnicești. Când a început a posti, a văzut în vis pe frații săi aruncați în gunoi și în noroi, și pe tatăl său zăcând într-un pat pîngărit, iar în altă parte a văzut un pat înalt și frumos, strălucind cu o lumină minunată, și o mulțime de fețe luminate o chemau în acea cămară. Deci, după această vedenie, deșteptându-se din somn, a alergat foarte de dimineață la biserica creștinească și, mergînd la episcopul Ioan, i-a spus cu de-amănuntul toate cele câte i se întîmplase, adică, cum s-a tămăduit de boală prin atingere de haina preoțească, și de vedenia ce i s-a făcut în vis. Deci, ruga pe episcop să-i dea Sfîntul Botez.

Auzind episcopul toate cele ce i-a spus ea, s-a bucurat cu duhul că este chemată de Dumnezeu spre mîntuire. Socotind el vremea ce era atunci, nu a învrednicit-o de Sfîntul Botez, pentru că a știut-o că este de neam mare și tatăl ei putea multe. Deci, era ură mare de la toți vrăjitorii asupra credincioșilor în vederea ochilor și se temea a-i întărita, ca să nu se pornească cu mînie pentru botezul ei. Căci vor îndemna pe împărat să ridice prigonire și chinuire asupra Bisericii lui Hristos și vor risipi oile cuvîntătoare ale Domnului cu neîmbîlzita lor mînie de lupi răpitori. Episcopul se îndoia pentru fecioară, ca nu cumva, temîndu-se de îngrozirea și chinurile tatălui său, să se lepede de Hristos, și atunci harul Sfîntului Botez va fi batjocorit. De aceea a sfătuit-o ca mai întîi să mărturisească tatălui ei pe Hristos, asemenea și fraților, rudelor și tuturor casnicilor ei, și dacă va putea răbda pătimirile ce i se vor face de la ei, și de va rămîne pînă la sfîrșit întru mărturisirea numelui lui Iisus Hristos, atunci se va învrednici de Sfîntul Botez. Astfel sfătuiind-o episcopul, a trimis-o acasă cu pace.

Plecînd necăjită fecioara de la episcop că nu și-a cîștigat dorința, se tulbura cu mintea pentru că era între dragoste și între frică; arzînd cu dragoste spre Hristos și temîndu-se de chinuri. Deci de frică a tăcut. După aceea i s-a făcut iarăși o vedenie în vis: Vedea pe îngerul lui Dumnezeu ținînd un toiag de fier, cu care a lovit-o, zicînd: "Unde este făgăduința ta, cu care te-ai făgăduit că vei sluji lui Hristos, adevăratul Dumnezeu și cu tărie vei sta împotriva păgînilor pentru numele Lui?" Deșteptîndu-se ea din somn, s-a înspăimîntat de vedenia aceea. Începînd a se lumina de ziuă, a chemat-o mama sa cea vitregă și îi porunca să jertfească zeilor vrăjitoareasca jertfă cea de dimineață, după obiceiul său.

Iar ea, arzînd acum cu rîvnă după Hristos, voia să mărturisească la arătare numele Lui și să se lepede înaintea tuturor de vrăjitorii și de slujirile idolilor. Ea s-a arătat în ceasul acela ca și cum ar asculta pe maica sa, și, luînd uneltele vrăjitoarești de jertfă, după diavoleștile predanii ale lui Zoroastru, s-a dus la jertfelnic și, văzîndu-se strălucită cu oarecare lumină dumnezeiască și întărindu-se în inima sa, s-a lepădat de frică și a sfărîmat înaintea tuturor uneltele vrăjitoarești și a scuipat asupra focului, pe care perșii îl au în loc de zeu. L-a aruncat jos, altarul l-a răsturnat și a strigat cu glas mare: "Sînt creștină și mă lepăd de idoli și de toate lucrurile lor cele vrăjitoarești și diavolești. Scuipe pe mincinoșii idoli și spre altarele cele necurate, și cred în adevăratul Dumnezeu al creștinilor; deci, iată, mă duc la biserica creștină". Frații ei împreună cu mama cea vitregă și cu toți cei din casă auzind aceasta, au prins-o și au încuiat-o în cămară, punîndu-i păzitori ca să nu iasă. Atunci se întîmplase că tatăl ei nu era acasă, iar fericita zicea către ei să trimită să cheme pe tatăl său, ca să mărturisească numele lui Hristos și înaintea lui, măcar de s-ar da de el la chinuri. Ea nu mai voia acum să-și păzească în taină credința sa pentru Hristos; ci avea dorința să o arate, netemîndu-se de nici un fel de chinuri.

În acea vreme, adunîndu-se la dînsa rudele și vecinii, o îndemneau cu lacrimi să înceteze de la o faptă ca aceea, să nu mîhnească pe tatăl și pe frații săi, să nu-și necinstească neamul și să nu se dea de voie la chinurile cele cumplite. Dar ea nu voia să asculte cuvintele lor cele viclene. Venind tatăl și văzînd focul

lor cel vrăjitoresc pe care îl avea în loc de zeu, risipit de fiica lui, jertfelnicul răsturnat, uneltele vrăjitoarești sfărimate, și pe fiica sa, Sira, preamărind numele lui Hristos cu glas mare, s-a umplut de negrăită mînie, și, apucînd-o, a bătut-o fără milă, pînă ce a ostenit. Apoi a început să plîngă, s-o îndemne și s-o momească, zicîndu-i cuvinte de dragoste și de rugăminte; dar nimic n-a sporit, deși îi făcea multe rele, ținînd-o legată, închisă în loc întunecos, chinuind-o cu foamea și cu setea, și dîndu-i multe bătăi. Uneori el singur, alteori prin rudeni voia s-o amăgească, să se întoarcă la zei și la acea slujbă vrăjitoarească. Dar roaba lui Hristos petrecea ca un diamant tare și ca un turn, neclintită în mărturisirea preasfîntului nume al lui Iisus Hristos.

Tatăl său, văzînd voința ei neschimbată spre credința creș-tinească și că nu poate cu nici un chip s-o întoarcă de la dînsa, s-a dus și a spus lui Mavit, mai-marele vrăjitorilor. Mavit, adunînd pe ceilalți popi și vrăjitori din cetățile de primprejur, a șezut cu dînșii lîngă capiștea focului zeului lor și a pus pe fecioara lui Hristos înaintea judecății sale; deci, s-a adunat acolo popor mult ca la o privesc mare. Printre oameni erau și mulți creștini, care se adunaseră să vadă nevoița fecioarei Sira, pentru că toți aflaseră de întoarcerea ei spre Hristos și de pătîmirea ce a suferit de la tatăl său. Mavit a întreat-o: "Pentru ce te-ai lepădat de învățăturile și de zeii părintești și ai luat altă credință?" Ea a răspuns: "Orice om care are înțelegerea sănătoasă, nu se aseamănă dobitoacelor necuvîntătoare, care se duc în urma celor ce le-au născut, fără să știe unde; deci, merge pe calea pe care o vede mai bună, nici urmează părinților și strămoșilor săi cei rătăciți în pierzare; deci, și eu, văzînd că credința creștinească este mai bună decît păgînatatea părintească, am ales pe cea mai bună și m-am lepădat de cea rea".

Mavit, mîniindu-se, a zis: "Fecioară, multe chinuri te așteaptă dacă nu vei asculta!" Ea, punîndu-și mîna pe grumaji, i-a zis cu mare îndrăzneală: "Pe aceștia să-i tai, că ai putere, și-am spus o dată aceasta". După aceea Mavit a mai grăit mult către dînsa, dar ea nimic nu i-a mai răspuns, ci zicea în sine psalmii lui David, pe care ei nu-i înțelegea. Atunci Mavit a zis către ceilalți: "Ce grăiește aceasta?" Dar nimeni nu știa cele ce grăia dînsa; iar unul dintr-înșii a zis: "Grăiește oarecare învățătură creștinească". Mavit a trimis îndată ca să cheme pe episcopul creștinesc, și să afle de la dînsul dacă fecioara grăiește cuvinte creștinești. Episcopul a venit cu frică, temîndu-se de stăpînirea vrăjitorilor. Mucenița uitîndu-se spre el și văzînd că se temea, a strigat către dînsul, zicînd: "Părinte, nu te teme, ci adu-ți aminte de Scriptura care zice: *Am grăit întru mărturiile tale înaintea împăraților și nu m-am rușinat. Și iar: Nu vă temeți de cei ceucid trupul, că sufletul nu pot să-l ucid.*

Episcopul, fiind întreat despre cuvintele ce le-a grăit fecioara, a spus că sînt creștinești. Mult mîniindu-se asupra fecioarei, a poruncit să o bată peste gură. După aceea a început a o momi cu cuvinte amăgitoare, apoi a o îngrozi cu chinurile, dar cu nimic n-a sporit; astfel că se rușina de creștinii care erau la acea privesc. Apoi, Mavit a poruncit ca pînă la o vreme s-o păzească în casa tatălui său, nevoind să spună împăratului așa repede, ca să nu se necinstească între dînșii acel cinstit neam. Apoi a sfătuit pe tatăl ei să se sîrguiască a întoarce pe fiica sa mai mult cu momiri, decît cu îngroziri. Mucenița, întorcîndu-se acasă, se bucura și slăvea pe Dumnezeu, că s-a învrednicit a fi cercetată pentru numele lui Hristos, înaintea boierilor și a judecătorilor și înaintea a tot poporului.

Mucenița stînd în casa părinților, Domnul mîngîia și întărea pe roaba sa cu noi descoperiri, pentru că adeseori i se făceau arătări îngerești, din care se învăța cum să răspundă înaintea păgînilor judecători. Uneori i se arătau Moisi, Ilie, Apostolul Petru și alți sfinți, precum de aceasta se scrie mai pe larg în istorie. Tatăl său se îngrijea în tot chipul de întoarcerea ei de la Hristos și, neputînd să o schimbe din hotărîrea ei cea tare, a spus de dînsa lui Mavit și la tot divanul. Atunci se întîmplase de venise în cetatea aceea un oarecare bărbat cu numele Daru și cu dregătorie din cel mai înalt sfat împărătesc. Aceștia, amîndoi puternici, Daru și Mavit, erau împreună și ascultau cuvintele tatălui, care se plîngea de fiica sa și striga împotriva creștinilor că s-ar fi adunat asupra lui și ar fi vrut să-l ucidă cu pietre. Daru a trimis la fecioară pe niște bărbați vestiți, ca s-o întrebe pentru ce a lăsat înțelepciunea vrăjitoarească și s-a abătut la credința creștinească. El a poruncit trimișilor s-o îndemne cu cuvinte bune, făgăduindu-i daruri împărătești; iar de nu-i va asculta, atunci să-i spună că o așteaptă chinuri cumplite.

Acea, ducându-se la dînsa și întrebînd-o, grăindu-i multe cuvinte momitoare și îngrozitoare, fericita le-a spus: "Eu singură voiam să merg la cel ce v-a trimis și să-i grăiesc despre credința mea în Hristos; dar de vreme ce ați venit voi la mine, ascultați cuvintele mele: eu am luat credința creștinească pentru că am cunoscut-o că este dreaptă și adevărată. Credința creștină are un Dumnezeu, pe Ziditorul a toate. El este Atotputernic și fără de moarte; iar vrăjitoria și slujirea voastră de idoli am urît-o, deoarece aveți mulți zei care sînt fără suflet și nu pot nimic. Deci, spuneți celui ce v-a trimis să nu mintă în făgăduința sa, prin care îmi făgăduiește chinuri cumplite, ci să le îplinească cu fapta, că sînt gata să pătinesc și să mor pentru Hristos, Dumnezeul meu". Acel dregător cu numele Daru, auzind un răspuns ca acesta al fecioarei, s-a umplut de mînie și a poruncit s-o ia din casa părintească și să o ducă în temnița poporului. Acolo, să-i lege mîinile și picioarele cu fiare, s-o încuie într-o închisoare strîmtă și întunecoasă și să nu-i dea nici pîine, nici apă.

Deci, sfînta a petrecut în acea închisoare trei zile și trei nopți, neputînd a se mișca, pe de o parte de greutatea marilor lanțuri de fier, iar pe de alta, de strîmtoarea locului. După trei zile, scoțînd-o pe ea de acolo, o întreba, oare s-a învățat acum și oare voiește să se întoarcă la legile și la zeii părintești? Dar ea petrecea neschimbat în credința lui Hristos. Deci, a condamnat-o s-o arunce într-o groapă adîncă, întunecoasă și puturoasă, punînd pe dînsa o greutate de fier mare. Cînd puneau pe dînsa fiarele și voiau să o ferece cu lanțurile cele cu piroane, acele piroane nu puteau să intre în găurile cele pregătite lor, deși au chemat mulți fierari care se osteneau în zadar. Atunci mucenița a făcut semnul Sfîntei Cruci spre piroane și spre lanțuri, și îndată piroanele s-au prins bine la locul lor. Însă vrăjmașii lui Hristos, fiind orbiți cu răutatea, n-au înțeles puterea cea minunată a Sfîntei Cruci și au ferecat strîns pe sfînta, plecîndu-i capul spre picioare, și astfel au aruncat-o în groapa aceea.

Dar, Domnul nostru Iisus Hristos, Care nu părăsește pe cei ce-L iubesc, îndată a trimis ușurare roabei Sale în groapa aceea; căci o lumină cerească i-a strălucit ei acolo și legăturile de fier s-au desfăcut, au căzut de pe dînsa și piroanele s-au prefăcut în bună mireasmă, astfel că mucenița era ca într-o cămară, bucurîndu-se și slăvind pe Dumnezeu. Creștinii care erau în acea cetate, adunîndu-se în biserică cu episcopul lor, se rugau cu lacrimi lui Dumnezeu pentru mucenița Sira, ca să o întărească pe ea și să-și săvîrșească nevoița sa cu bine. Mucenița a petrecut în groapa aceea cincisprezece zile, și nimeni nu se aștepta ca ea să fie acolo vie, din pricina mirosului greu, al foamei celei mari și de strîmtoarea fiarelor celor grele ce erau puse pe dînsa.

În acea vreme era secetă, din lipsă de ploaie, și din popor se zicea, că pentru fecioara Sira cea chinuită cu nedreptate, îngrozește mînia lui Dumnezeu cu uscăciune și cu foamete. Deci, era cîrtire împotriva popilor și vrăjitorilor. După cele cincisprezece zile, păgînii judecători s-au înștiințat că fecioara Sira este vie în groapă și că s-a dezlegat de legături, și se mirau foarte mult. Atunci ei au poruncit să o scoată de acolo și să o ducă iarăși în temnița cea de obște a poporului.

Cînd au scos pe mucenița din groapă, îndată s-a vărsat din cer o ploaie foarte mare și a adăpat pămîntul din destul; iar poporul a zis că Dumnezeu a trimis ploaie pămîntului pentru cea scoasă din groapă. Deci, Domnul a dat roabei Sale darul facerii de minuni ca să tămăduiască bolile și să izgonească diavolii. Mulți veneau la dînsa pentru tămăduire, cînd ședea în temniță, și cîți se atingeau de hainele sau de legăturile ei, cîștigau tămăduiri de neputințele lor; iar diavolii nu sufereau apropierea ei, căci în oarecare vreme, sosind praznicul sfinților mucenici, care au pătimit mai înainte în Persia și care se săvîrșea o dată pe an în biserică ce era în afara cetății, mucenița a dorit să fie acolo la cîntarea cea de toată noaptea.

Atunci unul din creștini, iubitor de Dumnezeu, a dat păzitoriilor aur și s-a făcut singur chezaș, ca să o elibereze pe muceniță din temniță în acea noapte, făgăduindu-se s-o aducă iarăși la dînsii în zorile dimineții. Sfînta, fiind lăsată în voie, și-a schimbat hainele ca să nu fie cunoscută; și, venind la biserică, a stat în unghiul pridvorului și asculta cîntarea bisericească. Acolo, în adunarea cea de praznic, era o femeie îndrăcită și aceea, cum s-a apropiat de Sfînta fecioară Sira, îndată a strigat diavolul dintr-însa, făcînd arătare, că mucenița Sira a venit în biserică și-l izgonește pe el. Cînd poporul o căuta pe dînsa, ea îndată a

fugit de acolo și s-a dus la temniță. Așa se temeau diavolii de dînsa, încît nici nu puteau să se apropie de ea. În altă noapte, iarăși prin chezaș și cu plată fiind eliberată noaptea din temniță de păzitori, a mers la episcop și a luat de la dînsul Sfîntul Botez, în biserica care era în cetate.

După aceasta, Mavit și ceilalți judecători și slujitorii vrăjito-rești s-au sfătuit să trimită pe mucenița Sira la împărat, de vreme ce cu nici un chip n-au putut să o întoarcă de la credința creștinească. Ei au trimis-o, punînd pecete pe grumazul ei, după obiceiul lor, ca să nu fie dată acolo o alta în locul ei, iar pecetea aceea era astfel că nu era cu puțință să se șteargă din grumaz, decît numai împreună cu capul.

Ostașii, luînd-o, au dus-o în cetatea care se numea Acvac; căci acolo era atunci împăratul și au dat-o pe ea eparhului cetății, cu înștiințarea pricinii ei, din ce neam este și ce a răbdat. Eparhul mai întîi o îndemna cu cuvinte amăgitoare, apoi o îngrozea cu chinurile, ca să se întoarcă la credința cea dintîi; dar, văzînd-o pe ea nesupusă, a dezbrăcat-o de hainele ei și, îmbrăcînd-o într-o zdreanță murdară, a dat-o în paza unor evrei, știind că ei sînt vrăjmașii cei mai mari ai creștinilor. Acei evrei, luînd-o pe ea și înfășurînd-o cu legături de fier, au închis-o într-o casă întunecoasă, iar ca hrană îi dădeau ei o bucată foarte mică de pîine de orz, cît numai să nu moară de foame. În toate zilele o certau, ocărînd-o cu cuvinte defăimătoare și, hulind pe Hristos, îi ziceau: "Unde este cuvîntul cel grăit de tine, că legăturile vor cădea singure de pe grumaz, de la mîini și de la picioarele tale? Să vedem noi acum cum vor cădea?"

Într-una din zile, evreii defăimînd așa pe sfîntă, ea și-a ridicat ochii în sus, a suspinat și în taina inimii sale s-a rugat Domnului. Atunci îndată înaintea ochilor lor au căzut obezile de la grumaji, de la mîini și de la picioarele ei, iar evreii s-au mirat foarte mult. Sfînta a petrecut acolo unsprezece zile. Apoi eparhul a poruncit să o aducă iarăși la sine și, aflînd-o neînduplecată către credința lor, a trimis-o la mai-marele vrăjitorilor, care era lîngă împărat, înștiințîndu-l despre toate cele despre dînsa, precum se înștiințase și el. Mai-marele vrăjitorilor, punînd-o înaintea sa, a zis către dînsa: "De ce te-ai lepădat de credința noastră, pe care o țin cu cinste împărații și boierii, care s-a răspîndit pretutindeni, stăpî-nește pe toți și îmbogățește pe cei ce o păzesc pe ea, iar tu te-ai lipit de creștini, de oamenii cei necinstiți, proști, lepădați și urîți de toți?"

Sfînta a răspuns cu îndrăzneală, zicînd: "Unde sînt acum coroanele împăraților voștri? Unde este slava boierilor voștri? Iată, toate acelea au trecut, împărații și boierii, înflorind ca iarba, în puțină vreme s-au vestejit și s-au dat morții celei veșnice, căci n-au cunoscut pe adevăratul Dumnezeu, pe Ziditorul tuturor, și nu s-au închinat Stăpînului vieții și al morții, ci au cinstit zidirea ca pe un Dumnezeu, închinîndu-se focului, apei, soarelui, lunii și stelelor. Iar creștinii, pentru pătimirile ce le rabdă în viața cea de aici de la voi, vor cîștiga viața cea veșnică și pentru necinstirea cea vremelnică, vor moșteni slava cea cerească". Mîniindu-se, marele vrăjitor, a început a cerceta cu de-amănuntul unde fusese pînă atunci. Înștiințîndu-se de felul chinurilor și legăturilor ce a suferit și că a fost păzită de evreii, a poruncit să o ducă iarăși în închisoarea lor, să o păzească bine și să nu lase la ea pe nimeni din creștini. Luînd-o iudeii, fără omenie îi făceau răutate roabei lui Hristos, chinuînd-o astfel trei zile cu fel de fel de chinuri.

Rînduindu-se de către împărat un dregător peste toate temnițele și închisorile și acela înștiințîndu-se de muceniță, a luat-o din închisoarea jidovească și a adus-o în închisoarea sa. Aceasta a făcut-o însă pentru cîștig, deoarece era obicei la creștini a-și răscumpăra de la păzitori, cu aur și argint, intrarea în temniță la cei legați, care pătimeau pentru Hristos. Cînd au intrat în închisoarea muceniței oarecare creștini, care cumpăraseră cu argint intrarea, au mers la ea spre cercetare. Dar, văzînd-o legată cu fiare și goală zăcînd pe pămînt, i-au adus un așternut, ca măcar atît să-i facă ușurare în acele chinuri. Venind unul din păzitorii temniței, a aruncat pe muceniță de pe așternut, și cu aceasta i-a pricinuit mare durere din pricina greutății fiarelor ce erau pe dînsa. Dar, îndată legăturile de fier s-au dezlegat și au căzut de pe dînsa și mare mirare le-a fost acelora care s-au întîmplat acolo.

În timpul acela, împăratul a voit să iasă din cetatea aceea la o alta ce se numea Resancusadon, și toți puternicii Persiei au mers cu dînsul, precum și mai-marele vrăjitorilor. Ei au adus în urma lor acolo și pe cei legați, între care și pe Sfînta Muceniță Sira. Rugîndu-se Domnului în toată calea aceea, cînta psalmii

lui David. Iar ostașii cei ce o duceau, de multe ori o îngrozeau ca să tacă, pentru care au legat-o cu lanțuri mai grele; dar ea nu înceta a cânta și a mulțumi lui Dumnezeu.

Pe când erau la locul ce se numește Carsa, mai-marele vrăjitorilor și cu ceilalți judecători au pus-o pe ea mai întâi la întrebare, și au zis către dînsa: "Destulă vreme ai avut de la noi să te gîndești; deci, acum spune ce ți-ai ales? Te vei întoarce la slujba cea dintîi a zeilor, ca să fii vie, sau mori, rămînînd în credința creștină?" Răspuns-a sfînta: "Ce să-mi aleg mai mult, decît ce am ales o dată. De multe ori ți-am spus: sînt creștină, roaba lui Hristos, și pe Acela l-am iubit, Aceluia îi slujesc și pentru El doresc a muri". Zis-a mai-marele vrăjitorilor: "Grăiește-ne nouă cuvinte de ale înțelepciunii noastre și pe care le-ai învățat de la început".

Iar ea a început a zice cu mare glas psalmii lui David și rugăciuni către Dumnezeu. Mîniindu-se, mai-marele vrăjitor a poruncit să-i rupă hainele de pe dînsa; și, lăsînd-o goală, i-a zis: "Nu-ți este rușine acum?" Răspuns-a sfînta: "Pentru ce să mă rușinez? Nu sînt nici răpitoare, nici desfrînată și nici alt rău n-am făcut; iar dacă m-ați dezbrăcat de hainele cele din afară, eu am în cer îmbrăcăminte luminoasă, nesticăcioasă și veșnică. Acea îmbrăcă-minte mi-a gătit-o Domnul meu, pentru Care acum cu necinste sînt dezgolită".

Astfel grăind ea, stăpînitorul țării Huzainului, șezînd cu mai-marele vrăjitor, a zis: "Ce se îndrăcește aceasta?" Iar sfînta a răspuns: "Nu sînt eu îndrăcită, ci tu ești îndrăcit, pentru că slujești diavolilor! Și de vei voi, voi pune semnul Crucii pe fruntea ta, și diavolul v-a ieși din tine. Atunci ochii ți se vor lumina și vei cunoaște adevărul". Deci, toți cei ce erau acolo, au strigat: "Vino-vată este morții, căci hulește pe zei, defaimă pe împărat și batjocorește pe boieri!" Pentru aceea, au judecat-o la moarte și au însemnat-o cu pecetea pe grumaji, ca nu cumva prin vreo meșteșugire să se omoare altă fecioară în locul ei. În ziua aceea, cînd au voit s-o scoată spre ucidere, s-au sfătuit oarecare din sfetnici, ca să-i mute moartea pentru altă dată. Să nu o omoare în acel loc, unde erau mulți creștini, ca să nu se ridice între ei gîlceavă și tulburare. Pentru aceea a mutat uciderea ei, și a dat-o mai-marelui păzitor al închisorii.

Luînd el pe muceniță, o avea iarăși închisă cu ceilalți legați. După aceea împăratul s-a dus în cetatea Vetarmais, și a voit să zăbovească acolo. Aducîndu-se acolo și sfînta muceniță, a pus-o în temniță, unde, îmbolnăvindu-se, aștepta să moară. Ea se ruga cu lacrimi Domnului ca să nu moară astfel, și să se lipsească de cununa mucenicească, ci să se învrednicească a se sfîrși prin pătimire. Ascultînd Dumnezeu rugăciunea roabei sale, i-a dat sănătate.

După aceasta, unul din păzitorii temniței, aprinzîndu-se de diavol spre păcatul trupesc, a rugat pe mai-marele păzitor al închisorii ca să poruncească să batjocorească pe cea legată, pe Sfînta fecioară Sira. Luînd el poruncă de la mai-marele păzitor, s-a apropiat de mireasa lui Hristos, plin de poftă necurată. Dar Domnul, păzind pe roaba Sa, a lovit pe acel poftitor cu orbirea ochilor, la urechi și la limbă, astfel că a rămas orb, surd și mut; și, căzînd cu fața la pămînt, striga cu glas urît. Văzînd aceea mai-marele păzitor al închisorii, în loc să se înspăimînte și să cunoască puterea lui Dumnezeu, părăindu-i rău de îndrăzneala acelu nelegiuit, singur s-a aprins de acea poftă fără-de-lege asupra sfintei fecioare, și s-a gîndit să se pornească spre sfîntă. Iar sfînta a zis către el: "Eu sînt logodită cu Împăratul ceresc, și Acela nu te va lăsa să necinstești fecioria miresei Sale!" Mai-marele acela neascultînd cuvintele ei, cînd a vrut să se ducă la ea, îndată îngerul lui Dumnezeu l-a lovit și a căzut la pămînt ca mort. Mergînd slugile lui, l-au scos din acel loc, și abia mai tîrziu și-a venit în simțire.

După o pedeapsă ca aceea a lui Dumnezeu, robul satanei, rămînînd neîndreptat, s-a umplut de mînie, și s-a sîrguit ca îndată să piardă pe muceniță, pentru că i se poruncise s-o omoare cu orice chin va voi. Însă n-a voit s-o omoare cu sabia, ci s-a gîndit s-o sugrume cu funii, pentru aceea a chemat fierarul, să scoată fiarele de pe dînsa. Sfînta a zis către mai-marele acela: "Nu este trebuință de fierar". Zicînd aceasta a aruncat obezile de pe grumaji, din mîini și de la picioare, și cei ce au văzut aceasta s-au mirat, însă n-au cunoscut puterea lui Dumnezeu. Atunci mai-marele păzitor a poruncit să-i lege mîinile iarăși, ca să nu se

împotrivescă cu ele, când o va sugruma. Mucenița iarăși a zis către dînsul: "Lasă-ți sfaturile tale cele deșarte, că de bună voie mă voi da la moarte pentru Dumnezeu meu, astfel că nu voi mișca mîinile". Deci au pus pe grumajii ei o funie, și au început a o sugruma.

Acum fiind aproape de moarte, slăbindu-i funia, a zis către dînsa: "Dacă voiești să te lepezi de credința creștină, te vom lăsa să trăiești". Însă mucenița le-a răspuns lor: "Săvîrșiți-vă o dată porunca voastră". Atunci ei au început a o sugruma din nou, și iarăși cînd slăbea, o întrebau pe dînsa dacă voiește să se lepede de Hristos și să fie vie; dar ea, dorind moartea cea pentru Hristos, le porunca ca să-și săvîrșescă porunca. Deci au tras funia de amîndouă părțile, pînă ce au omorît-o.

Astfel s-a sfișit mucenicește Sfînta Muceniță, fecioara Sira, pentru Hristos, Domnul său. Cinstitul ei trup, chinuitorii n-au vrut să-l dea îngropării, ci spre mîncarea cîinilor; luîndu-l din temniță l-au dus acasă, unde, adunînd o mulțime de cîini și închizînd porțile curții, a aruncat trupul muceniței spre mîncare, dar cîinii nici nu s-au atins de dînsul. Atunci noaptea l-au aruncat afară; iar creștinii care erau în cetatea aceea, înștiințîndu-se de sfișitul mucenicesc al sfîntei mucenițe, au pîndit unde vor arunca chinuitorii trupul ei. Deci, cînd au văzut unde l-au aruncat, creștinii l-au luat și l-au îngropat cu cinste, slăvind pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe un Dumnezeu în Treime, Căruia și de la noi să-I fie cinste și slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Notă - După sfișitul Sfîntei Mucenițe Sira, nemaitrecînd mulți ani, a început a pătîmi pentru Hristos, de la Hosroe, bătrînul împărat al perșilor, și rudenia ei, Sfînta Maria, care pe grecește se numea Golinduhia. Viața și pătîmirea ei s-au prelungit pînă la celălalt Hosroe, care era nepot celui dintîi; iar istoria despre dînsa caut-o în 12 zile ale lunii lui iulie.

Aducerea cinstitelor moaște ale Sfîntului Apostol Vartolomeu, din Insula Dinarului la cetatea Venenda

(25 august)

(Pomenirea acestui sfînt apostol este în a unsprezecea zi a lunii iunie; tot acolo caută și pătîmirea lui)

După sfișitul mucenicesc al Sfîntului Apostol Vartolomeu, care a suferit de la păgîni pentru Hristos în Alvana, cetatea Armeniei celei mari, credincioșii, luînd cinstitul lui trup, l-au pus într-o raclă de plumb și l-au dus într-aceeași cetate. De la moaștele apostolului se făceau multe minuni, dîndu-se tămăduire bolnavilor. Pentru aceea, mulți din cei necredincioși se întorceau la Hristos. Iar slujitorii diavolești, popii cei necurați și chinuitorii, auzind și văzînd cu ochii minunile acelea, nu numai puterile lui Dumnezeu nu le cunoșteau, dar se și mîniau asupra cinstitelor moaște ale apostolului, necăjîndu-se în inimile lor.

Deci, adunîndu-se cu vrăjmășie și cu mînie, au luat racla de plumb în care erau puse moaștele și au aruncat-o în mare, socotînd să le scufunde în adîncul mării. Ei au aruncat încă și alte patru racle cu moaștele altor sfîinți mucenici, ale lui Papian, Luchian, Grigorie și Acachie. Dar, în loc ca raclele acelea să se afunde în adînc, ele au plutit ca niște luntre, mergînd astfel pe deasupra apei și purtînd comorile cele fără de preț în ele; mai ales racla apostolului fiind de plumb, stătea neafundată în apă, mai presus de fire. Acea raclă se făcuse ușoară și, ca o corabie purtîndu-se cu a lui Dumnezeu puternică îndreptare, înota pe mare în mijlocul raclelor mucenicești, pentru că, spre cinstea Apostolului Vartolomeu, două erau de-a dreapta și două de-a stînga.

Deci, raclele acelea mergînd cu minunată înotare, s-au în-dreptat spre Bosforul Traciei, la Propontis, și au trecut strîmtoarea Helespontului; apoi, trecînd marea Egee și Ionică, au ajuns în Sicilia, și, lăsînd Siracusa în stînga, au plecat spre apus și au ajuns la insulele Lipar. Acolo a stat racla apostolului, iar

racele celorlalți sfinți mucenici, petrecînd pe apostol la Lipar, l-au lăsat și s-au despărțit, unde i-a poruncit voința dumnezeiască fiecăreia să meargă sau să stea. Racla lui Papian a plecat în Sicilia; a lui Luchian, în Messina; a lui Grigorie, în Calabria; iar a lui Acachie, în Ascalon, cetate care se numește astfel. Despre toate acestea s-a făcut descoperire de la Dumnezeu lui Agaton, episcopul insulei Liparului; iar el cu clerul și poporul, mergînd la malul mării și aflînd acolo racla cu moaștele apostolului, s-au umplut cu toții de bucurie și au grăit: "O, Lipare, de unde ți-a venit ție o bogăție ca aceasta? Cu adevărat că te-ai mărit și te-ai proslăvit acum; deci, dănuiește acum și saltă, primind în mîinile tale pe acest mare folositor al tău, care te cercetează pe tine, și pe mijlocitorul cel către Dumnezeu!" Apoi a strigat către dînsul: "Bine ai venit la noi, apostole al lui Hristos!"

Deci, toți se minunau și preamăreau puterea lui Dumnezeu, cum racla aceea de plumb cu moaștele sfîntului nu s-au afundat în apă, ci mai ușoară decît luntrea a venit la dînșii o cale atît de lungă, înotînd pe mare, nu cu mîină omenească, ci ocîrmuindu-se de dumnezeiasca putere. Apoi, luînd racla aceea cu moaștele, au dus-o în biserică cu cîntare de psalmi și cu dănuire, și a curs mir din sfintele moaște ale apostolului, prin care se tămăduiau bolile cele nevindecate. Aceste cinstite moaște au petrecut în insula aceea mulți ani, pînă la împărăția lui Teofil, luptătorul împotriva icoanelor. Iar în zilele lui, cu voia lui Dumnezeu și pentru păcatele oamenilor, agarenii au prădat insula Liparului. Iar un boier din cetatea Venenda, anume Sicard, care de demult auzise de minunile apostolului, din credința cea fierbinte către sfîntul, a chemat din cetatea Amanfiei niște oameni corăbieri și, făgăduindu-le că le va da lor averi îndestulate, i-a rugat să meargă cu corabia la insula Liparului, ca de acolo să aducă la dînsul comoara aceea sfîntă cu moaștele Sfîntului Apostol Vartolomeu.

Plecînd ei cu corabia și ajungînd la insula aceea, au luat acea dorită bogăție duhovnicească și s-au întors la locul lor. Iar cînd boierul Sicard a fost înștiințat despre moaștele sfîntului, că se apropiau de dînșii, a ieșit într-o întîmpinare cu episcopul și cu mulțime de popor cu corăbiile pe mare și, primind cu bucurie pe apostolul lui Hristos, l-au dus cu cinste în cetatea Venenda, și, punîndu-l în biserică cea mare, i-a așezat praznic luminos. Din acea vreme se prăznuiește aducerea cinstitelor moaște ale acestui sfînt apostol, în ziua a douăzeci și cincea a lunii august; zi în care cinstitele lui moaște au fost aduse în Venenda. De la ele se dau multe tămăduiri de toate neputințele, cu rugăciunile apostolului și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos.

Sfîntul Apostol Tit, unul din cei șaptezeci (25 august)

Sfîntul Apostol Tit era de fel din Creta și din părinți de bun neam, pentru că se trăgea din seminția lui Miroi, antipatul Cretei; dar erau necredincioși, deoarece se țineau de păgînatatea închinării de idoli, și chiar el singur tot aceleași păgînatăți a slujit de la început. El din tinerețea lui a arătat multă sîrguință către înțelepciunea păgînească, îndeletnicindu-se la citirea cărților vechi de filosofie și făcătoare de stihuri, precum ale lui Homer și ale celorlalți scriitori. El petrecea cu fapte bune, în nerăutate și în întreaga înțelepciune, măcar că era în necunoștință de Dumnezeu. El și-a păzit fără de prihană fecioreasca curățenie a trupului său, precum mai pe urmă a mărturisit despre dînsul Sfîntul Ignatie purtătorul de Dumnezeu, în scrisoarea sa către Filadelfi, numindu-l pe dînsul feciorelnic. Deci, pe Dumnezeu, pe Care Tit nu-L știa prin credin-ță, pe Acela îl cinstea prin fapte bune și Lui I se arăta plăcut.

Cînd era de douăzeci de ani, a auzit un glas din cer venind către dînsul și zicîndu-i: "Tite, ție ți se cade să te duci de aici și să-ți mîntuiești sufletul tău, pentru că nu-ți ajunge spre mîntuire numai învățătura păgînească". Acest glas auzindu-l Tit, dorea ca și a doua oară să-l mai audă pe el, pentru că știa glasurile și cuvintele care se făceau uneori de la idoli, dar nu voia să le creadă pe ele, pentru că începuse a cunoaște

înțelepciunea lor cea drăcească. El a mai petrecut acolo un an, când i s-a dat în vis o dumnezeiască poruncă, ca să citească cărți evreiești; și după aceea vedenie, el a început a le cerceta.

Căzîndu-i în mîna cartea Sfîntului prooroc Isaia, a deschis-o și a găsit la capitolul 41 acestea: *Înnoiți-vă către Mine ostroave...*, pe care citind-o, a găsit într-însa oarecare cuvinte, ca și cum ar fi fost grăite spre inima lui de Dumnezeu. Acele cuvinte sînt acestea: *Robul Meu ești și Eu te-am ales pe tine. Nu te teme că te-am lăsat, Eu sînt cu tine. Nu te amăgi cu zeii cei mulți păgînești, pentru că eu sînt Dumnezeul tău. Și iarăși: Eu sînt Dumnezeul tău, care țin dreapta ta și-ți grăiesc ție.* La sfîrșitul capitolului a citit despre idoleasca înșelăciune, astfel: "Dintre idolii lor nu este unul care să grăiască; că dacă vei întreba pe ei de unde sînt, nu-ți vor răspun-de; căci aceia care îi fac pe ei sînt printre voi, și vă înșeală pe voi". Aceste cuvinte din cartea proorocească, și multe altele, i-au fost lui ca o cheie, căci, deschizîndu-i ușa minții spre cunoștința adevăratului Dumnezeu și spre înțelegerea înșelăciunii idolești și a rătăcirii păgînești, ardea cu inima spre Dumnezeu, pe care evreii Îl cinsteau.

În acea vreme s-a auzit în insula Creta, unde trăia Tit, că Hristos Dumnezeu S-a arătat în trup printre oamenii din Ierusalim. El face multe minuni și fapte negrăite; căci slava despre Dînsul străbătuse prin toate marginile pămîntului. Deci, antipatul Cretei, care era unchi după mamă lui Tit, sfătuindu-se cu cei mai de frunte bărbați, a trimis la Ierusalim pe nepotul său, pe acest bine înțele-gător și iubitor de înțelepciune, Tit, ca pe unul care era destul a auzi și a înțelege cele grăite de gura lui Iisus Hristos și a vorbi cu dînsul și tot ceea ce va afla de la Hristos, va putea cu de-amănuntul să le spună lor.

Tit, mergînd la Ierusalim și văzînd pe Stăpînul Hristos, I s-a închinat Lui, apoi I-a urmat Lui și ucenicilor Lui amestecîndu-se cu ceilalți din popor, ce umblau după Hristos. El singur a fost martor al minunilor pe care Hristos le făcea. A văzut și mîntuitoarele Patimi și s-a încredințat despre Învierea Lui. Iar după Înălțarea Domnului, Sfîntul Duh pogorîndu-se peste Apostoli în limbi de foc și grăind lor în limbi străine, Tit, robul Lui, i-a auzit vorbind în limba lui și se mira, precum despre aceasta se scrie în Faptele Apostolilor: *Nemernicii cretani - între care era și Tit -, mirîndu-se, unul către altul ziceau: "Îi auzeam pe Sfinții Apostoli grăind măririle lui Dumnezeu în limbile noastre".* De toate acestea Tit a fost vestitor și propovăduitor în patria sa, Creta.

Fericitul Tit a fost rînduit în slujba apostolească, cînd li s-a deschis neamurilor ușa credinței. Mai întîi a fost botezat Corneliu sutașul; apoi după dînsul și ceilalți elini. Atunci și Tit, fiind din neamul celor netăiați împrejur, a luat botezul de la Sfîntul Apostol Pavel, care mai înainte s-a numit Saul. Pentru că pînă atunci, deși Tit crezuse în Hristos de la început, însă nu se botezase; pe de o parte că pe atunci apostolii încă nu primeau în biserică pe cei netăiați împrejur, iar pe de alta, că greu își socoteau lor în Legea veche tăierea împrejur, despre care ziceau evreii, care crezuseră în Hristos, că este trebuință mai întîi limbilor care primeau credința, ziceau că nu este cu putință cuiva să se mîntuiască fără tăierea împrejur, precum se scrie despre aceasta în Faptele Apostolilor: *Oarecare pogorîndu-se în Iudeia, învăța pe frați, zicînd: De nu vă veți tăia împrejur după obiceiul lui Moisi, nu puteți să vă mîntuiți.* Unii ca aceștia cîrteau asupra Sfîntului și Marelui Apostol Petru, despre botezul lui Corneliu sutașul, zicînd: "Ai intrat și ai mîncat cu dînșii la bărbatul acela, care nu are tăiere împrejur".

Deci, pe cînd Sfinții Apostoli vorbeau sobornicește despre aceasta, au lăsat neamurile cele din nou creștinate fără tăierea împrejur. Atunci și fericitul Tit, venind la Botez, n-a mai fost silit de nimeni la tăierea împrejur, despre care lucru Apostolul Pavel pomenește către Galateni, zicînd: *Nici Tit, care este cu mine, n-a fost silit să se taie împrejur; însă după Botez, fiind sfințit de ceilalți apostoli mai mari la slujba apostolească, a fost numărat în rîndul celor șaptezeci de apostoli.* El a fost trimis între neamuri cu Sfîntul Pavel la propovăduirea cuvîntului lui Dumnezeu, fiind următor lui nu numai ca un ucenic dascălului, ci ca și fiul cel iubit al dascălului, pentru că Pavel îl numea fiul său. Acest lucru se poate vedea din scrisoarea lui Pavel către dînsul, care zice: *Lui Tit, adevăratul fiu, dar și milă.* Zice încă și aceasta: *Este de trebuință să rugăm pe Tit, ca precum a început, așa să și sfîrșească...* Și a zis iar: *Mulțumită lui Dumnezeu, Cel ce a dat pentru voi aceiași sîrguință în inima lui Tit...*

De aici se poate vedea duhovniceasca dragoste în Hristos, care o avea Pavel către Tit. Uneori îl numește fiul său, iar alteori frate. Altădată, zăbovind Tit unde a fost trimis, Pavel se întristează și zice în sine: *Ducându-se în Troada la propovăduirea lui Hristos, și fiindu-mi ușa deschisă întru Domnul, duhul meu n-a avut odihnă, neaflînd pe Tit, fratele meu...* Deci, cînd Tit nu era de față, marele Apostol Pavel se întrista cu duhul: Tot așa și cînd era el de față avea duhovnicească mîngîiere, pentru că zice: *Dumnezeu ne-a mîngîiat prin venirea lui Tit...* Și iarăși zice: *Ne-am bucurat de bucuria lui Tit.*

Pavel, străbătînd multe țări cu bună vestirea cuvîntului lui Dumnezeu, a ajuns și în Creta, patria lui Tit. Pe atunci era antipat în Creta, Rustil, bărbatul surorii lui Tit. Acela, auzind propovăduirea apostolească pentru Hristos Dumnezeu, întîi rîdea; apoi, murind fiul lui și fiind înviat de Sfîntul Apostol Pavel, a crezut în Hristos și a primit Sfîntul Botez cu toată casa sa. Apoi mulți necredincioși din insula aceea au primit sfînta credință și Botezul. Sfîntul Pavel a pus pe fericitul Tit episcop în insula Cretei și în celelalte insule dimprejur. Și, încredințîndu-i popoarele cele din nou luminate, l-a lăsat acolo; iar el s-a dus în alte țări, ca să propovăduiască pe Hristos altor popoare.

Ducîndu-se în Nicopoli, a scris Sfîntului Tit o scrisoare învățătoare, cum trebuie să cîrmuiască eparhia sa. El îi zicea: *Pentru acesta te-am lăsat în Creta, ca să îndreptezi cele nesfîrșite, și să așezi preoți prin toate cetățile, precum ți-am poruncit.* Sfîntul Ioan Gură de Aur, socotind aceste cuvinte apostolești, zice: "Din cei ce erau cu Pavel, Sfîntul Tit era iscusit pentru că de n-ar fi fost iscusit, nu i-ar fi încredințat lui insula, nu i-ar fi poruncit să împli-nească cele nesfîrșite, și nu l-ar fi făcut judecător la ațîția episcopi, dacă n-ar fi nădăjduit foarte mult în acest bărbat".

Sfîntul Pavel, voind să zăbovească mai mult în Nicopoli, a chemat pe Sfîntul Tit iar la el, zicînd către dînsul în scrisoarea sa: *Cînd voi trimite la tine pe Artema sau pe Tihic, sîrguiește-te să vii la mine în Nicopoli, pentru că am socotit să iernez acolo.* Sfîntul Tit, ducîndu-se în Nicopoli și zăbovind puțin cu dînsul, l-a trimis înapoi la Creta. După aceasta, Sfîntul Pavel a fost prins în Ierusalim, legat cu lanțuri, și de acolo a fost dus la Roma. Sfîntul Tit, auzind de aceea, s-a dus la Roma să vadă nevoița pămîntului dascălului său. El a petrecut în Roma pînă la sfîrșitul Sfîntului Pavel, și, îngropînd cinstitul lui trup, după tăierea poruncită de Nero, s-a întors în Creta la păstoria sa.

Tit avea scaunul arhieriei sale în una din cinstitele cetăți ale Cretei, care se numea Gortina, și se ostenea neîncetat, întorcînd pe pîgîni la Hristos, învățîndu-i cu cuvintele și încredințîndu-i cu minunile. În insula aceea era un idol slăvit al Artemidei, zeița pîgînilor, la care se ducea mulțime de popor pîgînesc și i se închina cu aducere de jertfe. Sfîntul Apostol Tit, ducîndu-se acolo în vremea adunării și prăznuirii pîgînilor, grăia către dînșii cuvîntul lui Dumnezeu și îi îndemna să se întoarcă la adevăratul Dumnezeu și să-și cunoască înșelăciunea idolească.

Poporul neluînd aminte la cuvintele lui, el s-a rugat Domnului și îndată acel idol a căzut, sfărîmîndu-se în bucăți. Poporul s-a spăimîntat, și de atunci au crezut în Hristos ca la cinci sute de suflete. Asemenea, cînd din porunca împăratului Romei se zidea în Creta o capiște mare idolească, în cinstea spurcatului zeu Jupiter, și era tocmai pe sfîrșite, Tit, apostolul lui Hristos, trecînd pe acolo, s-a rugat adevăratului Dumnezeu și deodată a căzut capiștea, risipindu-se pînă în temelie. Prin această minune, mulțime de pîgîni s-au întors la Hristos și au zidit o biserică foarte frumoasă în numele lui Iisus Hristos adevăratul Dumnezeu.

Astfel Sfîntul Apostol Tit, luminînd cu lumina sfîntei credințe insula Creta și cele dimprejur, și ajungînd la adînci bătrîneți, s-a mutat către Domnul, avînd 94 de ani de la nașterea sa. La sfîrșitul său a văzut pe sfinții îngeri venind să-i ia sufletul. Lui i se luminase fața ca soarele, căci întreaga sa viață fusese lumina lumii; și tot al aceluia era și sfîrșitul, cinstit prin strălucire de lumină de Domnul nostru Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii.

Sfinții mărturisitori care au pățimit în Edesa de la arieni (25 august)

Biserica lui Hristos, câștigându-și libertate pe vremea marelui împărat Constantin, și aceasta după multe prigoniri care fuseseră asupra creștinilor de la păgâinii împărați și chinătorii închinători de idoli, acum începuse a înflori în pace și liniște. Dar prin lucrarea diavolească, se ridicase iar prigoană asupra ei, nu de la închinătorii de idoli, ci de la creștinii cei răucredincioși, care se abătuseră de la adevărata credință.

După sfârșitul lui Constantin, se întărise eresul hulitor de Hristos al lui Arie, mai întâi în împărăția lui Constantie, fiul lui Constantin, apoi în împărăția lui Valens; iar aceasta, fiindcă amândoi acei împărați erau amăgiți de reaua credință a lui Arie. Deci, stăpânind în vremile lor, au prigonit preamult Biserica lui Hristos. Sub stăpînirea lui Valens și în păgîneasca îndrăcire a aceluia, dreptcredincioșii arhieriei erau izgoniți din scaunele lor, iar în locurile lor erau puși eretici. În cetatea Edesa era un episcop dreptcredincios și sfânt, anume Varsis, avînd darul de a tămădui toate bolile oamenilor și acela se împotriva eresului lui Arie.

Pe acesta, nesuferindu-l, răucredinciosul împărat Valens l-a izgonit de pe scaun și l-a trimis în surghiun, mai întâi în insula Arad. Apoi, auzind că acolo se adună mult popor la acest sfânt episcop și ascultă învățătura lui despre credința cea dreaptă, l-a trimis de acolo la Oxirinh, cetatea Egiptului. Dar și de acolo, înștiințîndu-se de minunile și de învățătura sfîntului, l-a trimis într-o altă cetate mai depărtată, care se numea Fenon, fiind aproape de barbari. Acolo arhierul și mărturisitorul lui Hristos s-a și sfârșit în chip fericit. Iar în insula Aradului, patul ce rămăsese după dînsul, dădea tămăduiri de neputințe, încît, cîți pătimeau de ori ce fel de boli, punîndu-se pe patul acela, îndată se făceau sănătoși și se eliberau de duhuri necurate.

Răul împărat Valens, izgonind de pe scaunul episcopal al Edesei pe un arhieru sfînt ca acesta, a ridicat în locul lui pe unul cu numele și cu obiceiul de lup, pentru că Lup era numele acelui mincinos arhieru, fiind chiar lup. Puteai să vezi deci, intrînd în turma lui Hristos, în loc de arhieru, un lup răpitor îmbrăcat în haina cea de oaie a arhieriei. Deci, poporul cel dreptcredincios al Edesei, fiind cu acel mincinos păstor eretic, care ajunsese în acel loc sfînt ca o urciune a pustiirii, n-a voit a se împărtași, ci ieșind afară din cetate la cîmp și adunîndu-se într-un loc pustiu, săvîrșea slujbele lui Dumnezeu ca și în biserică, căci nici o biserică din cetate nu se dăduse dreptcredincioșilor, ci toate le erau închise lor, iar bisericile cele mai mari le stăpîneau arienii din porunca împăratului.

Apoi și împăratul, venind din Antiohia, a mers în Edesa și, înștiințîndu-se că toți creștinii dreptcredincioși se îngreșează de reaua credință cea arienească și nu vor să aibă împărtașire cu episcopul Lup, ci fug de el și se adună afară din cetate la rugăciunile lor, s-a mîniat asupra eparhului Edesei, cu numele Modest, pentru că lasă pe popor să facă aceea. Deci, a lovit cu palma peste obraz pe eparh și i-a poruncit să pregătească oaste înarmată, și cînd poporul cel credincios, după obiceiul lui, se va aduna dimineața la rugăciune afară din cetate, atunci să scoată împotriva lor ostașii, omorînd și risipind cea adunare creștinească.

Eparhul, deși luase necinste de la împărat, însă crușînd poporul nevinovat, a spus în taină celor credincioși să nu mai iasă afară din cetate, nici să se adune la slujba și rugăciunea cea obișnuită, de vreme ce mînia împărătească i-a poruncit să scoată asupra lor ostași înarmați și să-i ucidă. Dreptcredincioșii, auzind de aceasta, în loc să se teamă, s-au umplut de mai mare rîvnă și, sculîndu-se foarte de dimineață, au ieșit afară din cetate la locul adunării lor cu femeile și cu copiii lor, dorind ca acolo toți să-și pună sufletele lor pentru Iisus Hristos. Eparhul, împlinind porunca împărătească, a ieșit ca la război cu ostașii cei înarmați.

Dar, pe cînd erau la porțile cetății, au văzut pe o femeie ieșind din casa ei, neînchizînd nici ușile după ea, nici îmbrăcîndu-se cumsecade, și nu avea cu dînsa, decît un prunc mic; deci, sîrguindu-se, trecea de la ceata lui și alerga afară din cetate. Atunci eparhul a poruncit să o prindă și să o aducă la sine. Oprind-o în cale, a întreat-o pe ea, zicînd: "Femeie săracă, unde te sîrguiești atît de dimineată să alergi degrabă?" Femeia a răsuns: "Mă duc la cîmp unde se adună creștinii!"

Eparhul a zis: "Au n-ai auzit că eparhul o să meargă acolo cu oaste, și pe toți cîți va găsi acolo o să-iucidă?" Femeia a răsuns: "Am auzit și pentru aceasta mă grăbesc, ca să mor împreună cu dîșii pentru Hristos!" Eparhul a întreat: "Dar pe pruncul acesta pentru ce îl duci cu tine?" Femeia a răsuns: "Voiesc ca și pruncul meu să se învrednicească de chinuire împreună cu mine". Eparhul, auzind aceasta, s-a mirat de o dorință de moarte ca aceea a celor dreptcredincioși, pentru dreapta credință. Atunci, întorcînd oastea înapoi, a mers la împărat și i-a zis: "De-mi poruncești mie să mor, sînt gata; dar lucrul cel poruncit de tine, nu-l pot săvîrși!"

Apoi a spus împăratului de acea femeie cu pruncul, cu cîtă sîrguință se grăbea afară din cetate, la cîmp, dorind muceniceasca moarte a ei și a pruncului său. Asemenea i-a spus și despre dorința spre moartea cea cu osîrdie a poporului; adică s-au pregătit să moară cu femeile și cu copiii lor pentru mărturisirea credinței lor celei în Hristos. Și i-a mai zis: "Nu se poate sili poporul Edesei spre împărțășirea credinței cu episcopul, decît numai să-i taie pe toți pînă la unul! Dar ce folos va fi atunci? Căci ei, pentru vitejeasca pătîmire a lor, vor avea slavă între cei de pe urmă creștini, iar nouă ne va rămîne rușinea și ocară veșnică!"

Astfel eparhul a schimbat gîndul împăratului de la uciderea poporului, căci n-a mai poruncit să facă nici un rău poporului, ci numai pe preoți, pe diaconi și pe ceilalți clerici, care nu se împărțășeau cu episcopul arienesc, să-i prindă și să-i pună la încercare.

Deci, eparhul chemînd la sine toată rînduiala duhovnicească din Edesa, care petrecea în buna credință, mai întîi îi îndemna pe ei cu cuvinte blînde, ca, supunîndu-se poruncii împăratului, să primească împărțășire cu episcopul Lup, și le zicea: "Cea mai de pe urmă nebunie a voastră este aceasta, că, fiind oameni puțini, nu ascultați pe împăratul vostru, care stăpînește atîtea țări și mai vîrtos vă împotriviți lui". Eparhul zicîndu-le aceasta, toți tăceau. Apoi eparhul a zis către mai-marele preoților, anume Evloghie, bătrîn de ani: "De ce nu-mi răsponzi?" Evloghie a zis: "De vreme ce vorbești către toți de obște, de aceea eu singur nu îndrăznesc a apuca cu răsunsul meu înaintea celorlalți; iar de mă vei întrea de ceva pe mine singur, îți voi răsponde". Eparhul a zis: "De ce nu te împărțășești cu împăratul?" Iar fericitul Evloghie, rîzînd de acea întrebare ereticească, i-a zis: "Au doar împăratul a luat și rînduiala de preot, ca să mă împărțășesc cu dînsul?"

Atunci eparhul, umplîndu-se de mînie, a ocărît pe sfîntul bătrîn și a zis: "O, nebunule, pentru ce te înstrăinezi de credința împăratului și nu te împărțășești cu aceia care au împărțășire cu împăratul?" Atunci toți împreună cu bătrînul Evloghie, mărturisind dreapta lor credință cea întru Hristos Dumnezeu, se arătau gata să-și pună sufletele lor pentru dînsa. Deci, eparhul cu porunca împărătească, prinzînd 80 de bărbați din rînduiala duhovnicească și legîndu-i cu lanțuri, i-a trimis în surghiun în Tracia. Cînd acei mărturisitori ai lui Hristos erau duși în surghiunie, pretutindenii poporul credincioșilor din cetăți și din sate ieșea în întîmpinarea lor, le făcea mare cinste și îi îndestula cu cele de trebuință.

Ereticii, văzînd aceasta, au trimis degrabă înștiințare împăratului, zicînd: "În loc de necinste, mai multă cinste li se dă celor ce se duc în surghiun!" Atunci împăratul a poruncit să-i despartă cîte doi și să-i trimită pe unii în Tracia, pe alții în Arabia, iar pe alții în Egipt și în alte țări. Fericitul Evloghie și cu dînsul și un alt cinstit preot, anume Protoghen, au fost duși în Antinoe, cetatea Tebidei, unde nu erau mulți credincioși, ci numai elini care se închinau idolilor. Sfînții, petrecînd acolo puțină vreme, au tămăduit toate bolile ce erau în popor, cu chemarea numelui lui Iisus Hristos, și pe mulți i-au adus la credința creștinească prin Sfîntul Botez.

Pierind răucredinciosul Valens, și luînd sceptrul împărăției Răsăritului Teodosie, cel binecredincios, s-a rușinat arieneasca rătăcire și a tăcut. Slăbind puterea și chinuitoarea stăpînire a ereticilor, care prigoneau Sfînta Biserică, mărturisitorii lui Hristos, cei ce erau izgoniți și cîți nu se duseseră către Domnul și erau printre cei vii, li s-a dăruit libertate, întorcîndu-se fiecare în patria sa, iar dreptcredincioșii arhieriei și-au luat iar scaunele.

Atunci și acei doi sfinți preoți, Evloghie și Protoghen, s-au întors din surghiun în Edesa. Creștinii cei dreptcredincioși și-au reluat bisericile de la arieni, iar Evloghie a fost pus episcop al Edesei, pentru că Sfîntul Varsis s-a dus către Domnul pe cînd era în surghiun, Protoghen a fost episcop în cetatea Carea din Mesopo-tamia și amîndoi au împodobit Biserica lui Hristos cu cuvîntul și cu fapta pînă la sfîrșitul lor; iar noi pentru toate acestea slăvim pe Hristos, Mîntuitorul nostru cel slăvit în veci, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh. Amin.

Sfîntul Sfințitul Mina, Patriarhul Constantinopolului (25 august)

Cel între sfinți Mina, Patriarhul Constantinopolului, a viețuit pe vremea împăratului Iustinian. El a fost mai întîi preot și hrănitor întru primirea străinilor la azilul Sfîntului Samson din capitala Bizanțului. Patriarhul Antim fiind gonit din scaun, pentru socoteala lui cea ereticească, Sfîntul Mina, ca un dreptcredincios și vrednic de rînduiala cea înaltă, a fost ridicat la patriarhie de Prea-sfințitul Agapit, episcopul Romei, care venise pe vremea aceea în Constantinopol.

În zilele patriarhiei Sfîntului Mina, a fost în cetatea Constantinopolului o minune ca aceasta: un copil oarecare evreu a intrat în biserică în timpul împărtășirii Preacuratelor Taine ale Trupului și Sîngelui lui Hristos, cu alți copii creștini, și, apropiindu-se cu ei, s-a împărtășit. Mergînd el acasă, l-a întrebat tatăl său unde a fost și de ce a zăbovit, iar el, ca un copil, i-a spus adevărul că a fost în biserica creștină și a luat împărtășanie.

Auzind tatăl lui acestea, s-a mîniat foarte mult și, apucîndu-l, l-a aruncat într-un cuptor aprins în care făcea sticle, pentru că era meșter de sticlărie, și n-a spus femeii sale de aceasta. Mama copilașului, căutîndu-l, plîngînd și chemîndu-l pretutindeni, nu l-a găsit. A treia zi, mergînd pe la cuptorul cel înfocat, copilul a răspuns din mijlocul lui.

Atunci ea îndată s-a sîrguit și l-a scos de acolo, întrebîndu-l cum a petrecut viu și nears pînă acum în acel foc. Copilul i-a spus: "Adeseori venea la mine o femeie luminoasă și răcorea focul, dîndu-mi apă; de asemenea îmi aducea și hrană cînd flămîn-zeam". Îndată a străbătut vestea de această minune prin toată cetatea și s-a înștiințat împăratul Iustinian și Sfîntul Patriarh Mina. Deci, pe copilul acela și pe maica lui i-a botezat, iar pe tatăl cel împietrit, pentru că n-a voit să se boteze, împăratul l-a judecat ca pe un ucigaș și a poruncit ca să-l înfigă în țeapă.

Sfîntul Mina păstorind bine Biserica lui Hristos timp de 16 ani, s-a mutat cu pace către Domnul.

Pătimirea Sfinților Mucenici Adrian și Natalia și a celor împreună cu dînșii (26 august)

Marele prigonitor al Bisericii lui Hristos, păgînul împărat Maximian, omorînd pretutindeni mulți creștini, a mers în Nicomidia, cetatea Bitiniei, și a intrat mai întîi în capiștea idolească, de s-a închinat necuraților zei. Apoi, căzînd cu fața în jos înaintea idolilor, a adus necuratele lor jertfe, împreună cu toți cetățenii. După aceea a poruncit ca pe cei ce cred în Hristos, să-i caute și să-i aducă la chinuire. Îngrozirea lui era înfricoșată asupra aceluia ce ar ascunde un creștin; iar aceluia ce ar ști undeva un creștin ascuns și ar spune sau îl va prinde singur și-l va aduce la judecată, îi făgăduia daruri și cinste.

Atunci se dădeau la moarte vecini pe vecini și tată pe fii; pe de o parte, temîndu-se de îngrozirea împărătească, iar pe de alta, așteptînd plata. Pentru aceea, oarecare din păgîni, apropiindu-se de mai marii oștilor, au zis: "Iată, creștinii s-au ascuns în peșteră. Eu i-am auzit acolo în noaptea aceasta, cîntînd și rugîndu-se Dumnezeului lor". Atunci îndată s-au trimis ostași, care, alergînd degrabă și ajungînd la acea peșteră, au prins pe toți creștinii cîți au fost în ea, adică 23 de bărbați, și, legîndu-i cu lanțuri de fier, i-au adus în cetate ca să-i pună înaintea împăratului.

În vremea aceea împăratul mergea la jertfe cu careta spre capiștea idolească. Pe cale l-au întîmpinat ostașii, care duceau pe acei creștini legați, și i-au zis: "O, împărate, iată aceștia sînt potrivnicii poruncii tale, care batjocoresc pe mai-marii noștri zei". Iar împăratul, oprind careta, a poruncit să-i aducă mai aproape de el pe cei legați; deci i-a întrebat: "De unde sînteți?" Iar ei au răspuns: "Sîntem născuți aici, iar cu credința sîntem creștini". Zis-a împăratul către ei: "N-ați auzit oare ce fel de chinuri sînt pregătite aceluia ce se numesc creștini?" Răspunseră sfinții: "Am auzit și am rîs de nebunia ta și chiar de satana cel ce lucrează în fiii necredin-ței și căroră tu le ești începător".

Mîniindu-se, împăratul a zis: "O, ticăloșilor, îndrăzniți a mă numi pe mine nebun și a rîde de mine? Mă jur pe mai-marii zei, că voi sfărîma trupurile voastre cu chinuri amare". Și a zis către ostași: "Întindeți-i și bateți-i cu toiege, și atunci vom vedea de va veni Dumnezeul lor să-i ajute și să-i scoată din mîinile mele". Astfel sfinții mucenici au fost bătuți de ostași.

Deci, au adus trei muncitori care au bătut pe sfinți cu vine de bou pe trupul gol. Bătîndu-se, mucenicii ziceau către împărat: "Vrăjmaș al lui Dumnezeu, mai pune încă alți trei ca să ne chinuie; pentru că, cu cît vei înmulți numărul chinurilor și vei adăuga chinuri multe, cu atît vei înmulți cununile noastre". Zis-a împăratul către dînșii: "O, ticăloșilor mai mult decît toți oamenii, eu voi lua capetele voastre și voi mai așteptați cununi! Lepădați-vă de credința voastră cea deșartă și nu vă pierdeți singuri prin nebunia voastră!" Atunci mucenicii au răspuns: "Te va pierde pe tine Dumnezeu, pentru că îi chinuiești pe robii Săi fără vină, care nu ți-au făcut nici un rău!"

Zis-a împăratul către slujitori: "Bateți-i cu pietre peste gură". Atunci slujitorii, luînd pietre, i-au bătut peste gură pe mucenici, dar nu i-au vătămat pe dînșii, ci pe ei înșiși; deoarece, înnebunind, își sfărîmau fălcile cu aceleași pietre unul altuia. Sfinții au zis către tiranul Maximian: "Pe noi, cei ce nu ți-am greșit nimic, ne bați fără milă; și pe tine să te bată îngerul lui Dumnezeu și toată casa ta cea necurată să o piardă, nelegiuirile și ocărîtorile de Dumnezeu! Nu poți să te sature de chinurile cu care ne chinuiești de atîtea ceasuri, mîniindu-te asupra noastră? Dar mai mari chinuri decît acestea te așteaptă pe tine, deoarece n-ai socotit că sîntem îmbrăcați și noi cu același trup ca și tine, afară numai că trupul tău este blestemat și necurat, iar al nostru este curățit și sfințit prin Sfîntul Botez".

Chinuitorul Maximian, aprinzîndu-se cu mînie mai mare, a zis: "Mă jur pe marii zei că voi porunci să vă taie limbile, ca și ceilalți care privesc la voi să se învețe a nu se împotrivi stăpînilor săi". Iar mucenicii lui Hristos au zis: "Ascultă, chinuitor păgîn, dacă tu urăști și chinuiești acei robi, care sînt potrivnici

trupeștilor stăpîni, pentru ce pe noi ne silești ca să ne împotrivism Domnului Dumnezeuului nostru? Oare voiești ca să luăm și noi aceleași chinuri care-ți sînt gătite ție?"

Chinuitorul a întreat: "Spuneți-mi ce chinuri îmi sînt pregătite mie?" Sfinții au răspuns: "Acelea pe care Dumnezeu le-a pregătit diavolilor și îngerilor lui. Acelea sînt pregătite și vouă, care sînteți vase diavolești. Ele sînt: focul cel nestins, viermele cel neadormit, chinuirea cea neîncetată, pedeapsa cea veșnică, groapa pierzării iadului, întunericul cel din afară și tartarul, unde este plîngerea și scrișnirea dinților, și alte chinuri nenumărate". Zis-a chinuitorul: "Cu adevărat vă voi tăia limbile". Sfinții au răspuns: "Nebunule, măcar de ne vei tăia limba, cu care laudăm pe Dumnezeu, însă suspinele noastre se vor sui mai bine la Domnul și inimile noastre cu mai mare glas vor striga către Dînsul. Asemenea și sîngele nostru cel vărsat o să strige ca o trîmbiță către Stăpînul nostru, că pătimim acestea fără vină".

Astfel grăind sfinții, împăratul a poruncit să-i lege cu fiare și să-i arunce în temniță; iar numele și cuvintele să le scrie în cartea cea de judecată. Cînd s-au dus sfinții în curte pentru scrierea numelui, unul dintre mai-marii curții, bărbat cinstit, anume Adrian, ținînd de elineasca păgînatate și privind la răbdătoarea și vitejeasca pătimire a acelor mucenici, s-a apropiat de ei și le-a zis: "Vă jur pe Dumnezeul vostru, pentru care pătimiți toate acestea, spune-ți-mi adevărul: Ce fel de răsplătire așteptați de la Dumnezeul vostru pentru aceste chinuri? Pentru că mari și minunate trebuie să fie acelea care le nădăjduiți de la Dînsul". Răspunseră sfinții mucenici: "Nici gura noastră nu poate să mărturisească acele bucurii, nici auzul tău să-l încapă, nici mintea nu poate să le ajungă; căci așteptăm să luăm de la Stăpînul nostru cel drept răsplătitor, daruri mari și preaslăvite".

Zis-a Adrian: "Nu v-ați înștiințat de ele prin legea voastră, de la prooroci și din cărțile celorlalți pe care-i aveți?" Dar sfinții au răspuns: "Nici proorocii singuri n-au putut să înțeleagă desăvîrșit acele bunătați veșnice, pentru că oamenii care au cinstit pe Dumnezeu prin bună credință, prin fapte bune și prin cele ce au luat de la Duhul Sfînt, pe acelea le-au grăit. Iar pentru slavă și pentru răsplătiri, pe care le nădăjduim este scris: *Ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit. Acelea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El*". Auzind Adrian acestea, a stat în mijloc și a zis către scriitorii, cei ce scriau numele muceni-cilor: "Să scrieți și numele meu cu acești sfinți, că și eu sînt creștin și, bucurîndu-mă, voi muri și eu cu dînșii pentru Hristos". Îndată scriitorii, ducîndu-se la împărat i-au zis: "Adrian s-a făcut creștin și cere să i se scrie numele lui în numărul celor osîndiți".

Auzind împăratul de acestea, s-a mirat și s-a mîniat și îndată a chemat pe Adrian la dînsul, zicînd: "Adriane, oare ai înnebunit? Vrei și tu să sfîrșești rău?" Răspuns-a Adrian: "Nu am înnebunit, dar m-am întors din acea nebulie multă, spre cunoștința cea sănătoasă". Zis-a împăratul: "Nu grăi multe, ci cere-ți iertare și să mărturisești înaintea tuturor că ai greșit, ca astfel să ștergi numele din numărul celor osîndiți". Răspuns-a Adrian: "De acum voi începe a ruga pe adevăratul Dumnezeu ca să-mi ierte greșelile pe care le-am făcut petrecînd în înșelătoarea rătăcire a închinării de idoli". Mîniindu-se, împăratul Maximian a poruncit să-l ferece cu fiare și să-l arunce în temniță la ceilalți mucenici, hotărînd ziua în care avea să-l scoată la chinuire cu ceilalți.

Una din slugile lui Adrian, alergînd degrabă acasă, i-a spus Nataliei, stăpînei sale, femeia lui Adrian: "Pe stăpînul nostru l-au dus în temniță legat în obezi". Auzind ea de aceasta, s-a spăimîntat și a plîns cu tînguire. Deci, rupîndu-și haina de pe sine, a zis către slugă: "Care este pricina pentru care soțul meu este aruncat în temniță?" Sluga a răspuns: "Adrian, stăpînul meu a văzut pe oarecare oameni chinuindu-se pentru numele unui oarecare, ce se numește Hristos, și, nesupunîndu-se să se lepede de El și să aducă jertfe zeilor, domnul nostru a zis scriitorilor ca și numele lui să-l scrie între acei osîndiți la moarte, pentru că voiește să moară cu ei".

Natalia iarăși a întreat pe slugă: "Știi bine pentru ce a chinuit pe acei bărbați?" Răspuns-a sluga: "Ți-am spus că i-a chinuit pentru un oarecare Hristos și că nu au ascultat porunca împăratului, ca să se închine zeilor". Atunci Natalia s-a bucurat cu duhul și a încetat a plînge. Deci, schimbîndu-și hainele cele rupte, s-

a îmbrăcat în altele mai bune și a alergat la temniță. Ea era născută din părinți credincioși și sfinți; însă se temea ca mai înainte să spună cuiva credința sa cea întru Hristos, pe care o păzea în taină, de vreme ce vedea cumplita prigoană și tiranie ce se făcea creștinilor de păgâni. După ce a auzit că bărbatul ei a crezut în Hristos și că s-a numărat cu sfinții mucenici, atunci a luat și ea îndrăzneala să se arate că este creștină.

Fericita Natalia, intrând în temniță, a căzut la picioarele bărbatului său și i-a sărutat legăturile, apoi i-a zis: "Adrian, domnul meu, ești fericit că ai aflat comoara pe care nu ți-au lăsat-o părinții tăi; pentru că așa se va binecuvînta omul care se teme de Domnul. Cu adevărat, tocmai acum ai adunat bogăție în tinerețile tale crezînd în Hristos, bogăție pe care n-ai fi aflat-o nici la bătrînețe în păgînatatea elinească. Atunci vei merge cu adevărat fără de grijă în viața veșnică, care va să fie, păzind comoara pe care o afli la vreme de trebuință. Acea comoară nu o vor afla acolo aceia care își adună aici multe bogății și cîștigă averi, că atunci nu vor avea vreme să cîștige ceva sau să dea cu împrumut sau să ia de la cineva, cînd nimeni nu va putea să se izbăvească din moartea cea veșnică, din iad și din muncile gheenei. Niciunul altuia nu-și vor ajuta, nici tatăl pe fiu, nici mama pe fiică, nici mulțimea bogăției vremelnice pe care a adunat-o, nici slugile pe domnul lor, că fiecare își va purta sarcina sa. Iar ale tale, domnul meu, vor merge cu tine la Hristos, ca să primești de la Dînsul bunătățile făgăduite și pregătite celor ce-L iubesc. Deci vino la dînsul cu îndrăzneală, netemîndu-te de răutățile ce au să fie, că acum ai călcat peste focul cel nestins și peste celelalte chinuri.

Domnul meu, te rog să petreci în această chemare, la care ai venit prin dumnezeiasca milostivire. Să nu te împiedice de la această bună alegere nici crucea tinereților frumuseți, nici dragostea neamului, nici prietenii, nici bogățiile, nici slugile, nici slujnicele, nici orice lucru pămîntesc, că toate acelea se învechesc și se strică. Dar numai pe acelea să le ai înaintea ochilor, care sînt veșnice, nici înapoi să nu cauți la cele vremelnice, care se par a fi bunătăți ale lumii acestea, dar care pier degrabă. Să nu te amăgească cuvintele cele îmbunătăitoare ale rudelor și prietenilor tăi, să nu-ți fure credința cu sfaturile lor cele viclene. Urăște înșelăciunea lor și leapădă cele ce te sfătuiesc dînșii. Să nu voiești a asculta cuvintele lor cele înșelătoare, ci privește numai către sfinții mucenici care sînt cu tine. Ia aminte cuvintele lor, urmează răbdării lor, neîndoindu-te în nimic. Să nu te înfricoșeze mînia chinuitorului și să nu te sperie cumplita lui chinuri, pentru că toate acelea sînt necurate, iar slava cea cerească a robilor lui Hristos Dumnezeu, care pățimesc pentru El, este veșnică.

Natalia, grăind acestea, a tăcut, căci se făcuse seară. Adrian a zis către dînsa: "Sora mea, acum du-te acasă și mănîncă, iar cînd vom afla vremea în care ne vor scoate la chinuire, îți voi da de știre, ca să vii să vezi sfîrșitul nostru". Sculîndu-se ea de la picioarele lui, a înconjurat pe toți cei 23 de sfinți legați și, căzînd la dînșii, le săruta lanțurile, zicîndu-le: "Mă rog vouă, robii lui Hristos, întăriți pe această oaie a lui Hristos, sfătuiți-o să rabde pînă la sfîrșit, spuneți-i răsplătirile care li s-au gătit celor care își aduc sîngele lor spre jertfa lui Hristos Dumnezeu, precum și voi v-ați adus sîngele vostru Aceluia și aveți ca rod al pătimirii voastre mîntuirea cea veșnică. Cîștigați dar și sufletul acestuia cu sufletele voastre și să-i fiți părinți, în locul părinților lui trupești, care au fost păgâni. Întăriți-i sufletul cu sfințele voastre îndemnuri, ca, crezînd cu neîndoire, să-și săvîrșească cu bine alergarea sa cea muceni-cească".

Natalia, zicînd astfel, a căzut la picioarele sfinților și, sărutîndu-le legăturile, s-a întors iarăși la Adrian, care era în temnița cea mai dinăuntru și mai adîncă și a zis către dînsul: "Domnul meu, vezi să nu-ți cruți tinerețile și frumusețile trupului tău, că acest trup de pămînt este mîncarea viermilor. Să nu te gîndești la averile tale de aur și de argint, pentru că acelea nimic nu folosesc în ziua înfricoșatei judecăți, nici poate acolo cineva cu daruri să-și răscumpere sufletul din pierzarea cea veșnică, nici va fi cineva să primească daruri, fiindcă Dumnezeu va primi numai lucrurile cele bune ale sufletelor sfinților, ca pe niște daruri". Natalia, grăind acestea, s-a dus acasă.

Trecînd cîteva zile, Adrian a auzit că împăratul voiește să-l scoată la judecată și la chinuire împreună cu ceilalți legați și a zis către sfinții mucenici: "Domnii mei, mi se cade mie a mă duce, cu binecuvîntarea voastră, la casa mea, ca să chem pe roaba voastră și sora mea, Natalia, ca să vadă pătimirea noastră,

pentru că i-am făgăduit s-o chem în ceasul pătimirii". Sfinții l-au binecuvîntat și s-au chezășuit pentru dînsul. Deci, dînd el daruri străjerilor temniței, a ieșit. Pe cînd era pe cale, l-a văzut unul din cetățeni. Acela îndată a alergat înainte și i-a spus Nataliei, că bărbatul ei este liber din legături și vine spre casă. Ea, auzind aceasta, n-a crezut și a zis: "Cine a putut să-l libereze? Să nu fie aceasta, ca bărbatul meu să se despartă de sfinții mucenici". Ea grăind acestea, una din slugi alergînd, i-a zis: "Doamnă, știi că domnul nostru este liber și vine acasă?" Ea, socotind că s-a lepădat de Hristos și a scăpat de la mucenicie, s-a mîhnit foarte și a plîns cu amar.

Văzînd pe fereastră că se apropie, s-a sculat degrabă, a aruncat lucrul care îl avea în mîini și a alergat de a închis ușile înaintea lui și striga, zicînd: "Du-te de la mine, depărtatule de Dumnezeu. Du-te, cel ce ai mințit pe Domnul meu! Să nu-mi mai fie mie a vorbi cu cel lepădat de Dumnezeu! Eu nu voiesc să ascult cuvintele unei guri mincinoase. O, nedumnezeitule și mai ticălos decît toți oamenii! Cine te-a silit la lucrul pe care n-ai putut să-l săvîrșești? Cine te-a despărțit de sfinți? Cine te-a amăgit ca să te desparți de la prietenia lor? Cine te-a pus pe fugă, pe tine cel ce n-ai ieșit încă la război? N-ai văzut încă pe potrivnici și ai lepădat armele? Încă nu s-au slobozit săgețile asupra ta și ești rănit? Mă miram, gîndind în mine: Se poate oare din neamul unui om fără Dumnezeu și din cetate păgînească să fie cineva bun! Mă miram ca cineva din seminția de chinuitor, să poată să se aducă jertfă curată lui Dumnezeu! Oare din cei ce au vărsat sîngele cel nevinovat, va fi tămîie bine primită celui Preainalt! Ce voi face eu, ticăloasa, care m-am însoțit cu acest păgîn? Nu mi s-a dat acea cinste, ca să pot totdeauna a mă numi femeie de mucenic, ci m-am făcut femeie de depărtatului de Dumnezeu. Scurtă mi-a fost bucuria mea și s-a prefăcut în amărăciune, defăimare de puțină vreme mi-a fost lauda între femei și de acum întotdeauna mă voi rușina între dînsule".

Deci, fericitul Adrian, stînd în urmă, se bucura cu duhul, auzind cuvintele ei și, întărindu-se spre nevoință, mai cu căldură dorea să-și îplinească făgăduința sa cea spre Hristos. El se mira de cuvintele acelei femei tinere, cu care nu de mult era însoțit prin nuntă, pentru că abia trecuseră 13 luni de cînd se căsătorise. Văzînd mîhnirea ei cea mare, a început a bate în ușă, grăind către dînsa: "Doamna mea, Natalio, deschide-mi ușa, că n-am fugit de la chinuire precum socotești tu, să nu-mi fie mie aceasta! Eu am venit, precum ți-am făgăduit, ca să te iau și pe tine să vezi sfîrșitul nostru". Dar ea, necrezînd cuvintele lui, a răspuns: "Iată cum mă amăgește călcătorul de lege! Iată cum minte călcătorul de lege! Iată cum minte al doilea Iuda! Depărtează-te de la mine, ca să nu mă omor singură!"

Astfel, nevrînd ea să deschidă, Adrian i-a zis: "Deschide mai degrabă, că apoi mă voi duce fără să te văd. Atunci vei plînge, că nu m-ai văzut mai înainte de ducerea mea. Pentru mine au chezășuit sfinții mucenici și de nu mă voi afla la vremea hotărîtă, atunci voi fi căutat de cei mari. Astfel răbdătorii de chinuri, pe lîngă ale lor chinuri, vor lua și pe ale mele, chinuindu-se și pentru mine. Deci, vor putea ei suferi chinuirea, fiind acum mai mult morți?" Aceasta auzind-o Natalia, îndată i-a deschis cu bucurie ușa și au căzut unul în brațele altuia. Apoi Adrian a zis către dînsa: "Fericită ești între femei, pentru că tu singură ai cunoscut pe Dumnezeu, ca să-ți mîntuiești bărbatul tău. Cu adevărat tu singură ești pe pămînt iubitoare de bărbat. Fericită este cununa ta, că ești părtașă cu mucenicii, măcar că nu pătimești chinuri". Apoi, luînd-o pe ea, s-a dus.

Mergînd pe cale, el a zis către dînsa: "Cum vom rîndui averea noastră?" Însă ea a zis lui: "Nu pomeni nimic despre cele pămîntești, domnul meu, ca să nu ți se întoarcă mintea ta spre dînsule. Singur ia aminte de tine și te îngrijește, ca să-ți săvîrșești nevoința la care ești chemat. Să iasă din mintea ta toate cele lumești, stricăcioase și vătămătoare de suflet și sîrguiește-te să vezi și să cîștigi veșnicile bunătăți, cele pregătite de Dumnezeu ție și sfinților acelora cu care ai început a alerga în calea Domnului". Roaba lui Dumnezeu, Natalia, intrînd în temniță, a căzut la picioarele sfinților mucenici și, sărutînd legăturile lor, le-a văzut trupurile putrezite de răni, încît și viermii cădeau dintr-însele. Din trupurile lor se rupeau bucăți din greutatea lanțurilor cu care erau legați; deci s-a plecat la dînșii și le-a șters puroaiele rănilor.

Apoi a trimis degrabă slujnicele sale să aducă pînze curate și basmale de mult preț, că bogăția lor era mare, deoarece amîndoi se născuseră din părinți bogați și slăviți. Aducînd acelea, cu mîinile sale lega

rănilor lor, și pe cât putea făcea ușurare durerilor sfinților, slujindu-le în temniță șapte zile; pentru că atîta vreme mai era pînă cînd i-au scos pe ei la întrebare. Apoi, venind ziua cercetării lor și împăratul Maximian șezînd la judecată, a poruncit să-i aducă înaintea sa pe cei legați. Atunci îndată slujitorii au alergat la temniță și au poruncit ca mucenicii să iasă; dar, văzîndu-i pe ei slabi cu trupurile, din cauza rănilor celor dureroase, și neputînd să meargă, i-au tîrît cu un lanț pe toți cei 23, ca pe niște trupuri dobitocești; iar pe Adrian l-a dus dinapoia lor, legîndu-i mîinile la spate.

Apropiindu-se ei de divan, au înștiințat pe împărat că i-au adus pe cei legați, iar împăratul a zis: "Să se aducă aici toți împreună, ca să-și vadă unul altuia chinul; însă cei pregătiți acum spre chin, să fie aduși goi, numai părțile lor de jos să fie acoperite". Atunci Comentarisie a zis către împărat: "Acei care au fost chinuți mai înainte, nu mai pot fi aduși acum la întrebare. Numai Adrian singur să se ducă, pentru că el este nou și sănătos cu trupul și poate suferi toate chinurile, iar celorlalți le-au putrezit trupurile și oasele lor se văd prin răni. De vor începe iarăși a-i chinui, atunci îndată vor muri, fără să mai sufere chinurile care li s-au pregătit lor. Noi nu voim ca ei să moară cu moarte scurtă, ca și cum ar fi greșit puțin, ci să li se mai lase puțină vreme pînă ce se vor însănătoși, ca astfel trupurile lor să poată să sufere iarăși chinuri pentru fărădelegile lor".

Atunci împăratul a poruncit ca pe Adrian singur să-l aducă la chin gol, numai părțile de jos să-i fie acoperite. Cînd slujitorii l-au dezbrăcat și încă și uneltele de chin i le-a dat în mîinile lui, sfinții mucenici au zis: "Fericit ești, Adriane, că te-ai învrednicit a-ți duce crucea ta și a urma pe Hristos. Deci, vezi să nu te înfricoșezi și să te întorci înapoi, că-ți vei pierde răsplata ta. Păzește-te ca diavolul să nu fure comoara ta. Nu te teme de chinurile cele văzute, ci caută spre răsplătirile cele așteptate; deci, apropie-te cu îndrăzneală și rușinează pe chinuitor. Să știi că nu sînt vrednice pătimirile vremii de acum, față de slava care are să se arate întru noi și pe care așteptăm să o cîștigăm cu darul Domnului".

Asemenea și fericita Natalia a zis către dînsul: "Domnul meu, să-ți adîncești mintea către Dumnezeu și de nimic să nu se înfricoșeze inima ta. Osteneala este puțină, iar odihna este fără de sfîrșit. Scurtă este pătimirea, iar slava cea mucenicească este veșnică. Puțin vei suferi durerile și degrabă cu îngerii te vei bucura. Dacă ai slujit pămîntescului împărat, te-ai luptat pentru puțină leafă și nu ți-ai cruțat sănătatea ta, îndrăznind la războaie; iar acum cu multă bărbăție ți se cade să suferi toate chinurile și să mori pentru Împăratul ceresc, cu Care singur ai să împărățești".

Deci, Adrian fiind dus înaintea păgînului chinuitor, împăratul Maximian a căutat spre dînsul și a zis: "Tot mai petreci în nebunia ta și voiești ca rău să te lipsești de viața aceasta?" Adrian a răspuns: "Ți-am spus că n-am înnebunit, ci mai mult m-am înțelepțit și sînt gata ca în viața aceasta să mor". Dar împăratul i-a zis: "Nu aduci încă jertfă și nu te închini zeilor, precum eu și toți cei cu mine ne închinăm lor și le aducem jertfe?" Adrian a răspuns: "Nebunule, singur rătăcind, pentru ce și pe alții îi aduci în aceeași rătăcire?" Dar nu numai pe tine singur te duci la pierzare, ci și pe tot poporul care te ascultă pe tine, în aceeași pierzare îl tragi, sfătuindu-l și silindu-l să se închine zeilor celor ciopliți și fără de suflet și părăsind pe Dumnezeul cel adevărat, Care a făcut cerul și pămîntul". Împăratul a zis: "Oare ți se pare că zeii noștri sînt mici, cînd ei sînt mari?" Adrian a răspuns: "Eu nu-i numesc pe ei nici mici, nici mari, de vreme ce nu sînt nimic".

Atunci chinuitorul, mîniindu-se, a poruncit să-l bată cumplit cu toiege. Cînd a auzit fericita Natalia că au început a-l bate pe bărbatul ei, îndată a spus sfinților mucenici, zicînd: "Iată, domnul meu a început a pătimi". Atunci sfinții îndată s-au întins la rugăciune către Dumnezeu pentru dînsul, ca El să-l întărească în chinuri. Chinuitorul porunceea celor ce-l băteau: "Ziceți-i lui: Nu huli pe zei". Mucenicul, fiind bătut, zicea către împărat: "Dacă eu sînt chinuit astfel, că hulesc pe zeii care nu sînt zei, apoi ce fel de chinuire vei suferi tu, hulind pe Dumnezeul cel viu și adevărat?" Împăratul a zis: "Niște cuvinte ca acestea ai învățat de la cei amăgitori?" Mucenicul a răspuns: "Pentru ce numești amăgitori pe povăuitorii spre mîntuire și pe conducătorii spre viața veșnică? Voi mai ales sînteți amăgitori, fiindcă amăgiți pe oameni spre pierzare". Maximian, mîniindu-se, a poruncit la patru slujitori puternici ca să-l bată cu pari. Adrian,

fiind bătut, zicea: "O, chinuitoarele, pe cât mai multe chinuri îmi vei afla mie, pe atât îmi vei fi mijlocitor de cununi mai frumoase".

Fericita Natalia spunea sfinților mucenici toate cuvintele câte le zicea împăratul și câte răspundea Adrian. Muncitorul a zis: "Măcar acum cruță-ți tinerețile tale și mărturisește pe zeii. Pentru ce voiești a muri de bunăvoie așa, în deșert? Mă jur pe marii zeii că mă doare inima foarte mult pentru tine, văzîndu-te că te chinuiești și-ți pierzi frumusețile tale". Mucenicul a răspuns: "Mă cruți pe mine, ca să pier cu totul?" Muncitorul a zis: "Mărturisește pe zeii ca să te miluiască pe tine și iarăși te vei rîndui în cinstea ta cea dintîi. Nu ți se cade ție să fii asemenea cu aceia care au fost cu tine în legături, căci tu ești de neam bun, fiu de părinți cinstiți; deși ești tînăr, ești vrednic de mare cinste. Dar cei legați sînt de neam prost, nebuni și necunosători". Mucenicul a răspuns: "Te știu pe tine că-mi știi neamul și patria, dar, de ai fi știut neamul acelor sfinți și patria lor cea bogată, pe care ei o așteaptă, tu mai întîi ai cădea la picioarele lor și i-ai ruga să se roage pentru tine, și cu mîinile tale ai sfărîma zeii cei fără de suflet". Atunci muncitorul, iuțindu-se mai mult, a poruncit celor patru ostași puternici, să-l bată pe mucenic peste pînțece. Deci, sfîntul a fost bătut pînă ce i s-a deschis pînțelece și au început a-i ieși măruntaiele. Muncitorul, văzînd acest lucru, a poruncit să înceteze de a-l bate.

Fericitul era tînăr cu vîrsta, avînd numai douăzeci și opt de ani. Împăratul a zis către dînsul: "Vezi cum te cruț pe tine? Deci, măcar cu cuvîntul cheamă pe zeii, că îndată îți vor fi milostivi; iar eu voi chema pe doctori, ca să-ți tămăduiesc rănile și astăzi vei fi cu mine în palatul împărătesc". Mucenicul a răspuns: "Deși îmi făgăduiești mie îngrijire de doctori și cinste în palatul tău, și îmi spui de zeii tăi că-mi vor fi milostivi, însă eu voiesc ca singuri ei cu gura lor să-mi spună ce voiesc să-mi dea și ce facere de bine îmi făgăduiesc. Cînd voi auzi din gura lor cuvîntul, atunci le voi aduce lor jertfă și mă voi închina precum voiești". Împăratul a zis: "Ei nu pot să vorbească".

Mucenicul a zis: "Dacă nu pot să vorbească, atunci pentru ce să mă închin lor, fiind muți și fără suflet?" Împăratul, mîniindu-se și iuțindu-se, a poruncit să lege iarăși pe mucenic cu ceilalți legați și să-l ducă în temniță, hotărînd ziua în care voia să-i mai scoată încă la întrebare. Ostașii luînd pe sfinții mucenici, pe unii i-au tîrît, pe alții i-au dus în căruțe, fiind foarte slabi de durerile trupești și neputînd să meargă. Astfel a fost dus Sfîntul Adrian în temniță, care a primit iarăși pe legații lui Hristos.

Fericita Natalia, întărînd pe Adrian și punînd mîna sa pe grumajii lui, îl mîngîia și îi zicea: "Fericit ești, domnul meu, că te-ai învrednicit părții sfinților mucenici. Fericit ești, lumina ochilor mei, că pătimesti pentru Cel ce a pătimit pentru tine. Iată, te duci să vezi slava Lui și să fii părtaș aceleia; că cel ce se împărtășește patimilor Lui, va fi părtaș și slavei Aceluia". Natalia, zicîndu-i aceasta, îi ștergea sîngele și își ungea cu el trupul său, iar sfinții mucenici se bucurau foarte mult de vitejeasca răbdare a lui Adrian și, apropiindu-se, îl sărutau, zicîndu-i: "Pace ție, frate!" Iar cei ce nu puteau să umble de răni, zăcînd aruncați, aceia, tîrîndu-se pe pămînt, se apropiau de dînsul ca să-l mîngîie și toți ziceau către el: "Bucură-te în Domnul, iubite frate, căci numele tău este scris cu robii cei desăvîrșiți ai lui Dumnezeu". Sfîntul Adrian a răspuns: "Bucurați-vă și voi, robii lui Hristos, căci osteneala voastră pentru mine este cununa voastră. Rugați-vă Domnului pentru mine ca să mă întărească, fiindu-mi trupul foarte slăbit, ca vrăjmașul diavol să nu poată nimic și să nu se scoale împotriva mea".

Sfinții i-au zis: "Nădăjduiește spre Domnul, că nu te va birui pe tine satana. Pătîmirea ta l-a gonit departe, deși noi la început ne temeam pentru tine, gîndind la neputința cea omenească din tine; dar acum ai covîrșit firea cea omenească prin răbdarea cea tare. De acum nu ne mai îndoim de tine și credem în ajutorul lui Dumnezeu, căci de acum nimic nu va mai spori vrăjmașul asupra ta; deci, nu te teme, Hristos este cu tine, El este Cel ce biruiește pe vrăjmaș". Cu Sfînta Natalia erau și alte femei dreptcredincioase, care slujeau sfinților, tămăduindu-le rănile și legîndu-le cu feșe. Ele își împărțeau între ele pe sfinții mucenici, ca fiecare să facă slujirea celui al său.

Păgînul împărat, înștiințându-se despre aceea că multe femei credincioase merg la temniță, că fac slujbă celor legați și pun tămăduiri pe rănile lor, a oprit să se mai fac aceasta. El a poruncit să nu lase nici o femeie în temniță la cei legați. De aceea, Sfînta Natalia, văzînd că nu este cu putință femeilor să meargă la mucenici, și-a tuns părul capului și s-a îmbrăcat în haine bărbătești. După săvîrșirea slujbei, șezînd la picioarele lui Adrian, zicea: "Domnul meu, mă rog ție, adu-ți aminte de însoțirea noastră, de această zăbovire a mea de față în pătimirea ta, și de dorința ta de cununi. Roagă-te Domnului nostru Iisus Hristos, ca, împreună cu tine, să mă ia și pe mine; și, precum am fost în această viață plină de primejdii și de păcate, tot așa să petrecem nedespărțiți în viața cea fericită. Mă rog ție, domnul meu, cînd vei sta înaintea lui Hristos, mai întîi să-I faci această rugăciune pentru mine; pentru că știu că toate cele ce le vei cere de la El, Domnul îți va da ție, că iubește rugăciunea ta și este primită cererea ta. Știi păgînatatea acestor cetățeni și împărăteasca lor nedumerire, pentru aceea mă tem ca nu cumva să mă silească pe mine a lua un alt bărbat necurat și închinător de idoli; și astfel patul tău se va întina și se va necinsti sfînta noastră însoțire. Mă rog, păzește pe soția ta, precum învață apostolul. Dă-mi plata aceasta a întregii mele înțelepciuni, ca să mă sfîrșesc cu tine".

Astfel grăind ea, s-a sculat și iarăși a slujit sfinților, hrănindu-i, adăpîndu-i și curățind rănile lor, le lega. Înștiințându-se și celelalte femei binecredincioase, că Natalia slujește sfinților în chip bărbătesc, au făcut și ele asemenea, adică s-au tuns și s-au îmbrăcat bărbătește și, intrînd în temniță, slujeau sfinților ca și mai înainte. Deci, nu i s-a tănuit nimic păgînului împărat despre ceea ce făceau femeile; căci s-a înștiințat de aceasta, că legații au slăbit cu totul, putrezindu-le rănile și sînt aproape de moarte. Atunci a poruncit să aducă în temniță la dînșii o nicovală și un ciocan de fier, cu care să le sfărîme fluierile și mîinile, pentru că zicea: "Să nu moară cu moartea de obște a tuturor oamenilor, ci cu moarte silnică". Aducînd ucigașii slujitori ai muncitorilor, nicovala și ciocanul în temniță și văzîndu-le Natalia, a cunoscut ce se va face cu ele; deci, i-a întîmpinat, rugîndu-i să înceapă de la Adrian, de teamă ca nu cumva să se înfricoșeze bărbatul ei, văzînd o chinuire așa de cumplită și sfîrșitul celorlalți mucenici.

Ucigașii au ascultat-o și s-au apropiat mai întîi de Adrian, iar ea, ridicînd picioarele bărbatului său, le-a întins pe nicovală. Chinuitorii, lovindu-l tare cu ciocanul, i-au sfărîmat fluierile picioarelor. Atunci fericita, fecioară Natalia a zis către mucenic: "Mă rog ție, domnul meu și robul lui Hristos, întinde mîna cît mai ești încă în viață, ca s-o sfărîme cu voia ta, pentru ca să fii întocmai cu ceilalți mucenici, căci ei au pătimit mai mult decît tine". Sfîntul Adrian, întinzînd mîna spre ea, Natalia i-a întins-o spre nicovală, iar ucigașul, lovind-o cu tărie, i-a rupt-o. Deci, Sfîntul Adrian îndată din acea mare durere și-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu. Astfel omorînd ucigașii pe Sfîntul Adrian, au mers cu nicovala și ciocanul la ceilalți mucenici, iar ei singuri își întindeau picioarele și mîinile pe nicovală, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, primește sufletele noastre!" Astfel, suferind sfărîmarea mădularelor, și-au dat sufletele în mîinile Domnului.

După aceea, necuratul împărat a poruncit ca trupurile muce-nicilor să le dea focului, zicînd ca nu cumva să vină galileenii, să le ia. Auzind Sfînta Natalia de această poruncă, a aruncat în taină mîna bărbatului ei, ascunzînd-o ca să nu fie aruncată în foc. Slujitorii tiranului, arzînd cuptorul, scoteau trupurile sfinților din temniță și le duceau la cuptor, iar Sfînta Natalia și celelalte cinstite și binecuvîntate femei, sîngele cel ce pica din trupurile mucenicești îl lua în hainele lor cele de mult preț, ungîndu-și trupurile cu el. Hainele acelor slujitori, care erau stropite cu sîngele mucenicilor, le-au cumpărat pentru ele cu aur și argint. Aruncînd trupurile mu-cenicești în cuptor, femeile acelea au strigat cu lacrimi: "Pomeniți-ne și pe noi întru odihna voastră". Sfînta Natalia s-a pornit spre gura cuptorului, vrînd să se arunce în foc, ca să fie arsă împreună cu bărbatul său, dar a fost oprită. Deci, îndată au tunat tunete mari, încît toată cetatea s-a cutremurat, s-au făcut fulgere înfricoșate și s-a vărsat o ploaie mare, de s-au umplut toate locurile cu apă, asemenea și cuptorul s-a stins, umplîndu-se cu apă. Toată cetatea înota ca într-un potop; iar păgînii slujitori, văzînd frica aceea, au fugit. Alții, căzînd cu fața în jos, au murit, pentru că i-au ucis trăsnetele.

Credincioșii bărbați ce se întimplaseră să fie acolo cu Sfânta Natalia și cu celelalte femei, după fuga chinuitorilor, au luat din cuptor trupurile sfinților mucenici întregi și nevătămate, încît nici de părul lor nu se atinsese focul. Un bărbat oarecare dreptcredincios și cu femeia sa, căzînd, au început a ruga pe Natalia și pe ceilalți, zicînd: "Noi petrecem la un loc ascuns dinaintea cetății; deci, nemaiputînd suferi păgînatatea și vărsările de sînge pe care păgînul împărat le face în cetate, voim acum ca, lăsîndu-ne locul nostru, să ne ducem la Vizantia. Dați-ne nouă trupurile sfinților mucenici, să le punem în corabie, ca să le ducem de aici și, acolo petrecînd, le vom păzi pînă ce va pieri necuratul chinuitor Maximian. După pierzarea aceluia, iarăși aici - de ne vom afla printre cei vii -, ne vom întoarce, ca aici să fie cinstite de toți. Dacă vor rămîne aici, împăratul iar va porunci să le ardă, și vă veți face vînzători de trupurile sfinților, trupuri pe care Dumnezeu le-a ferit de foc". Cuvintele bărbatului aceluia au plăcut fraților care au dus trupurile mucenicilor în corabie; deci, au pornit spre Vizantia, avînd vîntul spre înotare cu bună sporire.

Sfânta Natalia a rămas în casa sa, avînd mîna iubitului ei bărbat, Sfîntul Adrian, pe care, ungînd-o cu mir și învelind-o cu porfiră, a pus-o la căpătîiul patului său, neștiind nimeni din casă. După cîteva zile, un bărbat cinstit din acea cetate, cu dregătoria tribun, a voit să ia de femeie pe Natalia, pentru că era de neam bun, bogată și frumoasă la față ca o fată tînără. Apropiindu-se de împărat, l-a rugat să-i poruncească să-și ia în însoțire pe femeia lui Adrian. Împăratul nu l-a oprit, ca să-i fie după cerere. Tribunalul îndată a trimis la Natalia niște femei cinstite ca să-i zică de însoțire. Sfînta Natalia a răspuns femeilor ce veniseră la ea: "Bucuroasă sînt de vestea aceasta, și cine mi-ar fi dat mie ca să mă căsătoresc cu un bărbat ca acela, însă vă rog să mă lăsați trei zile ca să mă gătesc, pentru că nu m-am așteptat ca atît de iute să mă ia cineva de soție". Acestea le grăia fericita Natalia, dar cu mintea se gîndea ca să fugă acolo unde sînt duse trupurile sfinților.

Astfel a eliberat pe femeile trimise de tribun. Ea a intrat în camera unde era mîna Sfîntului Adrian și, căzînd cu fața la pămînt, a plîns, zicînd către Domnul: "Doamne, Dumnezeul nostru, Dumnezeul celor scîrbiți, Cel ce ești aproape de cei zdrobiți cu inima, caută spre mine, roaba Ta, și nu lăsa să se spurce patul mucenicului Tău, Adrian. Nu uita, Stăpîne, pătimirile robului Tău, pe care le-a răbdat pentru numele Tău cel sfînt. Milostive Doamne, adu-ți aminte de zdrobirea fluierelor lui și de tăierea mîinilor. Asemenea și de ale celorlalți robi ai Tăi, care au răbdat pentru Tine, să nu le fie în zadar pătimirile cele dureroase, ci miluiește-mă pe mine pentru aceia. Scoate-mă de la împreuna-viețuire cu vrăjmașii Tăi, Tu, Care ai izbăvit din foc pe sfinții Tăi, și izbăvește-mă de așteptarea omului cel necurat".

Rugîndu-se așa, sfînta a adormit de multă mîhnire și, dormind ușor, iată în vis i-a stat ei de față unul din acei sfinți muce-nici, zicîndu-i: "Pace ție, Natalie, roaba lui Hristos! Îndrăznește, că nu te-a trecut Dumnezeu cu vederea, nici noi n-am uitat ostenele tale, pe care le-ai suferit slujindu-ne nouă pe cînd eram în legături, ci, stînd înaintea feței lui Hristos, L-am rugat pe El să-ți poruncească să vii degrabă la noi". Fericita Natalia a zis către dînsul: "Spune-mi mie, sfînte mucenice, oare Adrian, stăpînul meu, a stat cu voi înaintea Domnului Hristos?" Mucenicul a răspuns: "El a stat mai înainte de noi înaintea stăpînului. Iar tu, sculîndu-te, nu zăbovi, ci intră în corabie și mergi la locul acela unde sînt trupurile noastre; pentru că acolo te va cerceta Domnul și te va aduce la noi". Sfînta Natalia, deșteptîndu-se din somn, îndată a lăsat toate și, luînd numai mîna Sfîntului Adrian, a ieșit din casă, a mers la malul mării unde a găsit o corabie, ca și cum o aștepta, și cu aceea a mers la Vizantia. Intrînd într-însa, a văzut în ea bărbați și femei, toți fiind creștini, care fugeau de chinuirea păgînului împărat Maximian, și astfel a preamărit pe Dumnezeu, pornind în cale.

Tribunul, înștiințîndu-se de plecarea Nataliei, a cerut de la împărat ostași în ajutor și, șezînd în altă corabie, a plecat după dînsa. Plutind el ca la o mie de stadii, s-a ridicat pe mare un vînt puternic, încît a întors corabia tribunului înapoi și a aruncat-o iarăși pe același mal de unde a plecat, nu fără vătămare, pentru că mulți din cei de pe corabie s-au înecat în valuri. Iar corabia creștinească, în care era Sfînta Natalia, a plutit în calea sa fără primejdie. La miezul nopții, s-a arătat duhul vrăjmașului împotriva lor, ca și cum venea în corabie din partea răsăritului, pârînd că are cu sine oameni călători, și a zis corăbierilor celor creștinești, ca printr-un glas de cîrmaci: "De unde veniți și unde mergeți?" Aceștia au răspuns:

"Venim din Nicomidia și mergem în Vizantia". Văjmașul le-a zis: "Ați rătăcit din calea cea dreaptă, întoarceți corabia spre partea stîngă". Duhul cel necurat, zicînd aceasta, voia să-i amăgească, să-i ducă în rătăcire și să-i înece. Creștinii, crezînd minciuna și socotindu-i pe ei că sînt corăbieri de la răsărit, au început a îndrepta pînzele și corabia spre stînga, dar îndată li s-a arătat Sfîntul Mucenic Adrian, strălucind ca o lumină, și a strigat cu glas mare, zicînd: "Să mergeți înainte pe calea pe care ați început și să nu ascultați glasul dușmanului, care vă meșteșugește pierzarea cu vicleșug".

Zicînd aceasta, mucenicul se vedea că merge înaintea corabiei pe apă, iar duhul diavolului s-a stins cu corabia cea închipuită. Fericita Natalia, sculîndu-se, a văzut pe Sfîntul Adrian mergînd înaintea corabiei, și s-a bucurat foarte mult și a strigat, zicînd: "Iată, domnul meu!" Atunci îndată sfîntul s-a făcut nevăzut. Vîntul le sufla cu bună sporire, astfel că au ajuns în Vizantia mai înainte de a se lumina de ziuă. Deci, s-au oprit la malul unde era biserica, în care se puseseră trupurile sfinților mucenici, și au ieșit pe uscat cu bucurie. Sfînta Natalia, mergînd la trupurile sfinților mucenici, s-a veselit cu duhul; deci, căzînd la dînșii și sărutîndu-i, vărsa lacrimi de bucurie. Apoi, lipind mîna Sfîntului Adrian de trupul lui și plecîndu-și genunchii, s-a rugat mult.

Sculîndu-se după multă rugăciune, a sărutat pe frații și pe surorile care se aflau în acel loc, căci se adunaseră acolo mulți credincioși. Aceia au primit-o pe ea cu bucurie și, ducînd-o în casa cea dinăuntru, au rugat-o să se odihnească puțin, căci o văzuseră pe ea foarte ostenită de acea călătorie pe mare. Ea odihnindu-se, i s-a arătat în vis Sfîntul Mucenic Adrian, zicîndu-i: "Bine ai venit aici, roaba lui Hristos și fiica mucenicilor. Vino de acum la odihna cea pregătită ție de Domnul! Vino și-ți primește răsplătirea cea cuvenită ție!" Ea, deșteptîndu-se din vedenia aceea, a spus fraților și surorilor ceea ce a văzut și a auzit, și i-a rugat să se roage pentru dînsa. După aceasta, iarăși i s-au închis ochii și a adormit. După un ceas, frații au mers ca s-o deștepte și au găsit-o sfîrșită; căci sfîntul ei suflet se dusesese la Domnul în odihna cea veșnică.

Astfel, degrabă după săvîrșirea pătîmirii sfinților mucenici, și-a sfîrșit și Sfînta Natalia alergarea sa cea mucenicească, deși fără de vărsarea sîngelui; pentru că a pătimit mult, slujind sfinților mucenici în legături și privind la pătîmirea lor, fugind încă din casa și din patria sa pentru întreaga înțelepciune. Ea a stat în ceata mucenicilor înaintea lui Hristos, Mîntuitorul nostru, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh se cuvine cîntea și slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Aducerea cinstitei icoane a Preacuratei Fecioare Maria din cetatea Vladimir la Moscova (26 august)

În zilele binecredinciosului și marelui domn Vasile Dimitrievici, singurul stăpînitor al Rusiei, și în vremea Sfîntului mitropolit Ciprian, a fost năvălirea lui Temiraxac, împăratul agarenilor, asupra pămîntului Rusiei. Acela, sculîndu-se cu mare putere de la Răsărit și prădînd multe împărății, a ajuns în părțile Rusiei. Deci, apropiindu-se de hotarele pămîntului, a luat cetatea Eleciul și a robit pe voievodul Eleciului, și a ucis o mulțime de creștini, căci era mare urîtor și cumplit chinuitor al neamului creștinesc. Apoi se mai lăuda că tot pămîntul Rusiei are să-l pustiască, ca să dezrădăcineze creștineasca credință; deci, își pregătea drumul său spre cetatea Moscova, vrînd să o risipească pe ea. Auzind marele domn Vasilie Dimitrievici acest lucru, și-a adunat oastea sa și s-a dus în cetatea Colomni.

De acolo plecînd, a stat la malul rîului Ochi, tăbărînd împotriva văjmașului, iar Temiraxac a stat într-un loc 15 zile. Deci, înștiințîndu-se marele domn și toată creștineasca oaste de marea putere a păgînului împărat, care venise cu multe cete, și auzind despre scopul lui, și-a ridicat mîinile spre cer împreună cu toți ostașii și se ruga cu lacrimi Domnului și Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu, pentru izbăvirea sa de

acel agarean fără de Dumnezeu. Ei chemau în ajutor pe cei mai mari plăcuți ai lui Dumnezeu, pe Sfinții Ierarhi Petru și Alexie, pe Cuviosul Serghie și pe ceilalți sfinți făcători de minuni ai Rusiei.

Apoi a trimis în cetatea Moscova, la părintele său cel duhovnicesc și la Preasfințitul mitropolit Ciprian, ca să poruncească poporului să facă post și rugăciune. După aceea să trimită în cetatea Vladimirului, ca să ia de acolo icoana făcătoare de minuni a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și să o aducă în Moscova, pentru apărarea împărăteștei cetăți a Rusiei. Deci, Ciprian, mai înainte de acea poruncă, se gîdea ca să aducă acea cinstită icoană; deci, cînd i-a venit poruncă de la voievod, atunci a mulțumit lui Dumnezeu că tot același gînd a pus și-n inima marelui domn. El avea acea împreună glăsuire a lui cu al său gînd, ca pe o adevărire de bunăvoință a lui Dumnezeu, ca minunata icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu să se mute la dînșii. Deci, din duhovnicească rînduială, acei bărbați îndată au trimis la Vladimir după acea cinstită icoană. Apoi mitropolitul Ciprian, adunînd toată duhovniceasca rînduială și mulțime de popor, se ruga sobornicește pentru biruință asupra vrăjmașului. El le-a poruncit tuturor să poftească la rugăciune, pînă și el singur nu se depărta de la biserică, făcînd slujbă și rugîndu-se ziua și noaptea cu vărsare de lacrimi pentru marele voievod, pentru oastea lui, cum și pentru toți pravoslavnicii creștini.

Deci, cînd cinstita icoană a pornit de la Vladimir și se apropia de cetatea Moscovei, în 15 zile ale lunii august, la praznicul Adormirii Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a ieșit întru întîmpinarea ei Preasfințitul Mitropolit cu tot soborul duhovniceștii rînduiei, împreună cu mult popor; și, văzînd sfînta icoană, au căzut la pămînt și s-au închinat ei, ca singurei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care venise la dînșii, și primind-o cu negrăită bucurie, vărsau multe lacrimi privind spre dînsa și rugîndu-se ca să se izbăvească de năvălirea agarenilor. Însă nu le-a fost în deșert rugăciunea lor, pentru că chiar în aceeași zi în care preacinstita icoană a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu a fost adusă în Moscova, Temiraxac, păgînul împărat al agarenilor, îngrozindu-se de o înfricoșată vedenie pe care a văzut-o în vis, s-a tulburat și a fugit înapoi cu toată puterea sa, nefiind gonit de nimeni.

Vedenia aceea a fost astfel: vedea înaintea sa un munte preaînalt, pe al cărui vîrf mergeau împotriva lui arhieriei și aceia avînd toiege în mînă îl îngrozeau pe el; iar deasupra arhieriei a văzut în văzduh o strălucire neobișnuită și stînd în mijloc o împărăteasă într-o slavă negrăită, îmbrăcată în haină de profiră, cu raze în chip de fulger și strălucitoare mai mult decît soarele; iar împrejurul ei era mulțime nenumărată de ostași înarmați care îi slujeau ei și pregătindu-se ca de război, iar împărăteasa avea mîinile în sus, ca o rugătoare. Apoi a văzut-o pe ea amenințîndu-l cu groază, ca să se ducă din hotarele pămîntului Rusiei, ca și cum porunca ostașilor săi să pornească contra lui. De acea înfricoșată vedenie s-a cutremurat Temiraxac, a sărit înspăimîntat din pat și a răcnit: "O, vai mie, ce este această vedenie înfricoșată?" Și tremurînd, se temea suspinînd și era ca într-o nepricepere; iar după un ceas venindu-și în fire, a chemat pe domni și pe voievozi și a început a le spune lor ceea ce văzuse, tremurînd încă de frică.

Acea, auzind cele ce li se spunea și văzînd pe împăratul lor tremurînd, asemenea s-au înspăimîntat și nepricepîndu-se, ziceau: "Ce să fie aceasta?" Unii ziceau: "Împărăteasa care s-a văzut, este Maica lui Iisus Hristos, Domnul creștinilor, și se cunoaște că voiește să apere pe creștini, pentru că dînsa le este lor ajutoare și purtătoare de griji". Temiraxac a zis: "Dacă creștinii au o ajutoare ca aceea, apoi în deșert ne-am pornit asupra lor, și fără de spor ne ostenim, căci măcar pe unul din cei ce stau dinaintea ei, de l-ar trimite asupra noastră, pe toți ne va birui și nici loc nu vom putea găsi încotro să fugim". Astfel plîngîndu-se acel împărat păgîn, s-a întors înapoi cu toată puterea agarenească, fugind cu rușine. Aceasta fiindcă li se părea agarenilor că multe cete de ostași din pămîntul Rusiei vin în urma lor și pentru aceea fiind cuprinși de frică mare, unul pe altul se călcau, aruncîndu-și armele, prăzile și dobînzile lor. Astfel le-a fost acelor dreptcredincioși biruința asupra vrăjmașilor, fără de război și fără vărsare de sînge, cu rugăciunile Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu.

Acea năvălire a lui Temiraxac cu agarenii și minunata lui gonire din pămîntul Rusiei s-a întîmplat în anul de la facerea lumii 6903 (sau 1395 de la Hr.) și din vremea aceea, în împărăteasca cetate Moscova s-a așezat praznicul întîmpinării icoanei Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, care se numește

Vladimirsca, întru neuitata și mulțumitoarea pomenire a minunatei izbăvitoare de agareni. Această izbăvire s-a făcut prin apărarea sfintei ei icoane, căreia cu Cel născut dintr-însa, lui Hristos Dumnezeu totdeauna de la noi să-I fie cinstea, mulțumire și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Părintele nostru Pimen cel Mare (27 august)

Cuviosul Pimen era de neam egiptean. El, luînd pe cei șapte frați ai lui, s-a dus în una din mînăstirile viețuitorilor din pustia Egiptului și s-a făcut monah împreună cu dînșii. După cîțiva ani, maica lor văduvă, pornindu-se din fireasca dragoste către fiii săi, s-a dus la dînșii, voind să-i vadă; dar nu s-a învrednicit de vederea feței lor. Ducîndu-se ea la biserică, aștepta venirea lor; dar cînd ei au venit la biserică și ea li s-a arătat lor, atunci ei au fugit înapoi și, intrînd în chilie, au încuiat ușa. Apropiindu-se ea de ușă, a început a bate și a-i striga de afară, plîngînd cu umilință. Dar ei nu i-au deschis, nici nu i-au răspuns. Femeia plîngînd mult la ușa chiliei lor, a auzit-o părintele Anuvie, fratele lor cel mai mare, și, intrînd la dînșii pe altă ușă, a zis către Pimen: "Ce să facem cu bătrîna aceasta care plînge și nu se duce de aici?"

Pimen, sculîndu-se și apropiindu-se de ușă, a zis: "Bătrîno, pentru ce plîngi?" Ea, auzindu-i glasul și nevăzîndu-l, fiind ușa închisă, a zis: "Voiesc să vă văd, fiii mei. Nu sînt eu maica voastră? Nu v-am aplecat la pieptul meu și v-am hrănit? Acum, fiind la bătrînețile cele de pe urmă, m-am tulburat mai mult auzind glasul tău și neputînd să te văd, deci aș voi să vă văd, mai înainte de a mă sfîrși". Pimen i-a zis: "Aici voiești să ne vezi, sau în veacul ce va să fie?" Ea a zis: "O, fiilor, dacă aici nu vă voi vedea oare acolo vă voi vedea?" Pimen a zis: "Dacă vei răbda cu mărime de suflet să nu ne vezi aici, acolo cu adevărat ne vei vedea, că așa nădăjduim noi spre iubirea de oameni a lui Dumnezeu". Ea, auzind cele grăite, a zis: "Dacă, cu adevărat, vă voi vedea acolo, atunci nu voiesc să vă mai văd aici!" Deci, ea a plecat cu bună nădejde, bucurîndu-se și voind ca mai bine să-i vadă în viața ce va să fie, decît în această viață vremelnică.

Fericitul Pimen, petrecîndu-și zilele și anii în pustniceștile nevoițe și stăruind neîncetat în rugăciuni, sporea în faptele mona-hicești cele bune și se întărea cu ajutorul lui Dumnezeu asupra nevăzutului potrivit; iar trupul, care se lupta asupra duhului, îl omora și îl obosea prin multe ostenele ca pe un rob. Deci, supunîndu-l duhului în slujbă, s-a suit la vîrfurile nepătimirii și a fost mare între părinții pustnici, ca cel desăvîrșit în fapte bune.

Într-o vreme oarecare, mai-marele acelei țări a voit să-l vadă pe părintele Pimen. Deci, a trimis la dînsul un vestitor, rugîndu-l să nu-l oprească de a veni la dînsul. Starețul s-a mîhnit foarte mult, și se gîndea în sine și zicea: "Dacă aceștia vor începe a veni la mine și a mă cinsti, apoi vor începe a veni la mine și mulți oameni din popor, care mă vor supăra, îmi vor strica liniștea și mă vor lipsi de darul smereniei, pe care cu multă osteneală l-am cîștigat din tinerețe prin dumnezeiescul ajutor; deci, voi cădea în cursa mîndriei".

Gîndind el în sine așa, n-a voit să-l vadă pe mai-marele acelei țări, și l-a rugat prin același vestitor să nu vină la el, că nu poate să-l vadă, mai ales că se va duce din locul acela. Acel stăpînitor s-a mîhnit de un răspuns ca acesta și a zis: "Pentru păcatele mele nu m-am învrednicit a vedea pe omul lui Dumnezeu!" Deci, dorind el foarte mult ca, prin orice întîmplare, să vadă pe sfîntul stareț, a aflat un meșteșug ca acesta. A prins pe fiul surorii starețului și l-a închis în temniță, ca și cum ar fi făcut o faptă rea, nădăjduind că starețul va mijloci către dînsul pentru nepotul său, și așa îl va vedea. El a zis către slugile sale: "Dacă va veni părintele Pimen, îndată voi elibera pe tînăr; iar dacă nu va veni, atunci nu voi lăsa nepedepsit pe cel ce a greșit, pentru că greșeala lui este mare".

Auzind aceasta maica tînăruului, sora lui Pimen, a alergat degrabă în pustie la fratele său și, ajungînd la sihăstreasca lui chilie, a început să bată în ușă și să-l roage cu multă tînguire ca să se ducă la stăpînitorul acelei țări, să-l roage să-l elibereze pe fiul ei, că el a făgăduit că, dacă se va duce la el, va lăsa liber pe cel legat. Sfîntul stareț nu i-a deschis ușa, nici nu i-a răspuns. Sora sa, bătînd mult cu rugăminte și cu lacrimi și văzîndu-se neauzită, a început a defăima și a-l ocărî, zicîndu-i: "Nemilostivule, neîndu-rătorule, împietritule, nedumnezeiescule și răule cu obiceiul, cum nu te înduplecă spre milă tînguirea mea cea cu atîtea lacrimi, că fiul meu, pe care singur îl am, este în primejdie de moarte?" Starețul a trimis pe un ucenic să-i zică: "Du-te de aici, că Pimen nu are copii și nu-l doare pentru aceea". Sora sa s-a întors cu amar, tînguindu-se și defăimînd pe fratele său.

Stăpînitorul acelei țări, auzind de aceasta, a zis către prietenii săi: "Spuneți starețului, ca măcar o scrisoare de rugăminte să scrie către mine, și voi elibera pe nepotul său!" Pentru aceea mulți au sfătuit pe sfînt să scrie acelu stăpînitor. Deci, starețul a scris astfel: "Poruncească stăpînirea ta să cerceteze bine pricina tînăruului cel greșit, și de se va afla ceva într-însul vrednic de moarte, să moară, ca, prin pedeapsa cea vremelnică, să scape de chinurile cele veșnice; iar de nu se va afla vinovat de moarte cel greșit, atunci, nepedepsindu-l, să-l eliberezi!" Mai-marele acelei țări, citind scrisoarea starețului, s-a minunat de mărimea de suflet cea îmbunătățită și de socoteala acelu bărbat; și, cunoscîndu-l că este adevărat plăcut al lui Dumnezeu, îndată a eliberat pe tînărul acela.

Au venit odată niște eretici la Avva Pimen și au început a grăi de rău pe arhiepiscopul Alexandriei, cum că de la preoți are hirotonia. Iar bătrînul, tăcînd, l-a chemat pe ucenicul său și i-a zis: "Pune masa și fă-i să mănînce și-i trimite cu pace".

Cuviosul Pimen, fugind de slava cea deșartă și de cinstea omenească, s-a dus aiurea. El a umblat prin diferite locuri mulți ani. Apoi, sălășluindu-se iar în pustia Egiptului, a petrecut într-însa pînă la bătrînețe, prin ostenele pustnicești plăcute lui Dumnezeu, fiind părinte la mulți monahi.

Deci cuviosul, învățînd pe ucenici despre smerita cugetare, după cum și singur era smerit cugetător, le-a adus lor spre pildă o povestire despre un stareț oarecare - poate chiar despre el însuși -, zicînd: "Un monah egiptean, nu demult, petrecea la un loc liniștit aproape de Constantinopol, avînd și o chilia mică. S-a întîmplat de a trecut pe acolo dreptcredinciosul împărat Teodosie cel Tînăr, care, înștiințîndu-se că acolo petrece un monah, a lăsat pe toți care erau cu dînsul și, schimbîndu-se ca unul din ostașii săi cei simpli, s-a dus la chilia starețului și a bătut la ușă.

Monahul, deschizîndu-i ușa, nu l-a cunoscut că este împărat, și l-a primit ca pe un ostaș simplu. După facerea rugăciunii a stat, iar împăratul a început a-l întreba: "Părinte, cum petrec părinții care sînt în Egipt?" Monahul a zis: "Toți se roagă pentru mîntuirea voastră". Atunci împăratul, privind prin odaia starețului, nu a văzut nimic, decît numai o coșniță spînzurată la perete și într-însa puțină pîine uscată și a zis către stareț: "Părinte, dă-mi binecu-vîntare ca să gust puțin". Atunci starețul sîrguindu-se îndată, a turnat apă și sare în blidișor, apoi, punînd niște bucați de pîine uscată, au mîncat împreună, apoi i-a adus împăratului să bea un pahar cu apă.

După aceasta, împăratul i-a zis lui: "Oare știi cine sînt eu?" Atunci i-a grăit lui: "Eu sînt împăratul Teodosie". Auzind aceasta, starețul îndată i s-a închinat lui. Iar împăratul a zis către dînsul: "Fericii sînteți voi, monahii, fiind liberi de grijile tulburătoare ale lumii acesteia; deci, avînd viață fără de gîlceavă, vă îngrijiți numai de mîntuirea sufletelor voastre, cum să cîștigați viața cea veșnică și cereștile bunătăți. Cu adevărat îți spun ție, că eu în împărăție m-am născut și acum sînt împărat, dar niciodată n-am mîncat pîine cu așa dulceață, și nici nu am băut apă, precum am mîncat și am băut astăzi!"

Starețul i-a zis lui: "De vreme ce noi, monahii, toate mîncăru-rile noastre le facem cu rugăciune și cu binecuvîntare, de aceea, chiar proaste de sînt ele, se prefac totuși în hrană dulce; iar în casele voastre, toată osteneala mîncărilor făcîndu-se fără rugă-ciune, cu multă gîlceavă și cu vorbe deșarte, de aceea

bucatele voastre nu primesc îndulcitoarea binecuvîntare". Apoi împăratul, sărutînd pe stareț, s-a dus. El a început de atunci a cinsti foarte mult pe monahul acela; iar starețul, temîndu-se de înălțarea cea pierzătoare și de mîndrie, ca nu cumva pentru cinstea omenească să-și piardă smerenia sa și să se lipsească de darul lui Dumnezeu, s-a sculat de acolo, a fugit și s-a dus iarăși în Egipt.

Sfîntul Pimen, spunînd ucenicilor săi o povestire ca aceasta, îi povățuia la smerenie și la abaterea de la cele deșarte, de la laude și de la cinstiri, care nu aduc folos monahilor, ci numai pagubă. Îi mai învăța încă pe ei și celelalte fapte bune. Deci, învățătura lui era lucrătoare și putea pe toți să-i povățuiască spre mîntuire. Că, precum viața lui cea asemenea cu îngerii era chip al faptei bune, tot asemenea și cuvîntul lui era la toți de folos. La el veneau nu numai noii începători, ci și cei ce îmbătrîniseră în călugărie; și, întrebîndu-l despre folos, primeau de la dînsul răspunsuri înțelep-țite de Dumnezeu, spre zidirea sufletelor lor. Ei le scriau pe ele în cărțile părinților, dintre care unele se povestesc și aici.

Un frate l-a întreat pe Avva Pimen, zicînd: "Cum se cuvine să stăm în chilie?" I-a răspuns lui: "A șede în chilie, cea la arătare este: rucodelia (lucrul mîinilor), a mîncea o dată în zi, a tăcea și a citi. Iar în ascuns a spori în chilie, așa este: a purta prihănirea de sine în tot locul, oriunde vei merge, a nu te lenevi de ceasul slujbelor bisericești și de cele ascunse. iar de se va întîmpla în vreo vreme a șede fără rucodelie, intrînd la slujbă, fără tulburare să săvîrșești pravila, iar sfîrșitul acestora, tovărășie bună cîștigă și te depărtează de cea rea; căci omul care își păzește rînduiala sa, nu se tulbură".

Odată, un frate i-a spus Avvei Pimen, zicînd: "De voi vedea vreun frate, despre care am auzit vreo greșeală, nu vreau să-l bag pe el în chilia mea; iar de voi vedea vreunul bun, mă bucur împreună cu el". I-a zis lui bătrînul: "De faci fratelui celui bun puțin bine, îndoit fă cu celălalt, că acela este cel neputincios. Căci era cineva într-o obște, anume Timotei, și auzind egumenul veste de un frate pentru o ispită, l-a întreat pe Timotei de el. Iar acesta spunîndu-i despre ispita fratelui, egumenul l-a sfătuit să-l scoată afară din obște.

Deci, după ce l-a scos, s-a pus ispita fratelui asupra lui Timotei, pînă ce s-a primejduit. Și plîngea Timotei înaintea lui Dumnezeu, zicînd: "Am greșit, Doamne, iartă-mă!" Și i-a venit lui glas, zicînd: "Timotei, să nu socotești că această ispită ți-am făcut ție pentru altceva, decît numai că ai trecut cu vederea pe fratele tău în vremea ispitei lui".

Apoi fratele l-a întreat: "Dar dacă voi vedea greșeala fratelui meu, oare mi se cade mie să-l acopăr pe el?" Iar el i-a zis lui: "De vom acoperi greșelile fratelui și Dumnezeu le va acoperi pe ale noastre; și oricînd o arătăm pe a fratelui și Dumnezeu o arată pe a noastră".

Trecea odată Părintele Pimen cu Avva Anuv prin părțile Diolchiei. Și venind împrejurul mormitelor, au văzut o femeie cumplit rupîndu-se și plîngînd cu amar. Și stînd, luă aminte la dînsa și pășind puțin mai înainte, s-au întîlnit cu unul și l-a întreat pe el Avva Pimen, zicînd: "Ce are femeia aceasta, căci cu amar plînge?" Și i-a zis lui: "A murit bărbatul ei și fiul și fratele". Și răspunzînd Avva Pimen a zis către Avva Anuv: "Îți zic ție, că omul de nu va omorî toate voile trupului și nu va agonisi plînsul, acesta nu poate să se facă călugăr. Că toată viața lui și mintea la plîns este".

Întîmplatu-s-au unii din părinți de au venit în casa unui iubitor de Hristos, între care era și Avva Pimen. Și cînd mînceau ei, s-a pus înaintea lor carne și au mîncat toți, afară de Avva Pimen. Și se mirau bătrînii că nu mîncea, știind ei dreapta lui socoteală. Iar după ce s-au sculat de la masă, i-au zis lui: "Tu ești Pimen și așa ai făcut?" Le-a răspuns lor bătrînul: "Iertați-mă, părinților, voi ați mîncat carne și nimeni nu s-a smintit; iar eu de aș fi mîncat, fiindcă mulți frați vin aproape de mine, erau să se vatăme, zicînd: "Pimen a mîncat carne și noi să nu mîncăm?" Și s-au minunat de socoteala lui cea dreaptă.

Un frate a zis către părintele Pimen: "Părinte, mă tulbur și voiesc să mă duc de aici". Starețul a zis: "Pentru ce pricină voiești să te duci?" Fratele a zis: "Aud cuvinte nefolositoare de la un frate care

viețuiește aici și mă smintesc". Starețul a zis: "Nu sînt adevărate cele ce ai auzit". Fratele a zis: "Cu adevărat, părinte, sînt adevărate, că cel ce mi-a spus mie este credincios". Starețul a răspuns: "Nu este credincios cel ce ți-a spus ție, că de ți-ar fi fost credincios, nu ți-ar fi spus ție unele ca acestea, iar tu singur, nevăzînd, să nu crezi niciodată cuvintele cele auzite; că nici Dumnezeu, auzind strigarea Sodomei, n-a crezut pînă ce singur S-a pogorît ca să vadă cu ochii Săi. *Strigarea Sodomei și Gomorei și greșelile lor s-au înmulțit la Mine mai mult; deci, mă voi pogori ca să văd de este după strigarea lor*". Fratele a zis: "Părinte, eu cu ochii mei l-am văzut pe el greșind".

Acestea auzindu-le starețul, a căutat spre pămînt și a luat de jos un pai mic și a zis fratelui: "Ce este acesta?" Fratele a zis: "Acesta este un pai". Atunci starețul, căutînd spre înălțimea casei și arătînd spre bîrna pe care era rezemat acoperișul, a zis: "Dar aceasta ce este?" Fratele a răspuns: "Aceasta este bîrna". Și a zis starețul către frate: "Pune întru inima ta, că păcatele tale sînt ca bîrna aceea, iar greșeala fratelui de care grăiești este ca paiul acesta, și nu vei mai avea tulburare".

Aceste cuvinte ale Sfîntului Pimen auzindu-le părintele Sisoe, care se întîmplase atunci și dînsul acolo, s-a minunat și a zis către dînsul: "Cum te voi ferici pe tine, părinte Pimene! Cu adevărat, ca niște pietre de mult preț sînt cuvintele tale, pline de har și de slavă". Atunci părintele Pimen a grăit iarăși: "Scris este că cele ce le-au văzut ochii tăi, pe acelea să le mărturisești; iar eu grăiesc vouă: chiar și cu ochii de veți vedea, să nu credeți îndată". Apoi a spus o întîmplare ca aceasta:

"Un frate oarecare a fost batjocorit de diavol printr-o nălucire ca aceasta: vedea pe un oarecare frate făcînd păcat cu o femeie și se tulbura cu gîndul, luptîndu-se cu patima poftelor; deci, ducîndu-se, i-a lovit pe ei cu piciorul său, zicîndu-le: "Lăsați-vă de acum! Pînă cînd greșiți?" Cînd, iată că află snop de grîu, iar nu oameni. Pentru aceasta vă grăiesc vouă, ca nu îndată să credeți, chiar și cu ochii de ați vedea".

Au întreat unii din părinți pe Avva Pimen, zicînd: "De vom vedea vreun frate păcătuind, voiești să-l muștrăm?" Le-a zis lor bătrînul: "Eu cu adevărat, de voi avea trebuință să trec pe acolo și-l voi vedea păcătuind, trec pe lîngă dînsul și nu-l muștru".

Părintele Anuvie i-a zis lui: "Ce ai putea zice lui Dumnezeu, dacă ai vedea pe cel ce greșește și nu l-ai muștra pe el?" Pimen a răspuns: "Aș zice lui Dumnezeu: Doamne, Tu ai poruncit: *Scoate mai înfîi bîrna din ochiul tău, și atunci vei vedea să scoți și paiul din ochiul fratelui*. Deci, am păzit cuvîntul Tău".

Au venit unii din bătrîni la Avva Pimen și i-au zis: "De vom vedea pe frați că dormitează în biserică, voiești să-i îmboldim ca să fie treji la priveghere?" Iar el le-a zis lor: "Eu cu adevărat, de voi vedea pe fratele că dormitează, pun capul lui pe genunchii mei și-l odihnesc".

A întreat un frate pe Avva Pimen, zicînd: "Mă văd pe mine că oriunde mă duc, aflu sprijin". I-a zis lui bătrînul: "Și cei ce țin în mîină sabie, au pe Dumnezeu, Care îi miluiește pe ei în această vreme. Deci de vom fi treji, face cu noi mila Sa".

Altul l-a întreat: "Ce voi face ispitelor acestora ce mă tulbură?" I-a zis lui bătrînul: "Să plîngem înaintea bunătății lui Dumnezeu cu toată osteneala noastră, pînă ce va face cu noi mila Sa!"

Zis-a Avva Pimen: "Mulți din părinții noștri s-au făcut viteji la nevoie, însă limpezimea cugetelor prin rugăciune, unul cîte unul". Apoi a zis: "Dacă omul se va prihăni (învinui) pe sine, rabdă pretutindeni".

Zis-a iarăși: "Unde inima ta nu are vestire, nu lua aminte".

Zis-a iarăși: "De te vei socoti pe tine de nimic, vei avea odihnă, ori în ce loc te vei afla".

Zis-a iarăși: "Voia, odihna și obișnuința acestora surpă pe om".

Zis-a iarăși: "De vei tăcea, vei avea odihnă în tot locul unde vei locui".

Zis-a iarăși: "Nu este călugăr cîrtitor, nu este călugăr cel ce răsplătește răul cu rău, nu este călugăr mînios".

Un frate iarăși a întreat pe părintele Pimen, zicînd: "Părin-te, am făcut un păcat greu și voiesc ca trei ani să petrec în pocăință". Starețul a răspuns: "Este mult!" Fratele a zis: "Atunci poruncește ca să mă pocăiesc un an". Starețul iarăși a răspuns: "Este mult!" Auzind aceasta, ceilalți frați au zis: "Apoi pînă la patruzeci de zile se cuvine a petrece în pocăință?" Iar starețul iarăși a răspuns: "Este mult!" Și a adăugat: "Eu socotesc că de se va pocăi omul din toată inima și de va pune gînd tare, ca de acum să nu se mai întoarcă la păcat, apoi în trei zile îi primește Dumnezeu pocăința lui! Toate cele peste măsură sînt ale dracilor".

Alt frate a întreat pe Cuviosul Pimen, zicînd: "Cum se cuvine să petreacă omul?" Starețul a răspuns: "Vedem pe Daniil că nu s-a aflat asupra lui clevertire, decît numai în slujbele Domnului Dumnezeului lui petrecînd". Sfîntul a arătat cu aceste cuvinte, că așa se cade omului să viețuiască, adică toată viața lui să nu fie altceva decît numai slujire către Domnul Dumnezeu.

Altul l-a întreat: "Cum aş putea să mă păzesc de vicleşugu-rile vrăjmașilor?" Părintele a răspuns: "Cînd căldarea are foc dedesubt și arde, nu îndrăznesc muștele sau alte viețuitoare să se atingă de dînsa; iar cînd se răcește, atunci și muștele șed pe dînsa, și tîrîtoarele cad înăuntru. Așa și monahul care se silește cu osîrdie la lucrurile cele duhovnicești, vrăjmașul nu îndrăznește a se apropia și a-l supăra; iar cei ce petrec în nebăgare de seamă și în lenevire, vrăjmașul se apropie cu înlesnire de ei și-i supără precum voiește".

Au întreat oarecare părinți pe Avva Pimen: "Cine este cel ce zice: *Părtaș sînt eu tuturor ce se tem de Tine?*" Și a zis bătrînul: "Duhul Sfînt este care zice".

Zis-a Avva Pimen: "De vei vedea cîteva lucruri și vei auzi cuvinte, să nu le povestești aproapelui tău, căci este surprare de război".

Un frate a venit la Avva Pimen și i-a zis lui: "Semăn țărîna mea și fac dintr-însa milostenie". I-a zis lui bătrînul: "bine faci!" Și s-a dus cu osîrdie și a sporit milostenia. Și a auzit Avva Anuv cuvîntul și i-a zis lui Avva Pimen: "Nu te temi de Dumnezeu, așa grăind fratelui?" Și a tăcut bătrînul. După două zile a trimis Avva Pimen la fratele și i-a zis lui, auzind și Avva Anuv: "Ce mi-ai zis alaltăieri, că mintea mea era aiurea?" Și a zis lui fratele: "Am zis că semăn țărîna mea și fac dintr-însa milostenie". Și a zis Avva Pimen: "Am gîndit că pentru fratele tău cel mirean ai grăit; iar dacă tu ești cel ce faci lucrul acesta, nu este lucru călugăresc". Iar el auzind, s-a mîhnit, zicînd: "Alt lucru nu știu, decît acesta și nu pot ca să nu semăn țărîna mea".

Deci, după ce s-a dus, i-a făcut lui metanie Avva Anuv, zicînd: "Iartă-mă!" Și a zis Avva Pimen: "Și eu de la început știam că nu este lucru călugăresc, dar după socoteala lui am grăit și m-am străduit spre sporirea dragostei, iar acum s-a dus mîhnit și tot la fel face".

Altul l-a întreat despre gîndurile cele rele care năvălesc asupra lui, cum ar putea să scape de dînsele. Sfîntul a grăit: "Lucrul acesta este asemenea unui bărbat care are foc în stînga și un vas cu apă în dreapta, și, de se arde de foc, ia apă din vas și-l stinge. Focul închipuie gîndurile cele rele pe care vrăjmașul le aruncă în inima omului, ca niște scînteii în casă, ca să se aprindă de pofta păcatelor; iar apa este ca să se arunce la rugăciune către Dumnezeu".

Părintele Anuv l-a întrebat iar despre gândurile cele rele care ies din inimă și despre poftele cele deșarte. Starețul i-a răspuns din Sfânta Scriptură: "Oare se preamărește securea fără de cel ce taie cu ea? Sau se înalță fierăstrăul fără cel care îl trage? Drept aceea și tu să nu le întinzi gândurilor celor rele spre ajutor mâinile învoirii tale, nici te îndulci cu ele și rămân nelucrătoare".

Un frate a mers la Avva Pimen și șezînd cîțiva împreună, au lăudat un frate, că este urîtor de rele. Zis-a Avva Pimen celui ce a vorbit: "Și ce este urîciunea de rele?" Și s-a uimit fratele și nu a găsit ce să răspundă și, sculîndu-se, a cerut iertare de la bătrînul, zicînd: "Spune-mi, ce este urîciunea de rele?" A zis bătrînul: "Urîciunea de rele aceasta este: Să urască cineva păcatele sale și pe aproapele său să-l îndrepte".

A zis iarăși: "Omul care învață, dar nu face cele ce învață, este asemenea cu fîntîna; că pe mulți îi adapă și-i spală, iar pe sine nu se poate curăți, ci de toată întinăciunea este plină și toată necurățenia într-însa se află".

Părintele Iosif a întrebat pe părintele Pimen despre post, zicînd: "Cum se cade să postești?" Starețul a răspuns: "Eu voiesc ca din toate să mîncîc puțin și să nu mă satur". I-a zis Avva Iosif: "Cînd erai mai tînăr, nu posteai din două în două zile, avvo?" Și a zis bătrînul: "Am postit cu adevărat și trei și patru zile și o săptămînă; dar, cercetînd toate acestea, părinții cei mari au aflat că în fiecare zi este bine să mîncăm cîte puțin; și ne-au dat nouă calea împărătească, că este mai ușoară și mai lesnicioasă, ca mîntea să nu se înalțe".

Povestit-au unii lui Avva Pimen, despre un călugăr, că nu bea vin. Și le-a zis lor: "Vinul nu este al călugărilor".

Un egumen de la o mînăstire mare a întrebat pe părintele Pimen, zicînd: "Cum pot să cîștig umilință?" Starețul a răspuns: "Cum se poate să fie umilință în inima aceea în care sînt putinele de brînză, vase de unt și multe alte griji pentru cele dinafară".

Apoi l-a întrebat pe avva pentru trîndăvie. Și i-a zis lui bătrînul: "Trîndăvia stă peste tot începutul și nu este patimă mai rea decît dînsa, iar de o va cunoaște omul că aceasta este, se odihnește".

Un frate iarăși a întrebat pe părintele Pimen, zicînd: "Ce este a se mînia cineva în zadar pe fratele său?" Și a zis: "Orice nedreptate îți va face fratele tău și tu te vei mînia pe el, în zadar te mînie. Chiar de îți va scoate ochiul tău cel drept și îți va tăia mîna ta cea dreaptă și te vei mînia pe el, în zadar te mînie. iar de te desparte de Dumnezeu, atunci să te mînie tare".

Altul a întrebat pe stareț: "Este bine oare a grăi sau a tăcea?" Starețul a răspuns: "Cel ce grăiește pentru Dumnezeu, face bine; și cel ce tace pentru Dumnezeu, asemenea face bine".

Un frate l-a întrebat pe Avva Pimen: "Ce voi face?" I-a zis Avva Pimen: "Scris este: *Fărădelegea mea voi vesti și mă voi îngriji pentru păcatul meu*". "Deci ce voi face?" Și i-a răspuns bătrînul: "Cînd Dumnezeu ne va cerceta, de ce trebuie să ne temem?" Și i-a zis lui fratele: "De păcatele noastre". Deci i-a zis bătrînul: "Să intrăm dar în chilia noastră și Domnul ne va ajuta nouă în toate".

Dar răspunsurile lui nu erau cu bună înțelegere numai la diferite întrebări, ci și afară de întrebări. În Pateric se află multe cuvinte folositoare ale lui, dintre care spunem unele. Părintele Pimen a zis: "Cînd omul voiește să zidească o casă, adună multe lucruri de trebuință, ca s-o poată alcătui. Așa și noi, să luăm din toate bunătățile cîte puțină parte și să zidim în noi casa cea sufletească".

A zis iar: "Aceste trei capete sînt de trebuință omului, adică: să se teamă de Dumnezeu, să se roage adeseori și să facă bine aproapelui".

A zis iar: "Neagoniseala, răbdarea și dreapta socoteală, aceste trei însușiri sînt trebuincioase vieții monahicești; că scris este: "De vor fi cei trei bărbați, Noe, Daniil și Iov, aceștia se vor mîntui". Noe este chipul necîștigării, Iov al răbdării, iar Daniil al dreptei socoteți. Deci, de se vor afla aceste trei însușiri în monah, Dumnezeu, Care îl mîntuiește, petrece într-însul".

A mai zis iar: "Monahul, dacă va urî două lucruri, poate să fie liber de lumea aceasta". Fratele l-a întrebat: "Care sînt aceste lucruri?" Starețul a răspuns: "Odihna cea trupească și slava cea deșartă".

A zis iar: "În Evanghelie este scris: *Cel ce are haină s-o vîndă și să cumpere sabie*. Adică, cel ce are odihna trupului său, s-o lase și să primească viața aspră și calea strîmtă".

Un frate l-a întrebat pe Avva Pimen, zicînd: "Ce voi face, că sînt luptat de curvie și mă înfierbînt la mînie?" Zis-a bătrînul: "Pentru aceasta zicea David, că pe leu îl batem și pe urs îl sugru-măm; adică, mînia o tăiem, iar curvia cu osteneți o strîmtoăm". Apoi a adăugat lui: "David cînd s-a luptat cu leul, apucîndu-l de grumaji, îndată l-a ucis. Și noi cînd vom înfrîna gîtul și pîntecele nostru, vom birui cu ajutorul lui Dumnezeu pe diavolul și pe leul, care este trupul nostru".

Și a zis iar: "De n-ar fi venit în Ierusalim Navuzardan arhimagherul - mai-marele bucătarilor împăratului Babilonului -, templul Domnului nu s-ar fi ars. Așa și între noi, dacă nu va intra îmbuibarea și odihna pîntecelui, nu se va aprinde focul poștei păcatului, și mîntea noastră, care se împotrivesc păcatului, nu va cădea niciodată în războiul vrăjmașului".

A zis iarăși: "Precum albinele se gonesc cu fum și se ia dulceața osteneților lor, așa și odihna trupului se gonește din suflet cu frica Domnului și se ia de la trup tot lucrul cel bun".

În sfîrșit, a zis iar: "Precum spătarul împărătesc stă gata totdeauna înaintea împăratului, tot așa se cade și sufletului să fie gata asupra diavolului desfrînării".

Părintele Pimen, auzind de un frate oarecare că postește cîte șase zile, iar în a șaptea gustă puțină hrană și avea mînie asupra fratelui, i-a zis: "Ai învățat a posti cîte șapte zile, iar de mînie nu ai învățat a te înfrîna în nici o zi!"

Un preot de la o mînăstire, auzind despre niște frați că intră deseori în cetate, se spală în baie și nu se îngrijesc de mîntuirea lor, s-a mîniat pe ei și, venind în sobor, a luat chipul monahicesc de pe dînșii. Căindu-se după aceasta, s-a dus la părintele Pimen și i-a spus ce a făcut acelor frați. Starețul i-a grăit: "Oare nu ai și tu ceva din omul cel vechi, sau te-ai dezbrăcat de dînsul desăvîrșit?" Iar preotul a zis: "Mă împărtășesc de omul cel vechi". Iar bătrînul i-a zis: "Iată că și tu ești ca și frații; că deși puțin te împărtășești din vechime, însă ești supus păcatului". Auzind cuvîntul acesta de la stareț, s-a umilit și, ducîndu-se, a chemat pe frații cei mîhniți și s-a pocăit înaintea lor; apoi i-a îmbrăcat iar în chipul monahicesc.

Odată, părintele Isaac s-a dus la părintele Pimen și, văzîndu-l că își turna apă pe picioare, ca unul ce avea îndrăzneală către dînsul, i-a zis: "Cum s-au obișnuit unii a-și obosi trupurile cu asprime!" Starețul i-a răspuns: "Noi nu ne-am învățat a fi ucigași de trupuri, ci de patimi".

Apoi a zis iar: "Este un om care se vede că este tăcut, dar în inima lui osîndește pe alții. Unul ca acela neîncetat grăiește! Și este altul care de dimineață pînă seara grăiește cu limba și totuși păzește tăcerea, fiindcă cele de folos nimic nu grăiește și nu osîndește pe aproapele".

Un frate a venit la Părintele Pimen și i-a zis: "Avvo, multe gînduri îmi vin și mă primejduiesc din pricina lor". Și l-a scos pe el bătrînul afară și i-a zis: "Întinde brațele și oprește vîntul!" Iar el a zis: "Nu

pot să fac aceasta". Și i-a zis bătrînul: "Dacă asta nu poți s-o faci, nici gîndurile nu le poți opri să nu vină; alt lucru este însă să le stai împotriva".

Părintele Iosif spunea, zicînd: "Noi șezînd odată la părintele Pimen, era între noi un frate tînăr cu numele Agaton, către care starețul voind să grăiască ceva, l-a numit părinte, zicîndu-i: "Părinte Agatoane!" Noi i-am zis starețului: "Fratele este tînăr, pentru ce îl numești părinte?" Starețul a răspuns: "Gura lui cea tăcută m-a făcut să-l numesc părinte!" Apoi părintele Pimen a zis: "Fratele care petrece cu aproapele, este dator să fie ca o piatră cioplită; ocărit fiind să nu se mînie, preamărit fiind să nu se înalțe".

Întrebat a fost Avva Pimen: "La cine se potrivește cuvîntul cel scris: *Să nu vă grijiți pentru ziua de mîine?*" I-a răspuns lui bătrînul: "S-a zis pentru omul care se află în ispită și se împuținează. Să nu se îngrijească, zicînd: "Cîtă vreme am în ispita aceasta?" Ci mai vîrtos să socotească zicînd în fiecare zi: astăzi. *Căci ajunge zilei răutatea ei*".

Un frate i-a zis lui Avva Pimen: "De voi da fratelui meu puțină pîine sau altceva, mă tem că-mi pierd plata, zicînd că faptele se fac pentru plăcerea oamenilor". I-a zis lui bătrînul: "Deși pentru plăcerea oamenilor se fac, noi să dăm trebuința fratelui". Și i-a spus și această pildă: "Doi oameni erau plugari și locuiau într-o cetate. Și unul dintr-înșii semănînd, a făcut puține necurate, iar celălalt, lenevinduse, nu a făcut nimic. Deci făcînduse foamete, care din amîndoi poate să trăiască?" A răspuns fratele: "Cel ce a făcut cele puține și necurate". I-a zis lui bătrînul: "Așadar și noi să semănăm puține, chiar și necurate, să nu murim de foame!"

Și iarăși: "Răutatea niciodată nu gonește răutatea; dar de-ți va face cineva rău, tu să-i faci bine, ca, făcerea ta de bine către el să strice răutatea lui". La această faptă bună, precum și la altele, Cuviosul Pimen singur învăța cu lucrul, căci mai înainte de venirea lui de la schit în Egipt, era acolo un stareț cinstit de toți.

Părintele Pimen mergînd în Egipt, mulți au părăsit pe acel stareț și au început a veni la Pimen; deci, pentru aceea acel stareț a început a se mînia asupra părintelui Pimen, a-l zavistui și a vorbi rele de dînsul.

Părintele Pimen, auzind despre aceasta, s-a mîhnit și a zis către frații săi: "Ce să facem, căci acești oameni ne-au aruncat în necaz părăsind pe starețul cel atît de sfînt și de cuvios și venind la noi, care nu sîntem nimic? Cum vom tămădui mînia cea contra noastră a acelu mare părinte? Să facem puține bucate și să căutăm puțin vin, să ne ducem la starețul și să mîncăm cu dînsul, doar așa se va milostivi sufletul lui!" Deci, făcînd bucatele și cîștigînd voie, au mers la acel stareț și au bătut în ușa chiliei lui. Ucenicul aceuia, auzind, a întrebat: "Cine sînteți?" Ei au zis: "Spune părintelui tău că Pimen cu frații săi au venit să se binecuvînteze de la dînsul". Ucenicul, mergînd, a spus starețului, iar el, auzind, a zis: "Du-te, spune-le să se ducă de aici, că nu am vreme să-i văd!" Cînd ucenicul a spus aceasta la cei ce veniseră, aceia au zis: "Nu ne vom duce de aici pînă ce nu ne vom învrednici a ne închina starețului". Și stăteau în arșița soarelui lîngă ușa chiliei.

Starețul, văzînd smerenia și răbdarea celor ce veniseră, s-a umilit și le-a deschis ușa și i-a primit cu sărutare; deci, șezînd, au vorbit cu dragoste și au mîncat din cele aduse. Apoi starețul acela a zis: "Cu adevărat, nu numai acelea ce le-am auzit despre voi sînt adevărate, dar și însutit mai mari lucruri bune văd în voi!" Din acea vreme, starețul s-a făcut iubit prieten al părintelui Pimen. Astfel știa Cuviosul Pimen să strice răutatea celui ce vrăjmășuia contra lui și a fi prin aceea și altora pildă.

Un frate a venit la Avva Pimen în a doua săptămînă din Postul Mare și mărturisindu-și gîndurile și dobîndind odihnă, i-a zis: "Puțin de nu m-am împiedicat să vin aici astăzi". Și i-a zis lui bătrînul: "Pentru ce?" Zis-a fratele: "Am gîndit, ca nu cumva pentru post nu-mi vei deschide". I-a zis lui Avva Pimen: "Noi nu ne-am învățat a închide ușa cea de lemn, ci mai vîrtos ușa limbii".

Cuviosul Pimen mai putea încă să folosească pe alții uneori și cu tăcerea, ca și cu cuvîntul. Odată, au venit pentru cercetare preoții aceluia loc, la mînăstirea în care era petrecerea cuviosului. Părintele Anuvie, vrînd să le facă lor puțin ospăț după putere, a intrat la Cuviosul Pimen și i-a spus despre aceasta. Dar Pimen nu i-a dat răspuns, ci a tăcut multă vreme. Părintele Anuvie s-a dus mîhnit. După aceea i-au zis lui frații care se întîmplaseră la dînsul: "Pentru ce n-ai dat răspuns părintelui Anuvie?" Starețul le-a răspuns: "Eu la aceasta n-am unelte, căci acum sînt mort, iar mortul nu vorbește; deci, să nu mă socotiți pe mine că sînt cu voi".

Aceasta a făcut-o starețul ca să nu fie chemat cu dînșii la masă, că și aceasta se povestea de dînsul: cînd era chemat de frați să mănînce împreună cu dînșii, mergea plîngînd, ca și cum nu voia, căci se păzea să-și sature pîntecele și se temea a nu asculta pe frați, ca să nu-i mîhnească.

Un monah de la un loc îndepărtat, auzind de viața cea îmbu-nătățită a părintelui Pimen, a venit să-l vadă și să se folosească de cuvintele lui. Starețul a primit pe acel monah cu cinste și, sărutîndu-se unul cu altul, au șezut. Monahul cel venit a început a vorbi cu starețul din dumnezeiasca Scriptură, despre lucruri nepricepute și despre lucruri cerești. Iar părintele Pimen, întorcîndu-și fața, tăcea, nedînd nici un răspuns celui ce vorbea.

Deci, monahul acela, vorbind mult din Sfînta Scriptură și necăpătînd nici un răspuns de la stareț, fiindcă tăcea, a ieșit din chilie mîhnit și a zis către ucenicul starețului: "În zadar am suferit eu atîta osteneală în cale, căci pentru dînsul am venit aici, iar el nu voiește să vorbească nici un cuvînt cu mine!" Ucenicul, intrînd la stareț, i-a zis: "Părinte, acel cinstit bărbat a venit pentru tine, fiind slăvit între monahii laturii sale. Pentru ce nu vorbești cu dînsul?" Starețul a răspuns: "Acesta din cei de sus este și vorbește de cele cerești, iar eu sînt din cei de jos și știu a vorbi de cele pămîntești. De ar fi vorbit fratele acela care a venit la noi, despre patimile sufletești și despre neputințele trupești, i-aș fi răspuns; dar, de vreme ce el vorbește despre lucruri înalte, eu nu știu nimic de acelea".

Ucenicul, ieșind la monahul acela, i-a zis: "Părinte, să știi că starețul nu degrabă începe a vorbi din dumnezeiasca Scriptură; ci, dacă cineva îi vorbește despre patimile sufletești, aceluia îi răspunde". Atunci monahul acela, umilindu-se, a intrat la stareț și i-a zis: "Părinte, ce să fac, căci sînt stăpînit de patimi?" Atunci starețul privind spre dînsul cu fața luminoasă, i-a zis: "Acum bine ai venit! Deschide-ți gura ta pentru acestea și o voi umplea de bunătați". Deci, a vorbit cu dînsul destul, cum să biruim războaiele care se ridică asupra noastră. Monahul acela, folosindu-se foarte mult din cuvintele starețului cele insuflate de Dumnezeu, a mulțumit lui Dumnezeu că s-a învrednicit a vedea pe un părinte sfînt ca acela și a auzi vorba lui. El s-a întors la locul său bucurîndu-se, ca cel ce a aflat dobîndă multă și folos sufletesc.

A întrebat Avraam pe Avva Pimen, zicînd: "Cum ne luptă pe noi dracii?" Și i-a zis lui Avva Pimen: "Pe noi ne luptă dracii? Nu se luptă cu noi, cîtă vreme facem voile noastre. Că voile noastre s-au făcut draci și ei sînt care ne necăjesc pe noi, ca să le împlinim. Iar de voiești să știi cu cine s-au luptat dracii, apoi află că cu Moise și cu cei asemenea lui".

Un alt monah, anume Isaac, a venit la părintele Pimen și l-a găsit pe el șezînd, ca și cum era în uimire. Deci, așteptînd multă vreme și văzîndu-l pe dînsul venit în sine, i-a făcut metanie, zicîndu-i: "Părinte, spune-mi mie unde ai fost cu mintea ta?" Iar el, fiind silit de rugăminte, a zis: "Mintea mea era acolo unde Preacurata Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, plîngea lîngă cruce. Deci și eu aș fi voit ca acolo să plîng totdeauna!"

Un cuvios mare între părinți ca acesta, care toată fapta bună a trecut-o cu viața și fiind de folos tuturor cu cuvîntul, avea atîta smerenie în mintea sa, încît deseori el zicea cu suspin: "Eu voi fi aruncat în locul acela în care va fi aruncat satana".

Dar Domnul, pe smeritul Său rob, l-a înălțat în locul sfinților îngeri și în locașurile dreptilor și ale cuvioșilor; căci, după viața sa pămîntească plină de mulți ani, l-a sălășluit pe dînsul în cereștile acoperăminte, unde anii nu se împuținează și unde toți sfinții, stînd înaintea scaunului slavei dumnezeiești, slăvesc totdeauna pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu în Treime, Căruia să-I fie slava și de la noi, păcătoșii, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Notă - Despre acest cuvios părinte Pimen vezi și cuvîntul din Prolog în 14 zile ale lunii februarie, cum izgonea diavoli cu cuvîntul. Dar se știe că între cuvioșii părinți se mai află un părinte cu numele Pimen - pomenindu-se în Limonariu - care era de neam din Galatia și mai pe urmă cu anii. Cel dintîi a viețuit în pustiile Egiptului, pe vremea împărăției lui Teodosie cel Tînăr, precum este arătat în viața aceluia. Iar cel de-al doilea a fost după 150 de ani și a viețuit pe vremea împăratului Mauriciu, în pustia Palestinei ce se numește Ruva, nevoindu-se în zilele părintelui Sofronie, patriarhul Ierusalimului și ale lui Ioan Evirat, scriitorii cărții care se numește Limonariu. Pentru aceasta este de trebuință ca și viața celui alt cuvios Pimen să fie pomenită aici, întîi pentru folos, iar al doilea pentru a ști deosebirea între acei doi cu numele de Pimen.

Cuviosul Pimen din Palestina (27 august)

Sfinții părinți Sofronie și Ioan au scris în cărțile lor despre acest sfînt Pimen. Ne-am dus odată din Siria la Părintele Pimen și voiam să-l întrebăm pentru împietrirea inimii. Iar bătrînul nu știa elinește, nici talmaci nu am găsit; și, vîzîndu-ne pe noi bătrînul supărați, a început a grăi în limba elinească, zicînd: "Firea apei este moale, iar a pietrei vîrtoasă; ulciorul cu apă deasupra pietrei fiind atîrnat, picînd cîte puțină apă, găurește piatra. Așa și cuvîntul lui Dumnezeu este moale, iar inima noastră vîrtoasă; dar auzind omul de mai multe ori cuvîntul lui Dumnezeu, i se deschide inima lui spre a se teme de Domnul".

Părintele nostru Agatonic, egumenul lavrei Cuviosului părintelui nostru Sava, ne-a spus acestea: "Am mers într-o zi în pustia Ruva, la părintele Pimen, cel ce viețuia în peșteră și se hrănea cu rădăcini. Găsindu-l, i-am mărturisit gîndurile mele. Deci, înserînd, pe mine m-a lăsat să mă odihnesc într-o peșteră, iar el s-a dus în altă peșteră. În noaptea aceea a fost tare ger și am pătimit mult de frig. Făcîndu-se ziuă, a venit starețul la mine și mi-a zis: "Fiule, cum ai petrecut în noaptea aceasta?" Și i-am zis: "Părinte, iartă-mă, toată noaptea am suferit de frig". Iar el mi-a zis: "Fiule, adevărat îți spun, că nimic n-am pătimit de ger". Auzind eu - zice Agatonic - m-am minunat, pentru că era gol și l-am întrebat: "Părinte, fă-mi plăcere și spune-mi pentru ce n-ai pătimit de ger, fiind gol".

Starețul mi-a zis: "A venit un leu de s-a culcat lîngă mine și m-am încălzit; deci, să știi, fiule, că eu de fiare voi fi mîncat". El mi-a zis: "Pentru ce, părinte, vei fi mîncat de fiare? Cînd eram în lume, la locul meu - că amîndoi erau din Galatia -, am fost păstor de oi și într-una din zile pe cînd pășteam oile, un om oarecare mergea pe alături, iar cîinii mei, năvălind asupra lui, l-au rupt și l-au mîncat; deci, eu care puteam să-l scap, nu l-am scăpat. După aceea m-am înștiințat din descoperirea lui Dumnezeu, că și eu tot de același fel de moarte voi muri, adică sfișiat de fiare".

Aceasta a spus-o cuviosul părinte Pimen de sine părintelui Agatonic. După cuvîntul lui așa a și fost, că după trei ani s-a făcut înștiințare că părintele Pimen, viețuitorul din pustie, a fost mîncat de fiare. Însă sufletul lui cel sfînt s-a ridicat în ceata cuvioșilor părinți, cu milostivirea Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvîne slava în veci. Amin.

Pățimirea Sfântului Mucenic Fanurie (27 august)

Sfântul Mucenic Fanurie s-a nevoit, după tradiție, în insula Rodos - Grecia, de unde se crede că era de loc. Însă nu se știe când anume a trăit, nici cum i-a fost sfârșitul.

Prin secolul al XIV-lea, între zidurile unei fortărețe din Rodos, lucrătorii au descoperit o frumoasă biserică în ruină, sub dalele căreia au găsit numeroase icoane.

Una dintre aceste icoane era bine păstrată și reprezenta un tânăr militar care ținea în mîna sa dreaptă o cruce. În jurul icoanei erau reprezentate 12 scene din martiriul său. Episcopul locului, Nil (1355-1369), a descifrat inscripția de pe icoană: "Sfântul Fanurie". Acest nume nu se găsește însă în martirologii și sinaxare.

Sfântul Fanurie a săvîrșit numeroase minuni, îndeosebi pentru descoperirea obiectelor și animalelor dispărute.

După o tradiție populară, răspîndită în insula Creta și în alte țări ortodoxe, mama sfântului era o mare păcătoasă și cu toate eforturile lui Fanurie, n-a putut s-o întoarcă la pocăință. Însă el n-a încetat să se roage cu stăruință pentru mîntuirea mamei sale.

Pe cînd păgîinii îl ucideau cu pietre pe Sfântul Fanurie, el scria: "Din cauza acestor suferințe, Doamne, vino în ajutorul tuturor care se vor ruga pentru mîntuirea mamei lui Fanurie".

Din cauza aceasta, cînd credincioșii pierd unele obiecte, ei au obiceiul de a face plăcinte pe care ei le împart ca milostenie pentru iertarea mamei Sfântului Fanurie.

În rîndul credincioșilor se vorbește și de alte minuni săvîrșite de Sfântul Fanurie, pentru care se bucură de o deosebită evlavie atît în Grecia cît și în celelalte țări ortodoxe.

Sfântul Mucenic Cucșa și Sfântul Pimen, pustnicul (27 august)

Nu se cuvine a grăi mult, unde lucrurile mărturisesc arătat, precum este și de acești fericiți. Fericitul sfințit mucenic, ce se numește Cucșa, unul din părinții Sfintei Mînăstiri Pecersca, era cunoscut tuturor că a botezat poporul păgînesc cel întunecat, pe mulți i-a luminat prin credință și făcea minuni mari; adică a gonit diavolii, a pogorît ploaie din cer, a secat iezerul și multe alte minuni îi urmau lui. După multe chinuri de la cei necredincioși, a fost tăiat împreună cu ucenicul său. În aceeași vreme, fericitul pustnic Pimen se nevoia cu dumnezeiasca plăcere, în aceeași Sfîntă mînăstire Pecersca; care, pentru postirea și chinuirea lui cea mare a luat atît dar de la Dumnezeu, încît strălucea nu numai cu tămăduirea bolnavilor, dar și cu vederi mai înainte, departe stătătoare, nearătate și tănuite; pentru că, tămăduind mulți bolnavi cu facere de minuni și proorocind multe, și-a știut cu doi ani mai înainte ducerea sa la Domnul.

Văzînd mai înainte tăierea fericitului Cucșa, care se afla departe, a strigat cu glas tare în mijlocul bisericii Pecersca: "Fratele nostru Cucșa a fost ucis în această zi". Zicînd aceasta, a murit într-o zi cu Sfântul Cucșa și ucenicul lui. Astfel acești trei fericiți au luat bucuriile cele cu trei numere, pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit. Acestea le-a gătit celor ce iubesc pe Dumnezeu cel în Treime închinat, Căruia I se cuvine slavă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Moise Arapul (28 august)

În părțile Egiptului era un tâlhar vestit, cu numele Moise, de neam etiopian și negru la față; el mai înainte a fost rob la un stăpîn vestit, care, pentru obiceiul lui cel rău și pentru multele feluri de ucideri, l-a gonit de la el; iar el, plecînd, s-a alăturat de tâlhari. Văzîndu-l ei că este tare cu trupul și aspru la obicei, l-au pus mai mare peste ei înșiși. Aceasta se povestește despre dînsul, ca și îndreptarea lui să fie arătată, adică ce fel de viață a avut și în ce fel de pocăință și plăcere de Dumnezeu a venit; căci și greșelile sfinților ce au fost mai înainte nu se tăinuiesc, spre preamărirea milostivirii lui Dumnezeu, prin care se scot vrednici din nevrednici și din păcătoși se fac drepecți.

Deci, Moise, făcînd tâlhării și jafuri împreună cu tovarășii săi, mult sînge a vărsat și a săvîrșit multe fapte necurate și rușinoase, făcîndu-se vestit prin răutatea sa și înfricoșat tuturor. Între alte fapte tâlhărești ale lui, se povestește și aceasta: el avea gînd rău asupra unui cioban de oi, pentru că, mergînd el la o faptă rea, a fost împiedicat de cîinii lui. Înștiințîndu-se de acel păstor că paște oile de partea cealaltă a rîului Nil, a voit să-lucidă; dar rîul era atunci revărsat. Deci, legîndu-și hainele și punîndu-le pe cap, și-a luat sabia în dinți și s-a dus înotînd pe rîul cel mare. Văzîndu-l păstorul de departe cum înota prin rîu, și-a lăsat oile și s-a ascuns. Moise, înotînd cu repeziciune, a ajuns și, negăsind pe păstor, a tăiat patru berbeci mai aleși, pe care, legîndu-i cu o funie, a înotat iarăși înapoi pe rîul Nilului, trăgînd berbecii după sine. Deci, jupuindu-i, a mîncat carnea cea bună, iar din piele a făcut foale pentru vin.

Petrecînd Moise într-o viață rea ca aceasta multă vreme, și-a venit în simțire după o împlinire oarecare. Și anume, Dumnezeu, milostivindu-Se spre dînsul, l-a chemat la pocăință, pentru că El nu voiește moartea păcătoșilor, ci întoarcerea lor spre mîntuire. Deci, păcătosul s-a umilit cu inima și, căindu-se de faptele sale cele rele, a lăsat tâlhăritul și pe tovarășii săi și s-a dus în pustie la o mînăstire. El s-a dat în supunere la slujba egumenului și a fraților; dar mai ales la slujba lui Dumnezeu și vărsa multe lacrimi ziua și noaptea, căindu-se de păcatele sale făcute mai înainte. Deci, petrecînd toate slujbele care i se porunceau cu osîrdie ostenindu-se, s-a făcut monah ales. După cîtăva vreme, luînd o chilie sihăstrească, viețuia singur întru Domnul, curățîndu-și prin pocăință greșelile făcute mai înainte.

Petrecînd el în îndreptarea aceasta, au năvălit asupra lui în chilie patru tâlhari, neștiind că el este Moise. Fiind el singur, i-a biruit și i-a legat și, luîndu-i în spate ca pe niște saci umpluți cu paie, i-a dus în mînăstire la biserică, zicînd fraților: "Deoarece mie nu mi se cade a face strîmbătate nimănu, iar aceștia venind asupra mea, eu i-am prins; deci, ce porunciți pentru ei?" Părinții au poruncit să-i dezlege și să-i lase liberi, zicînd: "Nouă nu ni se cade să ucidem pe nimeni". Cunoscînd tâlharii că este Moise, care mai înainte a fost vâtaf de tâlhari, s-au mirat de această schimbare a vieții lui, au preamărit pe Dumnezeu și, umilindu-se singuri, au venit în frica lui Dumnezeu; deci, pocăindu-se, s-au făcut cu toții monahi iscusîți. Nu numai dînșii, dar și alți tâlhari, auzind de Moise, vâtaful lor, că s-a pocăit și s-a făcut monah, s-au lepădat și ei de tâlhărit și de toate obiceiurile cele rele și s-au făcut monahi îmbunătățiți.

Acest nevoitor petrecînd în ostenele pocăinței, de la început au năvălit asupra lui diavoli desfrînării prin gînduri necurate și prin poftes ispititoare, trăgîndu-l la obiceiul cel dîntîi al poftes destrăbălate, după cum singur a spus mai în urmă fraților, zicînd: "Atîta supărare am suferit de la războiul poftes trupecști, încît puțin de n-am căzut din făgăduința monahicească".

Mergînd în schit la părintele Isidor preotul, i-a spus toate războaiele cele trupecști. Sfințul Isidor a zis către dînsul: "Nu te tulbura, frate, că încă ești între cei noi începători; și pentru aceea diavoli mai aspru năvălesc asupra ta, căutînd în tine obiceiul cel mai dinainte. Pentru gonirea lor te povățuiesc să primești postirea cea din toate zilele și înfrînarea în mîncare, ca să nu-ți saturi pîntecele. Că precum cîinele cel

obișnuit a roade oasele lângă măcelărie, nu se duce pînă nu se închide, și după ce s-a închis, nefiind nimeni care să-i arunce ceva, se duce topindu-se de foame, asemenea și diavolul desfrînării șade lângă omul care se hrănește pînă la săturare. Iar dacă vei petrece în post și în înfrînare, omo-rîndu-ți mădularele cele trupești, închizîndu-ți ușa mîncării prin postire și nelăsînd să intre în stomac săturarea, care naște pofta trupească, atunci diavolul, ca un cîine gonit de foame, supărîndu-se, se va duce de la tine".

Intrînd în chilie, Moise, robul lui Dumnezeu, și închizîndu-se, a petrecut în postirea cea de toată ziua, mîncînd o bucățică mică de pîine seara, după apusul soarelui și ostenindu-se mult la lucrul mîinilor. El de 50 de ori se scula în fiecare zi la rugăciunea pe care o săvîrșea în genunchi. Deși ostenea trupul său cu osteneli și-l asucea în postiri, nu înceta într-însul pofta care pornește spre păcat. Pentru aceea a mers iarăși la părintele Isidor și i-a zis: "Părinte, nu pot să stau în chilia mea, luptîndu-mă de patimile trupești". Iar fericitul Isidor, luîndu-l, l-a suit pe vîrfurile casei și i-a zis: "Caută spre apus".

Moise, căutînd, a văzut o mulțime de diavoli înfricoșați, gîlcevindu-se și gătindu-se de război. Atunci iarăși a grăit sfîntul: "Caută de privește spre răsărit". Privind, a văzut o mulțime de sfinți îngeri, purtători de lumină, asemenea pregătiți de război. Zis-a Sfîntul Isidor către Moise: "Cei dinspre apus ridică război asupra sfinților lui Dumnezeu, iar cei dinspre răsărit se trimit de Domnul spre ajutorul neputincioșilor celor buni. Însă vezi că mai mulți sînt aceia ce ne ajută nouă, decît aceia ce se scoală asupra noastră". Moise, întărîndu-se cu o vedenie ca aceasta și cu cuvintele starețului, s-a întors în chilia sa, și iarăși se îndeletnicea cu postire și rugăciuni și cu obișnuitele lui osteneli.

Dar tot nu-l părăsea din război, ci mai ales, aprinzîndu-se din nălucirile cele din visuri, pătimea supărare de la vrăjmaș. Deci, sculîndu-se, a mers la un alt stareț oarecare, sfînt și foarte iscusit, și i-a zis: "Părinte, ce să fac, că visele îmi întunecă mintea și, aprinzîndu-mi trupul, îndulcindu-mi mintea și nălucindu-mi prin vedenia visului, mă împing la păcat". Starețul a zis: "De vreme ce mintea ta n-ai despărțit-o de cea dulce pătimire, care se face în năluciri, pentru aceea pătimești această urită supărare. Deci, să faci ceea ce-ți voi zice ție: să stai la priveghere și încet să te obișnuiești cu ea; să te rogi cu trezire și te vei izbăvi de acel război".

Moise, primind un sfat bun ca acesta de la sfîntul povățuitor cel iscusit, s-a întors la chilie și a început a se deprinde în privegherea cea de toată noaptea. De aceea stătea în mijlocul chiliei toată noaptea, neplecîndu-și genunchii în rugăciune, ca să scape de biruirea cea din vis, ci se ruga stînd drept. El a petrecut șase ani într-o chinuire de sine ca aceasta, și nici așa nu putea să se izbăvească de supărarea trupului, care se luptă împotriva duhului - așa voind Dumnezeu -, adică, fiind ispitit ca aurul în ulcea, să primească cea mai slăvită cunună a vieții celei pătimitoare.

După aceasta, nevoitorul cel viteaz a găsit altă rînduială de viață aspră: ieșind noaptea din chilia sa, înconjura chiliile cele sihăstrești ale bătrînilor celor din pustie, și, luînd vasele lor de apă, pe care le găsea deșarte, le aducea apă fără să știe ei. Apa era departe de locurile acelea, căci unii bătrîni își aveau chiliile lor ca la două stadii departe de apă, iar alții ca la trei, la patru și mai mult. Și cum unii nu puteau să-și aducă apă singuri, fiind bătrîni, el umplea în fiecare noapte vasele lor cu apă. Astfel ostenindu-se el, și diavolul nesuferind să-i vadă suferința lui, i-a făcut - cu voia dumnezeiască -, o răutate în acest fel: într-o noapte, acest fericit iubitor de osteneală, plecînd la un puț, diavolul l-a lovit foarte tare peste șale cu un par mare, și a rămas acolo zăcînd ca un mort. Făcîndu-se ziuă, monahii au mers la puț pentru apă și au găsit pe Moise zăcînd mai mult mort.

Deci, ducîndu-se ei, au spus despre aceasta marelui Isidor, părintele schitului, iar acesta, mergînd cu frații, l-a luat și l-a dus la biserică; deci, Moise, fiind slăbănogit, a bolit atîta vreme, încît abia după un an s-a întărit cu trupul. Părintele Isidor i-a zis: "Frate Moise, încetează de acum a te mai lupta cu diavolii mai presus de măsură; căci și în această vitejie se cade a păzi măsura". Moise, nebiruitul ostaș al lui Hristos, a răspuns: "Nu voi înceta de la luptă pînă nu vor înceta de la mine nălucirile visurilor". Atunci Isidor i-a zis: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos, iată, acum au încetat de la tine acele pătimeșe supărări, și de

aici înainte vei petrece în pace. Deci, apropie-te cu îndrăzneală și împărtășește-te cu dumnezeieștile Taine ale Trupului și Sîngelui lui Hristos; însă să știi aceasta, că pentru aceea a fost lăsat asupra ta un război trupesc greu ca acesta, ca să nu te lauzi în mintea ta că ai biruit patimile cu ale tale postiri și nevoițe și ca să nu pieri, înălțîndu-te".

Moise, auzind acestea și împărtășindu-se cu dumnezeieștile Taine, s-a dus la chilia sa. De aici înainte el a petrecut în pace de războaiele cele de mai înainte, luînd aminte de sine în liniștita viață pustnicească. După cîteva luni, fiind întrebat de-l mai supără patimile, el a răspuns: "De cînd a făcut rugăciunea pentru mine Părintele Isidor, slujitorul lui Hristos, de atunci nici un fel de supărare nu mai pățimesc". După niște ispitiri ca acestea, fericitul Moise a cîștigat odihnă prin milostivirea lui Dumnezeu și a viețuit din acea vreme restul vieții sale fără de patimă și fără de supărare; iar asupra diavolilor a luat de la Dumnezeu putere mare, încît el îi defăima pe aceia ca pe niște muște. Deci, el s-a umplut de darul Sfîntului Duh și s-a făcut cinstit între părinți.

Sfîntul ajungînd vestit pentru viața sa îmbunătățită, a auzit despre dînsul stăpînitorul acestei laturi și a mers la schit, vrînd să vadă pe părintele Moise. Despre sosirea acestuia i-a spus starețului, dar cuviosul, sculîndu-se, a ieșit din chilie, vrînd să fugă și să se ascundă într-o baltă cu trestie. Atunci l-au întîmpinat slujitorii care erau cu boierul și l-au întrebat, zicînd: "Unde este chilia părintelui Moise?" Iar el a răspuns: "El este un bătrîn nebun și foarte mincinos și are viață necurată". Ei, auzind aceasta, s-au mirat și au trecut alătura. Cînd au mers la biserică, boierul a zis către clerici: "Eu, auzind de părintele Moise, am venit să mă binecuvintez de dînsul. Dar ne-a întîmpinat pe noi un monah mergînd în Egipt, și, întrebîndu-l unde petrece părintele Moise, el a zis multe cuvinte de hulă contra lui, numindu-l nebun, mincinos și că ar avea viață necurată". Clericii, auzind aceasta, s-au mîhnit și au zis: "Ce fel era acel stareț care v-a spus vouă cuvinte urîte împotriva sfîntului bărbat?" Ei au răspuns: "Un bătrîn înalt, negru la față și îmbrăcat în haină proastă".

Clericii au zis: "Acela este cu adevărat părintele Moise și de vreme ce nu a voit să fie văzut de voi și cinstit, de aceea a grăit acele vorbe pentru sine însuși". Boierul, folosindu-se mult, s-a dus, mulțumind lui Dumnezeu. Astfel Cuviosul Moise fugea de slava și cinstea omenească și de vorbirea cu mirenii care veneau la dînsul, precum se scrie în Pateric despre iubirea lui de străini. Odată se dăduse poruncă tuturor părinților viețuitori în pustie, zicîndu-le: "Să postiți toată săptămîna aceasta și să faceți Paștile". Din întîmplare au venit niște frați străini din Egipt la părintele Moise și starețul le-a dat să mănînce puțină fiertură. Vecinii lui, văzînd fumul, au spus clericilor: "Iată, Moise a nesocotit porunca, și-și face bucate!" Iar ei au zis: "Cînd va veni în sobor, atunci îl voi certa pe el". Însă toți știau postirea lui Moise. Cînd a sosit sîmbăta, Moise a venit la biserică, la cîntarea cea sobornicească, și i-au zis părinții înaintea tuturor: "Părinte Moise, porunca cea omenească ai căl-cat-o, iar pe a lui Dumnezeu ai săvîrșit-o".

Încă și în viața Cuviosului Arsenie cel Mare, se povestește: "Un frate oarecare venind de departe în schit, voia să vadă pe Cuviosul Arsenie și, fiind dus la dînsul, l-a văzut pe el; dar nu s-a învrednicit a auzi cuvintele aceluia, pentru că starețul ședea și privea în jos, fără să zică o vorbă. Apoi, ieșind de la dînsul, a rugat pe clericul care îl ducea, să-l ducă la părintele Moise, care din tîlhar s-a făcut călugăr. Clericul a dus pe acel frate străin la Moise, care i-a primit pe ei bucurîndu-se; apoi i-a odihnit, i-a ospătat și i-a eliberat, arătîndu-le multă dragoste. Deci, clericul a zis către acel frate străin: "Iată, i-ai văzut pe amîndoi, pe părintele Arsenie și pe părintele Moise. Care din ei ți se pare că este mai bun?" Fratele cel străin a zis: "Cel ce ne-a primit pe noi cu dragoste, acela este mai bun!" Atunci un stareț din cei plăcuți lui Dumnezeu, auzind aceasta, s-a rugat lui Dumnezeu, zicînd: "Doamne, arată-mi mie lucrul acestor părinți, căci unul fuge de oameni pentru numele Tău, iar celălalt îi primește pe toți pentru numele Tău; drept aceea, care este mai desăvîrșit dintr-înșii?" Starețul a văzut într-o vedenie două corăbii mari, înotînd pe un rîu mare; într-una era Cuviosul Arsenie și duhul lui Dumnezeu îi îndrepta corabia cu multă liniște; iar în cealaltă era Cuviosul Moise și îngerii lui Dumnezeu cu el, îi îndreptau corabia și puneau faguri de miere în gura lui.

Cuviosul Moise, petrecînd mulți ani în nevoițele pustnicești, s-a învrednicit de rînduiala preoțească după o descoperire dumnezeiască. Deci, cînd l-a ridicat întîi la treapta preoției și a fost îmbrăcat în stihar, episcopul a grăit către dînsul: "Acum părintele Moise este alb cu totul!" Moise a zis către episcop: "Stăpîne, oare cele din afară fac pe preot alb, sau cele dinăuntru?" Ca și cum ar fi zis: "Oare îmbrăcămintea dinafară, care acoperă trupul, face vrednic pe om de preoție, sau bunătățile cele dinăuntru?" Episcopul, voind să-l ispitească dacă este cu adevărat rob al lui Hristos și dacă are bunătăți înăuntru, a zis clericilor: "Cînd va intra Moise în altar, să-l goniți; apoi să vă duceți după dînsul, să ascultați ce va grăi". Clericii au făcut aceasta și l-au izgonit din altar, zicîndu-i: "Arapule, ieși afară".

El, ieșind și stînd la loc deosebit, se ocăra pe el, zicînd: "Cîine, bine ți-a făcut! Bine ți-a făcut, trup negru! Dacă nu ești vrednic, cum îndrăznești a intra în altar? Nu ești om, și pentru ce te duci la oameni, care sînt slujitorii lui Dumnezeu?" Clericii, auzind aceste cuvinte ale lui, au spus episcopului. Episcopul a poruncit să-l cheme iar în altar și l-a hirotonit preot. După aceea, l-a întrebat, zicîndu-i: "Părinte, ce-ai gîndit cînd te-am izgonit și cînd te-am chemat iar?" Moise a răspuns: "M-am asemănat cîine-lui care cînd este gonit, fuge, și cînd este chemat se întoarce iar, alergînd degrabă". Episcopul a zis: "Cu adevărat un om ca acesta este vrednic de dumnezeiescul dar; pentru că celor smeriți Dumnezeu le dă har".

Acestui părinte i s-a făcut și mai înainte o ispitire ca aceasta. Cînd era încă între noii începători, odată, fiind adunare de frați în schit, părinții au vrut să-i ispitească smerenia lui și l-au defăimat, zicînd: "Pentru ce arapul acesta umblă printre noi?" El, auzind aceasta, a tăcut. Frații, cînd erau să plece, l-au întrebat, zicîndu-i: "Părinte Moise, nu te-ai tulburat cînd te-au defăimat părinții?" El le-a răspuns cu cuvintele psalmistului: *M-am tulburat și n-am grăit...*

După primirea rînduiei preoțești, Cuviosul Moise, petrecînd 15 ani și împlinind de la naștere șaptezeci și cinci de ani, a adunat șaptezeci și cinci de ucenici și s-a sfișit mucenicește într-acest chip: într-una din zile, șezînd cu frații, a zis: "Sculați-vă și fugiți de aici, că astăzi barbarii vor veni în schit să taie pe monahi". Frații i-au zis: "Părinte, tu pentru ce nu fugi?" El a zis către dînșii: "Eu am atîția ani și aștept ziua aceasta ca să se îplinească cuvîntul Stăpînului meu Hristos, Care a zis: *Cel ce ridică sabia, de sabia va muri!* Frații au grăit: "Nici noi nu vom fugi, ci vom muri cu tine".

El le-a zis: "Eu n-am nevoie de aceasta, însă fiecare să se păzească pe sine cum petrece". Frații, sculîndu-se, au fugit, rămînînd dintre ei lîngă dînsul numai șapte. După un ceas le-a zis: "Se apropie barbarii". Unul din cei șapte frați, temîndu-se, a fugit din chilie într-un loc oarecare. Barbarii, intrînd, au tăiat pe părintele și pe cei șase frați care erau cu dînsul. Fratele care fugise, șezînd în locul lui unde se ascunsese, a văzut cerul deschis și șapte cununi luminoase pogorîndu-se din cer. După ducerea barbarilor, întorcîndu-se el în chilie, a găsit pe părintele și pe frați tăiați, iar trupurile lor zăcînd în sînge. După aceasta, venind și ceilalți frați, le-au îngropat trupurile plîngînd.

Așa a fost sfișitul Cuviosului părintelui nostru Moise arapul, care din tîlhar se făcuse monah și care, prin adevărată pocăință, a plăcut desăvîrșit lui Dumnezeu. Lui nu numai Raiul, dar și cerul i s-a deschis ca unui mucenic, și s-a învrednicit de cununa slavei, cu ale cărui rugăciuni să ne povățuiască și pe noi la adevărata pocăință și iubitorul de oameni Stăpînul Hristos, Dumnezeuul nostru, să ne învrednicească Împărăției cerești, Căruia împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinstea și slava, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Cuvioasa Irina, egumena locașului Hrisovalant (28 august)

După moartea lui Teofil, urătorul de Hristos și iubitorul de aur, a rămas ca următoare a împărăției dreptcredincioasa și preaiubitoarea de Hristos, Teodora, soția lui. Ea a întărit dreapta credință, și așa Biserica noastră și-a luat iarăși, ca mai înainte, buna cuviință a sfințelor icoane. Deci, când fiul ei, Mihail, era nevârstnic, ea, pururea fericita, cîrmuia împărăția; iar când el a ajuns la vîrsta de doisprezece ani, a voit să-l însoare. Ea a trimis oameni în diferite părți, să afle vreo fecioară frumoasă, de neam bun și îmbunătățită, ca astfel să fie vrednică de împărăție.

În vremea aceea se afla în partea Capaniei o fecioară foarte frumoasă și îmbunătățită, născută din părinți de neam bun, cu numele Irina. Oamenii împărătești au luat-o, bucurîndu-se și nădăj-duind că ea are să se facă împărăteasă, fiind foarte împodobită și cu bună rînduială. Ea avea și o soră, care a mers împreună cu dînsa. Pe aceea a luat-o de femeie fratele împărătesei Teodora, care se numea Barda. Ducîndu-se în Vizantia, când trecea muntele Olimp, Irina auzise de marele Ioanichie, care pustnicea în acel munte, că era om sfînt, și cei ce erau vrednici îl vedeau, iar pentru ceilalți era nevăzut.

Ea a rugat mult pe oamenii cei împărătești s-o ducă la cuviosul, să ia binecuvîntare de la el; dar aceia abia au primit. Ei ducîndu-se la munte, cuviosul i-a văzut de departe și, ca un mai înaintevăzător ce era, a cunoscut sporirea fecioarei ce urma să fie și i-a zis ei: "Bine ai venit, Irina, roaba lui Dumnezeu! Du-te în cetatea împărătească, bucurîndu-te, că locașul Hrisovalantului are trebuință de tine, să păstorești fecioarele ce se află într-însul". Acestea auzindu-le, fecioara s-a minunat de mai înainte-vederea bărbatului, adică, că i-a cunoscut numele ei și starea ce avea să fie. De aceea, căzînd la picioarele lui, îi cerea binecuvîntare; apoi, sculînd-o pe dînsa cuviosul, a întărit-o cu cuvinte duhovnicești și cu rugăciuni și a petrecut-o cu binecuvîntări, bucurîndu-se.

Deci, ajungînd la împărăteasca cetate, au ieșit rudele ei care locuiau acolo în cetate, avînd diferite slujbe la curtea împărătească, unul patriciu, altul altă cinste în suită. Cu aceia au ieșit și alți boieri prieteni ai lor și i-a primit cu multă cinste, după cum li se cuvenea. Dar Împăratul Cel ce împărățește, și Care cheamă pe cele ce nu sînt ca și cum ar fi, și pe cele nenăscute ca pe niște făcute, a rînduit ca împăratul cel pămîntesc să ia altă fecioară de femeie, cu puține zile mai înainte de a ajunge Irina la împărăție; pentru ca pe ea să o ia Hristos veșnic și fără de moarte în cereasca Lui cămară.

De aceea și minunata fecioară nu s-a întristat de aceasta nicidecum, ci mai vîrtos mulțumea lui Dumnezeu, Făcătorul de bine, că a luminat pe împăratul de și-a luat altă soție. Deci, mulți alți boieri mari ai cetății și cei dinții din suită o cereau pe dînsa de soție pentru marea ei frumusețe și pentru strălucirea neamului ei; dar ea nicidecum n-a voit. Ea dorea numai pe cerescul Mire, defăimînd toate cele vremelnice și pămîntești. De aceea, totdeauna socotea și căuta loc potrivit să-și petreacă viața fără tulburare și cu plăcere de Dumnezeu.

Odată, tîrziu, și-a adus aminte de zidirea bisericii profețită de Sfîntul Ioanichie, și a trimis oameni să vadă cum se află locașul Hriso-valantului; și, văzînd așezarea locului, buna întocmire a văzduhului, minunata petrecere a fecioarelor și altele asemenea, s-au întors la stăpîna lor, povestind lucrurile cele preaaalese ale mînăstirii, dar mai ales că era după dorința ei, la loc liniștit și bineplăcut. Ea, cum a auzit acestea, s-a bucurat și a împărțit săracilor cele ce avea, nu numai haine și scumpe podoabe, ci și multe lucruri neprețuite, pe care le moștenise de la părinți și pe care le dăruise din belșug împărăteasa.

Apoi, eliberînd pe slugile și pe boierii ei, s-a apropiat cu osîrdie de zisa mînăstire. Ea și-a tăiat părul capului, care era ca niște fir de aur galben și frumos, cu care împreună a lepădat toată deșertăciunea cea lumească, tot cugetul pămîntesc, și s-a îmbrăcat cu rasă de păr, ea care era gingașă de bun neam și preafrumoasă, și a ridicat cu osîrdie jugul cel ușor, cel bun și dulce al lui Hristos. Ea se supunea tuturor surorilor cu minunată smerenie, slujind cu osîrdie și fără pregetare la toate treburile mînăstirii, și fără nici o împotrivă cuvîntare neînțeleaptă. Ea nicidecum nu socotea mărirea neamului său, ci făcea slujbele cele mai proaste fără cîrtire. Avea în față multă veselie și în suflet umilință și bucurie; iar egumena, ca o îmbunătățită ce era și iscusită în duhovniceștile nevoințe, o sfîtuia și o îndemna totdeauna le cele bune.

Deci, mai înainte de toate, avea tănuț darul lui Dumnezeu, care o acoperea și o învăța cele folositoare și fără de care omul nu poate săvârși nici un bine, după cum Înșuși Domnul a zis: *Fără de Mine nu puteți să faceți nimic! și cel ce petrece întru Mine și Eu întru dânsul, acesta aduce mult rod...*

Deci, acestea a rodit de-a pururea pomenita Irina, ca un pământ bun și de bună treabă întru Hristos. Ea atât de mult a plăcut lui Dumnezeu și la toate surorile, încît toți se minunau de dînsa. Căci, ca și cum ar fi fost roabă cumpărată cu bani, așa se supunea tuturor cu smerenie și pe nici una n-a smintit și n-a întristat vreodată. De aceea toate o iubeau și o aveau după cuviință întru multă evlavie, care, nu numai la slujbele cele trupești era fără pregetare, ci și la cele duhovnicești și mai mult, nelipsind niciodată de la obșteasca slujbă. La chilie ea citea viețile cuvioșilor celor îmbunătățiți, ca să urmeze petrecerii lor și să învețe pe surori, îndemnîndu-le la isprăvile cele asemenea. Deci, într-o zi, citind viața marelui Arsenie și văzînd cum stătea de multe ori rugîndu-se de seara pînă dimineața, a rîvnit acelei minunate fapte bune și a cerut binecuvîntare de la egumenă să săvîrșească o nevoie ostenitoare ca aceea. Egumena întîi cugeta a nu-i da binecuvîntare, căci se temea ca nu cumva să se îmbolnăvească de multa osteneală a nevoiței; dar pe urmă, văzînd-o că are neasemănată osîrdie la aceasta, i-a dat voie, cunoscînd multa ei smerenie și măsură.

Deci, Sfînta Irina a început această nevoie mai presus de om, neavînd nici un an întreg de cînd venise în mînăstire - căci dumnezeiescul dar a împrumutat-o -, și atât a sporit în această nevoie, încît stătea de multe ori de dimineață pînă seara, avînd mîinile ridicate către cer, și toată noaptea se ruga, și de multe ori de dimineață pînă la apusul soarelui. Altădată stătea toată ziua și toată noaptea nemișcîndu-se din loc, iar egumena și mai mult se minuna. Deci, trecînd trei ani din ziua în care a început o nevoie ca aceasta și văzînd-o diavolul, urîtorul binelui, s-a scîrbit prea mult și s-a amărît; deci, se silea s-o prindă pe ea în cursă cu vreo cădere sufletească; dar, ca un neputincios ce era, nu putea, pentru că toate patimile le biruise pururea pomenita. Și atât a supus pe trup duhului, încît începuse să defăime toate cele trupești, desfăta-rea, slava, banii și îmbrăcămîntea, și să le urască cu totul desăvîrșit. Ea nu avea două haine, ci numai una cu care se îmbrăca la Paști. Pe aceea o purta un an, fără a o scoate ca să o spele, ci numai iarăși la Sfintele Paști lua alta nouă, iar pe cea veche o dăruia la vreun sărac.

Desfătarea ei era numai pîine și apă, și o dată pe zi puține verdețuri. Iar slava atât a defăimat-o, încît primea să curețe ieșitorile, și cît de puțin nu socotea mărirea numelui său. Deci, neputînd diavolul s-o biruiască pe ea cu lucrul, ca să săvîrșească vreun păcat, semăna în mîntea ei neghine, aducîndu-i aminte de desfătarea cea de mai înainte, îndemnînd-o la trupești dezmierdări; dar în deșert se muncea neputinciosul, căci ea, ca o cunoscătoare a bîntuirii, mărturisea egumenei aspirarea, și astfel se izbăvea de ispita diavolului, nevoindu-se ca și mai înainte.

Într-o noapte, rugîndu-se lui Dumnezeu după obicei, diavolul s-a închipuit ca un drac negru și slut și o certa de departe, înfricoșînd-o că-i va face rău, slabul și neputinciosul. El îi zicea fericitei Irina, fălindu-se: "Cu mine intri în război, femeie nenorocită și vrăjitoare! Așteaptă puțin ca să cunoști cine sînt eu și atunci vei vedea puterea mea cea mare!" Acestea și multe alte vorbe a zis diavolul, iar ea și-a făcut Sfînta Cruce și îndată cel văzut s-a făcut nevăzut. În cealaltă zi, i-au venit mai cumplite gînduri, tulburînd-o foarte tare. Dușmanul i-a dat atîta război, încît a pus-o într-o mare nedumerire.

De aceea, căzînd la pământ, se ruga cu lacrimi către Domnul, chemînd în ajutor pe Preasfînta Născătoare de Dumnezeu și pe Arhangheliu Mihail și Gavriil, în al căror nume se zidise biserica aceluia sfînt locaș. Ea îi chema în ajutor nu numai pe aceștia, dar și pe toți sfinții, ca s-o izbăvească de diavoleștile bîntuiri și de necuratele aspirări. Deci, se ruga către Dumnezeu, zicînd: "Întru tot Sfîntă Treime, Atotputernică, cu mijlocirea Preasfîntei Născătoare de Dumnezeu și cu solirea arhanghelilor Mihail și Gavriil, a tuturor cereștilor puteri și a tuturor sfinților, ajută roabei Tale și mă izbăvește de bîntuirea diavolului".

Astfel s-a rugat ea multe zile și multe nopți, pînă ce i-a venit de sus o strălucire dumnezeiască, care a umbrat sufletul ei și care a gonit gîndurile cele viclene. Deci, rămînînd nesupărată, mai mult se nevoia și

slujea lui Dumnezeu cu osîrdie. Domnul, văzînd dorul ei cel mare, i-a răsplătit cu bogate daruri, că s-a făcut cu totul vas al alegerii ca marele Pavel și încăperea a Sfîntului Duh, avînd în sufletul ei pe Hristos. Ea nu mai trăia după trup, ci după duh, trăind Hristos într-însa, făcîndu-se toată luminată, sau mai bine zis luminătoare. A povățuit multe suflete către lumina adevărului, aducînd la Dumnezeu pe cei vrednici de El. Că se făcuse vestită la toți, dar mai ales femeilor și fecioarelor care alergau la dînsa în fiecare zi. Ea le învăța cu atîta plăcere și dulceață, încît multe s-au lepădat de lume și au venit în acea sfințită mînăstire. De atunci nici diavolii n-au mai îndrăznit a se apropia, ci fugeau de dînsa, fiind goniți ca de foc.

În vremea aceea se îmbolnăviseră egumena și se adunaseră toate la chilia ei și plîngeau, căci cunoșteau că îi venise sfîrșitul. Deci, fiind ea îmbunătățită, toate maicile se întristau de pierderea ei, dar mai mult decît celelalte se tînguiau și plîngea smerita cugetătoare Irina și toate plîngeau nemîngîiate. Bolnava a zis către dînsa cu blîndețe: "Nu vă întristați pentru mine, că aveți bună egumenă, mai vrednică decît mine și mai pricepută, pe sora noastră, Irina; acesteia să vă supuneți din tot sufletul. Este fiica luminii, mielușeaua lui Hristos, vasul Sfîntului Duh și cu hotărîre să nu faceți altă proestoasă". Poruncind aceasta în ceasul din urmă, a zis către Stăpînul Hristos: "Slavă, Doamne, milei Tale!" și și-a dat sufletul în mîinile sfinților îngeri care stăteau de față.

Cuvioasa Irina nu era acolo cînd egumena a zis despre dînsa acele cuvinte. Dar nici monahiile nu i-au spus nimic, ca să nu fugă ca o smerită cugetătoare și fără slavă deșartă, că toate îi știau buna socoteală și multa smerenie. După ce au îngropat pe egumenă cum se cuvenea, s-au adunat toate în biserică și s-au rugat să le lumineze Domnul, să aleagă pe cea care îi va plăcea împărăției Sale. După rugăciune, cele mai bătrîne au poruncit să meargă toate la patriarh, ca el să hotărască pe care i-o va lumina Domnul.

Pe atunci era patriarh Sfîntul Metodie Mărturisitorul, care suferise multe chinuri de la luptătorii de icoane pentru dreapta credință și purta pe sfințitul său trup rănile Domnului; care făcea minuni, că avea Duh Sfînt și cunoștea cele viitoare. Deci, cînd celelalte surori au voit să se ducă, Irina nu voia să le urmeze, punînd fel de fel de pricini și de împiedicări; dar ele au luat-o cu sila. Ajungînd la patriarh și închinîndu-se, le-a întreat: "Pe care din toate ați ales să fie egumenă?" Ele au răspuns: "Pe nici una, stăpîne sfințe; ci nădăjduim întîi la Dumnezeu, și al doilea la prea sfinția ta, care ai Duh Sfînt, să hotărâști pe care te va lumina darul Lui". Purtătorul de Dumnezeu le-a zis: "Eu știu că toate doriți și voiți pe cinstita și încuviințata Irina; deci, aveți socoteală bună și plăcută înaintea lui Dumnezeu. Fie slavă Domnului, Care mi-a arătat faptele cele îmbunătățite ale roabei Sale".

Ele, auzind acelea, s-au minunat și i s-au închinat, zicîndu-i: "Cu adevărat, Dumnezeu locuiește în fericitul suflet al preasfinției tale, care te luminează și-ți arată cele ascunse!" Atunci sfîntul s-a sculat îndată de pe scaun, a luat cădelnița și, binecuvîntînd pe Domnul cu cuviincioasă cîntare de laudă, a hirotosit pe Irina diaconița a bisericii celei mari, știind prin Duhul Sfînt că era curată și fără prihană; și apoi a așezat-o și egumenă. Deci, învățînd-o cum să umble, cum să se poarte și cum să povățuiască pe surori la pășunea mîntuirii, a liberat în pace pe Irina și pe celelalte surori. Ele au plecat bucurîndu-se, iar Irina plîngea, socotind, pentru marea ei smerenie, că a luat vrednicia cu nevrednicie. Celelalte se minunau și o mîngîiau, zicînd: "Stăpînă, nu te întrista pentru această stăpînire, că noi nu vom ieși din ascultarea ta niciodată, și-ți vom ajuta după Dumnezeu, cît vom putea".

După ce au ajuns la mînăstire, au mulțumit Domnului și s-au ospătat, apoi au dus-o la chiliile egumenei bucurîndu-se. Ea a încuiat ușa plîngînd, și, căzînd la pămînt, se ruga cu lacrimi și zicea: "Stăpîne Doamne, Iisuse Hristoase, Păstorul cel bun, ușa oilor, Povățuitorul și Învățătorul nostru, ajută mie, roabei Tale, și acestei mici turme a Ta, și ne izbăvește de răpirea lupului cel gîndit, că știi neputința noastră. Noi nu avem putere de la noi să săvîrșim bunătatea, fără darul și ajutorul Tău".

Ea s-a rugat multă vreme către Domnul. Apoi a întors cuvîntul către sine, zicînd: "Smerită Irino, cunoști oare sarcina pe care a pus-o Hristos pe umerii tăi? Ție ți s-au încredințat suflete, pentru care Dumnezeu S-a întrupat și S-a făcut om și Și-a vărsat preacuratul și preascumpul Său Sînge. Deci, dacă are

să dea fiecare răspuns și pentru un cuvânt deșert și vătămător de suflet, lui Dumnezeu Cuvîntul, în ziua judecării, cîte chinuri vei lua tu, care ai luat grija și purtarea de grijă a atîtor suflete, de se va chinui vreun suflet din neluarea ta aminte, Căruia nu-i este vrednică toată lumea, precum a zis Domnul. Deci, priveghează, postește, roagă-te și ia aminte de astăzi mai mult, să nu se facă greșeala ta pricină de pierzare a vreunei surori. Căci se va împlini cuvîntul care zice: *Că, dacă orb pe orb se vor povățui, amîndoi cad în groapă*".

Deci, ea se nevoia mult, postind și rugîndu-se multe zile. Apoi, făcea atîtea plecări de genunchi, încît de multe ori petrecea toată noaptea, nedînd trupului nici cît de puțină odihnă, ca Domnul să se milostivească spre multele ei ostenele și să-i dea pricepere să cîrmuiască păstoria cu plăcerea lui Dumnezeu. Astfel Domnul o înțelepțea după dorința ei, cîrmuia pe surori preaminunat și le învăța cu atîta înțelepciune, încît covîrșea la vorbă pe dascăli și pe ritori. Spre încredințarea acestui lucru, ascultați cîteva porunci și dojeniri ce le spunea.

"O, surori în Hristos și cinstite afierosiri ale lui Dumnezeu, știți bine că nu era cu cuviință și cu cale să vă învăț eu, nevrednica și necărturărița. Dar, fiindcă judecățile lui Dumnezeu sînt neîncercate și neînțelese, darul Lui a rînduit să fiu egumenă, eu, proasta roabă a voastră; deci, vă rog să vă supuneți mie și să ascultați cu-vintele smereniei mele. Căci, dacă nu vom păzi legile și rînduiriile acestui chip care îl purtăm și nu vom face cîte am făgăduit înaintea lui Dumnezeu și a îngerilor, nimic nu ne folosim; precum și credința fără de fapte este moartă, după cum am auzit.

Domnul S-a făgăduit să ne dea, pentru puțină osteneală vremelnică, pe care vom răbda-o aici, împărăția cerurilor și viață fără de sfîrșit, desfătare nestricăcioasă și bucurie veșnică. Căci Lui am crezut, precum se cuvenea, și am lăsat pe cele înveselitoare ale lumii, ca pe niște lucruri mincinoase și vremelnice, ca să moștenim pe cele adevărate și veșnice. Deci, dacă nu vom păzi poruncile Domnului, apoi și pe cele vremelnice le-am pierdut și de cele veșnice ne lipsim, ca fecioarele cele nebune, ca niște nebune și netrebnice!

Deci, fiindcă sufletul nu se poate împărți în două părți, adică să avem desfătare și înfrînare, cugetare și smerenie, nici celelalte fapte bune nu le cîștigăm, dacă nu vom lăsa și vom urî cu totul greșelile cele potrivnice, pe care să ne ostenim a le goni din sufletul nostru, asemenea și toată pofta lumească, ca să fie și cele dinlăuntru ale noastre, ca și cele din afară. Căci faptele bune ale sufletului sînt cinstite mai înfîi, decît cele trupești. Postirea și privegherea și alte rele pătămiri ale trupului nu ne folosesc la nimic dacă vor lipsi faptele bune ale duhului, adică smerita cugetare, întreaga înțelepciune, dragostea, îndelunga-răbdare, milostenia către săraci și alte asemenea lucruri bune și plăcute lui Dumnezeu; iar după acestea să ne ostenim la faptele bune cele trupești și să postim după putere".

Acestea și altele asemenea le zicea preaînțeleapta, învățînd de multe ori cu milostivire de maică pe duhovniceștile sale fiice, care primeau cu osîrdie cuvîntul și sfatul preaminunat. Cuvioasa, văzînd că făcea rod mult în sufletele lor cu sfătuirile sale, se bucura și mulțimea Domnului, pe care Îl iubea din tot sufletul ei. Deci, avînd credință către Hristos, fără vicleșug, și către surori dragoste mai presus de măsură, a îndrăznit de a cerut un dar mare și mai presus de fire, adică s-o învrednicească darului de a vedea mai înainte și a cunoaște cu adevărităre greșelile cele ascunse ale tuturor sursorilor. Aceasta nu pentru lauda omenească, ci ca să le îndrepteze și să nu se chinuiască.

De aceea și Domnul, văzînd că scopul ei era bun, a ascultat-o și i-a trimis din cer un înger purtător de lumină, care a venit la dînsa în haine albe, fulgerînd. Cînd l-a văzut, nu s-a tulburat, nici nu s-a înfricoșat deloc de preaslăvirea chipului, ci mai vîrtos s-a bucurat. Iar îngerul a întîmpinat-o, zicînd: "Bucură-te, roaba Domnului preacredincioasă și adevărată. Domnul m-a trimis spre slujba ta, după cererea ce i-ai făcut, pentru cei ce vor a se mîntui prin tine. Mi-a poruncit să stau lîngă tine totdeauna și să-ți descopăr luminos cele ascunse în fiecare zi". Zicînd acestea, îngerul s-a făcut nevăzut; iar cuvioasa a căzut la pămînt, mulțumind Domnului cu veselie. De atunci îngerul n-a lipsit de la dînsa, ci i se arăta în fiecare zi,

- o, îndrăznire minunată a cuvioasei către Domnul, vorbind ca un prieten cu prietenul său. El îi descoperea lucrurile cele ascunse ale fiecăruia, nu numai ale acelor călugărițe, ci și ale celorlalți oameni care veneau s-o vadă și să audă cuvintele ei cele de aur.

Deci, dacă ar fi văzut pe cineva că a făcut vreun lucru nele-giuit, îl învăța și îi spunea despre munca cea veșnică, în care se osîndesc cei nepocăiți și mai vîrtos cîți cad în cutare păcat, sau femeie, sau monahie, spunînd astfel păcatul în care era căzut cel ce vorbea cu dînsa. Dar nu muștra pe om la arătare, ca să nu-l rușineze către ceilalți, ci în mod iscusit îl aducea la pocăință. Se ruga de seara pînă la vremea Utreniei și după Utrenie dormea puțin pînă în zori. Apoi se ducea în biserică și chema pe surori una cîte una la mărturisire. Cînd se întîmpla vreo una de nu mărturisea păcatul său, i-l spunea cuvioasa cum o sfîtuia îngerul mai înainte. De aceea, toate i se cucureau ca unei sfinte și mai presus de om. Deci, a ieșit vestea despre ea în toată cetatea, și fiecare alerga să vadă fața ei cea cinstită și vrednică de cucernicie.

Acolo se adunau în fiecare zi boieri, funcționari, femei, fecioa-re, tineri și bătrîni, și îi învăța preaînțeleapta cu atîta pricepere și umilință, încît se pocăiau de păcatele lor și se mîntuiau; și așa pretutindeni se auzea numele minunatei Irina. Ea nu lipsea niciodată de la rugăciune și mulțumire către Domnul. Odată, diavoli s-au supărat asupra ei și într-o noapte s-au adunat în chilia ei, unde se ruga stînd drept, cu mîinile ridicate în sus. Ei strigau cu glas tulburat și urît, încercînd prea viclenii s-o oprească de la rugăciune, dar n-au putut.

Unul din ei, mai obraznic decît ceilalți, s-a dus mai aproape și-și bătea joc de dînsa ca o maimuță, zicînd: "Irina de lemn, pe care te țin picioare de lemn, pînă cînd vei necăji neamul nostru? Pînă cînd ne vei arde cu rugăciunile tale și ne vei face atîta întristare și răutate?" Asemenea și ceilalți se arătau că se tînguiau de primejdia lor și se băteau. Dar cuvioasa stătea fără de frică la locul său și nu se clinea deloc.

Atunci acel nerușinos diavol a aprins lumînare din candelă și i-a ars acoperămîntul sfintei și culionul, apoi, ajungînd focul pînă jos, i-a ars nu numai hainele, ci și multe părți ale trupului ei, adică umerii, pieptul și spinarea. Și cîte puțin ar fi ars tot trupul ei, dacă nu ar fi alergat o soră, care se întîmplase de se ruga și ea aseme-ne în chilia sa. Acea, cum a simțit miros de carne și de haine, a alergat la chilia sfintei și a văzut-o arzînd, și din locul său nu se clinea, ci stătea nemișcată ca un stîlp.

Deci, a stins îndată văpaia și a mișcat pe sfînta puțin, care, tîrziu pogorînd mîinile, a zis: "De ce mi-ai pricinuit atîta răutate, fiica mea, și m-ai lipsit de atîtea bunătăți? Nu mi se cade cele ale oamenilor, ci cele ale lui Dumnezeu. Pînă în ceasul acesta stătea înaintea mea un sfînt înger și-mi împletea o cunună din tot felul de flori, atît de mirositoare și minunate, încît unele niciodată nu s-au arătat ca acestea, și cînd își întindea mîna ca să pună pe capul meu cununa cea de mult preț și frumoasă, ai venit tu și ai purtat grijă de mine cu socoteală bună; însă mai rea decît socoteala cea rea, pentru care văzîndu-te îngerul a fugit și mi-a dat această întristare și pagubă neasemănată".

Auzind ea aceasta, a plîns, și cum desprindea bucățile de haine, care erau jumătate arse și lipite de carnea ei, ieșea atîta miros, încît covîrșea toate mirurile și aromatele cele scumpe. Mirosul acela a umplut toată biserica și toți cîți au mirosit se minunau. Dar, deoarece cuvioasa nu mai avea altă haină, ucenița i-a adus una cu care a îmbrăcat-o. După cîteva zile, Doctorul sufle-telor și al trupurilor i-a vindecat rănile ce i se făcuseră, crescîndu-i și darul proorociei.

Venind odată un famen al surorii sale, care era femeia chesa-rului Vardei, l-a chemat sfînta în taină și i-a zis: "Chirile, spune surorii mele să-și gătească lucrurile; pentru că în curînd îi va muri bărbatul, de bîntuirea împăratului Mihail, iar după cîtva timp și împăratul va fi bîntuit de alții; ca astfel să-și piardă viața și împă-răția pe dreptate, pentru necuviincioasele lui fapte. Să vă păziți însă de a spune aceasta cuiva și nici cineva din rudeniile noastre să nu îndrăznească a se împotrivi împăratului ce va să fie și să nu-l oprească cît de puțin, căci, deși este pricinuitoare de ucideri, Dumnezeu l-a iubit ca pe un dreptcredincios și a binevoit întru el. Drept aceea, nu se va folosi vrăjmașul de dînsul.

Auzind aceasta sora cuvioasei, s-a biruit de dragostea bărbatului său și i le-a arătat. Dar el, ca un mîndru și nepriceput, n-a înțeles și nici n-a alergat către Domnul cu lacrimi, ca să ceară milă; ci a rămas fără grijă, vrînd numai să știe numele celui ce are să împărătească. De multe ori a trimis vestitori la cuvioasa ca să i-l arate, dar nu a voit, pînă ce l-a ucis oastea după cîteva zile. Asemenea și împăratul Mihail, fiind tăiat, și-a lepădat viața. După el a împărățit Vasile Machedon. Acestea ajung spre a arăta darul cel prorocesc al Cuvioasei Irina. Deci, să venim la celelalte minuni ale ei.

O femeie frumoasă și de neam bun din cetatea cuvioasei, adică din Capadochia, era logodită cu un bărbat; dar, schimbîndu-și scopul, nu l-a mai voit și, ca să nu o mai supere gîndul, a fugit de acolo și s-a călugărit în mînăstirea sfintei. Diavolul i-a zavistuit și i-a înfierbîntat logodnicul cu multă dragoste spre dînsa; dar, neputînd s-o scoată din mînăstire, s-a îmbrăcat cu atît de rea dragoste, încît, ascultînd un fermecător, slujitor preaicusit al diavolului, i-a făgăduit mulți bani dacă prin farmece va aduce pe acea femeie la voia lui, ca să-l ia de bărbat.

Deci, fermecătorul făcîndu-și meșteșugul în Capadochia, femeia și-a ieșit din minte și înconjura toată mînăstirea răcînd și strigînd numele logodnicului său. Ea se jura cu înfricoșate jurăminte că, dacă nu-i vor deschide ușa să se ducă să-l afle, se va sugruma. Auzind Cuvioasa Irina aceasta, plîngea și, bătîndu-se peste obraz, zicea: "Vai mie, ticăloasa, pentru că din negrija păstorilor, răpesc lupii oile! Dar în deșert te ostenești, vicleanule diavol, că Hristos nu te va lăsa să înghiți pe mielușeaua Lui". Atunci a adunat toată obștea și, învățîndu-le să se păzească mai dinainte de viclășugul diavolului, le-a sfătuit să postească toată săptămîna, rugîndu-se către Dumnezeu pentru acea soră, și toate să facă cîte o mie de metanii pe zi. Astfel se ruga fiecare în chilia sa.

A treia zi, sfînta vede acolo unde se ruga la miezul nopții, pe marele Vasile, care îi zice: "Pentru ce ne prihănești, Irino? Oare fiindcă lăsam de se fac în patria noastră urîciuni și necuviințe? Cînd se va lumina de ziuă, să iei pe ucenița ta cea bolnavă și să o duci la biserica Vlaherna. Acolo va veni să o vindece Maica Stăpînului nostru Hristos, care are putere!" Zicînd sfînta aceasta, s-a făcut nevăzut. Luînd sfînta pe aceea ce pătimea, împreună cu alte două surori mai alese și, ducîndu-se la numita biserică a Vlahernei, s-au rugat toată ziua cu lacrimi. Iar la miezul nopții au adormit de osteneală. Sfînta a văzut în vis popor mult, care bătea drumurile cu haine aurite și luminoase, stropind flori mirositoare și tămîind. Deci, sfînta i-a întreat pe ei pentru ce fac acea pregătire. Iar ei au zis: "Vine Maica lui Dumnezeu; deci, pregătește-te a i te închina". Atunci a venit și împărăteasa tuturor, urmîndu-i mulțime nenumărată de purtători de lumină, iar dumnezeiasca și cinstita ei față scotea atîta strălucire, încît omul nu putea să o vadă.

După ce Stăpîna a văzut pe toți bolnavii, a venit și la ucenița Irinei. Atunci ea, înfricoșată și cutremurată, a căzut la curatele picioare ale Preasfintei Stăpîne și a auzit cum a strigat Preasfînta Născătoare de Dumnezeu pe marele Vasile, și l-a întreat de Irina, ce-i trebuie; iar el a spus toată pricina precum este mai sus. Atunci Stăpîna iarăși a zis: "Chemați pe Anastasia!" Cînd a venit, a zis către dînsa: "Duceți-vă cu Vasile în Cezareea, cercetați cu sîrgu-ință, ca să vindecați această fiică, că Fiul și Dumnezeul meu vouă v-a dăruit darul acesta". Atunci Anastasia și cu Vasile, închinîndu-se Născătoarei de Dumnezeu, s-au dus să săvîrșească cele poruncite. Apoi s-a făcut un glas către Cuvioasa Irina, zicîndu-i: "Du-te la mînăstirea ta, și acolo se va vindeca!"

Deșteptîndu-se, a spus vedenia celorlalte, și apoi au plecat bucurîndu-se. Era Vineri și la ceasul Vecerniei s-au adunat toate în biserică. Spunîndu-le cuvioasa vedenia sa, a poruncit ca toate să ridice mîinile și ochii spre cer și cu lacrimi să grăiască din toată inima: "Doamne miluiește". Deci, după cîtva timp, cînd s-a udat toată fața bisericii de lacrimi, s-a arătat în văzduh, - o, minunile Tale, Hristoase, Împărate Atotputernice - marea Muceniță Anastasia și marele Vasile. Atunci s-a auzit un glas, zicînd: "Irino, întinde mîinile tale și primește acestea, și nu ne mai prihăni pe nedreptate".

Sfînta, întinzînd sfintele sale mîini, a primit din văzduh o legătură care cîntărea trei litre. Dezlegînd-o a aflat într-însa fel de fel de farmece și lucruri rele, ață, păr, plumb, noduri și multe lucruri diavolești. Erau

mai ales doi idoli mici de plumb, unul în asemănarea bărbatului, iar celălalt în al monahiei, și astfel erau lipiți unul de altul, ca și cum păcătuiau. Monahiile s-au minunat și au petrecut toată noaptea mulțumind împărătesei celei Atotputernice. De dimineață sfânta a trimis la Vlaherna două monahii, împreună cu ceea ce pătimea și împreună cu lucrurile cele rele care s-au zis mai sus, adică, cu untdelemn și cu prescuri ca preotul să slujească Sfânta Liturghie.

După Sfânta Liturghie a miruit pe bolnavă cu unt-de-lemn din candelă, apoi a pus farmecele pe jăratec, care, arzând, s-au dezlegat și nevăzutele legături ale monahiei, și așa și-a venit în minte, slăvind pe Dumnezeu, Care a izbăvit-o. Când idolii s-au topit desăvârșit, ieșeau niște glasuri foarte mari de pe jăratec, precum răcnesc porcii când îi înjunghie; iar cei de afară, văzând și auzind acestea, au fugit cutremurați, slăvind pe Dumnezeu, Care face niște lucruri slăvite ca acestea. După aceasta, monahiile s-au întors în mânăstire, povestind către celelalte și aceste minuni de pe urmă.

Când smerita cugetătoare Irina vedea pe alții că i se cuce-reau ei pentru sfintele sale fapte, atît se osîndea pe sine, încît nu lipseau niciodată lacrimile din ochii ei, dar mai ales la Sfânta Liturghie, cînd preotul aducea jertfa cea fără de sînge. Socotind ea, cum că Dumnezeu, Cel nevăzut și fără de moarte, a primit a se face om și a se răstigni pentru dragostea noastră și a pregătit aceste dumnezeiești Taine ca să ne împărtășim cu Dînsul, atît se umplea de bucurie, încît nu putea să-și țină plînsul; deci, își acoperea fața ca să nu o vadă celelalte și plîngea, ca și cum ar fi fost un tîlhar sau un făcător de rele, care a făcut toate nelegiuirile.

Ea petrecea nevoindu-se ca și mai înainte și de multe ori se ruga o zi și o noapte necurmat, altădată două, trei zile și chiar o săptămînă întregă. Cînd ea voia să-și lase mîinile în jos nu putea, că, de mult ce le ținea în sus, se înțepeneau din umeri și din coate; de aceea chema pe cîte o soră de-i ajuta; și, cînd le cobora, încheieturile trosneau atît de tare, încît sunetul se auzea de departe. În Sfîntul și Marele Post dînsa nu mîncea pîine, nici altă mîncare pînă la Sfintele Paști, decît numai puține verdețuri și acelea o dată pe săptămînă și bea puțină apă. De aceea, de multa ei înfrînare, rămăsese numai pielea și oasele. La stăpîneștile praznice priveghea toată noaptea și nu dormea nicidecum, ci numai se ruga și cînta. Ea de multe ori ieșea în ogradă la miezul nopții și acolo se ruga cu multă umilință, că, văzînd stelele, frumusețea cerului și mărirea lui, se bucura, slăvind pe Ziditorul, Care le-a făcut cu atîta înțelepciune.

După dumnezeiasca rînduială, ca să nu rămînă nemărturisită o minune mare, care de multe ori se făcea în ogradă, s-a întîmplat că o soră a ieșit încetinel într-o noapte din chilia sa și a văzut pe sfînta că se ruga, fără însă a i se atinge picioarele de pămînt, ci stătea în văzduh înălțată ca la doi coți; iar lîngă dînsa doi chipa-roși foarte înalți, care își plecau vîrfurile către ea și stăteau așa - o, preaslăvită minune -, cîta vreme se ruga sfînta!

După ce își săvîrșea rugăciunea, se ducea la amîndoi și, atingîndu-se de vîrfurile lor, îi binecuvînta cruciș, și atunci ei, înălțîndu-se, iarăși se întorceau la starea lor. Văzînd monahia o minunată vedenie ca aceasta, s-a înfricoșat și tremura, socotind nălucire cele văzute, de vreme ce trecuseră trei ceasuri de cînd o văzuse. De aceea, ca să se încredințeze, a alergat la chilia sfîntei și, văzînd că este adevărat, s-a încredințat că n-a văzut nălucire, ci adevărată minune; însă atunci s-a temut, dar nimănui n-a arătat.

După cîteva zile, monahiile au văzut în vîrfurile acelor chiparoși două basmale spînzurate, pe care, spre slava lui Dumnezeu, fericita Irina le spînzurase, fiindcă de multe ori își plecau vîrfurile, închinîndu-i-se. Deci, se întrebau una pe alta, cînd și cum a putut ea să se suie la atîta înălțime ca să lege basmalele acolo. Atunci monahia care a văzut minunea a povestit celorlalte, care s-au înfricoșat și au lăcrimat de bucuria lor, și au certat-o că nu le-a deșteptat și pe dînsese să vadă o minune ca aceea. Sfînta, înștiințîndu-se că numita monahie a descoperit-o, s-a tulburat și a canonisit-o, zicînd: "Dacă m-ai fi văzut păcătînd ca un om, ai fi arătat și păcatul meu?" Atunci ea a căzut înfricoșată la pămînt, cerînd iertare. Iar sfînta a zis cu grea certare către dînsa și către celelalte, ca să nu mai îndrăznească altădată vreuna din ele să arate cuiva

vreo minune, câtă vreme va trăi sfînta în această lume. Deci, ea săvîrșind multe asemenea semne, nimeni nu le arăta, temîndu-se de certare.

În prima zi a lunii ianuarie, dînsa avea obicei să prăznuiască pe marele Vasile, pentru că îl avea pe el spre mare evlavie, ca pe unul ce era dintr-o patrie cu ea. Într-aceia zi, la a patra strajă a nopții, a venit un glas nevăzut, zicînd către sfînta: "Primește pe corăbierul care îți aduce astăzi poame și, bucurîndu-te, mănîncă-le, că sufletul tău se va veseli!" Deci, cînd cînta Utrenia, a trimis două monahii, zicînd: "Duceți-vă la poartă și băgați înăuntru pe corăbierul care se află afară". Deci, venind omul acela la cuvioasa, s-au închinat unul altuia și, rugîndu-se, au stat. Apoi l-a întrebat cum a venit acolo și el a zis către dînsa: "Doamna mea, eu sînt corăbier din insula Patmosului și am plecat cu corabia să vin aici în Constantinopol pentru oarecare trebuință a mea.

Ajungînd lîngă marginea insulei noastre, am văzut la pămînt om bătrîn și frumos, cu chip dumnezeiesc; acela ne-a strigat să-l așteptăm, dar noi, neputînd sta, fiind străini și aproape de pămînt și vîntul fiind bun, am plecat. De aceea omul acela a strigat și mai tare, poruncind să stea corabia. Atunci îndată, o, minune! Corabia a stat pînă ce bătrînul acela a venit, umblînd peste valuri și ajungînd la corabie, a scos trei mere din sînul său și mi le-a dat mie, zicîndu-mi: "Cum vei ajunge în cetatea împărătească, să le dai patriarhului și spune-i că ți le-a trimis din Rai Atotbunul Dumnezeu și robul Lui, Ioan!"

Apoi, scoțînd alte trei mere din sîn, asemenea mi-a zis: "Acestea să le dai egumenei Hrisovalantului, cea cu numele Irina, și spune-i ei: "Mănîncă din acestea, pe care sufletul tău le-a poftit, că acum vin din rai și ți le-am adus!" Așa zicînd, a binecuvîntat pe Dumnezeu și pe mine, și îndată corabia a plecat, iar el s-a făcut nevăzut. Deci, am luat cele trei mere și le-am dat patriarhului, iar pe acestea le-am adus sfinției tale". Acestea auzindu-le cuvioasa, a lăcrimat cu bucurie și multe mulțumiri a dat Sfîntului Ioan, iubitul ucenic și apostol al lui Hristos.

Atunci corăbierul a scos merele dintr-o basma de mătase țesută cu aur, și care le avea păzite cu cinste ca pe niște lucruri dumnezeiești, și i le-a dat cuvioasei cu multă evlavie. Merele acestea covîrșeau merele cele pămîntești și vremelnice prin aceste daruri; adică cu podoaba sau frumusețea, cu mirosul și cu mărimea, încît era vedere de mirare. Acesta nu este lucru necrezut, pentru că erau din Rai. Deci, corăbierul acela, luînd binecuvîntare și iertare de la sfînta, s-a dus. Iar ea a postit o săptămînă, mulțumind Domnului de darul ce i l-a trimis. Apoi, întru slava Lui, a început a mîncă dintr-un măr, în fiecare zi cîte o bucățică, fără a gusta pîine, verdețuri sau orice altă mîncare, nici măcar apă nu bea, pînă la patruzeci de zile.

Atîta miros ieșea din gura ei în vremea cînd mîncă, încît se umpleau de miros toate surorile și întreaga mînăstire, ca și cum ar fi făcut în fiecare zi miruri și arome de mult preț; deci, tot văzduhul se umplea de această minunată veselie a Raiului. După aceasta, cînd a venit Sfînta și Marea Joi, a poruncit tuturor surorilor să se împărtășească cu dumnezeieștile Taine, iar după împărtășire a tăiat al doilea măr în bucăți și a dat fiecareia cîte o bucățică de au mîncat, însă ele nu știau ce este, numai mirosul și dulceața o simțeau în gură și se minunau; deci, simțeau mai ales în sufletul lor cînd mîncău, multă veselie și bucurie. Pe celălalt măr l-a păstrat cu pază și multă cinste, și în fiecare zi îl mirosea spre îndulcirea și veselia sufletului ei.

După multe alte minuni ce a făcut această cuvioasă, a scos de la moarte nedreaptă pe o rudenie a sa, care, fiind pîrîtă la împă-rat de niște oameni răi, a fost închisă și hotărîtă spre moarte. Atunci cuvioasa, arătîndu-se împăratului în vis, l-a îngrozit pe el, că de nu va elibera pe cel închis și hotărît spre moarte fără de vină, va porni spre izbîndă asupra lui pe Împăratul ceresc. Deci, arătîndu-se mai întîi în vis, apoi și la arătare, l-a făcut de l-a eliberat. Voind el să intre în mănăstire și să vadă pe cuvioasa, a fost oprit de dînsa prin scrisoare, pentru multa ei smerenie.

Un om oarecare, prieten al ei și cunoscut bun, cucernic și iubitor de Hristos, cu numele Hristofor, venea de multe ori în mănăstire, unde ea îl primea cu dragoste și vorbeau împreună, știind că era îmbunătățit. Venind într-o zi și vorbind multă vreme, când voia să meargă, i-a făcut metanie după obicei, cerându-și iertare, dar sfânta i-a zis lui: "Mergi, fiule, Domnul să odihnească sufletul tău cu dreptii". Acestea auzindu-le el, a rămas înmărmurit și întristat, căci, ca un înțelept ce era, a înțeles că nu zicea sfânta acestea fără de vreo înțelegere. Ea, văzându-l tulburat, s-a prefăcut că mintea ei era îndreptată la altceva când a grăit acestea, apoi mîngîindu-l din destul, l-a trimis la casa sa; deci, el s-a dus fără să aibă cît de puțin vreun semn de boală. Ajungînd la casa sa, a mîncat bine, și în vremea Vecerniei a căzut jos și și-a dat sufletul fără de veste. Aceasta nimeni altul nu o știa, decît numai Sfînta Irina, că pentru aceasta îi zisese lui cuvintele cele mai dinainte.

Deci, una dintre surori, care se întîmplase acolo cînd cuvioa-sa grăise aceste cuvinte, o ținea de rău, zicînd: "Pentru ce, doamna mea, ai zis cuvîntul acela lui Hristofor, de s-a dus întristat?" Sfînta i-a răspuns: "Să nu socotești că am zis așa degeaba și la întîm-plare. Dar pentru că vedeam un tînar strălucit care sta dinapoia lui, țînînd în mînă o seceră ascuțită și pe alți oarecare în jurul lui, numărîndu-i anii pe degete, acela a hotărît că ziua lui cea de pe urmă este ziua de astăzi. De nu crezi, cheamă pe roaba Evtilhia și trimite-o să se ducă în casa lui, să vadă că într-adevăr a murit". Deci, trimițînd-o pe aceea, l-a găsit mort. De aceea toate s-au minunat și au slăvit pe Dumnezeu că le-a învrednicit a avea o învățătoare ca aceea și de atunci luau aminte mai mult la cuvintele ei. Cînd zicea cuiva: "Dumnezeu să-l odihnească", se știa că în acea zi se va sfîrși.

Dar de vreme ce și ea era om, trebuia să-și îndeplinească datoria sa, pe care i-a arătat-o acel înger, zicîndu-i: "Să știi că în anul viitor, în 28 de zile ale acestei luni, după ce vei prăznuți pe marele Mucenic Pantelimon, vei veni să stai înaintea Scaunului dumnezeirii". Atunci era în ziua de 13 iulie și se prăznuia în mînăstirea sfîntei înnoirea hramului arhanghelului, căci în aceeași zi a zidit biserica și a sfințit-o. Deci, în celălalt an, cînd a serbat această prăznuire și a Sfîntului Pantelimon, s-a împărtășit cu dumnezeieștile Taine, postind după rînduială mai întîi o săptămîină. După aceea s-a rugat mult, fără a gusta ceva, ci numai minunatul acel măr, pe care i-l trimisese din Rai iubitul ucenic al Stăpînului Hristos, împreună cu celelalte două - după cum am zis mai sus -, numai pe acela l-a mîncat pentru slava lui Dumnezeu, cînd a cunoscut că i-a venit vremea să se ducă către doritul său Mire. Ea n-a voit să-l mănînce mai înainte, numai ca să-l aibă în această petrecere pe pămînt spre mîngîiere de toate supărările care i s-ar fi întîmplat, ca oricărui om, sau vreo întristare și nemulțumire de la surori.

Cînd i se întîmpla ceva, îl lua în mîinile sale, și de nemăsu-ratul lui miros se pierdea toată întristarea și se prefăcea multa ei întristare și mîhnire în bucurie și veselie. Ea se bucura, aducîndu-și aminte ce fel de îndulcire avea să moștenească în cereasca îm-părăție. Deci, atunci cînd a mîncat acel măr, toată mînăstirea s-a umplut de un miros minunat; iar cuvioasa, după mîncarea acelu măr, a venit întru frică, temîndu-se de moarte și, căutînd spre cer, plîngea. Monahiile, neștiind pricina mîhnirii ei, plîngeau și ele și o întrebau de ce se amărăște.

Dar ea le-a răspuns: "Fiicele mele preaiubite, astăzi mă duc din această lume și nu mă veți mai vedea, pentru că a venit ceasul să mă duc la viața cea veșnică; deci, să puneți egumenă pe ucenica mea, Maria, că Dumnezeu a ales-o și vă va cîrmui cu dumnezeiască plăcere. Să vă sîrguiți a umbla pe calea cea strîmtă și greoaie, ca să aflați lărgime în Rai. Urîți lumea și cele dintr-însa, pentru că toate acestea sînt vremelnice și deșarte. Urîți sufletele voastre, ca să le dobîndiți, după dumnezeiască poruncă. Pe scurt, să nu faceți cît de puțin voia trupului, ci a lui Dumnezeu, pentru că numai Acela poate să vă ajute în ceasul judecării".

Acestea și alte cuvinte folositoare de suflet zicînd ea în cea-sul cel mai de pe urmă, și-a ridicat mîinile și ochii spre cer și se ruga către Domnul, zicînd: "Stăpîne Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu Celui viu, Păstorule cel Bun, care ne-ai izbăvit pe noi cu Preasfîntul și de mult preț Sîngele Tău, în mîinile Tale cele sfînte dau această păstorie. Acoper-o cu acoperămîntul mîini-lor Tale și păzește-o pe

dînsa de supărările și ispitele diavolului, că Tu ești sfințirea și izbăvirea noastră și Ție mulțumire înălțăm și Te preamărim pe Tine totdeauna!"

Astfel rugîndu-se ea, a stat și a început a zîmbi, văzînd pe sfinții îngeri că se bucură. Atunci îndată fața ei a strălucit ca soarele și după aceea îndată și-a închis ochii ca și cum ar fi dormit. Astfel și-a dat Domnului sfințitul ei suflet, trăind o sută și trei ani. Însă cu toate bătrînețile, întru nimic nu se stricase frumusețea ei, ci se arăta ca o tînără frumoasă, sau pentru darul fecioriei, că n-a cunoscut lumea împodobită și preaîncuviințată sau că avea deosebit darul lui Dumnezeu, ca să rămînă pînă în sfîrșit la dînsa cea frumusețe și podoabă a trupului, ca să mărturisească frumusețea sufletului, precum se învrednicise și de alte daruri de la cerescul său Mire.

Deci, s-a făcut de către surori plîns și bocet și toate se tîngu-iau după cuviință de lipsa unei maici ca aceasta, dar nu numai ele ci și întreaga cetate a Constantinopolului s-a adunat, și mai ales femeile și tot neamul de orice vîrstă, toți alergau împreună, cîți au auzit de sfînta ei moarte, ca să sărute spre sfințire sfîntele și cinstitele ei moaște. Acolo s-a adunat atîta mulțime de bărbați și femei, încît nu-i încăpea mînăstirea; de aceea n-au putut s-o îngroape pînă ce nu a înnoptat, și atunci cu sila au săvîrșit cele obișnuite îngropării, după rînduiala Sfîntei Biserici. Deci, Cuvioasa Irina avea miruri preamiroitoare, aromate de mult preț și tămîieri, care le aduseseră arhieriei, după obicei, însă atîta mireasmă ieșea din cinstitele și prealăudatele ei moaște, încît covîrșea cu neasemănare toate aromatele și tămîierile cele pămîntești.

După ce au prohodit-o, au pus-o într-o raclă pregătită mai di-nainte, pînă ce i-au zidit mormînt nou în biserica Sfîntul Teodor, care era lîngă mînăstirea Arhanghelului. Acolo au îngropat-o pe cea asemenea cu mucenicul. Din mormîntul ei ieșea în fiecare zi minunată mireasmă, mărturisind îndrăzniea cuvioasei cea către Domnul. Acel boier și rudenie a sfîntei, pe care îl izbăviseră de la moarte, precum am spus mai sus, aducîndu-și aminte de cea mare facere de bine, prăznuia în fiecare an cu mulțumire și îmbelșugare pomenirea sfîntei. Dar nu numai acesta a dobîndit facere de bine de la Cuvioasa Irina, ci și oricare ar fi chemat-o cu credință, îi împlinea cererile cele de folos.

Pînă astăzi face minuni cu mulți din cei ce au nevoie și mai ales cu cei nedreptățiți, care o cheamă în ajutor. Cuvioasa Irina luminează pe judecători de fac judecată dreaptă și cel nedreptățit își ia dreptate. Asemenea lucrează și cu cei ce au vrajbă și ură între ei și o strică, sfînta cea de un nume cu pacea care covîrșește toată mîntea - Irina zic, cea cu numele înveselitor.

Ea mijlocește cu o negrăită putere dumnezeiască între cîți se află pomenire de rău și ură din lucrarea diavolului și le înmoaie ini-mile lor, le face dragoste și pace, lucrînd împreună dumnezeiescul dar. Acest dar dăruiește Cuvioasa Irina celui ce o cheamă cu evla-vie, ca să împace sminteala, ca să calce pe urătorul binelui și să se mărească Domnul Cel întru tot bun, Căruia I se cuvine cînte și închinăciune, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Tăierea capului Sfîntului Prooroc Ioan Botezătorul (29 august)

Sfîntul Ioan, Înaintemergătorul Mîntuitorului, precum a fost înaintea Domnului său cu nașterea, tot așa i se cădea să fie înainte și cu moartea cea de bună voie a Aceluia pe Care L-a propovăduit pe pămînt, zicînd: *Vine Cel mai tare decît mine, în urma mea...* Astfel a propovăduit venirea Domnului și sufletelor care erau ținute în iad ale sfinților strămoși, căci acum s-a arătat în lume Mesia cel așteptat. Și precum Iisus Domnul Hristos avea să pătimească pentru păcatele oamenilor, tot așa și Mergătorul Său înainte a suferit moarte mucenicească pentru fărădelegea lui Irod.

Deci, aceasta s-a început astfel: Irod, care se numea Antipa, fiul lui Irod cel Mare, care a ucis pe pruncii cei din Betleem, fiind a patra odraslă rea a rădăcinii celei rele, care a stăpînit în Galileea, a luat mai întîi de soție pe fiica lui, Areta, împăratul Arabiei, și a petrecut cu ea multă vreme. Apoi, rîndindu-se de frumusețea Irodiadei, femeia fratelui său, Filip, a luat-o pe ea de soție, învoindu-se astfel la pofta lui necurată. El, după dorința acelei desfrînate, a gonit pe femeia sa cea dintîi după lege și a luat-o pe ea, femeia fratelui său - împotriva legii; căci chiar de ar fi murit fratele lui, tot nu i se cădea s-o ia pe dînsa, fiindcă rămăsese fiica fratelui său cea născută dintr-însa. Legea poruncea ca numai pe femeia fratelui cea rămasă văduvă, s-o ia fratele cel viu, dacă fratele cel mort nu ar fi lăsat după sine fii. Însă sînt cei ce vorbesc cu dovedire, că pe cînd trăia Filip, fratele său, Irod i-a luat pe femeia lui și mare rău i-a făcut, făcîndu-se ca un răpitor desfrînat și amestecător de sînge.

Irod făcînd o fărădelege ca aceasta, n-a suferit Sfîntul Ioan Botezătorul, rîvnitorul Legii lui Dumnezeu, defăimătorul păcatelor omenesci și propovăduitorul pocăinței; ci muștra pe față pe Irod înaintea tuturor, ca pe un desfrînat și răpitor - apucătorul soției fratelui său -, și zicea: *Nu ți se cade ție să ai de soție pe femeia lui Filip, fratele tău.* Irod, nesuferind muștrările, a poruncit să arunce pe Ioan în temniță, legat cu lanțuri. Dar mai ales Irodiada se mînia asupra sfîntului și voia ca îndată să-lucidă; dar nu putea, oprind-o însuși Irod și păzind pe cel legat de femeia care sufla cu ucidere. Irod n-a voit să-l omoare, știind pe Ioan că este bărbat drept și sfînt, și pe care mai înainte îl asculta cu plăcere și luînd aminte la cuvintele lui, multe le făcea bine și se temea să-lucidă. El însă nu se temea așa de Dumnezeu, precum se temea de oameni, fiindcă evanghelistul Matei zice: *Vrînd să-lucidă pe el, se temea de popor, căci îl avea ca pe un prooroc...* Ca poporul să nu se scoale asupra lui și să ridice tulburare, de aceea nu îndrăznea să dea la arătare spre moarte pe proorocul Ioan Botezătorul, cel iubit și cinstit de toți, ci îl chinuia pe dînsul numai prin închisoare, vrînd să închidă gura cea netăcută a muștrătorului său.

Sfîntul Ioan a stat în temniță multă vreme și se adunau la dînsul ucenicii lui, pe care el, învățîndu-i mult la viața cea îmbunătățită și după Legea lui Dumnezeu, îi încredința pe ei despre Mesia, Care venise acum în lume și la Care îi și trimitea pe dînșii, precum se povestește în Evanghelie. Ioan, auzind din închisoare despre lucrurile lui Hristos, a trimis pe doi din ucenicii săi ca să-l întrebe pe el: *Tu ești Cel ce va să fie, sau să așteptăm pe altul?* Nu doar că neștiind de El, a trimis ca să-l întrebe, căci cum nu-L știa pe Acela pe Care el L-a botezat? Cum nu știa el pe Sfîntul Duh pe Care L-a văzut pogorîndu-se peste Iisus și a auzit glasul Tatălui mărturisindu-i, și el însuși i-a mărturisit, arătîndu-l cu degetul și zicînd: *Iată miezul lui Dumnezeu...* Ci ca ucenicii lui să vadă minunile cele preaslăvite pe care le făcea Domnul Hristos și să se încredințeze despre El, că Acela este Cel ce a venit ca să mîntuiască neamul omenesc.

După aceea a sosit ziua în care Irod se obișnuise a săvîrși ziua nașterii sale. El a adunat pe boierii săi, pe voievozi, pe cei mai mari și pe toate căpeteniile Galileei, și le-a făcut un ospăț mare. La acest ospăț, fiica Irodiadei, jucînd și plăcînd lui Irod și celor ce ședeau cu dînsul, a cerut de la dînsul - după povața maicii sale cea rea, - capul Sfîntului Ioan Botezătorul. Deci, ea a cîștigat ce a cerut, căci Irod se jurase ei să-i dea orice va cere, chiar și jumătate din împărăție. Ticălosul, nevrînd să-și calce jurămîntul, nici să mîhnească pe jucătoare și pe nelegiuita ei mamă, a lepădat frica prin care se temea săucidă pe Ioan, și, uitînd sfințenia aceluia, s-a umplut de îndrăzneală spre vărsarea sîngelui cel nevinovat; și, trimițînd îndată pe călău în temniță, a poruncit să-i taie capul lui Ioan și să-l aducă pe tîpsie.

Astfel Mergătorul Înaintea lui Hristos a fost tăiat în temniță, noaptea tîrziu, pentru muștrarea fărădelegii lui Irod cu Irodiada. Sfîntul Evanghelist Marcu povestește că acel ospăț urît s-a numit cină. Că zice: A făcut cină boierilor săi, care s-a prelungit pînă noaptea tîrziu, și după ce s-au îmbătat și s-au desfătat destul prin jucarea fetei celei fără de rușine, atunci s-a săvîrșit cea nedreaptă ucidere. Deci, aducîndu-se pe tîpsie capul Sfîntului Ioan în mijlocul acelu ospăț, picurînd încă sîngele - precum spun unii -, acel cap a grăit aceleași cuvinte muștrătoare: *Nu ți se cade să ai de soție pe femeia lui Filip, fratele tău!* O, ce frică s-a făcut atunci celor ce erau de față la ospățul acela, cînd au văzut capul de om, aducîndu-se pe tîpsie ca o mîncare și, curgînd sîngele, că mișcă încă buzele și grăiește cuvinte!

Jucătoarea, luându-l în mâini, fără temere l-a dus la maică-sa. Irodiada, luându-l, înțepa cu acul limba care mostra fărădelegea lor. Și, batjocorindu-l din destul, nu l-a dat să-l îngroape împreună cu trupul, pentru că se temea să nu învieze când se va lipi capul de trup, și să nu-i certe din nou. Deci, ucenicii lui, luînd în noaptea aceea trupul cel scos din temniță, l-au îngropat în Sevastia; iar capul l-a îngropat Irodiada în curtea sa, în pământ adînc, la un loc ascuns și necinstit. Iar cum a fost luat de acolo, s-a scris pe 24 februarie, cînd se prăznuiește aflarea cinstitudinii lui cap.

După uciderea Sfîntului Ioan Înaintemergătorul, acel ticălos Irod a făcut o altă răutate și mai mare, pentru că a batjocorit pe Domnul nostru Iisus Hristos, în vremea pătimirii Sale cea de bună voie pentru noi, precum grăiește de aceasta Evanghelistul Luca. Irod, cu ostașii săi, ocărînd și batjocorind pe Iisus, L-a îmbrăcat în haină luminoasă și L-a întors la Pilat.

După acestea n-a zăbovit izbîndirea lui Dumnezeu asupra ucigașului de prooroc și a batjocoritorului lui Hristos; pentru că pe de o parte sîngele lui Ioan striga către Dumnezeu asupra lui - precum de demult al lui Abel asupra lui Cain -, iar pe de alta, pe lîngă alte fărădelegi, și batjocora făcută de dînsul Domnului, trăgea asupra lui vrednică pedeapsă de la Dumnezeu, dreptul Judecător.

Deci, nu după multă vreme, s-a lipsit de împărăție și de viață cu Irodiada și cu jucătoarea, pentru că Areta, împăratul Arabiei, voind să-și răzbune pentru necinstea și batjocura care s-a făcut fiicei lui, a adunat putere de oaste și s-a dus asupra lui Irod. Asemenea și Irod, adunîndu-și puterea sa, a ieșit împotriva lui Areta. Deci, fiind război tare din amîndouă părțile, ostașii arabilor au biruit pe ai lui Irod, și i-a biruit cu tăiere mare, cîzînd toată puterea lui Irod, abia scăpînd numai el singur. După aceea a fost lipsit de Cezarul Romei, de stăpînirea tetrarhiei sale și de toate bogățiile. El a fost trimis în surghiun împreună cu desfrînata și cu fiica ei, mai întîi în Lugdunum, cetatea Galiei, apoi de acolo a fost dus la Ilard, cetatea Spaniei.

Acolo s-a sfîrșit în strîmtoare și în rea pătimire, văzînd mai întîi moartea jucătoarei sale fiice care a pierit în acest chip: fiind vreme de iarnă, ea a voit să treacă rîul, care se numea Sicoris, pentru o trebuință oarecare și, mergînd pe gheață, s-a rupt gheața sub dînsa și s-a afundat pînă la grumaz. Dar prin dumnezeiască răzbunare, gheața i-a strîns grumazul foarte tare, încît atîrna cu trupul în apă, iar capul îl avea pe gheață. Ea a stat așa spînzurată, pînă ce gheața cea ascuțită i-a tăiat grumazul. Deci, apa ducînd pe sub gheață stîrvul ei cel necurat, nu s-a aflat; iar capul i-a fost adus lui Irod și Irodiadei, precum odată se adusesse capul Mergătorului Înainte; dar nu tăiat de sabie, ci de gheață. Așa a măsurat judecata cea dreaptă a lui Dumnezeu, jucătoarei care a fost pricinuitoare tăierii cinstitudinii cap al Sfîntului Ioan.

După aceasta și acel nelegiuit ucigaș Irod cu spurcata Irodiada, au pierit cu zgomot; căci se povestește despre dînșii că i-au înghițit pămîntul de vii. Sfîntul Ioan, precum în viața sa, tot așa și după sfîrșit, a fost mergător înaintea lui Hristos, pentru că, apucînd înainte de pogorîrea în iad, a binevestit celor ce erau acolo pe Dumnezeu, cel ce S-a arătat în trup și a veselit pe sfinții strămoși, cu care, după stricarea iadului, scoțîndu-se de acolo, după învierea lui Hristos, s-a învrednicit de multe cununi în cereasca Împărăție; ca un feciorelnic, ca un viețuitor în pustie, ca un învățător și propovăduitor, ca un prooroc, ca un Mergător Înainte, ca un botezător și ca un mucenic. Cu ale cărui sfînte rugăciuni, să ne povățuiască și pe noi la calea adevăratei pocăințe și să ne învrednicească Împărăției cerești, Hristos, Domnul și Dumnezeul nostru, Căruia se cuvine slava împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh în veci. Amin.

Pomenirea Sfinților Părinți Alexandru, Ioan și Pavel, Patriarhii Constantinopolului (30 august)

Sfântul Alexandru a fost protopop și horepiscop pe vremea Sfântului Mitrofan, întâiul Patriarh al Constantinopolului, fiind înfrumusețat cu toate faptele bune. Când s-a adunat în Niceea întâiul Sinod al toată lumea, al Sfinților Părinți, Patriarhul Mitrofan, neputând să se ducă la acel sobor, din pricina bătrâneților și slăbiciunii trupești, a trimis pe acest Alexandru, apărător al dreptei credințe. El, șezând în sobor în locul patriarhului său, s-a luptat mult pentru dreapta credință împotriva răucredinciosului Arie. După săvârșirea Sinodului, Alexandru întorcându-se din Niceea în Constantinopol, îngerul Domnului s-a arătat fericitului Mitrofan, spunându-i că i se apropie sfârșitul și poruncindu-i să-l lase după sine ca patriarh pe Alexandru, zicând: "După zece zile îți vei lua cununa de la Dumnezeu, iar scaunul bisericesc să-l ia, în locul tău, Alexandru, slujitorul tău".

Deci, a venit și dreptcredinciosul împărat, marele Constantin, împreună cu alți părinți, ca să cerceteze pe Sfântul Patriarh Mitrofan care era bolnav și zăcea pe patul morții. Când l-a întrebat pe cine îl va binecuvînta să primească scaunul patriarhiei după mutarea sa, Sfântul Mitrofan a răspuns: "Domnul mi-a descoperit că după mine va lua scaunul patriarhiei Alexandru, împreună slujitorul meu, cel vrednic de adevărata alegere și de darul Duhului Sfânt". Așa s-a și întîmplat.

Ducându-se Sfântul Mitrofan la Domnul, a fost pus ca patri-arh al Constantinopolului, Alexandru. El a păstorit bine turma cea cuvîntătoare a lui Hristos și gonea lupii eretici și elini; pentru că nu numai cu arienii avea mare luptă, dar și cu filosofii. Unii din acești filosofi, îndrăznind, se apropiau de împărat și îl certau, că a lepădat credința cea veche părintească, a lepădat legile romane și grecești și a primit o credință și o lege nouă, care va fi, nu spre întărire, ci spre risipirea împărăției. Ei rugau pe împărat să le poruncească să întrebe de credință pe Alexandru, episcopul lui; deci, împăratul a poruncit să se facă întrebare. Alexandru, arhierul lui Dumnezeu, deși era neînvățat în filosofia elinească, însă, fiind plin de Duhul Sfânt, nu s-a lepădat de întrebare.

Ducându-se mulți filosofi și voind toți să se întrebe cu episcopul creștinesc, arhierul i-a rugat să aleagă pe unul din ei mai înțelept și cuvîntător și să-l pună înaintea sa la întrebare, iar ceilalți să asculte toți. Sfântul le zicea: "Altminteri nu voi putea eu, un singur om, să vă dovedesc la toți, când veți striga și vă veți gîlcevi; de aceea voi, filosofii, să alegeți pe care îl știți că este mai înțelept". Deci, ei au ales unul și l-au pus înaintea arhierului, iar ei singuri s-au gătit la ascultare cu luare aminte.

Începînd, Preasfințitul Patriarh Alexandru a zis către filosof: "În numele Domnului meu Iisus Hristos, îți poruncesc să taci!" și îndată i s-a legat limba filosofului și a rămas mut, neputînd zice nimic.

Văzînd aceasta, adunarea filosofilor s-a înfricoșat și s-a rușinat. Deci, unii din ei au fugit de rușine, iar alții au crezut în Hristos. Filosoful cel amuțit, văzînd prin amenințare rătăcirea sa, iar credința creștinească arătîndu-i-se a fi dreaptă, a căzut la picioarele arhierului și i s-a dezlegat limba din amuțire, și cu mare glas a început a slăvi pe Hristos și s-a botezat împreună cu ceilalți prieteni ai săi. Atunci s-a făcut bucurie împăratului și tuturor cre-dincioșilor, încît Dumnezeu, Care a dăruit atîta putere minunată plăcutului său, se preamărea de toți.

După aceea, Sfântul Alexandru a omorît cu rugăciunea și pe răucredinciosul Arie, pentru că, trecînd cîțiva ani de la Sinodul cel dintîi a toată lumea și fiind chemat la Constantinopol acel eretic, a amăgit cu vicleșug pe dreptcredinciosul împărat Constantin, cînd l-a întrebat de crede astfel, precum Sfinții Părinți au întărit în Sinodul din Niceea. Iar el, avînd în sîn hîrtia ereticeștii sale credințe, lovea cu dreapta pieptul, zicînd: "Așa cred". Ca și cum învoindu-se cu credința cea întărită în Niceea, iar cu gîndul zicea: "Așa cred, precum am scris cu mîna mea, și cum am în sînul meu". Jurîndu-se înaintea împăratului că așa crede, și împăratul neștiind un vicleșug ca acela, a crezut cuvintele lui cele meșteșugite; deci, l-a trimis la Preasfințitul Alexandru, poruncindu-i să primească pe Arie întru împărtășirea bisericească, ca pe un dreptcredincios.

Ziua de Duminică a fost rînduită ca să intre Arie în biserică spre împărtășire. Sfîntul Alexandru se lepăda a-l primi pe el, ca pe un începător de eresuri. Fiind simbătă spre Duminică, în acea noapte arhiereul lui Dumnezeu, Alexandru s-a aruncat la rugăciune înaintea sfîntului prestol și cu lacrimi se ruga lui Dumnezeu ca îndată să-i ia sufletul din trup, ca să nu vadă ziua aceea, în care Arie avea să se apropie și să ia împărtășirea cu Sfintele Taine. Dar Dumnezeu, milostivindu-se spre Biserica Sa, a hotărît să piardă pe Arie de pe pămîntul celor vii.

Sfîntul rugîndu-se astfel lui Dumnezeu, după ce s-a făcut ziua, s-a apropiat ceasul sfîntei slujbe. El a văzut pe Arie că venea din palatul împărațesc la biserică cu multă mîndrie, înconjurat de boierii împărațesti, care erau de eresul lui și de o mulțime de oameni înarmați. Apropiindu-se de locul ce se numea "Tîrgul lui Constantin", unde era un stîlp de marmură, care avea pe sine coroana împărațescă, a căzut frică asupra lui de conștiința ce-l muștra pe el și de frică i-a venit nevoia cea trupezască; deci, își căuta loc ascuns. Din întîmplare a aflat o privată a poporului, în care, intrînd el, a fost lovit cu o durere cumplită la cele dinăuntru și a crăpat în două ca și Iuda, iar mațele lui au ieșit prin șezut. Astfel a pierit cu ticăloșie, lepădîndu-și sufletul cu amar!

Văzînd cei ce-l așteptau afară că nu mai iese, au intrat la el și l-au găsit mort în privată, zăcînd în sînge. Atunci îndată s-a înștiințat toată cetatea de cumplita moarte neașteptată a ereticului Arie. Deci, ereticii s-au rușinat, iar dreptcredincioșii s-au bucurat, că Hristos, adevăratul Dumnezeu, este biruitorul vrăjmașului și hulitorului. Preasfîntul Patriarh Alexandru, auzind de aceasta, a dat mulțumire lui Dumnezeu, Cel ce S-a milostivit spre Biserica Sa și a scăpat-o de acel lup cumplit. Dreptcredinciosul împărat Constantin cel Mare, auzind de moartea lui Arie, s-a întărit mai mult în dreapta credință, și dogmele Sinodului din Niceea le-a ținut pînă la sfîrșitul său.

Astfel a fost primită înaintea lui Dumnezeu rugăciunea cea dreaptă a lui Alexandru, marele arhiereu al lui Hristos, care, ca și cu o armă ascuțită, a omorît pe vrăjmașul Domnului. Deci, a făcut prăznuirea bisericii celei dreptcredincioase. După aceea și Sfîntul Grigorie Cuvîntătorul lui Dumnezeu, în cuvîntul său către constantinopolitani, îl pomenește, grăind cu laude: "Adevăr vă zic vouă, deoarece sînteți ucenici ai preaalesului Alexandru, ai marelui ierarh și propovăduitor al Preasfîntei Treimi, care, cu cuvîntul și cu lucrul a gonit rătăcirea ereticească. Aduceți-vă aminte de rugăciunile lui cele la fel cu ale Apostolilor, prin care a pierdut pe începătorul și povățuitorul necurăteniei, în locul la care vrednică era limba necurată, ca prin necinste să se izbîndească și prin moartea cea necinstită, care cu dreptate l-a ajuns, ca să se mustre veșnic vătămarea cea purtătoare de moarte ereticească, care a pierdut multe suflete".

Acestea le-a grăit Sfîntul Grigorie spre lauda Sfîntului Alexan-dru și spre defăimarea răucredinciosului Arie, aducînd aminte de moartea cea necinstită a lui Arie, care s-a întîmplat la acel loc necurat, prin rugăciunea Sfîntului Alexandru. Căci, precum el a ocărît pe Fiul lui Dumnezeu, hulind dumnezeirea Lui cea întocmai puternică cu a Tatălui și de-a pururea fiitoare, tot așa ocară a luat prin moartea cea necinstită, izbîndindu-se ocară prin ocară.

Sfîntul Alexandru, păstorind Biserica lui Hristos ani îndestulați, a ajuns la adînci bătrîneți; iar cînd a fost aproape de sfîrșit, oile cele cuvîntătoare au înconjurat patul păstorului lor și-l între-bau: "Părinte, cui ne lași pe noi, fiii tăi? Pe cine vei pune în locul tău, care, mergînd pe urmele tale, ar putea să îndrepte bine Biserica?" Iar el, arătînd spre cei doi bărbați cinstiți, spre preotul Pavel și spre diaconul Macedonie, a zis: "De voiți să aveți păstor învățător și strălucit prin fapte bune, alegeți-l pe Pavel; iar de voiți să-l aveți numai frumos la față și cu podoaba din afară cinstit, atunci alegeți-vă pe Macedonie!" Acestea zicîndu-le, Preasfîntul Patriarh Alexandru și-a dat sufletul, avînd de la nașterea sa nouăzeci și opt de ani.

După dînsul a luat scaunul patriarhal Sfîntul Pavel, înfiul patriarh al Constantinopolului cu acest nume, a cărui pomenire se cinstește la 6 noiembrie. Sfîntul Ioan care se numea Capadoc - căci era cu neamul din Capadocia -, a luat scaunul Patriarhiei Constantinopolului după Timotei cel răucredincios și la sfîrșitul împărației lui Atanasie ereticul. El a fost ales la acea înaltă dregătorie fără să vrea, și ridicat de poporul

cel dreptcredincios mai mult decât cu puterea împărătească; dar nu a avut pace de la răucredinciosul împărat pînă la sfîrșitul lui, fiind urît și gonit de dînsul.

Aceasta i se făcea, fiindcă împăratul acela ținea de eresul lui Sevir, mincinosul patriarh al Antiohiei, și potrivit Sinodului a toată lumea din Calcedon al Sfinților Părinți. Ereticul Sevir, urmînd lui Dioscor și lui Eutihie, care au fost goniți de la Sinod și dați anatemei, zicea că o fire este în persoana lui Hristos, cuvîntul și trupul s-ar fi amestecat prin întrupare într-o fire, iar nu după cum ne-au învățat Sfinții Părinți să credem, că în persoana lui Hristos sînt două firi, precum cîntă și Biserica; Dumnezeu fiind din fire și cu firea făcîndu-se om pentru noi, nu în două fețe fiind despărțit, ci în două firi neamestecate fiind cunoscut. Același răucredincios și potrivit al credinței celei drepte, bîrfea cum că dumnezeirea Sfintei Treimi ar fi pătimit pe cruce împreună cu omenirea lui Hristos, și pentru aceea îndrăznește de adăuga la cîntarea: *Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte*, și "Cel ce Te-ai răstignit pentru noi", *mîntuiește-ne pe noi*.

De la acel ticălos Sevir a ieșit erezia achefaliților, adică a celor fără de cap, numindu-se astfel pentru că n-au voit să fie sub episcopii dreptcredincioși, care stăpîneau bisericile, după cum capul stăpînește celelalte mădulare, ci fiecare singur se făcea începător și învățător, după mintea cea ne bună a capului lor. Murind episcopii cei răucredincioși și preoții lor, la dînșii nu mai era rînduiala botezului după obiceiul bisericesc, nici a dumnezeieștii Liturghii, împărtășindu-se din agnețul cel de multă vreme pregătit și păzit, al Trupului lui Hristos. Deci, adunîndu-se în ziua Sfințelor Paști și zdrobind acel agneț în părți mici, atunci fiecare își alegea orice fel de credință nedreaptă voia, și, luînd învățăturii socotînța cea adevărată, învățau pe alții după mintea lor deșartă. Deci multe alte eresuri au răsărit de la dînșii, potrivit unul altuia.

Despre acestea, Nichifor Calist, istoricul bisericesc grec, scria în cartea 18, cap. 45: "Din niște eretici ca aceia era și răucredinciosul împărat Atanasie, care a tulburat mult Biserica lui Dumnezeu, izgonind din scaunele lor pe ortodocșii arhieriei. Și pe Sfîntul Ioan, pus din nou patriarh al Constantinopolului, voia să-l izgonească; dar l-a ajuns pe el judecata lui Dumnezeu, că moartea i-a tăiat viața lui". Dar, nu este cu necuviință a pomeni aici de moartea aceluia rău împărat, care a fost astfel: Cu puține zile înainte de pieirea sa, a văzut în vis un om înfricoșat, șezînd pe scaun înalt și întru slavă ca un judecător, și mulți stînd înaintea lui. Judecătorul acela avea în mîinile sale o carte, pe care, deschizînd-o, a găsit scris numele împăratului Anastasie, pe care arătîndu-l împăratului, a zis: "Eu voiam să te las să trăiești mai mult; dar pentru necredința ta voi șterge din viața ta paisprezece ani".

Aceasta zicînd-o, a șters pe cel scris în carte, iar împăratul, cuprinzîndu-se de frică mare, s-a deșteptat din somn tremurînd și, chemînd pe unul din cei mai credincioși sfetnici ai săi, anume Amantie, care era de un gînd cu dînsul în toate eresurile și răutățile, i-a spus lui cu mîhnire vedenia visului. Amantie, auzind aceasta și înspăimîntîndu-se, a zis: "În noaptea aceasta am văzut și eu o vedenie înfricoșată: mi se părea că stau în fața împărăteștii tale fețe, ca și cum aș sluji, și iată o scroafă mare, alergînd, m-a apucat de haină de deasupra și m-a trîntit la pămînt". Niște visuri înfricoșate ca acestea spunîndu-și unul altuia, s-au înspăimîntat și au chemat pe un vrăjitor, anume Proclu. Ei i-au spus lui visele lor ca să le tâlcuiască; iar acel vrăjitor le-a spus lor că degrab vor muri. Deci, nu după multe zile un tunet cu fulgere grozave a lovit în palatele împărătești și a ucis pe împărat, și astfel a pierit acel rău împărat.

După moartea lui Anastasie, a fost ales la împărăție Iustin, bărbat dreptcredincios și bun. Iar Amantie și ceilalți oameni răi ca dînsul, ajutători răutății lui Anastasie și prigonitori ai Bisericii, cu dreaptă judecată au fost dați la moarte. Astfel s-a împlinit lui Anastasie și lui Amantie vedenia viselor lor. După pieirea acelor vrăjmași ai Bisericii, a luat pace și Biserica lui Hristos și păstorii ei. Atunci și Preasfințitul Patriarh Ioan, cu dreptcredinciosul împărat Iustin, cel din nou ales, și cu tot poporul cel dreptcredincios, bucurîndu-se pentru eliberarea Sfintei Biserici de sub jugul tiraniei, au cîntat în biserică cîntări de mulțumire și prăznuire, și degrabă chemînd pe cei mai de aproape episcopi, patruzeci la număr, și alcătuiind un sinod local, au dat anatemei pe Sevir, mincinosul patriarh al Antiohiei, și pe toți cei de un gînd cu dînsul. Iar Sinodul al patrulea a toată lumea din Calcedon, l-au întărit și l-au preamărit. El a

petrecut celelalte zile ale vieții sale întru liniștea Bisericii, binepăstorind turma cea încredințată lui și plăcînd lui Dumnezeu. Deci, petrecînd pe scaun trei ani, s-a dus către Domnul.

Sfîntul Pavel care se cinstește acum, al patrulea patriarh al Constantinopolului cu acest nume, era de neam din Cipru. El a luat scaunul după Nichita, ereticul luptător de icoane, în împărăția lui Leon, fiul lui Copronim.

Despre acest sfînt se scrie astfel în viața lui Tarasie: "Pavel era bărbat îmbunătățit și dreptcredincios, dar fricos; căci, văzînd marea chinuire pentru sfintele icoane, care se făcea de răucredinciosul împărat multora din cei dreptcredincioși, își tănuia dreapta sa credință și fără voie se împărtașea cu ereticii. După moartea aceluia dreptcredincios împărat, a voit să preamărească dreapta închinăciune a sfintelor icoane, dar n-a putut, de vreme ce nu avea ajutor deloc. Deci, lupta împotriva sfintelor icoane se întărise foarte mult în toată cetatea și în părțile dimprejur, pentru aceasta el era foarte mîhnit. Văzînd că nimic nu sporește, a gîndit să lase scaunul patriarhiei, pe care nu a petrecut mai mult de patru ani. Deci, îmbolnăvindu-se, s-a dus în taină din casa patriarhiei la mînăstirea Sfîntului Flor și a luat acolo sfînta schimă. Degrabă s-a auzit pretutindeni de aceasta și toți erau în mare mirare. Asemenea și împărăteasa Irina s-a mîhnit că patriarhul a făcut aceasta, nespunînd nimănui. Ea a mers la dînsul cu fiul său, împăratul Constantin, și l-a întrebat: "O, părinte, de ce ai făcut aceasta? Și pentru ce pricină?"

El a răspuns: "Boala mea și așteptarea cea degrabă a morții m-au adus pe mine în acest sfînt chip al schimei. Dar mai vîrtos m-a silit pe mine să las scaunul Patriarhiei, tulburarea bisericească, de vreme ce Biserica este bîntuită de eresul luptătorilor de icoane și de reaua socoteală cea prelungită, am primit rană nevindecată multă vreme. Eu, ticălosul, de trei ori acum, cu mîna mea și cu scrierea m-am învoit la acea ereticie; căci nici nu mi se putea mie să scap de lanțurile relei credințe, ci s-a întîmplat și cu limba și cu mîna de m-am legat într-înele, de care lucru mă căiesc acum foarte mult. Iar ceea ce îmi rănește sufletul cu mai multă și nemăsurată mîhnire este aceasta: Văd în toate părțile pămîntului, care este sub mîna voastră, că pravila credinței păzindu-se nemișcat și petrecînd și veselindu-se în credincioasa învățătură, se înstrăinează de Biserica noastră și pe noi ne gonesc de la sine, ca de la turma lui Hristos, ca pe niște oi străine.

De aceea mă lepăd a fi păstorul adunării ereticești și am voit ca mai bine să petrec în mormînt, decît să fiu supus anatemei date de sfintele patru scaune apostolești. Dar, de vreme ce Dumnezeu a dat puterea sceptrului în mîinile voastre, ca să aveți împărătească grijă de turma creștinească de sub cer, de aceea să nu treceți cu vederea necazurile Bisericii voastre, nici să n-o lăsați pe ea să petreacă mai mult în mîhnirea cea nemîngîiată, ci sîrguiți-vă ca Biserica iarăși să-și primească vechea și buna sa podoabă. Nu lăsați mai mult eresul cel urît, care a ieșit ca un porc din pădure, să pustiască și să piardă via lui Hristos în vremea credincioasei voastre împărății, și s-o spurce pe ea cu socoteala cea necredincioasă. Aveți lucrător iscusit, care poate să lucreze strugurele adevăratei mărturisiri, pe care storcîndu-l în dumnezeiescul teasc al Bisericii adevărate, va umple paharul de înțelepciune și va găti credinciosului popor băutura dreptei înțelegeri".

Apoi l-au întrebat pe el: "Despre cine grăiești aceasta, părinte?" El a răspuns: "Pentru Tarasie, care este mai întîi în sfaturile voastre cele împărătești. El este puternic, cu toiagul înțelegerii să gonească mincinoasele cuvinte cele ereticești, să păstorească bine turma cea cuvîntătoare a lui Hristos și s-o adune în ograda dreptei credințe". Dreptcredincioasa împărăteasă Irina și fiul ei, împăratul Constantin, auzind niște cuvinte ca acelea de la patriarhul Pavel, s-au dus mîhniți. Iar Pavel a zis către niște senatori care rămăseseră la dînsul: "O, n-aș fi șezut eu niciodată pe acel scaun cînd Biserica era tulburată de chinuitori și blestemată de cele patru scaune patriarhale. De nu se va aduna al șaptelea sobor a toată lumea și de nu se va ridica eresul luptării de icoane, nu vă veți putea mîntui". Senatorii au zis: "Dar pentru ce tu în vremea patriarhiei tale ai iscălit pentru lupta împotriva icoanelor?" Pavel a răspuns: "De aceea acum am luat pocăință, de vreme ce atunci m-am iscălit; deci, mă tem să nu fiu pedepsit de Dumnezeu că am tăcut

de frică și nu v-am spus vouă adevărul. Însă acum mă căiesc și vă zic că nu vă este vouă nădejde de mîntuire, de veți petrece în eresul acela".

După puține zile, patriarhul Pavel a adormit cu pace. De atunci popoarele din Constantinopol au început a vorbi cu libertate și fără de temere și a se întreba cu ereticii despre sfintele icoane, de care, din vremea lui Leon Isaurul pînă atunci, nu era cu putință cuiva să deschidă gura spre apărarea sfintelor icoane. Acestea știindu-le despre cei trei arhierii care se cinstesc acum: Alexandru, Ioan și Pavel, slăvim pe Dumnezeu în Treime, pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfintul Duh. Amin.

Cuviosul Hristofor (30 august)

Despre Cuviosul Hristofor, Ioan și Sofronie, scriitorii cărții ce se numește Limonar, au scris astfel: Cînd eram în Alexandria și am mers la părintele Teodul, care era în Sfinta Sofia cea din Faran, starețul ne-a spus: eu m-am tuns în călugărie în viața de obște a părintelui nostru Teodosie, cea din pustia sfintei cetăți a lui Hristos, Ierusalimul, și am găsit acolo pe un stareț mare, de neam roman, anume Hristofor. Deci, într-una din zile m-am închinat lui, zicînd: "Părinte, ai plăcerea și spune-mi lucrurile tale cele din tinerețe". Rugîndu-l eu foarte mult și starețul, cunoscînd că-l întreb pentru folos, a început a-mi spune astfel: "Fiule, cînd m-am lepădat de mine, aveam multă căldură și osîrdie spre nevoița monahicească. Deci, ziua mă îndeletniceam în slujbe, iar seara tîrziu intram în peșteră, în care mai înainte obișnuiau a se ruga Cuviosul Teodosie și ceilalți sfinți părinți.

Intrînd în peșteră, făceam cîte o sută de metanii pe fiecare treaptă și mă aruncam înaintea lui Dumnezeu, iar toate treptele erau în număr de optsprezece. Intrînd în peșteră, petreceam acolo rugîndu-mă, pînă ce lovea în toacă de cîntarea Utreniei și atunci ieșeam din peșteră la biserică. Astfel am petrecut unsprezece ani, neschimbîndu-mi pravila aceasta, ostenindu-mi trupul cu postire multă și cu înfrînarea gîndurilor în slujbele ce mi se porunceau; deci, răbdam toată lipsa în necîștigare.

Într-o noapte, intrînd în peșteră și săvîrșindu-mi pe trepte, după obicei, plecările mele de genunchi, și pogorîndu-mă la treapta cea mai de pe urmă, am stat. Atunci, deodată m-am simțit într-o răpire și am văzut toată peștera plină de candelă, din care unele ardeau, iar altele nu. Am văzut încă și doi bărbați cu chip luminos, umblînd în haine albe și pregătind candelă. Eu am zis către dîșii: "Pentru ce ați pus candelă acestea aici și nu mă lăsați să intru să mă rog?" Ei mi-au răspuns: "Candelă acestea sînt ale părinților lui Dumnezeu, care se ostenesc". Eu am zis către dîșii iar: "Pentru ce unele ard, iar altele nu?" Ei mi-au răspuns: "Cei ce slujesc bine Domnului și-au aprins candelă, iar cei leneși nu și le-au aprins!" Eu iar am zis către dîșii: "Faceți bine și spuneți-mi, candela mea arde sau nu?" Ei mi-au răspuns: "Ostenește-te și te roagă și o vom aprinde". Eu am zis: "Mă rog totdeauna și n-am făcut altceva pînă în vremea aceasta". După cuvintele acestea mi-am venit în sine și n-am mai văzut pe nimeni.

Atunci am zis către mine: "O, Hristofore, ai trebuință de osteneli mai mari ca să-ți aprinzi candela!" Deci, dimineață am ieșit din mînăstirea mea și m-am dus în muntele Sinai, neluînd nimic cu mine, decît numai haina cu care eram îmbrăcat. Petrecînd eu în Muntele Sinai în multe osteneli și nevoițe 50 de ani, am auzit un glas, zicîndu-mi: "Hristofore, du-te în mînăstirea ta, în care te-ai ostenit mai înainte, ca să te odihnești acolo cu părinții tăi!" Cuviosul Hristofor, spunînd aceasta despre sine, a mai viețuit puțin după aceea și-a dat sfîntul său suflet în mîinile lui Dumnezeu.

Același părinte Teodul ne-a spus nouă - adică lui Ioan și lui Sofronie -, că părintele Hristofor, mai înainte de mutarea sa, a zis aceasta: "Într-una din zile am ieșit din mînăstirea mea și m-am dus la Sfînta Cetate Ierusalim, ca să mă închin și să sărut Crucea cea făcătoare de viață. După ce am fost acolo și m-am

închinat Domnului, când voiam să ies, am văzut pe un frate oarecare sfînd în uşile din mijloc ale bisericii. Acela nici nu intra, nici nu ieşea, şi doi corbi zburau fără de frică înaintea feţei lui, ameninţîndu-l cu aripile şi nelăsîndu-l să intre. Eu am înţeles că acei corbi erau demoni şi am zis către cel ce stătea: "Frate, spune-mi pentru ce stai în mijlocul uşilor şi nu intri?" El mi-a răspuns: "Părinte, iartă-mă că sînt bîntuit de gînduri. Un gînd îmi zice: Mergi şi te închină cinstitei cruci şi o sărută! Iar alt gînd îmi zice: Ba nu, du-te mai întîi şi săvîrşeşte-ţi lucrul şi vei veni să te închini altă dată!" Eu, auzind acestea - zice Sfîntul Hristofor -, l-am luat de mînă şi l-am dus în biserică, şi îndată au plecat de la dînsul corbii aceia. Apoi l-am făcut să se închine cinstitei Cruci şi Sfîntului Mormînt al Domnului, şi după aceea l-am lăsat să plece cu pace.

Acestea mi le-a spus Cuviosul Hristofor - zice Teodul -, de vreme ce mă vedea îndeletnicindu-mă mult la lucrurile mînăstireşti; iar de rugăciune neîngrijindu-mă, ca să ştiu că se cuvine a cinsti mai întîi pe cele duhovniceşti, şi după aceea a săvîrşi slujirile cele trupeşti. Fericiţii părinţi Ioan şi Sofronie, auzind acestea, le-au scris spre folosul celor ce le citesc şi le ascultă, şi spre slava lui Hristos Dumnezeuul nostru.

Mutarea Moaştelor Sfîntului Alexandru Nevski, de la Vladimir la Petersburg (30 august)

Această sărbătoare a prăznuirii mutării moaştelor Sfîntului şi binecredinciosului (marele) domn Alexandru Nevski, s-a aşezat pentru o pricină ca aceasta: pe vremea cînd dreptcredinciosul Petru Alexandrievici, marele domn şi împărat a toată Rusia, a luat pricinile cele drepte, după ce a început războiul cel cumplit şi de mulţi ani cu poporul cel de peste hotar al sfezilor (sfezii se mai numesc şi suedezi); pe de o parte, voind să întoarcă la dreapta moştenire cetăţile împărăţiei Rusiei, care erau stăpînite de dînşii cu nedreptate; pe de alta, să le dea vrednică răzbunare pentru strîmbătatea făcută şi batjocura măririi lui împărăteşti, şi trimişilor lui în cetatea Riga; iar pe de alta, pentru tulburările făcute la poarta otomană, cea urîtoare de Hristos, spre stricarea păcii cu Rusia şi începerea războiului. Deci, cînd după multe sporite loviri cu neprietenul acela, cu dumnezeiescul ajutor a întors la părinteasca domnie, după 90 de ani de stăpînire a sfezilor, sub sceptra Rusiei, moştenirea cea de demult, adică ţara Ijersca şi într-însa cetăţile cele vechi Oreşec şi Ivangorod, socotind locurile cele preafrumos aşezate pe lîngă rîul Neva şi pentru apropierea mării Baltice.

Deci, luînd aminte ce fel de ajutor este la împăraţi limanul mării, asemenea şi cetăţenilor, ce fel de bună sporire le este din înotarea pe mare, a pus neschimbat gînd să zidească o cetate spre petrecerea vieţii sale şi pentru deprinderea poporului său ca să umble cu corăbiile pe mare, la care atunci nimeni nu era iscusit. Deci, scopul acela ieşind în lucru desăvîrşit şi cetatea aceea întemeiată din nou, s-a numit, de la numele Sfîntului Petru, mai marele Apostolilor, Sankt-Petersburg, - zidindu-se multe biserici dumnezeieşti, dar mai ales un preaslăvit locaş lîngă Neva. Era atît de mare mulţime de popor rusesc, încît şi străinii au dorit ca spre mai mare împodobire a cetăţii şi spre mărirea ostnelilor şi nevoiţelor celui ce lîngă rîul Neva cu multe sute de ani mai înainte, s-a ostăşit pentru patria Rusiei cu poporul sfezilor şi a cîştigat preaslăvită biruinţă, care de la biruinţa de lîngă Neva s-a numit Nevski.

Deci, moaştele acestui sfînt binecredincios Alexandru, marele domn al Rusiei, şi rudeniei sale, s-a hotărît să le mute de la Vladimir, unde au stat multă vreme nestrucate şi făcătoare de minuni, în cetatea aceea din nou întemeiată. Dar un scop ca acesta mişcat de Dumnezeu, nu s-a putut săvîrşi îndată, că războiul a ţinut pe uscat şi pe mare mulţi ani, adică vreo 20, atît cu sfezii, cît şi cu alte popoare. Asemenea s-au făcut şi tulburări înăuntru de la clevetitorii cei rău meşteşugiţi şi nu se putea ajunge. Dar mai pe urmă, cînd Dumnezeuul păcii şi Tatăl a toată mîntuirea a dăruit Rusiei mult dorita pace şi legătura veşnică cu ţara sfezilor, prin aceea a mărit înaintea a toată lumea şi împărăţia Rusiei.

Prin osteneala aceea pe întîiul dreptcredinciosul Petru I-au mărturisit, nu numai Rusia, dar și celelalte popoare ale Europei, numindu-l "Petru cel Mare" și împărat a toată Rusia. El nu s-a îndepărtat de la acel bine doritor scop, ci cu sfatul preasfințitului sinod îndreptător, a poruncit ca pentru mutarea moaștelor să gătească o raclă frumos împodobită și toate cele trebuincioase să le gătească din vistieriile sale cele împărătești, și toate acestea s-au împlinit.

Aducîndu-se sfintele moaște pe râul Neva, la locul cel sfînt, care după numele Sfîntului Alexandru se numește "Alexandroneasca", aducîndu-se cu vasul umblător pe apă, în 30 zile ale lunii August, în anul 1724 în care s-a încheiat preaslăvita pace între Rusia și țara sfezilor, însuși dreptcredinciosul împărat a ieșit într-o întîmpinare cu toată casa sa împărătească, cu tot sfatul și cu tot sfîntul sobor. Deci, luînd cu cinste racla cu sfintele moaște, au dus-o cu toată podoaba frumoasă în slăvitul locaș cel pomenit mai înainte, și le-a așezat sobornicește, la pomenirea sfîntului, bine-credinciosului și marelui domn Alexandru, care se prăznuiește în 23 de zile ale lunii august, în care s-a făcut mutarea sfîntelor moaște și s-a sfîrșit cu pace războiul sfezilor.

Ni se cade nouă să știm pe scurt neamul și viața acestui sfînt Alexandru. El a fost binecredincios și iubitor de Hristos, fiu al marelui voievod al Rusiei, Iaroslav, și nepot al marelui domn Vsevolod, fiul marelui Vladimir, cel ce a luminat pămîntul Rusiei cu Sfîntul Botez. Stăpînind Iaroslav, tatăl lui, cetatea Vladimirului, și acest sfînt viețuind și ocîrmuind marele Novgorod, s-au adunat cu multă oaste popoarele ce petreceau în jurul mării Baltice. Nemții, care se mai numesc sfezi, umplînd corăbiile cu mulți ostași, se gîndeau să iasă la hotarele Rusiei, vrînd să prade țara Ijersca, Lagoda, marele Novgorod și tot pămîntul Rusiei. Mergînd ei la râul Neva, au stat la gura lui, unde se varsă în mare, și, mîndrindu-se, au trimis soli în marele Novgorod, la Sfîntul voievod Alexandru, zicînd: "Dacă voiești, supune-te mie, iar de nu, să știi că acum sînt în pămîntul tău și-l voi prăda îndată".

Neavînd Sfîntul Alexandru oaste adunată și neputînd ca pentru acea groaznică învăluire a prietenului să înștiințeze în Vladimir pe tatăl său, Iaroslav, ca să-i vină în ajutor, singur numai, spre Unul în Treime slăvit Dumnezeu punîndu-și nădejdea, s-a rugat Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, chemînd spre ajutor rudenile sale și pe sfinții răbdători de chinuri Boris și Gleb. Neadunîndu-se și neașteptînd putere de oaste, a ieșit cu puțină însoțire asupra oștirii celei mari a potrivnicilor și mergînd la râul Neva, au tăbărit nu departe de oastea potrivnicului.

Atunci era lîngă sfînt unul din voievozii pămîntului Izerscu-lui, bărbat cucernic și temător de Dumnezeu, anume Filip, căruia îi era încredințată paza de noapte; poruncindu-i-se să meargă și să vadă în taină puterea cea multă de oaste, fiind în frică și în nepricepere, s-a întors ca să spună sfîntului. Mergînd el pe lîngă mare, la răsăritul soarelui, a văzut o corabie la mal și în ea niște bărbați cu podoabe și haine roșii, ținînd mîinile unul pe umărul altuia, iar vîslașii ședeau ca și cum erau îmbrăcați cu o negură, și au zis unul către altul: "Frate Gelbe, să mergem mai iute, ca să ajutăm asupra potrivnicilor rudeniei noastre, marelui voievod Alexandru". Celălalt a răspuns: "Bine, frate Boris". Păzitorul, auzind acestea, a alergat degrab și a spus toate cele văzute și auzite, Sfîntului Alexandru.

Auzind el acestea, a preamărit pe Dumnezeu și pe Preacurata Lui Maică și pe Sfinții Mucenici Boris și Gleb. Cînd s-a luptat cu potrivnicii, a ucis o mulțime, și chiar Sfîntul Alexandru a rănit în față pe craiul lor, care rămăsese după război cu cîțiva, și care a fugit fără de cinste. Astfel, cu ajutorul lui Dumnezeu, al Maicii Domnului și al Sfinților Mucenici Boris și Gleb, a cîștigat preaslăvita biruință și a eliberat pămîntul Ijerscului și marele Novgorod de cei potrivnici. De la această biruință preaslăvită de lîngă Neva, mînăstirea s-a numit Nevski. Încă și în alte dăți s-a eliberat marele Novgorod de aceiași sfezi potrivnici, căci, după acea slăvită biruință, iarăși s-au adunat acei potrivnici și au năvălit asupra cetății Pskovului, ucigînd mulți oameni; deci, luînd-o, au pus trimiși de-ai lor.

Fericitul Alexandru, nesuferind aceasta și adunîndu-se cu voievodul Andrei, fratele său, a luat cu sine și pe Nizovți. Ei au înconjurat cu oameni toate drumurile Pskovului și au ucis o mulțime de potrivnici

sfezi, iar pe alții i-au trimis ferecați la Novgorod. Astfel cetatea Pskovului s-a întors iarăși la stăpînirea fericitului Alexandru. Mergînd în pămîntul lor, au ars multe cetăți și sate, au cîștigat multe dobînzi și au pierdut cu sabia mulți sălbatici, încît numele lui Alexandru era înfricoșat și de spaimă între popoarele sfezilor. Dar nu numai de sfezi, ci și de alte limbi de peste hotare izbăvea pămîntul Rusiei de pradă în viața sa, încît nimeni nu se gîndea să năvălească asupra hotarelor Rusiei, știind pe acel voievod viteaz. În vremea aceea s-a sculat împăratul tătărăsc, Batie, cel fără de Dumnezeu, care, prădînd multe pămînturi ale Asiei, a mers cu multă putere și în pămîntul Rusiei, luînd cetăți multe, iar pe altele le-a risipit pînă în temelie; au ars cetatea Vladimirului cea de scaun, Rostovul și multe alte cetăți. Atunci s-au ucis de către Batie pururea pomeniții domni Vsevolodovici Irie și Vasilie.

În vremea aceea a pătimit pentru Hristos și voievodul Mihail Cernigovschi, cu boierul său, Teodor. Mai mulți din domniile Rusiei, iubind cinstea și slava acestui veac mai mult decît slava lui Dumnezeu și lăsînd credința creștinească, de frica chinitorului, s-au închinat la idoli în care credeau acei păgîni barbari. Apoi cumplitul Batie, auzind că Sfîntul Alexandru a luat după tatăl său marea domnie a Vladimirului și a toată Rusia, știind și de bărbăția lui, a trimis la dînsul solii - el petrecînd atunci în cetatea Suzdal -, zicîndu-i: "Mie mi s-au supus multe împărății și popoare; oare tu nu voiești să te supui? Dacă voiești să-ți păzești pămîntul întreg și nevătămat, vino și te închină mie, ca și ceilalți domni ai Rusiei, care și-au luat stăpînirile și au cîștigat mare cinste de la mine, că am auzit că tu ești bărbat înțelept, viteaz și mare de stat". Sfîntul, auzind acestea de la trimiși, s-a mîhnit în sufletul său, și nu se pricepea ce să facă; deci, socotind cumplirea și sălbăcia cea bărbătească, avea în minte pe domniile ceilalți și alții care au mărturisit cu statornicie numele lui Hristos și au fost chinuți cumplit. Iar alții, neputînd suferi chinurile cele cumplite, s-au lepădat de Hristos.

Sfîntul, socotind acestea, s-a dus la episcopul de acolo și i-a spus gîndul său, sfătuiindu-se ce să facă într-o întîmplare ca aceea. Episcopul, auzind acestea, a început a-l întări, spunîndu-i să nu se lepede de Hristos și să nu se teamă de cei ceucid trupul, că cel care și-a pierdut trupul pentru Hristos și pentru Evanghelie îl va afla în viața veșnică. Nu face precum au făcut mulți alții - îi zice el -, ca, dacă ți s-ar întîmpla să pătîmești, apoi să pătîmești ca un bun ostaș al lui Iisus Hristos. Deci, zicîndu-i multe altele spre folosul Sfîntului Alexandru, el se făgăduia să facă toate acestea; deci, i-a dat împreună călător Trupul și Sîngele lui Hristos, și i-a zis: "Domnul să te întărească"; apoi l-a lăsat cu pace. Sfîntul, ajungînd la Urdie, s-a dus unde petrecea împăratul Batie și s-a făcut îndată înștiințare împăratului de venirea lui. Împăratul a poruncit ca să aducă înaintea sa pe Sfîntul Alexandru.

Mergînd el spre Batie, îndată s-au apropiat vrăjmașii și popii idolești spre dînsul, voind să-l ducă prin foc după obiceiul lor, și îl sileau să se închine focului și soarelui. Sfîntul le-a răspuns cu bărbăție: "Eu sînt creștin și nu mi se cade a mă închina făpturii, ci să mă închin Tatălui, Fiului și Sfîntului Duh. Mă închin unui Dumnezeu slăvit în Sfînta Treime, Care a zidit cerul și pămîntul și toate cele ce sînt într-însele". Drept aceea, vrăjitorii, ducîndu-se cu mînie ca niște batjocoriți de sfîntul, au spus toate acelea lui Batie. Împăratul nu le-a poruncit să-l silească la închinarea soarelui și a idolilor, ci să-l aducă cu cinste la el, ca să-i vadă frumusețea feței lui.

Ducînd pe sfînt înaintea împăratului, i s-a închinat lui, zicîndu-i: "Împărate, ție mă închin, căci Dumnezeu te-a cinstit cu împărăția, iar făpturii nu mă voi închina, căci toate sînt zidite pentru om. Mă voi închina lui Dumnezeu Unul, Căruia Îi slujesc și Îl cinstesc". Împăratul n-a făcut sfîntului nici un rău, ci, văzînd frumusețea feței fericitului, mărimea trupului și vitejia, l-a lăudat înaintea tuturor, dîndu-i cinste mare. Apoi i-a poruncit să se ducă cu fratele său, Andrei, la Conovice în urdie, iar împăratul Batie s-a dus în vremea aceea cu putere multă asupra bulgarilor. Deci, într-acea călătorie el a fost ucis de craiul Vladislav. Sfîntul, întorcîndu-se cu bucurie de la Conovice în patria sa, a ridicat multe biserici, și pe creștinii cei risipiți i-a adunat la moșiile lor.

După aceasta s-au început iar tulburări în părțile baltice și prin alte părți ale Apusului. Atunci sfîntul a trimis pe fiul său, Dimitrie, cu multe cete împotriva acelor potrivnici de alt neam și, biruindu-i și luînd

cetatea Iorie, s-a întors la Novgorod cu prăzi și cu multe dobînzi. După aceea Sfântul Alexandru s-a dus iar în urdie la împăratul Bercae și, petrecînd acolo șase luni, a căzut în boală trupească; deci, împăratul l-a trimis în patria sa. El, fiind pe drum, ajunsese foarte slăbit la Gorodța, acolo s-a tuns în rînduiala călugărească cu mare osîrdie și i s-a pus numele Alexie. Apoi, sărutînd pe toți care erau acolo, pe egumen, pe frați și pe ai săi, i-a iertat și, împărtășindu-se cu Trupul și Sângele Domnului nostru Iisus Hristos, și-a dat sfințitul său suflet în mîinile Domnului, pe 14 noiembrie; iar trupul lui s-a adus în cetatea Vladimir, patria sa, pe 25 noiembrie. Deci, pentru aceea s-a așezat ca să se săvîrșească pomenirea lui într-acea zi.

Au petrecut acolo pe sfîntul cu cîntări deasupra gropii; și, cînd mitropolitul a voit să pună în mîinile sfîntului scrisoarea de iertăciune, sfîntul a întins mîna ca un om viu, a luat scrisoarea de la mitropolit și a strîns mîna iar. Acel lucru văzîndu-l toți, care stăteau de față, au preamărit pe Dumnezeu de această minune. Deci, au pus cinstitul trup în mînăstirea cea mare a Nașterii Prea-sfintei Născătoare de Dumnezeu. Multe tămăduiri primeau de la mormîntul lui, celor ce se duceau la el cu credință. Moaștele lui au petrecut acolo 172 ani, pînă ce s-au mutat în împărăteasca cetate Petersburg și s-au pus în biserica lui, în preacinstita mînăstire a Preasfintei și de viață făcătoarei Treimi, care se numește Alexandronevski, întru slava celui minunat între sfinții lui, Dumnezeuul nostru, Căruia și de la noi să-I fie cinste, slavă și închinăciune, acum și în vecii vecilor. Amin.

Așezarea în raclă a brîului Preasfintei Născătoare de Dumnezeu (31 august)

Cinstitul Brîu al Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, cel adus în Constantinopol într-un sicriș de aur cu pecetluire împărătească, a fost pus în biserica pe care dreptcredinciosul împărat Teodosie cel Tânăr o zidise în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, la locul ce se numea Halcopratie, adică "tîrgul de aramă". După mulți ani, pe vremea împărăției lui Leon, femeia lui, Zoe, era supărată de duhul cel necurat. Pentru aceea, împăratul și rudele lui aveau mîhnire; deci se făceau multe rugăciuni către Dumnezeu pentru împărăteasa care pătimea.

Odată i s-a arătat o vedenie dumnezeiască, spunîndu-i că de se va pune pe dînsa Brîul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, va lua tămăduire. Împărăteasa a spus această vedenie bărbatului ei, împăratul Leon, și îndată împăratul a rugat pe patriarh și a dezlegat pecetea, apoi s-a deschis sicriul și s-a aflat întreg cinstitul Brîu al Preacuratei Maicii lui Dumnezeu, nici cîtuși de puțin vătămat de vechimea vremii, și l-a sărutat pe el cu cucernicie. Cînd patriarhul l-a întins pe el deasupra împărătesei, îndată s-a scăpat de chinuirea diavolească și a cîștigat desăvîrșit tămăduirea bolii sale.

Atunci toți cu bucurie au preamărit pe Hristos Dumnezeu și pe Preacurata Maica Lui cîntînd cîntări de mulțumire; iar cinstitul Brîu punîndu-l într-aceeași raclă de aur, l-a pecetluit cu pecetea împărătească, și a așezat prăznuire întru cinstea Preasfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, întru aducerea aminte de minunea ce s-a făcut cu sfîntul ei Brîu, prin singurul darul acela, și prin milostivirea și iubirea de oameni a Aceluia ce S-a născut dintr-însa, adică lui Hristos Dumnezeuul nostru.

~ Sfârșit ~